

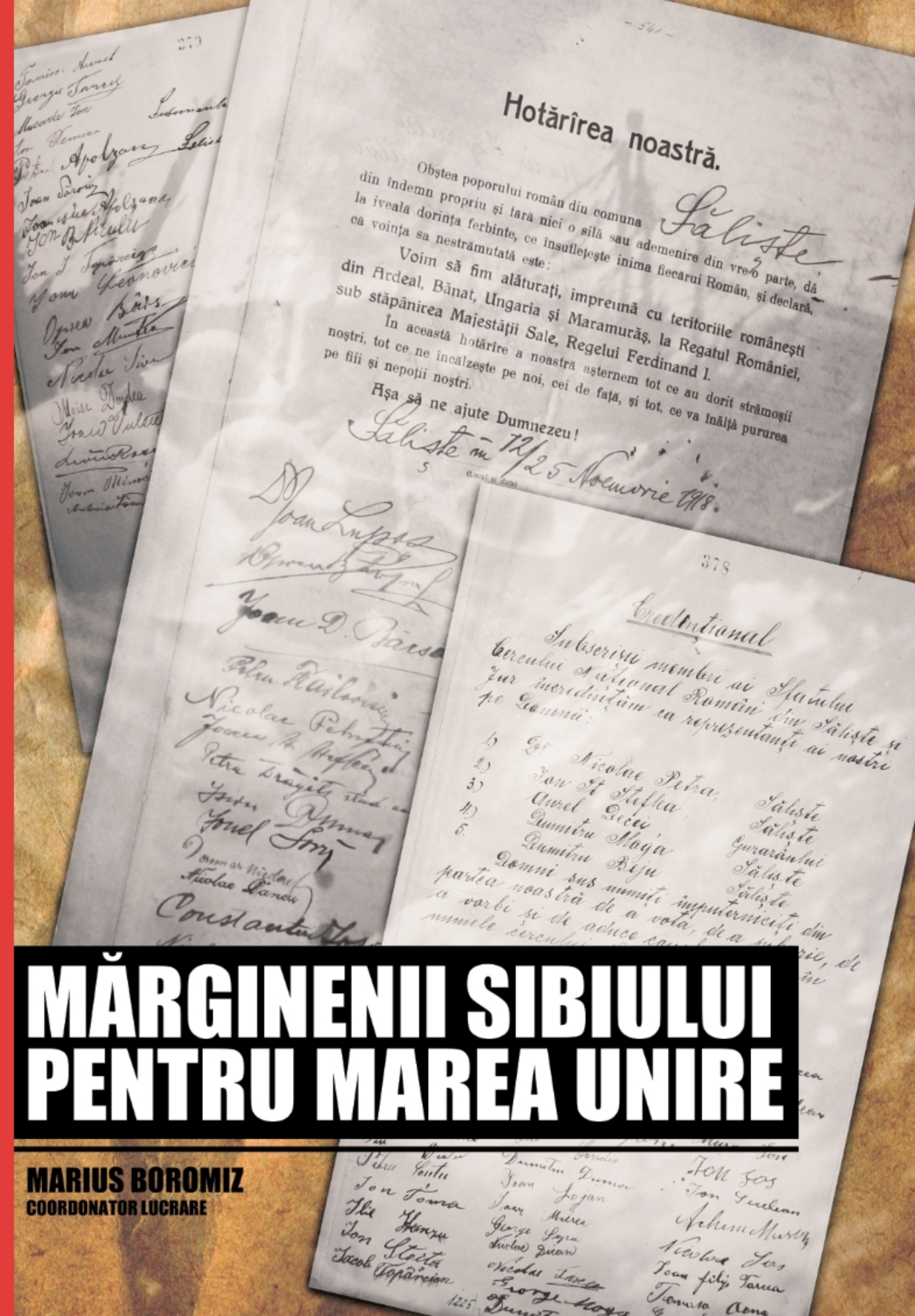

ISBN 978-606-8556-92-5

MĂRGINENII SIBIULUI PENTRU MAREA UNIRE

MARIUS BOROMIZ
COORDONATOR LUCRARE

EDITURA
SALGO

MĂRGINENII SIBIULUI
PENTRU MAREA UNIRE

MARIUS BOROMIZ
COORDONATOR LUCRARE

MARIUS BOROMIZ
COORDONATOR LUCRARE

MĂRGINENII SIBIULUI PENTRU MAREA UNIRE

**MARIUS BOROMIZ
COORDONATOR LUCRARE**

MĂRGINENII SIBIULUI PENTRU MAREA UNIRE

**EDITURA SALGO
SIBIU, 2019**

**Volum finanțat de Asociația Generală a Mărginenilor Sibiului
cu ocazia Centenarului Marii Uniri de la 1918 și al Primului Război Mondial.**

ASOCIAȚIA GENERALĂ A MĂRGINENILOR SIBIULUI

PREFAȚATOR: Alexiu TATU
NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI: Gligor CIORTEA
EDITOR: Ioan PĂREAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BOROMIZ, MARIUS

Mărginenii Sibiului pentru Marea Unire / Marius Boromiz. - Sibiu : Salgo, 2018

Conține bibliografie

ISBN 978-606-8556-92-5

94

© 2019 Asociația Generală a Mărginenilor Sibiului și autorii.

Toate drepturile aparțin Asociației Generale a Mărginenilor Sibiului și autorilor.

Reproducerea integrală sau parțială a conținutului acestei lucrări este posibilă cu acordul prealabil scris al Asociației Generale a Mărginenilor Sibiului și al autorilor.

Coordonator: Marius BOROMIZ

**100 de ani de la Marea Unire, Orlatul și Marea Unire:
Mărginenii Sibiului aleși în Marele Sfat Național Român,
Mărginenii Sibiului cooptați în Consiliul Dirigent, Săliște
- Epicentrul Marii Uniri în Mărginimea Sibiului,
Amnaș, Vizita Generalului Berthelot la Săliște din 2
ianuarie 1919, Vizita Regelui Ferdinand, a Reginei
Maria și a Principesei Ileana la Săliște din 1 iunie 1919
Aciliu o picătură de suflet pentru România Mare:
Participarea boicenilor la Marea Unire:
O scurtă istorie la Centenarul Marii Uniri despre
Cacova Sibiului:
Galeș:**

**Aportul Galeșului de Argeș în actul de reîntregire a
neamului:**

**Marea Unire din 1918 văzută de la Gura Râului:
Comuna Jina în documentele Marii Uniri:
Mag:
Poiana Sibiului în mijlocul evenimentelor de la 1
Decembrie 1918:
Polovragi la Marea Unire:**

**Poplăcenii și Marea Unire:
Rășinărenii și Unirea:**

Rîu Sadului - participanți la Marea Unire:

**Sadu - pe drumul istoric către Marea Unire:
Marea Unire și Săcelul:
Sibiul și Marea Unire:**

**Tălmăciu, Tămăcel:
Marea Unire în Tilișca:**

Comuna Vaideeni în timpul Primului Război Mondial:

**Vale - Unirea de la 1 Decembrie:
Mărginenii Sibiului la Alba Iulia în anul Centenarului
Marii Uniri:**

**DTP: Marius BOROMIZ
Scanare: Malvina SABĂU**

**Ioan PĂREAN
Marius BOROMIZ**

**Florin George RADU
Doru Augustin POPESCU
Ilie HANZU**

**Marius BOROMIZ,
Oana Daniela PILOIU
Evlampie ALECU,
Nicolae Victor EFTIMIE
Dumitru CÎMPEAN
Camelia Maria BADEA
Luminița FĂGĂDAR
Radu BÂJA,
Radu Vasile FÂNTÂNĂ
Gheorghe EPURE,
Constantin CÂȘLARU
Emanuel TĂVALĂ
Daniela Maria SECU,
Alina CRUCIATU
Georgeta Maria CÂNDEA,
Maria Cristina VULCAN
Bogdan BOȘOTEANU
Ioan OPRIȘIU
Ana OLARIU,
Ioan Sorin Virgiliu COLDEA
Cezara Narcisa STRATULAT
Marius BOROMIZ,
Mihai NISTOR,
Mihaela POPA
Achim Daniel BALUȚĂ,
Emilian POPESCU,
Gabriela SMEANĂ
Maria HANZU
Gligor CIORTEA**

Cuvânt înainte

Într-o lume a prezentului imediat de la 100 de ani de la Marea Unire, dascăli și preoți mărgineni cu dragoste de Neam și Țară au crezut de cuviință să aducă omagiul lor înaintașilor, să facă o reverență memoriei celor care, în urmă cu o sută de ani, au plecat pe câmpurile de luptă și apoi la Alba Iulia să reprezinte voința de Unire cu România.

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia, Biblioteca Județeană ASTRA din Sibiu, Muzeul Culturii Săliștene, Muzeul Parohial Săliște, alături de arhive familiale, au oferit autorilor posibilitatea de a reconstitui evenimentele care au avut loc în așezările Mărginimii Sibiului în preajma și în timpul Marii Uniri.

Cercetarea documentelor din instituțiile menționate relevă organizarea mărginenilor pentru alegerea delegaților care să-i reprezinte la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, numărul acestor delegați, comunitățile, instituțiile și organizațiile care le-au dat girul de participare în baza credenționalelor, veritabile mandate de reprezentare, preoți protopopi, delegați ai societăților culturale.

Contribuția mărginenilor începe cu precizarea de către profesorul Marius Boromiz a Hotărârilor de Unire ale localităților din Mărginimea Sibiului fiind evidențiate, în mod cronologic, toate cele 18 localități în care acestea s-au adoptat. Este realizată o statistică inedită a numărului de semnături din fiecare localitate în parte, acestea fiind ulterior centralizate.

Lucrarea continuă apoi cu evidențierea celor 10 mărgineni aleși să facă parte din Marele Sfat Național Român din Transilvania, făcută de profesorul Marius Boromiz, la care s-au adăugat cei trei mărgineni cooptați în cadrul ședinței Marelui Sfat Național Român din Transilvania, ținută la Sibiu în 30 iulie 1919: Ion Irimie Dancăș din Rășinari, Dumitru Lăpădat din Săliște și Stan Vidrighin din Rășinari. O statistică inedită face autorul referitoare la locul nașterii membrilor mărgineni ai Sfatului Național, structura lor profesională, calitatea intelectuală, titlurile academice etc. O înșiruire succintă face autorul resorturilor Consiliului Dirigent, conducătorilor acestor resorturi și mărginenilor cooptați în Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Banatului și Ținuturilor românești din Ungaria: Ioan Lupaș, Onisifor Ghibu,

Ionel Comșa, secretari generali, Eleonora Lemény-Rozvány, consilier de secție. Petru Olariu (Petrea Dascălul), referent pentru învățământul primar.

Un capitol consistent este dedicat de același autor, profesorul Marius Boromiz, Săliștii ca epicentru al Marii Uniri în zona Mărginimii Sibiului: constituirea Consiliului Național local condus de Ioan Lupaș, Garda Națională Română, sub comanda sublocotenentului Ioan Șt. Șteflea, adoptarea și semnarea Hotărârii de Unire cu România de un număr de 1690 de persoane, desemnarea prin credenționale a delegaților la Adunarea de la Alba Iulia, alegerea săliștenilor în Marele Sfat Național și activitatea unor personalități emblematice pentru Săliște în cadrul Consiliului Dirigent.

O contribuție interesantă, pertinentă și emoționantă, cu exemple concrete pentru lupta de întregirea Neamului și participarea la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia a locuitorilor comunei Aciliu o face preotul Florin George Radu bazându-se, pe un material al profesorului Ioan Vulcuțiu, scris la o jumătate de secol de la Marea Unire. Autorul începe cu o descriere a comunei și a locuitorilor ei, prezintă momente din trecutul așezării, lupta pentru credință și libertate a acestora, contribuția la Războiul Reîntregirii, înființarea Gărzii Naționale în Aciliu și participarea acesteia la Marea Adunare de la Alba Iulia, ospățul Unirii și finalizează cu prezentarea unor concluzii. În final exemplifică cu date statistice de la Ioan Vulcuțiu, referitoare la voluntarii din Aciliu în Armata română în perioada Marelui Război.

Pe aceleași coordonate se înscrie contribuția meritorie a profesorului Doru Augustin Popescu referitoare la participarea locuitorilor comunei Boița la Marea Unire, prezentarea comunei, cu trecutul ei istoric zbuciumat dar eroic. Folosind date din monografia istorică a lui Ion Albescu, autorul oferă date interesante cu privire la personalitățile locale - preotul Ioan Druhora, învățătorul Nicolae Istrate etc., acțiunile militare pe teritoriul Boiței în primul război mondial, contribuția boicenilor la Războiul pentru Întregirea Neamului, participarea lor la Alba Iulia.

O scurtă istorie a Cacovei la Centenarul Marii Uniri, bazată pe o arhivă de familie, cu date istorice și comentarii convingătoare o face inginerul Ilie Hanzu - de la atestarea documentară la perioada contemporană și apoi la cea modernă și contemporană, la evenimentele și personalitățile Cacovei.

Galeșul este amintit succint de coordonatorul lucrării și de profesor Oana Dana Piloiu.

Galeșul de Argeș în Actul de Reîntregire a Neamului este prezentat de primarul Evlampie Alecu și de Preot Nicolae Victor Eftimie, cu eroii din Războiul de Independență, Nicolăescu Gheorghe și Toma Ioachim, episoade eroice din primul război mondial.

Marea Unire din 1918 este văzută la Gura Râului de inimosul profesor Dumitru Câmpeanu. Au fost folosite informații și fotografii inedite din arhiva Decei și din însemnările lui Ioan Z. Lupe.

Comuna Jina în documentele Unirii, profesor Camelia Maria Badea, menționează în 29 noiembrie, adunarea populației care a întocmit Hotărârea de adeziune cu România și cum s-a semnat Credenționalul cu delegați: parohul Nicolae Vlad Stezar, învățătorul Constantin Sava, Ioan Bebeșelea, Ioan Bogdănel, Niculae Barb, deplasarea jinarilor la Alba Iulia.

Pentru Mag profesor Luminița Făgădar face o incursiune de la atestarea documentară a așezării la evenimentele din perioadele care au urmat, ajungând la data de 27 noiembrie, când locuitorii satului adoptă și semnează Hotărârea de Unire cu România.

Participarea Orlatului la Marea Unire este prezentată de istoricul militar Ioan Părean, care aminește de formarea Consiliului Național Orlat și a Gărzii Naționale pusă sub comanda sublocotenentului Dumitru Pop, adoptarea Hotărârii de Unire cu România, plecarea celor zece orlățeni și a învățătorului Petru Olariu și Ioan Stoiță spre Alba Iulia. Autorul insistă pe bună dreptate asupra personalității lui Petru Olariu (Petrea Dascălu), scriitor de talent, numit referent pentru învățământul primar în Consiliul Dirigent.

Pentru Poiana Sibiului, profesorii Radu Bâja și Radu Vasile Fântână valorifică scrisoarea universitarului timișorean Eugen Tănase trimisă fratelui său Viorel și pusă la dispoziția lor de profesoara Maria Șerb, în care apare rolul părintelui lor, Ioan Tănase. O succintă biografie a celor doi poienari, este urmată de transcrierea scrisorii amintite cu detalii inedite asupra evenimentelor și participării poienarilor la Alba Iulia. Sunt prezentate amintirile învățătorului Romulus Vraciu, participant la Alba Iulia, de către nepotul său Ioan Vraciu și cei doi poienari din părțile Hunedoarei prezenți la Alba Iulia: economistul Ioan Ghișe și învățătorul Ioan Branga.

Polovragii la Marea Unire prezentați de primarul Gheorghe Epure și profesorul Constantin Câșlaru fac o scurtă prezentare a satului de la poalele Munților Căpățânii a lui Gheorghe Gh. Bădița, participant la primul război mondial, amintiri despre neamul Bădița etc.

Poplăcenii și Marea Unire, lucrarea preotului profesor dr. Emanuel Tăvală, parcurge evenimentele la care au fost prezenți locuitorii comunei, arată participarea delegației compusă din Ioan Goția și Ioan Surdu care au plecat spre Alba Iulia cu Declarația de Unire semnată de cetățenii și oficialitățile comunei.

Rășinăreni și Unirea, prezentare făcută de profesor dr. Daniela Maria Secu și profesor Alina Cruciatu, pleacă de la amintirea preotului Sava Popovici cel Bătrân, primul cărturar rășinărean care scrie despre originea poporului român, plecarea rășinărenilor la Blaj, participarea lor la Războiul de Independență - sunt amintiți învățătorul Ioan Roman, Nicolae Ciucian, Emanoil Ciucian - participarea lor la Memorandum, întâmpinarea în comună a generalului Traian Moșoiu, Credenționalele și Hotărârile de adeziune la Unirea cu România, o parte din delegații rășinăreni la Alba Iulia: preotul Emilian Cioran, Eremia Dancășiu, Șerban Cruciat, Bucur Lungu, Aurelia Goga, Eugen Goga. Sunt arătate acțiunile lui Octavian Goga în sprijinul înfăptuirii Marii Uniri, este reconstituită pe larg viața școlii din Rășinari și rolul ei la Marea Unire.

Rîu Sadului - participanți la Marea Unire, lucrare a profesorilor Maria Georgeta Cîndea și Maria Cristina Vulcan, pleacă de la atestarea documentară a comunei, prezintă personalitățile primarului Ioan Cîndea senior, a preotului Ioan Marin.

Sadu - pe drumul istoric către Marea Unire, a profesorului Bogdan Boșoteanu prezintă tezaurul de oameni și locuri care au nemurit în timp comuna Sadu și face, asemenea autorilor anteriori istoria bogată a așezării, de la atestarea sa documentară, la evenimentele din perioada medievală și modernă, cu amintirea marilor personalități ale locului: Ioan Inochentie Micu-Klein, Ioan Piuaru Molnar, Samuil Micu-Clain, Sava Popovici Săvoiu, Ioan Hannia și Dimitrie Bunea. Sunt amintiți sădenii participanți la primul război mondial și participanții la Alba Iulia.

Marea Unire și Săcelul, contribuție a preotului Ioan Opreșiu, face o cronologie a evenimentelor așezării, prezintă Hotărârea de Unire cu România a săcelenilor, pe delegatul acestora la Alba Iulia, Petru Bârs, amintirea Mariei Cazan referitoare la tatăl ei, Ioan Cazan, copil în timpul Unirii, alături de săteni în gara din Săcel, amintirea Valeriei Dicu în legătură cu plecarea și participarea săcelenilor la Alba Iulia, amintirile unui sibian despre

memorabila Zi de 1 Decembrie, fragmente din cuvântarea emoționantă a episcopului Miron Cristea,

Participarea Sibiului la Marea Unire, a profesorilor Ana Olariu și Ioan Sorin Virgiliu Coldea, pornește de la înființarea în localitate a Consiliului Național Român sub președinția notarului Ioan Groza, a Gărzii Naționale condusă de Petru Apolzan, delegatul supleant economistul Petru Costandel, delegația validată să exprime voința locuitorilor la Alba Iulia, delegația formată din Ioan Dobrotă, Ioan Groza, Petru Apolzan, Ioan Topârceanu, Ioan Săroiu, Ioan Moșneag, Ioan Damian, Ana Damian, Stoica Maria, Ioan Neagu.

Pentru Tâlmăciu, profesorul Cezara Stratulat readuce în memoria comunității locale și naționale personalitatea medicului Traian Petrașcu, trimis să reprezinte localitatea la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, împreună cu Vasile Stan, Romul Cădea, Ioan Broșu și Nicolae Regman.

La Tâlmăcel, aceeași inimoasă Cezara Stratulat integrează hotărârea de unire și credențitionalul localității.

Tilișca este prezentată de coordonatorul lucrării alături de directorul școlii din localitate - profesorul Mihai Nistor și profesor Mihaela Popa cu prezentarea succintă a evenimentelor din localitate și Hotărârea noastră, din care sunt extrase numele celor care au alcătuit Biroul Comitetului Național și componența Gărzii Naționale.

Din comuna Vaideeni, județul Vâlcea sunt prezentați eroii căzuți în primul război mondial, activitatea Cercului cultural „Înflorirea”, Monumentul Eroilor satului Vaideeni, un istoric detaliat al comunei din timpul războiului, amintirile interesante ale maiorului Anton Ionescu.

Vale și Unirea de la 1 Decembrie 1918 a profesorului Maria Hanzu încheie relatările participării mărginenilor la evenimentele din toamna și iarna anului 1918. Lucrarea îi amintește pe preotul Gheorghe Ittu, învățătorul Ioan Chioariu, notarul Gheorghe Salomie, Mihăilă Stănilă. Este prezentată Hotărârea de Unire a vâlenilor, formarea Gărzii Naționale și a Comitetului Național, delegarea lui Dumitru Rusu la Alba Iulia, personalitatea învățătorului Constantin Tipuriță, a ziaristului și poetului Ioan Băilă, autorul Imnului Unirei, dr. Ioan Suciu și alții.

Vizita generalui Berthelot la Săliște în 2 ianuarie 1919, prezentată de profesorul Marius Boromiz, este bine redată fiind însoțită de articole de presă și ilustrată prin fotografii. Este redat aici și celebrul discurs în limba latină cu

care l-a întâmpinat Ioan Lupaș, pe marele general francez, cât și traducerea acestuia.

Cu vizita Regelui Ferdinand, a Reginei Maria și a Princesei Ileana la Săliște din 1 iunie 1919, profesorul Marius Boromiz, coordonatorul acestui volum, încheie acest impresionant monument de rememorare românească.

Volumul, care cuprinde un număr de 552 de pagini, este înnobilit cu transcrierea unor documente expresive pentru reconstituirea implicării mărginenilor în realizarea Marii Uniri - delegații Mărginimii Sibiului la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, propunerea de telegramă făcută de Silviu Dragomir, semnată Gheorghe Pop de Băsești trimisă regelui Ferdinand, care să fie înștiințat despre hotărârea de unire a românilor din Ardeal, Banat și Țara Românească și răspunsul regelui Ferdinand, jurământul componentilor Gărzii Naționale din Săliște din 8 noiembrie 1918, Hotărârea de adeziune la Unire a locuitorilor din Săliște în 25 noiembrie 1918, Credenționalele mărginenilor, Hotărârea noastră - Aciliu, Credențional - Aciliu, Credențional cercul electoral II - Sibiu, Hotărârea noastră - Amnaș, Boița, Cacova, Galeș, eroii comunei Brădetu, ai satului Brăduleț și ai satului Galeșul de Argeș, Jina, Mag, Orlat, Poiana Sibiului cu scrisoarea lui Eugen Tănase trimisă fratelui său Viorel Tănase, Poplaca, Rășinari, Rîu Sadulului, Sadu, Săcel, Sibiel, Tălmăciu, Tălmăcel, Tilișca, Vale.

Apar în volum, în mod fericit, extrase din presa vremii - convocarea de către Marele Sfat la Adunarea Națională a națiunii române din Ungaria și Transilvania, publicată în ziarul „Românul” din Arad în 21 noiembrie 1918; liste ale delegaților trimiși din partea cercurilor electorale la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, apărute în Gazeta oficială publicată de Consiliul Dirigent în 14 decembrie 1918; lista cu membrii Marelui Sfat Național Român aleși la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia la 1 Decembrie 1918, publicată tot în Gazeta oficială de Consiliul Dirigent din 28 februarie 1918, obiectivele Consiliului Dirigent apărute în Gazeta oficială din 14 decembrie 1918, decretul de numire a prefecților de către Consiliul Dirigent - Gazeta oficială a Consiliului Dirigent din 27 ianuarie 1919, jurământul componentilor Gărzii Naționale din Săliște din 8 noiembrie 1918, apărut în ziarul „Românul” din Arad în 21 noiembrie 1918, Din călătoria suveranilor la Săliște, Telegraful Român din 17 iunie 1919, Cuvântarea lui Ioan Lupaș la întâmpinarea Regelui și Reginei la Săliște, Telegraful Român din 21 iunie 1919 etc.

Ilustrative sunt și facsimilele adăugate: Hotărârea noastră - Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia, Colecția documente, Documentele Unirii, Credenționalele datate Săliște, la sfârșitul lunii noiembrie 1918, Hotărârea noastră - Aciliu, Credențional, cercul electoral II - Sibiu, Hotărârea noastră - Amnaș, Boița, Cacova, Galeș, Jina, Mag, Orlat, Poiana Sibiului, Poplaca, Rășinari, Rîu Sadului, Sadu, Săcel, Sibiel, Tălmăciu, Tălmăcel, Tilișca, Vale, brevetul „Crucea Comemorativă a războiului 1916-1918”, brevetele Medalii „Victoria” și „Bărbăție și Credință”, acordate sergentului Dănilă Chelu, brevetul „Crucea Comemorativă a războiului 1916-1918” acordate sergentului Ion Constantinescu.

Facsimilele prezentate sunt dublate de prezentarea atmosferei entuziaste de pe Câmpul lui Horea, cu prezentarea Rezoluțiunii Adunării Naționale. Comentariul istoric și facsimilele sunt însoțite de fotografii expresive cu personalități din epocă: cea cu delegația ardeleană care a dus Actul Unirii la București, fotografiile cu membrii Consiliului Dirigent, sediul central al acestuia, Iuliu Maniu, Vasile Goldiș, Ștefan Cicio-Pop, Alexandru Vaida Voevod, Aurel Vlad, Octavian Goga, Ioan Lupaș, Ioan Lupaș cu soția, Onisifor Ghibu, Ionel Comșa, Nicolae Comșa, Ioan St. Șteflea, Dumitru Moga, Oprea Borcea junior, Ioan Bucșan, Daniil Bârsan, Eleonora Lemény-Rozvany, Axente Banciu, Dumitru Lăpădat, Aurel Decei, Romulus Vraciu, Școala veche din Gura Rîului, delegația din Gura Rîului în frunte cu primarul Ilie Hanzu, prezentă la Săliște pentru primirea generalului Berthelot, fotografii documente de la sfințirea Monumentului Eroilor din Galeșul de Argeș, 1938, Monumentul Eroilor din Galeșul de Argeș, Hora Unirii în fața Bisericii din Vadu, primul congres al oierilor din 1935, reuniunea economilor de oi, 1925, Reuniunea meseriașilor (acestea trei din urmă din arhiva Constantin Șerb), locuitori din Polovragi înaintea Marelui Război, Monumentul Eroilor din Polovragi, maiorul Anton Ionescu, primarul Ioan Căndea din Rîu Sadului împreună cu locuitori ai comunei, fotografia preotului Ioan Marin, Monumentul Eroilor din Sadu, familia de sădeni în ajunul primul război mondial, centrul comunei Sadu în primul deceniu al secolului XX, Protopopul Ioachim Munteanu, membrii Gărzii Naționale din Vale, vizita generalului Berthelot la Săliște.

Sursele folosite de autori reconstituie în mod convingător atmosfera pregătirii mărginenilor, drumul și prezența lor la Alba Iulia. Sunt de amintit

aici fondurile documentare, sursele inedite, lucrările generale și speciale numeroase, periodicele, articolele de presă etc.

Inițiativa Asociației Generale a Mărginimii Sibiului, condusă de universitarul Gligor Ciortea, efortul Liceul Tehnologic „Ioan Lupaș” Săliște prin inimosul director Marius Boromiz, profesorii de istorie și preoții cu dragoste de Neam și Țară, susținerea Primăriei orașului Săliște de către primarul Horațiu Răcuciu, promotor al culturii zonale, fac din volumul dedicat participării mărginenilor la Marea Unire un model ambițios și demn de urmat.

Sibiu, 21 ianuarie 2019

Alexiu Tatu

Notă asupra ediției

Dragi mărgineni, ne aflăm într-un moment de înaltă simțire românească, având în vedere faptul că se împlinesc o sută de ani de la istorica zi de *1 Decembrie 1918*, când toată suflarea românească din Transilvania, a cerut unirea cu patria mamă - România. A curs multă cerneală în acest răstimp, evocându-se momentele premergătoare acestui act istoric, dar și personalitățile de marcă din toate provinciile românești, care au făcut posibilă unirea.

La inițiativa unui nucleu al Asociației Generale a Mărginenilor Sibiului, s-a hotărât scoaterea la lumină a faptelor mărețe ale unor personalități sau a oamenilor simpli din cuprinsul Mărginimii. Suntem onorați să aflăm că înaintași de-ai noștri au avut un rol determinant, reușind prin faptele și cuvintele lor, să aducă poporul la înțelegerea importanței acestui măreț act. Personalități precum Dr. Ioan Lupaș, Ionel Comșa și alții, au fost adevărați apostoli ai Unirii pentru cei din Transilvania, aceștia aflându-se în fruntea delegațiilor trimise de comunități la Alba Iulia. Astăzi, la ceas aniversar, le onorăm memoria aducându-le respectul și recunoștința noastră.

Sperăm ca prin această lucrare să trezim sentimentul patriotic în inimile mărginenilor și totodată mândria că suntem urmașii acelor oameni care au contribuit la înfăptuirea Marii Uniri din 1 Decembrie 1918.

Mulțumim colaboratorilor care au cercetat mărturiile și documentele acelor vremuri, așternându-le pe hârtie și aducându-le la lumină spre cunoașterea noastră, a tuturor. Mulțumim, de asemenea, pentru sprijinul deosebit primit de la Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia și de la Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu.

Asociația Generală a Mărginenilor Sibiului

Președinte,

Prof. univ. dr. Gligor CIORTEA

100 de ani de la Marea Unire

Colonel (rtr.) Ioan Părean

Când toate provinciile locuite de români s-au strâns sub același mândru steag tricolor a fost Unirea cea Mare. Nu cunoaștem, din îndelungata noastră istorie, un eveniment mai măreț decât cel petrecut la Alba Iulia, în duminica de 1 Decembrie 1918. Atunci și acolo s-a împlinit visul de aur, visul secular al tuturor românilor de a trăi laolaltă, cuprinși în brâul aceluiași hotar. Unirea cea Mare a fost legitimată de vrerea celor peste 100000 de participanți strânși în aceea zi la Alba Iulia. Cei 1228 delegați ai localităților din întreaga Transilvanie, din Banat, din Crișana și din Maramureș au dus cu ei credenționale cu semnăturile a sute de mii de români, prin care se hotăra Unirea pentru vecie a Transilvaniei cu România regelui Ferdinand I, la care aderaseră în lunile și chiar în zilele precedente alte două provincii românești, Basarabia și Bucovina.

Unirea nu s-a făcut sub presiunea baionetelor trupelor românești, care în acele zile geroase de iarnă pătrundeau pentru a doua oară prin trecătorile Carpaților spre inima Ardealului, cum tendențios pretind unii istorici neprieteni de-ai noștri. Dar să vedem, pe scurt, evenimentele care au precedat mărețul eveniment de la 1 decembrie.

În toamna anului 1918, orice om cu mintea lucidă putea prevedea că sfârșitul Primului Război Mondial era aproape și prăbușirea Imperiului Austro-Ungar era inevitabilă. Pe tot cuprinsul vastului stat multinațional au izbucnit revoluții. Pe ruinele vechiului imperiu se năștea o lume nouă, o lume a statelor naționale.

Fruntașii românilor transilvăneni, oriunde s-au aflat (Viena, Budapesta etc.) au știut că venise, în sfârșit, prilejul ca națiunea română să se afirme pe plan european și mondial ca națiune de sine stătătoare, iar Transilvania să-și afle locul la sânul drag al României. Astfel, la 31 octombrie 1918, la Budapesta se constituie Marele Sfat Național Român, numit mai târziu Consiliul Național Român Central, format din reprezentanții Partidului

Național Român și ai Secției române a Partidului Social Democrat. În cursul aceleiași zile, la orele 18, a avut loc în sala de conferințe a Astrei, sub conducerea lui Andrei Bârseanu, o mare adunare a românilor din Sibiu. Cu acel prilej s-au discutat probleme stringente privind situația politică generală din Austro-Ungaria și prăbușirea iminentă a Imperiului, măcinat de forțe interioare și exterioare, stabilindu-se măsurile ce trebuiau întreprinse de către români pe baza *Declarației de autodeterminare*, adoptată la Oradea, în 12 octombrie 1918, care avea în vedere unirea Transilvaniei cu România. Tot atunci astriștii au ales un Comitet executiv, format din: Andrei Bârseanu - președinte, pr. dr. Nicolae Bălan, asesor Nicolae Ivan, dr. Ioan Stroia, dr. Silviu Dragomir, dr. Ioan Broșu, dr. Lucian Borcia, dr. Octavian Russu, dr. Ilie Beu și Ioan Lapedatu ca membrii. Acest comitet avea sarcina de a lua imediat legătura cu Marele Sfat Național Român, de a urmări evoluția evenimentelor politice și de a organiza, conduce și pregăti populația românească din Transilvania pentru Unirea cea Mare.

În acele zile, în toate colțurile Transilvaniei, a izbucnit revoluția. Soldați înarmați, întorși de pe toate fronturile Europei, sprijiniți de localnici, au înlăturat de pretutindeni vechile autorități. Jafurile și distrugerile se țineau lanț. Anarhia cuprindea rapid întreaga provincie.

Pentru a se curma dezordinea, la inițiativa Comitetului Național Român Central, pe tot cuprinsul Transilvaniei s-au organizat gărzile naționale române (legiuni române), care aveau misiunea „*de a susține buna rânduială și liniștea între oameni și a apăra viața și averea fiecărui locuitor din aceste părți, fără deosebire de limbă și de lege*”.

La 5 noiembrie 1918 a fost publicat manifestul intitulat *Către toate popoarele lumii* al Comitetului Național Român Central (C.N.R.C.) prin care se afirma în fața opiniei publice mondiale dorința românilor transilvăneni de a se uni cu România. Iar la 22 noiembrie a anunțat guvernul de la Budapesta că a preluat puterea politică în Transilvania. Între 26-29 noiembrie 1918 au avut loc, la Arad, tratative între reprezentanții C.N.R.C. și cei ai guvernului Tisza. Acestea au eșuat și s-a hotărât să se supună aprobării populare dezideratul românilor, în cadrul unei adunări a reprezentanților localităților din ținuturile românești. Locul de desfășurare a

acestei adunări populare a fost stabilit la Alba Iulia, iar data să fie duminică 1 decembrie.

Încă din preziua mării adunări, toate drumurile ce duceau spre vechea capitală a Ardealului s-au umplut de mulțimea de oameni care, sub faldurile steagurilor tricolore și într-un entuziasm general, au inundat bătrâna cetate. A doua zi, 1 decembrie, s-a votat unirea pentru eternitate a Transilvaniei cu România. Unirea cea Mare a fost făcută de către poporul român prin voință proprie și nu prin mila marilor puteri învingătoare.

Fiind cel mai însemnat eveniment din îndelungata noastră istorie, stabilirea datei de 1 Decembrie ca **Zi Națională**, începând din anul 1990, este un fapt cât se poate de firesc.

Hotărârile de Unire în localitățile Mărginimii Sibiului

Profesor Marius Boromiz

Actul Unirii Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România a fost un act de voință națională a locuitorilor români din aceste provincii.

Ceea ce părea de neconceput cu doar două luni înainte s-a realizat printr-o mobilizare și organizare exemplară a populației românești.

La nivelul provinciei lideri politici au lăsat la o parte diferențele ideologice, punând pe primul plan aspectul național și dorința celor pe care îi reprezentau. Ierarhii celor două biserici românești, Ortodoxă și Greco-Catolică, au fost promotorii Unirii cu România, militând activ pentru acest lucru.

Din cercetările efectuate, din materiale puse la dispoziție de Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia, de Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu și prin studierea atentă a lucrărilor de specialitate, dedicate Marii Uniri din anul 1918, se poate observa o implicare activă a locuitorilor din zona Mărginimii Sibiului cât și ale mărginenilor din alte localități ale Transilvaniei în evenimentele care au dus la cel mai important moment al istoriei noastre.

Au fost organizate întruniri pentru alegerea delegațiilor pentru Marea Adunare Națională de la Alba, s-au pregătit adunări pentru semnarea adeziunii la Unirea cu Regatul României, și s-a realizat mobilizarea unui număr mare de locuitori care să participe la Adunarea de la Alba Iulia.

Conform documentelor existente am identificat un număr de 18 localități ale Mărginimii Sibiului în care, în perioada 25 noiembrie - 1 decembrie 1918, au fost organizate adunări populare pentru aprobarea și subscrierea adeziunilor pentru realizarea Unirii cu România și care urmau să fie înaintate forului reprezentativ ce urma să aibă loc în Alba Iulia: Aciliu, Amnaș, Boița, Cacova, Galeș, Jina, Mag, Orlat, Poiana Sibiului, Poplaca, Rîu Sadului, Rășinari, Sadu, Săcel, Săliște, Tălmăcel, Tilișca și Vale.

Redactate sub titlul „*Hotărârea noastră*.”, erau întărite de semnături aveau următorul conținut și formă:

„Hotărârea noastră.

*Obștea poporului român din comuna,
din îndemn propriu și fără nicio silă sau ademenire din vreo parte, dă la
iveală dorința ferbinte ce însuflețește inima fiecărui român și declară că
voința sa nestrămutată este:*

*Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal,
Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea
Majestății Sale, Regelui Ferdinand I.*

*În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri,
tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot, ce va înălța pururea pe fiii și
nepoții noștri.*

Așa să ne ajute Dumnezeu!

.....
(Locul și data)

Subscrierile: ”

Pe data de 25 noiembrie 1918 se adoptă și se semnează hotărâri în 3
localități: Săliște, Aciliu și Boția, pe 26 noiembrie în 7 localități, Amnaș,
Cacova, Galeș, Orlat, Săcel, Tilișca și Vale, pe 27 noiembrie 2 localități:
Mag și Poiana Sibiului, pe 28 noiembrie în 4 la Rășinari, Poplaca, Rîu
Sadului și Sadu, pe 29 noiembrie la Jina și pe 1 decembrie la Tălmăcel.

Aceste însumau un număr total de 6975 de semnături, care acoperă un
număr total de 121 de pagini.

Cele mai multe semnături sunt pe „Hotărârea” din Săliște - 1690 pe
26 de pagini, urmată de cea din Jina - 875 pe 10 pagini, apoi Rășinari - 783
pe 16 pagini, Tălmăcel - 442 pe 8 pagini, Poiana Sibiului - 427 pe 8 pagini,
Tilișca - 408 pe 8 pagini, Orlat - 391 pe 8 pagini, Sadu - 292 pe 4 pagini,
Mag - 275 pe 3 pagini, Aciliu - 245 pe 5 pagini, Vale - 225 pe 4 pagini,
Săcel - 190 pe 4 pagini, Boția - 157 pe 3 pagini, Galeș - 150 pe 3 pagini,
Amnaș - 135 pe 3 pagini, Poplaca - 119 pe 3 pagini, Cacova - 96 pe 2
pagini și Rîu Sadului - 95 pe 2 pagini.

**Localitățile Mărginimii Sibiului în care
a fost adoptată și semnată „Hotărârea” de Unire cu România**

Nr. Crt.	Localitatea	Data	Numărul de semnături	Numărul de pagini
1	Aciliu	25 noiembrie 1918	245	5
2	Amnaș	26 noiembrie 1918	135	3
3	Boița	25 noiembrie 1918	147	3
4	Cacova	26 noiembrie 1918	96	2
5	Galeș	26 noiembrie 1918	140	3
6	Jina	29 noiembrie 1918	875	10
7	Mag	27 noiembrie 1918	275	4
8	Orlat	26 noiembrie 1918	391	8
9	Poiana Sibiului	27 noiembrie 1918	427	8
10	Poplaca	28 noiembrie 1918	119	3
11	Rîu Sadului	28 noiembrie 1918	95	2
12	Rășinari	28 noiembrie 1918	783	16
13	Sadu	28 noiembrie 1918	292	4
14	Săcel	26 noiembrie 1918	190	4
15	Săliște	25 noiembrie 1918	1690	26
16	Tălmăcel	1 decembrie 1918	442	8
17	Tilișca	26 noiembrie 1918	408	8
18	Vale	26 noiembrie 1918	225	4
	Total	25 noiembrie - 1 decembrie 1918	6975	121

Delegații Mărginimii Sibiului la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia

Prof. Marius Boromiz

Conform regulamentului privind alegerea delegaților, decretarea Unirii Transilvaniei cu România trebuia făcută de către reprezentanții tuturor categoriilor sociale.

Într-o circulară a Consiliului Național Central din Arad (organul politic și administrativ al românilor), datată 22 noiembrie 1918, se arată că:

„Înalta noastră stăpânire națională Consiliul Național Central din Arad a convocat pe ziua de 1 Decembrie a.c. la Alba Iulia, capitala de odinioară a lui Mihai Viteazul, Marea Adunare Națională a poporului român, care va avea să hotărască aici, definitiv, asupra sorții noastre viitoare, ca națiune.

În vederea importantului act istoric ce se va săvârși în această adunare Consiliul Național Central din Arad a dispus următoarele:

1. Episcopii români din Ungaria și Transilvania;
2. Toți protopopii în funcțiune a celor două confesiuni românești;
3. Câte un exmis a fiecărui consistor și capitlu;
4. Câte doi exmiși ai societății culturale;
5. Câte două exmise din partea fiecărei reuniuni de femei;
6. Câte un reprezentant din fiecare colegiu profesoral de la școalele medii;
7. Câte doi delegați de la fiecare reuniune învățătorescă;
8. Câte un ofițer și câte un soldat de la fiecare secțiune comitantensă a gardei naționale;
9. Câte doi delegați de la fiecare reuniune de meseriași;
10. Delegații Partidului Social Democrat Român;
11. Tinerimea universitară, prin câte doi exmiși;
12. Fiecare cerc electoral locuit de români, va trimite câte cinci reprezentanți (delegați).”¹

¹ *Convocarea la Adunare Națională a națiunii române din Ungaria și Transilvania la Alba Iulia*, în „Românul”, Arad, anul VII, Nr. 11, 8/21 noiembrie 1918, p. 1.

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 80 — Cor.
Pe jumătate an 40 —
Pe 3 luni . . . 20 —
Pe o lună . . . 7 —

Pentru Românii și
străinătate:

Pe un an . . . 100 franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr. 1 a.

INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Muljamente publice și Loc
deschisă coasă și al 1 Gor.
Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

CONVOCARE.

Istoria ne cheamă la fapte. Mersul irezistibil al civilizației omenești a scos și neamul nostru românesc din întinutul robiei la lumina cunoștinței de sine. Ne-am trezit din somnul de moarte și vrem să trăim alături de celelalte națiuni ale lumii, liberi și independenți. În numele dreptății eterne și a principiului liberei dispozițiuni a națiunilor, principiu consacrat acum prin evoluțiunea istoriei, națiunea română din Ungaria și Transilvania vrea să-și hotărască însăși soarta sa de-acum înainte. Toate neamurile din preajma noastră și-au determinat viitorul prin rezoluțiuni în conformitate cu sufletul lor național. E rândul nostru acum. Națiunea română din Ungaria și Transilvania are să-și spună cuvântul său hotărâtor asupra sortii sale și acest cuvânt va fi respectat de lumea întreagă, el este chiar așteptat, pentru că la gurile Dunării și pe drumul larg, unde comunică pulsul vieții economice între Apus și Răsărit, să se poată înfăptui ordinea, și neamurilor prejmuitoare să li-se procure tigna trebuitoare la munca binecuvântată spre desăvârșirea umană.

În scopul acesta convocăm

Adunarea Națională

a națiunii române din Ungaria și Transilvania la Alba-Julia, cetatea istorică a neamului nostru, pe ziua de **Duminecă în 18 Noemvrie v. (1 Decembrie st. n.) a. c. la orele 10 a. m.**

La adunare vor lua parte: 1. Episcopii români din Ungaria și Transilvania, — 2. toți protopopii în funcțiune ai celor două confesiuni românești, — 3. câte un exmis al fiecărui Consistor și Capitu. — 4. câte 2 exmiși ai societăților culturale (Asociațiune, Fondul de teatru, Asociațiunea Arădană, etc.), — 5. câte 2 exmise din partea fiecărei reuiniuni femeiești, — 6. dela fiecare școală medie (gimnasiu, școală reală), apoi dela fiecare institut teologic, pedagogic și școală civilă câte 1 reprezentant al colegiului profesoral, — 7. câte doi delegați dela fiecare reuiniune învățătorească, — 8. garda națională va fi reprezentată prin câte 1 ofițer și 1 soldat din fiecare secțiune comitatensă, — 9. câte 2 delegați dela fiecare reuiniune de meseriași, — 10. delegații partidului social-democrat român, ca reprezentanți ai muncitorimii organizate, — 11. Tinerimea universitară prin câte 2 exmiși ai săi și în fine — 12. *fiecare cerc electoral, în care locuiesc români, va trimite câte 5 reprezentanți (delegați).*

Suntem convinși, că afară de cei cari vor reprezenta în chipul arătat mai sus toate păturile sociale ale națiunii noastre la această istorică adunare, unde se va hotări soarta neamului nostru poate pentru vecie, se va prezenta însuși poporul românesc în număr vrednic de cauza mare și sfântă. Se vor lua îngrijiri, ca toți cei veniți să fie adăpostiți și să fie părtăși la consacrarea celor ce se vor hotări.

Biroul Consiliului Național a făcut toate pregătirile de lipsă pentru reușita adunării, iar frații Români de pretutindeni sunt rugați să dea și ei tot ajutorul.

Înainte de începerea adunării, se vor face rugăciuni în cele două biserici din Alba-Julia, cea ortodoxă răsăriteană și cea greco-catolică.

Toate informațiunile mai departe se dau din partea biroului Consiliului Central Național Român din Arad. Fii tare, neam românesc, în credința ta, căci iată se apropie ceasul mântuirii tale.

Amin și Doamne ajută!

Arad, 7/20 Noemvrie 1918.

MARELE SFAT AL NAȚIUNII ROMÂNE DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA.

Dr. Gheorghe Crișan

secretar.

Dr. Ștefan C. Pop

prezident.

Convocarea la Adunare Națională a națiunii române din Ungaria și Transilvania la Alba Iulia.

„Românul”, Arad, anul VII, Nr. 11, 8/21 noiembrie 1918, p. 1.

(digitizare.bibliotecaarad.ro)

Pe baza acestui regulament au fost organizate întruniri pentru alegerea delegațiilor pentru Marea Adunare Națională de la Alba. Din cercetările efectuate, din materiale puse la dispoziție de Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia prin studierea credenționalelor (documente oficiale, adevărate mandate care exprimau voința de unire a locuitorilor pe baza cărora era permis accesul delegaților cu drept de vot deliberativ sau cu drept de vot consultativ la dezbaterile din Sala Casinei Militare din Alba Iulia) am putut identifica un număr total de 48 de delegați care s-au născut în localitățile Mărginimii Sibiului sau care au reprezentat comunele din Mărginimea Sibiului la Marea Adunarea Națională de la Alba Iulia. Dintre aceștia, un număr de 27 au fost delegați aleși în cercurile electorale în timp ce un număr de 21 au fost delegați de drept, ca reprezentanți desemnați ai diferitelor categorii sociale. Din cei 48 de delegați, 43 au fost bărbați iar 5 au fost femei.

Mărginenii Sibiului au reprezentat prin credenționale, ca delegați aleși, un număr de 3 comitate ale Transilvaniei (Sibiu, Alba de Jos și Turda - Arieș), 6 cercuri electorale, printr-un număr total de 27 de delegați, din care 9 delegați de drept și 19 delegați supleanți.

Mărginenii Sibiului au reprezentat prin credenționale, ca delegați de drept, 10 categorii de instituții sau organizații, reprezentanți ai diferitelor categorii sociale (Protopopi români, Delegați ai Societăților Culturale, Presa Română, Reuniuni de lectură, Reuniuni de Cântări și Muzică, Societăți Financiare, Delegationele Reuniunilor de Femei, Delegații Reuniunilor Învățătorești, Reprezentanții Gardelor Naționale Române, Delegații Reuniunilor de Meseriași), reprezentând 16 instituții sau organizații, alegându-se un număr total de 21 de delegați, din care 20 delegați de drept și 1 delegat supleant.

Dintr-un număr de 15 localități ale Mărginimii Sibiului au fost trimiși prin credenționale ca delegați aleși sau de drept un număr de 48 de persoane născute sau reprezentând localitățile din spațiul Mărginimii Sibiului, astfel: Săliște (14 delegați), Rășinari (10 delegați), Jina (5 delegați), Cacova (3 delegați), Poiana Sibiului (3 delegați), Aciliu (2 delegați), Gura Râului (2 delegați), Vale (2 delegați), Orlat (1 delegat), Sadu (1 delegat), Săcel (1 delegat), Sibiel (1 delegat), Tălmăciu (1 delegat), Tălmăcel (1 delegat) și Tilișca (1 delegat).

Am identificat, pe baza cercetărilor, următoarele persoane, provenind din localitățile Mărginimii Sibiului, cărora li s-au eliberat credenționale.

Delegații aleși:

Comitatul Alba de Jos, Cercul Ocna, reprezentant Dr. Ioan Dordea din Ocna Sibiului, născut în satul Vale.

Comitatul Sibiu, Cercul II oraș Sibiu, reprezentant Nicolae Ivan (asesor consistorial), născut în Aciliu, membru de drept.

Comitatul Sibiu, Cercul Cislădie, reprezentanți: Dr. Traian Petrașcu din Tălmăciu, delegat de drept dar și Ioan Roman din Tălmăcel, Emilian Cioran (preot) și Eremia (Irimie) Dancăș, ambii din Rășinari și Dimitrie Bunea din Sadu, ca delegați supleanți.

Comitatul Sibiu, Cercul Cristian, reprezentanți: Dr. Nicolae Petra (avocat), Ioan St. Șteflea (sublocotenent), Dumitru Moga (meseriaș-lăcătuș), Dumitru Beju, din Săliște și Aurel Decei din Gura Râului (notar), ca membrii de drept și Oprea Borcea din Săliște, Petru Bârs (Bârsan) din Săcel, Ioan Gherman (Ghermane) a lui Antonie, din Aciliu, Dumitru Rusu, din Vale, Ioan Dămian, din Gura Râului, Ioan Stoia (Stoița) din Orlat, Oprea Jogărean și Coman Miclăușiu din Cacova (Fântânele), Ilie Beu (preot) din Apoldu Mic (de Jos) și Petru Costandel, din Sibiel, ca delegați supleanți.

Comitatul Sibiu, Cercul Sebeșul Săsesc, reprezentanți: Nicolae Vlad Stejar, Constantin Sava, Ioan Bebeșelea, Ioan Bogdănel și Nicolae Barb (Barbu), toți din Jina, ca delegați supleanți.

Comitatul Turda - Arieș, Cercul Murăș - Ludoș, reprezentant Nicolae Vulcu (proprietar de pământ), din Iclandul Mare, născut în Săliște, delegat de drept.

Delegații de drept:

1. Protopopi români:

Protopopiatul Săliște, Protopopul Dr. Ioan Lupaș din Săliște.

Protopopiatul Agnita, Protopopul Ioachim Muntean, născut în Tilișca.

Protopopiatul Sibiu, Protopopul Dr. Ioan Stroia, născut în Cacova.

2. Delegați ai Societăților culturale:

Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român - Despărțământul Brad, delegat Ioan Ghișa (director de bancă) din Brad, născut în Poiana Sibiului.

3. Presa Română, delegat Nicolae Bratu din Sibiu, născut în Rășinari, reprezentant al ziarului „Foaia Poporului” din Sibiu.

4. Reuniuni de lectură:

Reuniunea de citire și cântări „Concordia” din Brad, delegat Ioan Kéri (Cheri) (profesor) din Brad, născut în Poiana Sibiului.

5. Reuniuni de cântări și muzică:

Reuniunea de muzică și cântări din Câmpuri - Surduc, delegat Nicolae Crețiu (Crețu), născut în Rășinari.

6. Societăți financiare:

Casa de păstrare din Săliște, delegați Dr. Nicolae Comșa (medic) și Ionel Comșa (mare comerciant).

7. Delegationele Reuniunilor de femei:

Reuniunea femeilor române gr.-ort. din Rășinari, delegate Aurelia Goga și Sora C. Mitrea.

Reuniunea femeilor ortodoxe Române din Săliște, delegate Maria Iordache Roșca și Maria Oprea Borcea.

Reuniunea Femeilor Române din Sibiu, printre delegate s-a aflat și Prof. Dr. Eleonora Lemény măritată Rozvány, născută în Săliște.

8. Delegationii Reuniunilor învățătoarești:

Reuniunea învățătorilor gr.-ort. din comitatul Hunedoara, delegat Ioan Branga (învățător) din Orăștie, născut în Poiana Sibiului.

9. Reprezentanții gardelor naționale române:

Legiunea română din comitatul Sibiu, printre delegați s-a aflat ca membru supleant și Ioan Ilcuș (Ilcușiu), din Sibiu, născut în Rășinari.

10. Delegationii Reuniunilor de Meseriași:

Reuniunea meseriașilor români din Rășinari, delegați de drept Șerban Cruciat și Șerban Ilcușiu iar ca membru supleant Bucur Lungu.

Reuniunea meseriașilor români din Săliște, delegați de drept Ioan Bucșan (tăbăcar) și Daniil Bârsan (fierar).

Reuniunea sodalilor români din Sibiu, delegat de drept Ștefan Duca, (culegător tipograf), din Sibiu, născut în Rășinari.

CATEGORIA DELEGAȚIILOR	Numărul total al delegaților	Din care Delegați de drept	Din care Delegați supleanți
Delegați aleși	27	9	18
Delegați de drept	21	20	1
Total	48	29	19

DELEGAȚI ALEȘI				
Comitatul	Delegat de Cercul Electoral	Numărul total al delegaților	Din care Delegați de drept	Din care Delegați supleanți
Sibiu	Cercul II oraș Sibiu	1	1	0
	Cercul Cisnădie	5	1	4
	Cercul Cristian	14	5	9
	Cercul Sebeșul Săsesc	5	0	5
	Total	25	7	18
Alba de Jos	Cercul Ocna	1	1	0
	Total	1	1	0
Turda - Arieș	Cercul Murăș - Ludoș	1	1	0
	Total	1	1	0
Total Comitate	Total Cercuri electorale	Numărul total al delegaților	Din care Delegați de drept	Din care Delegați supleanți
3	6	27	9	18

DELEGAȚI DE DREPT				
Calitatea de reprezentant	Delegat de	Numărul total al delegaților	Din care Delegați de drept	Din care Delegați supleanți
Protopopi români	Protopopiatul Săliște	1	1	0
	Protopopiatul Sibiu	1	1	0
	Protopopiatul Agnita	1	1	0
Total		3	3	0
Delegați ai Societăților Culturale	Asociația pentru literatura și cultura poporului român - Despărțământul Brad	1	1	0
Total		1	1	0
Presa Română	„Foaia Poporului” - Sibiu	1	1	0
Total		1	1	0
Reuniuni de lectură:	Reuniunea de cetire „Concordia” din Brad	1	1	0
Total		1	1	0
Reuniuni de Cântări și Muzică	Reuniunea de Muzică și Cântări din Câmpuri - Surduc	1	1	0
Total		1	1	0
Societăți Financiare	Casa de Păstrare din Săliște	2	2	
Total		2	2	0
Delegatele Reuniunilor de Femei	Reuniunea femeilor române gr.-ort. din Rășinari	2	2	0
	Societate Femeilor Ortodoxe Române din Săliște	2	2	0
	Reuniunea Femeilor Române din Sibiu	1	1	0
Total		5	5	0

DELEGAȚI DE DREPT				
Calitatea de reprezentant	Delegat de	Numărul total al delegaților	Din care Delegați de drept	Din care Delegați supleanți
Delegații Reuniunilor Învățătoresți	Reuniunea învățătorilor gr.-ort. din comitatul Hunedoara	1	1	0
Total		1	1	0
Reprezentanții Gărzilor Naționale Române	Legiunea Română din Comitatul Sibiu	1	1	0
Total		1	1	0
Delegații Reuniunilor de Meseriași	Reuniunea Meseriașilor Români din Rășinari	2	1	1
	Reuniunea Meseriașilor Români din Săliște	2	2	
	Reuniunea Sodalilor Români din Sibiu	1	1	
Total		5	4	1
Numărul total al categoriilor de organizații sau instituții care au emis credenționale	Numărul organizații care au emis credenționale	Numărul total al delegaților	Din care Delegați de drept	Din care Delegați supleanți
10	16	21	20	1

**Delegații Mărginimii Sibiului la Marea Adunarea Națională
de la Alba Iulia după localitatea natală sau reprezentată**

Localitatea natală sau reprezentată de către delegați	Categoria delegațiilor	Numărul total al delegaților	Din care Delegați de drept	Din care Delegați supleanți
Aciliu	Delegați aleși	2	1	1
	Delegați de drept	0	0	0
	Total	2	1	1
Cacova	Delegați aleși	2	0	2
	Delegați de drept	1	1	0
	Total	3	1	2
Gura Râului	Delegați aleși	2	1	1
	Delegați de drept	0	0	0
	Total	2	1	1
Jina	Delegați aleși	5	0	5
	Delegați de drept	0	0	0
	Total	5	0	5
Orlat	Delegați aleși	1	0	1
	Delegați de drept	0	0	0
	Total	1	0	1
Poiana Sibiului	Delegați aleși	0	0	0
	Delegați de drept	3	3	0
	Total	3	3	0
Rășinari	Delegați aleși	2	0	2
	Delegați de drept	8	7	1
	Total	10	7	3
Sadu	Delegați aleși	1	0	1
	Delegați de drept	0	0	0
	Total	1	0	1
Săcel	Delegați aleși	1	0	1
	Delegați de drept	0	0	0
	Total	1	0	1

Localitatea natală sau reprezentată de către delegați	Categoria delegațiilor	Numărul total al delegaților	Din care Delegați de drept	Din care Delegați supleanți
Săliște	Delegați aleși	6	5	1
	Delegați de drept	8	8	0
	Total	14	13	1
Sibiel	Delegați aleși	1	0	1
	Delegați de drept	0	0	0
	Total	1	0	1
Tălmaciu	Delegați aleși	1	1	0
	Delegați de drept	0	0	0
	Total	1	1	0
Tălmăcel	Delegați aleși	1	0	1
	Delegați de drept	0	0	0
	Total	1	0	1
Tilișca	Delegați aleși	0	0	0
	Delegați de drept	1	1	0
	Total	1	1	0
Vale	Delegați aleși	2	1	1
	Delegați de drept	0	0	0
	Total	2	1	1
Delegați aleși		27	9	18
Delegați de drept		21	20	1
Total		48	29	19

Lista delegaților,

cari au fost trimiși din partea cercurilor electorale la Marea Adunare Națională din Alba-Iulia.

I. Din comitatul Albei-de-jos.

1. *Cercul electoral al Vinului de jos*: Dr. Iuliu Maniu, adv., Blaj; Dr. Zaharie Muntean, adv., Dr. Ioan Marciac, adv., Dr. Vasile Hașegan, prop., Dr. Virgil Hașegan, prop., toți din Alba-Iulia.

2. *Cercul Ighiului*: Dr. Ioan Pop, adv., Alba-Iulia; Mihail Costea, propr., Sohodol; Pompiliu Piso, propr., Cărpiniș; Emanuil Beșa, propr., Zlagna; Ioachim Totoian, prop., Mirești; iar ca suplenți: Francisc Botean, prop., Barabanți.

3. *Cercul Aiudului*: Candin Suciu, preot, Majina; Dr. Aurel Sasu, pretor, Teiuș; Dr. Alexandru Nicolescu, canonic, Stefan Dragoș, industriaș, ambii din Blaj; George Bărbat jun., econom, Blaj sat; iar ca suplenți: Nicolae Radu, econom, Tâmpahaza; Gavrilă Rațiu, propr., Teiuș; Dr. Victor Macaveiu, prof., Dr. Dănilă Sabo, adv., ambii din Blaj; Ioan Pușcaș jun., econ., Blaj-sat.

4. *Cercul Abrudului*: Dr. Laurențiu Pop, adv., Dr. Alexandru Borza, medic, Dr. Candin David, adv., toți din Abrud; Mateiu Morușca, propr., Presaca; Alexandru Vasinca, miner, Alexandru Bureștean, miner, ambii din Roșia-Mont.

4. *Cercul electoral Alba-Iulia*: Joachim Fulea, adv., Virgil Vlad, farmacist, Dr. Alexandru Podor, medic, Aurel Stoica, inginer, Camil Velican, adv., iar ca suplenți: Nicolae Cadariu, preot, Antoniu Cricovean, propr., toți din Alba-Iulia.

6. *Cercul Ocnei*: Dr. Ioan Dordea, adv., Dr. Nicolae Cristea, adv., Isaia Popa, preot, Alexandru Vidrighinescu, propr., Eugen Pantea, propr., toți din Ocna.

7. *Cercul Murăș-Uioara*: Dr. Iuliu Morariu, adv., Petru Roșca, preot, Marian Dregheici, stegar, toți din Uioara; Stefan Roșian, profesor, Dr. Ionel Pop, adv., ambii din Blaj.

II. Din comitatul Aradului.

1. *Cercul orașul Arad*: Dr. Cornel Iancu, adv., Dr. Lazar Iacob, profesor, Luca Raicu, agricultor, Aurel Călnicean, funcționar, Dr. Cornel Albu, adv., toți din Arad.

2. *Cercul Ineuului*: Dr. Ioan Suciu, adv., Boroșineu; Iustin Monția, preot; Patriciu Covaci, inv., B-Sebiș; Dumitru Nica, econ. Moroda; Todor Hălmajan, econ. Răpșig; suplenți: Mihail Cosma, preot, Răpșig.

3. *Cercul Chișineului*: Dr. George Popovici, adv., Dr. Adrian Popescu, adv., ambii din Chișineu; Dr. Iustin Marșieu, adv., Arad; Dumitru Muscan, plugar, Socodor; Ignat Bogdan, plugar, Zărand.

4. *Cercul Josașului*: Dr. Aurel Grozda, adv., Buteni; Toma Pop, meseriaș, Hălmaș; George Tomșa,

econ., Pleșcuța; Vasile Doncea, econ., Buteni; Ioan Vrenti, econ., Josaș.

5. *Cercul Pecica*: Dr. Sever Miclea, adv., Dr. Sever Ispravnic, adv., ambii din Arad; Romul Ganea, preot, Semlac; Emanuil Puta jun., propr., Stefan Petrișor, inv., ambii din Pecica.

6. *Cercul Radnei*: Vasile Goldiș, secr. cons., Arad; Dr. Eugen Beleş, adv., M-Radna; Iancu Ștefănuț, preot, Măndruloc; Traian Givulescu, învăț., Radna; Stoiu Sârbu, econom, Cuvin.

7. *Cercul Aletea-Sântana*: Dr. George Crișan; adv., Arad; George Vidican, econ., Mihail Bonca, econ., George Botaș, econ., Simion Irimie, econ., toți din Otlaca; suplenți: Dr. Vasile Cucu, medic, Sântana.

8. *Cercul Șiria*: Dr. Stefan C. Pop, adv., Arad; Dr. Iacob Hotăran, adv., Axente Secula, propr., Nicolae Lazarescu, econ., toți din Șiria; Ioan Burza, econ., Păncota.

III. Din comitatul Bichișului.

1. *Cercul Orașhaza*: Ioan I. Ardelean, preot, Valeriu Magher, inv., Petru Sântău T. econ., Petru Bujigan, econ., Vasile Gros, econ., toți din Chitighaz.

2. *Cercul Giula*: Dr. Mihail Mărcuș, adv., Teodor Suciu, propr., Teodor Silaghi, propr., Moise Gomboș, propr., Petru Chereșlădan, propr., toți din Giula.

IV. Din comitatul Bihorului.

1. *Cercul orașului Oradea-Mare*: Dr. Iustin Ardelean, adv., Dr. Sever Erdeli, adv., Dr. Ioan Boroș, adv., Ioan Pogani, propr., Dr. Coriolan Pop, dir. de bancă, toți din Oradea-Mare.

2. *Cercul Salonta*: Dimitrie Popa, preot, Tulca, Nicolae Costa, econ., Homorog; Ioan Teprean econ., Mădăraș; Teodor Pățaș, econ., Micherechiu; Gavril Roxin, econ., Ciurmeșiu.

3. *Cercul Ceica*: Alexandru Golea, preot, Hi-dișelul-nou; Dr. Emil P. Groza, adv., Dr. Ioan Jacob, adv., ambii din Ceica; Ioan Porț, econ., Dușești; Dr. Eugeniu Niechi, adv., Ceica.

4. *Cercul Beiuș-Vâșcău*: Dr. Ioan Ciordaș, adv., Ilarie Crișan, argășitor, ambii din Beiuș; Teodor Cornea, econ., Meziad; Atanasie Toader propr., Și-dișel, Lăpădat Cioflan, econ., Ghighișeni.

5. *Cercul Tinca*: Dr. Andrei Ilie, adv., Dr. Aurel Pinția, adv., ambii din Tinca; Vasile Teuca inv., în F-Tăut; Pavel Govoșdan, econ., Făgădău; Danilă Vecaș, econ., Husășau.

6. *Cercul Aleșd*: Dr. Aurel Lazar, adv., Orade; Iosif Tărău, preot, Săcădau; Teodor Popoviciu, propr., Vârciorog; Dumitru Bradea, econ., Ponoara; Teodor Manea, econ., Bratca; ca suplenți: Iosif Tripon, inv., Bratca; Coriolan Mursa, econ., Aleșd; Pavel Domocoș a Fami, econ., Dimitrie Ciuplan, a Ilieni, econ., ambii din Bratca; Ioan Sfârlea, adv., Aleșd; Dr. Emil Lazar, adv., Borodul-mare.

(Va urmă).

Redactor responsabil: Teodor V. Păcățian.

Tiparul Tipografiei arhiepiscopale, Sibiu.

Lista delegaților care au fost trimiși din partea cercurilor electorale la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia. Comitatul Alba de Jos.

„Gazeta oficială”, Sibiu, nr. 1, 1/14 decembrie, 1918, p. 4.
(www.dspace.bjasttrasibiu.ro)

toți din Murăș-Sântana; Stefan Togănel, econ., Savu Husariu, econ., ambii din Săbad.

5. *Cercul Sereďa (Nyárad-Szereda)*: Alexandru Gligor, preot, Sard; Ioan Iacob, inv., Ioan Oltean, l. George, econ., Ioan Oltean, l. Ilie, econ., Alexandru Moldovan, econ., toți din St. Zorinț.

6. *Cercul Reghin*: Dr. Ioan Harșa, adv., Reghin; Dr. Liviu Tilea, medic, Toplița rom. Andrei Cadar, propr., Meșterhaza; Dr. Teodor Popescu, adv., Reghin; Ioan Duma, preot. Săcal. Suplenți: George Panga, econ., Constantin Precup, econ., ambii din Huduc; Emil Stăfănuțiu, Filipișul-mare; Ioan Pop, Ercea; Nicolau Popavu, preot, Moiaș; Emil Andreșan, Băla, Octavian Manu, Milășel; Toader Haneș, Săcalul de munte.

XV. Comitatul Odorheiu.

1. *Cercul Homorod-Ocland*: Nicolae Ștefan, Jimbor; Vasile Suciu, inv., Archita.

2. *Cercul Cheresturul Săcușc*: Achim Pandrea, Feleag; Alexandru Murzea, econ., Vidacutul ung.; Nicolae Maior, iun., Erenom Bereșiu, ambii din Săcal.

XVI. Comitatul Sătmăr.

1. *Cercul Medieș*: Augustin Maxim, egumen, Bicsad; Vasile Pop, prof. de prep., Apșa; Mihaiu Apai, posesor, Medieș; Gheorge Rus, posesor, Pateu; Tămaș Fene I. Ioan, posesor, Călinești.

2. *Cercul Cărbău*: Iosif Nistor, notar cerc., Homorodul de jos; George Mureșan, econ., Culciul-mare; Vasile Donca, econ., Amați; Vasile Popan, preot, Lipău; George Pinte, econ., Solduba. Suplent: Ludvic Tot, teolog, Borhid.

3. *Cercul Baia-Mare*: Dr. Teofil Dragoș, adv., Alexiu Pocol, propr., ambii din Baia-mare; Nicolae Barbul, propr., Mocira; Demetriu Cănaș, econ., Tăuții de sus; Dr. Vasile Sălăgean, adv., Șeini. Suplent: Simion Marcu, Caphic.

4. *Cercul Careii-mari*: Dr. Cornel Papp, adv., Careii-mari; Corneliu Abrudan, preot, Resighea; Valentin Vanca, mașinist, Demetriu Colțau, dir. fil. Bihoreana, ambii din Careii-mari; F. George Indre, propr., Vezend.

5. *Cercul Șomcuta-mare*: Dr. Ioan Tibil, adv., Dr. Aurel Nilvan, adv., George Radocea, contabil, toți din Șomcuta-mare; Grigore Birlea, econ., Prislop; Atanasiu Demian, econ., Negrei.

6. *Cercul Sătmăr*: Dr. Ilie C. Barbul, adv., Dr. Mihaiu Papp, adv., Iosif Sutai, tehnic, Vasiliu Boca, arhitect, Ioan Doborean, propr. negust., toți din Sătmăr.

7. *Cercul Cinghir*: Traian Covași, posesor, Boghiș; Andrei Naghi, comer., Dob; Alexandru Mureșan, posesor, Ghidani; Coriolan Cărbunar, posesor, Moftinul-mare; Grigore Donca, posesor, Mifalău. Suplenți: Demetriu Alunar, inv., Ioan Bonea, econ., Stefan Ruba, econ., Ioan Pălcău, econom, toți din Pișcari.

XVII. Comitatul Solnoc-Dobăca.

1. *Cercul Betlean*: Dr. Octavian Pavelea, adv., Vasile Chendrean, propr., ambii din Betlean; Teodor Pascu, universitar, Chenciș; Elie Iuga, preot, Arcadia; Iuliu Sorea, preot, Cociu.

2. *Cercul Lăpușul-Unguresc*: Dr. Tit Ciortea, adv., Lăpușul-ung.; Nicolae German, preot, Rohia; Sigismund Lenghel, preot, Emil Dragomir, preot, ambii din Capolnoc-mănăstur; Grigoriu Roman, inv., Leșchia. Suplenți: Lazar Pașca, Leșchia; Pante Pașca, Făurești; Vasile Mocan, Teodor Rus, Victor Moldovan, Ioan Mureșian, toți din Inău.

3. *Cercul Ileanda-Mare*: Dr. Victor Pop, adv., Ileanda; Dr. Leonida Domide, medic, Deș; Valer Cosma, preot, Dobăceni; Aurel Biltin, preot, Rus; Eugen Lazar, propr., Lemniu. Suplenți: Ioan Mihailă, Vasiliu Dirgean, ambii din Zalha; Ioan Sălăgean, Surduc; Dr. Cornel Pop, Lozna-mare; Petru Petrișor, preot, Șasa.

4. *Cercul Gherla*: Augustin Cupșea, preot, Dr. Liviu Pop, medic, Ioan Fălcușan, Dr. Valer Roman, adv., Dr. Octavian Domide, canonic, toți din Gherla. Suplenți: Clemente Maxim, inv., pens., Diviciori m. Ioan Cheresteș, Petru Oșorhian, ambii din Sântioana; Virgil Todoran, Nicula.

5. *Cercul Dej*: Dr. Ioan Boca, adv., Ioan Tamița, propr., Simeon Rus, dir. de bancă, Ioan Botha, propr., Dr. Liviu Micșă, adv., toți din Dej.

XVIII. Comitatul Sibiiului.

1. *Cercul I. oraș Sibiiu*: Dr. Ilie Beu, medic, Dr. Lucian Borgia, adv., Dumitru Comșia, prof. pens., Dr. Silviu Dragomir, prof., Teodor Doboiu, comerciant, toți din Sibiiu.

2. *Cercul II. oraș Sibiiu*: Nicolae Ivan, ases. cons., Victor Tordășanu esac. cons., Dr. Ioan Fruma, adv., Romul Bucșa, preot, Nicolae Simtion, econ., toți din Sibiiu.

3. *Cercul Cisnădiei*: Dr. Vasile Stan, prof., Dr. Ioan Broșu, catihet, Dr. Nicolae Regman, redactor, toți din Sibiiu; Dr. Traian Petrașcu, medic, Tălmăciu; Dr. Romul Căndea, prof., Avrig. Suplenți: Ioan Roman, preot, Tălmăcel; Irimie Milea, econ., Șelimbăr; Ioan Opriș, inv., Șura-mare; Emilian Cioran, preot, Eremia Dancăș, econ., ambii din Rășinar; Dimitrie Bunea, preot, Sadu; Ioan Nicolae, inv., Ioan Berghia, ambii din Avrig; Iosif Stoica, inv., Sebeșul de jos; Luca Nanu, econ., Nicolae Opriș, econ., ambii din Slimnic.

4. *Cercul Cristian*: Dr. Nicolae Petra, adv., Ioan St. Șteflea, Dumitru Moga, Dumitru Beju, toți din Săliște; Aurel Decei, Gurăaui. Suplenți: Oprea Borgia iun., Săliște; Petru Bărs, Săcel; Toma Dănilă, George Dănilă, ambii din Șura-mică; Ioan German l. Antonie, econ., Aciliu; Dumitru Rusu, Vale; Ioan Dămian, econ. Gurăaui; Ioan Stoița, econ., Orlat; Oprea Jogărean, econ., Cacova; Ioachim Crăciun,

Lista delegaților care au fost trimiși din partea cercurilor electorale la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.

Comitatul Sibiu. Cercul I. oraș Sibiu. Cercul II oraș Sibiu. Cercul Cisnădiei. Cercul Cristian

„Gazeta oficială”, Sibiu, nr. 5, 5/18 ianuarie, 1919, p. 23.

(www.dspace.bjstrasibiu.ro)

inv., Gușterița; Ilie Beu, preot, Apoldul de jos; Petru Costandel, econ., Sibiel.

5. *Cercul Sebeșului săsesc*: Dr. Lionel Blaga, adv., Dr. Ioan Elecheș, medic, Dr. Sebastian Stanca, preot, Nicolae Chirca, propr., toți din Sebeșul săsesc; Ioan Henegariu, propr., Lancrâm. Suplenți: George Ștefan Bucurescu, jude, Ioan Cătă, econ., ambii din Șugag; Ioan Cărpinișan, econ., George Crăciun, ambii din Gârbova; Nicolae Vlad Stejar, preot, Constantin Sava, inv., Ioan Bebeșelea, Ioan Bogdanel, Nicolae Barb, toți din Jina.

6. *Cercul Noctich*: Ioan Lăpădatu, dir. de bancă, Dr. Nicolae Bălan, profesor, ambii din Sibiu; Ioan Hidu, căpitan, Tichindeal, Aurel Petrișor, locot., Alțina; Aurel Constantinescu, dir., Fofeldea. Suplenți: Ioan Brancovean, Roșia; Valer Olariu, teol. abs., Nucet; Simion Curea, econ., Chirpăr; Dr. Ioan Georgescu, profesor, Ioan Aleman, ambii din Săcădate; Simion Stănuț, sublocot., Ilimbav.

XIX. Comitatul Târnavei-Mari.

1. *Cercul Cohalm*: Dr. Romulus Curta, adv., Bundorf; Ioan Iosif, profesor, Brașov; George Repede, jude de trib., Cohalm; Ioan Leuca, preot, Merchiașa; Danilă Sasu, preot, Bundorf. Suplenți: Ioan Drăghiciu, Valendorf; Nicolau Dechel, Nicolae Gurgu, ambii din Agoștin; Avram Schiopu, Merchiașa; Octavian Buzea, stud. univ., Viseri.

2. *Cercul Mediaș*: Dr. Demetriu Popp, adv., Dr. Dionisie Roman, adv., Alexandru Comșa, ofic. de bancă, Ioan Călburean, econ., Ioan Dăian, econ., toți din Mediaș. Suplenți: Zacharia Dobrotă, Ioan Nistor, contabil, ambii din Șeica-mare; Ioan Micu Bercan, econ., Stenea; Ioan Oltean, preot, Ibișdorful săsesc.

3. *Cercul Sighișoara*: Dr. Toma Cornea, dir., Dr. Ioan Ioanoviciu, adv., Vasile Urdea, industriaș, George Colceriu, econ., toți din Sighișoara; Onoriu Sasu, preot, Daneș.

4. *Cercul Agnita*: Dr. Simion Chețian, adv., Agnita; Dr. Alexandru Vasu, adv., Cincul-mare; Aurel Păcală, maior, Șulumberg; Ioan Prescurea, propr., Rătișdorf; Axente Lenea, căpitan, Agnita. Suplenți: Nicolae Tiuș, econ., Bruiu; Ioan Suciu, inv., pens., Septimiu Aron, Emanuil Suciu, inv., George Stanciu, Ioan Holerga, toți din Măgărei.

XX. Comitatul Târnavei-Mici.

1. *Cercul Bălăușeri*: Dr. Emil Folea, adv., Iuliu Anca, com., ambii din Diciostmărtin; Laurentie Popa, econ., Lepindea; Emanoil Fieșer, preot, Hundorf; Victor G. Maior, notar, Cerghidul m. Suplenți: Dr. Emil Breda, adv., Dănilă Boila, com., ambii din Diciostmărtin; Nicolae G. Deac, preot, Șomoștelnic; Ștefan Șerban, econ., Alma; Gedeon Frâncu, contab., Șomoștelnic; Nonic Rusu, preot, Ioan Cristea, Ioan Pădurean, George Suciu, Ioan Suciu, Ioan Nilca, toți din Coroiu; Nicolae Ciotloș, Ciucmăndru; Ioan Langa, Ioan Frâncu, Vasile Farcaș, toți din Dârlos.

2. *Cercul Diciostmărtin*: Dr. Romul Boila, adv., Dstmărtin; Ioan Muntean, econ., Totărlana; Vasile Smighelschi, preot, Sâncel; Dr. Ioan Bianu, adv., Hususău; Ioan Rađeș, funcț., Dstmărtin. Suplenți: Zacharie Las, preot, Blăjel; Dr. Eugen Bianu, adv., Făget; Alexandru Dănilă, econ., Feisa; Victor Barna, preot, Jidvei; Nicolae Toldea, funcț., Iernut; Ioan Ignat, Spini; Ioan Bogdan, econ., Ilie Șerban, econ., Ilie Bogdan, econ., Ioan Baba, toți din Velt.

3. *Cercul Ibașfalău*: Iuliu Coroian, propr., Cluj; Dr. Ilariu Holom, adv., Dr. Ioan Roman, notar jud., Nicolae Șancu, econ., toți din Ibașfalău; Alexandru Ciura, prof., Blaj. Suplenți: Dr. Vasile Albu, adv., Victor Muntean, ingin., Ioan Rațiu, econ., Vasile Turcu, econ., Vasiliu Bumbea, pantofar, toți din Ibașfalău; Ioan Pădurean, Ioan Pop, a Ionochi, econ., Vasile Libeg, econ., toți din Șoimușul-român.

XXI. Comitatul Timișului.

1. *Cercul Timișoara*: Dr. Cornel T. Albu, adv., Petru Tălău, Dr. George Miculescu, toți din Timișoara-Fabric; Dr. Cornel Crăciunescu, Timișoara-cetate; Moise Doboșan, Timișoara-Mehala.

2. *Cercul Receașului*: Dr. Lucian Gheorghieviciu, adv., Timișoara; Dr. Sever Bugariu, adv., Timișrecaș; Teodor Novac, Izvin; Nicolae Manea, Topolovățul-mare; Alexandru Martin, Ictar-Budinț. Suplenți: Constantin Mihaie, inv., Constantin Cimponeriu, econ., Simion Boncea, econ., Nicolae Sârbu, econ., George Sârbu, econ., Ioan Găloșie, econ., toți din Ohaba-Forcaci.

3. *Cercul Rittberg*: Dr. Victor Mercea, adv., Dr. Dimitrie Borca, medic, ambii din Buziaș; Avram Ciocoiu, preot, Vucova; Nicolae Râmneamțu, econ., Silagiu; Ioan Răchițan, comerciant, Vucova. Suplenți: Damaschin Marian, prof., Deta; Dr. Nicolae Popovici, preot, Gătaia; Ioan Mițariu, preot, Opațița; Ioan Ciucurel, econ., Soșelea; Pamfilie Iurcoviciu, econ., Găteni; Nicolae Lugoșan, Silagiu.

4. *Cercul Becicherecul-Mic*: Dr. Pompiliu Cioban, adv., Dr. Aurel Cosma, adv., Dr. George Adam, adv.; toți din Timișoara; Ioan Mariuca, Medveș; Petru Toma, Chișoda. Suplenți: Ioan Iliovici, preot, Traian Golumba, George Caba, inv., Vasile Marincu, Iulian Crișmar, toți din Moșnița; Iosif Ciorogariu, inv., Petru, Toma, Nicolae Dumitru, Iosif Vlajicu, Iosif Olariu, toți din Chișoda.

5. *Cercul Ciacovei*: George Nicolescu, Nicolae Pescariu, Ioan Albu, proprietar mare, Dr. Ioan Roșu, toți din Ghilad; Alexandru Țieran, inv., Voiteg.

6. *Cercul Aradului-Nou*: Dr. Aurel Crișan, adv., Aradul-nou; Sava T. Seculin, preot, St. Nic. mic; Nicolae Radu, econ., Firighihaz; Aurel Sebeșan, preot, Fenlac; Damian Sebeșan, inv., Secusigiu.

(Va urmă).

Redactor responsabil: Teodor V. Pacățian.

Tiparul Tipografiei arhidiecezane, Sibiu.

Lista delegaților care au fost trimiși din partea cercurilor electorale la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.

Comitatul Sibiu. Cercul Sebeșul Săsesc.

„Gazeta oficială”, Sibiu, nr. 5, 5/18 ianuarie, 1919, p. 24.

(www.dspace.bjastrasibiu.ro)

Traian Lazar, toți din Biserica-Albă; George Penția, Naidaș. Suplenți: Andrei Drencea, locot., Sfetozarie Drencea, Ștefan Băla, Dimitrie Radivoiu sen., Ioan Bălan, Gavril Ciolac, Dr. Tit Mălai, Traian Căcioban, toți din Timiș-Cubin; Dr. Aurel Novacu, Victor Popovici, Sava Guțu, toți din Deliblată; Teodor Petrica, Nicolinț-Mare; Remus Bortos, Cubin.

XXII. Comitatul Torontal.

1. *Cercul Ozora-Uzdin*: Dr. George Miclea, Alibunar; Pavel Budnean, Satul-Nou; Liviu Popescu, Petrovasela; Ștefan Gavrilă, St. Mihai; Iosif Popa, Seleuș. Suplenți: Ioanichie Neagoe, preot, Petre; Dr. Pavel Obădean, adv., Becicherecul-Mare; George David, econ., Uzdin; Ștefan Popa, preot, Seleuș.

2. *Cercul Zichifalău*: Simion Lațcu, inv., Sânianăș; Nicolae Raicu, inv., Mărghița-Mare; Trifu Corcora, preot, Partos; Ioan Coșar, preot, Tolvădia; Virgil Musta, preot, Mărghița-Mare.

3. *Cercul Sânmiclăușul-mare*: Dr. Nestor Oprean, adv., Dr. Ioan Demian, adv., ambii din Sânmiclăușul-Mare; Eremie Popovici, inv., Vălcani; Dimitrie Blagoe, econ., Cenadul-Mare; Damian Isac, Nereu.

4. *Cercul Lovrin*: Grigorie Vermeșan, preot, Cuzman Bogdan, ambii din Pesac.

5. *Cercul Comloșul-Mare*: Teodor Bucureșcu, inv., George Mașu, inv., Andrei Bălan, econ., Ioan Pascu, tinăr, econ., Vichentie Stanciu, econ., toți din Banat-Comloș. Supl.: Nicolae Vălcăneanț, Constanța.

6. *Cercul Pardani*: George Trete, econ., Alexandru Crăsta, econ., ambii din Cobza; Simion Olariu, econ., Alexandru Cristeți, econ., Trăilă Mezin, econ., toți din Giulvez. Suplenți: Ștefan Vulpe, inv., Nicolae Brănuțiu, preot, ambii 'din Giulvez; Laurean Cristea, Cebza; Dionisie Mihai, Ioan Vasii, ambii din Cornățel; Ioan Nica Glavan, econ., Fociu.

7. *Cercul Panciova*: Iacob Păușan, comerciant, Panciova; Teodor Catalina, inv., Doloave; Alexandru Țințariu, Ovcea; Ioan Drăgăla, econ., Glogon; Mihai Jigorea, Omolița. Suplenți: Dr. Petru Penția, Ioan Soriceanț, Aron Cătălină, toți din Panciova.

XXXIII. Comitatul Turda-Arieș.

1. *Cercul Vințului de sus*: Dr. Eugen Mezei, Vințul de sus; Dr. George Pățăcean, Turda; Iuliu Căpălnean, Vereșmort; Dr. Ioan Mateiu, Hidiș; Amos Popa, Ciugudul-inferior.

2. *Cercul Murăș-Ludoș*: Dr. Vasile Cerghizan, preot, Cocul de câmpie; Dr. Ioan Oltean, adv., Vasile Morariu, inv., ambii din Murăș-Ludoș; Nicolae Vulcu, propr., Iclandul-Mare; Dumitru Iclânzan, econ. Inclânzăl. Suplenți: Dr. Mihail Moldovan, adv., Murăș-Ludoș; Octavian Bugnar, preot, Fritul-de-jos; Ioan Coman, inv., Căpușul de Câmpie; Coman Șogan, propr., Grebenișul de câmpie; Remus Brustur, econ. Lechința-de-Murăș; Ioan Rus, invăț. pens., Velcheriul.

3. *Cercul Turda*: Dr. Valer Moldovan, avocat, Dr. Augustin Rațiu, adv., ambii din Turda; George Maric, teol. abs., Măgura; Mihaiu Guia, hotelier, Solciva-inferioară; Aurel Murășan, econ., Copand. Suplenți: Vasile Gan, Sălciva-de-sus; Teodor Radu, inv., Rachișul-romănesc; Ioan Hagău, Poșaga; Ioan Ghioghiu, Sălciva-de-sus; Dr. Iuliu Popescu, adv., Turda.

4. *Cercul Trascău*: Dr. Zosim Chirtop, adv., Dr. Remus Furdul, adv., ambii din Câmpeni; Grigoriu Nicola, preot, Vidra de jos; Vasile Andreș, econ., Ioan Mucia, meseriaș, ambii din Câmpeni.

XXIV. Comitatul Treiscaune.

1. *Cercul Săpș-Sângeorgi*: Ioan Modroi, preot, Vama-Buzău; George Cerbu, preot, Intorsura-Buzău; Nicolae Cristea, Sita-Buzău; George Nistor, Teliu; Xenofon Comșa, Marcoș. Suplent: Nicolae Rusu, inv., Sita-Buzău.

2. *Cercul Aita-Mare*: George Păcular, Aita de mijloc; David Păcular, Aita-Mare; Ioan Șerban, Belin; George Solciu, Ioan Ardelean, ambii din Arini.

3. *Cercul Covasna*: Alexandru Ciucan, Alexandru Teculescu, Ioan Sărbescu, Nicolae Jurebiță, toți din Covasna.

XXV. Comitatul Salagiu.

1. *Cercul Dioșod*: Dr. Ladislau Gyurco, adv., Domnin; Dr. Aurel Hetco, adv., George Petruca, ambii din Jibou; Dionisiu Pop Moldovan, Brusturi; Laurențiu Avram, Chieșd.

2. *Cercul Cehul-Silvaniei*: Ioan Coste, Mileacul-Sălagiului; Dr. Alexandru Pop, Cehul-Silvaniei; George Maior, Baita; Vasiliu Gavriș, Odești; Alexandru Vaida, Cehul-Silvaniei. Suplenți: Simion Marieș, Vasiliu Falans, ambii din Cehul-Silvaniei.

3. *Cercul Șimlăului*: Dr. Cassiu Maniu, adv., Iuliu Coroian, adv., Dr. Alexandru Aciu, adv., toți din Șimleul-Silvan; Ioan Taloș, preot, Ghiurtelecul-Silv.; Valentin Copoș, preot, Bobota.

4. *Cercul Tășnad*: Dr. Coriolan Steer, adv., Domițian Cupșa, preot, ambii din Tășnad; George Fulep, propr., Santău; Vasiliu Pustai, propr., Săini; Todor Mureșian, inv., Blaja. Suplenți: Vasile Mocan, econ., Santău; Ioan Matei, inv., Supurul de jos; George Szilaghi, econ., T. Silvaș; Virgiliu Băliban, Unimăt.

5. *Cercul Zălăului*: Traian Trușășu, preot, Zălău; Dr. Augustin Pintea, adv., Crasna; Eugen Boroș, contabil, Zălău; Remus Roșca, preot, Tresnea; Cornel Oțel, preot, Buciumi.

XXVI. Comitatul Ugocea.

1. *Cercul Halmi*: Iustin Pop, preot, Ghertă-Mare; Dr. Ioan Doboși, adv., Halmi; Dr. Sever Pop, adv., Turț; Vasile Zbona, econ., Ghertă-Mare; Ioan Popa I. Nicoară, econ., Turț.

Redactor responsabil: Teodor V. Pacățian.

Tiparul Tipografiei arhiecezane, Sibiu.

Lista delegaților care au fost trimiși din partea cercurilor electorale la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.

Comitatul Turda - Arieș. Cercul Murăș-Turda.

„Gazeta oficială”, Sibiu, nr. 6, 14/27 ianuarie, 1919, p. 32.

(www.dspace.bjstrasibiu.ro)

cum și preoților și învățătorilor cari s'au distins pe terenul învățământului, că pot fi luați în combinație pentru școlile secundare, cu condiția, că într'un anumit interval să depună examenele prescrise pentru profesori, după ce în cursul anului școlar curent vor face un curs practic pe lângă vreuna din școlile secundare de aici sau de peste munți și după ce în vacanțe vor fi ascultat cursurile teoretice organizate anume pe seama lor.

Toți doritorii de a intra în serviciul școalelor românești civile, normale (preparandii), gimnaziale (licee) și comerciale, își vor înainta cererile lor, însoțite de documente, *Resortului instrucțiunii publice, Sibiiu, Strada Poplăcii nr. 7*, până cel mai târziu 1 Martie v. a. c.

Sibiiu, 14 Ianuarie 1919.

Vasilie Goldiș,

Nr. 347 șeful resortului de culte și instrucț. publică.

Notă circulară

Cătră revizorii școlari.

Domnule revizor!

Având în vedere înaltul decret regal Nr. 3631 din 11 Decembrie 1918, resortul cultelor și al instrucțiunii publice, ca suprema autoritate de stat în cuprinsul ținuturilor unite cu regatul român, ia următoarele măsuri privitoare la școlile primare confesionale române:

1. Limba maghiară împreună cu Istoria, Geografia și Constituția Ungariei se elimină din învățământul primar.

2. În locul acestor materii se introduce în mod obligator Istoria, Geografia și Constituția țărilor locuite de Români. Orele de limba maghiară vor fi repartizate mai ales la noile materii, până la noua fundamentare a învățământului.

Sibiiu, 2 Ianuarie 1919.

Vasilie Goldiș,

Nr. 71 șeful resortului de culte și instrucț. publică.

Circulară.

În dorința noastră de a ușura completarea și terminarea studiilor secundare tuturor acelor elevi, cari în urma serviciului lor sub drapel au fost împedecați a termina la timpul său cl. VII și VIII a școlii secundare, invităm pe toți acești elevi vizați, să-și înainteze aici de urgență cererile lor, cu toate datele personale necesare (liceul la care au urmat cursurile și când, precum și precisa indicare a locuinței lor), ca să putem lua dispozițiile trebuincioase pentru înființarea de cursuri de completare a studiilor, pe lângă diferitele noastre licee.

Sibiiu, 17 Ianuarie 1919.

Vasilie Goldiș,

Nr. 470. șeful resortului de culte și instrucț. publică.

Dela comandamentul general teritorial.

Ordin circular

referitor la caii fostei armate austro-ungare și germane.

Pentru a înlătura orice nedumerire, se aduce la cunoștința publicului, că toți caii și întreg materialul de proveniența fostei armate austro-ungare și germane, este proprietatea statului și ca atare nu este permis a se vinde.

Ceice poartă negoț cu averea aceasta erarială vor fi urmărit și pedepsiți conform legii, iar cum-părătorilor li se va secvestra bunul câștigat în mod ilegal, fără nici o despăgubire.

Toate ziarele sunt rugate a reproduce, pentru clarificarea poporului, această lămurire.

Sibiiu, 28 Ianuarie 1919.

General de divizie:

Baron Boeriu,

Nr. 454.

Membrii de drept ai Marei Adunări din Alba-Iulia.

Episcopii români:

Ioan I. Pap, episcop al Aradului. Dr. Demetriu Radu, episcop al Orăzii-Mari. Dr. Miron Cristea, episcop al Caransebeșului. Valeriu Frențu, episcop al Lugojului. Dr. Iuliu Hossu, episcop al Gherlei.

Vicarii români:

Dr. Eusebiu Roșca, Sibiiu. Romul R. Ciorogariu, Oradea-Mare. Dr. Vasile Suciu, Blaj. Romul Marchiș, Carei-Mari.

Protopopii români:

Petru Popoviciu, Abrud. Ioachim Muntean, Agnita. Ioan Teculescu, Alba-Iulia. Ioan Căndea, Avrigh. Gregoriu Pletosu, Bistrița. Ioan Dan, admn., Bran. Dr. Vasile Saftu, Brașov. Andrei Ludu, Cetatea de peatră. Dr. Nicodin Cristea, capelan, pentru protopopul din Cluj. Ieronim Buzea, preot, adm. protop., Cohalm. Teodor Herman, protop., Dej. Dionisiu Boheiu, preot în Petreni, pentru protop. din Deva. Iosif Morariu, Dobra. Nicolae Borzea, Făgăraș. Ioan Popoviciu, Geoagiu. Dr. Cornel Popescu, Hațeg. Vasile Gan, Lupșa. Romul Mircea, Mediaș. Avram S. Păcurariu, Mercurea. Stefan Russu, Murăș-Oșorheiu. Vasile Domșa, Orăștie. Vasile Duma, Reghin. Dr. Ioan Lupaș, Săliște. Sergiu Medean, Sebeș. Dr. Ioan Stroiă, Sibiiu. Dumitru Moldovan, Sighișoara. Nicolae Todoran, Târnava. Constantin Dimian, Treiscaune. Iovian Mureșan, Turda. Pavel Roșca, Unguraș. Vasile Dămian, Zarand. Ioan Botezan, admn., Agnita. Ioan Maior, Aiud. Vasile Urzică, Alba-Iulia. Vasile L. Pop, Sângeorgiu de Meseș. Gavrilă Pop, Luna de Arieș. Iosif Lita, Hușusău. Gheorghe Bărbat, Blaj. Ieronim

Membrii de drept la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.

Protopopi români. Propopiatul Agnita, Protopopiatul Săliște, Protopopiatul Sibiu.

„Gazeta oficială”, Sibiu, nr. 7, 19 Ianuarie/1 februarie, 1919, p. 35.

(www.dspace.bjstrasibiu.ro)

Dănilă, Catina. Simion Moldovan, Noul săsesc. Dr. Ilie Dăian, Cluj. Ioan Hătegan, Cojocna. Iovian Andreiu, Ciachi-Gărbău. Laurențiu Pascu, Diciosănmărtin. Alexandru Papiu, Iernut. George Simu, Ibașfalău. Ioan Bucur, Indol. Enea Pop Bota, Murăș-Ludoș. Iuliu Nistor, Mediaș. Ioan Pop, Morlaca. Dionisiu P. Decei, Bandul de câmpie. Emil Pop, Murăș-Uioara. Alexandru Tărnăvean, Pogăceaua. Arion Popa, Reghinul săsesc. Iacob Domșa, Zlatna. Ioan Simu, Sebeșul săsesc. Nicolae Togan, Sibiu. Nicolae Rațiu, vice prot., Turda. Valeriu P. Comșia, admn. protop., Făgăraș. Moise Brumboiu, Tohanul vechi. Valeriu Florian, Racovița. Dr. Augustin Tătar, Varviz. Traian Vășian, Arad. Dr. Dimitrie Barbu, Chișineu. Mihail Leucuța, Șiria. Ioan Georgea, Boroșineu. Florian Roxin, Buteni. Corneli Lazar, Hălmașiu. Procopie Givulescu, Maria-Radna. Gerasim Serb, Belinț. Fabrițiu Manoilă, Lipova. Ioan Oprea, Timișoara. Dr. I. Țucra, Vinga. Dr. Stefan Cioroian, B. Comloș. Andrei Horvath, Oradea-Mare. Alexandru Muntean, Peștea. Petru E. Papp, Beiuș. A. Deseanu, Vașcău. Nicolae Roxin, Tinca. Petru Serb, Beiuș. Mihail Gașpar, Bocșa-Montană. N. Nediciu, admn. Biserica-Albă. Ioan Pepa, Buziaș. Andrei Ghidui, Caransebeș. Augustin Ghilezan, Ciacova. Sebastian Olariu, Făget. Dr. Gheorghe Popoviciu, Lugoj. Dr. I. Sărbu, admn. Mehădia. Dr. Lazar Iacob, Oravița. Trifon Miclea, Panciova. Traian Oprea, Vârșeț. Ioan Cenț, Oradea-Mare. Dr. Valer Hetco, Beiuș. Iosif Patachi, Ardușat. Victor Pop, Holod. Victor Gitta, Șiria. Dr. Paul Lăuran, Rev. Vasile Tămaș, Popești. George Pteancu, Fărnaș. Romul Buzila, Mădăraș. Pamfil Ossian, Cărașeu. Dr. Nicolae Flueraș, pentru protop., Șimand. Demetrie Nistor, Bocsăg. Ioan Ternovan, preot, pentru protop., Codrului. Georgiu Maior, Mureș. Ioan Țincu, Lugoj. George Muntean, Buziaș. Iosif Petean, Vermeș. Dr. Laurean Luca, Arad. Mihail Jivanca, Ciacova. Dr. Nicolae Brânzeu, Comloșul-mare. Silviu Poșiar, Oravița. Iosif Popa, Bocșa-montană. Victor Poruțiu, Varadia. Ioan Pop, Hunedoara. Iosif Stupinean, Bobalna. Ioan Ienea, Orăștie. Nicolae Bolboca, Baia de Criș. Nicolae Zugrav, Lupeni. Nicolae Muntean, Ulpia Traiană. Alexandru Breban, Baia-Mare. Dionisiu Vajda, Bistrița. Auxențiu Mureșian, Sic. Ioan Doboși, Turți. Petru Bârlea, Mara. Vasile Popp, Almaș. Ioan Sonea, Reteag. Alimpiu Costea, Vălcăul-unguresc. Gavril Muste, preot, pentru protopop. Lăpuș.

Exmiși ai Consistoarelor și Capitelor.

1. Consistorul arhiepiscopesc gr. cat. din Blaj: Dr. Izidor Marcu, canonic Blaj.
2. Consistorul gr.-cat. român din Oradea mare: Dr. Gregorie Papp, secr. episc. Oradea-mare.
3. Consistorul gr.-cat. român al diecezei de Lugoj: Valeriu Giurgiu, ases. cons. Lugoj.
4. Consistorul arhidiecezan gr.-ort. român din Sibiu: Lazar Triteanu, protoiereu, ases. cons. Sibiu.
5. Consistorul gr.-ort. român din Arad: Dr.

Gheorghe Ciuhandu, ases. cons. Arad. Suplent: Dr. Dimitrie Barbu, protopop, Chișineu.

6. Consistorul eparhiei ortodoxe-române a Caransebeșului: Dr. Cornel Cornean, secretar cons. Caransebeș.

7. Capitlul mitropolitan din Blaj: Dr. Ambrosiu Chețianu, canonic, Blaj.

8. Capitlul catedral gr.-cat. din Oradea-mare: Dr. Iacob Radu, canonic, prelat papal, Oradea-mare.

9. Capitlul gr.-cat. român din Lugoj: Ioan Boroș, prepozit, Lugoj.

10. Capitlul central gr.-cat. de Gherla: Gregoriu Pop, canonic, Gherla.

Exmiși ai societăților culturale.

1. «Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român».

a) Centrala Sibiu (Cott, Sibiu): Ioan Banciu, Sibiu. Corneliu Bardoși, loc.-colonel, Sibiu.

b) Despărțământul Brad (Cott. Hunedoara): Ioan Ghișa, dir. de bancă, Brad.

c) Despărțământul Buciumi (Cott. Sălaj): Ioan Nossă, Petru Tulbure, ambii din Buciumi.

d) Despărțământul Ceica (Cott. Bihor): Sever Sălăgean, Holod.

e) Despărțământul Crasna (Cott. Sălaj): Ioan Perényi, preot, Ortelec.

f) Despărțământul Huedin (Cott. Cojocna): Aurel Muntean, Huedin. Ioan Irimieș, preot, Săcueni.

g) Despărțământul Oradea-mare (Cott. Bihor): Dr. Savu Marta, adv., Augustin Magyar, profesor, ambii din Oradea-mare.

h) Despărțământul Șimleu-Silvaniei (Cott. Sălaj): Nicolae Munthiu. Dr. Iuliu P. Mureșian, ambii din Șimleu.

2. «Societatea pentru fond de teatru român».

a) Centrala Brașov (Cott. Brașov): Dr. Tiberiu Brediceanu, dir. de bancă, Brașov.

b) Despărțământul Șimleu-Silvaniei (Cott. Sălaj): Dr. Pompeiu Fărcaș, adv. Șimleu.

c) Filiala Beiuș (Cott. Bihor): Dr. Alexandru Ghera, Beiuș.

3. Asoc. arădană pentru cultura poporului român.

Iuliu Herbay, Arad. Dr. Silviu Păscuțiu, adv., Boroș-Ineu.

Fonduri și fundațiuni.

1. Fondul central școlar și de stipendii din districtul Năsăudului: Dr. Vasile Pahone, avocat, Bistrița. Ioan Dologa, protopop, Borgotiha.

2. Fondurile gr.-cat. din vicariatul Rodnei: Teodor Simon, prof., Vasile Bichigean, prof. ambii din Năsăud.

3. Fundațiunea Alexandru și Ana Nedelcu din Lugoj: Dr. Nicolae Ioanovici, Dr. Dimitrie Nistor, ambii din Lugoj.

(Va urmă)

Redactor responsabil: Teodor V. Pacățian.

Tiparul Tipografiei arhidiecezane, Sibiu.

Membrii de drept la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.

Delegați ai Societăților culturale. Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român, Despărțământul Brad.

„Gazeta oficială”, Sibiu, nr. 7, 19 ianuarie/1 februarie, 1919, p. 36.

(www.dspace.bjstrasibiu.ro)

*Soldateneid.**Ich (Charge)**(Vorname):**(Zuname)*

schwöre zu Gott dem Allmächtigen einen feierlichen Eid, unserem König Ferdinand I treu, allen Gesetzen und militärischen Pflichten gehorsam zu sein, zu jeder Zeit — im Frieden, wie im Kriege, — so wahr mir Gott helfe! Amen!

am 1919.

Dela ofițeri se va lua jurământul și în scris și va fi păstrat după o listă la arhiva trupei (instituțiunii).

Până la 1 Martie a. c. va avea să sosească la Comandamentul general teritorial raport dela toți comandanții, cumcă toți ofițerii sunt jurați. Soldații vor fi jurați în mod solemn în fața tuturor ofițerilor și a preotului.

Sibiu, 1 Februarie 1919.

General de divizie:
Baron Boeriu.

Nr. 125.

PARTE NEOFICIALĂ.

Membrii de drept ai Marelui Adunări din Alba-Iulia.

(Urmare)

4. Societatea fondului pentru ajutorarea ziariștilor români din Transilvania, Banat și părțile locuite de români din Ungaria: Nicolae Mihulin, profesor, Silviu Bejan, profesor, ambii din Arad.

5. Comunitatea de avere a fostului regim. confinar romano-bănățan Nr. 13 Caransebeș: Alexandru Balaș-Lissa, dir. silvanal, Constantin Pepa, prim ing., ambii din Caransebeș.

Presa română:

George Pop, Iosif Schiopul, Ion Montani, Dr. Silviu Dragomir, Dr. Ioan Broșu, toți din Sibiu. Ion Clopoțel, Laurențiu Luca, ambii din Arad. Nicolae Bratu, Romulus Dămian, ambii din Sibiu. Dr. Avram Imbroane, Alexandru C. Vasilie, ambii din Lugoj, Vasilie Vlaicu, stenograful comitetului național central.

Consiliul tehnic central român din Budapesta.

Septimiu Popa, Ioan F. Negruțiu, ingineri, ambii din Budapesta.

Reuniuni de lectură:

1. Reuniunea de citire «Concordia» din Brad (Cott. Hunedoara): Dr. Traian Suciu, Ioan Kéri, profesori, ambii din Brad.

2. Societatea de lectură «Concordia» din Câmpeni (Cott. Turda-Arieș): Aurel Bersan, judecător, Ioan Andreica, propr., ambii din Câmpeni.

3. Societatea română de lectură din Caransebeș (Cott. Caraș-Severin): Dr. Valeriu Meda, Constantin Căltiun iun., ambii din Caransebeș.

4. Societatea de lectură «Ioan Popasu» din Caransebeș (Cott. Caraș-Severin): George Vulc, Ioan David, clerici, ambii din Caransebeș.

5. Societatea de lectură «Junimea» din Cohalm (Cott. Târnava-mare): Ioan Mitri Danciu, Ioan Stan Spornic, economi. Suplent: Nicolae Danciu, econom, toți din Cohalm.

6. Societatea română de lectură din Lipova (cottul Timiș): Camil Mănoilă și Iuliu Onu, ambii din Lipova.

7. Reuniunea de citire a meseriașilor din Nădlac (cottul Cenad): Titus Potoran, Nădlac.

8. Reuniunea română de lectură din Năsăud (cottul Bistrița-Năsăud): Vasile Moisil și Dr. Emil Precup, ambii din Năsăud.

9. Reuniunea română de lectură din Reșița-montană (cottul Caraș-Severin): Grigore Pocrean și Mihail Simu, ambii din Reșița-montană.

10. Reuniunea de lectură română din Timișoara-Fabric: Ioan Balint și George Despot, ambii din Timișoara.

11. «Casina română» din Abrud (cottul Alba-inferioară): Dr. George David și Ioan Simulescu, ambii din Abrud.

12. «Casinul român» din Beiuș (cottul Bihor): Dr. Gavril Cosma, adv. și Roman Cristian, ambii din Beiuș.

13. «Casina română» din Blaj (cottul Alba-inferioară): Dr. Alexandru Borza și Augustin Caliani, ambii din Blaj.

14. «Casina română» din Lugoj (cottul Caraș-Severin): Virgil Simonescu, pictor acad. Lugoj.

15. «Casina română» din Sebeșul-săsesc (cottul Sibiu): Dr. Dumitru Stefan, adv., Sebeșul-săsesc.

Reuniuni de cântări și muzică:

1. Reuniunea de cântări din Arpăcat (cottul Treiscaune): Virgil Nistor, preot, Arpăcat. Dr. Romul Oltean, adv., Dobârlău.

2. Societatea de cântări «Lira» din Beiuș (cottul Bihor): Ioan Bușița, profesor, Dr. Nicolae Bolcaș, adv., ambii din Beiuș.

3. Reuniunea de cântări și muzică «Armonia» din Bocșa-montană (cottul Caraș-Severin): Iosif Miclău, inv. pens., Bocșa-montană.

4. Reuniunea română de cântări și muzică din Bocșa-montană (cottul Caraș-Severin): Ioan Perian, Aurel Dolorean, ambii din Bocșa-montană.

5. Reuniunea de cântări «Armonia» din Hârman (cottul Brașov): Silvestru Bărsan, Hârman.

6. Reuniunea de muzică și cântări din Câmpuri-Surdac (cottul Hunedoara): Nicolae Crețiu, Ioan Budoiu, preot, ambii din Câmpuri-Surdac.

Membrii de drept la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.

Presa română. Reuniuni de lectură. Reuniunea de citire și cântări „Concordia” din Brad.

Reuniuni de cântări și muzică. Reuniunea de muzică și cântări din Câmpuri - Surduc.

„Gazeta oficială”, Sibiu, nr. 8, 24 ianuarie/6 februarie, 1919, p. 41.

(www.dspace.bjstrasbiu.ro)

7. Societatea română de cântări și muzică din Caransebeș: Nicolae Sporea, George Bona, ambii din Caransebeș.

8. Reuniunea de muzică și cant a plugarilor români din Curte (cottul Caraș-Severin): Ioan I. Caba, Filimon Glava, ambii din Curte.

9. Corul bisericesc și lumesce din Doman (cottul Caraș-Severin): Ioan Andrei Mircea, Traian Drăgălina, ambii din Doman. Suplent: Toma Purcărița, Doman.

10. Reuniunea de cântare a plugarilor români din Făget (cottul Caraș-Severin): Danil Ilițescu, inv., Făget.

11. Reuniunea română de cântări din Hațeg (cottul Hunedoara): Romul Vuia, Hațeg.

12. Reuniunea de cântări a plugarilor români din Hodoș: Ioan Crișan, notar, Iuliu Vodă, econ., ambii din Hodoș.

13. Reuniunea română de muzică și cant, din Lugoj (cottul Caraș-Severin): Ioan Vidu, Virgil Luca, ambii din Lugoj. Suplent: Virgil Bocu, Lugoj.

14. Reuniunea gr. cat. română de cânt. «Lira» din Lugoj (cottul Caraș-Severin): Ioan Bacău, preot, Lugoj.

15. Reuniunea română de cântări din Năsăud (cottul Bistrița-Năsăud): Augustin Bena, profesor, Victor Motogna, ambii din Năsăud.

16. Corul bisericesc din Ocna-Sibiului (cottul Alba-infer.): Patriciu Curea, preot, Ocna-Sibiului.

17. Reuniunea de cântări «Hilaria» din Oradea-Mare: Dr. Vasile Kirvaj, prof., Oradea-mare. Dr. Valer Mărcuș, cand. de adv., Oradea.

18. Reuniunea Română de cântări din Orăștie (cottul Hunedoara): Eugenia Branga, George Cușuța, ambii din Orăștie.

19. Reuniunea română de cântări și muzică din Reșița-montană (cottul Caraș-Severin): Dr. Albin Vadas, Nicolae Goanță, ambii din Reșița-montană.

20. Reuniunea de cântări și muzică a plugarilor români din comuna Reșița-română (cottul Caraș-Severin): Mihail Mercea, Ioan Mărilă, ambii din Reșița-română.

21. Reuniunea de cântări din Colnic: Moise Lupșa, Ioan Doagă, ambii din Colnic.

22. Reuniunea de muzică din Sibiu (cottul Sibiu): Ascaniu Crișan, profes., Sibiu.

23. Reuniunea de cântări «Armonia» din Vășcău (cottul Bihor): Dr. Augustin Ciurdariu, adv., Vășcău.

Societățile universitarilor români:

1. Societatea «România Jună» a universitarilor români din Viena: Nicolae Voicu, Virgil Solomon, ambii din Viena.

2. Societatea «Petru Maior» a universitarilor români din Budapesta: George Popoviciu, cand. med., Dumitru Antal, ambii din Budapesta. Suplenți: Traian Popoviciu, Veturia Leucuța, ambii din Budapesta.

3. Societatea culturală «Inocentiu Micu Clain» a teologilor din Blaj: Octavian Hodărnău, Ioan Pinteș, ambii din Blaj.

4. Societatea tinerimei studioase române din Lugoj: Vasile Mircu, Victor I. Iovița, ambii din Lugoj.

5. Societatea «Sf. Ioan Gură de Aur» a teologilor români din Oradea-mare: Grigorie Ritiu, teol. abs., Oradea-mare.

6. Reuniunea de misiuni a preoților gr. cat. din arhiepiscopia gr. cat. română de Alba-Iulia și Făgăraș: Dr. Zenovie Păclișanu, profes., Blaj.

7. Reuniunea de înfrumusețare a bisericii gr.-ort. române din Alba-Iulia-Maieri: Florian Rusan, paroh, Alba-Iulia.

Societăți financiare:

1. «Solidaritatea», asociațiune de institute financiare, ca însoțire în Sibiu: Constantin Pop, șef, reviz. la «Albina» și Petru Manole, funcț. de bancă, ambii din Sibiu.

2. «Poporul», institut de credit și econ. societate pe acții în Lugoj: Virgil Pop Păcurariu, procurist și Dr. Augustin Giurgiu, avocat, ambii din Lugoj.

3. «Sebeșana», inst. de credit și econ. societate pe acții în Sebeșul-săsesc: Aurel Bojița, cassar și Iosif Goia, contabil, ambii din Sebeșul-săsesc.

4. «Cassa de păstrare», în Săliște: Dr. Nicolae Comșa și Ionel Comșa, ambii din Săliște.

5. «Șoimul», societate pe acții «Vășcău (Cott. Bihor): Maxim Nonu, comerciant, Vășcău.

6. «Înaintarea», bancă populară ca însoțire de credit în Ponor: Aurel Ciorbea, Ponor.

7. «Industria», bancă industrială: Augustin A. Nicoară, Deva.

1. «Reuniunea de înmormântare» din Blaj (Cott. Alba-inferioară): Aurel C. Domșa și Nicodim Murza. Suplenți: Aurel Trifan și Ioan Pușcas, toți din Blaj.

2. Reuniunea română de înmormântare din Sibiu: Timoteiu Popoviciu, profesor și Ioan Apolzan, cul. tip., ambii din Sibiu.

3. Reuniunea de înmormântare a districtului protopopesc gr.-cat. din Sibiu: Dr. Lucian Balint, și Romul Botezan, invăt., ambii din Sibiu.

4. Societatea română de înmormântare din Caransebeș: George Borlovan și Dimitrie Beuca, ambii din Caransebeș.

5. Reuniunea de înmormântare din Micești: George Păcurar I. Antone și Salveniu Contor. Suplentă: Ana Totoian, toți din Micești.

Societăți sportive:

1. Societatea de gimnastică, sport și excursiuni din Sibiu: T. Romul Popescu, funcț. de bancă, Sibiu.

2. Clubul sportiv «Gloria» din Arad (Cott. Arad): Sabin Moldovan, Arad.

(Va urma)

Redactor responsabil: Teodor V. Pacățian.

Tiparul Tipografiei arhiepiscopale, Sibiu.

Membrii de drept la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.

Societăți financiare. Casa de păstrare din Săliște.

„Gazeta oficială”, Sibiu, nr. 8, 24 ianuarie/6 februarie, 1919, p. 42.)

(www.dspace.bjstrasbiu.ro)

14. Reuniunea femeilor române «Sf. Maria» din Cluj: Maria Dr. R. Pop și Sidonia G. I. Docan, din Cluj.

15. Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoara: Cornelia Dr. Velțian și Veturia Păcurariu, ambele din Deva.

16. Reuniunea femeilor române din Făgăraș și jur: Nicolae Borzea, protopop și Ilie Beleuță, catehet, ambii din Făgăraș.

17. Reuniunea «Sf. Maria» a femeilor gr.-cat. române din Gherla: Aurelia Suciu și Dr. Eugen Széles, profesor, ambii din Gherla.

18. Reuniunea femeilor române gr.-cat. din Hațeg (Cott. Hunedoara): Stefan Crișan, Hațeg.

19. Reuniunea femeilor române pentru înfrumusețarea bisericii gr.-ort. din Hațeg: Virgil Popoviciu, comercian, Hațeg.

20. Reuniunea femeilor române din Hunedoara: Ana Macrea și Elena Albu, ambele din Hunedoara.

21. Reuniunea ajutătoare a doamnelor române din Lugoș (Cott. Caraș-Severin): Ersilia Petroviciu și Valeria Pinteș, ambele din Lugoș.

22. Reuniunea femeilor române pentru înfrumusețarea bisericii din Lipova: Emilia Muntean n. Poadoabă și Maria Urzică n. Moldovan, ambele din Alba-Iulia.

23. Reuniunea de femei pentru înfrumusețarea bisericii din Micești: Maria Ciugudean n. Crișan, Salomia Păclisan. Suplent: Ioan Ciugudean, toți din Micești.

24. Reuniunea femeilor gr.-ort. române din Petroșeni: Dr. Dominic Stanca, medic, Petroșeni.

25. Reuniunea femeilor române gr.-ort. din Rășinari: Aurelia Goga și Sora C. Mitrea, ambele din Rășinari.

26. Reuniunea «Cununa Sft. Maria» a femeilor române din Reghin: Dr. Eugen Truția, adv., Reghin.

27. Reuniunea femeilor gr.-cat. române din Roșia-Montană: Aron Gruia, miner, Dr. Simion Henzel. Suplent: Nicolau Cosma, toți din Roșia de munte.

28. Societatea femeilor ort. române din Săliște: Maria Iordache Roșca și Maria Oprea Borcea, ambele din Săliște.

29. Reuniunea femeilor române pentru înfrumusețarea bisericii din Sălciva de sus: Veronica Gaja și Maria Praja, ambele din Sălciva de sus.

30. Reuniunea femeilor române din Sibiu: Eugenia Tordășianu, prof., Dr. Eleonora Leményi măr. Rozvány și suplentă: Cornelia Barbu, toate din Sibiu.

31. Reuniunea femeilor române sălăgene: Cornelia Maniu, Șimleul-Silvaniei, Lazar Maior, Periceiu și suplent: Emanoil Stoica, Șimleul-Silvaniei.

32. Reuniunea femeilor române din comitatul Târnavei-mici: Eugenia Săbaia, Boziaș și Ana Boila, Dicio-sănmărtin. Suplente: Ana Coman, Dicio-sănmărtin și Leontina Costea, Boziaș.

33. Societatea de lectură a femeilor române din Turda: Ecaterina Dr. Moldovan și Eugenia Mesaroșiu, ambele din Turda.

34. Reuniunea femeilor gr.-ort. române din Zlatna: Stana Rof I. Nicolae și Aurelia Beșu n. Albin. Suplente: Elena Albin și Lucreția Domșa n. Bunea, toate din Zlatna.

35. Reuniunea femeilor gr.-cat. române din Zlatna: Lucreția Domșa și Maria Tomotaș, ambele din Zlatna.

36. Reuniunea femeilor române gr.-ort. din Sebeșul-Mare (Cott. Cojocna): Iosif Costea, învățător, Sebeșul-Mare.

37. Reuniunea femeilor române din Feldioara (Cott. Brașov): Reveica I. Sibian, Feldioara.

38. Reuniunea femeilor române din Ofenbaia (Cott. Turda-Arieș): Valeria Țăran și Anuța Barb, ambele din Ofenbaia.

Reprezentanții colegiilor dela școalele medii, institute teologice, pedagogice și școalele civile.

1. Învățământul superior de universitate: Dr. Iosif Popovici, prof. univ., Lugoj.

2. Gimnaziul gr.-ort. român din Brașov: Aurel Ciorte, prof., Brașov.

3. Școala reală gr.-ort. română din Brașov: Pavel Percea, profesor, Brașov.

4. Gimnaziul superior gr.-cat. din Blaj: Ioan Fodor, profesor, Blaj.

5. Gimnaziul superior gr.-cat. din Beiuș: Victor Borlan, Beiuș.

6. Gimnaziul superior fundațional din Năsăud: Dr. Nicolae Drăganu, dir. subst. docent. univ., Năsăud.

7. Gimnaziul român gr.-ort. din Brad: Dr. Ioan Radu, profesor, Brad.

8. Școala comercială super. gr.-ort. română din Brașov: Ioan Pricu, profesor, Brașov.

9. Seminarul arhiepiscopesc «Andreian» gr.-or. român din Sibiu, secțiunea teologică: Dr. Aureliu Crăciunescu, prof. Sibiu.

10. Seminarul teologic arhiepiscopesc gr.-cat. din Blaj: Dr. Ioan Sămpăleanu, prof. Blaj.

11. Institutul teologic gr.-ort. român din Caransebeș: Dr. Moisa Ienciu, prof., Caransebeș.

12. Institutul teologic gr.-ort. român din Arad: Dr. Teodor Botiș, prof., Arad.

13. Instit. teologic gr.-cat. român din Oradea-Mare: Dr. Gheorghe Miculaș, prof. rector, Oradea-Mare.

14. Liceul teologic gr.-cat. din Gherla: Dr. George Vidican, profesor, Gherla.

15. Institutul teologic gr.-cat. român din Lugoj: Dr. I. T. Magyar, prof. Lugoj.

16. Secțiunea pedagog. a seminarului arhiepiscopesc «Andreian» gr.-or. rom. din Sibiu: Dr. Pavel Roșca, prof. Sibiu.

17. Institutul pedagogic gr.-cat. român din Blaj: Stefan Pop., profesor, Blaj.

(Va urmă)

Redactor responsabil: Teodor V. Pacățian.

Tiparul Tipografiei arhiepiscopice, Sibiu.

Membrii de drept la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.

Delegatele Reuniunilor de femei. Reuniunea femeilor române gr.-ort din Rășinari.

Reuniunea Femeilor Ortodoxe Române din Săliște. Reuniunea Femeilor Române din Sibiu.

„Gazeta oficială”, Sibiu, nr. 9, 26 ianuarie/8 februarie, 1919, p. 46.

(www.dspace.bjstrasibiu.ro)

15. Reun. inv. gr.-or. din comitatul Hunedoara: Ioan Branga, inv., Constantin Baicu, inv., ambii din Orăştie.

16. Reun. inv. gr.-cat. din comitatele Sătmar şi Ugocia: Alexandru Nilvan, inv., Şomcuta-Mare.

17. Reun. inv. gr.-or. români din tractul Lupşa: Victor Maca, inv., Salciva de sus. Diomid Bedeleian, inv., Lupşa. Suplent: Vasile Pleşa, inv., Sartaş.

18. Corpul învăţătoreşc din Lugoj: Constantin Liuba, inv., Lugoj.

19. Reun. inv. gr.-or. români din dieceza Caransebeşului: Mihai G. Crăciun, inv., Hodoş. Ioan Marila, inv., Reşiţa-Română.

20. Reun. inv. gr.-or. români din Bihor: Alexandru Sala, inv., Peterd. Gavril Dudulescu, inv., supl., Oradea.

21. Reun. inv. gr.-or. români din protop. Făgetului: Ioan Ionaş, inv., Margine. Traian Mihaiovici, inv., Sântestii.

22. Reun. inv. gr.-or. români din tractul Sebeşului: Ambroziu Tatar, inv., Ioan Pavel, inv. dir., ambii din Sebeş-Ţăşes.

23. Reun. inv. români sălăgeni, despărţ. Eriu: Teodor Mureşian, inv., Blaja.

24. Reun. inv. gr.-cat. români din protopopiatul Mureşului (cottul Murăş-Turda): Ioan Fleşeriu, inv., Sântana de Murăş. David Ioan Roman, inv., Săbadul de Câm.

25. Reuniunea inv. gr.-cat. al Pogăcele (cottul Murăş-Turda): Augustin Naşcu, inv., Cănaşul de Cămp. Alexandru Şimon, inv., Sângeorgiu.

26. Reuniunea inv. districtului Dobra: Petru Ineicău, inv., Prâsnic. Andrei Ciovică, inv., Săcămaş.

27. Reuniunea inv. gr.-cat. din tractul Mediaşului: Ioan Mihu, inv., Şoala.

28. Reuniunea inv. gr.-cat. din despărţământul Morlaca: Graţian Capătă, inv., Molosig.

29. Reuniunea inv. din Ibaşfalău: Gavrilă Boişanu, inv., Biertan.

30. Reuniunea inv. gr.-cat. români din arhidiaconatul Sătmar: Ambrozie Nicoară, inv., Carei. Ioan Raţ, inv., Istrău.

31. Reuniunea inv. gr.-or. români din tractele Deş şi Cetatea de Piatră: Constantin Bodea, profes., Ciceu-Giur. Ioan Danciu, paroh, Ciceu-Corabia.

32. Reuniunea inv., din Roşia de munte (cottul Albei inf.): Iosif Arieşian, preot, Patricie Pallade, inv., ambii din Câmpeni.

33. Reuniunea inv., gr.-cat. din vicariatul Făgăraşului: George Dateş, inv., Netot.

34. Reuniunea inv. din Indol: Ioan Stupar, inv., Indol.

35. Reuniunea inv. din tractul Murăş-uloara: Romul Moldovan, inv., Orăştia de Murăş.

36. Reuniunea inv. din districtul Cojocnei: Zaharie Blaga, c. docent, Boşiu. Basiliu Poruţiu, cantor docent, Jucul inferior.

37. Reuniunea învăţătorilor din Blaj: Demetriu Ban, inv., Cergăul-Mare.

Reprezentanţii gardelor naţionale române:

1. Com. supremă a gardelor naţ. române din Ungaria şi Transilvania: Maior Alexandru Vlad, Căp. Virgil Cernea, Căp., preot mil. Vasile Debu, Locot., Romulus Rimbaş, Volunt. Dr. Victor Hotăran, toţi din Arad. Suplenţi: Locot. col. Miron Serb, Plut. major Dimitrie Brasescu, ambii din Arad.

2. Comisariatul militar român din Budapesta: Dr. Iuliu Mezei, Budapesta.

3. Garda naţ. română din comit. Arad: Căp. Dr. Vasile Avramescu, Locot. Ioan Montani, ambii din Arad. Suplent: Căp. cont., Vasile Simon, Arad.

4. Garda naţ. română din comit. Bistriţa-Năsăud: Căpit. Nicolae Antonu, Bistriţa. Plut. Vasile Marcian, Mintiul-rom.

5. Comandamentul militar central român din Braşov: Locot. Andrei Guşu, Stefan Grădinar, ambii din Braşov.

6. Garda naţ. română secţia V. a comitat. Braşov: Serg. major Vasile Neagoe, Bod.

7. Garda naţ. română din Aleşd (cottul Bihor): Subloc. Teodor Stanca, Aleşd.

8. Garda naţională română din Bran (cottul Făgăraş): Subloc. Ovidiu Popovici, Serg. Iacob Flucuş, ambii din Bran.

9. Garda naţională română din Bocşa-montană: Loc. Nicolae Săbău, Bocşa-montană.

10. Garda naţională română din comitatul Bihor: Subloc. Ioan Buhaş, Ceica şi Aurel Dejeu, Anşeu.

11. Garda naţională română din Blaj şi jur: Loc. Dr. Dănilă Sabo, Blaj.

12. Garda naţională română din oraşul Lugoj şi comitatul Caraş-Severin: Căp. Const. Grozăvescu, Subloc. Dr. Aurel Ciupe, Suplenţi: Subloc. Virgil Bocu, Vol. serg. major Const. Timei, Vol. Nicolae Roman, Serg. major Stătie Dimitrievici şi Caporal George Bogdan, toţi din Lugoj; Caporal Virgil Ţiapu, Rameşti.

13. Garda naţională română din Dej: Sergent major Alexa Mihuţi, Dej.

14. Garda naţională română din comitatul Maramurăş: Căp. Dr. Aurel Sabo, Vişeu-de-sus; Serg. Ioan Ivanciuc, Iapa. Suplent: Subloc. Florentin Bîlţ-Dancuş, Sat-Slătina.

15. Trupa română din Orăştie: Subloc. Aron Dămian, Orăştie.

16. Garda naţională română din Oraviţa: Loc. Petru Mănciu şi Serg. major George Fara, ambii din Oraviţa.

17. Garda naţională română din comitatul Sălaj: Loc. Dr. Iulian Andrei Domşa, Zălău.

18. Garda naţională română din comit. Sătmar: Locot. Dr. Coriolan Bohăţel şi soldatul Alexandru Şiller, ambii din Baia-mare.

(Va urmă)

Redactor responsabil: Teodor V. Păcăţian.

Tiparul Tipografiei arhidiecezane, Sibiu.

Membrii de drept la Marea Adunare Naţională de la Alba Iulia.

Delegaţii Reuniunilor învăţătoreşti. Reuniunea învăţătorilor gr.-ort. din comitatul Hunedoara.

„Gazeta oficială”, Sibiu, nr. 10, 30 ianuarie/6 februarie, 1919, p. 50.

(www.dspace.bjstrasibiu.ro)

turei, că în noaptea de 1—2 Februarie a. c. i-a perit din grajd o bivola de 7—8 ani, fără semne. Autoritățile administrative sunt rugate a erua, în special primăriile comunale, și a comunica eventuala aflare a bivolei preturei din plasa Sibiu. Nr. 175

Membrii de drept ai Marei Adunări din Alba-Iulia.

(Urmare)

19. Garda națională română din Seceani (cottul Timiș): Locot. Ioan Martin, Seceani.
20. Legiunea română din comitatul Sibiu: Maior Valeriu Liuba, legionarul Dr. N. Crișan. Suplent: Ioan Ilcușiu, toți din Sibiu.
21. Garda națională română din comit. Solnoc-Dobăca: Subloc. Dr. Romulus Micșă, Plut. Alexe Mihut, ambii din Dej.
22. Garda națională română din comitatul Târnavă-mică: Locot. Dr. Marțian Căluțiu, Dstmartin.
23. Garda națională română din comit. Timișoara: Laurean Cristea, Ciulet. Stefan Vulpe, Părdan. Suplent: Preot militar Pavel Popa, Nicolinel-mare.
24. Garda națională română din Sănmiclașul-mare (cottul Torontal): Subloc. Coriolan Băranu și vol. corp. Valeriu Mihaiu, ambii din Nerău.
25. Garda națională română din Treiscaune: Stegar Traian Ludu și soldat George Șandru, ambii din Preșmer.
26. Garda națională română din comit. Turda-Arieș: Cap. Dr. Mihail Moldovan și soldat Simion Crișianu, ambii din Turda.
27. Garda națională română din Vidacutul-român: Zaharie Maior și ofiț. de admn. Ilie Costea, ambii din Vidacutul-român.
28. Garda națională română din Vidacutul-unguresc: Patrichie Murzea, Vidacutul-unguresc.
29. Garda națională română din comit. Ugocia: Stegar Adrian Tomoiaga, Bociău, soldat Vasile Gele, Turț.
30. Garda națională română din Zernești: Loc. farmac. George Cutean, Zernești. Serg. major Elisie Măerut, Tohanul-vechiu.

Delegații Reuniunilor de meseriași:

1. Reuniunea meseriașilor din Abrud: Basiliu Muțiu și Ioan Tenger, ambii din Abrud.
2. Societatea meseriașilor români din Blaj: Gavril Precup și Emil Oitean, ambii din Blaj.
3. Asociațiunea română pentru sprijinul învățăceilor și sodalilor români din Brașov: Ioan Peteu, fabricant și Petru Pavel, croitor, ambii din Brașov.
4. Societatea comercianților rom. din Brașov: Emil Bologa și Ilie Savu, ambii din Brașov.
5. Reuniunea de industriși din Beiuș: Ioan Chidioșan, ferar, Beiuș

6. Societatea meseriașilor, comercianților și industrișilor români din Bran: Ioan Muntean, comerc., Bran. Nicolae Boboc, indus. teh., Predeal-Bran.

7. Reuniunea meseriașilor români din Bistrița: Mihail Buta și Ioan Someșan, ambii din Bistrița.

8. Reuniunea meseriașilor români «Industria» din Brad: Ilie Zărna, dubălar și Aron Radu, păpușar, ambii din Brad.

9. Corporațiunea meseriașilor români din Caransebeș: Nicolae Novacescu și Dimitrie Baba, ambii din Caransebeș.

10. Reuniunea meseriașilor din Dej: Dr. Ioan Mezei, adv., Dej.

11. Societatea meseriașilor români din Deva: Mihail Orădean, măestru bărdaș și Ioan Duma, măiestru zidar, ambii din Deva.

12. Reuniunea sodalilor români din Dobro: Nicolae Oancea și Ioan Tomuța, ambii din Dobro.

13. Reuniunea meseriașilor români din Gherla: Augustin S. Deac, tipograf și Gregor Horgoș, lăcătar, ambii din Gherla.

14. Societatea olarilor din Hațeg: Alexandru Morariu și Ioan Doboșu, ambii din Hațeg.

15. Societatea țâparilor și cismarilor din Hațeg: Nicolae Vasii și Teodor Doboșu Nacu, ambii din Hațeg.

16. Reuniunea meseriașilor români din Orăștie: Ioan Lăzăroiu și Petru Corpade, ambii din Orăștie.

17. Librăria diecezană din Lugoj: Valeriu Baciu, Lugoj.

18. Reuniunea pentru ajutorarea învățăceilor și sodalilor meseriași și comerciali români din Timișoara: Alexandru Bălaș și Ignatie Stroița, ambii din Timișoara.

19. Reuniunea de ajutorare a meseriașilor români din Turda: Silviu Bologa și Alexandru Chiș, ambii din Turda.

20. Reuniunea meseriașilor români din Rășinari: Șerban Cruciat, Șerban Ilcușiu. Suplent: Bucur Lungu, toți din Rășinari.

21. Societatea comercianților din Vășcău: Maxim Nonu și Alexandru Coroiu, ambii din Vășcău.

22. Reuniunea meseriașilor din Săliște: Ioan Bucșan și Danil Bărsan, ambii din Săliște.

23. Reuniunea meseriașilor români din Lugoj: Pera Pastila și Costa Bogdan, ambii din Lugoj.

24. Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu: Ioan Henteșiu, viceprez. sedriei orf. și Aurel Cosciuc, prof. de agric., ambii din Sibiu.

25. Reuniunea sodalilor români din Sibiu: Ioan Petrașcu, măestru croitor și Stefan Duca, culegător tipograf, ambii din Sibiu.

26. «Infrățirea» federația însoțirilor satești, Sibiu: Eugen Todoran, prof., Sibiu.

27. Tovărășia de consum și valorizare din Viștea-de-jos: Aurel Borzea, Viștea-de-jos.

(Va urmă)

Redactor responsabil: Teodor V. Păcățian.

Tiparul Tipografiei arhidiecezane, Sibiu.

Membrii de drept la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.
Reprezentanții gardelor naționale române. Legiunea română din comitatul Sibiu.
Reprezentanții Reuniunilor de meseriași. Reuniunea meseriașilor români din Rășinari.
Reuniunea meseriașilor români din Săliște. Reuniunea sodalilor români din Sibiu
„Gazeta oficială”, Sibiu, nr. 11, 6/19 februarie, 1919, p. 58.
(www.dspace.bjaststrasibiu.ro)

Adunarea de la Alba Iulia s-a ținut într-o atmosferă de sărbătoare.

Au venit 1.228 de delegați oficiali, aleși în chip democratic și posesori de documente oficiale („credenționale”), reprezentanți ai românilor din toate cele 130 de cercuri electorale din 27 comitate românești (680 de delegați), de asemenea episcopii români din Ungaria și Transilvania, toți protopopii în funcțiune a celor două confesiuni românești, delegați ai consistoriilor și capitlurilor, societăților culturale românești (ASTRA și alte peste 100 de asociațiuni), ai reuniunilor de femei, ai colegiilor profesionale de la școalele medii, ai reuniunilor învățătoresci, ai ofițerilor și soldaților de la fiecare secțiune comitantensă a gărzilor naționale, ai reuniunilor de meseriași, ai Partidului Social Democrat și ai tinerimii universitare.

Pe lângă delegații oficiali, ceea ce dădea Adunării înfățișarea unui mare plebiscit popular, era afluența poporului. Din toate zonele Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului sosea poporul cu trenul, cu căruțele, călări, pe jos, oameni îmbrăcați în haine de sărbătoare, cu steaguri tricolore în frunte, cu table indicatoare a comunelor ori a ținuturilor, în cântări și plini de bucurie.

Cortegiile entuziaste ale românilor ce umpleau drumurile spre Alba Iulia se încrucișau cu coloanele armatei Mackensen care, umilite și descurajate, se scurgeau pe căile înfrângerii spre Germania.

Mulțimea imensă, peste 100.000 de oameni s-au adunat în acea zi pe Câmpul lui Horea, spre a fi de față la actul cel mai măreț al istoriei românilor.

De pe opt tribune, cuvântătorii explicau poporului măreția vremurilor pe care le trăiesc.

În acest timp, în sala Casinei militare, delegații țineau adunarea.

Au participat și delegații Bucovinei și Basarabiei, care au ținut să aducă salutul țărilor surori, intrate mai dinainte în marea familie a statului român.

În mijlocul aprobărilor unanime și a unui entuziasm fără margini, Ștefan Cicio Pop a arătat împrejurările care au adus ziua de astăzi, Vasile Goldiș a expus trecutul românilor de pretutindeni și a argumenta necesitatea Unirii, iar Iuliu Maniu a explica împrejurările în care se înfăptuiește aceasta.

Socialistul Jumanca a adus adeziunea la Unire a muncitorimii române.

Această decizie „decretată“ de către cei 1228 de delegați reprezentativi ai tuturor românilor a fost făcută publică a fost citită de Episcopul Greco-Catolic Iuliu Hossu.

Programul de aplicare al acesteia cuprindea: autonomia provizorie a teritoriilor până la întrunirea Constituanței, deplină libertate națională pentru popoarele conlocuitoare, deplină pe toate terenurile vieții publice, reforma agrară radicală, legislație de ocrotire a muncitorimii industriale.

La ceasurile 12 și 10 minute din ziua de 1 decembrie, prin votarea unanimă a Rezoluției, Unirea Transilvaniei cu România era săvârșită.

Rezoluțiunea Adunării Naționale de la Alba Iulia din 18 Noiembrie / 1 Decembrie 1918.

„I. Adunarea Națională a tuturor Românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba-Iulia în ziua de 18 Noiembrie/1 Decembrie 1918, decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dâșii cu România. Adunarea Națională proclamă îndeosebi dreptul inalienabil al națiunii române la întreg Banatul cuprins între râurile Mureș, Tisa și Dunăre.

II. Adunarea Națională rezervă teritoriilor sus indicate autonomie provizorie până la întrunirea Constituantei aleasă pe baza votului universal.

III. În legătură cu aceasta, ca principii fundamentale la alcătuirea noului Stat Român, Adunarea Națională proclamă următoarele:

1. Deplină libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare. Fiecare popor se va instrui, administra și judeca în limba sa proprie prin indivizi din sânul său și fiecare popor va primi drept de reprezentare în corpurile legiuitoare și la guvernarea țării în proporție cu numărul indivizilor ce-l alcătuiesc.

2. Egală îndreptățire și deplină libertate autonomă confesională pentru toate confesiunile din Stat.

3. Înfăptuirea desăvârșită a unui regim curat democratic pe toate tărâmurile vieții publice. Votul obștesc, direct, egal, secret, pe comune, în mod proporțional, pentru ambele sexe, în vârstă de 21 de ani la reprezentarea în comune, județe ori parlament.

4. Desăvârșită libertate de presă, asociere și întrunire, libera propagandă a tuturor gândurilor omenești.

5. Reforma agrară radicală. Se va face conscrierea tuturor proprietăților, în special a proprietăților mari. În baza acestei conscrieri, desființând fidei-comisele și în temeiul dreptului de a micșora după trebuință latifundiile, i se va face posibil țăranului să-și creeze o proprietate (arător, pășune, pădure) cel puțin atât cât să poată munci el și familia lui. Principiul conducător al acestei politici agrare e pe de o parte promovarea nivelării sociale, pe de altă parte, potențarea producției.

6. Muncitorimei industriale i se asigură aceleași drepturi și avantagii, care sunt legiferate în cele mai avansate state industriale din Apus.

IV. Adunarea Națională dă expresie dorinței sale, ca congresul de pace să înfăptuiască comuniunea națiunilor libere în așa chip, ca dreptatea și libertatea să fie asigurate pentru toate națiunile mari și mici, deopotrivă, iar în viitor să se elimine războiul ca mijloc pentru regularea raporturilor internaționale.

V. Românii adunați în această Adunare Națională salută pe frații lor din Bucovina, scăpați din jugul Monarhiei austro-ungare și uniți cu țara mamă România.

VI. Adunarea Națională salută cu iubire și entuziasm liberarea națiunilor subjurate până aici în Monarhia austro-ungară, anume națiunile: cehoslovacă, austro-germană, iugoslavă, polonă și rusească și hotărăște ca acest salut al său să se aducă la cunoștința tuturor acelor națiuni.

VII. Adunarea Națională cu smerenie se închină înaintea memoriei acelor bravi români, care în acest război și-au vărsat sângele pentru înfăptuirea idealului nostru murind pentru libertatea și unitatea națiunii române.

VIII. Adunarea Națională dă expresiune mulțumirii și admirațiunii sale tuturor Puterilor Aliate, care prin strălucitele lupte purtate cu curaj împotriva unui dușman pregătit de multe decenii pentru război au scăpat civilizațiunea de ghiarele barbariei.

*IX. Pentru conducerea mai departe a afacerilor națiunii române din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, Adunarea Națională hotărăște instituirea unui Mare Sfat Național Român, care va avea toată îndreptățirea să reprezinte națiunea română oricând și pretutindeni față de toate națiunile lumii și să ia toate dispozițiunile pe care le va afla necesare în interesul națiunii.”*²

² Vasile Pușcaș, *Marea Unire. 1918. România Mare - Acte și documente*, p. 173.

18 Dec 1948

- Wm. C. Fox

Vice-Presidente del Ministero Nazionale.

*P. Laurentiu Dancu
Ministru al Afacerilor Nationale.*

Mărginenii Sibiului aleși în Marele Sfat Național Român

Prof. Marius Boromiz

Marele Sfat Național Român din Transilvania a fost instituit, potrivit articolului al IX-lea al Rezoluției Adunării Naționale de la Alba Iulia „pentru conducerea mai departe a afacerilor Națiunii Române din Transilvania, Banat și Țara Ungurească”, drept pentru care avea „toată îndreptățirea să reprezinte națiunea română, oricând și pretutindeni față de toate națiunile lumii și să ia toate dispozițiile pe care le află necesare în interesul națiunii”.³

Acesta a reprezentat organul legislativ al Transilvaniei până la integrarea deplină a provinciei în cadrul Regatului României.

În ședința Marii Adunări Naționale din 1 decembrie 1918 Alexandru Vaida Voevod a propus ca Marele Sfat Național Român din Transilvania să fie compus din 250 de membri, dintre care 200 să aleși în acea ședință și 50 ulterior, prin cooptare.

După acceptul adunării, a fost citită lista ce conținea de fapt un număr de 212 persoane⁴, listă votată în unanimitate.

Între cele 212⁵ persoane alese erau și 10 mărgineni: Axente Banciu, profesor în Brașov, născut în Săliște, Ionel Comșa, mare comerciant din Săliște, Octavian Goga, publicist în Sibiu, născut în Rășinari, Nicolae Ivan, asesor consistorial în Sibiu, născut în Aciliu, component al Comisiei pentru reforma electorală⁶, Dr. Nicolae Comșa, medic în Săliște, Dr. Ioan Lupaș, protopop de Săliște, Dr. Onisifor Ghibu, referent școlar consistorial în Sibiu, născut în Săliște, Dr. Constantin Bucșan, avocat în Sibiu, născut în Sibiel,

³ Gheorghe Iancu, *Contribuția Consiliului Dirigent la consolidarea Statului național unitar român (1918-1920)*, p. 14.

⁴ *Ibidem*, p. 260.

⁵ *Membrii Marelui Sfat Național Român aleși în Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918*, în „Gazeta oficială publicată de Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Banatului, Maramureșului și părților românești din Ungaria”, Sibiu, nr. 13, 15/28 februarie, 1919, p. 1-3.)

⁶ *Ședințele Marelui Sfat Național*, în „Gazeta Transilvaniei”, Brașov, anul LXXX, nr. 157, 2 august 1919, p. 2.

component al Comisiei penru reforma electorală ⁷, Eugen Goga, publicist în Sibiu, născut în Rășinari - component al Comisiei de reformă agrară ⁸ și Dr. Eleonora Lemény măritată Rozvány, profesor în Sibiu, născută în Săliște, singura femeie membră a Marelui Sfat Național Român din Transilvania.

În data de 2 decembrie, începând cu ora 9, în sala Tribunalului din Alba Iulia are loc prima ședință a Marelui Sfat Național în care alege structura de conducere a Marelui Sfat Național: Gheorghe Pop de Băsești (Președinte), Ion Papp, Demetriu Radu, Teodor Mihali, Andrei Bârseanu (Vicepreședinți), Caius Brediceanu, Mihai Popovici, Ionel Pop, Silviu Dragomir, Gheorghe Pop și Iosif Ciser (Notari). ⁹

În aceeași ședință a Marelui Sfat Național se hotărăște înființarea Consiliului Dirigent format din 15 membrii, care urma să îndeplinească rolul de guvern provizoriu. ¹⁰

Dr. Iuliu Maniu, ales în fruntea Consiliului Dirigent, propune ca Rezoluția Marii Adunări Naționale din 1 decembrie 1918 cât și alegerea membrilor Consiliului Dirigent să fie aduse fără întârziere la cunostință Maestății Sale Regelui Ferdinand I-ul și la cea a guvernului central și a Corpurilor Legiuitoare române. Propunerea a fost primită cu unanimitate în suflete. ¹¹

Profesorul Silviu Dragomir a propus să fie trimisă o telegramă regelui Ferdinand I, prin care să fie înștiințat despre hotărârea de unire a românilor din Ardeal, Banat și Țara Ungurească, cu următoarea formulare:

„Către

Maiestatea Sa Regele Ferdinand I.

Adunarea Națională a Românilor din Ardeal, Banat și Țara Ungurească, ținută în Alba-Iulia, glorioasa cetate a lui Mihai Viteazul, a decretat într-un elan de entuziasm fără margini, cu unanimitate, unirea teritoriilor sale cu Regatul României.

⁷ Ibidem, p. 2.

⁸ Ibidem, p. 2.

⁹ Vasile Pușcaș, op. cit., p. 198

¹⁰ Ibidem, p. 198.

¹¹ Ibidem, p. 199.

Vestindu-vă hotărârea aceasta care încoronează aspirațiile de veacuri ale Neamului Românesc, rugăm pe Majestatea Voastră, să primiți omagiile ce venim a Vi le exprima cu profundă supunere.

Trăiască M.S. Ferdinand, Regele României!

Trăiască M.S. Regina Maria!

Trăiască Augusta Lor familie!

Trăiască România Mare!

George Pop de Băsești,

Președinte,

Dr. Silviu Dragomir

Notar”¹²

Regele Ferdinand îi răspunde lui Gheorghe Pop de Băsești astfel:

„Domnului Președinte al Adunării Naționale, Alba Iulia

Vestea îmbucurătoare ce Îmi aduceți despre mărețul act al unirii cu Regatul Român, săvârșit în vechea cetate a lui Mihai Viteazul, a umplut inima Mea de net supusă bucurie și am primit-o cu vie emoție.

Munca deosebită depusă în cursul vremurilor de bărbații patriotice, purtători credincioși ai idealului național, azi și-a găsit de răsplată bine meritată. Din lacrimile celor cari au plâns și au suferit, cari au luptat fără preget, din sângele celor cari au muncit pentru înfăptuirea lui, lăsând ca moștenire sfântă credința lor nestrămutată, a răsărit sămânța, a cărei roade azi le culegem, ca un dar din cer.

Mulțumesc Atotputernicului, că Mi-a îngăduit ca, prin vitejia ostașilor Mei, să pot contribui la această măreață faptă și că împreună cu poporul Meu iubit să pot trăi aceste clipe înălțătoare.

*Cum am fost părtașul suferințelor și durerilor voastre, așa iau din adâncul inimii parte la bucuria voastră, care este aceea a tuturor Românilor și, uniuni glasul Meu cu glasul vostru, zic plin de nădejde într-un viitor frumos: **Trăiască ROMÂNIA MARE, una și nedespărțită!***

Ferdinand ”¹³

¹² Ibidem, p. 200.

¹³ Ibidem, p. 201.

Este aleasă componența delegației care urma să prezinte Majestății Sale Regele Ferdinand I și Guvernului României hotărârile Adunării Naționale: Vasile Goldiș Episcopul Ortodox Miron Cristea, Episcopul Greco-Catolic Iuliu Hossu, , Alexandru Vaida Voevod și ulterior, Caius Brediceanu. ¹⁴

La închiderea ședinței, președintele Marelui Sfat Național și-a exprimat bucuria față de evenimentele întâmplate și i-a sfătuit pe ceilalți membri să răspândească vestea celor hotărâte la Alba Iulia. ¹⁵

În cadrul ședinței Marelui Sfat Național Român din Transilvania, ținută la Sibiu în data de 30 iulie 1919 au fost cooptați alți 48 de membri, printre care și 3 mărgineni: Ion Irimie Dancăș, țăran din Rășinari, Dumitru Lăpădat, învățător în Săliște - directorul școlii din localitate și Stan Vidrighin, inginer din Timișoara, născut în Rășinari. ¹⁶

Marele Sfat Național Român a fost dizolvat de facto pe 11 august 1919, după încheierea celei de-a 21-a și ultima ședință a sa, iar de jure pe 20 noiembrie 1919, la întâlnirea Corpurilor Legiuitoare ale României Mari. ¹⁷

¹⁴ Gheorghe Iancu, *op. cit.*, p. 15-16.

¹⁵ *Ibidem*, p. 17.

¹⁶ Ședințele Marelui Sfat Național, în „Gazeta Transilvaniei”, Brașov, anul LXXX, nr. 157, 2 august 1919, p. 2.

¹⁷ Gheorghe Iancu, *op. cit.*, p. 70.

În această perioadă un număr de 13 mărgineni au avut calitatea de membri ai Marelui Sfat Național Român din Transilvania, reprezentând 3 comitate Sibiu, Brașov și Timiș.

După localitatea natală din cei 13 membri, 7 erau născuți în Săliște (Dr. Ioan Lupaș, Dr. Onisifor Ghibu, Dr. Nicolae Comșa, Dr. Eleonora Lemény măritată Rozvány, Axente Banciu, Ionel Comșia și Dumitru Lăpădat), 4 în Rășinari (Octavian Goga, Eugen Goga, Stan Vidrighin și Ion Irimie Dancăș) și câte 1 în Aciliu (Nicolae Ivan) și Sibiel (Constantin Bucșan).

După localitatea reprezentată situația se prezintă astfel: 6 persoane reprezentau Sibiul (Octavian Goga, Nicolae Ivan, Dr. Onisifor Ghibu, Dr. Eleonora Lemény măritată Rozvány, Constantin Bucșan și Eugen Goga), 4 persoane erau reprezentanți ai Săliștei (Dr. Ioan Lupaș, Dr. Nicolae Comșa, Axente Banciu, Ionel Comșia și Dumitru Lăpădat) și câte 1 - Rășinariul (Ion Irimie Dancăș), Brașovul (Axente Banciu) și Timișoara (Stan Vidrighin).

Din punct de vedere profesional, componența era următoarea: 4 cadre didactice (din care 1 referent școlar consistorial - Dr. Onisifor Ghibu, 2 profesori - Axente Banciu, Dr. Eleonora Lemény măritată Rozvány și 1 învățător - Dumitru Lăpădat, directorul școlii din Săliște), 2 preoți (Dr. Ioan Lupaș - protopop și Nicolae Ivan - asesor consistorial), 2 publiciști (Octavian Goga și fratele său Eugen Goga), 1 avocat (Constantin Bucșan), 1 bancher (Ionel Comșia), 1 medic (Dr. Nicolae Comșa), 1 inginer (Stan Vidrighin) și 1 țaran meseriaș (Ion Irimie Dancăș).

Din punct de vedere al studiilor, 10 din cei 13 mărgineni aleși în Marele Sfat Național Român din Transilvania erau absolvenți de studii superioare în mari centre universitare ale Europei precum Budapesta (Dr. Ioan Lupaș, Dr. Onisifor Ghibu, Dr. Nicolae Comșa, Axente Banciu, Octavian Goga, Eugen Goga, Constantin Bucșan, Stan Vidrighin), Viena (Dr. Nicolae Comșa, Ionel Comșia, Constantin Bucșan), Berlin (Dr. Ioan Lupaș), Octavian Goga, Jena (Dr. Onisifor Ghibu), Strassburg (Dr. Onisifor Ghibu), Geneva (Dr. Eleonora Lemény măritată Rozvány) și Zürich (Eugen Goga), la București (Dr. Onisifor Ghibu) și la Cluj (Dr. Eleonora Lemény măritată Rozvány). Este de remarcă faptul că 4 obținuseră Diploma de Doctor (Ioan Lupaș, Onisifor Ghibu, Nicolae Comșa și Eleonora Lemény măritată Rozvány).

Mărginenii Sibiului în Marele Sfat Național Român

CATEGORIA MEMBRILOR ÎN MARELE SFAT NAȚIONAL	Numărul total al membrilor	Din care bărbați	Din care femei
Membri aleși în ședința din 1 decembrie 1918 de la Alba Iulia	10	9	1
Membri cooptați în ședința din 30 iulie 1919 de la Sibiu	3	3	0
Total	13	12	1

Mărginenii Sibiului în Marele Sfat Național Român după comitatul pe care l-au reprezentat

COMITATUL	Numărul total al membrilor	Din care membri aleși	Din care membri cooptați
Sibiu	11	10	1
Brașov	1	1	0
Timiș	1	0	1
Total	13	10	3

Mărginenii Sibiului în Marele Sfat Național Român după localitatea natală

LOCALITATEA	Numărul total al membrilor	Din care membri aleși	Din care membri cooptați
Aciliu	1	1	0
Rășinari	4	2	2
Săliște	7	6	1
Sibiel	1	1	0
Total	13	10	3

**Mărginenii Sibiului în Marele Sfat Național Român
după localitatea reprezentată**

LOCALITATEA	Numărul total al membrilor	Din care membri aleși	Din care membri cooptați
Sibiu	6	6	0
Săliște	4	3	1
Brașov	1	1	0
Rășinari	1	0	1
Timișoara	1	0	1
Total	13	10	3

Mărginenii Sibiului în Marele Sfat Național Român după profesie

PROFESIA MEMBRILOR	Numărul total al membrilor	Din care membri aleși	Din care membri cooptați
Cadre didactice	4	3	1
Preoți	2	2	0
Publiciști	2	2	0
Avocați	1	1	0
Bancheri	1	1	0
Medici	1	1	0
Ingineri	1	0	1
Țărani / Meseriași	1	0	1
Total	13	10	3

GAZETA OFICIALĂ

PUBLICATĂ DE

CONSILIUL DIRIGENT AL TRANSILVANIEI, BANATULUI
— ȘI ȚINUTURILOR ROMÂNEȘTI DIN UNGĂRIA. —

Prețul abonamentului: pe un an 40 cor.,
pe șase luni 20 coroane, pe trei luni
10 coroane.

Un exemplar 50 bani.

Pentru publicațiuni oficiale se va plăti o coroană
pentru primele zece cuvinte, iar pentru următoarele
zece cuvinte, sau mai puțin de zece cuvinte, câte
50 bani, plus timbrul pentru chitanță și prețul
exemplarelor dorite.

Pentru publicațiuni particulare se vor plăti
câte 20 bani de fiecare centimetru pătrat la prima
publicare, acordându-se la publicarea a doua o
reducere de 10%, iar la publicarea a treia o
reducere de 20%.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 4, etajul II, ușa 116.

PARTE OFICIALĂ.

Decret Nr. VII

*privitor la înstrăinarea bunurilor statului prin gu-
vernul maghiar din Budapesta.*

Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Banatului și
Ținuturilor românești din Ungaria a decretat și de-
cretează:

ART. 1. Este nul și neavenit orice act, prin
care guvernul maghiar din Budapesta, ori organele
sale, începând cu ziua de 1 Decembrie st. n. 1918
a înstrăinat și înstrăinează ori a dispus și dispune
sub orice alt titlu de drept asupra bunurilor mobile
sau imobile ale statului, situate în ținuturile unite cu
Regatul României prin hotărârea Adunării Naționale
din Alba-Iulia dela 1 Decembrie st. n. 1918.

Art. 2. Ceice își revindică vre-un titlu de drept
asupra unui mobil sau imobil, avere a statului, pe
baza unui act al guvernului maghiar din Budapesta,
ori al organelor sale, contractat în răstimpul dela
18 Octombrie st. n. până la 30 Noembrie st. n. 1918,
sunt datori să anunțe acel titlu Consiliului Dirigent,
(resortul codificării, direcțiunea afacerilor de drept ale
statului) prezentând totodată documentele și alte do-
vezi. Anunțarea se va face în termen de 60 zile dela
publicarea decretului prezent în «Gazeta Oficială».

Față de actul neanunțat în acest termen se vor
aplica dispozițiile cuprinse în art. 1.

Actul anunțat se va anula prin hotărârea jude-
cătoriei instituite spre acest scop, dacă se constată,
că a fost fondat pe o cauză falsă ori ilicită, sau a
fost contractat cu intenție frauduloasă față de statul
român.

Acțiunea de anulare se va înainta în termen de
un an dela publicarea acestui decret în «Gazeta
Oficială».

ART. 3. Dela data publicării acestui decret nici
un document dat de guvernul maghiar din Buda-
pesta, ori din partea organelor sale, nu va putea servi

ca bază a înscrierii în cărțile funduare, dacă nu este
provăzută cu clauzula confirmatoare din partea Con-
siliului Dirigent.

Dispozițiunea aceasta se aplică și asupra cere-
rilor prezentate oficiilor cărților funduare după ziua
de 18 Octombrie st. n. 1918.

Oficiile cărților funduare vor trimite cererile
amintite în acest articol din oficiu, înainte de rezol-
vire, Consiliului Dirigent (resortul codificării), dupăce
le-a notat ordinea prezentării în cartea funduare.

ART. 4. Acest decret se pune în aplicare cu
ziua publicării. Resortul codificării și al justiției sunt
încălețate să-l execute.

Sibiu, la 6/19 Februarie 1919.

Iuliu Maniu,
Președintele Consiliului Dirigent.

Resortul organizării.

Membrii Marelui Sfat Național Român,

*aleși în adunarea dela Alba-Iulia la 18 Noembrie
(1 Decembrie) 1918.*

Dr. Iuliu Maniu, avocat, Blaj.
Dr. Ioan Pop, avocat, Alba-Iulia.
Dr. Laurențiu Pop, avocat, Abrud.
Dr. Dănilă Sabo, avocat, Blaj.
Dr. Izidor Marcu, canonic, Blaj.
Dr. Alexandru Nicolescu, canonic, Blaj.
Ioan Teculescu, protopop, Alba-Iulia.
Dr. Ioan Marciaș, avocat, Alba-Iulia.
Dr. Emil Pop, avocat, Uioara.
Dr. Zaharie Muntean, avocat, Alba-Iulia.
Dr. Ionel Pop, avocat, Blaj.
Dr. Alexandru Fodor, medic, Alba-Iulia.
Dr. Alexandru Borza, avocat, Abrud.
Dr. Gavril Precup, profesor, Blaj.
Vasilie Goldiș, secretar consistorial, Arad.

Membrii Marelui Sfat Național Român aleși în Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918.
„Gazeta oficială”, Sibiu, nr. 13, 15/28 februarie, 1919, p. 63.)
(www.dspace.bjstrasibiu.ro)

- Dr. Stefan C. Pop, avocat, Arad.
 Dr. Ioan Suciu, avocat, Boroșineu.
 Dr. Cornel Iancu, avocat, Arad.
 Dr. Iustin Marșieu, avocat, Arad.
 Dr. George Popoviciu, avocat, Chișineu.
 Sava Raicu, director de bancă, Arad.
 Iuliu Groșorean, învățător, Gașa.
 Dr. Vasile Avramescu, avocat, Maria-Radna.
 Dr. Romul Veliciu, avocat, Arad.
 Dr. Emil Monția, avocat, Șiria.
 Dr. Sever Miclea, avocat, Arad.
 Dr. Aurel Grozda, avocat, Buteni.
 Dr. George Crișan, avocat, Arad.
 Dr. Mihaiu Mărcuș, avocat, Giula.
 Dr. Aurel Lazar, avocat, Oradea-mare.
 Dr. Ioan Ciordaș, avocat, Beiuș.
 Dr. Iuliu Chiș, avocat, Marghita.
 Dr. Andreiu Ilea, avocat, Tinca.
 Iosif Tripon, avocat, Beznea.
 Petru E. Papp, protopop, Beiuș.
 Dr. Coriolan Pap, dir. de bancă, Oradea-mare.
 Victor Pap, protopop, Holod.
 Dr. Vasile Chirvai, profesor, Oradea-mare.
 Dr. Vasile Saftu, protopop, Brașov.
 Dr. Tiberiu Brediceanu, dir. de bancă, Brașov.
 Petru Popoviciu, proprietar, Brașov.
 Pompiliu Dan, inv. director, Zărnești.
 Axente Banciu, profesor, Brașov.
 Dr. Voicu Nițescu, avocat, Brașov.
 Dr. Iosif Blagă, dir. gimnazial, Brașov.
 Mihaiu Popoviciu, proprietar, Brașov.
 Dr. Valeriu Braniște, publicist, Lugoj.
 Dr. Caius Brediceanu, avocat, Lugoj.
 Antoniu Mocioni, proprietar mare, Bulci.
 Ionel Mocioni, mare proprietar, Căpâlnaș.
 Dr. George Dobrin, avocat, Lugoj.
 Andreiu Ghidiu, protopop, Caransebeș.
 Df. Petru Barbu, profesor, Caransebeș.
 Dr. Alexandru Coca, avocat, Sasca.
 Dr. Petru Cornean, avocat, Oravița.
 Dr. Aurel Vălean, avocat, Lugoj.
 Dr. Mihaiu Gropșian, avocat, Oravița.
 Dr. Ioan Nedelcu, avocat, Oravița.
 Dr. Alexandru Morariu, avocat, Caransebeș.
 Dr. Avram Imbroane, diacon, Lugoj.
 Uroș Pătean, econom, Nădlac.
 Dr. Gavril Tripon, avocat, Bistrița.
 Dr. Vasile Pahone, avocat, Bistrița.
 Dr. Victor Onișor, avocat, Bistrița.
 Dr. Laurențiu Oanea, avocat, Rodna.
 Dr. Alexandru Halița, avocat, Năsăud.
 Dr. Augustin Tătariu, protopop, Ditrău.
 Dr. Petru Musea, medic, Ciuc.
 Dr. Eugen Bran, avocat, Lechința.
 Dr. Emil Hătegan, judecător, Cluj.
 Dr. Valentin Poruțiu, avocat, Cluj.
 Dr. Ilie Dăian, protopop, Cluj.
 Ioan Pop, protopop, Morlaca.
 Dr. Sever Dan, avocat, Mociu.
 Dr. Andreiu Pop, avocat, Huiedin.
 Vasile Coste, învățător în penz. Cluj.
 Nicolae Borzea, protopop, Făgăraș.
 Dr. Nicolae Șerban, avocat, Făgăraș.
 Dr. Ariton Pralea, avocat, Șercaia.
 Dr. Octavian Vasu, avocat, Făgăraș.
 Valer Comșa, preot, Copăcel.
 Dr. Ioan Mihu, mare proprietar, Vinerea.
 Dr. Aurel Vlad, avocat, Orăștie.
 Dr. Petru Groza, avocat, Deva.
 Francisc Hossu-Longin, avocat, Deva.
 Vasile Demian, protopop, Brad.
 Dr. Iustin Pop, avocat, Deva.
 Dr. Stefan Rozvan, avocat, Ilia.
 Dr. Silviu Dragomir, profesor, Sibiu.
 Dr. Victor Bontescu, avocat, Hațeg.
 Ioan Moța, paroh, Orăștie.
 Vasile C. Osvadă, dir. de bancă, Hunedoara.
 Leo Man, egumen, Prislop.
 Dr. Vasile Chindriș, avocat, Sighet.
 Ioan Doros, protopop, Satu-Slatina.
 Dr. Salvator Jurca, avocat, Sighet.
 Simeon Balea, preot, Săpânța.
 Dr. Vasile Filipciuc, cand. de avocat, Petrova.
 Ionel Comșia, mare comerciant, Săliște.
 Dr. Ioan Harșia, avocat, Reghin.
 Dr. Iosif Popescu, avocat, Reghin.
 Vasile Suciu, învățător, Archita.
 Ioan Vătășan, preot, Archita.
 Nicolae Barbul, proprietar, Mocira.
 Dr. Ioan Erdelyi, avocat, Budapesta.
 Zenovie Păclișan, profesor, Blaj.
 Dr. Teofil Dragoș, avocat, Baia-Mare.
 Constantin Lucaciu, preot, Dorolț.
 Dr. Aurel Nilvan, avocat, Șomcuta-mare.
 Dr. Ilie Carol Barbul, avocat, Sătmăr.
 George Pop de Băsești, proprietar, Băsești.
 Dr. Coriolan Steer, avocat, Tășnad.
 Dr. Cassiu Maniu, avocat, Șimleu.
 Iuliu Coroian, avocat, Șimleu.
 Dr. Alexandru Aciu, dir. de bancă, Șimleu.
 Dr. Victor Deleu, avocat, Șimleu.
 Traian Truș, preot, Zelau.
 Dr. Augustin Pinte, avocat, Crasna.
 Dr. Teodor Mihali, avocat, Dej.
 Dr. Liviu Micș, avocat, Dej.
 Dr. Iosif Boca, avocat, Dej.
 Dr. Octavian Domide, canonic, Gherla.
 Dr. Alexandru Vaida-Voevod, propr. Alparet.
 Dr. Pavel Roșca, profesor, Sibiu.
 George Pop, publicist, Sibiu.
 Dr. Ioan Mezei, avocat, Dej.
 Andreiu Bărsan, președ. Asociațiunii, Sibiu.
 Octavian Goga, publicist, Sibiu.
 Nicolae Ivan, protopop, asesor consist., Sibiu.
 Dr. Nicolae Comșia, medic, Săliște.
 Dr. Ioan Lupaș, protopop, Săliște.

Membrii Marelui Sfat Național Român aleși în Marea Aunare Națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918.

„Gazeta oficială”, Sibiu, nr. 13, 15/28 februarie, 1919, p. 64.)

(www.dspace.bjstrasibiu.ro)

Ioan Lăpedatu, direct. de bancă, Sibiu.
 Dr. Nicolae Bălan, profesor, Sibiu.
 Dr. Ioan Broșu, profesor, Sibiu.
 Dr. Onisifor Ghibu, ref. școl. consistorial, Sibiu.
 Dr. Ioan Mateiu, ref. școl. cons. Sibiu.
 Octavian Tăslăuanu, publicist, Sibiu.
 Dr. Constantin Bucșanu, avocat, Sibiu.
 Victor Tordășianu, esactor arhid. Sibiu.
 Dr. Simion Chețan, avocat, Agnita.
 Dr. Toma Cornea, avocat, Sighișoara.
 Aurel Păcală, locot.-colonel, Șulumberg.
 George Repede, jude, Cohalm.
 Ioan Iosif, profesor, Cohalm.
 Dr. Romul Boila, avocat, Diciosânmărtin.
 Dr. Ilarie Holom, avocat, Ibașfalău.
 Emanuil Ungurean, avocat, Timișoara.
 Avram Corcea, preot, Cușteiu.
 Dr. Aurel Novac, avocat, Biserica Albă.
 Dr. Aurel Cosma, avocat, Timișoara.
 Dr. Tit Mălaiu, avocat, Biserica Albă.
 Dr. Victor Mircea, avocat, Ghilad.
 Dr. Lucian Gheorghevi, avocat, Timișoara.
 Dr. Aurel Crișan, avocat, Aradul-nou.
 Dr. Constantin Missici, avocat, Lipova.
 Dr. Alexandru Marta, jude de tablă, Seghedin.
 Dr. Ioan Roșu, preot, Ghilad.
 Dr. Nestor Oprean, avocat, Sânmiclăușul-mare.
 Dr. George Miclea, avocat, Alibunar.
 Dr. Alexandru Birăescu, avocat, Panciova.
 Ioanichie Neagoe, preot, Petrovaselo.
 Emil Cormoș Alexandrescu, prop. M.-Oșorheiu.
 Dr. Vasile Cerghizan, preot Cooc.
 Dr. Valer Moldovan, avocat, Turda.
 Dr. Zosim Chirtop, avocat, Câmpeni.
 Dr. Ioan Olcean, avocat, Murăș-Ludoș.
 Dr. George Popescu, avocat, Câmpeni.
 Dr. Remus Furdul, avocat, Abrud.
 Dr. George Pătăcean, avocat, Turda.
 Dr. Ioan Boeriu, avocat, Turda.
 Nicolae Cristea, Sita-Buzău.
 Ioan Modroiu, preot, Vama-Buzău.
 Xenofon Comșa, Marcoș.
 George Negoiescu, preot, Vama-Buzău.
 David Păcurar, Aita-mare.
 Dr. Ioan Doboși, avocat, Halmi.
 Dr. Sever Pop de Băsești, avocat, Halmi.
 Vasile Ardelean, preot, Veteș.
 Ioan Montani, publicist, Sibiu.
 Victor Stanciu, profesor, Arad.
 Vasile Stoica, profesor, Sibiu.
 Leo Bohățel, inginer, Sibiu.
 Ioan Iosif Schiopul, publicist, Sibiu.
 Dr. Iuliu Mezei, direct. de fabrică, Budapesta.
 Romul Căndea, profesor, Sibiu.
 Eugen Goga, publicist, Sibiu.
 Iosif Ciser, miner, Petroșeni.
 Ioan Mihul, cojocar, Budapesta.
 Ioan Flueraș, caretăș, Sibiu.

Iosif Recean, croitor, Sibiu.
 Bazil Surdu, căldărar, Sibiu.
 Petru Bernan, mecanic, Reșița.
 Victor Brătălean, tipograf, Brașov.
 Traian Novac, tâmplar, Lugoj.
 Iosif Jumanca, tipograf, Sibiu.
 Dr. Eleonora Lemenyi-Rozvan, profes., Sibiu.
 Toma Botilă, cismar, Ida-Clujului.
 Achim Zamora, miner, Petroșeni.
 Ioan Ardelean, miner, Lupeni.
 Toma Ciora, miner, Roșița.
 Constantin Afiat, econom, Bocșa-română.
 George Grădinar, tâmplar, Brașov.
 Avram Borcuța, econom, Șicula.
 Ioan I. Papp, episcop, Arad.
 Dr. Demetriu Radu, episcop, Oradea-mare.
 Dr. Miron E. Cristea, episcop, Caransebeș.
 Valeriu Frențu, episcop, Lugoj.
 Dr. Iuliu Hossu, episcop, Gherla.
 Dr. Vasile Suciu, prep.-vicar-arhiepisc., Blaj.
 Dr. Eus. R. Roșca, arhim. și vicar-arhiep. Sibiu.
 Romul R. Ciorogariu, vicar, Oradea-mare.
 Romul Marchiș, vicar, Careii-mari.

Nr. 173.

Dela comandamentul general teritorial în Sibiu.

Ordin circular

referitor la listele personale ale ofițerilor.

Toți ofițerii în penzie, de rezervă și de gloate, cari nu stau în serviciul militar activ, au să trimită imediat, dar cel mai târziu până în 10 Martie 1919 st. n. o «listă personală» în-dublu. Imprimare pentru listele personale se află la comandamentul teritorial A. B. U. și la comandamentele cercurilor de recrutare, de unde se pot cere.

Listele nu sunt a se trimite prin poștă, ci a se înainta, sau în persoană, sau a se trimite prin jandarmerie, sau prin forurile administrative la proximal comandant al cercului de recrutare, de unde un exemplar va fi înaintat comandamentului teritorial A. B. U. în Sibiu, iar al doilea va rămâne la comandamentul de recrutare.

Toți ofițerii se fac atenți, că este în interesul lor propriu să trimită cât mai în grabă listele cu date precise, ca să poată fi trecuți în armată și să primească împărțire corespunzătoare.

Sibiu, 13 Februarie n. 1919.

General de divizie:
Baron Boeriu.

Nr. 468 III.

Mărginenii Sibiului cooptați în Consiliul Dirigent

Prof. Marius Boromiz

Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Banatului și Ținuturilor românești din Ungaria a fost un organism cu caracter politic, administrativ și legislativ, tranzitoriu care a asigurat conducerea executivă a Transilvaniei și Banatului, până la unirea deplină a acestor teritorii cu România.

A avut rolul de guvern al acestor teritorii și a funcționat oficial din 2 decembrie 1918 și până în 4 aprilie 1920.

În data de 2 decembrie 1918, în sala Tribunalului din Alba Iulia, Marele Sfat Național Român din Transilvania, ales cu o zi înainte de Adunarea Națională, s-a întrunit într-o ședință rodnică în decizii. A desemnat funcțiile de conducere, a ales membrii delegației care urma să înmâneze Declarația de Unire autorităților din București.

După adoptarea acestor decizii au fost desemnate un număr de 15 persoane ce urmau să facă parte din organismul regional de conducere, numit Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Banatului și ținuturilor românești din Ungaria.¹⁸

Președinte al Consiliul Dirigent a fost desemnat Dr. Iuliu Maniu, iar ca membri, pe domnii: Dr. Vasile Lucaciu, Vasile Goldiș, Dr. Alexandru Vaida Voevod, Dr. Ștefan Cicio-Pop, Dr. Ioan Suciu,, Dr. Aurel Vlad, Dr. Aurel Lazăr, Dr. Emil Hațieganu, Valeriu Braniște, Dr. Victor Bontescu, Dr. Romul Băilă, Ioan Flueraș și Iosif Jumanca.¹⁹

Cei prezenți: Iuliu Maniu, Vasile Goldiș, Ștefan Cicio-Pop, Alexandru Vaida Voevod, Aurel Vlad, Aurel Lazăr, Ioan Suciu, Emil Hațieganu, Victor Bontescu, Romul Boilă, Ioan Flueraș și Iosif Jumanca au depus jurământul în fața Episcopului Ioan Papp.

¹⁸ Vasile Pușcaș, *op. cit.*, p. 188.

¹⁹ *Ibidem*, p. 199.

Lipseau Octavian Goga și Vasile Lucaciu, aflați încă în străinătate, și Valeriu Braniște, bolnav, era acasă la Lugoj.²⁰ Octavian Goga se afla la Paris în timp ce Vasile Lucaciu era la Roma.

În prima ședință a Consiliului Dirigent, care a avut loc la ora 17, chiar în ziua alegerii sale, au fost adoptate mai multe decizii privitoare la organizarea acestuia.

S-a stabilit sigiliul Consiliului Dirigent, s-a confirmat președintele Consiliului Dirigent în persoana lui Iuliu Maniu și s-au ales 4 vicepreședinți: Vasile Goldiș, Alexandru Vaida Voevod, Ștefan Cicio-Pop și Aurel Vlad.²¹

Au fost stabilite un număr de 12 resorturi și responsabilii acestora astfel:
Resortul de Interne, responsabil Dr. Iuliu Maniu,
Resortul Cultelor și Instrucțiunii Publice, mai apoi și rezolvarea raporturilor cu minoritățile și confesiunile locale, responsabil Vasile Goldiș,
Resortul Armatei și Siguranței Publice, responsabil Ștefan Cicio Pop,
Resortul de Externe și Presă, responsabil Alexandru Vaida, Voevod,
Resortul Organizării și Pregătirii Constituantei – Ioan Suciu,
Resortul de Justiție, responsabil Aurel Lazăr,
Resortul de Codificare, responsabil Emil Hațieganu,
Resortul de Finanțe, responsabil Aurel Vlad,
Resortul de Agricultură și Comerț, responsabil Victor Bontescu,
Resortul de Comunicații, Lucrări Publice, Poștă, Telegraf și Alimentație, responsabil Romul Boilă,
Resortul Social și Igienă, responsabil Ion Flueraș,
Resortul de Industrie, responsabil Iosif Jumanca.

Octavian Goga, Vasile Lucaciu și Valeriu Braniște erau membri ai consiliului fără resort, urmând să primească sarcini în momentul în care își vor ocupa efectiv funcțiile.²²

Din punct de vedere al componenței, 10 membri proveneau din partea Partidului Național Român, 3 erau independenți iar 2 proveneau din partea Partidului Social Democrat din Transilvania și Banat).

Pe data 9 decembrie 1918 Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Banatului și ținuturilor românești din Ungaria se stabilește la Sibiu.

²⁰ Gheorghe Iancu, *Justiție românească în Transilvania (1919)*, p. 10.

²¹ *Ibidem*, p. 10.

²² *Către națiunea română din Transilvania, Banat și Țara Ungurească*, în „Gazeta oficială”, Sibiu, nr. 1, 1/14 decembrie, 1918, p. 1.

Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Banatului, Maramureșului și părților românești din Ungaria
Rândul din față, așezați, de la stânga la dreapta: Alexandru Vaida Voevod, Ștefan Cicio Pop, Iuliu Maniu, Vasile Goldiș, Aurel Vlad. **Rândul din spate, în picioare, de la stânga la dreapta:** Ion Bordea, Iosif Jumanca, Romul Boilă, Ioan Suci, Victor Bontescu, Solomon Halița, Laurențiu Oanea, Aurel Lazăr, Emil Hațieganu, Ion Flueraș.

Sediul central al Consiliului Dirigent a funcționat pe strada Nicolae Bălcescu, nr. 6 în vechiul sediul al comendurii militare a Transilvaniei (Korpskommando des 12. k. u. k. Armeekorps), care și-a avut sediul aici între din 1892 și până în data 7 noiembrie 1918 când a fost mutat la Cluj.

Sediul central al Consiliului Dirigent.

În clădire își avea biroul Iuliu Maniu, președinte al Consiliului Dirigent și responsabil al Resortului de interne. În aceeași clădire a funcționat „Gazeta oficială” (Monitorul Oficial al Transilvaniei) și Comanda Teritorială.

Din păcate, din anul 2013 clădirea găzduiește un restaurant de tip fast-food. Așa au ales autoritățile locale ale Sibiului să respecte istoria.

În anul Centenarului Marii Uniri restaurantul funcționa încă în clădire.

Mărginenii Sibiului au fost bine reprezentați în carul Consiliului Dirigent aducându-și din plin contribuția la funcționarea acestuia, printr-un responsabil de resort (Octavian Goga), 3 secretari generali (Dr. Ioan Lupaș, Dr. Onisifor Ghibu, Ionel Comșa), 2 înalți funcționari în cadrul (Generalul Alexandru Hanzu și Maiorul Ioan Ilcuș) și 1 consilier de secție (Dr. Eleonora Lemény – Rozvány).

Se poate observa faptul că dintre cele 15 persoane membre ale Consiliului Dirigent se regăsește și mărgineanul Octavian Goga, inițial ca membru fără resort.

El se afla la 1 decembrie 1918 la Paris, dar a primit cu satisfacție alegerea sa în Consiliul Dirigent, la începutul lunii ianuarie 1919 scriindu-i lui Iuliu Maniu următoarele:

*„Mai întâi vă strâng mâna tuturor care, înțelegând rostul vremii, v-ați pus în fruntea mișcării și ați realizat unirea politică care de atâta vreme trăia în toate fibrele de simțire ale neamului. Adunarea de la Alba Iulia, această manifestare grandioasă a conștiinței noastre naționale, înscrie o nouă pagină de glorie pe urma adunării de la Blaj”*²³

După întoarcerea în țară, Octavian Goga a participat la prima ședință a Consiliului Dirigent la 21 mai 1919.

La scurt timp, la 5 iunie și-a manifestat intenția de a demisiona din Consiliul Dirigent, lucru care i-l spusese lui Alexandru Vaida Voevod la Paris. Ceilalți membri l-au convins că e util să continue să facă parte din acest organism, astfel că el a renunțat la intenția declarată.

La 4 iulie 1919 el a fost numit responsabil al Resortului de Propagandă, nou constituit, prin detașarea Secției de Propagandă din Resortul Organizării.

După convocarea primului Parlament al României Mari, rezultat în urma alegerilor din luna noiembrie 1919, Octavian Goga s-a apropiat fățiș de averescani, combătând linia politica a Partidului Național Român socotit de el ca un partid cu tendințe regionaliste și s-a pronunțat pentru încetarea grabnică a activității Consiliului Dirigent.

²³ Octavian Goga în corespondență, Vol. I, ediție de Daniela Poenaru, București, 1975, p. 116.

Într-un asemenea context, demisia lui din Consiliul Dirigent, survenită la începutul lunii februarie 1920 și încadrarea în Partidul Poporului

În cadrul Resortului de Culte și Instrucțiune publică, condus de Vasile Goldiș, au fost cooptați doi reprezentanți ai Săliștei, Dr. Ioan Lupaș, ca secretar general la Biserica ortodoxă și Dr. Onisifor Ghibu, în calitate de secretar general la Instrucția publică.²⁴

Sălișteanul Ionel Comșa a fost desemnat secretar general pentru comerț în cadrul Resortului de Agricultură și Comerț al Consiliului Dirigent, resort condus Victor Bontescu.²⁵

La recomandarea lui Iuliu Maniu, Consiliul Dirigent l-a cooptat pe Generalul Alexandru Hanzu, născut în Cacova, în Resortul de Apărare și Ordine Publică condus de Ștefan Cicio Pop, împreună cu care s-a ocupat de organizarea Armatei din Transilvania. A avut Următoarele atribuții: delegat în Italia și delegat pe lângă Ministerul armatei române. Gărzile naționale austro-ungare au fost desființate, în zona românească membrii lor intrând în mare parte voluntari în armata română. Pe data de 26 ianuarie 1919 devine Comandantul Diviziei 16 Infanterie și Șeful Biroului 1 pentru Armata din Transilvania. În această calitate a participat la campania purtată de grupul de armată român, sub comanda generalului Ioan Măldărescu, împotriva trupelor ungare, devotate guvernului comunist de la Budapesta în frunte cu Bela Kun, care refuzau să părăsească Transilvania și să recunoască unirea acesteia cu patria mamă, România. La acțiunile ofensive provocate de trupele maghiare pe Mureșul Mijlociu, forțele române au trecut la contra-ofensivă, alungându-le până peste Tisa. Armata maghiară, încurajată și sprijinită de Lenin, a continuat acțiunile militare la vest de Tisa. Ca urmare, grupul de armată român a declanșat o contra-ofensivă la sfârșitul lunii iulie și începutul lunii august 1919, care s-a încheiat cu capitularea guvernului maghiar.

Tot în Resortul de Apărare și Ordine Publică îl regăsim pe maiorul răsinărean Ioan Ilcuș în calitate de Șef al Serviciului Organizării.²⁶

²⁴ Victor V. Grecu (coordonator), *Săliștea Sibiului - străveche vatră românească*, p. 92.

²⁵ *Unirea Ardealului evocată de Iuliu Maniu. Conferință ținută la Radio-București în 24 Ianuarie 1934*, p. 52.

²⁶ *Ibidem*, p. 42.

Dr. Eleonora Lemény - Rozvány a îndeplinit funcția de consilier de secție la Resortul Social și Igienă din cadrul Consiliul Dirigent ²⁷, resort condus de social-democratul Ion Flueraș.

Protopopul Sibiului Dr. Ioan Stroia, născut în Cacova, a fost numit Revizor Școlar Județean pentru Județul Sibiu ²⁸ în timp ce Petru Olariu (Petrea Dascăluș) din Orlat a îndeplinit funcția de referent pentru învățământul primar în cadrul Consiliul Dirigent.

În acțiunile concrete de preluare a instituțiilor de stat maghiare și de organizare a unora românești un rol deosebit l-au avut prefecții județeni și ai orașelor cu drept de municipiu, numiți de Consiliul Dirigent. La propunerea Șefului Resortului de interne al Consiliului Dirigent, pe data 29 decembrie 1918, Dr. Nicolae Comșa a fost numit prefect al județului Sibiu. ²⁹

Consiliul Dirigent a funcționat la Sibiu până în noiembrie 1919, când și-a mutat sediul la Cluj, unde a continuat activitatea până în aprilie 1920, când și-a încheiat misiunea.

Activitatea Consiliului Dirigent a fost sistată prin Decretul Lege numărul 1462, semnat de Regele Ferdinand la 2 aprilie 1920 și dat publicității la 4 aprilie 1920. Ultima ședință a Consiliului Dirigent a avut loc la Cluj, în 10 aprilie 1920.

Pe durata funcționării, în perioada 2 decembrie 1918 - 10 aprilie 1920, Consiliului Dirigent a ținut 256 ședințe cu 3.234 de probleme înscrise la ordinea de zi.

În total Consiliul Dirigent a emis 24 de decrete.

²⁷ Victor V. Grecu (coordonator), *op.cit.*, p. 92.

²⁸ *Unirea Ardealului evocată de Iuliu Maniu. Conferință ținută la Radio-București în 24 Ianuarie 1934*, p. 43.

²⁹ Gheorghe Iancu, *op. cit.*, p. 20.

GAZETA OFICIALĂ

PUBLICATĂ DE

CONSILIUL DIRIGENT AL TRANSILVANIEI, BANATULUI
— ȘI PĂRȚILOR ROMÂNEȘTI DIN UNGARIA. —

Către națiunea română din Transilvania, Banat și Țeara-Ungurească.

Adunarea națională ținută în 18 Noembrie (1 Decembrie) a. c. la Alba-Iulia într'un gând și cu nespusă însuflețire a înfăptuit visul de veacuri al națiunii române din Transilvania, Banat și Țeara-Ungurească și a decretat unirea acestor ținuturi cu Regatul României, iar până la întrunirea Constituanței, aleasă pe baza votului universal, Adunarea Națională a rezervat acestor teritorii autonomie provizorie. Pentru conducerea mai departe a afacerilor națiunii Adunarea Națională a instituit un mare sfat național, iară acesta în ziua de 19 Noembrie (2 Decembrie) a. c. tot la Alba-Iulia pentru guvernarea provizorie a țării a ales *consiliul diriguitor*, care s'a constituit astfel: *Dr. Iuliu Mannu* prezidiu și interne, — *Vasilie Goldiș* culte și instrucțiune publică, apoi aranjarea raporturilor cu națiunile și confesiunile conlocuitoare, — *Dr. St. C. Pop* armată și siguranță publică, — *Dr. Ioan Suciu* organizarea și pregătirea Constituanței, — *Dr. Alexandru Vaida* externe și presă, — *Dr. Aurel Lazar* justiție, — *Dr. Emil Hățiegan* codificare, — *Dr. Aurel Vlad* finanțe, — *Dr. Victor Bontescu* agricultură și comerț, — *Dr. Romul Boilă* comunicațiune, lucrări publice, poștă, telegraf și alimentațiune, — *Ioan Flueraș* sociale și igienă, — *Iosif Jumanca* industrie, — *Dr. Vasilie Lucaciu*, *Dr. Valeriu Braniște* și *Octavian Goga* fără resort. Acest consiliu diriguitor își are sediul în Sibiu.

Prin aceasta Transilvania, Banatul și părțile locuite de Români ale Țării Ungurești s'au rupt de Statul-Ungar și până la înfăptuirea definitivă a unirii cu Regatul Român au ajuns sub guvernarea noastră.

Când pentru întâia dată adresăm cuvântul nostru către națiunea română, gândul nostru mai presus de toate se înalță spre Ceriuri și cu umilintă aducem mulțumită lui Dumnezeu, că după cercarea îndelungată de o mie de ani a reunit iarăși întreagă națiunea română într'un singur Stat. Cu smerenie ne închinăm memoriei înaintașilor noștri, cari veacuri de-arândul au suferit încălcarea nemiloasă, păstrând cu credință ființa românească și pregătind astfel învierea acestui neam la viață liberă și rodnică pentru umanitate. Monument neperitor se înalță în sufletul românesc tuturor acelor bravi Români, cari în războiul mondial și-au vărsat sângele, murind pentru libertatea și unitatea națiunii române.

Depunem prin osul recunoștinței noastre vecinice neînvinsei armate române și gloriosului și înțeleptului Rege al Românilor Ferdinand I, iar puterilor aliate, cari prin strălucitele lor învingeri au scăpat civilizațiunea din primejdia barbariei, le exprimăm adâncă noastră mulțumită și admirațiunea noastră.

Români!

Viitor de aur vi se pregătește. Adunarea Națională dela Alba-Iulia a indicat principiile conducătoare ale vieții noastre de stat și noi suntem ferm hotărâți a duce la îndeplinire cele hotărâte la Alba-Iulia.

758

Membrii Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Banatului, Maramureșului și părților românești din Ungaria, aleși în ședința Marelui Sfat Național Român de la Alba Iulia din 2 decembrie 1918.

„Gazeta oficială”, Sibiu, nr. 1, 1/14 decembrie, 1918, p. 1.)

(www.dspace.bjastrasibiu.ro)

Vrem, ca pe pământul țării noastre să stăpânească dreptatea și libertatea. Dreptate și libertate nu numai pentru Români, ci și pentru națiunile conlocuitoare, pe cari soartea de multe veacuri ni le-a pus de vecini. Vrem să stăpânească dreptatea și libertatea, nu numai pentru cel tare și puternic, ci și pentru cel slab și umilit. Dreptate să fie pentru plugar, ca și pentru negustor și meseriaș. Toți deopotrivă să-și afle fericirea și îndestulirea pe acest pământ românesc, cinstindu-se unul pe altul și ajutându-se împrumutat. Toți să fie fii asemenea îndreptățiți ai statului românesc. În acest scop vom da libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare, — egală îndreptățire și deplină libertate autonomă confesională pentru toate confesiunile, — vom înfiptui un regim curat democratic pe toate terenele vieții publice, votul obștească, direct, egal, secret, pe comune, în mod proporțional, pentru ambele sexe în vârstă de 21 de ani la reprezentarea în comune, județe ori parlament, — desăvârșită libertate de presă, asociare și întrunire, — libera propagandă a tuturor gândirilor omenești, — vom iniția o radicală reformă agrară. Pământul, care și până acum a fost muncit cu sudori de sânge în decurs de veacuri de plugari, să ajungă în aceea măsură în stăpânirea țeranului, cum hărnicia lui o cere, ca să fie fericit, iar prin munca celor mulți roada pământului nostru să fie înzecită. Numai popoarele, cari produc maximul, cari supraproduc, au drept de existență în familia cea mare a națiunilor.

Vrem, ca muncitorimea industrială, temelia vieții economice în zilele noastre, încă să-și afle îndestulirea și mijloacele bogate de răsplătă a muncii sale, și în acest scop suntem hotărâți a-i da acele drepturi și avantagii, cari le au muncitorii în statele cele mai înaintate din Apus.

Muncă uriașă ne așteaptă pentru binele neamului, dar de bunul sfârșit o clipă nu ne îndoiim. Nu credeți amăgirilor ce vin din parte dușmană nouă! Ceice ne-au robit până acuma, nu ne lasă bucuroși din catenele statului lor. Increderea noastră nu se întemeiază numai pe voința noastră neclintită de a jertfi și în viitor toate puterile pentru fericirea scumpei noastre națiuni, ci mai vârtos ne întărim în credința biruinței prin cunoașterea distinșelor aptitudini ale acestei ginte latine, care, fără îndoială, scăpată din robie în curând va pune în uimire lumea prin contribuțiile sale la progresul civilizațiunii.

Români!

În aceste zile mari ale prefacerii arătați-vă vrednici de sângele nobil ce curge în vinele voastre și vrednici de încrederea lumii civilizate. Înainte de toate rupeți orice legături mai departe cu guvernul maghiar din Budapesta și dați ascultare numai Consiliului diriguitor român, guvernului vostru. Rânduirile acestui guvern să le împliniți cu scumpătate și fără esitare, căci acele rânduieli se dau pentru fericirea voastră viitoare. Mai ales în aceste vremuri grele nu vă dușmăniți întreolaltă, cinstiți vieața și averea altuia, trăiți în pace și frățietate cu cei de alt neam și altă lege, îngrijiți casele și economia voastră și fleștecarele să-și urmeze munca sa obișnuită fără încetare. Fiți liniștiți, pacinici și muncitori, dar de azi încolo cu îndârjire să vă apărați libertatea națională; și când s'ar ridica vr'un protivnic acestei libertăți, să nu mai răbdați de azi încolo nici o umilire, ci orice dușman al libertății voastre naționale să-l respingeți, jertfindu-vă, de-ar trebui, chiar și vieața pentru libertate.

Dacă vă vom chema, veniți sub arme cu dragă inimă, ca să ne apărăm moșia și neamul.

Iară noi vă făgăduim, că toată munca noastră și vieața noastră întreagă o jertfim binelui și fericirii voastre. Așa să ne ajute Dumnezeu!

Sibiiu, în 29 Noemvrie (11 Decemvrie) 1918.

Consiliul dirigent
al Transilvaniei, Banatului și părților
românești din Ungaria.

Obiectivele Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Banatului, Maramureșului și părților românești din Ungaria

„Gazeta oficială”, Sibiu, nr. 1, 1/14 decembrie, 1918, p. 2.

(www.dspace.bjstrasibiu.ro)

Dr. Iuliu Maniu
Delegat ales la Marea Adunare Națională de Alba Iulia din partea Cercului Electoral Vințu de Jos.
Membbru ales al Marelui Sfat Național Român din Transilvania.
Ministru - președinte și Responsabil al Resortului de Interne al Consiliului Dirigent.
„Calendarul Asociațiunii pe anul Mântuirii 1919”, p. 145.
(www.dspace.bjastrasibiu.ro)

Vasile Goldiș

Membru al Consiliului Național Român Central.

Delegat ales la Marea Adunare Națională de Alba Iulia din partea Cercului Electoral Radna.

Membru ales al Marelui Sfat Național Român din Transilvania.

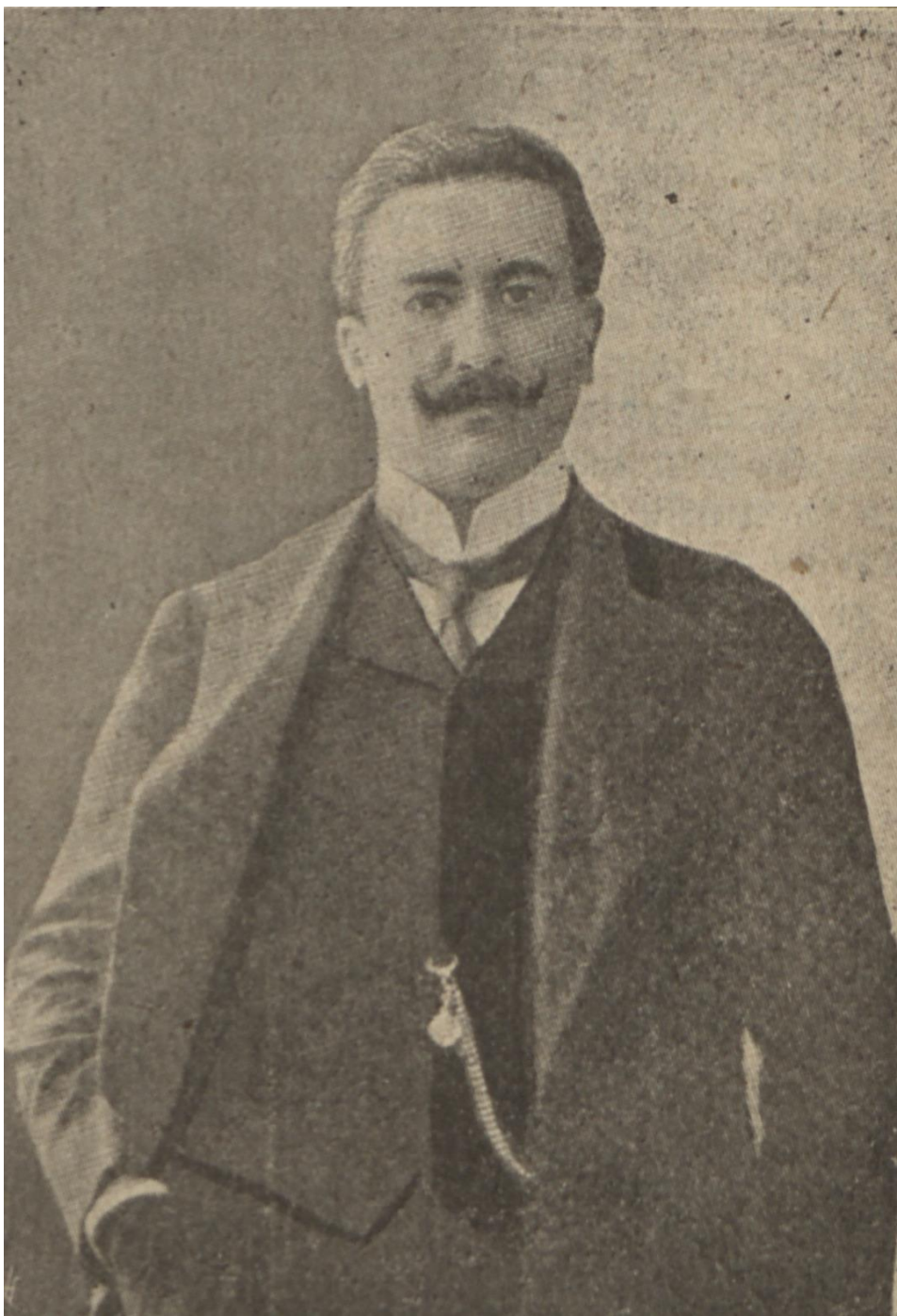
Vicepreședinte și Responsabil al Resortului Cultelor și Instrucțiunii Publice al Consiliului Dirigent.

„Calendarul Asociațiunii pe anul Mântuirii 1919”, p. 149.

(www.dspace.bjastrasibiu.ro)

Dr. Ștefan Cicio Pop
Președinte al Consiliului Național Român Central.
Delegat ales la Marea Adunare Națională de Alba Iulia din partea Cercului Electoral Șiria.
Membru ales al Marelui Sfat Național Român din Transilvania.
Vicepreședinte și Responsabil al Resortului Armatei și Siguranței Publice al Consiliului Dirigent.
„Calendarul Asociațiunii pe anul Mântuirii 1919”, p. 153.
(www.dspace.bjastrasibiu.ro)

Dr. Alexandru Vaida Voevod
Membru al Consiliului Național Român Central.
Delegat ales la Marea Adunare Națională de Alba Iulia din partea Cercului Electoral.
Membru ales al Marelui Sfat Național Român din Transilvania.
Vicepreședinte și Responsabil al Resortului de Externe și Presă al Consiliului Dirigent.
„Calendarul Asociațiunii pe anul Mântuirii 1919”, p. 157.
(www.dspace.bjastrasibiu.ro)

Dr. Aurel Vlad
Membru al Consiliului Național Român Central.
Delegat ales la Marea Adunare Națională de Alba Iulia din partea Cercului Electoral Orăștie.
Membru ales al Marelui Sfat Național Român din Transilvania.
Vicepreședinte și Responsabil al Resortului de Finanțe al Consiliului Dirigent.
„Calendarul Asociațiunii pe anul Mântuirii 1919”, p. 161.
(www.dspace.bjastrasibiu.ro)

Octavian Goga

**Membru ales al Marelui Sfat Național Român din Transilvania.
Membru fără portofoliu al Consiliului Dirigent apoi responsabil al Resortului de Propagandă.
„Calendarul Asociațiunii pe anul Mântuirii 1919”, p.165.
(www.dspace.bjastrasibiu.ro)**

GAZETA OFICIALĂ

PUBLICATĂ DE

CONSILIUL DIRIGENT AL TRANSILVANIEI, BANATULUI
 ȘI PĂRȚILOR ROMÂNEȘTI DIN UNGARIA.

Consiliul Dirigent a numit de *prefecți* (cu atribuțiunile comitetului suprem din legile existente): în județul Făgăraș pe dl *Dr. Octavian Vasu*, în județul Hunedoara pe dl *Dr. Toma Vasinca*, în județul Turda-Arieș pe dl *Dr. Zosim Chirtop*, în județul Alba-inferioară pe dl *Dr. Ioan Popu*, în județul Bistrița-Năsăud pe dl *Dr. Gavril Tripon*, în județul Solnoc-Dobâca pe dl *Dr. Teodor Mihail*, în județul Sibiu pe dl *Dr. Nicolae Comșa*, în județul Târnava-mică pe dl *Dr. Marcian Călușiu*, în județul Târnava-mare pe dl *Dr. Dionisie Roman*, în județul Mureș-Turda și în orașul cu drept municipal Târgul-Mureșului pe dl *Dr. Ioan Vescan*, în județul Cojocna pe dl *Dr. Simeon Tâmaș*, în orașul cu drept municipal Cluj pe dl *Dr. Valentin Porușiu* și în județul Brașov pe dl *Dr. George Baiulescu*.

Consiliul Dirigent, având în vedere continuarea neturburată a lucrărilor, a încredințat în mod provizoriu cu conducerea agendelor prezidiale ale «Universității săsești» și ale celor «șapte județe» pe dl Friedrich Walbaum, fostul comite suprem al comitatului Sibiu și totodată fost prezident al «Universității săsești».

Decret Nr. I

despre funcționarea în mod provizoriu a serviciilor publice, aplicarea legilor, despre funcționari și întrebuințarea limbilor.

Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Banatului și părților românești din Ungaria, a decretat și decretază:

ART. 1. Legile, ordonanțele, regulamentele și statutele legale de mai înainte, eminate înainte de 18 Octombrie nou 1918, rămân în interesul ordinei publice și pentru a asigura continuitatea de drept, până la altă dispoziție, în vigoare în mod provizoriu, cu excepțiunile cuprinse în acest decret, cum și în alte decrete, ce se vor da.

ART. 2. Toți funcționarii numiți, sau aleși, de orice categorie, rămân în funcțiile lor.

Din considerații de serviciu și în deosebi din punct de vedere al liniștei publice însă, oricare funcționar, judecător, notar public, poate fi pus în dis-

ponibilitate, eventual pensionat din oficiu. Privitor la permutare și pensionare, vor urma dispoziții speciale.

Se scot din vigoare dispozițiile, conform cărora judecătorii și notarii publici nu pot fi transferați fără consimțământul lor. Deasemenea se desființează dreptul de supraveghiere al preșidenților de tablă și al prim-procurorilor. Acest drept îl va exercita până la alte dispoziții șeful resortului de justiție.

Funcționarii cari în timpul războiului s-au făcut vinovați de fapte, cari sunt: infracțiuni ale normelor penale, disciplinare, s-au expus disprețului public, sau care sunt în contra intereselor poporului, vor fi urmăriți după normele de procedură criminală sau disciplinară.

ART. 3. Limba oficială în serviciile publice este limba română.

Privitor la întrebuințarea limbei celorlalte națiuni conlocuitoare, până la regularea definitivă prin lege, se vor aplica dispozițiile legii de naționalități, art. XLIV din 1868, cu deosebirea, că în locul limbei maghiare este a se înțelege în tot locul limba română. Dispozițiile acestei legi vor fi aplicate în mod loial și până la altă dispoziție astfel, că în acele comitate, în care națiunile conlocuitoare fac a cincea parte din populațiune, să se realizeze principiul, ca fiecare să fie administrat și judecat în limba sa proprie.

ART. 4. În școalele comunale, confesionale, fundationale, particulare, limba instrucției o determină susținătorul școlii.

În școalele primare de stat, instrucția se face în limba majorității populațiunii din comună, iar pentru minorități cari dau un număr de elevi suficient pentru a ocupa cel puțin o putere didactică, se vor înființa clase paralele, cu limba de propunere a respectivei minorități.

În școalele secundare de stat instrucția se va face în limba majorității populațiunii din comitat (județ).

În învățământul superior se va întrebuința limba majorității populațiunii din regiunea respectivă.

ART. 5. Numele de localități se întrebuințează în limba respectivă a fiecărei națiuni. Legea despre numirile de localități, art. IV din 1898, se scoate din vigoare.

Numele de familii se vor respecta, scriindu-se cu ortografia limbei respective.

Numirea prefecților de Către Consiliul Dirigent.
 „Gazeta oficială”, Sibiu, nr. 6, 14/27 ianuarie, 1919, p. 25.
 (www.dspace.bjstrasibiu.ro)

*„... Momentul Unirii era așteptat de toți românii din Transilvania
cu un sentiment de pietate, pietate cvasireligioasă, că în sfârșit
ziua mult așteptată a împlinirii visului nostru suprem sosise.
... după ce se anunțase data Marii Adunări Naționale,
toată Mărginimea Sibiului fremăta de dorința de a descinde la Alba Iulia.”*

Dumitru D. Roșca

Săliște - Epicentrul Marii Uniri în Mărginimea Sibiului

Prof. Marius Boromiz

Moștenitori ai unei veritabile tradiții de luptă pentru legea strămoșească (credința ortodoxă) și libertate socială și națională săliștenii au fost martori și cu deosebire actori, în toamna fierbinte a anului 1918, la lupta pentru înlăturarea stăpânirii străine și unirea tuturor românilor într-un singur stat.

Ca peste tot în Transilvania, Consiliul Național Român al comitatului Sibiu a organizat consilii orășenești, comunale și gărzi naționale românești, preluând conducerea efectivă a comitatului.

Pe data de 24 octombrie/6 noiembrie 1918 reprezentanții Sfatului Național al comitatului Sibiu, Nicolae Bălan și sublocotenentul Ieronim Stoichiță, s-au deplasat la Săliște pentru organizarea gărzilor și a Consiliului Național.³⁰

La chemarea Părintelui Protopop Dr. Ioan Lupaș, binecunoscut de către localnici ca luptător înflăcărat pentru libertate și unitate națională a românilor, istoric, membru al Academiei Române și fost rezident al temnițelor ungurești, s-a întrunit adunarea locuitorilor sălișteni, într-un cadru de entuziasm general. Au fost constituite Consiliul Național local și Garda Națională Română. Preotul Protopop Dr. Ioan Lupaș a fost ales în fruntea Consiliului Național, iar comandant al Gărzii Naționale - sublocotenentul Ioan St. Șteflea.

³⁰ Victor V. Grecu (coordonator), *Săliștea Sibiului străveche vatră românească*, p. 92.

Secția Săliște a Legiunii din Sibiu cuprindea gărzile din comunele Săliște, Vale, Sibiel, Cacova, Orlat, Săcel, Mag, Amnaș, Aciliu, Tilișca și Galesș și era comandată de sublocotenentul Ioan St. Șteflea, având misiunea de a păzi liniștea și ordinea în localitățile, gările, șoselele, podurile, căile de acces spre Alba Iulia. Cuprindea 180 de țărani și foști soldați ³¹ dar și meseriași sălișteni. ³²

Garda Națională Română din Săliște.
(Muzeul Culturii Săliștene)

Toți componenții acesteia rostesc în ziua de 26 octombrie/8 noiembrie 1918 următorul jurământ: „Eu N. N. membru voluntar al gardei nationale din S(ăliște) jur pe Dumnezeu în trei fețe: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, pe Crucea și Evanghelia Mântuitorului nostru Isus Hristos și pe sfințenia steagului național, că voi apără cinstea, demnitatea și interesul bine priceput al națiunii române până la cea din urmă răsuflare, fiind pururea prieten credincios prietenilor ei și dușman dușmanilor ei; jur, că voi apără viața, cinstea și averea fiecărui cetățean fără deosebire de neam și că voi respecta drepturile și libertățile fiecărei națiuni întocmai cum doresc să fie respecta te de toți drepturile și libertățile națiunii mele; jur că voi fi cu supunere necondiționată față de

³¹ Mihai Racovițan, Pamfil Matei, Radu Racovițan, *Sibiul și Marea Unire*, p. 219-220.

³² Vasile Crișan, *Reuniunea Meseriașilor români din Săliște*, p.110.

superiorii mei militari și civili în orice împrejurări, iar în cazuri de abatere de la ordinea obștească, mă voi supune de bună voie pedepselor, care mi se vor dicta în interesul ordinei și al disciplinei ostășești. Așa să-mi ajute Dumnezeu și să-mi facă parte de mântuirea sufletului! Amin.”³³

Noua autoritate instaurată la Săliște, prin voința liberă a locuitorilor români, unde funcționa și centrul de plasă, s-a preocupat de instaurarea noii puteri în satele și comunele apăsătoare. Ca urmare, în primele două săptămâni ale lunii noiembrie 1918, în toate localitățile plasei Săliște, populația a alungat autoritățile străine, creându-și consilii și gărzi naționale românești.

„După ce în comunele cercului Săliște, s-au constituit comitetele naționale comunale pe baza votului obștesc, se simte acum trebuința de a se constitui comitetul național cercual de plasă” care va avea menirea „să conlucreze la susținerea ordinei și liniștei publice în cercul întreg, să susțină legătura și înțelegerea frățească între locuitorii singuraticelor comune și să pregătească formarea opiniei publice solidare, conștiente, la toții fii poporului nostru din această națiune”.³⁴

Au fost convocați la „ședința comitetului național cercual, care se va ține joi, în 8/21 noiembrie 1918, la orele 11.00 a.m., în sala cea mare a Casei naționale din Săliște - câte doi membrii ai comitetelor naționale din fiecare comună”. În încheiere „onorate comitete” erau rugate „să binevoiască a exmite din sânul lor câte doi bărbați, pe care îi vor afla mai vrednici de încredere obștească și de a-i prevedea pe aceștia cu credențional subscris, de toți membrii comitetului național comunal”.³⁵

Covocatorul a fost difuzat consiliilor comunale din Sibiel, Săcel, Orlat, Galeș, Tilișca, Aciliu și Vale, care, la 8/21 noiembrie, și-au trimis delegații la Săliște, în vederea creării Consiliului național de plasă. Din procesul - verbal luat în ședința de constituire a Comitetului național cercual, rezultă că au luat parte patru delegați din Săliște, doi din Sibiel, doi din Săcel, doi din Orlat, doi din Galeș, doi din Tilișca, doi din Aciliu și doi din Vale. Întrunirea

³³ Textul jurământului rostit de membrii Gardei naționale române din Săliște la 26 Octombrie/ 8 noiembrie 1918, în „Românul”, anul VII, Nr. 11, Arad, 8/21 noiembrie 1918, p. 2.

³⁴ Paul Abrudan, *Contribuția săliștenilor la înfăptuirea unirii Transilvaniei cu România*, în „Transilvania”, Sibiu, anul VII (LXXXIV), Nr. 7, 1978, p. 12.

³⁵ *Ibidem*, p.13.

s-a desfășurat în prezența intelectualilor din Săliște și alte câteva comune învecinate, precum și a unui numeros public. După cuvântul de deschidere, rostit de Dr. Ioan Lupaș, sublocotenentul Ioan St. Șteflea „face un expozeu amănunțit despre felul în care s-au organizat comitetele și gărzile naționale comunale, despre propaganda făcută prin comune de Dr. Stan Șteflea, Dr. Ioan Lupaș, Dr. Dumitru Borcea, Emilian Stoica și Ioan Popa, în vederea organizării” noii autorități, păstrarea ordinii și liniștii publice.³⁶

La 8/21 noiembrie 1918 se alege Consiliul Național al Cercului Săliște din reprezentanți ai comunităților locale, președintele său fiind ales Dr. Ioan Lupaș.³⁷

Femeile din Săliște ca și cele din Rășinari, Poiana Sibiului, Jina sau Miercurea Sibiului s-au alăturat apelului femeilor din Transilvania de alăturare la lupta întregului popor român pentru autoderminare și unire³⁸.

În ultima decadă a lunii noiembrie 1918, Consiliul Național Român din Săliște a trecut la alegerea delegațiilor pentru Marea Adunare Națională, pregătirea adunării pentru semnarea adeziunii la Unire și mobilizarea unui număr cât mai mare de locuitori care să participe la Adunarea populară de la Alba Iulia.³⁹

În acele zile, prin grija Consiliului Național Român, s-a elaborat Hotărârea noastră, de adeziune la Unire a locuitorilor din Săliște în data de 12/25 noiembrie 1918.

„Obștea poporului român din comuna Săliște din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă la iveală dorința fierbinte, ce însuflețește inima fiecărui Român, și declară, că voința sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal, Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății Sale, Regelui Ferdinand I.

³⁶ *Ibidem*, p.13.

³⁷ Vasile Crișan, *op.cit*, p.110

³⁸ Mihai Racovițan, Pamfil Matei, Radu Racovițan, *op.cit*, p. 220

³⁹ Paul Abrudan, *op.cit.*, p.13

*În această hotărâre a noastră aşternem tot ce au dorit strămoşii noştri, tot ce ne încălzeşte pe noi, cei de faţă, şi tot, ce va înălţa pururea pe fiii şi nepoţii noştri. Aşa să ne ajute Dumnezeu!”*⁴⁰

Întărită prin semnăturile de pe 26 de pagini a 1690 persoane, Hotărârea de adeziune la Unire a fost trimisă Marii Adunări Naţionale de la Alba Iulia.

În temeiul Regulamentului alegerii deputaţilor din 15 noiembrie şi a Convocatorului Adunării Naţionale dat publicităţii la 20 noiembrie 1918, prin care se stabilea modul de reprezentare a instituţiilor, organizaţiilor şi locuitorilor români la Adunarea de la 1 Decembrie 1918, săliştenii au trimis un număr considerabil de delegaţi.

Astfel „*Subscrişii membrii ai Sfatului Cercului Naţional Român din Sălişte şi jur*” au încredinţat ca reprezentanţi având calitatea de delegaţi aleşi din *Comitatul Sibiu, Cercul Cristian, în şedinţa din data de 15/28 noiembrie 1918 pe domnii: Nicolae Petra (avocat), Ioan St. Şteflea (sublocotenent), Dumitru Moga (meseriaş - lăcătuş), Dumitru Beju, toţi din Sălişte şi pe Aurel Decei (notar) din Gura Râului. „Domnii susnumiţi împuterniciţi din partea noastră de a vota, de a subscrie, de a vorbi şi de a aduce concluze valide în numele cercului Sălişte”*.⁴¹

„Comitetul Naţional din comuna Sălişte, întrunit în şedinţă extraordinară la data de 16/29 noiembrie 1918, a ales ca reprezentant al său la Marea Adunare Naţională de la Alba Iulia pe Oprea Borcea jun(ior), şi l-a împuternicit să ia parte cu vot decisiv la consfăturile acestei adunări. Drept pentru care i s-a dat acest credenţional”⁴² atestându-se calitatea acestuia de delegat supleant.

Părintele Protopop Dr. Ioan Lupaş a avut calitatea de delegat de drept ca protopop ortodox de Sălişte.

⁴⁰ Muzeul Naţional al Unirii din Alba Iulia. *Colecţia documente, Documentele Unirii*, vol. V, f. 541-569; Ion Ardeleanu, Ştefan Pascu, Ion Popescu-Puţuri, *1918 la Romani - Documentele unirii: Unirea Transilvaniei cu Romania. 1 decembrie 1918*, Vol. IX, p. 106-115; Alexiu Tatu, Silviu Borş, Bogdan Andriescu, *Participanţii din localităţile sibiene la Marea Adunare Naţională de la Alba Iulia, din 1 Decembrie*, p. 258-265.

⁴¹ Muzeul Naţional al Unirii din Alba Iulia. *Colecţia documente, Documentele Unirii*, vol. III, f. 376-379; Ion Ardeleanu, Ştefan Pascu, Ion Popescu-Puţuri, *1918 la Romani - Documentele unirii: Unirea Transilvaniei cu Romania. 1 decembrie 1918*, Vol. IX, p. 61.

⁴² Muzeul Naţional al Unirii din Alba Iulia. *Colecţia documente, Documentele Unirii*, vol. III, f. 380; Ion Ardeleanu, Ştefan Pascu, Ion Popescu-Puţuri, *1918 la Romani - Documentele unirii: Unirea Transilvaniei cu Romania. 1 decembrie 1918*, Vol. IX, p. 106.

Adunarea generală a Casei de Păstrare din Săliște, ținută la 10/23 noiembrie 1918, a ales ca delegați pe medicul dr. Nicolae Comșa și pe Ionel Comșa (mare comerciant).⁴³

„Comitetul Societății femeilor ortodoxe române din Săliște întrunit în ședință extraordinară în 11/24 noiembrie 1918 a exmis din sânul său pe doamnele Maria Iordache Roșca și Maria Oprea Borcea ca reprezentante la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.”⁴⁴

„Adunarea Reuniunii meseriașilor români din Săliște întrunită în ședință extraordinară azi în 11/24 noiembrie 1918 a exmis din sânul său pe Ioan Bucșan (tăbăcar) și pe Daniil Bârsan (fierar) reprezentanți la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.”⁴⁵

Se poate observa faptul ca locuitorii Săliștei urmau să trimită din rândul lor la Alba un număr de 12 delegați oficiali.

În același timp alte două persoane născute în Săliște au fost delegate la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia ca reprezentanți ai altor două comunități sau instituții din afara Săliștei.

Subscrișii membrii ai Sfatului Cercului electoral Murăș - Ludoș din Comitatul Turda - Arieș, în ședința din data de 11/24 noiembrie 1918, îl delegau ca reprezentant pe Nicolae Vulcu, din Iclandul Mare, născut în Săliște, proprietar de pământ, membru al Despărțământului Târgu Mureș al Asociațiunii Transilvane pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român, membru al Partidului Național Român din Transilvania și comandant al Gărzii Naționale din Iclandul Mare (Mureș)⁴⁶, alături de Vasile Cerghizan, Ioan Oltean, Vasile Morariu și Dumitru Iclânzan.

⁴³ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. I, f. 369; Ion Ardeleanu, Ștefan Pascu, Ion Popescu-Puțuri, *1918 la Romani - Documentele unirii: Unirea Transilvaniei cu Romania. 1 decembrie 1918*, Vol. X, p. 41.

⁴⁴ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. I, f. 515; Ion Ardeleanu, Ștefan Pascu, Ion Popescu-Puțuri, *1918 la Romani - Documentele unirii: Unirea Transilvaniei cu Romania. 1 decembrie 1918*, Vol. X, p. 175.

⁴⁵ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. I, f. 933; Ion Ardeleanu, Ștefan Pascu, Ion Popescu-Puțuri, *1918 la Romani - Documentele unirii: Unirea Transilvaniei cu Romania. 1 decembrie 1918*, Vol. X, p. 23.

⁴⁶ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. III, f. 816; Ion Ardeleanu, Ștefan Pascu, Ion Popescu-Puțuri, *1918 la Romani - Documentele unirii: Unirea Transilvaniei cu Romania. 1 decembrie 1918*, Vol. IX, p. 447.

În ședința din data de 13/26 noembrie 1918 a comitetului Reuniunii femeilor române din Sibiu „Dna Dr. Eleonora Lemény măritată Rozvány profesoară în Sibiu este exmisă din partea mai jos indicatei corporațiuni ca delegată a ei în Marea Adunare Națională Română, ce se va convoca în acest an, și în alte Mari Adunări Națională Române, care eventual se vor mai ținea în decursul anului următor”.⁴⁷

Între cei peste 100.000 de români din toate colțurile Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului, revărsați ca un șuvoi spre Alba Iulia într-un entuziasm de nedescris, erau prezenți și peste 8000 de oameni din părțile Sibiului. În ziua de 30 noiembrie, un tren special pleca din Sibiu spre „Capitala națiunii române”, în timp ce mulțime de căruțe și pașii îi purtau pe aleșii satelor din Mărginime, din Țara Oltului la Adunarea cea mare care avea să împlinească visul de veacuri al întreg nemului românesc.⁴⁸

Garda națională română din Săliște, pe lângă faptul că a dezarmat soldații ai fostei armate austro-ungare, de la care a capturat armament și echipament, a avut și misiunea de a asigura drumul celor desemnați de locuitorii așezărilor sibiene să le exprime adeziunea la hotărârea de Unire la Alba Iulia, după cum o parte a gărzii a asigurat, alături de garda din Alba Iulia, paza în oraș în ziua Adunării, ca parte a unei companii de gardiști de 257 de oameni din Sibiu, comandați de căpitanul Vasile Barbu.⁴⁹

La 30 noiembrie 1918, delegații oficiali și peste o sută de locuitori din Săliște, din toate categoriile sociale au pornit spre Alba Iulia, ținând să fie prezenți la memorabilul eveniment.

Printre aceștia se afla și tânărul în vârstă de 23 de ani Dumitru D. Roșca, pe atunci student la Facultatea de Filosofie a Universității din Viena, care avea calitatea de soldat în Garda Națională Română din Săliște. Acesta își amintește evenimentele astfel: „Toată Mărginimea Sibiului fremăta de dorința de a descinde la Alba Iulia. Se puneau însă problemele transportului. (...) Unul dintre cumnații mei care se pricepea la mecanică a propus ca

⁴⁷ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. I, f. 521; Ion Ardeleanu, Ștefan Pascu, Ion Popescu-Puțuri, *1918 la Romani - Documentele unirii: Unirea Transilvaniei cu Romania. 1 decembrie 1918*, Vol. X, p. 176.

⁴⁸ Victor V. Grecu, *op.cit.*, p. 92.

⁴⁹ Mihai Racovițan, Pamfil Matei, Radu Racovițan, *op.cit.*, p. 221.

împreună cu alți câțiva să se ducă să rechiziționeze o garnitură de tren din gara Sibiu, ceea ce a și reușit.. (...) Erau șase sau șapte vagoane.”⁵⁰

În preziua Adunării de la Alba Iulia, delegații Săliștei, însoțiți de sute de oameni, se adunau în fața casei profesorului Ioan Lupaș, în căruțe și trăsură, formând un convoi impresionant. În preajma amiezii, după o scurtă rugăciune, săliștenii, în frunte cu protopopul lor, pornesc spre Alba Iulia. Pe drum li se adăugau mereu alți români din satele Galeș, Tilișca, Apoldu de Sus. La Miercurea Sibiului li se alătură un alt convoi de căruțe, în frunte cu protopopul Simion Alămorean din Alămor, care împărțise temnița ungurească din anii 1916-1917 cu Ioan Lupaș, venind dinspre Apoldul de Jos. „Mergeam ca la nuntă - își amintea profesorul Alexandru Iosof despre euforia acelor zile... În bucuria noastră nici nu mai luam în seamă pe germanii care se retrăgeau încet, pe marginea drumului spre țara lor”. Au înnoptat la Lancrăm apoi, în zorii zilei de 1 Decembrie, s-au îndreptat spre Alba Iulia. Cântecul lor făcea să răsună Valea Mureșului. „Era cântecul de dor al fraților ce se întorceau ca din neagra singurătate la vatra strămoșească”.⁵¹

Părintele Protopop Dr. Ioan Lupaș prezintă atmosfera trăită de el în acele zile: „Adunarea Națională de la Alba Iulia, cu toate că s-a ținut într-un timp așa de nepotrivit, când drumurile erau troenite de zăpadă și circulația cu trenul foarte anevoioasă, a reușit peste așteptare. Intresul poporului pentru această hotărâre epocală, pe care o aștepta de la adunarea aceasta, a fost atât de mare încât au venit cu zecile și sutele de mii din cele mai îndepărtate ținuturi: și din Banatul ocupat de sârbi, și din Maramurașul, Sătmăru, Sălăgiul și Bihorul îndepărtat, până și Ugocea. Cei ce n-au încăput în trenuri au venit pe jos sau în căruțe. Drumurile de la Sibiu, peste Săliște, Miercurea, Sebeș către Alba Iulia erau împetritate în preziua adunării cu cetele frumoase ale călăreților din Poiana și cu un număr de căruțe din toate satele comitatului Sibiu, cari sub flamura mândrului nostru tricolor alergau spre Alba Iulia, cu adevărat ca la un ospăț fără seamăn. Țăranii din Aciliu ziceau: mergem cu toți la Bălgrad să auzim, ce spun și ce hotărâsc domnii noștrii și de s-a întâmpla să zică vre-unul altfel, decum dorim noi, îl împușcăm pe loc.

⁵⁰ Dumitru Peligrad, „*Portret de la Mare*”, în „Vatra Mărginimii”, Săliște, nr. 13, 2010, p. 3.

⁵¹ Vasile Crișan, *Ioan Lupaș: 1880-1967, studiu monografic*, p. 41.

Dar cui putea să-i treacă prin minte alt gând și prin inimă altă simțire decât aceea care însufleția milioane de români? Sau cine ar fi cutezat să se împotrivească dorinței, care izbucnită cu putere elementară din toate piepturile umplând văzduhul de strigătele bucuriei: *Trăiască România Mare!* În dimineața zilei de 1 Decemvrie 1918 n. pe stradele Orașului Alba Iulia numai cu mare greutate te mai puteai strecura. După serviciul divin la care s-a cântat în loc de priceasnă *Deșteaptă-te Române!* și *Marșul legionarului român*, s-a început defilarea grupurilor nesfârșite pe sub poarta lui Mihaiu Viteazul către câmpia în care urma să se țină adunarea poporală, iar cei 2000 de reprezentanți ai cercurilor electorale, ai bisericilor, ai diferitelor asezăminte s-au întâlnit în sala casinei militare din cetate. Mulțimea, care trecea peste 100.000, a ascultat cuvântările Episcopului Miron Cristea, Dr. Iuliu Hossu și ale d-lor Dr. Aurel Vlad, Dr. Aurel Lazăr, Dr. Saftu, Dr. Silviu Dragomir despre însemnătatea cea mare a zilei și a hotărâre de alipire la România Mare. Iar în adunarea reprezentanților punctele de culminațiune au fost discursurile d-lor Vasile Goldiș și Dr. Iuliu Maniu.”⁵²

Dr. Nicolae Comșa, președintele Reuniunii meseriașilor români din Săliște, consemna în memoriile sale: „Din Sibiu ni s-a pus la dispoziție o garnitură de tren. Odată cu noi au plecat numeroase delegații oficiale și neoficiale ale românilor din Sibiu și din localitățile învecinate, pentru adunarea ce urma să aibă loc în vestita cetate a Bălgradului. Când am ajuns la Alba Iulia, acolo era adunată o mulțime de oameni din toate părțile Transilvaniei și Banatului. A doua zi - 1 Decembrie 1918 - am luat parte la lucrările Marii Adunări Naționale. Împreună cu toți delegații prezenți în sala Cazinoului Militar, într-un singur glas, am votat, unirea Transilvaniei cu România. Entuziasmul era de nedescris. Delegații se îmbrățișau, în timp ce lacrimile bucuriei se rostogoleu pe obrajii brăzdați de suferințele apăsătorului jug străin.”⁵³

Atmosfera zilei de 1 decembrie 1918 este prezenată de către Elie Măgeanu, la un an de la evenimente, în articolul *Amintiri Sfinte* din ziarul „Cuvântul Poporului”, apărut la Săliște în data de 30 noiembrie 1919:

⁵² Ioan Lupaș, *Marea adunare națională dela Alba-Iulia*, în „Luceafărul”, București, anul XIV, nr. 1, 1 ianuarie 1919, p. 3-4.

⁵³ Paul Abrudan, *op.cit.*, p.13.

„Filă cu filă am rupt din calendarul vremii, zi cu zi s-a strecurat prin sita timpului, care cerne încet dar sigur, încercata noastră viață. Zilele trecute s-au făcut luni, iar lunile ne-au încheiat anul de când printre lacrimile de sânge ale trecutului din adâncul sufletului dornic de libertate am strigat cu toții într-un glas *vrem unirea necondiționată cu scumpa noastră mamă România*. Toate acestea s-au întâmplat în cetatea vecinică de biruință, în Alba Iulia marelui Mihai.

Fulgi albi de zăpadă acopereau pământul acesta îngrășat cu sângele strămoșilor noștri iar nemții lui Makensen ca niște umbre de cimitire se strecurau în caravane lungi de-a lungul drumurilor albite de zăpadă. Ici colea ciocniri între falnicii legionari români și morocănoșii prusaci pentru prada ce aceștia din urmă o luaseră din România în retragerea lor.

Copii, bătrâni, femei și fete toți cu mândrul tricolor animat. Cu toții cântau cântece de viteții și de biruință, cu toții erau îmbătați de dulcele fior al marei sărbători de desrobire națională. Toate chinurile, jertfele, lacrimile și durerile ce le-a îndurat acest neam bun și iertător în curs de o mie de ani s-au întruchipat în cei cari au avut fericirea să ajungă marea zi iar aceștia în delirul fericirii vărsau lacrimi sfinte de bucurie și de mulțămire.

Vorba ungurească amuțise ca o cârțiță lovită în inimă iar gările și trenurile pusesese peste podoabele crengilor de brad răzbunatul nostru tricolor.

Zile sfinte, zile de mare sărbătoare au fost acelea iar cei care le-au trăit pot zice că au fost aleșii Domnului.

Un an și-a măcinat toate cele bune și toate cele rele de atunci și până acum. E bine ca la acest prasn timeric național cu toții să ne însușim bătrânul proverb care spune *Cele Bune să-adune, cele rele să se spele* și în jurul focului să povestim după cum am văzut sau am auzit, ori cetit aceles finte clipe cari au fost și vor rămâne cele mai însemnate în istoria nemului nostru. Preoții să spună poporului, dascălii copiilor iar noi toți să ne reîmprospătăm în mintea noastră ziua care e cea mai mare sărbătoare națională”.⁵⁴

Ionel Comșa, delegat alături de Dr. Nicolae Comșa ca reprezentant al Reuniunii meseriașilor români din Săliște rememorează și așterne pe hârtie pe data de 2 mai 1968 la aproape 50 de ani de la evenimente următoarele:

⁵⁴ Elie Măgeanu, *Amintiri Sfinte*, în „Cuvântul Poporului”, Săliște, anul I, nr. 15, 30 noiembrie 1919, p. 3.

„Apropiindu-se aniversarea semicentenarului Marii Adunări de la Alba Iulia, am ținut să aștern pe hârtie ... unele fragmente din viața mea în legătură cu 1 Decembrie 1918 și cu lupa dusă până la această dată de covârșitoare însemnătate pentru rostul și existența poporului român, pe care le las, sub formă de amintire pentru Muzeul Istoric de la Alba Iulia. La aniversarea acestui eveniment semicentener nu voi putea fi prezent, împrejurările vieții obligându-mă să fiu departe de patria mea pe care am iubit-o din tot sufletul și căreia i-am închinat toată puterea mea de muncă.⁵⁵

Am plecat în dimineața zilei de 1 decembrie, orele 6, la Alba Iulia în calitate de delegat al comunei Săliște, împreună cu alți 4 sălișteni, cu trenul special ce venea cu delegați de la Sibiu și din comunele învecinate. Mergeam cu toții la Alba Iulia pentru a ne îndeplini misiunea sacră de a hotărî alături de întregul popor român din Transilvania alipirea la Țara Mamă. Tatăl meu, Petru Comșa, murise cu o săptămână înainte în clinica în Cluj. Sicriul cu rămășițele lui pământești a fost expediat din Cluj la Săliște cu un vagon care din cauza circulației feroviare neregulate nu sosise încă. Rugasem pe vărul meu Dumitru Comșa să cerceteze din gară în gară unde se află vagonul cu sicriul care, fără să bănuiesc, a fost atașat trenului ce venea de la Sibiu cu delegații Adunării Albei Iulia cu care trebuia să merg și eu. A fost un moment dramatic pentru mine. Sicriul sosise în gara Săliște în dimineața zilei de 1 decembrie 1918. Însmormântarea trebuia să aibă loc în aceeași zi, dar totodată trebuia să-mi îndeplinesc misiunea cu care am fost încredințat de miile de sălișteni. Nu am ezitat nici o clipă cu hotărârea ce am luat-o. Alba Iulia era ziua cea mare, așteptată de tot poporul român din Transilvania pentru a ne uni cu frații de dincolo de Carpați, zi în care avea să se sfârșească suferințele tuturor românilor. Am rugat deci pe vărul meu Dumitru Comșa, azi în etate de 90 de ani, să meargă la părintele Dr. Dumitru Borcia să-l roage să amâne însmormântarea cu o zi pentru a-mi putea îndeplini misiunea ce o aveam.

Ziua de 1 Decembrie 1918 a fost o zi friguroasă. Alterna ploaia rece cu căderi de zăpadă în tot cursul zilei. Zeci de mii de țărani și țărance încolonați în rânduri strânse, îmbrăcați în haine de sărbătoare și purtând drapele cu tricolorul românesc au străbătut și au umplut orașul Alba Iulia cântând *Pe-al nostru steag e scris unire* și alte cântece patriotice. Cu acest prilej am întâlnit o seamă de prieteni și cunoscuții mei, între care Dr. Victor Bontescu, în

⁵⁵ Tiberiu Costăchescu, Ioana Ciocan, *Săliștea din inima unui Săliștean*, p.66.

uniformă de locotenent K und K de la unitatea sa militară, pe Vasile Osvadă ce venise de la Iași prin Bucovina care aveau să îndeplinească apoi misiuni importante în cadrul Consiliului Dirigent.

După hotărârea luată cu însuflețire de toată suflarea românească, de alipire la Patria Mamă, noaptea, la orele 2 am plecat la Săliște pentru a-l înmormânta pe tatăl meu. Prohodul s-a oficiat la Biserica Mare. În amintirea tatălui meu am donat cu acest prilej 100.000 coroane pentru înființarea unui spital în Săliște, donație menționată de preotul Dumitru Borgia în panegiricul pe care l-a rostit.”⁵⁶

Încă din 1 decembrie a 1918 a fost ales Marele Sfat Național, organul legislativ al provinciei format inițial din 212 membri, ulterior urmând a fi completat, prin cooptare, până la un număr de 250 de membrii.

Trei din reprezentanții trimiși de sălișteni la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, și anume: Părintele Dr. Ioan Lupaș - Protopop de Săliște, Dr. Nicolae Comșa - medic și Ionel Comșa - mare comerciant, au fost aleși în Marele Sfat Național, constituit atunci, ca organ de conducere a acestei provincii românești până la realizarea unificării administrative a tuturor teritoriilor românești.

În același timp alte personalități emblematice ale Săliștei au fost alese în Marele Sfat Național Român ca reprezentanți ai altor localități: Dr. Onisifor Ghibu, pe atunci referent școlar consistorial la Sibiu și Axente Banciu, profesor la gimnaziul român din Brașov.

Sălișteanca Eleonora Lemény - Rozvány, profesor în Sibiu, cu studii în filosofie, limbi și istorie la universitățile din Cluj și Geneva a fost singura femeie din Marele Sfat Național Român.⁵⁷

Printre membrii cooptați în ședința Marelui Sfat Național Român ținută la 30 iulie 1919, în Sibiu, s-a numărat și învățătorul săliștean Dumitru Lăpădat, directorul școlii confesionale din localitate.

În total un număr de 7 sălișteni au fost cooptați în Marelui Sfat Național Român.

La 2 decembrie, întrunit în prima sa ședință, Marele Sfat Național Român a numit Consiliul Dirigent, un guvern provizoriu al Transilvaniei, format din 15 membri, cu Iuliu Maniu președinte, care urma să asigure

⁵⁶ *Ibidem*, p. 61-62.

⁵⁷ „Gazeta Oficială”, Sibiu, anul II, nr. 13, 15/28 februarie 1919.

administrarea Transilvaniei până la unirea definitivă cu România, alegând Sibiu ca reședință a acestuia și a Consiliului Dirigent.

În cadrul resortului de Culte și Instrucțiune publică, condus de Vasile Goldiș, au fost cooptați doi reprezentanți ai Săliștei, Ioan Lupaș, ca secretar general la Biserica ortodoxă și Onisifor Ghibu, în calitate de secretar general la Instrucțiunea publică.⁵⁸

Ionel Comșa a fost desemnat secretar general pentru comerț în cadrul Resortului de Agricultură și Comerț al Consiliului Dirigent, resort condus de Victor Bontescu. Despre cooptarea și activitatea sa în Consiliul Dirigent, acesta își amintește: „În ziua de 2 decembrie 1918, frunțașii Partidului Național Român au ținut o consfătuire la Alba Iulia la care eu nu am participat, aflându-mă la înmormântarea tatălui meu în Săliște, consfătuire la care s-a hotărât înființarea Consiliului Dirigent cu sediul la Sibiu, care urma să organizeze politic, economic și social Transilvania, în vederea unificării ei cu Țara Mamă. După 4 sau 5 zile, Dr. Victor Bontescu a fost numit șef al Resortului Agriculturii și Comerț și Vasile Osvadă secretar general al Agriculturii, au venit la Săliște rugându-mă să primesc funcția de secretar general pentru Comerț, eu fiind în acea vreme exponentul celei mai mari case de comerț din Transilvania (Firma Ioan Comșa și Fiul din Săliște), având import de produse în vechea Țară Românească. Am acceptat funcțiunea de Secretar General pentru Comerț. Resortul Agriculturii și Comerț a funcționat în clădirea cea mare vis-a-vis de Școala Militară din Sibiu (azi Bulevardul Victoriei nr.72). Războiul prim european, care a durat aproape 5 ani, a cauzat o mare sărăcie în Transilvania sub toate aspectele și, deci, și sub aspectul aprovizionării populației cu produse industriale. Oamenii nu aveau îmbrăcăminte decât sumară, spitalele nu aveau rufărie și saltele, armata era și ea în suferință ca îmbrăcăminte și încălțăminte. Șeful resortului Agricultură și Comerț, Dr. Victor Bontescu și secretar general Vasile Osvadă, împreună cu Dr. Petru Poruțiu, numit mai târziu profesor de Drept Comercial la Facultatea de Drept din Cluj, fiind ocupați în special cu redactarea proiectului de reformă agrară pentru Transilvania, au lăsat Comerțul în grija mea. A trebuit deci să iau măsurile și să introduc sistemul care să asigure aprovizionarea cu produse industriale a întregii populații transilvănene, a

⁵⁸ Victor V. Grecu, *op.cit*, p. 92.

spitalelor și armatei. În consecință, am blocat la dispoziția Resortului Comerț toată producția industrială a Transilvaniei pe care am distribuit-o prin dispoziții de repartitie tuturor unităților civile și militare, precum și populației, asigurându-le astfel cantitățile necesitate. În vederea supravegherii acestei distribuții am înființat în orașele industriale principale Comisariate care supravegheau respectarea de către fabrici a dispozițiilor de repartitii pentru a elimina astfel abuzurile și afacerismul. În urma acestor măsuri, Transilvania a putut cunoaște, din zi în zi, o îmbunătățire substanțială sub raportul aprovizionării cu produse industriale de îmbrăcăminte, încălțăminte, petrol ș.a.”⁵⁹

Dr. Eleonora Lemény - Rozvány a îndeplinit funcția de consilier de secție la Resortul Social și Igienă din cadrul Consiliul Dirigent⁶⁰, resort condus de social-democratul Ion Flueraș.

În acțiunile concrete de preluare a instituțiilor de stat maghiare și de organizare a unora românești un rol deosebit l-au avut prefectii județeni și ai orașelor cu drept de municipiu, numiți de Consiliul Dirigent.

La propunerea Șefului Resortului de interne al Consiliului Dirigent, pe data 29 decembrie 1918, Dr. Nicolae Comșa a fost numit prefect al județului Sibiu.⁶¹

Consiliul Dirigent a funcționat la Sibiu din prima jumătate a lunii decembrie 1918 până la finele anului 1919, când și-a mutat sediul la Cluj, unde a continuat activitatea până în primăvara anului 1920, când și-a încheiat misiunea.

⁵⁹ Tiberiu Costăchescu, Ioana Ciocan, *op.cit*, p.63.

⁶⁰ Victor V. Grecu, *op.cit*, p. 92.

⁶¹ Gheorghe Iancu, *Justiție românească în Transilvania (1919)*, p. 20.

Hotărîrea noastră.

Obștea poporului român din comuna *Saliste*
din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă
la iveală dorința ferbinte, ce însuflește inima fiecărui Român, și declară,
că voința sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești
din Ardeal, Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României,
sub stăpânirea Majestății Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărîre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii
noștri, tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot, ce va înălța pururea
pe fiii și nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Saliste în *25* Noembrie 1918.
5 (Locul și data)

Joan Lupas
Oprescu Popul
Joan D. Birsau
Petră Răileanu
Nicolae Fehythy
Joan M. Hryck
Petră Drăgile stud. univ.
Isidor Gimmay
Israel Siny
Domn. ar. Hryck
Nicolae Dancu
Constantin Losol
Nicolae Jorciu
Constantin Cristea
Joan Cristea

Subscrierile:
George Ciocan
Al. Ios
Mihail Comsa
Vasile I. Dumitru
Alexandru Vreche
Lyubomir Gustin
Nicolae Ioan Roncea
Constantin Roncea
Nicolae Roncea
Dr. Ioan Ciup
Dumitru Comsa
Nicolae Haricz
Ioan Roncea
Ioan Boniu
Gherasim Iaur
Nicolae Roncea
Ioan Roncea
Ion Roncea

Toma Lupas
 Petru Roman
 Bucur Hanciu
 Dumitru Tringian
 Gavrila Andru
 Dumitru Ransa
 The Alaciota
 Ioan Skelles
 Nicolae Ruciu
 Danila Gheza
 Mihail Dumitru
 Egon Ion
 Ioan Gavrila
 Mălina Nicolae
 Tamas S. Lupas
 Petru Topon
 Rosca Petru
 George Tolca
 Ioan Halaga
 Ioan Rămnice
 Ioan al. Lupas
 Daniel Dumitru
 George Dumel
 Ion Harăciu
 Dumitru Puschila
 + Petru Roman
 + Vasile Hodoș
 Paul Răuș
 Dumitru Sintea
 Dupon Hănicu
 Dumitru Alimănuț
 E. Bală
 Stelaș Hirișu
 Gimon Popa
 Vasile Consea
 Simona Roca

- 342 -
 Dumitru Bociu
 Victor Pop
 Dumitru Teșinari
 Dumitru Pop
 Marie Tognatu
 B. Blamanutiu
 Dtru Rosca
 Ioanasiu Alcia
 Ioan Alcia
 + M. Lam
 Opria Alcia
 S. Rosca
 + F. Domănu
 Ioan Hănicu
 Nicolae Hănicu
 Danil Vlad
 Mari goescu
 Vasile goescu
 Anreicu Duse
 Bulgărdy Gigen
 Bulgărdy Mihail
 + Ciprea Barb
 + Dumitru Popa Gurau
 Constantin Greu
 Dumitru Dadarlatu
 + Lăru Rosca
 Ion C. Găman
 S. Dancu
 Dumitru Pilișciac
 Ion Pilișciac
 Ioan Teodor
 Petru Teodor
 Gheorghe Gheorghe

Nicolae Coman
 Pararchia Coman
 Lora F. Green
 Matei Radulescu
 Ana Radulescu
 Nuta Radulescu
 Elena Radulescu
 Ana Banciu
 Stan Patrutiu
 Ana Patrutiu
 Nicolai Patrutiu
 Lucretia Dragosiu
 Ioan Patrutiu
 Constantin Domnariu

Ioan Ruzze

Coman Ruzze

Ioan Ruzze

Dimitrie I. Bejic

Federica Ciocanel

Toma Ros
 Ana Peligrad
 Maria Vile
 Ioan Moga
 Marina Moga
 Ana Moga
 Dumitru Moga
 Ioana Cuntan
 Maria Cuntan
 Maria Copcaru
 Toma Copcaru
 Costandin Recos
 Paraschiva Roscu
 Maria Roscu
 Nicolai Roscu
 Maria Popa
 Maria Popa
 Dumitru Popa
 Ioan Popa

- 543 -

Dumitru D. Popa
 Lora Coman
 Marie Lora
 Maria Coman
 Ioan Pitru
 Maria Pitru
 Ion Coman
 Ion Coman
 Costandiu Peligrad
 Marie Peligrad
 Lora Lora
 Paraschiva Lora
 Toma Luciu
 Elisaveta Luciu
 Toma I. Luciu
 Ana Rosca

Maricea Comoi
 Dumitru Gitean
 Ana Gitean

Constantin P. Chipara
 Maricea C. Chipara
 Ana Arsenie
 Vasile Arsenie
 Asente Arsenie
 Marie Hertu
 Ioan Hertu

Ioan Rosca

Paraschiva Rosca

Paraschiva Rosca

Ana Shergheiu

Maricea Cuntan

Maria Gurgiu

Ioan Gurgiu

Apra Gurgiu

Dumitru Gurgiu

Nicolai Gurgiu

Ioan Shreanu

Ioan I. Shreanu

- 1642 -

179

Maria D. Papa.
 Dumitru Damnarin
 Anso Herta
 Vasile Schiopu
 Vasile Schiopu
 Ioan Schiopu
 Dumitru Schiopu
 Marie Schiopu
 Marie George
 Vasile Gosa
 Maria Gosa
 Ioan Polnora
 Marina Polnora
 Ioan Majan
 Marie Majan
 Elisaveta Majan
 George Perian
 Ana Perian
 Ana Alodia
 Maria I. Lupas
 Paraschiva Kanasi
 Dumitru Tonica
 Ioan Radu
 Petru Comaj
 Elisaveta Borcia
 mar 20p2
 Dumitru Dardca
 Paraschiva Dardca
 Dumitru Dardca
 Paraschiva Petutiu
 Ana Bărsan
 Ion Dorcea
 Marie I. Dorcea
 Ion Dorcea
 Petru Câmpianu
 Paraschiva Câmpianu
 Ion Cornoi
 Paraschiva Cornoi

-544- Maria Tuschila
 Gora Tuschila
 Paraschiva Tuschila
 Nicolae Tuschila
 Marinor Tator
 Marinor Damnarin
 Dumitru Flancin
 Marinor Flancin
 Stan Muntean
 Paraschiva Muntean
 Dumitru L. Blote
 Maria D. Blote
 Stan Paraschiva
 Stan Muntean Paraschiva
 Paraschiva Muntean
 Marie Moli-Goveanu
 Ioan Gărbu
 Marica Gărbu
 Ana Gărbu
 Marica Branciu
 Ana Ghil
 Maria Ghil
 Petru Ghil
 Paraschiva Gosa
 Maria Popa
 Paraschiva Popa
 George Carior
 Nicolae Stanen
 Ana Schiopu
 Maria Tuschila

Marie Floucin
Marie Cristin
Maricsoi Floucin
Ana Burlughina
Ioan Bucecan jini
Maria Bucecan
Ioan Bucecan
Eugeni Bucecan
Paraschiva Bucecan

Maria Mardan
Rebecca Mardan
Dumitru Dragica
Marina Dragoin
Nicolas Dragoin
Maria Iaina
Nicolas Iain
Dumitru Iain
Georg Iaina
Irinica Iain
Ana Iastin
Paraschiva Iain
Paraschiva Iain
Ion Iroca
Marie Iaina
Georg Iain
Ioan Hert
Ore Hert
Eugeni Hert
Maria Iaina
Ana Iaina
Eugeni Hert
Ana Hert

-545-

Nicolas Iaina
Ion Iaina
Eugeni Iaina
Teodor Petru
Petru Petru
Teodor Petru
Marie Petru
Iulie Ignat
Vasile Iust
Dumitru Iust
Kau Iust
Ana Iust

Ioan Iovaciu
Barbarea Iovaciu
Ioan Pavel
Irina Pavel

Ioan Iovaciu
Marie Iovaciu
Marie Iovaciu
Ana Pavel 300
Iovaciu Pavel

Ana Oprea
Ioan Oprea
Paraschiva Oprea

Daniel Oprea
Daniel Oprea iun.
Paraschiva Oprea

Oprea Iov
Paraschiva Iov

Paraschiva Iov
St. Oprea Iov
Constantin Iov
Ioan Iov
Dumitru Iov
Valer Iov
Ana Iov

-1642-

Ioan Tîmpănarie

- 546 -

Victoria Tîmpănarie
Victor Tîmpănarie
Ivelin Tîmpănarie

Maria Tîmpănarie
Ana Rodianu
Marie Rodianu

Ilie Kăgiu
Maria T. Comsa

Ana Bîrza
Ana Bîrza
Dumitru D. Bîrzan

Lora Bîrzan
Maria Bîrzan
Anita Bîrzan

Georg Bîrzan
Eduard Bîrzan
Ana Cristea
Maria Bîrzan

Mărima Tîrziu

Vasile Bîrzan
Ana Cristea
Mărima Bîrzan

Charles Bîrzan
Joachim Comău
Ana Cristea

Mărima Bîrzan
Parascovia Bîrzan
Maria Bîrzan

Mărima Bîrzan
Maria Bîrzan
Lilka Albani

Lilka Jîrziu
Marie Samoilă
Marie Samoilă

Dumitru Samoilă
Parascovia Samoilă
Maria Bîrzan
Dumitru D. Bîrzan

Daniel Bîrzan
Daniel Bîrzan
Maria D. Bîrzan

Justina D. Bîrzan
Irene Horăciu
Bela Horăciu

Mărima Horăciu
George Horăciu

Mărima Horăciu
Ana Mărima

Dona Cristea
Irene Cristea

Ana Cristea
Ana Cristea
Parascovia Răsoiu

Mărima Răsoiu
Ion Răsoiu
Dona Răsoiu

Ana Răsoiu
Dona Răsoiu
Dona Răsoiu

St. Nicolae Petă
Stefania Petă

Ionel D. Comău
Gheorg Comău

St. Nicolae Comău
Lilka Comău

M Stilian
 Mo Lividon
 Ioan x Papa
 x Nicolae Yana
 Ionu Cosia
 Dumitru Dabirbat
 Ionu Cosia
 Oprea Rodianu
 St. Popa
 Iustina Barro
 Paroschini Eleseriu
 Nicolae Marescu
 Dumitru Gosa
 Ioan Gosa
 Nigntoi Gionca
 + Fida Ana Stan Mironi
 Ioan Roman
 Dumitru Padu 400
 Dumitru Paschila
 Ion Paschila
 Dumitru Domnec
 Ion Radu
 Oprea Marcu
 + A. Leicu
 Ioan Lora Baroin
 Marie Elie Lora Baroin
 Ioan Lora Baroin
 George Tolu sen.
 George Tolu iun.
 Ioan Tolu

- 247 - Oprea Borcean senior
 Ioan Poppos Economicu
 x M. Gosh
 Ioan Focur.
 Dumitru Gherghina
 Danil Gherghina
 Dumitru Carota
 x Nicolae Domnar
 Ioan Borcia Curdaru
 Nicolae Mutu
 x A. Pona
 Paraschiva Oligara
 Poroschivo J. Morin
 Otru Popa
 Marina Miclau
 Paraschiva Darcia
 Ion Blota
 Lucel Antoi
 Ionu Lora
 Kides Baroin
 Maria Paschila
 Stana Floria
 Ana Chirca
 Vasile Moroca
 x E. Baroin
 Ioan Borcia
 Vasile Borcia
 Dumitru Popa
 Ioan Patuca
 Constantin Aldea
 Vasile Aldea
 Ioan Popa
 + Vasile Bona Fabrician
 Vasile Blarin

Mina Chirca.	- 548 - Dumitru Băilă
Ioan Părsan.	Elisaveta Băilă
Dumitru Vileu	Ioan Băilă
Rosca Dugă	Marioara Băilă
Georg Dăbăla	Iduna Băilă
Ioan Lămârieș.	+ Par. Cureschean
George Tătaru	+ Ioan Cureschean
Nicolae Tătaru	+ Alu Cureschean
* M. Tătaru	+ Ioan Cureschean junc.
Ioan Tătaru	Elie Ghibu
V. S. Popa	Ana Ghibu
Vasile Popa	Maria Ghibu
L. Popa	* Ioan Jivandrea
I. Popa	Ioan Jivandrea
A. Hanciu	Ioan Răuciu sen.
Magdalena Martin	Maria T. Răuciu
Dumitru Porumbel.	Valeriu Răuciu
Omersa Iosif	* Paraschiu M. Tămpălar
Marina Peligrad	* Maria T. Păbuit
Nicolae Schitea gales,	* Maria L. Păbuit
Ana Arsenie	* Dumitru Păbuit
Mariana Comsa	* L. Marcu 577
Ion Barbu	Dumitru Roscoș
Schiștea Schitea.	Aurel D. Roscoș
Mărie 4 Schitea	Dumitru D. Roscoș Junior
Constantin Vășchin	Dumitru Munteanu
Ion Vășchin	Ionuș Sira D. Munteanu
Constantin Vășchin	Marian N. Deligrad
Mihail Barbu	+ Elis. San Marcu
Dumitru Barbu	Ion Hanciu
Nicolas Băleș	Nicolaie Hanciu
	Mărie D. Hanciu
	Ioan Iosif Jiticiu
	George J. Jiticiu
	Elie J. Jiticiu
	Samara J. Jiticiu
	Nicolae Jiticiu

George Dragomir

-549-

Ioan Abolam

Niculae Harry

Petru L. Ocu

Niculae Barbu

Elie Locaru

Daniel Apollian

Elie Mărsoca

Oprea Julea

Cornea Costandiu

Dumitru Marcu

Ioan Cristea

Niculae Căndea

Ioan Petru

Costandiu Beligrad

Nicolae Chiriac

Ioan Marcu

Ioan Lucozan

George Lăpădușu

Ioan Păncea

George Dumitru

Ioan Nicolae

Ioan Lucozan

Dumitru Sabinean

Vasile Ciomas

Ioan Dănilă

Daniel Cera

Varolomii Labu

Dumitru Labu

Ion Ispăraș

Ioan Adam glogoraru

Niculae Căndea

Nicolae Chiriac

Constantin Gracca

Niculae Tărcu

Cristea Ioan

Vasile Vlad

Daniel Ișon

Alin Andreu Ureche

Samir Buda

Niculae Miclăușu

Ioan Fărcaș

George Ișon

Miron Coma

Ioan Păncuța

Dumitru Popa

Ion Ciurcu

Ioan Chiriac

Ioan Popa

Ioan Stoica

Stefan Stoica

Niculae Ioan

Ioan Gîrgea

Dumitru Goga

Ioan Băba

Dumitru Dragomir

Ioan Gîrgea

George Petrușcu

Ioan Stăncu

Dumitru Păncuța

-1642-

Ioan Hărăciu.
 Aleman Barbu
 Anulac Rona
 Nicolae Mosora
 Dumitru Oldea
 Costantin Vulcan
 Oprea Milie
 Petru Duca.
 Nicolae Hamsa
 Nicolae Carata.
 Ionu Malcovin
 Ion Carata
 Ion Dragăin
 Constantin Duce
 Elie Dbruz
 Nicolae Dbruz.
 Daniel Corie
 Gratiella Dărcu
 Aurel Dărcu
 Maria Dărcu
 Marin Dărcu
 Ana Dărcu
 Parasciva Popa
 Tiberia Dărcu
 Velucia Dărcu
 Dora Dărcu
 Dumitru I. Dărcu
 Eli I. Dărcu
 Vasile I. Dărcu
 Maria I. Dărcu
 Parasciva I. Dărcu
 Victor I. Dărcu

- 550 - Elisaveta Ghores n. D.
 Maria Heflia
 Nicolae Heflia
 Madama Heflia
 Gratiella Heflia
 Elena Heflia
 Daniel Heflia
 Nicolae Foica
 Marineta Foica
 Heflia Heflia
 Ana Heflia
 Mihai Heflia
 Dore Heflia
 Ion Heflia
 Parasciva Heflia
 Madam Heflia
 Lorin Heflia
 Octavia Heflia
 Dorin Heflia
 Alexandru Heflia
 Nicolae Heflia
 Elisaveta I. Heflia
 Ana Heflia
 Parasciva Heflia
 Maria C. Heflia
 Marino Heflia
 Maria Heflia
 Ana Heflia

Petru Ioandrea
 George Capan
 Maria Capan
 Dumitru Butu
 Dumitru Butu
 Ioan Butu
 + Ioan Vardas
 + Moise Vardas
 Bera Ion
 Ionu Glotiu
 Popu Coma
 Niculae Hertel
 Carol Miess
 Carol Miess
 Paraschiva Miess
 Ioan Roing
 Maria Rosiv
 Dumitru Stefler
 Merice Stefler
 Anna Marceu
 + Vasile Tata
 + Ioan Htu
 Marie Rosca
 Niculae Rosca
 Ana Moldovan
 Maria Bera
 Maria Bera
 Ana Bera
 George Bera
 Ion Bera
 + Anna Gherman
 Ioan Gherman

- 551 -

Ioan Gosia
 Marina Gosia
 Ioan Gosia
 Ioan Schuster. Pin.
 Ioan Schuster. Pin.
 Ioan Schuster. Pin.
 Ioan Schuster. Pin.
 Ioan Schuster. Pin.
 + Ono Hociota
 Dumitru Ioandrea
 Ioan Ioandrea
 Ionu Voisin
 Maria Martin
 Ioan Martin
 Johann Broas
 Hann Broas
 Heinrich Broas
 Fritze Broas
 Albert Broas.
 + Lovas Jerey.
 + Lovas Sandor
 Franz Konetschni.
 Oprea Greatu
 Niculae Popa
 Dumitru Badila
 Costandin Badila
 Niculae Badila.
 Maria A. Cristin

Parahoria Șteflea
 Maria Șteflea
 Ili Florijan
 Ioan Florijan
 Maria Florijan
 Elisaveta Racu
 Maria Racu
 Ștefan Covari
 Ioan Covari
 Maria Popa
 Ioan Popa
 Ana Barzan
 Ioan Dădărlat
 Ana Dădărlat
 Ioan Dădărlat
 Dumitru Dădărlat
 Ili Dădărlat
 Dumitru Popa
 Ana Popa
 Mihai Călugăr

Nicolae Mărtin
 Ili Mărtin
 Ioan Mărtin
 Ili Mărtin
 Gion Muntean
 Gion Muntean
 Dumitru Muntean
 Ioan Dădărlat
 Dumitru Dădărlat
 I. Dădărlat
 Nicolae
 Ștefan
 Ștefan

-55- Ștefan junior
 Ștefan
 Ștefan
 Maria Martin

Petru
 Ciprian Vale
 Ana Vale
 Ana Zeicu
 Anna Wagentz
 Josef Wagentz
 Maria Gura
 Ciprian Gura
 Ciprian Gura
 Andrei Gura
 Nicolae Gura
 Ioan Gura
 Mircea Gura

Vasile Dădărlat
 Vasile Dădărlat
 Maria Dădărlat

Nicolae Cristin
 Ciprian Cristin
 Nicolae Cristin

Maria Cristin
 Nicolae Gura
 Costica Gura
 E. Gura

Ana Măntu
 Nicolae Măntu
 Toma Măntu

Ioan Jacoly
 Vasile Stoia
 Marina Drocu
 Ioan Drocu
 Costandin Drocu
 Ducasu Drocu
 Simu Mareu
 Nicolai Mareu
 Maria Mareu
 Leaga Munteanu
 Niculae Munteanu
 Costantin Munteanu
 Maria Olteanu
 Gheorghe Olteanu
 Ioan Yana
 Niculae Yana

Maria Moraru

Maria Moraru
 Dumitru Moraru

Stefan Bancea
 Ion Bancea
 Ana Bancea

Ion Gheorghe
 Dumitru Gheorghe
 Ion Popa Chiriac
 Maria Popa Chiriac

Maria Popa
 Maria Popa
 Maria Popa

Orpes Popa
 Maria Popa
 Ion Popa

- 553 -

Ilie Peligrad
 Ana Peligrad

Dumitru Popa

Maria Munteanu

Maria Munteanu

Ioan P. Popa

Hegeu Popa

Maria Popa

Dumitru Popa

Ana Popa 800

Ana D. Popa

Strobel Popa

Strobel Popa

Strobel Popa

Elisaveta Popa

Paraschiva Popa

Maria Popa

Dumitru Popa

Stana Popa

Ioan Popa

Veta Popa

Niculae Popa

Elisaveta Popa

Paraschiva Popa

Ioan Popa

Elisaveta Popa

Paraschiva Popa

Paraschiva Popa

Paraschiva Popa

Paraschiva Popa

- 554 -

Monica Apolzan	- 554 -	Tudor Ciresa
Agnes Apolzan		Maria Tudor
Paraschiva Apolzan		Ana Tudor
Maria Apolzan		Paraschiva Jurca
Fasile Tom		Paula Jurca
Dumitru D. Rosca		Maria Jurca
Paraschiva D. Rosca		Maria Jurca
Dumitru Popa		Mihai Balint
Maria D. Rosca		Ana Balint
Maria L. Vasile		Joan Hociuta
Maria M. Vasile		Ana Hociuta
Elie Vasile		Paraschiva Hociuta
Dumitru Vasile		Elisaveta Hociuta
Lazar Vasile		Ana Jurca
Ana Samoilă		Maria Bourca
Maria Samoilă		Ana Ciucur
Maria Comaniciu		Ion Ciucur
Maria Hociutanu		Harila Codita
Maria Hociutanu		Ana Codita
Maria C. Hoga		Petru Codita
Ana Cristobu		Paraschiva Codita
Caraciu Ioan		Ana P. Rusa
Lucian Paraschiva		Paraschiva Maren
Lucian Maren		Dumitru Maren
Maria Hociutanu		Elisaveta Gordanoviciu
Elvira Apolzan		Ioan Mecuian Miro Mecuian
Ana Muntian		Maria Mecuian
Maria Ciuca		Dumitru Luesan
Maria Muntean		Paraschiva Luesan
Maria Tudor		Ana Green
Ana Peligrad		Alexandra Green
Ana D. Prandusiu		Ana Green
Elisaveta Floru		Alexandra Green
		Ana Green

Dobră P. Tunariu - 555 - Oprea Răzigan
 Dumitru P. Tunariu Marie Răzigan
 Sora P. Hanciu Ana Răzigan
 Ana P. gosa Ilie Jitian
 Vasile Poppe Afanasie Jitian
 Maria Poppe Maria Jitian
 Dionisie Igura Inca Jitian
 Marina Igura Costandin Popa
 Marie Igura Marie Popa
 Ana Hertă Ion Popa
 Nicolae Hertă Elena Popa
 Ana P. Hanciu Costandin Popa
 Ana P. Hanciu Marie Popa
 Stana Ep. Puschila Niculae Angelu
 Radu Ioan Ionu Nanasiu
 Niculae Spolzan Ana Nanasiu
 Ana Spolzan Marie Nanasiu
 Dumitru Hărăciu Niculae Nanasiu
 Dumitru Hărăciu Ion Beligrad
 Maria Hărăciu Dumitru Beligrad
 Stana Popa Nicolae Beligrad
 Dumitru Popa Maria Beligrad
 Ioan Tântea Maria D. Beligrad
 Paraschiva Tântea Hana Frăcea
 Maria Tântea Dumitru Frăcea
 Otelia Popa Ion Rosca
 Dumitru Popa Ioan Rosca
 Ion Popa Văcă Rosca
 Ion Chajean Paraschiva Răcu
 Ana Păscu George Rosca
 Costantine Păscu Oprea Rosca
 Dumitru Iordă Valer Ganescu
 Ana Iordă
 Paraschiva Iordă

- 557 -
 Petru Gherman
 David Ciobanu
 Maria Rosca
 Ioan Rosca
 Dumitru Gherman
 Stana Gherman
 Pavel Gherman
 Ana Mosora
 Ana Apolbaum
 Patru Gherman
 Marie B. Antone
 Romoana Antone
 Paraschiva gatojda
 Donitru sceopu
 Antia sceopu
 Dionisie Preda
 Ana Preda
 Ana Preda
 Maria Preda
 Ioan Căprioara
 Epura Mosora
 Paraschiva Mosora
 Ioan Mosora
 Ioan Hânso
 Gheorghe Tirlu
 Paraschiva
 Vasile Tâmba
 Paroi. Drăgan
 Paraschiva Drăgan
 Stana Cincur
 Ioan Cincur
 Ana Cincur
 Paraschiva Cincur
 Maria Roman
 Maria Tana
 Zana Tâmba
 Anulac Rosca
 Ilie Roman
 Ioan Dejan
 Paraschiva Dejan
 Marie Dejan
 Doroi Dejan
 Ioan Dejan
 Paraschiva Bogatian
 Ioan Bogatian
 Niculaie Soreseu
 Ioan Morora
 Maria Morora
 Marie Bărbănt
 Ioan Bărbănt
 Firsica Mintean
 Ana Mintean
 Marie Caratusiu
 Marie Gintu
 Niculaie Dădărlatu
 Paraschiva Dădărlatu
 Marie Dădărlatu
 Maria I. Răduci
 Maria I. Comsion
 Ioneli I. Răduci
 Itru I. Comsion
 Ioan I. Comsion
 Ion Manan
 Ion Manan
 Niculaie Manan
 Epura Manan
 Marie Manan
 Marie Manan
 Ilie Iftan
 Ilie Iftan
 Mihail Iftan
 Paraschiva Iftan
 Ana O. Barcea
 Mihail Popa
 Alexandru Popa

Nicolae Tempanariu
 Maria Tempanariu
 Ana Solomonie
 Dumitru Hertu
 Parachiva Hertu
 Maria Hertu
 Hie Hertu
 Patru Hertu
 Paraschiva Simion
 Elisaveta Hertu
 Simion Istrate
 Parachiva Istrate
 Ioana Vester
 Elena Vester
 Hie Martin
 Hie J. Martin
 Ioan Martin
 Aurel Bădiloi
 Ana Dădărlat
 Dumitru Dădărlat
 Ana Tata
 Maria Bănciu
 Ana Sirbu
 Nicolae Sirbu
 Justina Sirbu
 Ion Moldovan
 Maria Moldovan
 Dumitru Lucaci
 Maria Lucaci
 Maria Lucaci
 Paraschiva Lucaci
 Stefan Oncea
 Ana Oncea
 Ion Dracu
 Ana Dracu
 Dumitru Curtian
 Dumitru Curtian
 Kahanie Curtian
 Maria Curtian

- 558 - Dumitru Dădărlat
 Ana Dădărlat
 Oficiu Băncu
 Ioan Munteanu
 Maria Munteanu
 Nicolae Popa
 Nicolae Popa
 Maria Popa
 Ioan Moga
 Ana Flanciu
 Maria Flanciu
 Paraschiva Flanciu
 Ioan Flanciu
 Ana Domnariu
 Dumitru Domnariu
 Marina Gamoila
 Nicolae Gamoila
 Petre Stan
 Marina Stan
 Moricea Vesa
 Moricea Moga
 Ana Martin
 Stana Martin
 Ana Gitea
 Nicolae Lupas
 De Mihail Lupas
 Maria Lupas
 Elisaveta Porcia
 Vesa George
 Docile Vesa
 George Vesa
 Mihail Vesa
 Morice Vesa
 Ioan Vesa
 George Vesa
 Dumitru Cristiu
 Dumitru Baghean
 Elena Baghean

Ilie Crutiu
 Paraschiva Crutiu
 Ecaterina Manesie
 Elena Trincea
 Vanda Trincea - 1200
 Maria Stirecu
 Maria Borcea
 Scamilei Duca
 Maria Duca
 Paraschiva Popa
 Dumitru Popa
 Elisaveta Săra
 Marina Săra
 Elia

Maria Domnariu
 Domnica Peligrad
 Simion Peligrad
 Paraschiva Stirecu
 Maria Stirecu
 Camana Florian
 Chirito Maier
 Dumitru Peligrad
 Paraschiva Peligradu
 Maria Peligrad
 Paraschiva Peligrad
 Ilie Peligrad
 Polihna Iosef
 Polihna Antonia
 Gracia Leio
 Lina Leio
 Ion Mănuat
 Maria Mănuat
 Maria Mănuat

Simion Lupas

- 559 - Maria Borcea
 Michael M. Simonetti
 Emma Simonetti
 Simon Simonetti
 Nicolau Phutiu
 Gheorghe Ion
 Ana David
 Maria David
 Paraschiva Tadi la the
 Ion Cojoc
 Ana Prineanu
 Gheorghe Ioan
 Gheorghe Paraschiva
 Ana Căpitan
 Elisaveta Coman
 Sofie Dancu
 Nicolae Cristiu
 Maria Cristiu
 Maria Cristiu
 Maria Stoia
 Nicolae Mosora
 Ilie Mosora
 Maria Mosora
 Dumitru Băran
 Maria Băran
 Maria Mărgă Cristiu
 Dumitru Furca
 Maria Floares
 Maria Cristiu
 Paraschiva Floares
 Paraschiva S. Rădu
 Maria Furca
 Hortensia Lupas

- 1642 -

Maria Mita.
Paraschiva Mita.
Nicolae Popa Comăneștii.
Ana Rășin.

Minel Rășin
Samil Rodescu
Ioan Tătică sen.
Ioan Tătică jun.
Stana Tătică

Ioan Tătică
Olimpia Tătică
Nicolae Tătică
Lazar Tătică
Ermina Tătică
Aurelia Tătică
Eleanora Tătică

Elena Tătică
Maria Tătică
Maria Tătică
Paraschiva Tătică

Ana Tătică

Maria Tătică
Ana Tătică
Samil Tătică
Min Tătică
Val Tătică
Fel Tătică
Lucian Tătică

Stana Tătică
Dumitru Tătică
Dumitru Tătică

George Tătică
E. Tătică

Mimi Lupă

- 551 -

Simion Lupă

Nicolae Lupă

Simion Lupă

* Iulian Lupă

* Ioan Lupă

* Ios. Lupă

* Nicolae Lupă

* Ios. Lupă

* Ioan Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

* Ios. Lupă

Julius Janescu
 Marius J. Lupoiu
 Nicolae Lupoiu
 Sabina J. Branciu
 Melania Branciu
 Ioan Oprean
 Elena Oprean
 Ioan Oprean
 Lenita Oprean
 Dumitru Moga
 Maria Moga
 Ioan Moga
 Ana Moga
 Marina Moga
 Marina Popa
 Nicolae Hertiu
 Maria Hertiu
 Nicolae H. Hertiu
 Laura Hertiu
 Oprea Borcea
 Maria Borcea
 Nicolae Borcea
 Ilie Borcea
 Mihail Borcea
 Ana Borcea
 Paraschiva Bucea
 Dumitru Bucea
 Ilie Toporcean jun
 Ilie Toporcean sen.
 George Genie
 Ine Genie
 Ioan Genie

-583-

Elena J. Porcia
 Marina A. Borcia
 Paraschiva B. Popa
 Larica Gaurila
 Petru O. Popa
 Marina O. Popa 1500
 Oprea B. Popa
 Veta Gaurig
 Ioan J. Amis
 Ana Comsa
 Andrei D. Comsia
 Nicolae M. Grecu
 Maria Grecu
 Larica Grecu
 Veta Grecu
 Dumitru Cruta
 Marina Cruta
 Paraschiva Iridon
 Paraschiva Florian
 Dumitru Lupas
 Petru Lupas
 Ioan Lupas
 Nicolae Iltu
 Maria Iltu
 Ioan Iltu
 Dumitru Luca
 Maria Luca
 Maria Luca
 Ionel Comsa
 Claudiu Iorincari
 Alexandru Iorincari
 Maria Puschila
 Maria Puschila Brater
 Ana D. Stanila
 Stana Milca
 Dumitru Hossini
 Dumitru Dovel

-1642-

Fonel Nance sublong - 564 -

Donn Ignatu	Marina Mosca
Agapria Comsea	Ana Giurgiu
Ana D. Sintia	Lazar Tomuta
Marina Sintia	Ana Gruia
Marina 'Marin.	Leon Gruia
Marina Berbu	Marie Stanisoru
Elisaveta C. Berbu	parasciva Stanisor
Ana O. Aldea	Ion Stanisor
Marina Puschila	Dumitru Stanisor
Marina Greiu	Nicholas Stanisor
Ana Greiu	Elisaveta Buda
Ana Davel	Marie Iovan
Dumitru Davel	Marie Miclausiu
Stane' Nedu	Marie Tomuta
Marina Majan	Ion Tomuta
Ion Aldea	Ana Fosa
Ana Aldea	Marie Fosa
Ana Bogea	Stana Puschila
Ana Vlad	Marie Ciurcu
Siliche Iovan	Paraschiva Popescu
Ana Iovan	Ana Popescu
Dumitru Iovan	Marie Starea
Costantin Iovan	Ana Iovan
Dumitru Vlad	Marie Ureche
Marie Giurgiu	Dumitru Popa
Paraschiva Baba	Marica Popa
Dumitru Mosca	Paraschiva Hoina
- 1642 -	Ana Blatin
	Ion Bort
	Joana Bort

Maria Pöröci - 566
 Dumitru Godea
 Maria Godea
 Paraschiva Barbu
 Maria Flănuș
 Anu Tarcea
 Paraschiva Gitea
 Paraschiva Prota
 Mure Moldovan
 Paraschiva Bosca
 Maria Bosca 1600
 Mure Corvota
 Paraschiva Drăgoi
 Ana Bărată
 Marina Bărată
 Dumitru Bosca
 Paraschiva Bosca
 Dumitru Bosca
 Maria Bosca
 Maria Nila
 Dumitru Nila
 Salami Baranera
 Maria Hănsa
 Paraschiva Hănsa
 Paraschiva Hănsa
 Marina Godea
 Dumitru Bosca

Nicolae Ion Băro
 Anu Ion
 Maria Godea
 Maria Godea
 Maria Godea
 Ana Hănsa
 Ana Hănsa
 Dumitru Godea
 Anu Popa
 Trina Godea
 Anu Godea
 Coste Godea
 Paraschiva Godea
 Paraschiva Godea
 Ana Godea
 Godea Godea
 Dumitru Godea
 Elisaveta Godea
 Dumitru Godea
 Constanta Chyara
 Dumitru Hănsa
 Paraschiva Hănsa
 Ioan Bolclun

Boica Anca
 Boica Ioan
 Parasclina Mideau
 Dumitru Danescu
 An. Iuliu Danescu
 A. Iuliu Răsoiu
 Andrei Iascu
 Marieta Ioscu.
 Elisaveta Dubenschi
 Nicolae Milea
 Maria Milea
 Nicolae Milea
 Gheor. Borca.
 Dumitru Hărigan
 Nicolae Cantre.
 Constantin Crizon
 Maria Hoia
 Gheor. Arsenie
 Parasclina G. Arsenie
 Ioan Brodan sen.
 Ioan Brodan jwn.
 Ana Brodan
 Dumitru Răsoiu
 Maria D. Cupa
 Maria D. Răsoiu
 Maria Tararui
 Virgil Iftu
 Ana Măcișanu
 Maroana Cioba
 Rosila Cioba
 Greta Loriscky

- 567 -

- 1642 -

Hotărârea noastră,

Obștea poporului român din comuna Săliște,
din îndemn propriu și fără nicio silă sau ademenire din vreo parte, dă la iveală
dorința ferbinte ce însuflețește inima fiecărui român și declară că voința sa
nestrămutată este:

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal,
Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății
Sale, Regelui Ferdinand I.

Obștea poporului român din comuna Aciliu cercul Săliștei,
din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă la
iveală dorința fierbinte, ce însuflețește inima fiecărui Român, și declară, că
voința sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal,
Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății
Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri,
tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot, ce va înălța pururea pe fiii și
nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Săliște în 12/25 Noemvrie 1918.

Subscrierile:

Dr. Ioan Lupaș / Oprea B. Popa / Ioan D. Bârsan / Petru Trailoviciu /
Nicolae Petruțiu / Ioan St. Șteflea / Petru Drăghits, stud[ent] univ[ersitar] /
Isidor Duma / Ionel Soră / Dommar Nicolae / Nicolae Dâncu / Constantin
Iosof / Nicolae Borgia / Constantin Cristiu / Ioan Popa / George Perian / Ilie
Soră / Mihaiu Comșa / Dădîrlat Dumitru / Alecsandru Ureche / Constantin
Rusiu / Adam Ioan / Roncea Constantin / Rodean Nicolae Rodean / Dr. Ioan
Cupu / Dumitru Comșa / Nicolae Hania / Ioan Râsciu / Ioan Borgia /
Gherasim Faur / Niculae Horocu / Ioan Cărată / Ion Haeșiu / Toma Lupaș /
Petru Comșa / Bucur Hanciu / Dumitru Drăgosin / Gavrilă Codău / Dumitru
Comșa / Ilie Hociotă / Ioan Șteflea / Nicolae Borgia / Dănilă Sorea / Milea
Dumitru / Viorel Suci / Popa Ion / Ioan Pavel / Milea Niculae / Toma S.

Lupaș / Petruț Ioan / Roșca Dtru / George Tolu / Ioan Hășegan / Ioan Răcuciu
 / Ioan N. Lupaș / Daniel Rășină / George Daniel / Ion Hârâciu / Dumitru
 Pușchilă / + Petru Roman / + Vasile Hodoș / Nicolae Popa / Dumitru Țintea
 / Trifon Hârâciu / Dumitru Alimanu / E. Babă / Nicolae Hîrîciu / Simion Popa
 / Vasile Consea / Nicolae Roșca / Dr. Dumitru Borcia / Victor Pop / Dumitru
 Lăpădat / Dumitru Popa / Marie Ignatu / A. Alomănuțiu / D-tru Roșca /
 Ioanașiu Aldea / Ioan Aldea / + M. Savu / Oprea Aldea / P. Roșca / + A.
 Domnariu / Ioan Stănișor / Nicolae Stănișor / Danil Vlad / Maria Gogeșu /
 Vasile Gogeșu / Andrei Dușe / Bülgezdy Eugen / Bülgezdy Mihai / + Oprea
 Barb / + Dumitru Popa Guran / Constantin Grecu / Dumitru Dadârlatu / +
 Savu Roșca / Ion O. Jițian / P. Dancu / Dumitru Peligrad / Ion Peligrad / Ioan
 Teodor / Petru Teodor / Csüros Gyula / Nicolae Comșa / Paraschiva Comșa
 / Soră V. Grecu / Matei Rădulescu / Ana Rădulescu / Nuță Rădulescu / Elena
 Rădulescu / Ana Banciu / Stan Patruțiu / Ana Patruțiu / Nicolae Patruțiu /
 Lucreția Dragoșiu / Ioan Nistor / Constantin Domnariu / Ioan Rusu / Candid
 Bîrsan notar / Ioan Schitea notar / Dimitrie I. Beju, primar [semnătură
 indescifrabilă] / Valeria Răcuciu / Toma Sas / Ana Peligrad / Stana Vulc /
 Ioan Moga / Marina Moga / Ana Moga / Dumitru Moga / Ioana Cunțan /
 Mariă Cunțan / Marie Cojocariu / Ionu Cojocariu / Kostandin Recaș /
 Paraschiva Rasoiu / Maria Ioraș / Nicolae Ioraș / Maria Popa / Marie Popa /
 Dumitru Popa / Ioan Popa Dumitru D. Popa / Soră Coman / Marie Sora /
 Maria Coman / Ioan Pițu / Maria Pițu / Ion Coman / Ion Coman / Costandin
 Peligrad / Marie Peligrad / Oprea Soră / Paraschivă Soră / Toma Suciu /
 Elisaveta Suciu / Toma T. Suciu / Ana Roșca / Maria Comă / Dumitru Jitean
 / Ana Jitean / Constantin P. Chipără / Maria C. Chipără / Ana Arsenie /
 Vasile Arsenie / Acsente Arsenie / Marie Herța / Ioan Herța / Ioan Roșca /
 Paraschiva Roșca / Paraschiva Roșca / Ana Gherghina / Maria Curtean /
 Maria Giurgiu / Ioan Giurgiu / Oprea Giurgiu / Dumitru Giurgiu / Nicolae
 Giurgiu / Ioan Stireciu / Ioan I. Stireciu / Maria D. Popa / Dumitru Domnariu
 / Ana Herța / Vasile Schiopu / Vasile Șchiopu / Ion Șchiopu / Dumitru
 Șchiopu / Marie Șchiopu / Marie Gheorghe / Vasile Goșa / Maria Goșa /
 Ioan Domnar / Marina Domnar / Ioan Măjan / Mărie Măjan / Elisabeta Măjan
 / Elisabeta Măjan / George Perian / Ana Perian / Anna Aldea / Maria I. Lupaș
 / Paraschivă Nanași / Dumitru Vonica / Ioan Radu / Petru Comă / Elisaveta

Borcia / Mae (?) Soră [semnătură indescifrabilă] / Dumitru Dârdea /
 Paraschivă Dârdea / Dumitru Dârdea / Paraschiva Petruțiu / Ana Bârszan /
 Ion Borcea / Mărie I. Borcea / Ion Borcea / Petru Câmpeanu / Paraschiva
 Câmpeanu / Ion Comă / Paraschiva Comă / Maria Pușchilă / Savu Pușchila
 / Paraschiva Pușchilă / Nicolae Pușchilă / Marina Țața / Maria Domnaru /
 Dumitru Hanciu / Maria Hanciu / Stan Muntean / Paraschiva Muntean /
 Dumitru L. Bloțu / Maria D. Bloțu / Stan Paraschiva / Stan Munten Parashiva
 / Parashiva Muntenu / Marie Moldoveanu / Ioan Sârbu / Maria Sârbu / Ană
 Sârbu / Maria Branciu / Ana Ghib / Maria Ghib / Petru Ghib / Paraschiva
 Goșa / Maria Popa / Paraschiva Tipuriță / Gheorghe Contor / Nicolae Stănese
 / Ana Seliștean / Maria Frățilă / Marie Hanciu / Marie Cristiu / Maria Hanciu
 / Ana Buzdughină / Ioan Bucișan junior / Maria Buceșan / Ioan Buceșan /
 Eugenia Buceșan / Paraschiva Buceșan / Maria Mardan / Reveca Mazilu [?]
 / Dumitru Drăgoiu / Nicolae Drăgoiu / Nicolae Drăgoiu / Maria Șoima /
 Nicolae Șoima / Dumitru Șoima / Ioan Șoima / Irimie Părău / Ană Paștiu /
 Daroczy Ianoș / Daroczy Agnes / Ioan Stroia / Mărie Hoina / George Băcilă/
 Savu Herța / Opre Mărtin / Costandin Drăgoi / Marie Bacilă / Ana Banea /
 Elisaveta Herța / Ana Herța / Nicolae Tarcea / Ană Tarcea / Elisaveta Tanase
 / Teodor Petruțiu / Petru Petruțiu / Teodor Petruțiu / Mărie Petruțiu / Sile
 Ignat / Vasile Buțu / Dumitru Herția / Stan Herția / Ana Roșca / Ioan Covaciu
 / Barbara Covaciu / Ioan Pavel / Irina Pavel / Ioan Topârcean / Ilie Arnău /
 Mărie Arnău / Ana Pavel / Ionel Pavel / Ana Oprean / Ioan Oprean /
 Paraschiva Hășigan / Danil Neamțu / Danil Neamțu jun[ior] / Paraschiva
 Neamțu / Oprea Sora / Paraschiva Sora / Paraschiva Sora / Dr. Onisifor Soră
 / Constantin Soră / Ioan Soră / Dumitru Soră / Valer Millea / Ana Borcea /
 Ioan Tâmpănariu / Victoria Tâmpănariu / Victoria Tâmpănariu / Aureliu
 Aleman și nevasta Maria Tâmpănariu / Ană Rodianu / Maria Rodianu / Ilie
 Magian / Maria I. Comșa / Ana Bârză / Ana Bârză / Dumitru D. Bârsan / Sora
 Bârsan / Maria Bârsan / Anița Bârsan / Danil Bârsan / Stan Barsan / Ama
 Criștiu / Maria Borcia / Mărinuța G. Tolu / Vasilie Busia / Ana Crisboi /
 Gheorghe Crisboi / Nicolae Crisboi Ioachim Comșia / Ana Crisboi / Marina
 Crisboi / Paraschiva Crisboi / Maria Crisboi / Marie Răcuciu / Maria Giura /
 Liska Alberné / Liska József / Marie Samoilă / Marie Samoilă / Dumitru
 Samoilă / Paraschiva Samoilă / Maria Svikel / Dumitru D. Bârsan / Danil

Bârsan jun[ior] / Daniil Bârsan / Mărioara D. Bârsan / Iustina D. Bârsan / Ioan Covaciu / Bela Covaciu / Marie Covaciu / Gheorge Covaciu / Maria Balteșiu / Ana Murășian / Bona Orăștean / Ioan Cristea / Ana Deiac / Ana Cristea / Paraschiva Răsoiu / Maria Răsoiu / Ion Răsoiu / Ioana Răsoiu / Ana Răsoiu / Pâl Fazekas / Dr. Nicolae Petra / Ștefania Petra / Ionel I. Comșa / Elvira Comșa / Dr. Nicolae Comșa / Elvira Comșa / M. Stiban / M. Spiridon Ioan / N. Popa / + Nicolae Jana / Ionu Coșia / Dumitru Dădărlat / Ionu Coșia / Oprea Rodeanu / St. Popa / Iustina Bârza / Paraschiva Fleșeriu / Niculae Marta / Dumitru Goșa / Ioan Goșa / Neguța Hânsa / Dtru Minciu / Văd. Ana Dtru. Minoiu / Ioan Roman / Dumitru Preda / Dumitru Puschila / Ioan Puschila / Dumitru Domnar / Ion Radu / Oprea Marcu / + A. Zeicu / Ioan Sora Baroiu / Marie Ilie Sora Baroiu / Ioan Popa Băroiu / Gheorghe Tolu sen[ior] / Gheorghe Tolu iun[ior] / Ioan Tolu / Oprea Borcea senior / Ioan Popa Comniciu / + M. Goșa / Ioan Foica / Dumitru Gherghina / Danil Gherghina / Dumitru Carată / + Nicolae Domnar / Ioan Borgia Curelar / Nicolae Mutu / + A. Roșca / Paraschiva Chipară / Paraschiva I. Moesin / Dtru Popa / Marina Miclăuș / Paraschiva Dârdia / Ion Bloțu / Suchel Anton / Ionu Farca / Nicolae Bârsan / Maria Pușchilă / Stana Hania / Ana Chircă / Vasile Mosora / + E. Bârsan / Ioan Borgia / Vasile Borgia / Dumitru Popa / Ioan Batuca notar / Constantin Aldea / Vasile Aldea / Ioan Popa / + Vasile Popa Topârcian / Toderuș Florin / Ana Chirca / Ioan Bârsan / Dumitru Vulcu / Roșca Dumitru / Iacob Steflea / D. Ghib / Ioan Stănișor / George Tătar / Nicolae Tătar / M. Tipuriță / Ioan Pătruș / V. D. Popa / Vasile Popa / D. Popa / I. Popa / A. Hanciu / Magdalina Martin / Dumitru Porumbel / Omerzu Iosif / Marina Peligrad / Nicolae Schitea Galeș / Ana Arsenie / Marina Comșa / Ion Barbu / Selvestru Seliștean / Mărie I. Seliștean / Niculae Văsîiu / Ion Văsîiu / Constandin Văsîiu / Mihaiu Barbu / Dumitru Barbu / Marius Șteflea / Dumitru Băilă / Elisaveta Băilă / Ioan Băilă Marioara Băilă / Ana Băilă / + Par. Curechean / + Ioan Curechean / + Dtru Curechean / Ioan Curechean jun[ior] / Ilie Ghibu / Ana Ghibu / Maria Ghibu / + Ioan Jivandrea / Ioan Hanciu / Ioan Răcuciu sen[ior] / Maria I. Răcuciu / Valer Riuăcuciu / + Paraschiva N. Tâmpănar / + Mărie I. Pătruș / + Maria D. Pătruș / + Dumitru Pătruș / + E. Marcu / Dumitru Roșca / Aurel D. Roșca / Dumitru D. Roșca junior / Dumitru Munteanu / Paraschiva D. Munteanu / Maria N. Perigrad /

Elis. Dan Marcu / Ion Hanciu / Niculaie Hanciu / Marie I. Hanciu / Ion Stan
 Jitian / George I. Jitian / Ilie S. Jitian / Tănasa I. Jitian / Nicolae Jitieanu /
 Traian Chipară / George Dragomir / Ioan Adam / Nicolae Savu / Petru Savu
 / Nicolae Barbu / Ilie Socaciu / Danil Apolzan / Ilie Mosora / Oprea Fulea /
 Căndea Costandin / Dumitru Marcu / Ioan Cristiu / Nicolae Căndea / Ioan
 Bârzan / Constandin Peligrad Nicolae Schiopu / Ioan Marcu / Ion Ludoșan /
 George Lăpădușu / Ioan Tarcea Tarcea / Traian Dumitru / Tarcia Nicolae /
 Ion Ludoșan / Dumitru Găbinean / Vasile Cismaș / Ioan Dămiean / Danil
 Coșa / Vartolomiu Labu / Dumitru Lebu / Ion Porcar / Ioan Adam Gligorașu
 / Nicolae Ciuberea / Nicolae Chirca / Constantin Tarcea / Nicolae Tarcea /
 Cristea Ioan / Vasile Vlad / Danil Ivan / Alisandru Ureche / Dumitru Buda
 / Nicolae Miclăușu Ioan Hîrîciu / George Stoia / Miron Comșa / Ion Pușchilă
 / Dumitru Popa / Ion Ciucuru / Petru Schiopu / Ioan Popa / Ioan Stoica /
 Ștefan Stoia / Nicolae Ivan / Ioan Giurgiu / Dumitru Goșa / Ioan Baba /
 Dumitru Dragomir / Ioan Scoste / Gheorge Petrindean / Ioan Stănișor /
 Dumitru Hârâciu / Ioan Hârâciu / Aleman Barbu / Nicolae Roșca / Nicolae
 Mosora / Dumitru Aldea / Costantin Vulcan / Oprea Milia / Pătru Duca /
 Nicolae Hânsa / Nicolae Cărată / Ion Moldovin / Ion Cărată / Ion Drăgoiu /
 Constantin Grecu / Ilie Ursu / Nicolae Bucșan / Danil Coșa / Grațiella Bârsan
 / Aurel Sârbu / Mărioara Ursu / Maria Steflea / Ana Trailoviciu / Paraschiva
 Popa / Tiberiu Bârsan / Veturia Bârsan / Dora Bârsan / Dumitru I. Beju junior
 / Ilie D. Beju / Vasile D. Beju / Maria D. Beju / Paraschiva D. Beju / Victoria
 D. Beju / Elisabeta Ghene, născ[ută] Beju / Maria Steflea / Nicolae Stefliea
 / Melania Steflia / Grațiela Steflia / Elena Steflia / Daniil Neamțu / Nicolae
 Foica / Marinuța Iosof / Dârdea Stireciu / Ana Stireciu / Mihai Micușian /
 George Totoi / Ioan Hanțu / Paraschiva Hanțu / Mădălină Hanțu / Sorin
 Banciu / Octavian Banciu / Dorin Banciu / Alecsandru Aldea / Nicolae Voina
 / Elisaveta I. Vulcu / Ana Vâlc / Paraschiva Hârâciu / Mara C. Răcuciu /
 Marina Hârâciu / Maria Pușchilă / Ana Ignat / Petru Joandrea / George Cazan
 / Maria Cazan / Dumitru Cruțu / Dumitru Cruțu / Ioan Cruțu / + Ioan Vecerdea
 / + Moise Vecerdea / Bera Ion / Ionu Bloțiu / Petru Cincă Nicolae Herța /
 Carol Müss / Carol Müss / Paraschiva Müss / Ioan Rău / Mariea Iosiv /
 Dumitru Steflea / Marie Steflea / Ana Marcu / + Vasilie Tața / + Ioan Ittu /
 Marie Roșca / Nicula Roșca / Ana Moldovean / Maria Bera Maria Bera / Ana

Bera / Gheorghe Bera / Ion Pavel / Istina Gherman / Ioan Gherman / Ioan
 Goșia / Marina Goșia / Ioan Goșia / Ioan Schuster sen[ior] / Ioan Schuster
 jun[ior] / Ion Miclăuș / Ion Stănilă / Ion Hociotă / Dumitru Joandria / Ioan
 Joandria / Ioan Văsiu / Maria Martin / Ioan Martin / Johann Broos / Hanz
 Broos / Heinrich Broos / Fritz Broos / Albert Broos / Kovacs Ferenz / Kovacs
 Sandor / Franz Konetschni / Oprea Greavu / Nicolae Popa / Dumitru Bădilă
 / Costandin Bădilă / Nicula Bădilă / Maria N. Cristiu / Paraschiva Steflea /
 Maria Steflea / Ilie Hășigan / Ioan Hășigan / Maria Hășigan / Elisaveta
 Răcuciu / Maria Răcuciu / Ștefan Covaci / Ioan Covaci / Marina Regher /
 Ioan Barzan / Ana Barzan / Ioan Dădârlat / Ana Dădârlat Ioan Dădârlat /
 Dumitru Dădârlat / Ilie Dădârlat / Dumitru Popa / Ana Popa / Dr. Nicolae
 Calefariu / Nicolae Mărtin sen[ior] / Nic. Mărtin iun[ior] / Ioan Mărtin / Ilie
 Mărtin / Iónu Muntean sen[ior] / Iónu Muntean jun[ior] / Dumitru Muntean /
 Ioan Dădârlat sen[ior] / Dumitru Dădârlat / P. Dădârlat / N. Loșnița / N.
 Vîrvoria / I. Roșca senior / I. Roșca iunior / P. Drăguș / I. Drăguș / Maria
 Martin / S. Bloțiu / Opria Vulc / Ana Vulc / Ana Zeicu / Anna Wagenkuh /
 Jozsef Wagenkuh / Maria Giura / Oprea Stireciu sen[ior] / Oprea Stireciu
 jun[ior] / Andreiu Iuga / Nicolae Iuga / Ioan Iuga / Mircea Iuga / Vasile
 Dădârlat sen[ior] / Vasile Dădârlat jun[ior] / Maria Dădârlat / Nicolae Cristiu
 / Oprea Cristiu / Nicolae Cristiu jun[ior] / Maria N. Cristiu / Nicolae Moga /
 Costică Stahopol / El. Vulcu / Ana Neamțu / Nicolae Neamțu / Toma Iacovits
 / Ioan Iacob, înv[ățător] / Vasilie Stoia / Mărină Droc / Ioan Droc /
 Costandin Droc / Bucură Droc / Ion Marcu / Mărie Marcu / Stana Marcu /
 Neaga Muntean / Nicolae Muntean / Costantin Muntean / Maria Olteanu /
 Gheorghe Olteanu / Ană Jana / Nicolae Marcu / Maria Marcu / Maria Mosora
 / Dumitru Mosora / Ștefan Oancea / Ană Oancea / Ană Ciucur / Ion Lăcătuș
 / Dumitru Tăurean / Ion Popa Chipară / Maria I. Popa Chipară / Nicolae
 Înceșpanu (?) / Maria Înceșpanu (?) / Mărie I Hășigan / Oprea Gheorghe /
 Mărie Gheorghe / Ion Neamțu / Ilie Peligrad / Ana Peligrad / Dumitru Lupu
 / Maria Muntean / Maria Muntean / Ioan P. Rosca / Petru Roșca / Marie
 Roșca / Dumitru Domnariu / Ana Domnariu 800 / Ana D. Fleacă / Strobel
 Lajos / Strobel Feréz / Strobel Fridrich / Elisaveta Gherman / Paraschiva
 Gherman / Marie hania / Dumitru Șoima / Stană Stăniță / Ioan Șoimu / Veta
 Șoimu / Nicolae Mercurean / Floare Mercurean / Brasovean Dumitru / Ioan

Mateiu / Maria Mateiu / Ana mateiu / Moldovan Ioan / Brasiovean Niculae /
 Brasiovean Niculae / Moldovean Ioan / Brasiovean Alexandru / Maria
 Apolzan / Aana Apolzan / Paraschiva Apolzan / Maria Apolzan / Vasile Ana
 / Dumitru D. Rosca / Paschiva D Rosca / Dumitru Popa / Maria D Roșca /
 Maria L. Vasiu / Maria M. Văsiu / Ilie Văsiu / Dumitru Vasiu / Lazar Vasiu
 / Ana Samoilă / Maria Samoilă / Marini Comănicu / Maria Hășiganu / Maria
 Hășiganu / Marie I Moga / Ana Crisboiu / Lucaciu Ioan // Lucaciu Paraschiva
 / Lucaciu Maria / Marie Hasiganu / Elena Apolzan / Ană Muntian / Mară
 Ciuca / Maria Muntean / Marie Tudor / Ana Peligrad / Ana D. Brândușiu /
 Lisaveta D Floruș / Tudor Oprea / Mariea Tudor / Ana Tudor / Paraschiva
 Jurca / Niculae Jurca / Maria Jurca / Marioara Jurca / Mihai Balint / Ana
 Balint / Ioan Hociotă / Ana Hociotă / Paraschiva / Hociotă / Elisaveta Hociotă
 / Ana Jurca / Maria Borcea / Ana Ciucur / Ion Ciucur / Vasilie Codău / Ana
 Codău / Paraschiva Codău / Ana N Rusu / Paraschiv Maieru / Dumitru
 Maieru / Elisaveta Gozda noviciu / Ioan Mercurean / Moisă Mercurea /
 Mirciia Mercurean / Dumitru Lavesan / Paraschiva Lavezan / Ana Grecu /
 Alecsandru Grecu / Ana Grecu / Alecsandru Grecu / Ana Grecu / Pătru
 Drăgoiu / Dumitru Drăgoiu / Ana Drăgoiu / Maria Drăgoiu / Ana Drăgoiu /
 Maria Stoia / Marie Moga / Ioanu Moga / Oprea Hanciu / Ioan Herța /
 Paraschiva Herța / Paraschiva Hanciu / Mihai Vesa / Rusanda Vesa / Ana O
 Hancii / Măcsim Cetean / Marie M Cetean / Dumitru M Cetean / Agapia Vesa
 / Maria Barb / Maria Peligrad / Ioan Peligrad / Ioan Gligor / Paraschiva Gligor
 / Ioan Peligrad / Maria Ghibu / Bucucur Ghib / Maria Ghibu / Niculae Ghibu
 / Simion Dămian / Maria Dămian / Ion Curekean / Stană Cornea / Dumitru
 Cornea / Ioana Cornea / Ana Iuga / Paraschiva Iuga / Ion Iuga / Ion Iuga /
 Maria Gârbovean / Ioan Dancu / Vasilie Trihenie / Paraschiva Trihenie /
 Elena Dancu / Ana Gârbovean / Nicolae Hociotă / Mariea Hociotă / Ana
 Cercel / Ionu Ilaina / Ana Ilaina / Ionu Găbudenu / Mărie Găbudenu / Nicolae
 Cleju / Maria Cleju / Marie Beju / Ioanu Tatai / Ana Tatai / Flare Rusu / Ion
 Russu / Costantin Russu / Ana Russu / Elisaveta Russu / Nicolae Boiță /
 Paraschiva Boiță / Ana Boiță / Nicolae Apolzan / Paraschiva Apolzan n
 Comșa / Mariora V. Dobrescu / Dumitru Obată / Ana Obată n Comșa / Ana
 Obată / Milica Obată / Anicuța Obată / Nicolae obășigan / Sborie popa /
 Stănița N Petruțiu / Dumitru Rosca / Maria Rosca / Nicolae Mîgean / Maria

Măgean / Dumitru Cruțu / Marina Cruțu / Dobră P Tunariu / Dumitru P
Tinariu / soră P Hanciu / Ană P gosa / Vasile Poppae / Maria Poppae /
Dionisie Zgură / Mărină Zgură / Mărie Zgură / Ana Herța / Nicolae Herța /
Ana P . Hanciu / Ana P . Hanciu / Stana Op Puchila / Radu Ioan / Niculaie
Apolzan / Ana Apolzan / Dumitru Hârâciu / Dumitru Hârâciu / Mariana
Hârâciu / Paraschiva Hârâciu / Ioan Hârâciu / Mariia Hârâciu / Stană Poppa
/ Dumitru Poppa / Ioan Tântea / Paraschiva Țântea / Mariea Țântea / Oteliea
Popa / Dumitru Popa / Ion Popa / Oteliea Popa / Ion Măjean / ană Răsciu /
Costantin Răsciu / Dumitru Soră / Ană Soră / Paraschiva Soră / Oprea
Hășigan / Mărie Hășigan / ana Hîșigan / Ilie Jitian / Atanasie Jitian / Maria
Jitian / Tincea Jitian / Costandin Popa / Marie Popa / Ion Popa / Elena Popa /
Costandin Popa / Marie Popa / Nicolae Angelu / Ionu Nanașiu / Ana Nanașiu
/ Marie Nanașiu / Niculae Nanașiu / Ioan Peligrad / Dumitru Peligrad /
Nicolae Peligrad / Maria Peligrad / Maria D Peligrad / Stană Frăcea / Dumitru
Frăcea / Ion Roșca / Ioan Roșca / Neagă Roșca / Paraschivă Răcu / George
Roșca / Oprea Roșca / Iulius Ionescu / Petru Giura / Danil Criștiu / Maria
Roșca / Ioan Roșca / Dumitru Gherman / Stana Gherman / Pavel Gherman /
Ana Mosora / Ana Apolzanu / Pătru Gherman / Mărie R. Antonie / Romanu
Antonie / Paraschiva gavojdea / Dumitru Sceopu / Anuția Sceopu / Dionisie
Preda / Ana Preda / Ana Preda Maria Preda / Ioan Cărată / Mosora Paraschiva
/ Mosora Ioan / Ioan Hânsa / Gheorghe Sîrbu / Nicolaie Roșca / Vasi Roșca
/ Para. Drăgan / Paraschiva Drăgan / Stana Ciucur / Ioan Ciucur Ană Ciucuru
/ Paraschiva Ciucur / Maria Roman / Maria Jana / Ioana Roșca / Niculae
Roșca / Ilie Román / Ioan Dejan / Paraschivă Dejan / Maria Dejan / Ană
Dejan / Ioan Dejan / Paraschiva Bogățian / Ioan Bogățian / Niculae Sorescu
/ Ioan Mosora / Maria Mosora / Marie Bârsan / Ion Bârsan Vasile / Muntean
Ana Muntean / Marie Caratușiu / Marie Sîrbu / Niculae Dădârlatu /
Paraschiva Dădârlatu / Marie Dădârlatu / Maria I. Răcuciu / Maria I. Comșia
/ Ionelu I. Răcuciu / Dtru I. Comșia / Ioan I. Comșia / Ion Manasiu / Ion
Manasiu / Niculae Manasiu / Oprea Manasiu / Mărie Manasiu / Mărie
Manasiu / Ilie Jitian / Ilie I. Jitian / Mihaiu I. Jitian / Paraschiva I. Jitian / Ana
O. Borcea / Maria Popa / Alisandru Popa / Niculae Tempănariu / Maria
Tempănariu / Ana Solomie / Dumitru Herța / Paraschiva Herța / Mărie Herța
/ Ilie Herța / Pătru Herța / Paraschiva Simion / Elisaveta Herța / Simion Istrate

/ Paraschiva Istrate / Ioana Kester / Elena Kester / Ilie Martin / Ilie I. Martin
 / Ioan Martin / Aurel Bădilă / Ană Dădârlat / Dumitru Dădârlat / Ană Țața /
 Mariea Banciu / Ana Sîrbu / Nicolae Sîrbu / Iustina Sîrbu / Iónu Moldovan /
 Mărie Moldovan / Dumitru Lucaciu / Marie Lucaciu / Marie Lucaciu /
 Paraschiva Lucaciu / Ștefan Oncea / Ana Oncea / Ionu Droc / Ana Droc /
 Dumitru Curtian / Dumitru Curtian / Zaharie Curtian / Maria Curtian /
 Dumitru Dădârlat / Ana Dădârlat / Opreșiu Barzan / Ioan Muntean / Marina
 Muntean / Nicolae Popa Nicolae Popa / Mariea Popa / Ioanu Moga / Ana
 Hanciu / Maria Hanciu / Paraschiva Hanciu / Ioan Hanciu / Ana Domanriu /
 Dumitru Domanriu / Marină Samoilă / Nicolae Samoilă / Petru Stan / Marină
 Stan / Mariea Soră / Marie Moga / Ana Martin / Stana Martin / Ana Jitician /
 Nicolae Lupaș / Dr. Mihai Lupaș / Maria Lupaș / Elisaveta Tarcia Vesa
 George / Docie Vesa / Oprea Vesa / Mihail Vesa / Marie Vesa / Ioan Vesa /
 Georgie Vesa / Dumitru Cristiu / Dumitru Boghean / Elena D. Boghean / Ilie
 Cruțiu / Paraschiva Cruțiu / Ecaterina Manasie / Elena Frîncu / Vasilie
 Rodean / Marie Stireciu / Marie Borcea / Samoilă Duca / Mariea Duca /
 Parasciva Popa / Dumitru Popa / Elisaveta Vesa / Marina A. Maer / Anna
 Boer / Maria Domnariu / Domnica Peligrad / Simion Peligrad / Paraschiva
 Stireciu / Maria Stireciu / Comană Florean / Chivuța Maier / Dumitru
 Peligradu / Paraschiva Peligradu / Maria Peligrad / Paraschiva Peligrad / Ilie
 Peligrad / Polirka Józef / Polirka Antonia / Oprea Zeic / Fima Zeic / Ion
 Mânzat / Maria Mânzat / Vasile Mânzat / Semproniu Lupaș / Maria Borcea /
 Michail V. Simonetti / Anna Simonetti / Simion Simonetti / Nicolau Hențiu
 / Ciucur Ion / Ana David / Maria David / Paraschiva Dădârlatu / Ion Coșia /
 Ana Răcuciu / Groza Ioan / Groza Paraschiva / Ană Jitician / Elisaveta Comșa
 / Sofie Dancu / Nicolae Cristiu / Maria Criștiu / Marina Criștiu / Maria Stroia
 / Nicolae Mosora / Ilie Mosora / Marie Mosora / Dumitru Bârsan / Marina
 Bârsan Maria Moga Criștiu / Dumitru Jurca / Marina Floașiu / Marina Cruțiu
 / Paraschiva Herța / Paraschiva I. Herța / Maria Jurca / Hortensia Lupaș / Ana
 Tîmpănariu / Maria A. Gherman / Antonie Gherman, pr[eot] și înv[ățător] /
 Constantin Țintea, înv[ățător] / Cornelia Țintea / Cornelia Țintea / Nicolae
 Oprean / Maria N. Oprean / Mircel N. Oprean / Miora Oprean / Gheorghe
 Iacob / Maria Barsan / Ana Simion / Maria Cosia / Ana Băcilă / Maria Luca
 / Ion Besoiu / Maria Besoiu / Nicolae jitian / Marie N jitianu / Avram Floașiu

/ Maria Floașiu / Marină Peligradu / Elena Preda / Marie Monar / Maria Țintea / Mariuță Țintea / Ioan Bucsian / Paraschiva Bucsian / Nicolae Bucsian / Oprea Bucșan / Josef Dietrich / Dumitru Lupaș / Ilie Hociotă / Ana Hociotă / Marie Iup / Ana Domnariu / Marie Domnariu / Maria Popa Chipară / Eleonora Țintea / Marioara Țintea / Marie Ținția / Ioan Iliu / Silvia Iliu / Parasciva Muntean / Lazar Stoia / Nicolae Stoia / Dumitru Stoia / Cornelia Stoia / Elena Stoia / Paraschiva Stoia / Ioan Stoia / Raveca Stoia / Răceu Ioan / Ana I Răceu / Marie N Hășigan / Nicolae N Hășigan / Ioan Mureșan / Dumitru Răsoiu / Ioan Răsoiu / Marie Rasoiu / Achim Tănase / Alisandru Grecu / Țica Iacob / Hanciu Dumitru / Elena Rasoiu / Marie Rasoiu / Iervin Mardan / Maria Mutu / Paraschiva Mutu / Niculae Popa Comănicu / Ana Răsoiu / Niculae Răsoiu / Danil Rodean / Ioan Țiația sen. / Ioan Țiația jun. / Stana Țiația / Ioan Țața / Achim Gligor / Nicolae Stanca / Lazăr Florea Ermina Irhas / Aurelia Banciu / Eleonora Banciu / Elena Oprean / Maria Peligrad / Maria Dădârlat / Paraschiva Aldea / Ana Țiața / Maria Dârdea / Ana Criștiu / Daniil Criștiu / Mini Criștiu / Val. Criștiu / Val. Criștiu / Lucian Criștiu / Stana I. Răcuciu / Domnica Răcuciu / Const. Răcuciu / Gheorghe Avram / E. Avram / Mini Lupaș / Simion Lupașu / Nikulae Lupașu / Simion Lupașu / + Simion Mateieș / + Ioan Mateieș / Jus. Mateieș / + Nicolae Mitea / + Mar. Mitea / + Ioan Mitea / + D-tru Mitea / + Izidor Fălămaș / + Antim Fălămaș / Ion Samoilă / Gergina Samoilă / Maria Samoilă / Neagă Samoilă / Ilie I. Hășigân / Paraschiva I. Hășigan / Stana Mosora / Constantin Roșca / + Luiza Heissman / + Papi Heissman / + Mateiu Sobol / Niculae Răcuci / Ion Răcuci / Daniil Pușchilă / Ana Jitian Ioan Țifrea sen[ior] / Ioan Țifrea jun[ior] / Valeriu Popa / Aurelia Popa

Trăiască România mare!

Gheorghe Mihai / Maria Duma / Ioan Dubenschi sen[ior] / Ioan Dubenschi / Romul Dubenschi / Valeriu Dubenschi / Dumitru Hasiu / Nicolae Gosia / Ana Iuga / Maria Bloțiu / Ana Bloțiu / Paraschiva Bloțiu / Elica Bloțiu / Tuți Moisin / Daniil Moisin / Dumitru Moisin / Ana Moisin / Nicolae Soră / Ana I. Popa / Ionel I. Popa / Aureliu Hațiegan sen[ior] / Rafila Hațiegan / Alexandrina Hațiegan / Aurel Hațiegan jun[ior]. / Emanuil Șepețan /

Ghiorghe Gujiu / Nicolae Gujiu / Maria Sepetan / Dumitru Herța / Ilie Herța
 / Lupea V. Comșia / Dumitru B. Comșa / Paraschiva D. Comșa / Nuți Comșa
 / Marioara Comșa / Vetty Comșa / Ionel D. B. Comșa / Iordachie Roșca
 Căpitanu / Maria Iordachie Roșca / Nicolae Popa / Ionu Popa / Ana I. Popa /
 Marina N. Nartea / Mariea N. Nartea / Ana N. Popa / Ana Lazăr / Ioan
 Dădârlat / Maria Dădârlat / Raveca Lazăr / Maria Stănilă / Nicolae Dădârlat
 / Dumitru Barbu / Ioan Jitian / Marie Jitian / Bace Fercus / Marie Hașiegan
 / Marie N. Miercuianu / Johanna Domnaru / Ana Hânsa / Olivia Vasiu /
 Taviția Vasiu / Cornelia Stoica / Maria Stoica / Mihail Stoica, căpitan / Iulius
 Ionescu / Maria T. Lupașiu / Nicolae Lupaș / Sabina I. Banciu / Melania
 Banciu / Ioan Oprean / Elena Oprean / Ioan Oprean / Lenița Oprean / Dumitru
 Moga / Maria Moga / Ioan Moga / Ana Moga Marina Moga / Marina Popa /
 Niolae Herția / Marie Herția / Nicolae N. Herția / Sana Herția / Oprea Borcea
 / Maria Borcea / Nicolae Borcea / Ilie Borcea / Mihaiu Borcea / Ana Borcea
 / Paraschiva Bucșa / Dumitru Bucșa / Ilie Topârceanu jun[ior] / Ilie
 Topârceanu sen[ior] / George Genie / Ana Genie / Ioan Genie / Elena Dr.
 Borcea / Marina A. Borcea / Paraschiva B. Popa / Sorica Gavrilă / Bucur V.
 Popa / Marina V. Popa / Oprea B. Popa / Veta Comșa / Dtru I. Comșa / Ana
 Comșa / Andreiu D. Comșia / Nicolae N. Grecu / Maria Grecu / Sorică Grecu
 / Veta Grecu / Dumitru Cruțu / Marina Cruțu / Paraschiva Iridon / Paraschiva
 Florian / Dumitru Lupaș / Petru Lupaș / Ioan Lupaș / Nicolae Ittu / Marie Ittu
 / Ioan Ittu / Dumitru Luca / Maria Luca / Mitică Luca / Ionel Comșa act.
 Mihaiu Larinari / Alecsandru Larinari / Maria Pușchilă / Maria Pușchilă
 Bratu / Ana D. Stănilă / Stana Milea / Dumitru Răsoiu / Dumitru Davel Ionel
 Dancu, sublocotenent / Ionu Ignatu / Agapia Comșia / Ana D. Țintia / Maria
 Țintea / Maria Olariu / Marina Barbu / Elisaveta O. Barbu / Ana O. Aldea /
 Marină Pușchilă / Maria Grecu / Ana Grecu / Ană Davel / Dumitru Davel /
 Stană Neda / Maria Măjan / Ion Aldea / Ana Aldea / Ana Roșca / Ana Vlad
 / Nicolae Ivan / Ana Ivan / Dumitru Ivan / Costantin Ivan / Dumitru Vlad /
 Marie Giurgiu / Paraschiva Baba / Dumitru Mosora / Maria Mosora / Ana
 Giurgiu / Lazar Tomuția / Ana Gruia / Ioan Gruia / Maria Stănișor /
 Paraschiva Stănișor / Ion Stănișor / Dumitru Stănișor / Nicolae Stănișor /
 Elisaveta Buda / Marie Ivan / Marie Miclăușiu / Marie Tomuța / Ion Tomuța
 / Ana Goșa / Marie Goșa / Stană Pușchilă / Marie Ciucuru / Paraschiva

Popescu / Ană Popescu / Mărie Stoica / Ană Ivan / Marie Ureche / Dumitru Popa / Maria Popa / Paraschiva Hâriciu / Ana Blotiu / Ion Barb / Ioana Barb / Maria Hârăciu / Dumitru Goșa / Maria Goșa / Paraschiva Barbu / Marie Stănișor / Ană Tarcea / Paraschiva O. Jitian / Paraschiva Bratu / Marie Moldovin / Paraschiva Coșea / Maria Coșea / Mărie Carată / Paraschia Drăgoiu / Ana Cărată / Marina Cărată / Dumitru Coșea / Paraschiva Coșea / Dumitru Coșa / Maria Coșa / Marie Milia / Dumitru Milea / Salomi Barsănescu / Maria Hânsa / Paraschiva Hânsa / Paraschiva Hânsa / Marina Sora / Dumitru Roșca / Nicolae Soră Băra / Ană Soră / Maria Soră / Chița Sora / Maria N. Șandru / Ana Hanciu / Ana Roșca / Dumitru Șandru / Ană Popa / Irina Chirca / Ana Chirca / Costandin Frăcea / Paraschiva Frăcea / Paraschiva Gerghina / Ana Noiță / Sora G. Tolu / Dumitru Stănișoru/ Elisaveta Stănișoru / Dumitru Stănișoru / Constanța Chipară / Dumitru Moga/ Paraschiva Moga / Ioan Bobâlneanu / Bocea Ana / Bocea Ioan / Paraschiva Miclăuș / Dumitru Oancea / Av[ocăț D-tru Oancea / A[vocat] D-tru Răsoiu / Andrei Lascu / Mărioara Lascu / Elisaveta Dubenschi / Niculae Milea / Marie Milea / Niculae Milea / Oprea Borcea / Dumitru Hășigan / Nicolae Cantor / Costandin Crișan / Maria Stoia / Oprea Arsenie / Paraschiva O. Arsenie / Ioan Prodan sen[ior] / Ioan Prodan jun[ior]/ Ana Prodan / Dumitru Răsoiu / Maria D. Cup Maria / D. Roșca / Maria Văcariu / Virgil Itu / Ana Măierean / Mărioara Ciorba / Rafila Ciorba / Gizella Lorinsky / Maria P. Comșa / Maria C. Brediceanu / Marioara V. Pop / Nicolae Clej / Maria Clej / Maria C. Domnariu / Maria I. Bera / Ioan Stireciu / Maria Stireciu / Constantin Herția / Elisaveta Herția / Marioara Herția / Eugen Herția / Liviu Herția / George Oprea / Constantin Șerb / Maria Banciu / Maria Soră / Marinuța Iacob / Ana Dr. Lupaș / Maria Oprean.

Muzeul Național al Unirii Alba din Iulia.⁶²

⁶² Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. V, f. 541-569; Ion Ardeleanu, Ștefan Pascu, Ion Popescu-Puțuri, *1918 la Romani - Documentele unirii: Unirea Transilvaniei cu Romania. 1 decembrie 1918*, Vol. IX, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, p. 106-115; Alexiu Tatu, Silviu Borș, Bogdan Andriescu, *Participanții din localitățile sibiene la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 1 Decembrie*, Editura Armanis & Mega, Sibiu & Cluj-Napoca, 2018, p. 258-265.

Credentiaſal.

Subscriſii membri ai „Œfatului Cercului
Naſional Român din Œaliſte ſi ſur^e încre-
dintăm ca reprezentanſi ai noſtri pe Domnii:

Dr. Nicolae Œtra, Œaliſte,
Ioan H. Heflea, Œaliſte,
Aurel Decei, Gurarăului,
Dumitru Moga, Œaliſte,
Dumitru Beju, Œaliſte.

Domnii ſus numiſi împuterniciſi din partea
noaſtră de a vota, de a ſubſcrie, de a vorbi ſi
de a aduce concluzi validé în numele cercului
Œaliſte.

Œaliſte, 28/XI. 1918.

Œacob Gligorici
Ioan Patachi
Alecsu Œjorne

Ioan Har.	Petru Contu	Ilie Gendin
Œcob Gampu	Ion Toma	Dumitru Dumoi
Petru Sapariſt	Ilie Hancu	Ioan Œojan
Ilie Œtoici	Ion Œtoici	Ioan Mureſ
Petru Contu	Œacob Œopârcean	George Œopa
Ioan Arſene	Niculăe Œhincă	Nicolae Œican
Ioan Brădu 1825	Ion Œoici	

Nicolae Tarcu
 George Hoga
 Dumitru Hoga
 George T. Tarcu
 Ioan Sculcu
 The Condin
 Musu Tarcu
 Ion Sas
 Ion Seculean
 Arhim Musu
 Niculae Sas
 Ioan filij Tarcu
 Tarcu Anu
 George Tarcu Tarcu
 Tarcu Anu
 George Tarcu
 Macarie Tarcu
 Ion Tarcu
 Petru Apolzan
 Ioan Tarcu
 Ioan Tarcu Apolzan
 Ion B. Nicula
 Ion T. Tarcu
 Tarcu Leonovici
 Oprea Bass
 Ion Tarcu
 Nicolae Tarcu
 Moise Tarcu
 Ioan Tarcu
 Tarcu Tarcu

Ioan Tarcu
 577
 Subscribita sau inchisat.
 Felicitate in 800 noiembrie 1918.
 Ioan M. Hoga
 pro comitate lui m. m.
 si scribita al. f. m. m. i.
 cal.

CALISTE
 SI JUH
 1918

Credințional

Subscrișii membri ai Statului
Cercului Național Român din Săliște și
jur împrejurimii ca reprezentanți ai noștri
pe Domni:

1.)	D ^{le} Nicolae Petra,	Săliște
2.)	Ion St. Șteflea,	Săliște
3.)	Onușel Decei,	Gurașăului
4.)	Dumitru Maga	Săliște
5.	Dumitru Reju	Săliște

Domni sus numiți împuterniciți din
partea noastră de a vota, de a subscrie, de
a vorbi și de aduce concluze valide în
numele cercului Săliște.

Săliște în 28. / XI. 1918.

Ioan. Lav Nicolae Munteș	George I. Tarcăș	
Nicolae Pompuș	Ion Șteflea	Ion Seculean
Petru Șteflea	Jacob Gligorici	Ilie Condoi
Ilie Șteflea	Ioan Pătrășcu	Muraru Ion
Petru Contu	Alecsu Tyrene	Ion Sas
Ioan Chirșe	Ilie Condoi	Ion Seculean
Ion Oșu	Dumitru Dumoi	Achim Munteș
Petru Contu	Ion Lojan	Nicolae Sas
Ion Toma	Ioan Mureș	Ioan Filip Tarcăș
Ilie Honcu	George Popa	Tomasa Ana
Ion Șteflea	Nicolae Săvescu	George Jacob Tarcăș
Jacob Topăncian	George Moga	
1225	Dumitru Moga	

379

Tomiso. Aurel
 George Tancu
 Macarie Ion
 Ion Demian
 Petru Apolzan
 Ioan Sarau
 Ioan Stefan Apolzan
 Ion B. Niculescu
 Ion I. Ignareig
 Yana Leonovici
 Oprea Bais
 Ion Muntea
 Andrei Iiu
 Moise Dordea
 Traian Tulutay
 Dumitru Beju
 Ion Olteanu
 Antonie Tociu

Subsemnatul sau inchinat
 Feliste in 30 noiembrie 1918
 Ioan St. Beju
 pro Consiliului
 din Saliste
 al sf. mit. din Saliste
 jur.

Credențional - Sfatul Cercului Național Român din Săliște și Jur, 28 Noiembrie 1918.
 Delegați: Dr. Nicolae Petra, Ioan St. Steflea, Aurel Decei, Dumitru Moga, Dumitru Beju.
 (Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. III, f. 376-379)

Credențional

Subscrișii membri ai Sfatului Cercului Național Român din Săliște și
Jur încredințăm ca reprezentanți ai noștri pe domnii:

Dr. Nicolae Petra, Săliște,
Ioan St. Steflea, Săliște
Aurel Decei, Gurariului
Dumitru Moga, Săliște,
Dumitru Beju, Săliște.

Domni[i] sus-numiți [sunt] împuterniciți din partea noastră de a vota,
de a subscrie, de a vorbi și de a aduce concluze valide în numele cercului
Săliște.

Săliște, 28.XI.1918.

Ioan Zav, Nicolae Pamp, Petru Lapadat, Ilie Stoiță, Petru Conțu, Ioan
Arsene, Ioan Bradu, Petru Conțu, Ioan Toma, Ilie Hanzu, Ion Stoiță, Iacob
Topârcian, Niculae Muntean, Ion Stoiția, Iacob Gligorea, Ioan Patachi,
Alecsie Pipern, Ilie Candin, Dumitru Duma, Ioan Lojan, Ioan Macrea,
George Sopa, Nicolae Dican, George Moga, Dumitru Moga, George I.
Tarcea, Ioan Sculean, Ilie Candin, Muran Ion, Ion Sas, Ion Secolean, Achim
Muscan, Nicolae Sas, Ioan Filip Tarcea, Tănasă Oana, George Iacob Tarcea,
Tarcea Aurel, George Tarcea, Macarie Ion, Ion Demian, Petru Apolzan, Ioan
Săroiu, Ioaneșiu Apolzan, Ion B. Nicula, Ion I. Topârcian, Ion Leonoviciu,
Oprea Bîr, Ion Muntean, Nicolae Sion, Moise Dordea, Ioan Vulcuțiu, Liviu
Roșca, Ioan Mînzat și Antonie Văcaru.

Subscrierile s-au încheiat.
Săliște, în 30 noiembrie 1918.

Ioan St. Steflea,
preș[edintele] Comitetului Naț[ional]
și secretar al Sf[atului] naț[ional] cercual.

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia.⁶³

⁶³ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. III, f. 376-379; Ion Ardeleanu, Ștefan Pascu, Ion Popescu-Puțuri, *1918 la Romani - Documentele unirii: Unirea Transilvaniei cu Romania. 1 decembrie 1918*, Vol. IX, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, p. 61.

Credențional

Comitetul național din comuna Săliște, în-
 ținut în ședință extraordinară la 16/29 Noiembrie 1918,
 a ales ca reprezentant al său la marea adunare na-
 țională din Alba Iulia pe Oprea Borcea jiu. și l-a
 împuternicit să ca partă cu vot decisiv la consfă-
 țurile acestei adunări. Drept care i s-a dat acest
 credențional întărit cu înscătușările subsemnatilor
 și cu pecetea gardiei naționale.

Săliște în 16/29 Noiembrie 1918.

[Signature]
[Signature]

Joan H. Hefler
 pres al com. nat.

Credențional

Comitetul național din comuna Săliște, întrunit în ședința extraordinară la 16/29 noiembrie 1918 a ales ca reprezentant al său la marea adunare națională de la Alba Iulia pe Oprea Borcea jun[ior] și l-a împuternicit să ia parte cu vot decisiv la consfăturile acestei adunări. Drept care le-a dat acest credențional întărit cu iscăliturile subsemnaților și cu pecetea gardei naționale.

Săliște în 16/29 Noemvrie 1918

Indescifrabil
Notar

Ioan St. Steflea,
preș[edintele] com[itetului] naț[ional]

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia.⁶⁴

⁶⁴ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. III, f. 380; Ion Ardeleanu, Ștefan Pascu, Ion Popescu-Puțuri, *1918 la Romani - Documentele unirii: Unirea Transilvaniei cu Romania. 1 decembrie 1918*, Vol. IX, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, p. 106.

1.	Abrud	Petru Pepevicu.	.1
2.	Agnita	Ioachim Muntean.	.2
3.	Alba-Julia	Ioan Teculescu	.3
4.	Avrig	Ioan Căndea	.4
5.	Biatrița	Gregorțiu Plătesu	.5
6.	Bran	Ioan Dan. adm.	.6
7.	Brașov	Dr Vasilie Saftu	.7
8.	Câmpeni	Petru Popoviciu. adm.	.8
9.	Cetatea de piatră	Andrei Ludu	.9
10.	Cluj	Tulliu Reșescu	.10
11.	Cohalm	Ieremie Buzza, paroh, cond ef. prot.	.11
12.	Dej	Teodor Herman	.12
13.	Deba	Dr Ioan Deba	.13
14.	Deba	Ioan Merariu	.14
15.	Făgăraș	Nicolae Borza	.15
16.	Găgău	Ioan Pepevicu	.16
17.	Hățeg	Dr Corneliu Popescu	.17
18.	Hunedoara	Dr Corneliu Popescu, adm.	.18
19.	Ilia	Dr Ioan Deba, adm.	.19
20.	Lupșa	Vasilie Can	.20
21.	Mediaș	Remus Mircea	.21
22.	Mercurea	Avram S. Păcurariu	.22
23.	Mureș-Oșerhei	Ștefan Rusu	.23
24.	Orăștie	Vasilie Domșa	.24
25.	Reghin	Vasilie Duma	.25
26.	Săliște	Dr Ioan Lupăș	.26
27.	Sebeș	Sergiu Mădău	.27
28.	Sibiu	Dr Ioan Streia	.28
29.	Sighișoara	Dumitru Moldovan	.29
30.	Târnava	Nicolae Tederan	.30
31.	Treiscaune	Constantin Dimian	.31
32.	Turda	Iovian Mureșan	.32
33.	Ugureș	Pavel Reșca	.33
34.	Zărand	Vasilie Damian.	.34

430-

Lista protopopilor **ortodocși**, delegați de drept la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 1 Decembrie 1918
(Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. I, f. 55)

369
Credențional.

Subsemnații adevărați, că în cercul electoral al Săliștei
din comitatul Sibiu s'au ales azi ca delegați ai acestui
cerc electoral doi: Nicolae Comșa în Săliște
Ionel Comșa în Săliște
Reprezentanți ai în
și Comitetul Cercului de păstrare a Săliștei
cu majoritate de voturi în
unanimitate.

Drept-ce susnumiții delegați sunt prin aceasta autorizați a lua parte cu
vot decisiv la Marea Adunare Națională Română ce se va convoca prin Consiliul
Central Național Român, în numele tuturor Românilor din acest cerc electoral și la
alte Mari Adunări Naționale Române, cari eventual o să mai fie convocate în de-
cursul anului acestuia ori în anul următor și a contribui cu votul lor la decidera
asupra sorții viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Bănatul
Timișan.

Dat din colegiul electoral al cercului electoral _____
ținut în ziua de _____ Noembrie 1918.

Nicolae Comșa
prezident.

Ionel Comșa
notar.

571

bătăuși de încredere din comună.

Comitetul: Areal

Credențional - Casa de păstrare din Săliște, comitatul Sibiu, Noiembrie 1918.
Delegați: Nicolae Comșa, Ionel Comșa.
(Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. I, f. 369)

Credențional

Subsemnații adevărim că în cercul electoral al Săliștei, din comitatul Sibiu, s-au ales azi ca delegați ai acestui cerc electoral dnii:

Dr. Nicolae Comșa, în Săliște

Ionel Comșa, în Săliște

reprezentanți ai Casei de păstrare, în Săliște.

Drept ce sus-numiții delegați sunt prin aceasta autorizați a lua parte cu vot decisiv la Marea Adunare Națională Română ce se va convoca prin Consiliul Central Național Român, în numele tuturor Românilor din acest cerc electoral și la alte mari adunări naționale române, care eventual o să mai fie convocate în decursul anului acestuia ori în anul următor și a contribui cu votul lor la deciderea asupra sorții viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Bănatul Timișan.

Dat din colegiul electoral al cercului electoral
ținut în ziua de Noemvrie 1918.

Dr. Comșa,
prezident

[semnătură indescifrabilă]
notar

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. ⁶⁵

⁶⁵ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. I, f. 369; Ion Ardeleanu, Ștefan Pascu, Ion Popescu-Puțuri, *1918 la Romani - Documentele unirii: Unirea Transilvaniei cu Romania. 1 decembrie 1918*, Vol. X, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, p. 41.

Credențional

Comitetul Societății femeilor ortodoxe-române
din Săliște, întrunit în sedință extraordinară azi în
11/24 Noiembrie 1918 a emis în numele său pe numele
Maria Iordache Roșca și Maria Oprea Borcea
ca reprezentante la marea adunare națională
de la Alba-Iulia. Drept care le-a dat acest creden-
țional întărit cu iscăliturile subsemnatilor.

Săliște în 11/24 Noiembrie 1918.

Ioan Lupă
Prezident

D. Dumitru Poarcă
Secretar

Credențional

Comitetul Societății femeilor ortodoxe-române din Săliște, întrunit în ședința extraordinară azi în 11/24 noiembrie 1918 a emis din sînul său pe membrele Maria Iordache Roșca și Maria Oprea Borcea ca reprezentante la marea adunare națională de la Alba Iulia. Drept care le-a dat acest credențional întărit cu iscăliturile subsemnaților.

Săliște în 11/24 noiembrie 1918

Dr. Ioan Lupaș
prezident

Dr. Dumitru Borgia
secretar

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia.⁶⁶

⁶⁶ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. I, f. 515; Ion Ardeleanu, Ștefan Pascu, Ion Popescu-Puțuri, *1918 la Romani - Documentele unirii: Unirea Transilvaniei cu Romania. 1 decembrie 1918*, Vol. X, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, p. 175.

Credențional

Adunarea generală a Reuniunii meseriașilor români din Săliște, întrunită în sedință extraordinară pe 11/24 Noiembrie 1918, a emis din sinul său pe membrii Ioan Bucșan și Daniil Bârsan, ca reprezentanți la marea adunare națională de la Alba-Iulia -- Drept care le-a dat acest credențional întărit cu iscăliturile biroului și a bărbaților de încredere

Săliște în 11/24 Noiembrie 1918

Ioan Bucșan
prezident

Ioan Bârsan
secretar

Bărbați de încredere:

Ioan Oprescu
Bârsan

Al. Lora
Ionuț Lupșan

Credențional

Adunarea generală a Reuniunii meseriașilor români din Săliște, întrunită în ședința extraordinară azi în 11/24 Noemvrie 1918 a emis din sânul său pe membrii Ioan Bucșan și Daniil Bârsan ca reprezentanți la marea adunare națională de la Alba Iulia.

Drept care le-a dat acest credențional întărit cu iscăliturile biroului și a bărbaților de încredere.

Săliște în 11/24 noiembrie 1918

D. Comșa
prezident

Ioan Iacob
secretar

Bărbați de încredere:

Ioan Oprean
Bârsan
Ilie Soră
Toma Lupaș

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia.⁶⁷

⁶⁷ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. I, f. 933; Ion Ardeleanu, Ștefan Pascu, Ion Popescu-Puțuri, *1918 la Romani - Documentele unirii: Unirea Transilvaniei cu Romania. 1 decembrie 1918*, Vol. X, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, p. 23.

Credențional.

Subsemnatii adeverim, că în cercul electoral al *Murăs-Ludoș*
din comitatul *T. Arieș* s'au ales azi ca delegați ai acestui
cerc electoral dñi:
V. Vasile Cerchizian preat în *Cozul de Câmpie*
I. Ivan Oltean dir. în *Murăs-Ludoș*
Vasile Morariu rivat în *felăindul mare*
Niculae Vulcu popr. în *felăindul*
Dumitru Iclanzan ecm. în *felăindul*
cu ~~majoritate de voturi~~ ananimitate.

Drept-ce susnumiții delegați sunt prin aceasta autorizați a lua parte cu
vot decisiv la Marea Adunare Națională Română ce se va convoca prin Consiliul
Central Național Român, în numele tuturor Românilor din acest cerc electoral și la
alte Mari Adunări Naționale Române, cari eventual o să mai fie convocate în de-
cursul anului acestuia ori în anul următor și a contribui cu votul lor la decidera
asupra sorții viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Bănatul
Timișan.

Dat din colegiul electoral al cercului electoral *Murăs-Ludoș*
ținut în ziua de *24* Noiemvrie 1918.

Basilin Suciu
prezident.

Vasile Cerchizian

I. Ivan Oltean

Vasile Morariu

Niculae Vulcu

Dumitru Iclanzan

Cozul de Câmpie

Murăs-Ludoș

felăindul mare

felăindul

felăindul

felăindul

felăindul

felăindul

felăindul

felăindul

felăindul

felăindul

felăindul

felăindul

felăindul

felăindul

Mihail Iclanzan
notar

Andrei Bastin

Ivan Oltean

Vasile Morariu

Niculae Vulcu

Dumitru Iclanzan

Cozul de Câmpie

Murăs-Ludoș

felăindul mare

felăindul

felăindul

felăindul

felăindul

felăindul

felăindul

felăindul

felăindul

felăindul

felăindul

felăindul

felăindul

felăindul

Credențional - Murăs-Ludoș din comitatul Turda-Arieș, 24 Noiembrie 1918.
Delegați: Vasile Cerchizian, Ivan Oltean Vasile Morariu, Niculae Vulcu (născut în Săliște) și Dumitru Iclanzan.
(Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. III, f. 816)

Credențional

Subsemnații adevărim că în cercul electoral Murăș-Ludoș din comitatul T[urda]. Arieș s-au ales azi ca delegați ai acestui cerc electoral dnii:

Dr. Vasilie Cerchizan, preot în Cocul de câmpie,

Dr. Ivan Oltean, av[ocat] în Murăș-Ludoș,

Vasilie Morariu, înv[ățător] în Murăș-Ludoș,

Niculae Vulcu, proprietar în Iclanzălul mare

Dumitru Iclanzan, econom în Iclanzel,

cu unanimitate.

Drept ce sus-numiții delegați sunt prin aceasta autorizați a lua parte cu vot decisiv la Marea Adunare Națională Română ce se va convoca prin Consiliul Central Național Român, în numele tuturor românilor din acest cerc electoral și la alte mari adunări naționale române, care eventual o să mai fie convocate în decursul anului acestuia ori în anul următor și a contribui cu votul lor la deciderea asupra sorții viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Banatul Timișan.

Dat din colegiul electoral al cercului electoral Murăș-Ludoș, ținut în ziua de 24 noiembrie 1918.

Notari:

Baziliu Suciu
prezident

Dr. Mihail Moldovan
Dr. Victor Suciu

Bărbați de încredere din comune:

Cheția George Dănilă,

preot Puia Tanassy

Octavian German

Ioan Fekete

A. Pop Sovaroși

B. Hodoșiu

Octavin Bugner

Octavian Florian

Octavian Florian

Dumitru Sângeorge

Andrei Badiu

Ioan Catona

Simion Rus

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. ⁶⁸

⁶⁸ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. III, f. 816; Ion Ardeleanu, Ștefan Pascu, Ion Popescu-Puțuri, *1918 la Romani - Documentele unirii: Unirea Transilvaniei cu Romania. 1 decembrie 1918*, Vol. IX, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, p. 447.

Credențional

Subsemnații adevărim, că *Doamna Dr. Eleonora Lemény m. Rozvány,*
profesoara în Sibiu este emisă din partea mai jos indicatei corporațiuni
 ca delegat al ei în Marea Adunare Națională Română, ce se va convoca în
 acest an, și în alte Mari Adunări Naționale Române, cari eventual se vor mai
 țineă în decursul anului următor.

Dat din *sedința comitetului* ținută în *Novembrie* la ziua
 de *26* anul 1918.

Pentru *Reuniunea femeilor române*
din Sibiu

Catrina G. Bărsan
 președinte

Dr. M. Bologan
 notar

Letitia Dr. Bologan
Ania Mihaltianu
Valeria S. Bui

Livia Crăciunescu
Nemlia Vătaru
Maria S. Piro

bărbați de încredere

bărbați de încredere.

637-

Credențional - Sibiu, 26 Novembrie 1918. Reuniunea femeilor române.
 Delegată: Eleonora Lemény m. Rozvány (născută în Săliște).
 (Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. I, f. 521)

Credențional

Subsemnații adevărim că Dna Dr. Eleonora Lemény m. Rozvány, profesoară în Sibiu este exmisă din partea mai jos indicatei corporațiuni ca delegată a ei în Marea Adunare Națională Română, ce se va convoca în acest an, și în alte Mari Adunări Națională Române, care eventual se vor mai ținea în decursul anului următor.

Dat din ședința comitetului ținută în noiembrie la ziua de 26, anul 1918.

Pentru Reuniunea femeilor române din Sibiu.

Catinca R. Bârseanu
Președinte

Dr. V. Bologa
Notar

Letiția Dr. Bologa
Anna Mihălțianu
Valeria Dr. Beu

Livia Crăciunescu
Emilia Vătășan,
Maria Dr. Piso

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia.⁶⁹

⁶⁹ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. I, f. 521; Ion Ardeleanu, Ștefan Pascu, Ion Popescu-Puțuri, *1918 la Romani - Documentele unirii: Unirea Transilvaniei cu Romania. 1 decembrie 1918*, Vol. X, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, p. 176.

Părintele Protopop Dr. Ioan Lupaș
Președinte al Consiliului Național al Cercului Săliște.
Delegat de drept la Marea Adunare Națională de Alba Iulia în calitate de Protopop de Săliște.
Membru ales al Marelui Sfat Național Român din Transilvania.
Secretar general la Biserica ortodoxă în cadrul resortului de Culte și Instrucție publică al Consiliului Dirigent.
(Muzeul Culturii Săliștene - „Reuniunea Meseriașilor români din Săliște. 1882-1932”)

**Părintele Protopop Dr. Ioan Lupaș și soția Ana,
deținuți politici la Budapesta în perioada 13 octombrie 1916 - 6 aprilie 1917.
(Arhiva personală Ana Lupaș)**

**Dr. Onisifor Ghibu - referent școlar consistoral, pedagog.
Fondator al Prtidului Național Modovenesc din Basarabia având merite deosebite în unirea provinciei cu România.
Membru ales al Marelui Sfat Național Român din Transilvania.
Secretar general la Instrucțiune Publică în cadrul resortului Cultelor și Instrucțiunii Publice al Consiliul Dirigent.
(fotoalbumulghibu.wordpress.com)**

Ionel Comșa - mare comerciant.
Delegat la Marea Adunare Națională de Alba Iulia din partea Casei de Păstrare din Săliște.
Membru ales al Marelui Sfat Național Român din Transilvania.
Secretar general pentru comerț în cadrul resortului de Adricultură și Comerț al Consiliului Dirigent.
(Muzeul Culturii Săliștene - „Reuniunea Meseriașilor români din Săliște. 1882-1932”)

Dr. Nicolae Comșa - medic.
Delegat la Marea Adunare Națională de Alba Iulia din partea Casei de Păstrare din Săliște.
Membru ales al Marelui Sfat Național Român din Transilvania.
A fost numit prefect al județului Sibiu pe data 29 decembrie 1918 de către Consiliul Dirigent.
(Muzeul Culturii Săliștene - „Reuniunea Meseriașilor români din Săliște. 1882-1932”)

**Ioan St. Șteflea - sublocotenent.
Comandantul Gărzii Naționale din Săliște.
Delegat ales la Marea Adunare Națională de Alba Iulia din partea Comitatului Sibiu, Cercul electoral Cristian.
(Muzeul Culturii Săliștene - „Reuniunea Meseriașilor români din Săliște. 1882-1932”)**

Dumitru Moga - meseriaș lăcătuș.
Delegat ales Marea Adunare Națională de Alba Iulia din partea Comitatului Sibiu, Cercul electoral Cristian.
(Muzeul Culturii Săliștene - „Reuniunea Meseriașilor români din Săliște. 1882-1932”)

Oprea Borcea junior - comerciant.
Delegat supleant la Marea Adunare Națională de Alba Iulia din partea Comitatului Sibiu, Cercul electoral Cristian.
(Muzeul Culturii Săliștene - „Reuniunea Meseriașilor români din Săliște. 1882-1932”)

Ioan Bucșan - tăbăcar.
Delegat la Marea Adunare Națională de Alba Iulia din partea Reuniunii Meseriașilor din Săliște.
(Muzeul Culturii Săliștene - „*Reuniunea Meseriașilor români din Săliște. 1882-1932*”)

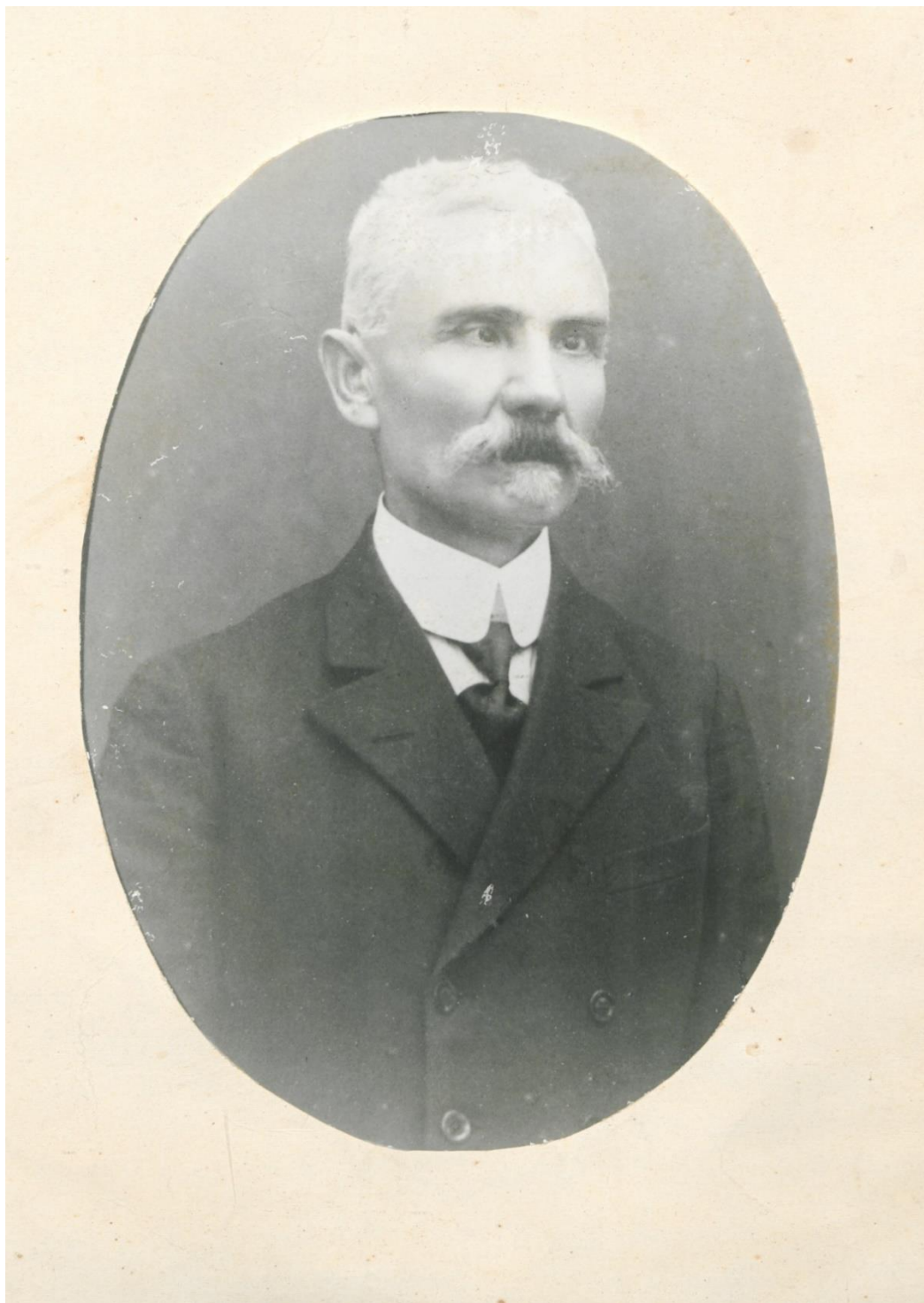
Daniil Bârsan - fierar.
Delegat la Marea Adunare Națională de Alba Iulia din partea Reuniunii meseriașilor români din Săliște.
(Muzeul Culturii Săliștene - „Reuniunea Meseriașilor români din Săliște. 1882-1932”)

Dr. Eleonora Lemény măritată Rozvány.
Delegată la Marea Adunare Națională de Alba Iulia din partea Reuniunii femeilor române din Sibiu.
Singura femeie membru ales în Marelui Sfat Național.
Consilier de secție la resortul Ocrotirilor Sociale din cadrul Consiliul Dirigent.
Delegată la Conferința de pace de la Paris.
(Muzeul Culturii Săliștene)

**Axente Banciu - profesor la gimnaziu român din Braşov.
Membru ales al Marelui Sfat Naţional Român din Transilvania.**

**Dumitru Lăpădat - învățător, director al Școlii din Săliște.
Membru cooptat al Marelui Sfat Național Român din Transilvania în ședința ținută la 30 iulie 1919.
(Muzeul Culturii Săliștene)**

Aciliu o picătură de suflet pentru România Mare⁷⁰

Preot Florin George Radu

Contribuția Comunei Aciliu la lupta pentru întregirea nemului și la Marea Adunare Națională din Alba Iulia la 1 Decembrie 1918

Anul acesta la 1 decembrie 2018 se împlinesc 100 de ani, de la Unirea tuturor Românilor, într-un singur Stat Național și independent: România.

Înfăptuitorii Uniri, nu mai sunt printre noi cei vii. Unii au căzut pe câmpurile de luptă înainte de a-și vedea visul împlinit. Alții au trecut la cele veșnice cu inima împăcată și datoria împlinită, că au trăit și au văzut înfăptuirea Unirii tuturor românilor.

Pentru a nu rămâne îngropată, necunoscută și nescrisă lupta și contribuția acilenilor la înfăptuirea unității naționale am întocmit aceste amintiri (scrisa vrednicul de pomenire fiu al satului, prof. Ioan Vulcuțiu) ca să rămână drept document, despre generația luptătoare și fericită a trăirii Învierii și Unirii tuturor românilor.

Scurtă descriere a comunei Aciliu și locuitorilor ei

Comuna Aciliu se află în județul Sibiu la 25 km de Sibiu, 3 km de la șoseaua națională și 2 km de la halta CFR.. Are una din cele mai pitorești așezări. Se află într-o groapă, înconjurat de 3 părți (la Răsărit, Miază-Noapte și Miază-zi) cu dealuri împădurite a căror înălțimi formează cumpăna apelor, spre Mureș și Olt, iar la Apus un șes îngust care se întinde până la Mureș străbătut de Valea Secașului.

Dinspre Valea Mureșului bat vânturi calde care dau o climă dulce, plăcută, prielnică pentru cultivarea viței de vie și a pomilor. E lipsită de geruri mari și de vânturi reci ce bat dinspre Olt și Negoi.

⁷⁰ Materialul a fost realizat având la bază un document scris în anul 1968, la 50 de ani de la Marea Unire de vrednicul de pomenire fiu al satului profesorul Ioan Vulcuțiu, director de Liceu și Președinte Responsabil ASTRA Târnăveni. Acest document inedit, scris la Sibiu și datat 6 iulie 1968, a fost publicat în anul 2018 la Editura Uranus din București având ca autor pe Ioan Vulcuțiu, sub titlul *Aciliu o picătură pentru România Mare*, îngrijitor de ediție fiind preotul paroh Florin George Radu.

Numărul caselor în 1918 a fost de 220 de fumuri, iar al locuitorilor, toți Români, de 1.200. Suprafața hotarului comunei de 1.000 ha și cuprinde : arături, vii, fânețe, păduri, pășuni și grădini. Față de numărul locuitorilor, pământul arător de 450 ha e mult prea mic pentru acoperirea consumului.

Sătenii erau nevoiți a lucra în parte adică în jumătate pământurile sașilor din Apold și Amnaș, pentru a se aproviziona cu grâu și porumb, iar pentru hrana vitelor, coseau fânețe tot în parte pe hotarul comunelor Săliște, Galeș, Tilișca.

Singurul venit al sătenilor erau viile și pomii a căror produse le valorificau pe piața din Săliște și Sibiu pentru plata impozitelor și acoperirea micilor cheltuieli gospodărești.

Acilenii au suferit și lupte cu lipsuri materiale din cele mai vechi timpurii ceea ce i-a făcut vânjoși, descurcăriți, ageri și harnici, înfruntând greutățile vieții.

Mulți au plecat din țară iar în 1900 erau 103 bărbați în SUA.⁷¹

Din trecutul comunei

Originea comunei Aciliu se pierde în negura îndepărtatelor vremi care coincid cu originea neamului. Apare în istorie deodată cu organizarea în state independente a celor două Principate, Țara Românească și Moldova sub diferite numiri : Echellew, Ettelew, Tetscheln, Icilău, Eesell, Uciliu. A făcut parte din Țara Amlașului aparținând voevodatului, lui Vladislau (1364-1377), Iar Mircea cel Bătrân (1386-1418) se intitula „*Mare Voievod a toată Țara Românească și a părților de peste munți Amlașului și Făgărașului ... stăpânitor*”.

Cele mai vechi urme despre existența comunei Aciliu, sunt de la anul 1366 sub numele de Ettlew, când se hotărăște unele moșii din ținutul Amlașului.

În 1366 regele Ludovic al Ungariei dă ordin voievodului Transilvaniei să delimiteze satele Icilău, Tilișca, Săcel și Orlat de teritoriul de sub voevodatul domnului Vladislau. Pentru că, sașii din Apold au înstrăinat un teritoriu din hotarul comunei Aciliu, acesta, face proces contra comunei Apold, pe care îl câștigă apolzenii (1394).

⁷¹ Ioan Vulcuțiu, *Aciliu o picătură pentru România Mare*, p. 8.

Se mai fac încă 3 procese dintre care cel de-al treilea îl câștigă acilenii, iar sașii făcând apel, al patrulea proces îl câștigă ei.

Amlașul și Făgărașul la anul 1462 a fost încorporat Ungariei de către regele Matias, acilenii devenind iobagi la groful din Sângătin.

Zile grele de umilință și suferință

Nobilimea ungurească de-a lungul secolelor a folosit contra Românilor cele mai crude măsuri pentru deznaționalizarea și extirparea totală a românilor.

În anul 1437 după înăbușirea răscoalei de la Bobâlna se decretează „*Unio-trium-nașionum*” prin care românii nu sunt recunoscuți ca națiune ci sunt trecuți în rândul animalelor necuvântătoare, buni pentru lucru, bătaii și spânzurări.

Nesupunrea românilor de a trece la catolicism, luteranism sau calvanism era pedepsită cu bătaii, închisoare și moartea în chinuri.⁷²

Lupta pentru credință și libertate

Între apărătorii credinței strămoșești a fost și Popa Ioan Avram din Aciliu, care mai mulți ani a cutreerat satele din sudul Transilvaniei, de la Orăștie până la Făgăraș, ținând cuvântări, iar în 1758 a ținut la Săliște un mare sinod, unde mulțimea adunată a fost îndemnată să-și păstreze legea strămoșească și să alunge din mijlocul lor pe falșii propovăduitori.

Popa Ioan împreună cu călugărul Nicodim din părțile Făgărașului merg cu o deputație de țărani și preoți la Curtea de la Viena să ceară contenirea prigonirii românilor ortodocși. Au fost prinși și închiși dar au evadat și scăpat cu fuga, ducându-se la Elisabeta a Rusiei cerând să intervină pe lângă regina Maria Tereza să înceteze prigonirea românilor ortodocși și să li se dea episcop de legea lor.

Curtea de la Viena a aprobat și numit un episcop ortodox pentru români. Popa Ioan moare în Rusia. Revoluția țăranilor din 1784 e surpimată în sânge prin tragerea pe roată a lui Horia și Cloșca. În 1848 pe Câmpia Libertății din Blaj, prin discursul lui Bărnuțiu cei peste 40.000 de români cer: libertate, egalitate și frățietate pe care mincinosul de împărat o promite, însă se unește cu ungurii și înăbușe în sânge revoluția lui Iancu.

⁷² *Ibidem*, p. 9-11.

În 1894 cei 15 memorandiști sunt judecați de Tribunalul din Cluj, la 25 de ani de temniță grea, pentru că, au cerut pentru români drepturi egale cu celelate națiuni.

Prigoana asupritorilor a fost draconică, la începutul secolului al XIX-lea și începutul Primului Război Mondial, dar cu deosebire după intrarea României în război.

Călăul învățământului românesc, a statificat școlile românești și învățătorii. La granița cu România a înființat zona culturală. Intelectualii români sunt trimiși în temnițe supuși la multe chinuri. Soldații români trimiși pe front în primele linii pentru a fi decimați. Cei care au putut au dezertat înainte sau după ce au fost înrolați. Jandarmii cei cu penele de cocoș au împânzit satele și erau groaza oamenilor. Temnițele erau tixite de români nevinovați.

Cu toate măsurile drastice folosite de unguri, românii nu s-au intimidat, ci ei din contră sau îndârjit și mai mult contra prigonitorilor.

Între sătenii din Aciliu, sentimentul național a fost păstrat veacuri de-a rândul, dar cu deosebire în ultimele decenii înainte de unire, au fost pregătiți și insuflați de către învățătorii și preoții locali: Nicolae Iasit, Gheorghe Oprea, Ioan Vulcuțiu, Ioan Oțoiu, Emilian Stoica, pentru întregirea neamului.⁷³

Contribuția de sânge la Războiul Întregirii

Încă din primele zile ale izbucnirii primului Război Mondial, unii soldați au dezertat, iar alții după ce au fost înrolați au trecut munții în țară cu întreg echipamentul. Alții care au fost trimiși pe frontul italian au dezertat la italieni. Aceasta a făcut-o nu pentru a scăpa de război, ci pentru că nu vroiau să lupte pentru o cauză străină de sentimentele lor naționale, de aceea ei s-au anunțat ca voluntari, luptători în armata română și-au luptat pe front, unii dintre ei căzând pe front îndeplinindu-și datoria. Doi dinte ei, Mînzat Ioan Mîică și Neagu Vasile L. Ioan căzuți ca prizonieri au fost judecați la câte 18 ani fiecare, închisoare grea, fiind întemnițați în Sibiu strada Gării, și eliberați numai la terminarea războiului.

Alăturat am întocmit tablouri nominale despre voluntarii luptători pe frontul român, italian și american și a celor care s-au jertfit căzând eroic pe câmpul de luptă, precum și a celor care au luptat în armata austro-ungară.

⁷³ *Ibidem*, p. 12-14.

Aceasta pentru a rămâne drept document despre jertfele aduse pe altarul întregirii neamului de către acileni.

Dintre cei 43 de voluntari, luptători în armata română, 10 au căzut eroic pe front, 23 au murit acasă, răniți și 10 trăiesc. Dintre cei 10 voluntari, luptători pe frontul italian, 1 a murit eroic pe fron, 3 au murit acasă răniți sau bolnavi și 6 trăiau încă în 1968.

Un acilean a luptat pe frontul american, trăia și primea de la Statul American, drept pensie lunară, prin CEC 1200 lei, în acealși an 1968.

În armata Austro-Ungară au luptat 79, dintre care 25 au murit pe front, 36 morți acasă și 18 trăiesc.

Contribuția de sânge a acilenilor, 47 morți eroic și 62 morți acasă răniți sau bolnavi.⁷⁴

Înființarea Gărzii Naționale

Mare și nemărginită a fost bucuria pe întinderea întregului pământ românesc, când în luna octombrie 1918, după grele și neînchipuite suferințe a întregului neam românesc, armatele Austro-Ungare și Germane ce se credeau neînvînse, înfrânte fiind au depus armele. În unele comune din plasa Săliște s-au întâmplat că unii soldați întorși acasă s-au dedat la răzbunări pe autorități, notari, primari care s-au refugiat la Sibiu, iar alții s-au dedat la devastarea unor gospodării.

La Aciliu a domnit liniștea. Soldații veniți își povestesc întâmplările de pe front și felul cum s-au reîntors. Pentru a menține ordinea în comună în înțelegere cu primarul, notarul și preotul am convocat în ziua de 1 noiembrie 1918 o mare adunare în sala marea a școlii la care au participat soldații reîntorși.

Am ținut o cuvântarea în care le-am arătat marele eveniment al zilei, adică înfrângerea armatelor germane dușmane și eliberarea neamului nostru după peste o mie ani de subjugare. Pentru a menține ordinea și a ne apăra avântul de răufăcători e necesar să ne organizăm și în locul jandarmilor unguri să înființăm Garda Națională Românească. S-a adus din biserică steagul național care a fost păstrat alături de prapori și s-a cântat de întreaga adunare *Pe-al nostru steag e scris unire!*

⁷⁴ *Ibidem*, p. 15-16.

S-a procedat apoi la organizarea gărzii în felul următor: Nicolae Hodoșiu - primar, președinte. Membrii în comitet Ioan Valentin - învățător, Emilian Stoica - preot, Liviu Roșca - notar, Nicolae Gherman - secretar, Ioan Iancu al Criștu, Ioan Iridon al Neti - prim comandant, Ioan Mânzat - ajutor comandant, Teșă Ioan al Criștu cu haine și arme. Acesta e comitetul de conducere. Cei 42 de foști soldați sunt repartizați în 5 plutoane fiecare având un comandant. Pentru paza din noaptea de 1 noiembrie, a podurilor de cale ferată din apropierea gării Galeș a fost fixat plutonului I, iar plutoanele II și III pentru paza comunii Paza a urmat prin rotație. Controlul se făcea de către Ioan Iridon al Neti, prim comandant fost sergent major și Ioan Mânzat, adjunct, fost caporal.

S-a depus de către comitet și gardiști următorul jurământ : „*Jurăm cu credință că vom lupta pentru România până la ultima picătură de sânge. Așa să-mi ajute Dumnezeu!*”!

După aceasta s-a cântat cu mare însuflețire de către întreaga adunare „*Deșteaptă-te române!*”, „*Pe-al nostru steag e scris unire*” și „*Trei culori*.”

În aceeași zi eu împreună cu Liviu Roșca, Ioan Mânzat, Ioan al lui Ioan și Antonie Gavrilă al Păti, am fost cu o căruță în Săliște și-am adus pentru gardiști 22 puști și 22 costume militare. Atât în comună cât și la paza pădurilor acilenii și-au îndeplinit serviciul în ordine și disciplină.⁷⁵

Participarea Gărzii Naționale din Aciliu la Marea Adunarea Națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918

Înainte cu o săptămână am fost anunțați de către comandantul Gărzii Naționale din Săliște, că Garda Națională din Aciliu, pentru ziua de 1 decembrie 1918, a fost încredințată cu paza Marii Adunări Naționale din Alba Iulia. Aceasta pentru ca dușmani ai neamului nostru, unguri sau nemți, în retragerea lor de pe frontul român sau cei din interior să nu caute să se răzbune, furioși fiind că au pierdut războiul și nu cumva să tulbure solemnitatea Marii Adunări.

Întrunirile de la școală au explicat sătenilor că ne gătim a participa la Alba Iulia, în costum de mare sărbătoare, pentru că acolo vor veni români din toate ținuturile, cu zecile de mii, pentru a vota Unirea pentru totdeauna a Transilvaniei cu „Patria mamă”.

⁷⁵ *Ibidem*, p. 17-19.

În noaptea de 1 decembrie 1918, întreaga comună e în fierbere.

Unii dintre săteni încă de la miezul nopții au plecat cu căruțele la Alba Iulia, cei mai mulți dis de dimineață la orele 5, după ce ne-am strâns la capătul satului, am plecat cântând cu drapelul în frunte la tren.

La orele 6 trenul se apropie. De pe treptii și ferestrele vagoanelor, flutură drapele și batiste în urări de *Trăiască România Mare!* sau *Trăiască Acilenii!* Sunt 6 orlățeni, sălișteni, gureniși, săceleni, care de bucuria întâlnirii și călătoriei împreună își salută prietenii acileni.

În acest vagon se află și învățatul protopop al Săliștei Dr. Ioan Lupaș, care se întreținea în convorbire cu acilenii. Deodată îi întreabă? Unde și de ce mergeți? Cu toții strigă „Mergem la Bălgrad, alții la Alba Iulia. Dar unul dintre ei Ioan Mânzat al Mîică care a fost judecat la 18 ani temniță grea, pentru că a dezertat și luat prizonier din armata română, spune: „*Mergem cu toții la Bălgrad, să auzim ce spune și ce hotărâsc domnii nostri și de s-ar întâmpla să zică vreunul altfel decum dorim noi, îl pușcăm pe loc*”.⁷⁶

În cântece naționale și glume vesele am ajuns la Alba Iulia unde suntem așteptați de cei plecați cu căruțele. Era lume multă pe peron și afară. După inscripția de pe tăbliță „Aciliu” un domn căpitan de la Sibiu, vine la grupul nostru și după o scurtă convorbire ia în primire gărzile fixate cu paza adunării și se îndreaptă spre dealul dinspre Vinț. Garda Acilenilor e între sălișteni și orlățeni. Mă îndrept spre cetate străbătând cu greu printre grupurile de oameni, toți în haine de mare sărbătoare. Ajuns în cetate dau de o mare întinsă de țărani în toate costumele românești care de care mai frumoase și variate. E o adevărată expoziție vie de costume. Se formează mai multe grupuri mari și ascultă cuvântările fruntașilor români. Episcopul Dr. Miron Cristea, al Caransebeșului, Dr. Iuliu Hossu, al Gherlei, avocatul Aurel Vlad, de la Orăștie, profesorul Silviu Dragomir de la Sibiu, explică mulțimii însemnătatea Marii Adunări Naționale în care, după suferințe și umiliri milenare, aici, pe această Golgotă, au fost trași pe roată Horia și Cloșca și tot pe această câmpie, la 1 noiembrie 1599, Mihai Viteazul a unit toate ținuturile românești, iar acum cei peste 100.000 de români vor hotărî Unirea pe vecie a tuturor românilor. Aici mă întâlnesc cu asesorul Nicolae Ivan (fiu al

⁷⁶ Ioan Lupaș, *Marea adunare națională dela Alba-Iulia*, în „Luceafărul”, București, an. XIV, nr. 1, 1 ianuarie 1919, p. 4.

satului), care întrebându-mă de acileni îi răspund că ei sunt repartizați cu paza adunării. După o scurtă convorbire îmi dă un bilet de intrare spunându-mi ”că Marea Adunare se ține în sala cazinoului militar. În drum spre cazinou abia pot străbate ajungând cu multă greutate în spatele sălii unde eram îndesați ca sardelele.

Deodată se face liniște completă. Intră membrii Consiliului Național Român, în frunte cu octogenarul George Pop de Băsești urmat de Ștefan Cicio Pop, Vasile Goldiș, Iuliu Maniu, Alexandru Vaida Voevod ș.a.

La intrarea în tribună ropote de aplauze, strigăte: *Trăiască România Mare, Trăiască Unirea tuturor românilor, Trăiască Unirea necondiționată.* Bătrânul Pop de Băsești se ridică apoi cu glasul tremurând, plin de emoție rostește: *Acum slobozește Doamne pe robul tău în pace, că văzură ochii mei, mântuirea neamului românesc.*

Din nou aplauze și urări nesfârșite.

Vorbește apoi Ștefan C.Pop, arătând jertfele aduse veacuri întregi de poporul român pentru libertate.

Urmează Vasile Goldiș, care arată dreptul istoric al neamului nostru de stăpânire a pământului strămoșesc ca drept moștenitori ai Daco - Romanilor. Acest drept a fost cerut încă la 1848 libertate-egalitate-frățietate, prin cuvântarea lui Ștefan Bărnăuțiu și cei 40.000 de mii de români, strânși pe Câmpia Libertății din Blaj.

În cuvântarea sa Dl. Iuliu Maniu spune: *„Pământul Transilvaniei, Banatul Crișana și Maramureș a fost arat și muncit prin sudoarea plugarului român de la originea sa milenară și până astăzi țăranul român a fost iobag fără nici un drept ,batjocorit și umilit de străinii care n-aveau nici un drept de stăpânire a acestui pământ”.* Acum prin jertfele aduse pe câmpiile de lupte, de țăranul român el își hotărăște singur viitorul, unindu-se cu frații lui de același sânge de peste Carpați. Toate cuvântările celor trei mari oratori sunt adeseori întrerupte cu aplauze îndelungate.

Urmează citirea „Rezoluției Unirii” de către Dl. Vasile Goldiș: Adunarea Națională a tuturor Românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească , adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți, la Alba Iulia, în ziua de 18 noiembrie (1 decembrie) 1918, decretează: *„Unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dânsii cu România.”*

Adunarea proclamă îndeosebi dreptul inalienabil al națiunii române la întreg Banatul, cuprins între râurile Mureș, Tisa și Dunăre.

Nu se poate imagina nici descrie entuziasmul și însuflețirea existentă. Un „fir electric” a cuprins întreaga sală și pe cei care erau în curte sau pe câmpie, pe cei 100.000 de mii de români care în unanimitatea, în apaluze și însuflețire au aprobat întreaga ”Rezoluție a Unirii” care în fixează: *„deplina libertate națională și confesională, regim demografic, libertate a cuvântului, a presei și reforma agrară radicală.”*

Astfel s-a înfăptuit unirea tuturor românilor de la Nistru până la Tisa, la 1 decembrie 1918 în Alba Iulia.

Aplauzele sunt nesfârșite. *Trăiască România mare!, Trăiască Unirea veșnică!* Deodată cu mare însuflețire se intonează cântecele naționale: *Deșteaptă-te române!, Pe-al nostru steag, Trei culori.* Mulțimea părăsește sala adunării, iar cântecele sunt urmate de zeci de mii de participanți la adunare, fiecare rămânând cu impresii neuitate.

După amiază, gardiștii care au fost repartizați cu paza adunării, s-au strâns pe câmpul lui Horia, unde li s-au ținut cuvântări, fiind lămurii de scopul întrunirii de la Alba Iulia, citindu-li-se și *„Rezoluția Unirii”*. În aplauzele unanime de aprobare a Rezoluției unirii și în însuflețite cântece naționale ne îndreptăm spre gară. La inițiativa gardiștilor care au fost de pază, comandantii gărzilor au aprobat ca în ziua de duminică 6 decembrie să se țină la Săliște Ospățul Unirii.⁷⁷

Ospățul Unirii

Pentru reușita împlinirii dorinței gardiștilor care au fost repartizați cu paza adunării de la Alba Iulia, comandantii gărzilor, ne-am înțeles astfel: Comandantul gărzii din Săliște în înțelegere cu ceilalți comandanți, vor repartiza pe comune, pentru fiecare, ce alimente are să ducă. Acilenii vor aduce vinul necesar.

Astfel în ziua de duminică 6 decembrie, ora 1 (13) d.a., acilenii în haine de sărbătoare, bărbați și femei cu drapelul național, pleacă spre Săliște. Înainte lor un car în care au încărcat o bute de 520 litri vin, tras de 4 boi împodobiți cu covoare, brăuri trei culori și cu ciucuri în vârful coarnelor. Ajunși la Săliște suntem așteptați înaintea podului de intrare în piață, cu

⁷⁷ Ioan Vulcuțiu, *op. cit.*, p.20-25.

aplauzele săliștenilor și a celor veniți, care înconjoară carul și pe noi, îndreptându-ne cu toți spre hotelul comunei în holul căruia se așează butea cu vin.

După sosirea noastră începe manifestația în piață. Corul din Săliște pe tribună cântă *Deșteaptă-te române!* și *Trei culori*, cântate și de întreaga adunare.

De pe tribună, primarul Săliștei, salută, urează *Bun venit!* celor din comune. Arată însuflețirea cu care cei 100.000 de mii de români, descătușați de jugul străin și care la 1 decembrie 1918 au votat cu mare entuziasm Unirea Transilvaniei cu Patria Mamă.

Urmează după alfabet cuvântările celorlalți primari din plasă, fiecare arătând veselia ce a domnit la Alba Iulia precum și obligațiile care ne revin de a muncii cu râvnă pentru construirea României întregite.

Urmează corul cu *Pe-al nostru steag e scris Unire* și *Hora Unirii*, timp în care întreaga asistență intră în horă. Se mai joacă învârtita și sârba, iar bătuta și călușerii sunt jucate de acileni care sunt viu aplaudați.

Se anunță servirea cinei ospățului. Săliștencele sunt ajutate de fetele și nevestele din jur. În cele două hoteluri și curți sunt aranjate pe mese castroane și farfurii cu pâine, friptură, răci de porc, vițel, brânzeturi și scoverzi. Grătarele din curte nu ajung să satisfacă la repezeală poftete. S-a dat drumul și vinului care curgea în găleți. Feciorii din Aciliu îi servesc pe cei prezenți în borcane și sticlele de pe masă. După un timp vinul începe să-și facă efectul. La unele mese se cântă doine, la altele cu glas mai ridicat își povestesc peripețiile și întâmplările din timpul războiului. Piața iarăși e plină de hore, învârtite, hațegane și sârbe, Pare că după masa ospățului și vinul Aciliului, e mai multă animație și voie bună. E veselie în piață și la mesele din hotel. Ospățul Unirii Transilvaniei cu Patria Mamă, s-a transformat într-o caldă înfrățire a populației din plasa Săliștei.

Către miezul nopții acilenii se pregătesc de plecare. Câteva fierii de vin rămase sunt predate primarului Săliștei pentru a fi servite celor rămași. Butea e urcată în car, boii sunt prinși la jug, iar noi cu steagul, înconjurați de Sălișteni și de ceilalți din jur, plecăm după car, traversând piața în cântecul *Pe-al nostru steag e scris unire*.

La podul de la capătul pieții, oprindu-ne, primarul Aciliului, mulțumește săliștenilor pentru primirea călduroasă, iar primarul Săliștei mulțumește acilenilor pentru participarea în număr atât de frumos dorindu-le *Drum bun!*

Întrunirea de la Săliște a rămas în sufletele tuturor ca una dintre cele mai frumoase amintiri, o zi plină de bucurii și de veselie.⁷⁸

Concluzii finale

Acum când sărbătorim 100 de ani de la Marea Unire, să promovăm cu cea mai mare sfîntenie verticalitatea națiunii române și verticalitatea celor mai sacre valori naționale românești. Firește, pe parcursul a 100 de ani de existență de la Marea Unire, societatea românească a traversat diverse perioade istorice, cu multe evenimente care, la rândul lor, au proslăvit, dar care au și diminuat evoluția societății.

Știm cu toții, au fost perioade triste, mai puțin triste, dar au fost și sunt vremuri destul de glorioase și cu multe succese în viața poporului român. Unul dintre ele a fost Marea Unire care s-a realizat în 1918, eveniment de o mare importanță vitală pentru poporul român. Astfel, în timp, s-a consolidat și mai puternic sentimentul pentru țara românească, pentru valorile naționale românești, aspecte ce trebuiesc onorate cu multă sfîntenie și mult devotament de toate generațiile în creștere.

În timp, țara românească a evoluat prin dezvoltarea identitară. Printre aceste clasificări, cu accente pe valorile naționale, se regăsesc românii, se regăsește poporul român care, în majoritatea cazurilor, își iubește patria, originile, pământul natal și limba natală. Respectiv, intelectualitatea română este acea parte a poporului care prin valorile spirituale a respectat și respectă cu generozitate sentimentul credincios față de cultura națiunii, încearcă prin orice mijloace de comunicare socială să abordeze importanța tradițiilor naționale, astfel valorificând cultura, limba și unitatea națională. Prin persoana intelectualului român (om de știință, cadru didactic, preot, medic, scriitor etc.) se realizează acele schimbări care, cu adevărat, modifică în mod pozitiv structura și conținutul societății. Deci, prin gradul de dezvoltare și civilizație al unui popor se manifestă componentele ce sunt corelate pe adevăratele procese identitare și valori istorice ale trecutului și prezentului.

⁷⁸ *Ibidem*, p. 26-29.

Astfel, prin procesele istorice un popor se recunoaște că identitate națională, în consecință, formând acea parte a valorilor care cuprinde întregul sistem social-uman în evoluție.

La o sută de ani este însă important să înțelegem că unirea bazată pe limbă, credință și cultură este lucrul cel mai de preț pe care îl avem, greaua datorie de a o apăra, de a o întări și de ce nu, a o întregi cu celelalte pământuri ce vremelnic și de vremuri nefaste, ne-au fost răpite. Anul 2018 trebuie să fie pentru noi, românii de rând, nu numai o sărbătoare, ci anul responsabilității față de trecut, prezent și viitor, chiar dacă suntem încercați de toate greutățile și suferințele ce se abat asupra noastră.

Românii au spre fericirea lor Biserici și slujitori cu dar și har, dar mai ales credința strămoșească ce i-a condus și ocrotit în toată istoria lor.⁷⁹

⁷⁹ *Ibidem*, p. 58-60.

Date statistice furnizate de Ioan Vulcuțiu în anul 1968
Din Aciliu voluntari în armata română. (1916-1918)

Nr. Crt.	Numele și prenumele	Morți pe front	Morți Acasă	Trăiau în 1968
1	Albu Miose al Moisă			1
2	Davel Iacob al Teonii			1
3	Drăgoi Antoniu al lu Cioca			1
4	Drăgoi Vasile al Ioșii	+		
5	Floca Ioan al Toader		+	
6	Gaston Constantin			
7	Gaston Vasile			
8	Gavrila Iacob al Pătii			1
9	Gavrilă Iacob al Tomii	+		
10	Gavrilă Petru al Pătii	+		
11	Gavrilă Ioan al Lui Samon		+	
12	Gavrilă Ioan al Tomii		+	
13	Gavrilă Vasile al Muleș		+	
14	Gavrilă Vasile al Pusșcașului		+	
15	Gherman Ioan al Milii	+		
16	Gherman Ioan	+		
17	Gherman Valer al lui Anton			1
18	Gherman Dumitru		+	
19	Hodoșiu Ioan al Crețului			1
20	Iuga Vasile al Chivii		+	
21	Ivan Iacob al lui Vasile		+	
22	Ivan Vasile al Petru		+	
23	Lepădat Ioan al Tomii	+		
24	Luca Ioan al lu Toader		+	
25	Mânzat Ioan al Muicî			1
26	Mețiu Ioan al Mitiului			1
27	Mânzat Iacob al lu Ilie		+	
28	Mânzat Ilie		+	
29	Muleșiu Ioan al Ficî		+	
30	Muleșiu Ioan		+	
31	Munteanu Antonie al Savului		+	

32	Munteanu Antonie		+	
33	Neagu Ioan al lui Ion	+		
34	Neagu Ioan al lui Ion	+		
35	Oțoiu Ioan (profesor)		+	
36	Teșa Ioan a lu Anton			1
37	Teșa Ioan a lu Nicolae			1
38	Teșa Ioan al Teșii	+		
39	Văcariu Ioan din Vale		+	
40	Vulcu Ioan al Onii	+		
41	Vulcu Ioan al Tomii		+	
42	Vulcu Ioan a lu Vasile		+	
43	Vulcu Ioan al Livii		+	

Din Aciliu voluntari în armata italiană (1916-1918)

Nr. Crt.	Numele și prenumele	Morți pe front	Morți Acasă	Trăiau în 1968
1	Albu Ioan al Moia			1
2	Făgădar Ioan a lu Făgădar	+		
3	Iridon Iacob a lu Iridon			1
4	Muleșiu Antonie a lu Condru			1
5	Ioan Ioan			1
6	Iridon Ioan al Netii			1
7	Muntean Ioacob	+		
8	Neagu Ioan al Tunsului	+		
9	Neagu Vasile a lu Ion	+		
10	Teșa Antoniu al Moisi			1

Voluntar luptător în armata americană (1917-1918)

Gavrila Antonie al Floca - Trăiește.

Primește pensie din S.U.A. pensie lunară - 1.200 lei

Dintre voluntarii din armata română, italiană și americană, luptători pentru întregirea neamului sunt morți pe front 11, au murit acasă 26, și trăiesc -17 .Total 54

SUPRAVIEȚUITORI ÎN 1968

Armata română: Albu Moise, Davel Iacob, Gavrilă Iacob, Gherman Valer, Hodosiu Ioan, Mânzat Ioan, Mețiu Ioan, Teșa Ioan, Teșa Ioan

Armata italiană: Albu Ioan, Iridon Ioacob, Muleșiu Antonie, Ivan Ioan, Iridon Ioan, Iridon Nicolae, Teșa Antonie

Armata americană: Gavrilă Antonie

Am întocmit aceste tablouri statistice în colaborare cu concetățenii mei Ioan Teșa fost sublocotenent voluntar în armata română și Ioan Albu al Moisë, fost voluntar în armata italiană - avea să mărturisească Ioan Vulcuțiu în anul 1968.⁸⁰

Din Aciliu concentrați în armata austro-ungară (1914-1918)

Nr. Crt.	Numele și prenumele	Morți pe front	Morți Acasă	Trăiau în 1968
1	Benchea Ioan		+	
2	Blagu Iacob			1
3	Brașoveanu Gheorghe	+		
4	Davel Antonie		+	
5	Davel Vasile al Onii		+	
6	Drăgoiu Iacob a lu Iacob	+		
7	Drăgoiu Vasile a lu Drăgoi	+		
8	Drăgoiu Vasile	+		
9	Floca Iacob a lu Toader	+		
10	Floca Ioacob	+		
11	Floca Vasile a Tomii		+	
12	Floca Antonie a Tomii	+		
13	Frățile Vasile		+	
14	Gaston Nicolae		+	
15	Gavrilă Antonie al Pătii		+	
16	Florea Vasile al Saiului		+	
17	Gavrilă Vasile a lu Baron		+	

⁸⁰ *Ibidem*, p. 66.

18	Gherman Ioan a lu Antonie		+	
19	Gherman Laurean			1
20	Gherman Vasile			1
21	Gherman Nicolae			1
22	Hodoşiu Ioan al Bighii	+		
23	Hodoşiu Antonie al Bighii	+		
24	Iridon Ioan	+		
25	Iridon Ioan al Netii			1
26	Iuga Nicolae		+	
27	Iovu Antonie a lu Iovu			1
28	Iovu Ioan a lu Onii		+	
29	Ivan Ioan		+	
30	Ivan Nicolae al Onii		+	
31	Ivan Ioan al Onii		+	
32	Mînzat Ioan		+	
33	Mînzat Ioan a lu Iacob		+	
34	Mînzat Ioan a lu Ilie		+	
35	Mînzat Ioan al Savului		+	
36	Mînzat Nicolae a lu Ilie	+		
37	Mînzat Nicolae	+		
38	Mînzat Nicolae al lu Sântion			1
39	Mînzat Vasile a lu Ilie			1
40	Meşiu Iacob al Onii	+		
41	Meşiu Ioan		+	
42	Meşiu Ioan		+	
43	Meşiu Nicolae		+	
44	Meşiu Vasile al Onii			1
45	Meşiu Vasile a lu Bugner		+	
46	Mirion Iacob			1
47	Muleşiu Antonie al Ficî		+	
48	Muleşiu Vasile al Moişî			1
49	Muleşiu Iacob	+		
50	Muleşiu Ioan	+		
51	Munteanu Antonie	+		
52	Munteanu Ioan	+		

53	Muntean Vasile al Savului		+	
54	Neagu Ioan al Neagului			1
55	Neagu Ioan al Savului	+		
56	Neagu Vasile a lu Ion	+		
57	Netea Iacob al Suciului	+		
58	Oprea Vasile	+		
59	Oțoiu Vasile	+		
60	Sasu Ioan		+	
61	Sasu Ioan a lu Hilca		+	
62	Sasu Ioan - Mitiu		+	
63	Neagu Ioan al Savului		+	
64	Hodoșiu Nicolae	+		
65	Sasu Vasile a lu Hilca			1
66	Stroia Ioan al Stroii			1
67	Stroia Antoniu a lu Simion	+		
68	Stroia Nicolae		+	
69	Teșa Antoniu al Roșului	+		
70	Teșa Ioan al Lungului		+	
71	Teșa Ioan al Cristi		+	
72	Teșa Ioan al Ficî		+	
73	Țigan Nicolae			1
74	Văcariu Antonie a lu Bucur		+	
75	Văcariu Iacob		+	
76	Vulcu Ioan al Livii		+	
77	Vulcu Ioan a lu Vasile			1
78	Vulcu Vasile al Livi		+	
79	Vulcuțiu Ioan			1
TOTAL		25	36	17
		79		

Am întocmit acest tablou statistic în colaborare cu Ioan Iridon al Neti fost sergent major în armata Austro-Ungară și Iona Mînzat al Saiului fost caporal în armata austro-ungară, spunea Ioan Vulcuțiu în anul 1968.⁸¹

⁸¹ *Ibidem*, p. 72.

Garda Națională în Aciliu (înființată la 1 Noiembrie 1918)
Participanți la Marea Adunare Națională
de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918

Comitetul de organizare și conducere

Nr. Crt.	Numele și prenumele	Morți Acasă	Trăiau în 1968
1	Hodoșiu Nicolae al Bighii - primar	+	
2	Vulcuțiu Ioan - profesor		1
3	Roșca Liviu	+	
4	Stoica Emilian - preot		1
5	Gherman Nicolae		1
6	Iridon Ioan al Netii		1
7	Mînzat Ioan		1
8	Ivan Ioan al Onii	+	
9	Teșă Ioan al Criștii (cu arme și haine)		1

Repartizați pe plutoane.

**Încredințați cu paza comunei, a podurilor de cale ferată
și a Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia 1 Decembrie 1918**

PLUTONUL I

Nr. Crt.	Numele și prenumele	Morți Acasă	Trăiau în 1968
1	Ivan Nicolae al Onii - comandant	+	
2	Benchea Ioan	+	
3	Blagu Iacob		1
4	Davel Iacob		1
5	Mînzat Ilie	+	
6	Muleșiu Ioan al Flocî	+	
7	Sasu Ioan a lu Hilca	+	
8	Vulcu Ioan Vasile		1
9	Vulcu Vasile al Livii	+	
10	Stroie Nicolae	+	

PLUTONUL II

Nr. Crt.	Numele și prenumele	Morți Acasă	Trăiau în 1968
1	Vulcu Ioan - comandant	+	
2	Davel Vasile al Onii	+	
3	Drăgoiu Antoniu al lu Cioca		1
4	Frățilă Vasile	+	
5	Iridon Nicolae al Netii		1
6	Iovu Antonie		1
7	Mînzat Ioan al Muicî		1
8	Muleșiu Ioan al Ficî	+	
9	Muleșiu Vasile al Moisî		1
10	Neagu Ioan al Sâiului	+	

PLUTONUL III

Nr. Crt.	Numele și prenumele	Morți Acasă	Trăiau în 1968
1	Văcariu Antonie a lu Bucur - comandant	+	
2	Florea Vasile al Sâiului	+	
3	Gaston Nicolae	+	
4	Gavrilă Antonie al Pătii	+	
5	Iridon Iacob a lu Iridon		1
6	Mînzat Ioan	+	
7	Mînzat Nicolae a lu Sântion		1
8	Munteanu Antonie	+	
9	Mirion Iacob		1
10	Stroie Nicolae	+	

PLUTONUL IV

Nr. Crt.	Numele și prenumele	Morți Acasă	Trăiau în 1968
1	Neagu Ioan - comandant		1
2	Gherman Ioan	+	
3	Iuga Nicolae	+	
4	Ivan Ioan	+	
5	Mînzat Vasile al lu Ilie		1
6	Mețiu Ioan al Ciocî	+	
7	Mețiu Nicolae	+	
8	Mețiu Vasile al Onii		1
9	Stroia Ioan al Stroii		1
10	Teșa Ioan al Lungului	+	
11	Floca Vasile al Tomii	+	

PLUTONUL V

Nr. Crt.	Numele și prenumele	Morți Acasă	Trăiau în 1968
1	Gavrilă Ioan	+	
2	Iovu Ioan al Onii	+	
3	Iuga Vasile al Chivii	+	
4	Ivan Iacob a lu Vasile	+	
5	Mînzat Ioacobel - Savului	+	
6	Mînzat Iacob a lu Ilie	+	
7	Mețiu Ioan a lu Nicolae	+	
8	Mețiu Vasile a lu Bugneriu	+	
9	Munteanu Vasile al Savului	+	
10	Sasu Ioan	+	
11	Teșa Ioan	+	

Dintre participanții la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia 40 sunt morți și 21 trăiesc în 1968. Am întocmit acest tablou statistic în colaborare cu Ioan Iridon al Netii fost prim comandant al Gărzii și cu Ioan Mînzat al Savului, fost ajutor comandant al Gărzii spunea în 1968 Ioan Vulcuțiu.⁸²

⁸² *Ibidem*, p. 79.

Hotărîrea noastră.

Obștea poporului român din comuna *Aciliu cercul Sălajului*
din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă
la iveală dorința ferbinte, ce însuflește inima fiecărui Român, și declară,
că voința sa nestrămutată este:

Voină să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești
din Ardeal, Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României,
sub stăpânirea Majestății Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărîre a noastră asternem tot ce au dorit strămoșii
noștri, tot ce ne încalzește pe noi, cei de față, și tot, ce va înălța pururea
pe fiii și nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Aciliu la 12/25 Noiembrie 1918
(Locul și data)

Ioan Vulcan
împărat.

Liubov

Nicolae Gheorghe

Nicolae Ionescu
Moise

Moise Alig
Ion

Demetriu
Antonio

Antoni
Vasile

Vasile
Ioan

Ioan
Ioan

Ioan
Ioan

Ioan
Ioan

Ioan
Ioan

Ioan
Ioan

Vasile
Ioan

Ioan
Ioan

Subscrierile:

Benilian
paroh

Ioan

Ioan

Ioan

Ioan

Ioan

Ioan

Ioan

Ioan

Ioan

Ioan

Ioan

Ioan

Ioan

Ioan

Ioan

Nicolae Mănăstăru

Ioană Kocornaru

Antonie Văcaru

Vasilie Văcaru

Vasile Luca

Vasile Mănăstăru

Nicolae Dorob

Ioan Lău

Ioană Mănu

Ioan Ioscu micu

Florea Vasile

Ioan Flăcău

Ioan Mănu

Ioan Koc

Jacob Koc

Ioan Mănăstăru

Teodor Mănăstăru

Ioan Flăcău

Ioan Koc

Vasilie Koc

Vasilie Mănu

Nicolae Mănu

Nicolae Flăcău

Ioan Mănăstăru

Ioan Mănăstăru

Vasilie Ioscu

Ioan Ioscu

Ioan Flăcău

Ioană Drăgoi

Ioană Vlăduț

Vasilie Mănăstăru

Antonie Văcaru

Jacob Flăcău

Ioană Ioscu

Antonie Vlăduț

-577-

Ioan Mănăstăru

Dumitru Ioscu

Jacob Ioscu

Antonie Mănăstăru

Jacob Mănăstăru

Vasilie Mănu

Jacob Ioscu

Antonie Ioscu

Vasilie Dorob

Ioan Mănu

Ioan Văcaru

Ioan Ioscu

Jacob Flăcău

Ioan Mănu

Dumitru Mănu

Ioan Ioscu

Ioan Ioscu

Ioan Mănu

Nicolae Ioscu

Ioan Ioscu

Ioan Ioscu

Antonie Ioscu

Ioan Mănu

Jacob Mănu

Vasilie Vlăduț

Jacob Vlăduț

Jacob Vlăduț

Nicolae Ioscu

Ioan Ioscu

Vasilie Vlăduț

Ioan Ioscu

Antonie Vlăduț

-1644-

Antonio Gecura - 577 -
Vasilie Gecura
Iosif Iosif
Iosif Moșneș
Vasilie Oțar
Iosif Iosif
Iosif Floa
Ioan Neșeu
Iosif Iosif
Floa Vasilie
- 1644 -

Hotărâre. Aciliu, 12/25 Noiembrie 1918.
(Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. V, f. 575-579)

Hotărârea noastră.

Obștea poporului român din comuna Aciliu cercul Săliștei, din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă la iveală dorința fierbinte, ce însuflețește inima fiecărui Român, și declară, că voința sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal, Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri, tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot, ce va înălța pururea pe fiii și nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Aciliu la 12/25 Noemvrie 1918.

Subscrierile:

Ioan Vulcuțiu învățător / Liviu Roșca / Nicolae G(h)erman / Nicolae Ivan / Moise Albu / Moise Alba / Vasilie Ivan / Antonie Ionu / Antonie Gavrilă / Vasile Iridonu / Vasilie Iuga / Iacob Muleș / Iacobu Floca / Iuan D. Menzat / Ioanu Gavrilă / Ion Floca / Vasilie Maresiu / Ioan I Vulc / Emilian Stoica paroh / Iacob Oțoiu / Ioan Maresiu / Iacob Benchia / Maria Oțoiu / Muleșiu Joan / Jacob Mareșiu / Iridon Niculae / Jacob Otoiu Iunior / Ioan Mețiu Teșea / Vasilie Vulcu / Antonie Gavrilă / Ioan Ionu / Ioan Mânzat / Niculae Ivan / Vasilie Drăgoi / Ioan Drăgoiu / Ioan Floca / Vasile Mânzat / Vasilie Floca / Vasilie Floca / Ioan G(h)erman [A fost desemnat să reprezinte comunitatea la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918] / Iacob Hodoșiu / Vasilie Minzat / Ioanu Vulcu / Iacob Ivan / Ioan Iuga / Ioan Vulcu / Ioan Hodoșiu / Ioan Sas / Niculae Sas / Ioan D. Sasu / Ioan I. Ivan / Vasilie Vulcu / Iacob I. Ivan / Ioan Luca / Vasile Vulc / Gavrilă Iacobu / Ioan S. S. Hodoș / Antonie Davel / Antonie A Davel / Raveca Hodoș / Ioan Mețiu / Vasilie Sasu / Tesia Ioan / Vasilie Sas / Sas Ioan / Toma Făgădariu / Ioan Ivan / Ioan Medrea / Ioan Teșa / Ioan Davelu / Ioan A. Davelu / Vasile M Niagu / Vasilie Stroia / Vasilie Iovu / Ioan oca / Achim Iridon / Moisă Gavrilă / Ion Gavrilă / Ioan Blau / Ioan Făgădariu / Vasilie Stroia / Vasilie Stroia se.

/ Niculae Tesia / Vasilie Gaston / Ioan Vulc / Vasile Ivan / Ioan Tesia / Ioan
 Ivan / Ioan tesia Sen / Ioan Văcariu / Traian Văcariu / Antonie gavrila / Vasili
 Fratilă / Vasilie Vulgu / Samon Gavrilă / Ionu Volcu / Vasile Drăgoiu /
 Iacobu Dragoiu / Ion Dragoi / Ionu Muleșu / Vasilie Iridon / Ion Gavrilă /
 Vasili Muleși Tesia / Vasile Mulesiu / Maria Gaston / Iacob Gaston / Ioan
 Gavrilă / Mânzatu Soiu / Ioan Mânzat / Niculae Mețiu / Vasilie Mirion / Iacob
 Mirion / Iacob Văcariu / Antonie Văcariu / Vasilie Văcariu / Vasilie Luca /
 Vasilie Mânzat / Niculaie Davelu / Ioan Sas / Ioanu Oțoiu / Ioan Sasu micu /
 Florea Vasile / Ioan Florea / Ioan Mețiu / Ioan Neag / Ioan Mânzat / Topîrcean
 Mânzat / Ioan Florea / Ionu Neagu / Vasile Neag / Vasilie Neagu / Niculaie
 N Stroia / Niculae Stroia / Ioan Mânzat / Dumitru Manzat / Vasilie Ionu /
 Ioan Gaston / Ion Hodoșu / Ioanu Drăgoi / Iacob Vulcut / Vasilie Muntean /
 Antonie Vacariu / Iacob Florea / Ioan teșia / Antonie Vulcu / Ioan Muntean /
 Dumitru Gastonu / Iacob Gaston / Antonie Muntean / Iacobu Munteanu /
 Vașilie Mețe / Iacobu Davelu / Antiniu Gavrilă / P Vasile Davel / Ioan Mețiu
 / Ioan Văcariu / Ion Iridon / Iacob Hodos / Lazar netea / Dumitru Mețiu / Ioan
 Oprea / Ioan Cristea / Iacob Cojocar / Ioan Mețiu / Nicolae Oprea / Ioan
 Oțoi / Ioan Oprea / Ioan Mețu / Antonie Tesia / Ioan Muleși / Iacob Muleși /
 Vasilie Vulcu Davel / Iacobu Nete / Niculae Gavrilă / Ioan Hodoșu / Vasilie
 Vulcu / Ioan Lampaș / Ioan Iridon / Antonie Vulcu / Iacob [...] / Vasilie
 Florea / Ioan Hodoș / Niculae Hodoș / Ion Iuga / Nicolae Hodoș / Niculae
 Țigan / Ioan Mețu / Niculae Hodosiu jun / Ioan Stroia / Ioan Neagu / Ioan
 Vasilie Mețiu / Vasilie Ioan Drăgoiu / Niculae N. Țigan / Ioan Neag sen /
 Antonie Tesia / Iacob Lampașiu / Iacob Lampașiu / Iacob Netea / Vasilie
 Manzat / Nicau Hod / Mînzatu Iacob / Antonie Mînzat / Ioan German / Ioanu
 Medrea / Vasile Mînzat / Niculae Mânzat / Haralambie Oțoiu / Ioan Hodos /
 Niculae Iuga / Ionu Manzatu / Ioan Neag / Vasilie Neag / Dumitru Neag /
 Iacob Gavrilă / Vasilie Neag / vasie [...] aduu / Vasile Oțoiu / Ioan iridon /
 Ion Oțoiu / Vasilie Oțoiu / Antonie German / Vasilie Mețu / Ioanu c(î)rnețiu
 / Aron Simon / Ioan Teșia / Ioan German / Vasile Mețu / Ioan Mețu / Ion
 Luca / Ioan Oțoiu / Vasilie Muntenu / Niculae Neagu / Ioan Mânzat / Ion B
 Vulc / Iacob Teșia / Vasilie Gavrilă / Ioan B Vullcu Iu / Ioan Teșia / Ion Ivan
 / Ioan M Davel / Vasilie Muleș / Vasilie Văcariu / Niculae Luca / Ioan Luca
 guriță / Vasile mînzat / Niculaie luca gu. / Vasilie Mețu / Ionu Suciu /

Antonie German / Vasilie German / Iovu Ioan / Ioan Mânzat / Vasilie Oțoiu
/ Iacob Ioan / Iacob Floca / Ioan Netea / Iacob Floca / Floca Vasilie.

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia ⁸³

⁸³ Alexiu Tatu, Silviu Borș, Bogdan Andriescu, *Participanții din localitățile sibiene la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 1 Decembrie*, Editura Armanis & Mega, Sibiu & Cluj-Napoca, 2018, p. 14.

Credențional

Poporul român din comuna Aciliu
cerent Salistei intrunit în 14/27 Noiembrie
1918 a ales din rândul său în unanimitate
pe Ioan German al lui Antonie conaștră în
com. Aciliu N° 24 ca reprezentant al său la
marea adunare națională din Alba-Iulia
Preț se i s-a dat acest credențional
întărit cu iscăliturile noastre.

Aciliu la 14/27 Noiembrie 1918.

Ioan Valcutu
înv. p.ș. gârbiu naștrău.
Ioan Șeră
p.ș. Șeră
Ioan Șeră
Jacob Vasarici
Ioan Tridon
Ioan Șeră
Antoniu Vasarici
Ioan Mănuș
Ioan Șeră
Jacob Vasarici
Antoniu Vasarici

Emilian Stoica
paroh
Liviu Rosca
notar.

Niculae Șeră
primar.
Ioan Vasarici
Ioan Mănuș
Vasile Șeră

Credențional

Poporul român din comuna Aciliu, cercul Săliștei, întrunit în 14/27 noiembrie 1918, a ales din sânul său în unanimitate pe Ioan G[h]erman al lui Antonie econom în com[una] Aciliu, Nr. 24, ca reprezentant al său la Marea Adunare Națională din Alba Iulia.

Drept ce i s-a dat acest credențional întărit cu iscăliturile noastre.

Aciliu la 14/27 noiembrie 1918.

Ioan Vulcuțiu,
înv[ățător] preș[edintele] Gărzii Naționale,
Ioan Teșia
Niculae Stroia
Ioan Stroia
Iacob Văcariu
Ioan Iridon
Ioan Mânzat
Antonie Văcariu
Ioan Mânzat
Ioan Teșa
Iacob Hodoșiu
Antonie Văcariu

Emilian Stoica
paroh,
Liviu Roșca,
notar,
Nicolae Hodoș
primar,
Ioan Moga
Ioan Mețiu
Vasilie Cantor

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. ⁸⁴

⁸⁴ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. III, f. 386. (Transcriere Credențional - Prof. Marius Boromiz).

Credențional.

Subsemnații adevărim, că în cercul electoral al II. în orașul Sibiu
din comitatul Libinului s'au ales azi ca delegați ai acestui
cerc electoral dñii:

<u>Nicolae Ivan, alesor consistorial</u>	în	<u>Libin</u>
<u>Victor Tordășianu, preș. Rom. un. rom.</u>	în	"
<u>Dr. Ioan Fruma, avocat</u>	în	"
<u>Romul Bucsa, paroh gr. or.</u>	în	"
și <u>Nicolae Simtion, econom</u>	în	"

cău majoritate de voturi
unanimitate.

Drept-ce susnumiții delegați sunt prin aceasta autorizați a lua parte cu vot decisiv la Marea Adunare Națională Română ce se va convoca prin Consiliul Central Național Român, în numele tuturor Românilor din acest cerc electoral și la alte Mari Adunări Naționale Române, cari eventual o să mai fie convocate în decursul anului acesta ori în anul următor și a contribui cu votul lor la decidera asupra sorții viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Bănatul Timișan.

Dat din colegiul electoral al cercului electoral II. în orașul Sibiu
ținut în ziua de 11/24 Noemvrie 1918.

W. Elis Păi
prezident.

Tonellician
notar.

Ioan Fruma
Romul Bucsa

bărbați de încredere din comane.

- 121314 -

Concordia - Arad

Credențional - Cercul electoral II oraș Sibiu, 11/24 Noiembrie 1918.
Delegați: Nicolae Ivan, Victor Tordășianu, Dr. Ioan Fruma, Romul Bucsa, Vicolae Simtion.
(Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. III, f. 344)

Credențional

Subsemnații adeverim că în cercul electoral II din orașul Sibiu, din comitatul Sibiului, s-au ales azi ca delegați ai acestui cerc electoral dnii:

Nicolae Ivan, asesor consistorial, în Sibiu

Victor Tordășianu, prez[identul] Reun[iunii] mes[eriașilor] rom[âni], în Sibiu

Dr. Ioan Fruma, avocat, în Sibiu

Romul Bucșa, paroh gr[eco]-or[iental], în Sibiu

și Nicolae Simtion, econom, în Sibiu

cu unanimitate.

Drept-ce sus-numiții delegați sunt prin aceasta autorizați a lua parte cu vot decisiv la Marea Adunare Națională Română ce se va convoca prin Consiliul Central Național Român, în numele tuturor românilor din acest cerc electoral și la alte mari adunări naționale române, care eventual o să mai fie convocate în decursul anului acestuia ori în anul următor și a contribui cu votul lor la deciderea asupra sorții viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Bănatul Timișan.

Dat din colegiul electoral al cercului electoral II din orașul Sibiu, ținut în ziua de 11/24 noiembrie 1918.

Dr. Ilie Beu,
prezident

Ionel Crișian,
notar

Bărbați de încredere din comune:

Ioan Joandrea

Nicolae Buian

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia.⁸⁵

⁸⁵ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. III, f. 344. (Transcriere Credențional - Prof. Marius Boromiz).

Credențional.

Subsemnații adevărim, că în cercul electoral al Sibiului
din comitatul Sibiin s'au ales azi ca delegați ai acestui
cerc electoral dñii:
M. Ilie Ben, medic în Sibiin
M. Lucian Morcia, avocat în Sibiin
Dumitru Cousa, prof. scunș în Sibiin
M. Silviu Drăgănuș, prof. scunș în Sibiin
 și *Teodor Doboi, comerciant* în Sibiin
 cu majoritate de voturi
animitate.

Drept-ec susnumiții delegați sunt prin aceasta autorizați a lua parte cu
vot decisiv la Marea Adunare Națională Română ce se va convoca prin Consiliul
Central Național Român, în numele tuturor Românilor din acest cerc electoral și la
alte Mari Adunări Naționale Române, cari eventual o să mai fie convocate în de-
cursul anului acesta ori în anul următor și a contribui cu votul lor la decidera
asupra sorții viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Bănatul
Timișan.

Dat din colegiul electoral al cercului electoral Sibiin
ținut în ziua de 12 Noemvrie 1918.

Nicolae Anu
prezident.

M. Octavian Costea
notar.
Romul Perian
notar

bărbați de încredere din comane.

Ant. Anile Prute
- 12/13 -

Emil Verroay

Concordia - Arad

Credențional

Subsemnații adeverim că în cercul electoral al Sibiului, din comitatul Sibiu, s-au ales azi ca delegați ai acestui cerc electoral dñii:

Dr. Ilie Beu, medic, în Sibiu

Dr. Lucian Borcea, avocat, în Sibiu

Dumitru Comșa, prof[esor] sem[inarial][și al]i[nstitutului] p[edagogic],
Sibiu în Sibiu

Dr. Silviu Dragomir, prof[esor] sem[inarial][în Sibiu

și Teodor Doboi, comerciant, în Sibiu

cu unanimitate.

Drept-ce sus-numiții delegați sunt prin aceasta autorizați a lua parte cu vot decisiv la Marea Adunare Națională Română ce se va convoca prin Consiliul Central Național Român, în numele tuturor românilor din acest cerc electoral și la alte mari adunări naționale române, care eventual o să mai fie convocate în decursul anului acestuia ori în anul următor și a contribui cu votul lor la deciderea asupra sorții viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Bănatul Timișan.

Dat din colegiul electoral al cercului electoral Sibiu, ținut în ziua de 11/24 noiembrie 1918.

Nicolae Ivan,
prezident

Dr. Octavian Costea,
notar
Romul Perian
notar

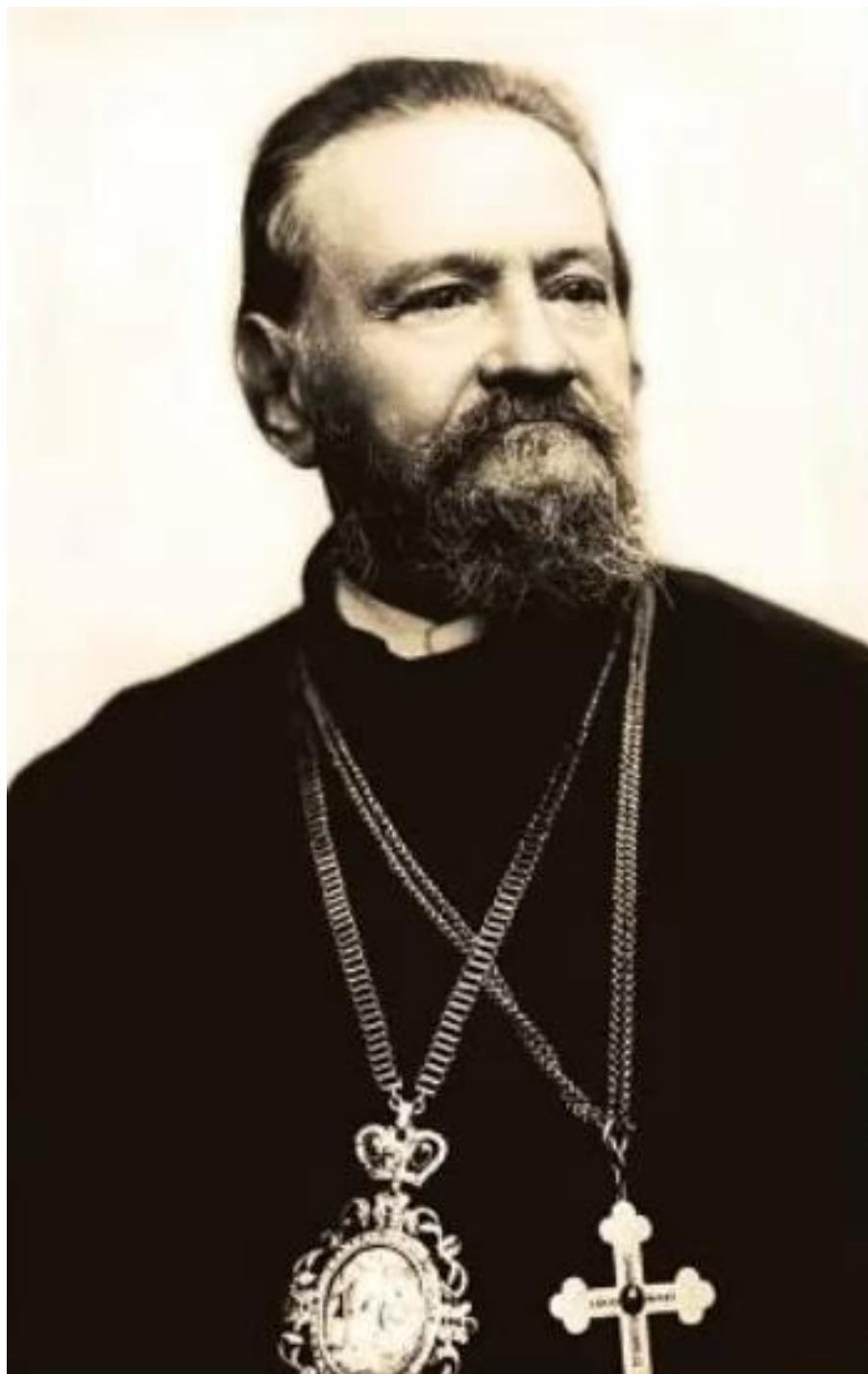
Bărbați de încredere din comune:

Dr. Vasile Preda

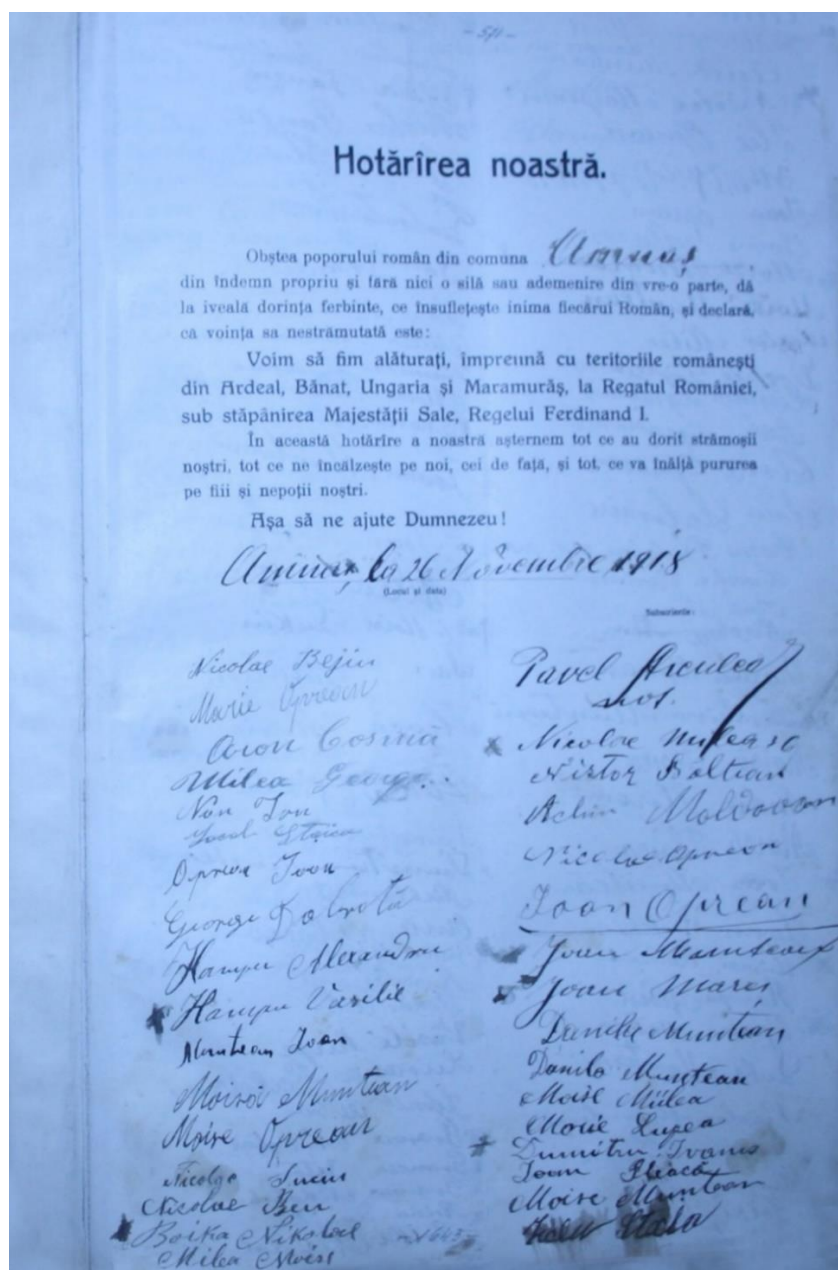
Emil Verzariu

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. ⁸⁶

⁸⁶ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. III, f. 332. (Transcriere Credențional - Prof. Marius Boromiz).

**Nicolae Ivan - Asesor consistorial la Arhiepiscopia Sibiului
Delegat ales la Marea Adunare Națională de Alba Iulia din partea Comitatului Sibiu, Cercul electoral II oraș Sibiu.
Președinte al Cercul electoral al Sibiului.
Membru ales al Marelui Sfat Național Român din Transilvania.**

⁸⁷ Material preluat integral din lucrarea Alexiu Tatu, Silviu Borș, Bogdan Andriescu, *Participanții din localitățile sibiene la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 1 Decembrie*, Editura Armanis & Mega, Sibiu & Cluj-Napoca, 2018, p. 19-22 și și introducerea fotocopiilor celor 3 pagini ale *Hotărârii* de unire, primite de la Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia, aflate în *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. V, f. 571-573.

* Hampu Mois - 572 * Parashiva Molidovan
 Anod Muntean Dumitru Molidovan
 * Nicolae Harpinea * Anca Fanea
 Ilie Oprescu Nicolae Fanea
 Dumitru Oprescu Ioan Florea
 Ioan Oprescu Gabriela George
 Ioan Caltures Son Faurita
 * Mois Muntean * Ion Mitea
 Moisa Muntean Mitea Mois
 Marica Mitea Dumitru Faurita
 Dacia Lepadac Mois Faurita
 Lascu Lepadac * Marica Faurita
 Anca Lepadac Ioan Munteanu
 Anca Salomie Ioan Muntean
 Maria Predoiu val. predoiu Mitea Ioan
 Lucretia Predoiu Mitea Ioan
 Anca Mitea Mois Sukin
 Nichola Mitea Anca Munteanu
 Justina Oprescu Florea Marie
 Parashiva Muntean Florea Nikolae
 Moisa Florea Parashiva Mitea
 Nicolae Florea * Dumitru Munteanu
 Moisa Florea Nicolae Florea
 * Ioan Muntean Anca Florea
 Ioan Radescu * Bastin Andrei
 Marica Radescu Rosa George
 Hampu Mois Ioan Bastin
 * Oprescu Marica Vasile Ruxa
 Suka Munteanu Luana Paldrar
 Nicolae Munteanu Ionea Ruxa
 Vasile Hampu Grancea Nikolae
 Hampu Mois Grancea Vitru
 * Boika Ioan * Grancea Nikolae
 Boika Ioan * Boika Dumitru
 Boika Ioan * Boika Nikolae

-571-

x Sava Ioan	
x Sava Ioan	Syrutor 20 nune
x Vasile Kugi	Morise Aluntcar
x Iova Ioan	Hanpu Alexandru
x Andrei Saska	
x Nikolai Iova	
x Bugner Dumitru	
x Adam Coramitar	
x George Coramitar	
x Elena Bolaga	
x Sakatus Dumitru	
x Sakatus Petru	
x Maria Gnanke	
x Dumitru Gnanke	
x Nikolai Gnanke	
x Nicolai Locatus	
x Paraschiva Locatus	
x Ioan Laru	
x Petru Sakatus	
x Petru Locatus	
x Sava Sava	
x Nikolai Sava	
x Petru Sava	
x Ioana Sava	
x Nicolai Titular	
x Vasile Titular	
x Ioan Ilacai	
x Iovine Mares	
Trime Ioan	
Trime Ioan	
Trime Nicolai	
Sava Ana	
Maria Alile	
Nicolai Titular	

136

-143-

Hotărâre. Amnaș, 26 Noiembrie 1918.
(Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. V, f. 571-573)

Hotărârea noastră.

Obștea poporului român din comuna Amnaș,
din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă la
iveală dorința fierbinte, ce însuflețește inima fiecărui Român, și declară, că
voința sa nestrămutată este :

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal,
Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății
Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri,
tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot, ce va înălța pururea pe fiii și
nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Amnaș la 26 Novembre 1918

Subscrierile :

Nicolae Bejiu / Marie Oprean / Aron Cosmă / Milea George / Nou Ion / Ionel
Stoica / Oprea Ioan / George Dobrotă / Hampu Alexandru / Hampu Vasile /
Muntean Ioan / Moisă Muntean / Moise Oprean / Nicolae Siciu / Nicolae Beu
/ Boika Nikolae / Milea Moise / Pavel Niculea not. / Nicolae Milea / Nistor
Băltean / Achim Moldovean / Nicolae Oprean / Ioan Oprean / Joan Muntean
/ Joan Mareș / Dănila Muntean / Moise Mălea / Moise Lupea / Dumitru Ivanu
/ Moise Muntean / Nicolae Suci / Hampu Moise / Ană Muntean / Nicolae
Marjinea / Ilie Oprean / Dumitru Oprean / Ioan Oprean / Ivan Mares / Moise
Muntean / Moisă Muntean / Marica Milea / Dochia Lăpăduș / Lisaveta
Lăpăduș / Ană apârenă / ana Oprean / Ana Salomie / Maria Predoviciu vād.
preoteasă / Lucreția Predoviciu / Ană Nan / Nicolae Nan / Iustina Oprean /
Paraschiva Muntean / Moisă Florea / Ioan Muntean / Ivan Rădean / Maria
Rădean / Hampu Moise / Oprean Marica / Luha Muntean / Nicolae Muntean
/ Vasile Hampu / Hampu Moisă / Boika Ioan / Boika Ioan / Paraskhiva
Moldovan / Dumitru Moldovan / Ana Fanea / Nicolae Fanea / Ioan Floca /
Dobrotă George / Ioan Tipuriță / Ion Milea / Milea Moise / Dumitru
Lomnășean / Moise Lomnășeanu / Maria Rodean / Ioanu Munteanu / Ioan
Muntean / Milea Ioan / Moise Suki / Ana Muntean / Fleoca Marie / Fleoca

Nikolae / Paraschiva Milea / Dumitru Muntean / Nicolae Florea / ana Florea / Pasku Andrei / Rasa George / Ioan Pasku / Vasile Rupe / Luoana Kaldarar / Ionu Rocsa / Grancea Nikolae / Grancea Petru / Grancea Nikolae / Boika Dumitru / Boika Nikolae / Savu Ioan / Vasilie Ruje / Gera Ioan / Andrei Pasku / Nikolae Gera / Bugner Dumitru / adam Căramidar / George Caramidar / Elena Bologa / Lăcătuș Dumitru / Lăcătuș Petru / Maria Grankea / Dumitru Grankea / Nikolae Csurariu / Nicolae Lacatus / Paraschiva Lacatus / Ioan Savu / Petru Lăcătuș / Petru Lăcătuș / Savu Savu / Nikolae Savu / Petru Savu / Ioana Savu / Nicolae Tuțulan / Vasile tuțulan / Ioan Flacă / Serafima Mares / Irimie Ioan / Irimie Ioan / Popa Nicolae / Popa ană / Mărie Milea / Nicolae Tuțulan / Scriitori de nume / Moise Muntean / Hampu Alexandru.

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia.⁸⁸

⁸⁸ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. V, f. 571-573; Alexiu Tatu, Silviu Borș, Bogdan Andriescu, *Participanții din localitățile sibiene la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 1 Decembrie*, Editura Armanis & Mega, Sibiu & Cluj-Napoca, 2018, p. 22.

Participarea boicenilor la Marea Unire

Profesor Doru Augustin Popescu

De strajă la răscruce

Situată la poalele munților, acolo unde Oltul începe să-și sape în piatră anevoiosul său drum care unește frații cu frați. Boița, străveche vatră de locuire curat românească, stă parcă de strajă în poarta lui Traian. De-a dreapta se deschide șerpuind, mândră, Țara Oltului. Locul de baștină al celui ce a fost badea Cârțan, „traficant” de cărți și idei românești, plecat la Roma să reînnoade firul poveștii de pe Columna lui Traian. E țara cartofului, căci cultivarea lui este îndeletnicirea de bază a locuitorilor și, totodată, ingredientul de bază în felurite rețete de bucate. Pe mâna stângă, până în creierii munților la Jina și Poiana, se înalță semeață Mărginimea Sibiului. Vitregia vremurilor și lăcomia unor stăpâni vremelnici le-au răpit cele mai bune pământuri. Împinși tot mai spre munte, mărginenilor le-a mai rămas doar oieritul.

Cu un picior în Țara Oltului și un altul în Mărginime, la Boița se cresc animale, dar se cultivă și cartofi. Și totuși, un cu totul altul avea să fie destinul boicenilor. Situată, așa cum am mai spus, la intrarea în defileul Oltului, așezarea a avut dintotdeauna o importanță strategică de necontestat. Mai întâi castrul roman, punct de observație și supraveghere fortificat a așa-numitului „drum al lui Traian” ce cobora până la Dunare la Sucidava și lega Dacia Traiana de Moesia. La Caput Stenarum, în jurul castrului “în Rude” un nou popor s-a zămislit din încuscrirea romanilor cu dacii. Mai apoi, prima mențiune a Boiței în documentele medievale o avem în Diploma lui Ladislau V, din 3 februarie 1453. Aflăm de aici că Boița era socotită ca un opid – o apartenență a cetății Turnu Roșu (rubeisturibus), iar locuitorii ei, apărători ai castelului (castrensi) și plăieși–păzitori ai granițelor pe munți. Totodată, diploma conferă sașilor din Tălmăciu (hospitesteutonici) un ascendent asupra băștinașilor români din zona care mai târziu va deschide calea oprimării și abuzurilor de tot felul.

Din punct de vedere economic, având în vedere poziția strategică de care vorbeam, dar și toponimia și hidronimia zonei (Boicioara, Porcești, Căineni, Boișoara) sugerează fie un loc unde se ținea târgul de animale, fie un punct de tranzit și de vamă al animalelor. Granița ce se va statornici aici între Ardeal și Țara Românească până la Marea Unire, va consolida în timp și confirma boicenilor statutul lor de negustori. Secolul al XIX-lea,

considerat de Ion Albescu în a sa monografie istorică a comunei „epoca de aur”, se întemeia tocmai pe bunăstarea economică pe care o aducea negoțul cu animale. Practic, prin vama de la Turnu Roșu, strămutată mai apoi la Râul Vadului, negustorii boiceni aveau monopolul comerțului cu porci și capre – pentru seul folosit la iluminat – dintre Țara Românească și Austro-Ungaria.

Circa 20-30 de negustori „angrosiști” se constituie treptat într-o adevărată burghezie a satului. Oameni cu dare de mână, dar și cu știință de carte, contribuie din plin la ridicarea stării generale a comunei. În locul vechii biserițe de lemn se zidește între 1813-1822 cea mare, de azi, din piatră, iar între 1830–1834 prima școală de piatră cu două săli și un antreu. Găsim la 1864 în școlile secundare din Sibiu 24 de elevi. Negustorii cei bătrâni cumpărau turme întregi de animale din Țara Românească de la boieri sau domni și le expediau prin oamenii lor la Sibiu, Budapesta și Viena, unde feciorii lor care cunoșteau nemțește și ungurește le preluau și le valorificau cu un frumos profit.

Profund conștienți că starea ticăloșită în care se aflau se datorează întunericului neștiinței în care au fost ținuti, boiceni sunt pe deplin convinși că salvarea nu poate veni decăt prin lumina științei de carte. În mai puțin de trei ani, în centrul comunei se ridică o impunătoare clădire de piatră cu șapte clase care reprezintă și azi corpul central al școlii. Asta, îndrăznesc să afirm, a fost specific pentru românii din marginime. Dacă prima și a doua generație au reușit cu ajutorul animalelor să strângă ceva bănuți, aceștia au fost investiți în generațiile viitoare care au fost trimise la școală în vederea emancipării neamului.

Si noi suntem români

În opinia noastră, pentru românii ardeleni aflați de secole sub guvernare maghiară, habsburgică și mai apoi austro–ungară, principalul stâlp și reazem în lupta împotriva opresiunii naționale la care au fost supuși constant, a fost biserica. Chiar dacă și aceasta a fost la rându-i ținta încercărilor de destabilizare, dezbinare și anihilare, a reușit să reziste și să coaguleze în jurul ei, ființa națională a românilor. Mai mult, ea a fost capabilă să dea naștere celui de-al doilea pilon al rezistenței naționale – școala și învățământul în limba maternă. Școala a fost cea care a adus românilor ardeleni și nu numa – îndrăznim să credem că și celor din Principate - lumina deșteptării conștiinței naționale. La rândul ei, școala a fost cea care a adus românilor ridicarea economică și o potență financiară la care se adaugă o cultură juridică fără de care lupta pentru apărarea ființei naționale nu ar fi avut nicio șansă.

Din monografia istorică scrisă de mărinimosul dascăl Ion Albescu, al cărui nume cu mândrie îl poartă școala din Boița astăzi la inițiativa noastră,

reținem două luminoase și emblematice figuri ale luptei pentru păstrarea ființei naționale: preotul Ioan Druhora și învățătorul Nicolae Istrate. Acesta din urma cânta cu copiii în școală “Deșteaptă-te române” și îndemna pe copii să poarte la serbări și excursii tricolorul național, le vorbea cu dispreț despre stăpânirea ungurilor și îi pregătea pentru lupta dezrobirii. Din cauza acestei atitudini este silit să fugă, travestit, de vreo câteva ori în “țară”. În 1895, în vâltoarea frământărilor prilejuite de memorandum, se pare că este vândut autorităților maghiare de către colegul său “Șoldea”. Despre înflăcăratul lui patriotism și despre credința lui în marele viitor așteptat, lăsăm să vorbească aici un fragment al poeziei “Din temniță”, compusă de el între zidurile închisorii din Sibiu în anul 1895. Între altele, asemuindu-se cu martiriul apostolilor pentru triumful creștinismului, zice în strofa a XIII-a:

„Pe ei nu i-a înfricat
Temnițele cu lăcat
Nici pe min-nu m-a’nfrica
Temnița ori sabia.

XIV

Caci de-acolo a fost scos
Adevărul lui Cristos
Tot de-aicea și acuma
Dreptatea va triumfa.”

Apoi încheie:

“O! Doamne! Fie-ți milă de neamul românesc
Si îl scapă mai degrabă de jugul unguresc
Destule zile negre!... Destul a suferit
De când strămoșii noștri aici s-au prăpădit! ...”

Nicolae Istrate
Prizonier

Aflăm de la Ion Albescu că familia învățătorului erou i-a donat albumul cu poezii al acestuia. Ceea ce intrigă este că multe poezii și însemnări ale sale sunt semnate „Mănușa neagră”. Una din aceste semnături este însoțită și de cuvintele „Trăiască amicii adevați!!!... piară despotismul” (1866), ceea ce-l determină pe Albescu să speculeze că făcea parte din vreo asociație patriotică-revoluționară. Mărturiile bătrânilor sugerează că ar fi fost bun prieten cu Lucaciu. Cert este că Nicolae Istrate credea cu toata ființa sa în dezrobirea românilor ardeleni de sub jugul unguresc și unirea lor cu frații din „țara” mamă.

Cât despre figura luminoasă a preotului paroh Ioan Druhora, care din 1896 va păstori comuna Boița, acesta a lăsat în amintirea tuturor imaginea unui om rar prin întreaga sa viața pe care o ridicase la înălțimea misiunii pe care și-o alesese și pe care a cinstit-o așa cum rar se mai întâmplă azi. De o cultură ce impunea respect din primul moment, preotul Druhora răspândea în juru-i o încredere și o distincție impresionantă, datorită și fizicului și ținutei sale desăvârșite. De loc de prin munții Apuseni, mintea sa înțeleaptă era dublată de o dărzenie cu care își apăra credințele–religioase și naționale, specifică moșilor.

Pentru atitudinea sa demnă și românească, în timpul războiului de întregire, ungurii îl depositează și-l aruncă în închisoarea din Șopron unde îndură un regim de temniță grea timp de 8–9 luni de zile. În urma interogatoriilor, nemulțumiți de răspunsurile bine ticluite și curajoase ale preotului, ungurii îl acuză de înaltă trădare și-l aduc în fața Curții Marțiale pentru următoarele capete de acuzare:

- în ziua de 15 august 1916 a aruncat în aer podul de peste Olt (Podul Oltului);
- că are un fiu ofițer dincolo în armata românească;
- că ar avea legături strânse cu ofițeri români grăniceri de la Râul Vadului.

Ori acuzarea nu a avut suficiente dovezi, ori preotul s-a apărat singur atât de bine, că în final, Curtea l-a achitat.

Călăuzit de bune intenții și urmărind ridicarea economică alor săi, împreună cu alții înființează în 1902 Banca Populară pe acțiuni Turnu Roșu. Atât cât a funcționat, până în 1934, aceasta a avut drept principal țel ajutorarea celor lipsiți de mijloace financiare. Cum înainte de război comuna vânduse unei firme străine o pădure de brad pentru 120.000 lei, preotul își dă seama că suma aceasta nu mai corespunde cu noile realități. Face apel, pe care îl susține de câteva ori la București, unde ajutat de ministrul Al. Constantinescu, cu care era prieten, reușește să ridice prețul la 7.000.000 lei. Iată numai câteva din faptele vrednice ale preotului pentru care boiceni îi poartă o caldă recunoștință și azi.

Acțiuni militare pe teritoriul Boiței în primul război mondial

Izbucnirea războiului în iulie 1914 dă startul mobilizării generale, iar printre primii vizați sunt românii ardeleni. Cei care prind de veste trec dincolo în “țară”. Cei prinși sunt repartizați pe frontul rusesc, iar mai târziu pe cel italian. Cei rămași acasă, bătrânii și femeile, sunt nevoiți să încerce din răspuțeri să suplinească golul lăsat de cei plecați, la coarnele plugului, la lemne în pădure sau după animale. Pentru ca răul să fie și mai rău, armatele

austro-ungare fac rechiziții nemiloase, lăsându-i pe bieții oameni fără animale, nutreț și cereale, în cea mai neagră mizerie. Punctul culminant este atins când sunt rechiziționate chiar și clopotele sfinte ale bisericii. Cu toate necazurile și suferințele pricinuite, românii ardeleni își puneau în acest război toate nădejtile unor vremuri mai bune. E grăitoare pățania boiceanului Radu Bădilă care, aflându-se în gară la Tălmăciu cu scopul de a trece cu trenul în “țară” la niște rude, într-o discuție cu niște prieteni, a exclamat: “dacă ar da Dumnezeu să intre și românii mai repede să scăpăm odata de unguri”, remarcă ce i-a adus arestarea.⁸⁹

În zorii zilei de sfântă Mărie 15/28 august 1916, regimentele 42 și 44 aduc salutul frățesc al libertății. După lupte înverșunate, dușmanul este “obligat să părăsească peste noapte Boița cu mari pierderi. Boița, în mâna românilor, înseamna trecătoarea deschisă”. O lună de zile a durat bucuria, căci sorții războiului aveau să se schimbe. Dușmanul își concentrează toată atenția aici. Dovadă este că generalul Falkenheim ia personal conducerea operațiilor. Comandamentul german hotărăște să întreprindă un marș forțat de învăluire cu ajutorul corpului alpin bavarez condus de generalul Tuschek, prin munți în zilele de 25–26 septembrie, de la Jina prin vârfurile: Guga, Strâmba, Cindrelul, Șteflești, Negovanul, apoi pe teritoriul Boiței: Prejba (1748 m), Vârful Mare (2072 m) coborând-fără să știe nimeni-până la Lunci dincolo de graniță și tăind astfel retragerea armatelor românești-care erau în jurul Sibiului-prin pasul Turnu Roșu. Pe de altă parte, comandamentul dușman mai aruncă o armată peste Hârțibaciu și Porumbac, care, ajungând la Avrig și munți, formează vestita învăluire în clește. Toată atenția celor două armate rivale se concentra în ziua de 29 septembrie asupra comunei Boița și a trecătorii de aici. „Aici, (Boița n.n.) e pericolul cel mai mare. Aici, se concentrează toată atenția atât a atacatorului cât și a apărătorului. Reușește dușmanul să închidă trecătoarea, atunci românii sunt pierduți. E catastrofă.”⁹⁰ La rândul său, marele general Falkenheim nota: “Rareori în viața mea destul de bogată în puncte dramatice culminante, am așteptat rezultatul cu mai multa încordare ca în dimineața zilei de 29 septembrie”.⁹¹ Concomitent cu mișcările de învăluire „în clește”, cu cel mai bun material uman și tehnic, dușmanul mai aruncă tot disponibilul său compus din brigada 14C (colonel Barwick), divizia 51 de honvezi, plus corpul alpin bavarez. Prinsă în acest clește, armata româna caută să se salveze retrăgându-se prin trecătoare. Dar

⁸⁹ Ion Albescu, *Boița. Monografie Istorică*, p. 82.

⁹⁰ Constantin Kirițescu, *Istoria războiului nostru pentru întregire*, vol. I, p. 285.

⁹¹ *Ibidem*, p. 293, citat din „Der Feldzug der 9 armee”.

și trecătoarea este barată de trupele inamice. Și astfel, retragerea ia aspectul unei tragedii groaznice.

Pentru că Boița era centrul luptelor, populația - femei, copii și bătrâni - este invitată să părăsească satul în 24 de ore și să se retragă într-o vâlcea din mijlocul pădurii destinată în acest scop de către ambele armate combatante, pentru a feri civilii de urgia razboiului. Plecați cu cățel, cu purcel; boiceni au asistat îngroziți timp de două săptămâni la luptele care s-au desfășurat în zonă. În satul acum pustiu cad bombe și ghiulele de tun. Câteva case se aprind, dar din fericire focul nu se extinde. În tot acest timp armatele românești își continuă retragerea. În seara zilei de 28 septembrie, la ora 9, după lupte înverșunate, cade Tălmăciu.⁹² Din Tălmăciu, trupele românești se retrag spre Boița, dar retragerea se face cu multă greutate pentru că “numeroase aeroplane inamice azvârleau bombe asupra convoaielor române ce se strecurau între Tălmăciu și Boița”.⁹³ Retragera prin trecătoare se face foarte greu. Tot drumul de la Boița la Râul Vadului este plin cu vehicule (vreo 2000) și anume: tunuri, chesoane, de la 53 la 120, care, căruțe, cai, boi, soldați și ordonanțe cu bagaje, care făceau aproape imposibilă trecerea. Asemenea, câmpul din jurul satului era plin de chesoane, care și căruțe pline cu alimente lăsate de trupele românești, pentru că nu le mai puteau strecura prin trecătoare. În aceste condiții dramatice foarte mulți soldați români au pierit măcelăriți de inamici sau au fost luați prizonieri. “Grănicerii de sub comanda colonelului Cantacuzino au acoperit la Boița retragerea”.⁹⁴

Contribuții ale boicenilor la războiul pentru întregirea neamului

Ceea ce v-am prezentat mai sus a fost desfășurarea luptelor purtate de armatele beligerante pe teritoriul comunei Boița în trecătoarea Turnu Roșu în primul război mondial. Ceea ce dorim să vă prezentăm în continuare sunt contribuțiile oricât de modeste ale boicenilor la luptele ce s-au purtat în zonă în timpul marelui război pentru reîntregirea patriei. Ion Albescu, în a sa monografie istorică a comunei, considera demne de amintit neprețuitele servicii aduse de boiceanul Nicolae Podișan, armatei române. Iată declarațiile acestuia: “Am luptat un an și jumătate la nemți și după ce am fost împușcat în Galiția, venind în concediu, am trecut în “țară” în anul 1915, după Paști. Am stat la Stănișoara ca cioban până la declararea războiului de către România. Atunci m-am oferit de bună voie călăuză, fiindcă știam toate potecile, reg. 2 Vâlcea pe care l-am trecut munții până la Brăneasa. Pe muntele “Pologaci” am dat două atacuri: unul în dimineața de sfânta Maria

⁹² *Ibidem*, p. 290.

⁹³ *Ibidem*, p. 292

⁹⁴ *Ibidem*, p. 294.

și am făcut 60 de prizonieri boemi și unul pe seară, după care am dat regimentul în primire tălmăcenilor fiind pe hotarul lor.

Dupa vreo 4 săptămâni, pe când eram la colibă în Palten cu încă vreo 20-30 de colibași fugiți de pe frontul austriac, am văzut o armată nemțească trecând peste “Muntele boilor” și „Vârful Mare” spre Căineni. Ne-am gândit că trebuie să fie ceva rău și ne-am ascuns. Seara, când am venit la colibă, am găsit aici un ofițer roman, D-l căpitan Măcelaru cu vreo 100 de soldați. Mă întreba dacă am văzut ceva. Eu îi spun tot. Dânsul zice că e o patrulă de unguri, își ia vreo 20 de soldați și se duce să-i prindă. De atunci nu l-am mai văzut. Pe ceilalți soldați rămași la mine, i-am condus prin “Plaiul Mănăilii” să-i trec dincolo în “țară”. În “Floarea mică” am întâlnit reg. 48 Buzău și 49 R. Sărat în niște locuri foarte rele cu aproape 1600 de oameni. Îmi amintesc de căpit. Minciu din reg. 49, la mitraliere, căpit. Vasiliu, căpit. Loctodeanu, care a murit apoi la Câmpulung și locot. Roșescu din com. Bălțat, R. Sărat care a murit la noi pe „Dealul lui Vlad”. M-au dus înaintea colonelului, care m-a întrebat dacă pot să-i trec pe ascuns dincolo. I-am spus că da, dar fără cai și muniții, că locurile sunt foarte rele. Din 300 de cai, vreo 8 i-am mâncat, iar restul s-au prăpădit.

Așa i-am condus prin poteci ascunse până în “Dealul lui Vlad”. Aici am găsit 3 companii de nemți. Negăsind niciun loc de trecere și fiind nemâncați de câteva zile, a trebuit să găsim, târându-ne pe brânci, un loc bun și să deschidem focul asupra nemților. Luându-i de deasupra, i-am respins și am luat 30 de prizonieri. Aici a murit, în brațele mele locot. Roșescu. Ultimul lui cuvânt a fost “mamă”.

Între timp, nemții se apropie și ne înconjoară. Parcă erau mai mulți ca întâi. Atunci am strigat: “Domnule colonel, ura! Că aici rămânem!”. Așa am pornit ca o vijelie în jos la asalt cu baioneta de i-am împrăștiat și prins. Noi am avut 60 de morți, nemții încă pe atâta. Aici a murit și plutonierul Păcău. De aici, morți de oboseală și de foame, am intrat în Valea lui Vlad unde am rămas peste noapte. Dimineată ne-am întâlnit în Plaiul Urii cu ce a mai ramas din regimentul 2 Vâlcea, cu care am intrat în Căineni unde nemții au rupt frontul românesc și i-am respins. În Căineni am stat 6 zile. Apoi m-am retras cu regimentele până în Moldova. În spitalul din Piatra Neamț unde eram rănit, am primit o hârtie de la Ministerul de Război că eram decorat. S-o fi pierdut. După Florii, 1916, m-am înscris voluntar și am luat mai târziu parte la luptele de la Mărăști, ducând noaptea muniții pe front...”.

Un eroism tot așa de înălțător, dar cu un sfârșit tragic a avut boiceanul Dragomir, zis Ciuparcu, care strecurând o armată românească printre liniile dușmane, a fost observat de o patrulă nemțească, care mai târziu l-a prins, l-

a pus să-și sape groapa și l-a împușcat pe marginea ei spre disperarea familiei care era de față.

Aceași admirație trebuie să-i purtăm și unei femei, care a adus mari servicii armatei romane, ducând noaptea muniții în primele rânduri ale frontului, cu ajutorul unui biet cal, până când a fost împușcată de nemți.

Iată jertfele aduse de boiceni pe altarul patriei în primul război mondial:

- morți pe câmpul de luptă (identificați) - 39;
- dispăruți - 12;
- invalizi -10;
- văduve - 18;
- voluntari -18.

Boiceni în contextul anului 1918

Încă o dată, facem apel la memoriile celui ce a împrumutat numele său Școlii Gimnaziale din Boița, inimosul dascăl Ion Albescu. Acesta, deși copil fiind, în vârstă de doar 9 ani, își aduce aminte cu înfrigurare de bucuria imensă ce a cuprins pe cei rămași în sat: bătrâni, femei și copii. O bucurie îndoită: întâi pentru că, în sfârșit, scăpasera de jugul unguresc ce atâția amar de ani îi împilase, iar mai apoi, când rând pe rând s-au întors și soldații acasă. După 5 ani de lupte pe diferite fronturi, bucuria revederii cu cei dragi venea să îplinească bucuria unirii cu Țara Mamă.

Se reîntregeau familiile, se reîntregea și țara. Acest mare eveniment istoric a fost sărbătorit la 1 Decembrie 1918, la Marea Adunare de la Alba Iulia. Adunare la care au luat parte și numeroși boiceni ce au însoțit delegația oficială a localității la Alba în cetate. Învățătorul Ion Albescu își aminteste numai vreo câțiva: Cloajă, Pătăraș, Bobeș, Brătilesco, Bădilă, Istrate, dar ei sunt mult mai numeroși și îi regăsim pe toți cu semnăturile lor pe actul de adeziune la Marea Unire.

Acasă în Boița, un an mai târziu, 1 Decembrie 1918 a fost sărbătorit în cadrul festiv al unei serbări la care au luat parte și invitați din satul vecin de peste munți, Căineni, de care până acum îi despărțise o graniță străină. Cu această ocazie, s-a încins o horă mare a unirii și s-a plantat în mijlocul pieței din centrul satului un puiet de stejar. „Stejarul Unirii” care, atunci când învățătorul Ion Albescu redacta partea a doua a monografiei satului Boița (1990 n.n.) mai exista încă. Între timp, din rațiuni pe care noi personal nu le cunoaștem, acesta se pare că a fost tăiat. Astăzi când sărbătorim 100 de ani de la înfăptuirea Marii Uniri, credem ca ar fi avut o simbolică puternică.

Cum era și firesc, alipirea Ardealului la România a însemnat și un transfer de autoritate. Funcționarii unguri de la Vamă și de la Lazaret, jandarmii și notarul unguresc au plecat și locul lor a fost luat de funcționari

români. Copilul, pe atunci, Ion Albescu, își amintește că primul notar român a fost după 1918, Ștefan Popovici, primar Ioan Ariton, iar casier Ioan Cocă. A urmat conversia monetară, coroanele ungurești fiind schimbate cu lei românești. Din școală s-au scos cărțile ungurești și au venit cele românești; iar cea mai mare fericire, pentru prima oară erau introduse Istoria românilor și Geografia României. Pentru că se simțea mare lipsă de cadre didactice - iar până atunci copiii plugarilor români cu greu puteau pătrunde la școlile secundare din Sibiu - copiii mai răsăriți din sat, printre care îl regăsim și pe Ion Albescu, la îndemnul preotului și învățătorilor, iau drumul Sibiului, la Școala Normală de Învățători. Apar acum generațiile acelea de învățători dedicați și pe care “părintele lor”, ministrul Spiru Haret, avea să-i numească așa de frumos “luminătorii satelor”. Interesantă ne apare transformarea prin care trece Cetatea Turnu Roșu, căzută în ruină din cauza războiului. Aceasta a fost reparată, iar în locul unei cetăți de graniță, despărțitoare de frați, a fost înființat aici un orfelinat care îi cuprindea, ocrotea, adăpostea și întreținea în condiții bune pe copiii orfani de război, unindu-i într-o mare familie.⁹⁵

Noul cadru statal în care, pentru prima dată, se regăseau românii de pretutindeni însuflețește și dă avânt. Speranțele, visele, energiile creatoare care atâta amar de ani fuseseră încatușate, se revarsă fertil în toate sferele vieții. Rănille adânci ale războiului au fost treptat uitate și boiceni au pornit hotărâți să repare nedreptățile și silniciile suferite până nu demult. Cum pământul arabil era de slabă calitate și puțin, boiceni s-au orientat rapid spre recâștigarea munților, pădurilor și terenurilor luate cu forța de autoritățile ungurești și săsești. Recâștigarea drepturilor străvechi și repunerea comunei în vechile hotare i-au făcut pe boiceni posesorii uneia dintre cele mai mari întinderi de păduri și munți din Mărginime. Nu mai făceau boiceni negoț cu vite mari ca pe vremuri, în schimb înfloresc acum oieritul și prinde aripi comerțul cu lemne de brad și fag. Tocmai vânzarea unei păduri a obștei sătești a ajutat Primăria comunală care cu banii luați a introdus în 1926 iluminatul electric în case și stradal. A fost o mare realizare pentru sat și o mare bucurie pentru săteni. Boița a fost, se pare, printre primele sate românești din Mărginime care a introdus curentul electric.⁹⁶

Era evident că Unirea face puterea, iar România Mare sau România Dodoloată, cum îi spuneau românii ardeleni, era chemată să reprezinte cadrul firesc, natural în care tot românul să se simtă stăpân la el acasă și liber să se dezvolte, să-și pună în valoare potențialul și, de ce nu, să fie fericit.

⁹⁵*Ibidem*, p. 92.

⁹⁶*Ibidem*, p. 92.

Hotărîrea noastră.

Obștea poporului român din comuna Boita,
din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă
la iveală dorința ferbinte, ce însușește inima fiecărui Român, și declară,
că voința sa nestrămutată este:

Voină să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești
din Ardeal, Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României,
sub stăpânirea Majestății Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărîre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii
noștri, tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot, ce va înălța pururea
pe fiii și nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Boita, 16/18 November 1918.
(Locul și data)

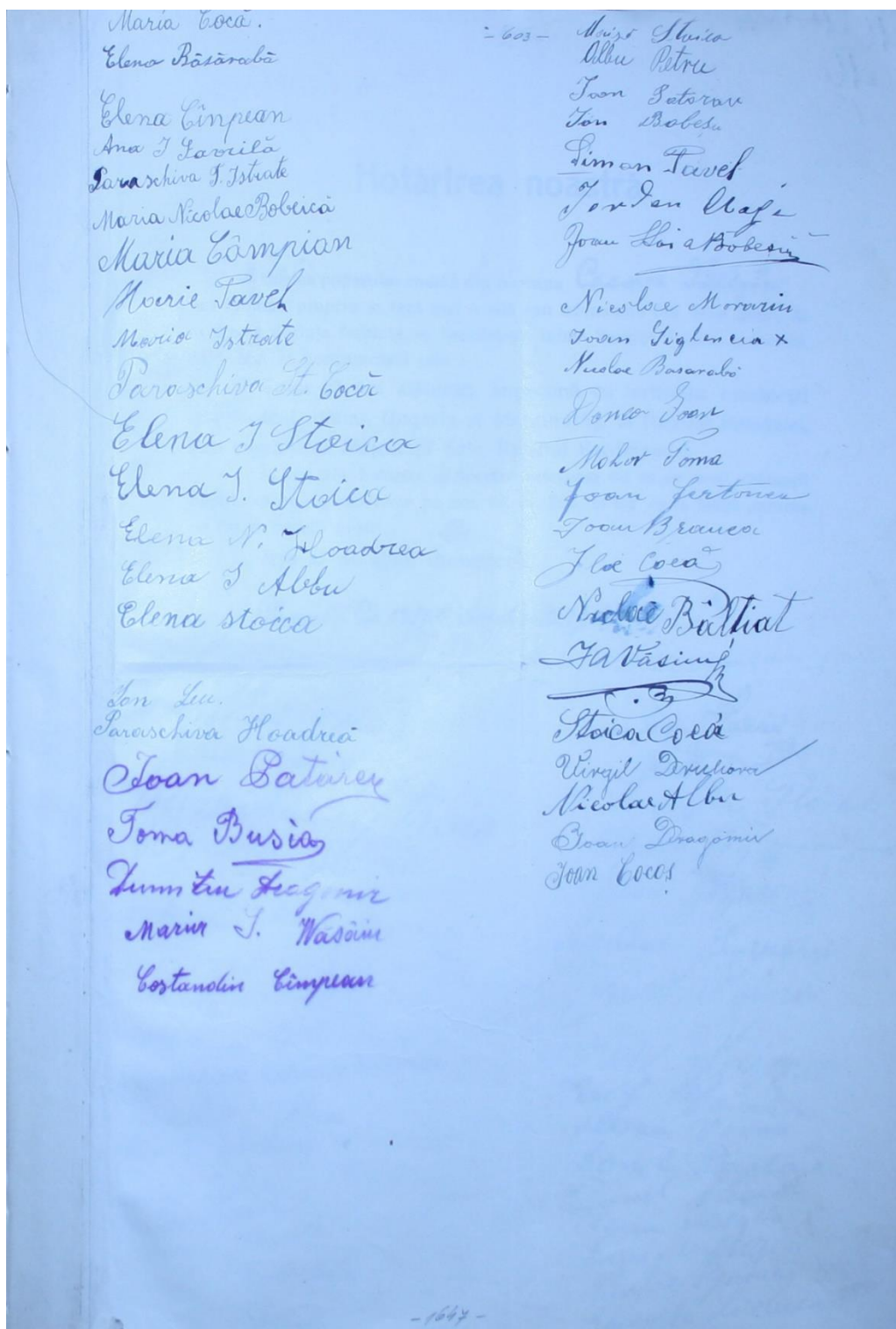
Subscrierile:

Ana Brukova.
preotesea
Ioan I. Focloacu
Maria Nicolae Fărtanin
Taraschiva Ion Stoică
Maria Dragolăscu
Maria Bobescu
Maria Gavrila
Maria Rădău
Ana Bucea
Maria I. Măntănuș
Elena I. Holdeș
Aurelia Clôze
Maria Dăneșcu
Elena Moldoveanu
Elena I. Bobescu

Ioan Dăbulea
președinte, român ortodox
capitan al Regimentului 100
Ioan Focloacu
Ion Gurteanu
Vasile Halmagiu
Ioan Maniu
Ioan Istărite Comăneșcu
Nicolae Hlăda
Nicolae Halmagiu
Ioan Gavrila
Nicolae Bobeică
Todor Mărcuș
Vasile Valea Lăzăr
Foma Bobeșin
Mareș Căpitanul
Nicolae Băleș
Nicolae Focloacu
Ion Moraru
Mareș Hlăda

Maria Popoviciu
 Nicolae Patăru
 Ioan Tătaru
 Paraschiva Visin
 Maria F. Boicean
 Elena I. Lănu
 Elena Găru
 Ana Tălbă
 Ana I. Boidocan.
 Susana Cloșe.
 Elena Boidocanu
 Ana Toma Ibră
 Maria Patăru
 Hecce. Hligore
 Campian Toma
 Toma Halmagiu
 Tom Băra
 Maria Căluș Găru.
 Făcută Blesandru
 Vasile Cloșe
 Tom Stan Bobaru
 Elena Halmagiu
 Ana Halmagiu
 Maria F. Băsaraba
 Ioan Albu
 Elena Zaharie
 Maria Cănu
 Ana Popoviciu
 Maria Luca
 Ana Toma Luca
 Tom R. Stoica
 Ana F. Găru
 Ana Dragălescu

Costea I. Toma
 Ioan V. Halmagiu
 Toma Găru
 Ioan Tertan
 Nicolae Tertan
 Ioan Tertan
 Nicolae F. Bădila
 Bucur Drogomir
 Costandin Băsaraba
 Toma Campian
 Popescu Ioan junior.
 Olăreanu I. I. I.
 Ioan Găru Negom
 Costandin Lău
 Ioan Tertan
 Vasile Drogomir
 George Drogomir
 Ana Bănu
 Nicolae Bănu
 Tom Găru Negom
 Lău Cămpian
 Tom Zaharie
 Maria Băsaraba
 Nicolae Drogomir
 Maria Găru
 Nicolae Hănu
 Nicolae Hănu
 Ioan Campian
 Nicolae Bădila
 Constantin Campian
 Nicolae Cănu
 Nicolae Olăru
 Ioan I. Bobaru
 Lău Cămpian
 Nicolae Lău
 Constantin Dragălescu
 Băsaraba Toma

Hotărâre. Boița, 18 Noiembrie 1918.
 (Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. V, f. 601-603)

Hotărârea noastră.

Obștea poporului român din comuna Boița,
din îndemn propriu și fără nicio silă sau ademenire din vreo parte, dă la iveală
dorința fierbinte ce însuflețește inima fiecărui român și declară că voința sa
nestrămutată este:

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal,
Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății
Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri,
tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot, ce va înălța pururea pe fiii și
nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Boița, la 18 Noiembrie 1918.

Subscrierile:

Ioan Druhora, prezbiter român ortodox, căpitan al Legiunii române / Ana
Druhora, preoteasă / Ioan I. Todoran / Maria Nicolae Fărțonia Paraschiva /
Ion Stoica / Mariea Dragolescu / Maria Bobeșu / Maria Gavrilă / Maria
Pătărău / Ana Bucșa / Mairea I. Muntenașu / Elena I. Sioldea / Toma
Halmagiu / Dan Bera / Maria Vulcu / Savu Zaharie / Alusandru Vasilie /
Cloaje Ionu / Stan Bobeșiu / Elena Hălmagiu / Ana Hălmagiu / Maria T.
Basaraba / Ioan Albu / Elena Zaharie / Maria Oancia / Ana Popoviciu /
Aurelia Cloje / Maria Dănescu / Elena Moldoru / Elena T. Bobeșu / Elena
Boidocanu / Ioan Todosan / Ion Curtean / Vasilie Halmagiu / Ioan Maniu /
Ioan Istrate Ionașcoiu / Neculae Stoica / Nicolae N. Halmagiu / Ioan Gavrilă
/ Nicolae Bobeica / Teodor Măcrean / Nicolae Valer Savu / Toma Bobeșiu /
Maria Luca / Ana Toma Luca / Ion N. Stoica / Ana T. Grecu / Ana
Dragolescu / Costea St. Toma / Ioan O. Hălmagiu / Toma Costea / Ioan
Fărțonea / Nicolae Fărțonea / Ioan Fărțonea / Nicolae G. Bădilă / Bucur
Dragomir / Marcu Constandinera / Nicolae Balea / Nicolae Todosan / Ion
Moraru / Marcu Stoican / Maria Popoviciu / Nicolae Pătărău / Ioan Tătoiu /
Paraschiva Văsiu / Maria I. Boicean / Elena I. Savu / Elena Savu / Ana Șoldia

/ Ana I. Boidocan / Susana Cloaje / Ana Toma Tihirel / Maria Pătăraș / Hensea Gligore / Câmpian Toma / Costandin Băsărabă / Voicu Câmpian / Popenea Ioan junior / Olărescu Ioan / Ioan Coca Negan / Costandin Leu / Ioan Pătăraș / Vasile Dragomir / Gheorghe Brodeanu / Ana Bucșa / Nicolae Hodrea / Ion Coca Negan / Ilie Câmpian / Ion Zaharie / Marcu Bratilesco / Nicolae Dragolescu / Marku Greku / Nicolae Văsăiu / Nicolae Hancu / Ioan Cîmpian / Nicolae Balțatu / Constantin Cîmpean / Nicolae Olari / Nicolae Olariu / Ioan I. Bobeșu / Ilie Câmpian / Nicolae Leu / Pantilimon Drăguș / Basaraba Toma / Maria Cocă / Elena Băsărabă / Elena Cîmpean / Ana I. Gavrila / Paraschiva I. Istrate / Maria Nicolae Bobeică / Maria Câmpian / Marie Pavel / Maria Istrate / Paraschiva St. Cocă / Elena I. Stoica / Elena I. Stoica / Elena N. Hoadrea / Elena I. Albu / Elena Stoica / Ion Leu / Paraschiva Hoadrea / Ioan Pătăreș / Toma Bușia / Dumitru Dragomir / Maria I. Văsăiu / Costandin Cîmpean / Moisă Stoica / Albu Petru / Ioan Pătăraș / Ion Babeșu / Simon Pavel / Iordan Moga / Ioan Stoica Bobeșiu / Nicolae Morariu / Ioan Siglencia / Nicolae Basarabă / Donea Ioan / Mohor Toma / Ioan Ferțonea / Ioan Branca / Ilie Coca / Nicolae Bîlțiat / I. A. Văsiu / Stoica Coca / Virgil Druhora / Nicolae Albu / Ioan Dragomir / Ioan Cocoș.

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia ⁹⁷

⁹⁷ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. V, f. 601-603. Alexiu Tatu, Silviu Borș, Bogdan Andriescu, *Participanții din localitățile sibiene la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 1 Decembrie*, Editura Armanis & Mega, Sibiu & Cluj-Napoca, 2018, p. 54.

O scurtă istorie la Centenarul Marii Uniri Despre Cacova Sibiului

Inginer Ilie Hanzu

Localitatea Cacova, coborâtă în istorie din vremuri imemorabile, împreună cu: Sibielul, Valea, Săliștea, Galeșul și Tilișca sunt așezate pe linia de apărare a cetăților dacice: Sarmisegetuza, Săsciori, Tilișca, Orlat, Tălmăciu ...

Numele de Kakova vine din greaca veche „*Kakos*”, loc rău și greu accesibil, trecut în secolul VII, la migrația slavilor, prin filiera limbii slavone „*Kacowa*”, deci așezarea este mai veche. Localitatea este atestată documentar la 1322, în *Cronica Dominicanilor* a bisericii catolice din Erfurt - Germania, ca aparținătoare împreună cu: Sibielul, Valea, Săliștea și Galeșul de cetatea Salgo „de la Sibiel” a regelui Andrei II al Ungariei și reatestată documentar la 10 octombrie 1366 în convențiile de grănițuire dintre Ducatul Amlășului al basarabului de la Curtea de Argeș, Vlaicu Vodă și domeniul episcopului catolic Globinius de la Alba Iulia, administrat de Ioan Tompa.

Granița de est a Ducatului Amlășului era hotarul Cacovei și pleca din Șesul Cîbinului (zis azi al Cristianului), Merezi, Poinicioara, Râul Orlatului, Fântâna Neagră, Părăul Comenzii, Stâmba, Muchia Cacovei, pe jumătate Poinița Gurenilor, Râul Mic, Iezărul Mic al Cîndrelului, Platoul Cîndrelului, Părăul Ujbiței, Valea Sadului, Părăul Conțului, Vârful Iujbei, Părăul Hanășului până în Valea Lotrului.

Vecin era Scaunul Sibiului prin hotarele satelor: Cristian, Orlat, Gura Râului, Rășinari, Sadu și Tălmăcel. Săliștea cu satele din jurul ei și cei 64 de munți ai lor ce se întindeau de la Brezoi la Petroșani, (includeau toți Munții Lotrului, 60% din cei ai Cîndrelului și 5 ai Parângului) formau Ducatul Amlășului. Acest ducat revendicat de voievozii de la Curtea de Argeș, drept „*ocina strămoșească*” a neamului lor voivodal a fost apărat cu străjnicie împotriva ungarilor și a sașilor de Vlaicu Vodă, Mircea cel Bătrân, Vlad Țepeș și alți domnitori până la 1485, când regele Ungariei Matei Corvin l-a rupt din trupul Țării Românești, punându-l sub administrația Universității

Săsești de la Sibiu. În 1541 după ce turcii îi bat pe unguri la Mohaci, Ungaria devine pașalâc turcesc, Principatul Transilvaniei devine autonom, vasal turcilor, până în 1699 când a căzut sub stăpânirea Casei de Habsburg și a Ungariei în 1867 până în 18 octombrie 1918.

Din 1485 Ducatul Amlașului a devenit Scaunul Săliștei, administrat de sași, austrieci și unguri până în 1918, iar după 1920 Plasa Săliște, care a pierdut Munții Lotrului, trecuți la județul Vâlcea.

Din vechime cacovenii se ocupau cu creșterea animalelor, în special a oilor, cu agricultura, exploatarea lemnului din pădurile comunale, cu negoțul, dar au fost și plăieși ai cetăților Salgo și ai graniței dintre Transilvania și Țara Românească, pînă în 15 aprilie 1762, când împărăteasa Maria Terezia a înființat Regimentul 1 de Graniță de la Orlat. La acel moment Cacova era mare, avea 2 000 de locuitori și 542 de capi de familie plătitori de impozite la împărat, iar Orlatul numai 324 de plătitori.

Astfel în Arhivele Statului din Sibiu, mai ales în fondul Universității Săsești apar multe nume de cacoveni, consemnate de magistrații sași.

În toamna anului 1382, sasii din Cristean au arat pământul cacovenilor din Șesul Cîbinului, proprietarii s-au bătut cu sașii, dar a murit și o femeie Drosa, care a sărit în ajutorul românilor, după ce a coborât din pădurile Cacovei.

În 1451 judele Cacovei, Toma Bârsan a mers la Banul Craiovei să stingă un conflict între ciobani pentru pășunile de dincolo de Jiu, a văzut inicerii și spahii beiului de la Vidin cum făceau mare jaf în Țara Hațegului și l-a informat pe magistratul Sibiului, că turcii vin cu prada spre Valea Oltului.

Popa Nan din Cacova, de la biserica din Progade, a fost solicitat de magistratul Sibiului în 1474 să redacteze în slavonă, corespondențe diplomatice ale Sibiului cu domnitorul Țării Românești.

Judele Cacovei Gheorghe Bunea a cerut în 1570 ajutorul juzilor din Scaunul Săliștei împotriva sașilor din Cristian, care au ocupat din nou hotarul satului.

În 1705, armata curuților⁹⁸ a încercuit și înfometat Cetatea Sibiului. Doi locuitori din Cacova Dumitru Ciucur și Coman Gruia au dus cu carele în

⁹⁸ Curuții sau haiducii au format oastea nobililor ardeleni, care nu s-au supus Casei de Habsburg și au luptat împotriva împăraților de la Viena.

cetate, noaptea pe ascuns : carne, brânză și mere. Trădați de Ion Cotoră din Gura Râului, cei doi au fost prinși de curuți. Coman Gruia a fost decapitat, iar Dumitru Ciucur și-a răscumpărat viața cu aur. Ion Cotoră a fost aspru judecat de sași cu 8 martori la 11 iunie 1706.

În 1754 sașii, care erau administratorii împăratului de la Viena, au confiscat o parte din munții satelor și au luat românilor din Scaunul Săliștei drepturile de : crâșmărit, morărit și jogărit. Locuitorii s-au revoltat și au făcut plângere la Tablele Împărătești din Târgu Mureș. Comisia împărătească a venit să cerceteze plângerea în Cacova, abia între 23 și 26 ianuarie 1771, în casa lui Oprea Cristea unde a audiat pe toți juzii din satele Scaunului Săliștei și 12 martori oameni liberi din sat, printre care : Oprea Stroia de 64 ani, Ioanăș Hanzu 106 ani, Coman Gruia 64 ani, Ciucur Florea 63 ani, Vlad Bârsan 61 ani, Bucur Stanciu 61 ani ș. a. Comisia împărătească a restabilit drepturile românilor, însă sașii guvernatorului Transilvaniei Samuel Brukenthal au refuzat să le redea românilor drepturile de crâșmărit și la 7 iulie 1774, magistratul Sibiului a trimis armata la Săliște cu puști și 2 tunuri, au încarcerat toți juzii satelor într-o pivniță pe ulița Vale și le-a cerut să semneze „de bună voie”, Contractul de Iobăgie al oamenilor liberi din Scaunul Săliștei, față de sașii din Scaunul Sibiului. Nu au semnat contractul nici un jude, juzii au fost toturați de armată, au venit oameni de pe sate cu topoare, furci și coase ca să-și elibereze conducătorii și a ieșit o încăierare generală în care au fost mulți răniți și morți: 21 de români și 6 soldați sași. Brukenthal a declanșat o prigoană împotriva localnicilor care au fugit prin păduri, iar prin sate au rămas numai bolnavii și bătrânii, care au semnat acel contract.

Din 1485 până la 15 aprilie 1762, feciorii din scaunul Săliștei au fost plăieșii (mercenari plătiți) ai celor 7 juzi scaunali sași și au fost obligați să depună următorul jurământ: „Jurăm Tatălui, Fiului și Duhului Sfânt..pe pită, pe sare, pe cuminecătura cea de moarte, că pentru slujba la paza plaiurilor (paza ganiței), care ne-au dat-o Domnii, la zile bune și rele și pe neamurile noastre le vom prinde și îi vom da Domnilor...făgăduim a sluji cu mare dreptate...” . Așa au jurat plăieșii din satele Săliștei și în 1719: Bucur Bârsan vătaf, Coman Căndea, Oprea Muleș, Dumitru Bărczoagie, plăieși din Cacova; Oprea Banciu vătaf, Petru Oltean , Stan Banciu, plăieși din Sibiel; Mihai

Halmagiu din Vale; și cei din Săliște și Tilișca. Regimentul 1 de graniță de la Orlat, avea comandanți austrieci și soldați români din Mărginime, avea 3200 de combatanți pe timp de pace și peste 10 000 la război. Regimentul a fost cunoscut pe front sub numele de „Cătanele Negre” și l-a înfruntat direct pe împăratul Napoleon Bonaparte, în nordul Italiei pe podurile de la Marengo, Arcole și Rivoli. La 1764 administrația habsburgică a alungat din Orlat în Cacova pe preotul ortodox Ioan Proca cu ultimele 5 familii, care au refuzat să treacă de la ortodocși la greco-catolici și au fost primiți de preoții Dumitru Ciucur și Toma Andrei, care i-au dat părți din parohiile lor.

În Cacova, biserica de lemn de pe Vale exista la 1400, iar biserica actuală a fost ridicată de tot satul între 1771 și 1774 pe timpul celor trei preoți, iar turnul s-a ridicat „pe cheltuiala robilor lui Dumnezeu Danil Jogărean cu muiera lui Soră au plătit jumătate, iar jumătate au plătit Ioanăș Jogărean, Dan Jogărean și Stanciu Pârtoșea cu muierile lor Comă, Maria și Marina... ca să le fie pomenire. 1794, iulie, 14”.

Școala a funcționat pe lângă biserică începând cu anul 1775.

Oierii din Cacova la care pe rând sașii, grănicerii de la Orlat și România Mare le-au luat munții au făcut transhumanță în interiorul și exteriorul arcului carpatic, la sudul Dunării în Imperiul Otoman până la Vardar și Salonic, după 1877 în Imperiul Țarist Rus în Buceag, Crimeea, Caucaz și au ajuns până în Afganistan după cum arată în memoriile sale Alexandru Stroia. Unii s-au stabilit pe acolo și au avut familii, case, magazine și moșii până când bolșevicii i-au lichidat pe menșevici. La 1900 vreo 30 de bărbați au emigrat în America unde unii au crescut oi în Montana, iar alții au lucrat pe șantiere și în fabrici. Numele lor sunt în Monografia Cacovei.

Avocatul Aurel Chicea Comănescu (1834-1914) a participat la mișcarea memorandistă, condamnat la Cluj în contumacie, a fugit peste munți și a fost profesor de germană la liceul Matei Basarab din București. Și pentru că în 2018 aniversăm centenarul Marii Uniri, vreau să amintesc aici numele cacovenilor, care au fost implicați în evenimentele care au precedat, care au realizat și au apărut Marea Unire a Românilor de la 1 Decembrie 1918 la Alba Iulia.

Juristul Gheorghe Pârtoșea (1873-1915), a murit pe front ca maior al armatei italiene, luptând împotriva austrieilor.

Preotul Alexandru Lebu 1835-1918 a fost membru fondator al multor instituții românești din Austro-Ungaria, calitate în care pentru ASTRA a donat 1 000 000 coroane aur, iar pentru Mitropolia Ortodoxă a Ardealului a donat prin testament întreaga sa avere, valorificată de protonotarul Ștefan Stroia la suma de 1 240 000 coroane aur, folosită pentru construcția și pictura catedralei mitropolitane din Sibiu.

Al treilea episcop al armatei, general al României Mari, Ioan Stroia (1865-1937), ginerele episcopului Nicolae Ivan a fost doctor în pedagogie la Jena, protopop la Săliște, unde a construit școala cu sala festivă, protopop al Sibiului, episcopul armatei la Alba Iulia, unde a construit biserica episcopală militară Sfântul Nicolae, unde este și înmormântat.

Generalul de corp de armată Alexandru Hanzu 1871-1949, absolvent al școlilor superioare de război din Viena, Pozdam și Paris, căsătorit cu Amelia Heerdt, nepoata de soră a împăratului Carol I de Austria, a fost comandantul Gardelor Naționale ale guvernului de la Arad, Consiliul Național Român Central, s-a ocupat de convocarea, organizarea și apărarea Adunării de la 1 Decembrie 1918, de repatrierea prizonierilor ardeleni din Italia și Franța, de organizarea corpurilor 6 și 7 armată ale Consiliului Dirigent de la Sibiu al doilea guvern românesc al Transilvaniei independente, a fost : comandantul Diviziei XVI ardeleni cu care a apărut de bolșevici Marea Unire, luptând de la Ciucea la Tisa prin Nordul Ungariei până la Budapesta, a comandat Divizia XVII de la Oradea, a înființat arma de elită a armatei române, vânătorii de munte și a comandat Corpul Vânătorilor de Munte la București, când Regele Carol II a fost plecat din țară între 1927-1930, a comandat Corpul 6 Armată de la Cluj. Carol II a avut mare încredere în competențele militare și patriotismul generalului, calități pe care le-a demonstrat pe câmpul de luptă, la catedră și în administrația țării și l-a numit între 1932-1938, inspectorul general al armatei regale române, apoi 1938-1942 rezident regal (guvernator militar) al Ținutului Someș ⁹⁹, când cu mijloace militare a asigurat ordinea și liniștea publică, respectarea legilor țării, când cu o linie de finanțare specială a construit 85% Catedrala Ortodoxă din Cluj, iar la cedarea Ardealului de Nord în 30 august 1940 a organizat refugierea la Sibiu a instituțiilor

⁹⁹ Pe timpul când generalul Hanzu a condus Ardealul de Nord nimeni nu a îndrăznit să calce în picioare, ca acum tricolorul regal românesc.

administrative, militare și de învățământ superior. A fost membru al Marelui Cartier General din 28 noiembrie 1918 până în noiembrie 1945.

Preotul Ioan Hanzu jun. 1874-1942 și-a închinat toată viața ridicării și îndrumării economice și culturale a comunei, cu pricepere și devotament a lucrat în biserică și societate, pentru propășirea neamului nostru românesc, ca un adevărat apostol.

A fost președinte al Camerei Agricole din Plasa Săliște, membru activ al Astrei, prin predicile sale a fost după 1910 militant al unirii românilor, s-a îngrijit de înmormântarea creștinească a eroilor din Regimentul 2 Vâlcea, comandați de locotenentul Vasile Godeanu, care au făcut sacrificiul suprem în luptele de la Merezi, pentru dezrobirea românilor ardeleni din noaptea de 22 spre 23 septembrie 1916. Cât a trăit a cinstit împreună cu tot satul memoria eroilor de la Vâlcea și a celor din sat.

A coordonat elaborarea Credenționalului și Hotărârea Cacovei pentru Marea Unire și organizarea Gardei Naționale din localitate.

Sublocotenentul Oprea Jogărean a adus de la Arad credenționalele pentru tot Comitatul Sibiu, a comandat Garda Națională din Cacova și la 1 Decembrie 1918 la Alba Iulia, după război a fost notarul comunei.

Doctorul Stanciu Stroia (1904-1987) nepotul preotului Hanzu jun, a dus mâncare noaptea cu alți tineri din sat la soldații vâlceni încercuiți de nemți pe dealul Merezului în septembrie 1916, ca director al spitalului din Făgăraș a tratat partizanii anticomuniști, a fost judecat în 1950 de comuniști ca trădător de țară, a făcut 14 ani de pușcărie politică și lagăre de muncă, în 1974 și 1976 cu ajutru l sătenilor și banii lui Ioan Popa Popoiu și ai săi a ridicat monumentele eroilor vâlceni de la Augur și monumentul eroilor din Zăvoi, în memoria eroilor din sat.

Dr. inginer Ioan Popa Popoiu n. 1919, șeful de promoție al Scolii Superioare de Comerț din Săliște promoția 1940, a luptat ca vânător de munte până la Stalingrad și în Rezistența anticomunistă din Meridionali, a fugit în Germania, a fost ministrul de finanțe al guvernului român din exil, condamnat la moarte în contumacie de comuniști a trimis bani doctorului Stroia pentru construcția monumentelor eroilor din Cacova. După 1990 a deschis 2 acțiuni în instanță la Sibiu și Cluj pentru reabilitarea sa, dar

acțiunile au fost respinse, a murit cu dorul de țară la Erlanger în Germania în 2005.

Cacovenii Danil Popa Popoiu și elevul de la școala de infanterie din Sibiu, Nicolae Miclăuș Monteoru, în martie 1917 au dezertat din Austro-Ungaria, au trecut Capații și au luptat ca voluntari la Mărășești și Oituz, fiind decorați de Regina Maria, s-au întors în Ardeal la 28 noiembrie 1918 cu divizia 7 infanterie, în care au luptat până la Ciucea, Tisa și Budapesta pentru apărarea Marii Uniri. Danil Popa s-a întors bolnav și a murit lăsându-și copiii orfani, iar căpitanul Nicolae Miclăuș a devenit comandantul Regimentului de Vânători de Munte 100 Bistrița.

La Cacova sunt două monumente ale eroilor. Monumentul eroilor de la Augur este situat pe dealul unde au avut loc luptele acum 100 de ani și unde sunt înmormântați cei 75 de eroi ai Regimentului 2 de infanterie-vânători Vâlcea, respectiv învățătorul-sublocotenent Vasile Godeanu, erou din satul Nisipi-Vâlcea care i-a condus în luptă pe cei 74 de eroi.

Monumentul din sat este ridicat în memoria eroilor născuți în Cacova: 10 eroi: Petru Barac, Dumitru Lebu, Ștefan Lebu, Ion Lupaș, Oprea Miclăuș, Coman Miclăuș, Gheorghe Pârțogea, Dumitru Stroia, Ioan Răulea sen., Moise Suci, 5 eroi din sat au murit pentru împăratul de la Viena și 5 eroi și-au dat viața în luptele de la Mărășești și pentru apărarea Marii Uniri de la Ciucea la Tisa și ocuparea Budapestei pentru Consiliul Dirigent și România Mare, din primul război mondial.

Pentru Austro-Ungaria, între 1914 și 1918, din sat au fost concentrați 66 de bărbați, 51 au luptat pe front, 13 au fost la muncă în spatele frontului și doi, învățătorul Stanciu Stroia și teologul Dan Stroia, au fugit de concentrare în sudul munților Caucaz la târlele de oi ale cacovenilor. 7 bărbați au murit pe câmpul de luptă, 3 au fost dați dispăruți, unul a murit în spital, doi invalizi de război. În sat au rămas 5 văduve și 14 orfani. Tragic, după Petru Barac de la nr. 51 au rămas 6 orfani de război și o văduvă. Această situație analitică, pentru Cacova se găsește la Arhivele Naționale Sibiu și a fost întocmită și semnată la 24 ianuarie 1922 de primarul Savu Banciu, preotul Ioan Hanzu jun. și notarul Nicolae Tămaș.

Alți 15 eroi ai satului: Gheorghe Banciu, Toma Ciucur, Toma Dobrotă, Nicolae Grip, Alexandru Hanzu, Ioaneșiu Hanzu, Valer Mețiu, Stanciu

Miclăuș, Alexandru Mijea, Petru Mișingăr, Ioan Porumbăcean, Ioan Răulea jun. (odată cu moartea lui la Stalingrad s-a sfârșit neamul Răulea din Cacova), Ioan Tăban, Opriș Tăban și Dumitru Voinea, 11 eroi din sat au murit luptând împotriva rușilor și 4 eroi morți împotriva nemților și ungarilor din al doilea război mondial.

Monumentul eroilor de la Augur, dezvelit la Înălțarea Domnului 1974 și Monumentul eroilor din Zăvoi dezvelit la Intrarea Maicii Domnului în Biserică, 21 noiembrie 1976, monumente ridicate fără contribuția autorităților comuniste (care fără nici un merit s-au mândrit cu ele) au fost făcute de către doctorul Stanciu Stroia, (care a făcut 14 ani de pușcărie, pentru că a tratat în 1950 luptătorii anticomuniști din Munții Făgărașului) cu contribuția în muncă a sătenilor și pe banii vânătorului de munte, dr. ing. Ioan Popa Popoiu (care a luptat în munți, a fugit în Germania și a fost condamnat în contumacie la moarte de comuniști).

Și în Cacova, comuniștii au pus cote mari pe locuitori, au băgat ilegal la chiaburi 10 familii sărace și au naționalizat pădurile și casa particulară de la Nr 47, unde au facut dispensar până în 1959.

La Marea Unire, cacovenii erau toți români ortodocși și 88 dintre ei au participat pe 13/26 noiembrie, 1918 la adunarea Obștei din Comuna Cacova Săliștei, care a hotărât ... să se unească, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății Sale, Regele Ferdinand I și tot această adunare a împuternicit prin Credenționarul denumit „*Adeverință oficioasă*”, pe tinerii de 31 de ani: Coman Miclăușiu și Oprea Jogărean sublocotenent, să voteze alături de cei 1224 de împuterniciți, pe 1 Decembrie 1918 la Alba Iulia, Unirea cu Regatul, iar pe sublocotenentul Oprea Jogărean să conducă Garda Națională din comună la Marea Adunare.

Se știe de multă vreme și foarte clar că, trebuie să ne cunoaștem bine adevărata istorie a neamului nostru românesc, pentru ca în prezent și viitor să nu mai repetăm greșelile făcute de conducătorii noștri în trecut.

Hotărîrea noastră.

Obştea poporului român din comuna *Căcova Lăleştii*,
din îndemn propriu şi fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă
la iveala dorinţa ferbinte, ce însufleţeşte inima fiecărui Român, şi declară,
că voinţa sa nestrămutată este:

Voină să fim alăturaţi, împreună cu teritoriile româneşti
din Ardeal, Bănat, Ungaria şi Maramurăş, la Regatul României,
sub stăpânirea Majestăţii Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărîre a noastră aşternem tot ce au dorit strămoşii
noştri, tot ce ne încălzeşte pe noi, cei de faţă, şi tot, ce va înălţa pururea
pe fiii şi nepoţii noştri.

Aşa să ne ajute Dumnezeu!

Căcova Cu 19/20 Decembrie 1918

(Locul şi data)

Subscrierile:

*Alexandru Miclăuş
Nicolae Florea
Dumitru Stăroia
Alexandru Stăroia
Toma Nicoară
Bucur Gogaşcau
Nicolae Toms de
Vale Florea
Marian Florea
Roman Miclăuş
Dumitru Stăroia
Daniel Miclăuş
Petru Gogaş
Victor Gogaş
Ioan Parotă
Ioan Băroacă
Dumitru Florea*

*Ioan Parotă
Dumitru Florea
Oprescu Gogaşcau
Nicolae Gogaşcau
Marian Văina
Ioan Văina
Ioan Parotă
Ioan Parotă
Daniel Miclăuş
Ioan Miclăuş
Daniel Miclăuş
Nicolae Miclăuş
Gheorghe Lăleştii*

Hotărârea noastră,

Obștea poporului român din comuna Cacova Săliștei,
din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vreo parte, dă la iveală
dorința ferbinte ce însuflețește inima fiecărui român și declară că voința sa
nestrămutată este:

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal,
Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății
Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri,
tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot, ce va înălța pururea pe fiii și
nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Cacova la 13/26 noiembrie 1918.

Subscrierile:

Ioan Hanzu, preot / Alecsandru Miclăuș / Niclae Florea / Dumitru Stroia /
Alesandru Stroia / Toma Nicoară / Bucur Giogărean / Nicolae Preda / Vasile
Florea / Maniu Florea / Coman Miclăușiu / Dumitru Stoia / Daniil Miclăuș /
Petru Cristea / Victor Groza / Oprișu Parota / Ioan Bârsan / Dumitru Floriea
/ Dumitru Florea / Oprea Jogărean junior / Oprea Jogărean / Nicolae Lupașiu
/ Iosiv Voina / Ioan Voina / Iosif Voina / Ștefan Voina / Danil Parotă / Danil
Migea / Ioan Migea / Danil Migea / Nicolae Pipernea / Ghiorghe Lăderiu /
Ghiorghe Bădilă / Ioan Troancă / Danil Stroia / Ioan Popa / Ioan Popa /
Coman Popa / Ion Câmpian / Ioan Câmpean / Ștefan Voina / George Preda
/ Toma Lebu / Mariea D. Buian / Alisandru Balu / Ana D. Hanzu / Reveca
I. Crețu / Vlad Căzan / Ioan Chicea / Ana N. Ciucur / Simion Lebu / Nicolae
Gruia / Danil Chicea / Savu Banciu / Dumitru Dobrotă / Comanu Popa /
Emilia I. Răulea / Comă I. Răulea / Stana Pipernea / Ionu Baniu / Gyorgye
Căzan / Ionu Mijea / Nicolae Miclăușiu / Toma Tăban / Toma Nicoră / Ion
Stoia / Parascivă Căzan / Ștefan Lebu / Comă Popa / Ioan Moldovean /

Cândea Toder / Vasilie Stroea / Dumitru Hanzu / Nicolae Crucean / Niculae Parotă / Niculae Porumbăcean / Ioan Popa / Dumitru Gruia / Marina Herman / Bucura Miclăuș / Ioan Giurgiu / Nicolae Tămașiu notar / Iosif Buicanu / Dumitru Cazan / Coman Hanzu / Ioan Hanzu / Ioan Stroia / Giorgia Tabanu / Stanciu Jogărean / Ioan Morariu / Andriu Morari / Ioan Herția.

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia ¹⁰⁰

¹⁰⁰ Alexiu Tatu, Silviu Borș, Bogdan Andriescu, *Participanții din localitățile sibiene la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 1 Decembrie*, Editura Armanis & Mega, Sibiu & Cluj-Napoca, 2018, p. 59.

Comuna: Cacova
304 pretura: Saliste
Nr. 1109/918 com.

Adeverință, oficioasă.

Din partea subscrișii primăriei comunale se adeverește
oficiis, că la adunarea națională a națiunii Române
din Ungaria și Transilvania, ce se va ține la Săminet
în 1 Decembrie s.n. în orașul Alba-Iulia, din partea
comunei noastre Cacova sunt trimiși ca reprezentanți
ai comunei tânărul Oprea Jogărean născ. în 1894 și
tânărul Coman Miclăușiu Nr. 114 născ. în 1897 —
despre ceia se se poartă la mână lor proprie cu acest
credențional.

Cacova în 30 noiembrie 1918

Primăria comună

Oprea Jogărean
primar

Miclaeș Păunș
notar

1233 -

Adeverință oficioasă (Credențional) - Cacova, 30 noiembrie 1918.

Delegați: Oprea Jogărean și Coman Miclăușiu.

(Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. III, f. 394)

Comuna: Cacova

pretura: Săliște

Nr. 1109/[1]918 com.

Adeverința oficială

Din partea subscrisei primăriei comunale se adeverește oficial că la Adunarea Națională a națiunii române din Ungaria și Transilvania, ce se va ține Duminică, în 1 Decembrie s.n., în orașul Alba-Iulia, din partea comunei noastre Cacova, sunt trimiși ca reprezentanți ai comunei tânărul Oprea Jogărean, născ[ut] în 1897 și tânărul Coman Miclăușiu nr. 114, născ[ut] în 1897 - despre ceea ce se provăd la mâna lor proprie cu acest credențional.

Cacova în 30 noiembrie 1918

Primăria comunală
Oprea Jogărean
primar

Niculae Tămașiu
Notar

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. ¹⁰¹

¹⁰¹ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. V, f. 394.

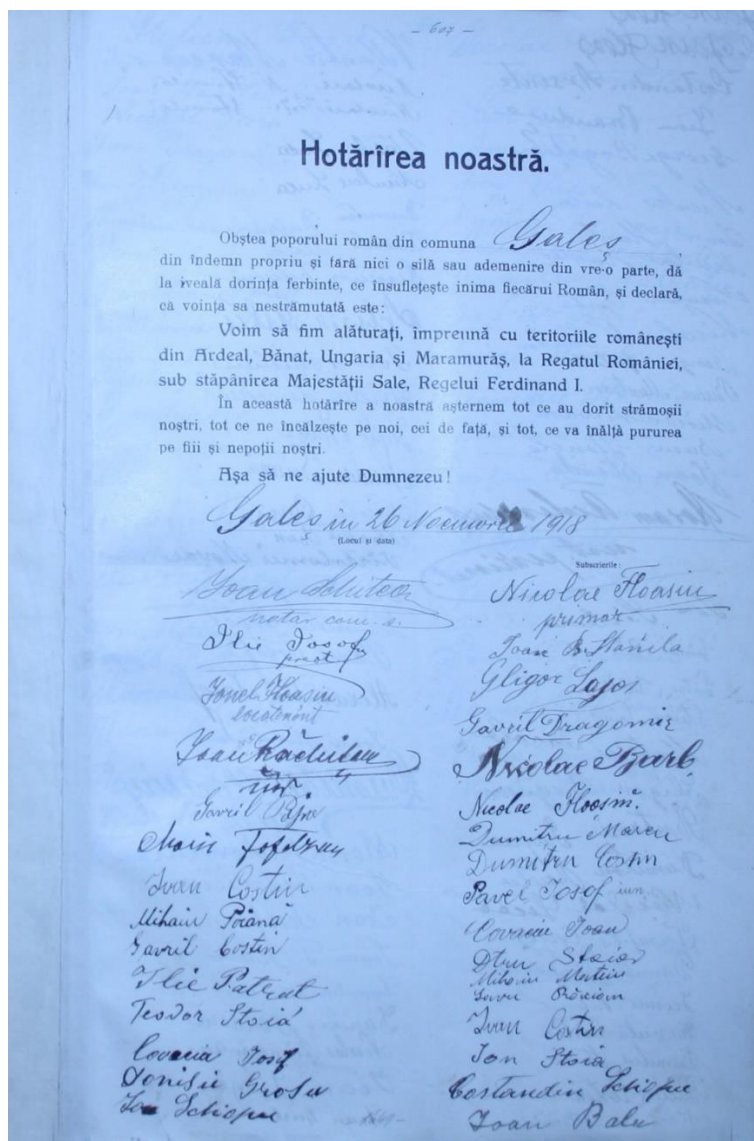

Monumentele eroilor de la Augur și din Zăvoi.

Părintele Protopop Dr. Ioan Stroia
Delegat de drept la Marea Adunare Națională de Alba Iulia în calitate de Protopop de Sibiu.
Președinte al Cercului electoral Cislădie din Comitatul Sibiu.

Profesor Boromiz Marius
Profesor Oana Daniela PiloIU

¹⁰² Material preluat integral din lucrarea Alexiu Tatu, Silviu Borș, Bogdan Andriescu, *Participanții din localitățile sibiene la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 1 Decembrie*, Editura Armanis & Mega, Sibiu & Cluj-Napoca, 2018, p. 69-72 și introducerea fotocopiilor celor 3 pagini ale *Hotărârii* de unire, primite de la Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia, aflate în *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. V, f. 607-609.

Joan Flor
Costandin Arsenite

Yun Branduse
George Bogaten

Nicolae Luca

Joan Hantur
Nicolae Hantur

Nicolae Bonta

Nicolae M. Sordar

George Antonie

Bucur Muntean

Merion Viorara

Bucur Manila

Joan Stanilo

Norman Acclesch

int. p. kiment.

Ion Suteanu

Trinist Garul

Patru Trinist

Stefan Trinist

Matei Tacole

Eligon Bogdan

Antoniu Lupca

Dumitru Fustu

Vicodol Lecca

Trinist Lupca

Dumitru Pompanaru

Trinist Antonie

Garula Costin

Dumitru Stanilo

Bucur Costin

Alexandru Borson

-62-

Vicentiu Marea
Nicolae A. Stanilo
Nicolae Stanilo

Vesile Luca

Nicolae Luca

Dumitru Rufe

Vesile Luca

Simion Figure

Stefan Balu

Ioan Miclaur

Victor Lupescu

Vasile Mure

Nicolae Stanilo

Nicolae Cyris

Ioan Stanilo

Victor Lomei Novae

Die Pompanaru

Dumitru Iosof

Pavel Iosof

Alexandru Iosof

int.
Ioan Moldovan

Dumitru Floasii

int.
Morsa Predovicu

Ioan Predovicu

Ioan Iosof

Ioan D. Floasii

Dumitru Marea

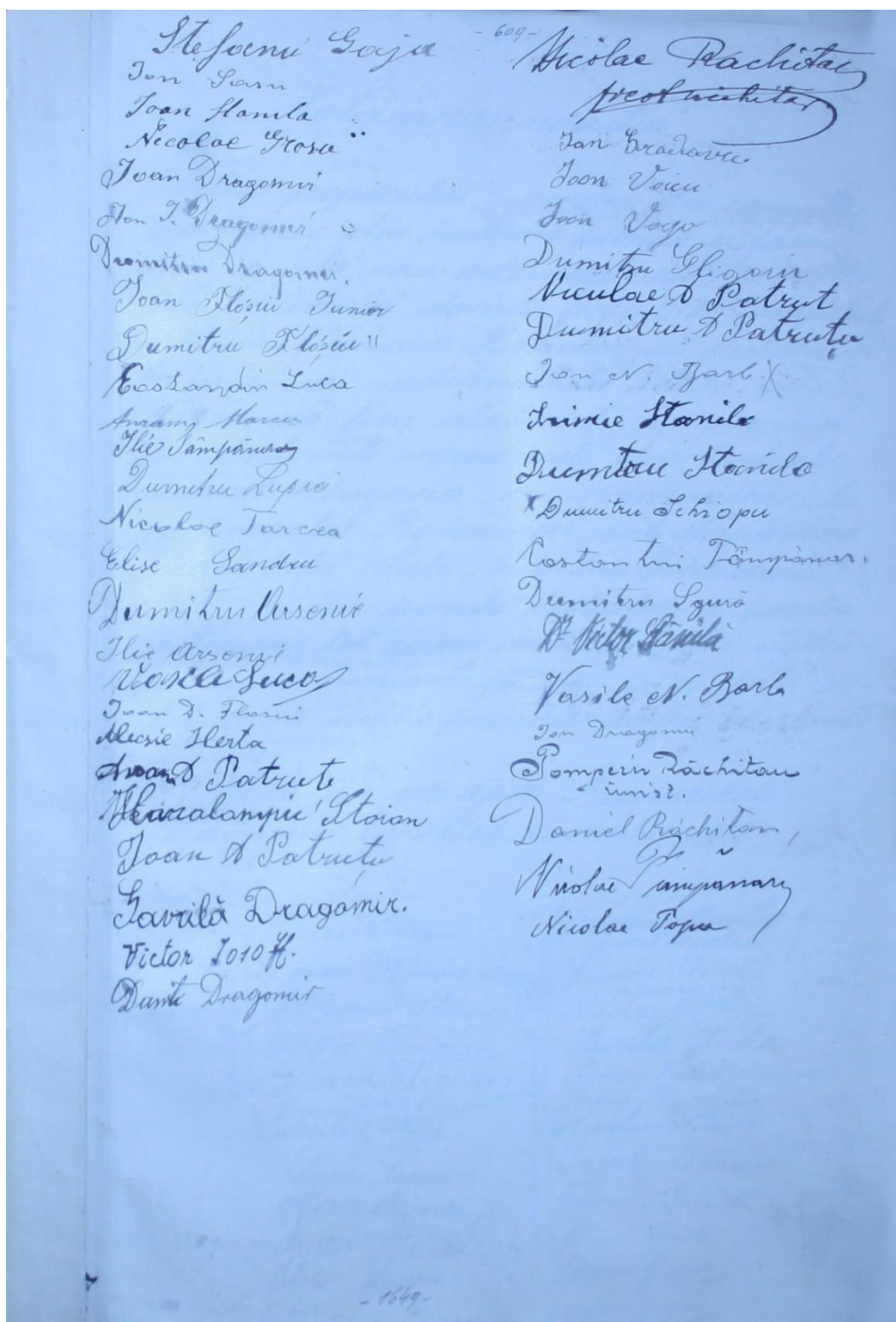
Danil. Poiana

Nicolae Pompanaru

Ioan Iuga

Ioan Barb.

Ioan Stanilo

Hotărâre. Mag, 27 Noiembrie 1918.
 (Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. V, f. 607-609.)

Hotărârea noastră.

Obștea poporului român din comuna Galeș.
din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă la iveală dorința fierbinte, ce însuflețește inima fiecărui Român, și declară, că voința sa nestrămutată este:

Voim să m alăturăm, împreună cu teritoriile românești din Ardeal, Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri, tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot, ce va înălța pururea pe fiii și nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Galeș în 25 Noemvrie 1918

Subscrierile:

Nicolae Floașiu, primar / Ioan S. Mitea, notar comunal / Ilie Iosof, preot / Ionel Floașiu, locotenent / Ioan Răchițan, înv[ățător] / Gavril Popa / Moise Fofelzan / Ioan Costin / Mihai Poiană / Gavril Costin / Ilie Pătruț / Teodor Stoica / Covaciu Iosif / Donisie Grosu / Ion Schiopu / Ioan B. Stănilă / Gligor Lajos / Gavril Dragomir / Nicolae Barb / Nicolae Floașiu / Dumitru Marcu / Dumitru Costin / Pavel Iosof- junior / Covaciu Ioan / D-tru Stoia / Mihaiu Mateiu / Savu Răcian / Ioan Costin / Ion Stoia / Constandin Schiopu / Ioan Balu / Ioan Floaș / Constandin Acsente / Ioan Brândușe / George Bogățan / Niculae Luca / Ioan Hantu / Niculae Hantu / Nicolae Parța / Nicolae N. Parța / George Antonie / Bucur Muntean / Mirion Nicoară / Bucur Stănilă / Ioan Stănilă / Avram Achim, notar pensionat / Ion Sinteanu / Irimie Pavel / Pătru Irimie / Ștefan Irimie / Mateiu Iacob / Gligor Bogdan / Antonie Supea / Dumitru Radu / Nicolae Luca / Pamfilie Opriș / Dumitru Tămpănaru / Irimie Antonie / Gavrilă Costin / Dumitru Stanciu / Bucur Costin / Alecsandru Bârsan / Vizantie Marcu / Nicolaie N. Stănilă / Nicolaie I. Stănilă / Vasile Luca / Niculaie Luca / Dumitru Ruje / Vasile Stoea / Simion Zgură / Achim Balu / Ioan Miclăuș / Ovidiu Lupescu / Vasile Maier / Niculaie Poiană / Nicolae Opriș / Floașiu Ioan / Vîrtolomei Novac / Ilie Tampanariu / Dumitru Iosof / Pavel Iosof / Alexandru Iosof, înv[ățător] / Ioan Moldovan / Dumitru

Floașiu, înv[ățător] / Moisă Predoviciu / Ioan Predoviciu / Ioan Iosof / Ioan D. Floașiu / Dumitru Marcu / Danil Poeană / Nicolae Tâmpănar / Ioan Iuga / Ioan Barb / Simion Morariu / Stefan Gaja / Ion Sasu / Ioan Stănilă / Nicolae Grosu / Ioan Dragomir / Ion I. Dragomir / Dumitru Dragomir / Ioan Floașiu iunior / Dumitru Flóșiu / Costandin Luca / Avram Marcu / Ilie Tâmpănar / Dumitru Lupea / Nicolae Tarcea / Elise Sandru / Dumitru Arsenie / Ilie Arsenie / Vasile Luca / Ioan D. Floașiu / Alecsie Herța / Aron D. Pătruț / Haralambie Stoian / Ioan D. Pătruț / Gavrilă Dragomir / Victor Iosoff / Danil Dragomir / Nicolae Răchițan, preot militar / Ion Gradavu / Ioan Voicu / Ioan Voga / Dumitru Gligoru / Niculae D. Pătruț / Dumitru D. Pătruț / + Ion N. Barb / Irimie Stănilă / Dumitru Stănilă / + Dumitru Schiopu / Costantin Tâmpănar / Dumitru Sgură / Dr. Victor Stănilă / Vasile N. Barb / Ion Dragomir / Pompei Răchițan, jurist / Daniel Răchițan / Nicolae Tâmpănar / Nicolae Popa.

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia ¹⁰³

¹⁰³ Alexiu Tatu, Silviu Borș, Bogdan Andriescu, *Participanții din localitățile sibiene la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 1 Decembrie*, Editura Armanis & Mega, Sibiu & Cluj-Napoca, 2018, p. 72.

**Ionel Floașiu - locotenent.
Comandantul Gărzii Naționale din Gales.
(Colecția Gheorghe Pop)**

Aportul Galeșului de Argeș în actul de reîntregire a neamului

**Primar Evlampie Alecu
Preot Nicolae Victor Eftimie**

Primul Război Mondial poartă pentru noi românii și numele de Războiul Reîntregirii Neamului, pentru că în urma acestei conflagrații s-a ivit oportunitatea politică pentru concretizarea idealului de secole: Unirea tuturor românilor într-un stat unitar național, România. Oameni destoinici, de viță nobilă sau simpli dar luminați țărani, oameni de cultură, politicieni, tineri sau încărcăți de ani, au pus umărul prin toate mijloacele la realizarea climatului social intern favorabil unificării regiunilor istorice românești. Prin educație, prin literatură, prin glasul Bisericii, românilor le-a fost redată și întărită convingerea că Unirea este realizabilă. Revoluția din 1848 și apoi Unirea Principatelor Române din 1859 sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza, sunt doar două dintre marile realizări ale secolului al XIX-lea, care au însuflețit mișcarea unionistă. Înființarea Monarhiei Românești prin aducerea Regelui Carol I și apoi Războiul de Independență care ne-a adus recunoașterea Unirii din 1859, se adaugă actelor care au pus românismul pe calea grea dar sigură a Unirii celei Mari.

Prezentate ca într-o filă de manual de istorie, toate faptele premergătoare Marii Uniri sunt mărețe și ne bucură sufletul. Suntem datori, însă, să nu uităm că sufletul acestor victorii (uneori mai mici alteori mai mari) îl reprezintă jertfele tuturor românilor care au înțeles că numai sacrificându-și viața oferă un viitor mai bun urmașilor. Și n-au fost puține deloc aceste sacrificii.

Din Galeșul argeșean cunoaștem cu numele doi eroi din Războiul de Independență (1877-1878): Nicolăescu Gheorghe și Toma Ioachim, soldați.

Sentimentul suprem care a mobilizat armata română între anii 1916 și 1918 a fost dorința arzătoare ca nefireștile granițe dintre frați de sânge, datini, grai și credință să cadă și toți una să fim. Nici o propagandă, ideologie sau alte diferite interese (exterioare ființei unui neam), n-au avut vreodată sorți de izbândă. Doar conștiința că frați suntem și trebuie să rămânem nedespărțiți și încrederea în Bunul Dumnezeu au dus ca imposibilul să fie posibil. Căci a

ține piept pe zeci și sute de kilometri de front mai multor forțe dezlănțuite, cu o armată inferioară numeric nu poate fi decât o minune. Ostașii români, zidiți din carne și oase ca toți oamenii, din dragoste de Neam și de pământ strămoșesc, s-au făcut stânci, diamante de nezdrobot și de netrecut de forțele inamice. „Pe aici nu se trece” a răsunat din sute de piepturi și Dumnezeu a împlinit strigătul căci pe acolo nu s-a trecut.

Galeșul de Argeș, tânăr încă la vremea Războiului Reîntregirii, și-a adus ofranda pe altarul Neamului. Cinstiții ardeleni mărgineni care au ales la sfârșitul secolului al XVIII-lea calea băjeniei, pentru a-și putea crește copii în legea, credința și graiul strămoșesc, după aproape un secol de greutate, au avut statut de clăcași până la împrăștierea lui Cuza, nu s-au dat înapoi când Neamul avea nevoie de ei. Astfel, în cei doi ani de război, 81 de găleşani și-au scris numele cu slove de sânge în cartea Eroilor Neamului.

În Galeș au rămas atâtea mame cu inima sfâșiată, atâtea soții și copii neîmpăcați ca de altfel prin toate localitățile românești. Dar Dumnezeu n-a întârziat să ajute mulțimea urmașilor. Mame și văduve, orfani și veterani, păstrând curată credința, datina și graiul, au reconstruit ce a distrus războiul. Niciodată n-a fost dată uitării memoria celor 81 de eroi care, prin jertfa lor, a pus umărul la înfăptuirea Marii Uniri, visul de secole al Neamului Românesc.

În anul 1938, în curtea bisericii din Galeș, cu cheltuiala văduvelor, a preoților și a fruntașilor satului, a fost înălțat un Monument în cinstea Eroilor care s-au jertfit în Războiul Reîntregirii, în timpul părintelui Marin Dana. Obștea și-a adus binemeritata cinstire Eroilor găleşani, ridicând un Monument din piatră, cu soldat sculptat și un vultur de Cruce. După 38 de ani, în anul 1976, Monumentul Eroilor a fost strămutat în curtea Casei Muzeu din Galeș, aproape de centrul satului, pentru că Regimul politic comunist a dorit laicizarea cultului eroilor prin îndepărtarea monumentelor de biserică. În Galeș, chiar dacă Monumentul este strămutat și astăzi, iar în curtea bisericii a fost înălțată o troiță comemorativă în cinstea eroilor, păstrăm și îngrijim în mare atenție memoria celor care și-au sacrificat viața pentru ca stăpânii străini și răuvoitori să fie alungați iar granițele dintre frați să cadă.

Îndemnul „hai, să dăm mână cu mână, toți cu inima română...” ne răsună în suflet și astăzi și în fiecare zi. Cea mai bună cinstire a memoriei eroilor este, pe lângă rugăciune, lupta de a rămâne uniți în granițele strămoșești și de a ne iubi ca adevărați frați: într-un grai, într-o datină, într-o credință.

Eroii Comunei Braduleț Primul Război Mondial

Satul Brădetu:

Ivascu T.D. Petre-sergent / Popescu Danil-sergent / Arghira Gh. Gr.-caporal / Morteau Ion-caporal / Plaiasu R.I.Gh.-caporal / Predecu r. Petre-caporal / Roman N. Ion-caporal / Badescu Gh. St. Geo-soldat / Badescu Gh. St. Nicolae-soldat / Belescu V.I.P. Petre-soldat / Belu Stan Gheorghe-soldat / Buiculeanu Mih. Petre-soldat / Ciutoi P.P. Gh.-soldat / Coman I. Ion-soldat / Gheorghe N.S. Ilie-soldat / Ion Luca-soldat / Luca Const. Petre-soldat / Manea I.B. Ion-soldat / Mares I.N. Gheorghe-soldat / Mares N. Stefan-soldat / Muraru T.N. Petre-soldat / Negru Ilie-soldat / Nica Const. R. Ion-soldat / Nicolescu I. Ion-soldat / Patitu Bucur-soldat / Patitu Duma Ion-soldat / Patitu Dumitru-soldat / Patitu P. B. Ion-soldat / Patitu I. Petre Ion-soldat / Popescu I. Constantin-soldat / Popescu I. Petre-soldat / Radulescu Ion-soldat / Rizea I. Ion-soldat / Roman Ilie Petre-soldat / Sandulescu I. Ion-soldat / Sima Gh. Gheorghe-soldat / Stefanescu P. Aurel-soldat / Stefanescu I. Grigore-soldat / Stefanescu I. Teodor-soldat / Toma Gh. Ion-soldat / Tron I. D. Manole-soldat

Satul Brăduț:

Aldea Gheorghe-sergent / Rosescu Gh. Ion-sergent / Alexandrescu Gh.-caporal / Dinescu Gheorghe-caporal / Simion Manole-caporal / Argirescu Ion-soldat / Badea S. Ion-soldat / Badescu Constantin-soldat / Badescu Ion-soldat / Ban Ion-soldat / Dinică Moise-soldat / Enache Ion-soldat / Enache Marin-soldat / Enache Nicolae-soldat / Gagionea Man-soldat / Gavrila P. Gheorghe-soldat / Ghicanus Gheorghe-soldat / Giurca Gheorghe-soldat / Nitu Gheorghe-soldat / Nitu Grigore-soldat / Nitu Gr. Ion-soldat / Nitu I. Toma-soldat / Oprea A. Petre-soldat / Pojoreanu Dumitru-soldat / Popescu A. Constantin-soldat / Preda Gh.-soldat / Preda Staicu-soldat / Rosescu D. Nicolae-soldat / Simion G. Grigore-soldat / Serban D. Gheorghe-soldat / Serban Ion-soldat / Serban Vasile-soldat / Soleanu G. Constantin-soldat / Stefanescu P. Aurel-soldat / Tita Constantin-soldat / Tita I. Gheorghe-soldat / Tudor Gh. Ion-soldat

Satul Galeș:

Ion Gheorghe-sergent / Ionescu Gheorghe-sergent / Stefanescu Ion-sergent / Zamfir Manole-sergent / Catrinescu Ion-caporal / Danciu Gheorghe-caporal / Savu Toma-caporal / Alecu Gheorghe-soldat / Andrei T. Ion-soldat / Andrei V. Toma-soldat / Badea Toma-soldat / Banu Ion-soldat / Bardici Gheorghe-soldat / Bebeselea I. Constantin-soldat / Bebeselea M. Ion-soldat / Catrinescu Constantin-soldat / Catrinescu N. Gheorghe-soldat / Serboreanu Gheorghe-soldat / Comanescu Constantin-soldat / Danciu Petre-soldat / Duminicescu M.-soldat / Georgescu N.-soldat / Ghica Gheorghe-soldat / Gruianu Constantin-soldat / Gruianu Manole-soldat / Hondoreanu Ion-soldat / Ionescu A. Ion-soldat / Maioreci Constantin-soldat / Maria Dumitru-soldat / Marinescu I. Gh.-soldat / Mestecaneanu Gh.-soldat / Mihailescu C-tin – soldat / Nica Nicolae-soldat / Nuta Nicolae-soldat / Olteanu Constantin-soldat / Olteanu Vasile-soldat / Patrascu Nicolae-soldat / Patrascu Toma-soldat / Paun Ion-soldat / Popa Petre-soldat / Raducu Gheorghe-soldat / Raducu Nicolae-soldat / Radulescu N.-soldat / Saru Dumitru-soldat / Saru Gheorghe-soldat / Sima Grigore-soldat / Simion Nicolae-soldat / Simion Petre-soldat / Slamnoiu N.-soldat / Stan Ion-soldat / Stoica T. Gh.-soldat / Stoica T. Ion-soldat / Stoica Iordache-soldat / Stula Gheorghe-soldat / Tomeci Elexei-soldat / Tomeci Toma-soldat / Uta D. Nicolae-soldat / Vasile T. Grigore-soldat / Vasile Ion-soldat / Vasile Toma-soldat / Vasilica Gheorghe-soldat / Vintilă Constantin-soldat / Vintilă Ion-soldat / Vuta Nicolae-soldat / Zamfir Constantin-soldat / Zamfir Ion-soldat / Zegheru C-tin-soldat / Zegheru Manole-soldat.

Fotografie document de la sfințirea Monumentului Eroilor din Galeșul de Argeș în 1938

Monumentul Eroilor din Galeșul de Argeș

„Iar tu care o mie de ani ai stat la întuneric,
vei fâlfâi iarăși sub razele soarelui românesc.”

Marea Unire din 1918 văzută de la Gura Râului

Profesor Dumitru Cîmpean

Nu intenționăm să reiterăm lucrurile mari care s-au scris despre acest mare eveniment al nostru al românilor. Acestea îndeobște sunt bine cercetate, analizate și cunoscute. Ceea ce lipsește în acest mare tablou sunt „piesele mici” ale istoriei adică suita de acțiuni locale ce au condus la marele act, micii sau marii actori ai fiecărei comunități fără de care lucrurile ar fi decurs altfel, sau poate ar fi avut alt deznodământ.

La Conferința de pace ce a încheiat războiul tocmai aceste lucruri au avut greutate pentru că au demonstrat voința populară unanimă de unire și nu doar voința unor lideri precum în cazul altor popoare din monarhia austro-ungară. Gura Râului nu a făcut excepție în acțiunile legate de constituirea tuturor organelor politico-administrative care s-au coagulat unitar pe tot cuprinsul „Ardealului și Țării Ungurești”, formula ce apare în numeroase documente de epocă. S-a constituit ca peste tot Comitetul Național și Garda Națională a satului nostru. Bineînțeles preoții, notarul și dascălii satului au fost în primele rânduri. Gura Râului aparținea de cercul electoral Cristian, plasa Săliște, fiind a doua comună ca mărime din această unitate administrativă.

Informații prea multe despre evenimentele premergătoare și imediat după 1 decembrie 1918 avem doar în însemnările lui Ioan Decei, fiul notarului Aurel Decei din Gura Râului. Acestea sunt cele mai importante și la ele face referire și Dumitru Ioan Arsenie în lucrarea monografică „Gura Râului - sat din Mărginime” (2000). Din păcate aceste însemnări contemporane evenimentelor nu se mai găsesc. Altă sursă de informație ar fi arhiva primăriei, dar tocmai din această perioadă lipsesc protocoalele de ședință.

Din păcate spiritul de teaurizare, arhivare și păstrare a unor date și informații este prea puțin dezvoltat în comunitățile noastre. Spre exemplu, așa cum pomenește preotul Victor Dancea, la 1913, când s-a dărâmat vechea primărie din centrul satului, foarte multe hârtii probabil importante au ajuns să împacheteze mărfurile vândute de comerciantul Căndea, aflat cu prăvălia peste drum de primărie.

O sursă insuficient cercetată este arhiva celor două biserici din acea perioadă, cea greco-orientală (ortodoxă) și cea greco-catolică (unită).

Un episod interesant este frumos povestit de Ioan Z. Lupe, care arată ce s-a întâmplat la „porunci” când a fost făcut anunțul despre hotărârile de la Alba Iulia.

Din ceea ce știm la ora actuală putem spune că foarte mulți săteni au semnat liste de adeziune, iar un episod interesant menționat de Ioan Decei spune că un sătean și-a scris în afară de numele lui și pe cei șase copii ai săi spunând că „și ei vor să fie România Mare”. Listele semnate au fost duse la Săliște la Comandantul Gărzii Naționale de plasă, locotenentul Ioan St. Șteflea. Cu această misiune au fost însărcinați Ioan Decei și Augustin Peană.

La fel ca și ceilalți membrii ai Gărzii Naționale aveau uniforme austriece fiind veniți de pe front, dar aveau cocarde și banderole tricolore la piept și pe braț. Dincolo de Orlat s-au întâlnit cu un detașament de soldați nemți, dar din fericire nu s-a ajuns la incidente, iar listele au ajuns cu bine la Săliște.

În 28 noiembrie 1918 are loc la Săliște o întâlnire a membrilor, „Sfatului Cercului Național Român din Săliște și jur” la care au participat și gureni. Sunt desemnați 5 reprezentanți oficiali pentru Alba Iulia, între aceștia fiind și notarul Aurel Decei din Gura Râului, tatăl marelui istoric orientalist, Aurel Decei. O zi mai târziu are loc la Gura Râului o întâlnire a comitetului național din sat care, sub conducerea președintelui Dionisiu Aaron care emite un document numit „Plenipotență” prin care este desemnat Ioan Dămian (Ionu Popii) „ca să iee parte în numele gardei naționale din Gurarâului la Adunarea națională din Alba Iulia, care să va ținea acum duminică la 1 Dec. n 1918 la 10 oare a.m. și fiind lipsă să voteze alipirea noastră a tuturor Românilor din Ardeal și țara ungurească la scumpa noastră țară rumânească.” Acest delegat

supleant a fost și cel care a condus grupul de participanți la Marea Adunare. În dreptul lui în lista delegațiilor supleanți este trecută ocupația „econom”.

În amintirile sale, Ioan Z. Lupe, viitor membru al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură, povestește foarte frumos și emoționant ce s-a întâmplat în acea ”duminică frumoasă de iarnă cu cerul senin și soare destul de cald pentru vremea aceea”. După terminarea slujbei, sătenii așteptau cu nerăbdare ”poruncile”. Acest frumos obicei, care se mai păstrează și astăzi era un prilej de consultare populară, informare și anunțuri privind viața satului. Acestea se făceau în dreptul școlii vechi, cea zidită la 1900 și pe care scrie ”Prin cultură la putere”. Acesta avea doar șase ani, dar a fost profund marcat de desfășurarea acestui eveniment. Dintre oficialitățile satului era prezent judele (primarul), în persoana lui Ilie Hanzu, cel care va conduce viitoarea delegație din sat la primirea generalului Berthelot la Săliște în 20 dec. 1918, stil vechi. Alături mai erau și jurații (consilierii comunali) împreună cu alți funcționari ai primăriei (pârgarul, vornicul, pădurari și alții). La sfârșitul întâlnirii preotul bisericii unite Ieronim Aron în vârstă de aproape 80 ani a început să vorbească „cu fața senină și cu lacrimi în ochi” despre istoria Ardealului și suferințele ardelenilor sub stăpânire ungurească. Audiența a fost profund marcată iar lacrimile au curs adeseori din ochii sătenilor. Era pregătită o prăjină vopsită în culorile tricolorului cu o teacă neagră în capăt. Trăgând teaca de pe prăjina ținută de jude ca un apostol din alte vremi părintele a spus:

„Iar tu care o mie de ani ai stat la întuneric, vei fâlfâi iarăși sub razele soarelui românesc.”

Tricolorul de mătase purtat de jude a ajuns pe școala satului după ce a fost fâlfâit cu bucurie de câteva ori în aer.

Steagul unguresc a fost spintecat în trei bucăți și aruncat pe jos. Câteva țigănci s-au încăierat pe ele și au reușit să-l sfâșie în și mai multe bucăți.

Acesta era simbolic sfârșitul unui regim odios pentru români.

„A fost un entuziasm de nedescris. Sătenii săltau, aplaudau, se îmbrățișau și plângeau de bucurie. Noi copiii, deși înțelegeam câte ceva, priveam nedumeriți, neștiind de ce plâng oamenii deși manifestau bucurie.”

Mama micului Ioan îi explică nedumerirea că în timp ce plângi poți să fi și bucuros.

„Nu-i nimic rău, Ioane, plâng de bucurie, zice mama, tu n-ai să poți înțelege decât când vei fi mai mare, dar ține minte că de acum înainte suntem noi rumânii stăpâni în țara noastră că am scăpat de unguri, că vom putea cânta cu tablele și ferestrele deschise „*Deșteaptă-te române!*” și că nu te va mai bate jindarul ungur când vei mai purta la laibăr tricolorul românesc.”

Într-un gest de răzbunare, ajuns acasă a spintecat cartea de limbă maghiară a surorii lui precum a spintecat judele steagul unguresc și a aruncat-o în foc.

De câțiva ani și în școlile confesionale românești se învăța limba maghiară ca efect al legii Apponyi.

Așa s-a încheiat o zi rămasă memorabilă în istoria satului și a neamului nostru.

Credentiaſal.

Subscriſii membri ai „Œfatului Cercului
Naſional Român din Œaliſte ſi ſur^e încre-
dintăm ca reprezentanſi ai noſtri pe Domnii:

Dr. Nicolae Œtra, Œaliſte,
Ioan H. Heflea, Œaliſte,
Aurel Decei, Gurarăului,
Dumitru Moga, Œaliſte,
Dumitru Beju, Œaliſte.

Domnii ſus numiſi împuterniciſi din partea
noaſtră de a vota, de a ſubſcrie, de a vorbi ſi
de a aduce concluze valide în numele cercului
Œaliſte.

Œaliſte, 28/XI. 1918.

Œacob Gligorici
Ioan Patachi
Alecsu Œjerm

Ioan Har.	Petru Conſu	Ilie Gendin
Œacob Gampu	Ion Toma	Dumitru Dumoi
Petru Sapariſt	Ilie Hancu	Ioan Œojan
Ilie Œtoici	Ion Œtoici	Ioan Mureſ
Petru Conſu	Œacob Œopârcean	George Œopa
Ioan Arſene	Niculăe Œhriſti	Nicolae Œican
Ioan Brădu 1825-	Ion Œtoici	

Nicolae Tarcă
 George Moga
 Dumitru Moga
 George T. Tarcă
 Ioan Iulian
 Ilie Condin
 Muraru Ion
 Ion Săb
 Ion Gecelcan
 Adrian Muraru
 Nicușă Las
 Ioan fiu Tarcă
 Tarcă Aurel
 George Tarcă Tarcă
 Tarcă Aurel
 George Tarcă
 Macarie Ion
 Ion Damian
 Petru Apolzan
 Ioan Tarcă
 Ioan Tarcă Apolzan
 Ion B. Kicula
 Ion T. Tarcă
 Tarcă Leonaviciu
 Oprescu Bărb
 Ion Muntean
 Nicolae Tarcă
 Moise Tarcă
 Ioan Tarcă
 Tarcă

Ioan Moga
 377

Subscrierile sau inchirierile
 Feliste în 20 noiembrie 1918.
 Ioan M. Hefler
 președintele
 și secretarul al f. m. d.

CERCUL NAȚIONAL ROMÂN
 SĂLIȘTE
 ȘI JUR

Credențional - Sfatului Cercului Național Român din Săliște și Jur, 28 Noiembrie 1918.
 Delegați: Dr. Nicolae Petra, Ioan St. Șteflea, Aurel Decei, Dumitru Moga, Dumitru Beju.
 (Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. III, f. 376-377)

Christe

Plenipotență

Comitetul național din Gura Râului plenipotențiar
 pre Ioan Dămian ca să iese parte în numele
 gardiei naționale din Gura Râului la Adunarea
 națională din Alba-Iulia, care să va recunoaște
 acuni domineca la 1 dec. 1918. la 10 orare
 a.m. și fiind lipsă să voteze aliperea
 noastră a tuturor Romanilor din Ardeal în țara
 ungurească la vampa noastră pură rumă-
 nească.

Gura Râului în 29 Nov. 1918

Dionisie Aron
 pres. com. nat. din
 Gura Râului

1231-

Plenipotență. Gura Râului.

Delegat: Ioan Dămian

(Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. III, f. 390)

Plenipotență

Comitetul Național din Gura Râului plenipotențiază pe Ioan Dămian ca să ieie parte în numele gardei naționale din Gurarâului la Adunarea Națională din Alba Iulia, care se va ține acum duminica, la 1 dec[embrie] n. 1918, la 10 ore a.m. și fiind lipsă să voteze alipirea noastră a tuturor Românilor din Ardeal și țara ungurească la scumpa noastră țară românească.

Gura Râului, în 29 no[iembrie] 1918

Dionisiu Aaron
preș[edintele] Com[itetului] Naț[ional]
Gura Râului

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia ¹⁰⁴

¹⁰⁴ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. III, f. 390.

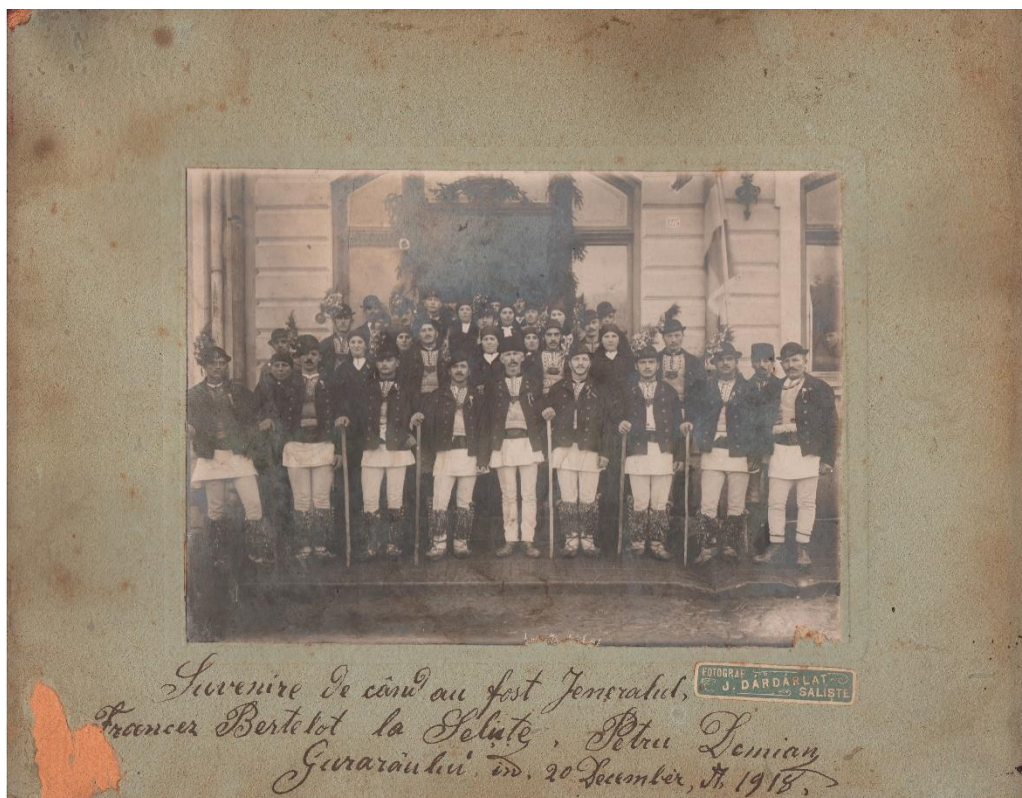
Aurel Decei
Notarul comunei Gura Râului.
Delegat ales la Marea Adunare Națională de Alba Iulia din partea Comitatului Sibiu, Cercul electoral Cristian.
(Arhiva personală a familiei Decei)

Aurel Decei cu familia în timpul Marelui Război.
 În stânga este Ioan Decei, participant și el la Alba Iulia.
 În mijloc Aurel Decei, fiul notarului, viitorul mare istoric orientalist.
 (Arhiva personală a familiei Decei)

Frontispiciul Școlii Vechi zidită la 1900, ctitor fiind Pr. Ioan Manta,
 cel la care a scris George Cosbuc *Nunta Zamfirei*, *Iarna pe uliță* și alte poezii reprezentative pentru cultura noastră.
 Aici s-a înălțat prima dată steagul tricolor la 1 Decembrie 1918 în Gura Râului

Delegația din Gura Râului în frunte cu primarul Ilie Hanzu (în mijloc)
care a fost la Saliște pentru primirea generalului Berthelot.

Poza din familia Demian, cel care a scris pe ea fiind Petru Demian (Pătru Covaciu).

Din spusele familiei a primit o pusca de vânătoare cu aceasta ocazie din partea generalului.

Acesta a fost primul meseriaș covaci (fierar) român din Gura Râului. Înainte toți covacii erau țigani.

A fost respectat și a creat generații de covaci în sat.

(Arhiva personală a familiei Cîmpean - Gura Râului)

Comuna Jina în documentele Marii Uniri

Profesor Camelia Maria Badea

După terminarea Primului Război Mondial cei care au scăpat cu viață de pe front s-au întors la casele lor, continuând ocupația de creștere a animalelor practică și înainte de război. Alături de ceilalți români din Transilvania și jinarii au primit cu mare bucurie vestea că acest principat se va desprinde de Imperiul Austro-Ungar și se va uni cu celelalte ținuturi românești. În toamna anului 1918 populația din Comitatul Sibiu a sprijinit Consiliul Național Român în activitățile organizate pentru unirea cea mare. Fiecare comună și-a ales o delegație pentru adunarea națională de la Alba Iulia și populația a semnat o hotărâre de adeziune la actul unirii, numită credențional, adică o împuternicire din partea locuitorilor pentru a semna adeziunea la unire. În ziua de 16/29 noiembrie, la Jina s-a organizat o adunare a populației, la care s-au întocmit două documente.¹⁰⁵

Hotărârea de adeziune la Unirea cu România, prin care „*Obștea poporului român din comuna Jina din îndemn propriu și fără nicio silă sau ademenire din vreo parte, dă la iveală dorința fierbinte, ce însușește inima fiecărui Român și declară, că voința sa nestrămutată este: Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal, Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății Sale, Regelui Ferdinand I.*

*În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri, ce ne încălzește pe noi cei de față și tot ce va înălța pururi pe fii și nepoții noștri. Așa să ne ajute Dumnezeu! Jina în 29 Nov. 1918”*¹⁰⁶

Tot atunci s-a mai întocmit și semnat Credenționalul.

Comuna Jina i-a delegat pentru ca să o reprezinte în mod oficios la adunarea națională din Alba Iulia, convocată pe ziua de 1 dec. (stil nou) pe următorii delegați și anume: Parohul Nicolae Vlad Stezar (Stejar) (nr. 1211), învățătorul Constantin Sava (nr. 282), Ioan Bebeșlea (Onea Budrală, nr. 1290), Ioan Bogdănel (Negoi nr. 1023, primar), Niculae Barb (Șchiopoiu, nr.

¹⁰⁵ Dorin Bogdănel, Delia Chifan, *Jina, comună din Mărginime: studiu monografic* Vol I, Editura Andreiana, Sibiu 2016, p. 83

¹⁰⁶ Idem, Documentul 609, p. 83-88.

627). Jina la 29 Noemvrie 1918, Sigiliu (aplicat). Președintele Sfatului național local pr. D. Panfiloiu, notariul sfatului național local Constantin Sava”¹⁰⁷

În continuare sunt trecute numele jinarilor care au semnat acest document, 849 persoane din care: 770 din Jina, 19 din Băieși și 60 din satul Dobra.¹⁰⁸

Iată cum mi-a povestit despre deplasarea jinarilor la Alba Iulia unul dintre participanți: După ce s-a întors de pe front din Italia, pe la sfârșitul lunii noiembrie, din inițiativa preotului Nicolae Vlad Stejar și a notarului N. Oprean, s-a ținut o adunare cu tot satul, la care s-a ales Consiliul Național Român și Garda Națională locală, iar ca președinte N.V. Stejar. În ziua de 30 noiembrie, pe lângă cei 5 delegați aleși, au pornit spre Alba Iulia încă vreo 30-35 persoane printre care au fost: Barb Gheorghe (Șchiopoiu) 289, Beschiu Luca (Tradișca) 291, Dan C-tin 814, Dănuleț Iacob 508, Dordea C-tin 116, Oprean Nicolae notar, Paca Nicolae (Păcoi) 616, Streulea Dumitru 720, Vasile Vasile (VâsaVâsâ) 276, Vlad Ion (Ciungu) 1227 și alții, care s-au deplasat cu 2 căruțe și călări până la Sebeș, apoi cu trenul până la gara Alba Iulia unde au intrat în alaiul mare, alături de oameni veniți din celelalte sate și au mers la Platoul Romanilor din Cetate. Adunarea Națională a început către amiază, iar cuvântările au fost primite cu aplauze și urale de bucurie. S-a strigat „Trăiască România Mare” și s-au cântat cântece patriotice, apoi s-a încins hora unirii. Spre seară s-au întors acasă, iar în duminica următoare la porunci s-a vorbit oamenilor despre cele întâmplate la Alba Iulia și toată lumea era bucuroasă.”¹⁰⁹

¹⁰⁷ Ion Popescu-Puțuri, Ștefan Pascu, 1918 la români. Documentele unirii, vol. IX, București 1989, Doc. 608, p. 83

¹⁰⁸ Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu, Colecții Speciale, C.XXVII/30. Apud Silviu Borș, Alexiu Tatu, Bogdan Andriescu (coord.) *Participanți din localități sibiene la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918*, Armanis ; Cluj Napoca : Mega, 2015, p 21.

¹⁰⁹ Inf. Beșchiu D. Luca (Luca Tradișcă), n. 1898, Jina, nr. 291. Apud Dorin Bogdănel, Delia Chifan, *Jina, comună din Mărginime: studiu monographic*, Vol I, p. 84

Notarura noastră:

Obstia poporului român din comuna
Jina din cadrul comunei propriu și fără
 nici o sursă de alimentare din vre o parte
 dă la iveală o situație fârlită, ce înșaf
 letește în urma fârlărilor Romani, și de
 clasa, și vorbă și a restărilor la
 Valm, și de înălțăminte, înșafă
 cu condițiile românești din cadrul
 Baniul, Ungaria și Marea Mărie
 la importul și înținerii, sub stăpâ
 nirea, și de la Sală, și de la
 Jina, și de la Jina.

În această notă, a noastră, și de
 tot ce a, și de la, și de la, și de la,
 ne înțelegem și noi, cei de la, și de la,
 ce vorbă și de la, și de la, și de la,
 noastră.

Asa și a noastră, și de la, și de la,

Jina în 29.10.1918

(Local și de la)

Panfilov

(Sub scrierile)

1. Ioan Lăzar	12. Panfilov Nicolae
2. Ioan Lăzar	13. Ion Panfilov
3. Ion Lăzar	14. Dumitru Alscău
4. Nicolae Alscău	15. Petru Lupu
5. Ion Boudău	16. Cristea Constantin
6. Nicolae Pău	17. Nicolae Lupu
7. Panfilov Nicolae	18. Nicolae Alscău
8. Ion Ștău	19. Vasile Moga
9. Ion Ștău	20. Dumitru Hulea
10. Ion Ștău	21. Pavel Rebecel
11. Dumitru Panfilov	22. Constantin Hardea
12. Dumitru Alscău	23. Vasile Garia
13. Ion Ștău	24. Gligor Nicolae
14. Ion Ștău	25. Ion Panfilov
15. Ion Ștău	26. Vasile Moga
16. Ion Ștău	27. Nicolae Bogdan

Ion Arsin

Yudean Nicolae

- 36 Constantin Arsin
- 36 Petru Catana
- 37 Ioan Cierp
- 38 Constantin Lave
- 39 Alene Lup
- 40 Nicolae Lavoore
- 41 Nicolae Lavoore
- 42 Andreiu Olariu
- 43 Nicolae Barb
- 44 Ioan Pare
- 45 George Moge
- 46 Alex. Dănuț
- 47 Itru Dănuț
- 48 Zochan Răman
- 49 Ioan Răman
- 50 Petru Răman
- 51 Nicolae Răman
- 52 Ioan Răman
- 53 Nicolae Blage
- 54 Ioan Blage
- 55 Itru Blage
- 56 Itru Rotariu
- 57 Nicolae Moge
- 58 Ilic Drăghila
- 59 Ioan Pare
- 60 Petru Lărate
- 61 Ioan Blage
- 62 Zacharie Blage
- 63 Panfilie Blage
- 64 Teodor Blage
- 65 Nicolae Răchita
- 66 Ioan Moge
- 67 Nicolae Moge
- 68 Rotariu Toma
- 69 Nicolae Carite
- 70 Nicolae Cierp
- 71 Constant. Moge
- 72 Ioan Răhovean
- 73 Ioan Moge
- 74 Nicolae Răman
- 74 Vasilie Panfilov
- 75 Itru Panfilov
- 76 Ioan Carite
- 77 Itru Răhovean
- 78 Alex. Lome
- 79 Pavel Panfilov
- 80 Ioan Brance
- 81 Vasilie Panfilov
- 82 Ioan Panfilov
- 83 Petru Panfilov
- 84 Ioan Panfilov

- 86 Vasilie Panfilov
- 86 Constantin
- 87 Itru
- 88 Nicolae Lave
- 89 Ioan
- 90 Ioan Boypland
- 91 Constantin Lavoore
- 92 Itru Lărate
- 93 " Lărate
- 94 Nicolae
- 95 Constantin
- 96 Ioan Vîngarau
- 97 Achim Moge
- 98 Petru Prode
- 99 Itru Răchita
- 100 Ioan Palmesiu
- 101 George Prode
- 102 Vasilie Chib
- 103 Simion Răchita
- 104 Itru Rotariu
- 105 Vasilie
- 106 Nicolae
- 107 Itru Barb
- 108 Vasilie Barb
- 109 Pavel Barb
- 110 Nicolae Prode
- 111 " Popa
- 112 Itru Dan
- 113 Zacharie Itru
- 114 Nicolae
- 115 Vasilie
- 116 Cornel Pădăle
- 117 George
- 118 Pavel
- 119 Itru
- 120 " Lave
- 121 Itru Răchita
- 122 Lave
- 123 George Barb
- 124 Panfilie Lărate
- 125 Ioan Pare
- 126 Constantin Lave
- 127 Simion Lave
- 128 Itru Lavoore
- 129 Ioan Vasilie
- 130 Itru Moge
- 131 Ioan
- 132 Constantin
- 133 Vasilie Lave
- 134 Ioan
- 135 Itru Budrala
- 136 Nicolae Budrala
- 137 Ioan Panfilov
- 138 Toma Moraru
- 139 Panfilie
- 140 Panfilie Lărate
- 141 Ioan Răchita

142	Joan Ghile	198	Petru Pasa
143	Ion Ghile	199	Joan Donda
144	Vasilie Moge	200	Ion Tomica
145	Vasilie Toma	201	Joan Strenles
146	Vasilie Berchin	202	Nicolae "
147	Ion Toder	203	Pavel "
148	Nicolae Panfilov	204	Pavel Belerles
149	Joan Panfilov	205	Gheorghe Podrala
150	Ion Panfilov	206	Ion Podrala
151	Oprian Nicolae	207	Constantin Iltica
152	Panfilie Berchin	208	Const. Danculet
153	Constantin Belerles	209	Joan "
154	Elie	210	Nicolae "
155	Vasilie Morarin	211	Pavel Pasa
156	Lica Iltica	212	Const. Strenles
157	Vasilie Vlad	213	Nicolae Bogdan
158	Nicolae Martin	214	Joan Carstea
159	Vasilie Ordean	215	Panfilie Danculet
160	Panfilie Strenles	216	Joan Moge
161	Pavel Strenles	217	Constantin Strenles
162	Toma Zoldu	218	Nicolae Strenles
163	Nicolae Zoldu	219	Joan Moge
164	Joan Radut	220	Nicolae "
165	Vasilie Strenles	221	Ion "
166	Petru Strenles	222	Joan Vlad
167	Eufemie Belerles	223	Vasilie Panfilov
168	Joan Belerles	224	Joan Arin
169	Pavel Belerles	225	Ion Dan
170	Pavel Vasin	226	Ion D. Dan
171	Petru "	227	Nicolae Moge
172	Joan Pasa	228	Nicolae Radut
173	Constantin Buzur	229	Nicolae Danculet
174	Petru Buzur	230	Toma Tim
175	Joan Buzur	231	Joan Dingarsan
176	Vasilie Buzur	232	Ion Pasa
177	Ion Bogdan	233	Joan Draghila
178	Nicolae Morarin	234	Panfilie Danculet
179	Vasilie Morarin	235	Joan Milian
180	Cornel Morarin	236	Joan "
181	Constantin Belerles	237	" Strenles
182	Moga Ion	238	Joan Pasa
183	Const. Gagea	239	Joan Dingarsan
184	Joan Buzur	240	Ion Nicolae
185	Joan Morarin	241	Vasilie "
186	Joan Draghila	242	Ion Carstea
187	Petru Radut	243	Elie Nicovara
188	Ion Iltica	244	Petru Catana
189	Ion Iltica	245	Nicolae "
190	Nicolae Morarin	246	Ion "
191	Iltica Pavel	247	Petru "
192	Joan Catana	248	Buzur Berchin
193	Joan Vasile	249	Const. Fovise
194	Panfilie Vlad	250	Joan Carstea
195	Panfilie Radut	251	Nicolae
196	Belerles Nicolae	252	Joan Berchin
197	Pavel Danculet	253	" Morarin
		254	Ion
		255	Vasilie Strenles
		256	Joan Carstea
		257	Ion Strenles
		258	Joan Moge
		259	Joan Iltica
		260	Arin Nicolae
		261	Joan "
		262	Toma Unatu

262	Const. Ursatu	319	Nicolae Sterp
264	Dtn Ursatu	320	Lusa Bogdan
265	Ioan "	321	Dtn Radut
266	Nicolae "	322	Ioan "
267	Ioan Arin	323	Dtn "
268	Const. "	324	Ioan "
269	Pamfilie Bara	325	Nicolae Dan
270	Arin Danu	326	Dtn "
271	Const. Dragomir	327	Dtn Lazar
272	Dtn	328	Ioan Iacu
273	Ioan Draghile	329	Nicolae Gage
274	Ioan Streulea	330	Const. Moza
275	Nicolae Gage	331	Pamfilie Danu
276	Familie Familie	332	Ioan Perchin
277	Nicolae Bogdan	333	Pamfilie Belerlea
278	Dtn "	334	Ioan Belerlea
279	Nicolae "	335	Ioan Streulea
280	Ioan Lazar	336	Nicolae "
281	Lusa "	337	Familie "
282	" Stoico	338	Ioan Lasa
283	Const. "	339	" "
284	Gerge Bogdan	340	Familie Bara
285	Petr	341	" "
286	Dtn Bogdan	342	Ioan Daboviu
287	Const. Pamfilie	343	" Bara
288	Nicolae "	344	" Baboveanu
289	Pamfilie "	345	" Stules
290	Ioan Moraru	346	" Baboveanu
291	Const. Moraru	347	Ioan Streulea
292	Const. Stoico	348	Dtn Lazar
293	Nicolae "	349	Nicolae Petru
294	Ioan Bel. Sterp	350	Constantin Sterp
295	Const. Streulea	351	Nicolae Prode
296	" "	352	Pavel Vlad
297	Todor Streulea	353	Ioan Streulea
298	Matei Coma	354	Nicolae Carstea
299	Nicolae Radut	355	Pamfilie Familie
300	Nicolae Carstea	356	Petrin Unguran
301	Nicolae Radut	357	Petrin Tatrata
302	Familie "	358	Nicolae Vlad
303	Const. Radut	359	Pamfilie "
304	Ioan Budrale	360	Nicolae Vlad Sterp
305	Familie "	361	Lupu. Ioan
306	" Poras	362	Ioan Lupu
307	Ioan "	363	Alexa "
308	Dtn Budrale	364	Moise "
309	" Gage	365	Glimbu Ioan
310	" Unguran	366	Constantin Arpasu
311	Ioan Iacu	367	Dimitrie Lupu
312	Eligor Moraru	368	Nicolae Lupu
313	Const. "	369	Petrin Lupu
314	Nicolae "	370	Nicolae Lupu
315	Gerge "	371	Nicolae Prode
316	Ioan Sterp	372	Dimitrie Draghile
317	Moise "	373	Familie Nicovare
318	Pavel "		

374	Constantin Berolin	428	Ioan Gagea
375	Ariton Ciugudeanu	429	Traian Gagea
376	Pamfil Berolin	430	Pamf. Catana
377	Nicolae Pteran	431	Petru Catana
378	Stiu Pteran	432	George Teulea
379	George Dordoe	433	Nicolae Salcu
380	Constantin Dordoe	434	Constantin Dumet
381	Vasilie Vingarsan	435	Petru Pteran
382	Ioan Pteran	436	Ioan Pteran
383	Petru Vingarsan	437	Ioan Cirogarin
384	Pamfilie Pteran	438	Stiu
385	Stiu Ureatu	439	Ioan Berolin
386	Stiu Ureatu	440	Nicolae Cirogarin
387	Nicolae Ureatu	441	Pamfilie Cirogarin
388	Pavel Barsan	442	Petru Teulea
389	Nicolae Cirogarin	443	Ioan Toader
390	Ioan Barb	444	Nicolae Radut
391	Constantin Bara	445	Petru Vlad
392	Ioan Bara	446	Bucur Bogdan
393	Ioan Bara	447	Vasilie Bogdan
394	Ioan Pteran	448	Zaharia Bogdan
395	Ioan Barsan	449	Adrian Bogdan
396	Petru Cuntan	450	Pamfilie Bogdan
397	Pavel Radut	451	Stiu Cuntan
398	Vasilie Vingarsan	452	Ioan Bogdan
399	Ioan Catana	453	Ioan Nicu
400	Stiu Mihail	454	Oprescu Nicolae
401	" Pteran	455	Bucur Pamfilie
402	"	456	" Nicolae
403	" Barb	457	Constantin Pteran
404	Constantin Pteran	458	Zaharia
405	Ioan Pteran	459	Simion Sava
406	Ioan Moga	460	Ioan
407	Lusa Moga	461	Ioan
408	Vasilie Moga	462	Ioan
409	Ioan Radut	463	Stiu Pamfilie
410	Vasilie Radut	464	Constantin
411	Pamfilie Radut	465	Ioan Prode
412	George Vingarsan	466	Stiu Barb
413	Iacob Bogdan	467	Ioan Pteran
414	Petru Dogarin	468	Ioan Budrala
415	Pavel	469	Toader Dumet
416	Simion Aleman	470	Nicolae Radut
417	George Nicu	471	Const. Radut
418	Petru Pteran	472	Pamf. Radut
419	Nicolae Bogdan	473	Const. Dragomir
420	Nicolae Bogdan	474	Pamfilie
421	Ioan Bogdan	475	Ioan
422	Ioan Aleman	476	Vasilie
423	Ioan Budrala	477	Nicolae Farcove
424	Pamfilie Bogdan	478	Pamfilie Sava
425	Ioan Bogdan	479	George Pteran
426	Petru Toader	480	Pavel Moga
427	Stiu Pteran	481	Ioan Budrala
		482	Nicolae Farcove

480	Pamf Beleralee	540	Paica Zaharie
481	Vasile Varvora	541	Vasile Zatrato
482	Joan Moga	542	Nicolae Hara
483	Lea Cirrogar	543	Nicolae Pace
484	Eligor	544	Gerge Hara
490	Dtru	545	Vasile Zatrato
491	Pamfilie Moga	546	Petru Linard
492	Joan Ivan	547	Dru Stules
493	Pamfilimon March	548	Pamfilie
494	Simion Lave	549	Petru
495	Joan	550	Dru
496	Pavel	551	Pavel Prode
497	Vasile Htrules	552	Constantin Danuleb
498	Constantin Moraru	553	Petru
499	Dtru Berschi	554	Joan Stules
500	Pamfilie Moraru	555	Simion
501	" Dragonir	556	Constantin
502	Dtru	557	Joan
503	Vasile Hara	558	Joan
504	Gerge Morar	559	Pamfilie Htrules
505	Lava Alex	560	"
506	Vasile Bogdan	561	"
507	Dtru Lave	562	Dtru
508	Constantin	563	Joan
509	Nicolae Berschi	564	Pamfilie Head
510	Joan Berschi	565	Joan
511	Pavel Berschi	566	" Radu
512	Joan Lave	567	Pamfilie Hara
513	Petru Lave	568	Dtru Pace
514	Joan Radu	569	" Hara
515	Vasile Ordean	570	Simion Pace
516	Joan Prode	571	Petru Dan
517	Joan Danuleb	572	Const. Dan
518	Eligor	573	Pavel Varvora
519	Petru Cirrogar	574	Zaharie
520	Dtru	575	Lava Lave
521	Gerge Radu	576	Valer
522	Dtru	577	Joan Dordea
523	" Boudale	578	Pamfilie Martin
524	Constantin	579	Dtru Dordea
525	Nicolae Vasile	580	Joan Martin
526	Constantin Dan	581	Nicolae Pace
527	Joan	582	Pamfilie Stules
528	" Beleralee	583	Constantin Prode
529	Vasile	584	Joan Pamfilon
530	Nicolae Hara	585	" Prode
531	Dtru Beleralee	586	Nicolae Hanciu
532	Vasile Nicovari	587	Dtru
533	Joan	588	Nicolae Radu
534	Dtru	589	Const. Borb
535	" Bogdan	590	Dtru
536	Constantin Zatrato	591	Nicolae
537	Joan	592	Vasile Moga
538	Joan	593	Nicolae Hara
539	Nicolae	594	"
		595	Const.
		596	Gerge Dragonir
		597	Nicovari Joa
		598	Joan Hara
		599	Nicolae Ordean
		600	Simion Vasile
		601	Petru Varvora
		602	Vasile
		603	Lava Dru
		604	Nicolae
		605	Joan
		606	Bogdan Vasile
		607	Joana

608	Ioan Berelina	670	Dinu Florin
609	Stenles Dinu	671	Asim Belerela
610	Ioan Pasa	672	Aleasa Danuletiu
611	Nicolae "	673	Paul Dordea
612	Dinu Bogdan	674	Constantin "
613	Danila Vaita	675	Gerge Gergescu
614	Vasile "	676	Constantin Dordea
615	" Borsan	677	Eliqor Laleu
616	Ioan "	678	Eliqor Radut
617	" "	679	Pamfilie Prode
618	Gerge "	680	Ioan Prode
619	Vasile Ordean	681	" Dan
620	Ioan Lave	682	" "
621	Dinu Lave	683	Petru "
622	Ioan Lero	684	Constantin "
623	Ioan Prode	685	Pamfilie "
624	Pamfilie Bogdan	686	Simile Borsan
625	Paul Dan	687	Petru "
626	Dinu Borsan	688	Paul Danuletiu
627	Nicolae Nicoara	689	Antonie Dordea
628	" Stenles	690	Berlin Dinu
629	" "	691	Berlin Stenles
630	" "	692	Gerge Tancu
631	Dinu "	693	Dinu "
632	Nicolae "	694	Nicolae Ordean
633	" Dogarin	695	Ioan "
634	Petru "	696	Simile Stenles
635	Ioan "	697	Petru "
636	Pamfilie Stenles	698	Pamfilie "
637	Ioan Ghil	699	Gagea Ioan
638	Raita Dinu	700	" "
639	Ioan Borsan	701	Catana Nicolae
640	Nicolae Prode	702	Vasile Catana
641	" Stenles	703	Nicolae Ordean
642	Pandrala Pamfilie	704	Dinu Stenles
643	Gerge Danuletiu	705	Ioan "
644	Petru Radut	706	Paul Belerela
645	Vasile Pasa	707	Lucia Dordea
646	" "	708	Ioan Stenles
647	Petru Prode	709	Nicolae Prodean
648	Nicolae "	710	Eliqor Stenles
649	Constantin Belerela	711	Vasile Gagea
650	Vasile "	712	Pamfilie Stenles
651	Ioan Berelina	713	Dinu "
652	Dinu Lave	714	Const. "
653	Eliqor Ghil	715	Pantilimon "
654	Radut Isidor	716	Ioan Bogdan
655	Ioan Lutean	717	Dinu Stenles
656	Ioan "	718	Pamfilie Danuletiu
657	Nicolae "	719	" Lero
658	Ioan Radut	720	Dinu Moraru
659	" Dordea	721	" Stenles
660	Vasile Nicoara	722	Petru Ghil
661	" Nicoara	723	Paul Moraru
662	Const. "	724	Nicolae Prode
663	Gerge "	725	" Pantilimon
664	Nicolae Gagea	726	Constantin Lero
665	Constantin Nicoara		
666	Ioan Milu		
667	Vasile Duleu		
668	Pamfilie "		
669	Cinur Stefan		

726	Zaharie Răduț	778	Toma Vasilie
727	Nicolae Belerleu	779	Ciorogor Const.
728	" Dumileț	780	Nicolae Vasile
729	" Dordeș	781	Ioan Bogdan
730	Ion Vlăd	782	Nicolae Flor
731	Ioan Ordean	783	Pamfilie "
732	Ion "	784	Ioan Streulea
733	Nicolae Belerleu	785	Ion Sancer
734	Constantin "	786	Ioan Sancer
735	Ioan "	787	Ioan Dan
736	Constantin "	788	Petru Moraru
737	Ion Toder	789	Ioan "
738	Ioan Toder	790	Const. Dan
739	Petru "	791	Nicolae "
740	Nicolae "	792	Ioan "
741	Ion "	793	Pamfilie "
742	" "	794	Nicolae Pășian
743	Nicolae Pășian	795	Nicolae Pășian
744	Ion Rotariu	796	Constantin "
745	Zaharie Prode	797	Petru Arsin
746	Petru Bogdan	798	Ioan Sancer
747	Toder Tiber	799	" Arsin
748	Ioan "	800	Pamfilie Belerleu
749	Ioan Berleu	801	Ioan Ciorogor
750	Nicolae Răduț	802	Vasilie Lucian
751	" Gageș	803	Gerge Pădean
752	Ioan Mihail	804	Nicolae Pănculescu
753	" Berleu	805	Ilie Ursatu
754	Constantin "	806	Petru "
755	Nic. Pamfilie	807	Constantin "
756	Pasa Pamfilie	808	Ioan "
757	Gerge Bogdan	809	Ion Borden
758	Pamfilie "	810	Petru Borden
759	Gerge Nicuș	811	" Borden
760	Ioan Duleu	812	Ioan Borden
761	Ion "	813	Toder Pamfilie
762	Luca "	814	Stefan Ursatu
763	Zaharie "	815	Pamfilie Bucer
764	Ioan Streulea	816	Nicolae Pamfilie
765	Vasilie Cucer	817	Bucer "
766	Ioan Streulea	818	Nicolae Bucer
767	Nic. Cucer	819	Gerge Arsin
768	Arin "	820	Ioan "
769	Zaharie Lina	821	Vasilie Gros
770	Moise Trifan	822	Ion Miclea
771	Ioan "	823	Vasilie Arsin
772	Comel "	824	Ignatie "
773	Pamfilie Pamfilie	825	Niculfor Arsin
774	Liniu Nicuș	826	Zaharie "
775	Ion Pășian	827	Nistor Arsin
776	Ioan Flor	828	Ioan Pamfilie
777	Nic. Vasile	829	Gerge Arsin
		830	Duleu Nicolae
		831	Zaharie Duleu
		832	Vasilie Ciorogor
		833	Ioan Duleu
		834	Ioan Cucer
		835	Florian Fulea

- 836 Lucian Fulea
 837 Gerge avram
 838 " Gros
 839 Ioan Bogdan
 840 Itru Ciropariu
 841 Ioan Bogdan
 842 Păun Bogdan
 843 Ilie Finariu
 844 Ioan Bogdan
 845 Lazar "
 846 Filimon "
 847 Moise "
 848 Paulie Pauliciu
 849 Petru "
 850 Paul Paul. Istrata
 851 Ioan Barburu
 852 Nicolae Pasa
 853 Paulie "
 854 Gerge Moze
 855 Ioan Anghel
 856 Teodor Roman
 857 Furdou Ioan
 858 Nicolae Furdou
 859 Ioan Muntean
 860 Danila "
 861 Constantin Căneala
 862 Nicolae Furdou
 863 Constantin "
 864 Nicolae Muntean
 865 Petru "
 866 Gerge Grosu
 867 Constantin Furdou
 868 Nicolae Gerge
 869 Gerge Furdou
 870 Constantin Căneala
 871 Marin George
 872 Nicolae Căneala
 873 Ilie Grosu
 874 Ioan "
 875 " Furdou
 876
 877

Hotărârea noastră.

Obștea poporului român din comuna Jina,
din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă la iveală dorința fierbinte, ce însuflețește inima fiecărui Român, și declară, că voința sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal, Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri, tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot, ce va înălța pururea pe fiii și nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Jina la 29 Noemvrie 1918

Subscrierile:

Dr. Pamfiloiu / Ioan Lazăr / Ioan Lazăr / Dtru Lazăr / Nicolae Istrate / Dtru Budrala / Dtru Budrala / Nicolae Paca / Pantilimon Cârstea / Ioan Sterp / Dtru Sterp / Danuleț Pamlie / Samoilă Albu / Dtru Popa / Dtru Popa / Ioan Vârvorea / Ioan Vârvorea / Panloiu Nicolae / Ion Panloiu / Dumitru Uscatu / Petru Lupu / Cristea Constantin / Niculae Lupu / Niculae Uscatu / Vasilie Moga / Dumitru Hulea / Pavelu Bebesielea / Constantin Dordea / Vasilie Gazia / Gligor Nicora / Nicolae Panloiu / Vasilică Nicoară / Nicolae Bogdănel / Ion Arsin / Podean Niculae / Constantin Arsin / Petru Catană / Ioan Stenea / Constantin Hava / Alecse Lup / Niculae Vârvorea / Niculae Vârvorea / Andreiu Olariu / Niculae Barb / Ioan Paca / George Moga / Alex. Dănuleț / Dtru Dănuleț / Zacharie Bârsan / Ioan Bârsan / Petru Bârsan / Nicolae Bârsan / Ivan Bârsan / Nicolae Blaga / Ioan Blaga / Dtru Blaga / Dtru Rotariu / Nicolae Moga / Ilie Drăghilă / Dtru Paca / Petru Cârstea / Ioan Blaga / Zacharie Blaga / Panlie Blaga / Teodor Blaga / Nicolae Răchită / Ioan Moga / Nicolae Moga / Rotariu Toma / Nicolae Cârstea / Nicolae Sterp / Constant. Moga / Ioan Rehovean / Ioan Moga / Nicolae Bârsan / Vasilie Panloiu / Dtru Panloiu *[(1850-1929) A fost preot timp de 52 de ani (1876-1929). A ocupat funcția de președinte al Composesoratului Grăniceresc din Jina. A elaborat lucrarea Carta de aur a bisericii greco-ortodoxe române Jina, păstrată în format manuscris. (Comuna Jina, 1999, p. 10) De asemenea, a fost deputat*

la Adunarea Grănicerească din Sibiu, președinte al Comitetului Parohial. A sprijinit construcția școlii din anul 1901 și a „Bisericii din Târg” (1910-1914).] (Oltean 2004, p. 100) / Alexe Cornea / Pavel Panloiu / Ioan Branga / Vasile Panloiu / Ioan Panloiu / Petru Panloiu / Ioan Panloiu / Vasile Panloiu / Constantin Panloiu / Dtru Panloiu / Nicolae Savu / Ioan Savu / Ioan Bogdănel / Constantin Nicoară / Dtru Streulea / Dtru Stanciu / Nicolae Stanciu / Constantin Stanciu / Ioan Vingarean / Achim Moga / Petru Prode / Dtru Fântână / Ioan Palmesiu / George Prode / Vasile Ghimb (?) / Simion Remete / Dtru Rotariu / Vasile Rotariu / Nicolae Rotariu / Dtru Barb / Vasile Barb / Pavel Barb / Nicolae Prode / Nicolae Popa / Dtru Dan / Zacharie Stroe / Nicolae Stroe / Vasile Stroe / Cornel Străulea / George Străulea / Pavel Străulea / Dtru Străulea / Dtru Hava / Dtru Beschiu / Luca Beschiu / George Barb / Panlie Iancu / Ioan Paca / Constantin Hava / Emilian Hava / Dtru Vârvorea / Ioan Vasile / Dtru Moga / Ioan Moga / Constantin Moga / Vasile Hava / Ioan Hava / Dtru Budrala / Nicolae Budrala / Ioan Panloiu / Toma Morariu / Panlie Morariu / Panlie Vlad / Ioan Răduț / Ioan Hulea / Dtru Hulea / Vasile Moga / Vasile Toma / Vasile Beschiu / Dtru Toader / Nicolae Panloiu / Ioan Panloiu / Dtru Panloiu / Oprișiu Nicolae / Panlie Beschiu / Constantin Bebeșelea / Ilie Bebeșelea / Vasile Morariu / Luca Sterp / Vasile Vlad / Nicolae Martin / Vasile Ordean / Panlie Străulea / Pavel Străulea / Toma Ioldu (?) / Nicolae Ioldu (?) / Ioan Răduț / Vasile Străulea / Petru Străulea / Zacharie Bebeșelea / Ioan Bebeșelea / Pavel Bebeșelea / Pavel Vasiu / Petru Vasiu / Ioan Paca / Constantin Bucur / Petru Bucur / Ioan Bucur / Vasile Bucur / Dtru Bogdănel / Nicolae Morariu / Vasile Morariu / Cornel Morariu / Constantin Bebeșelea / Neaga Dtru / Const. Gagea / Ioan Bucur / Ioan Morariu / Ioan Drăghilă / Petru Răduț / Dtru Sterp / Ioan Sterp / Nicolae Morariu / Stoica Pavel / Aron Catana / Ioan Neaga / Panlie Vlad / Panlie Răduț / Bebeșelea Nicolae / Pavel Danuleț / Petru Paca / Ioan [...] / Dtru Vonica / Ioan Streulea / Nicolae Streulea / Pavel Streulea / Pavel Bebeșelea / George Budrala / Dtru Budrala / Constantin Stoica / Const. Dănuț / Ioan Dănuț / Nicolae Dănuț / Pavel Paca / Const. Streulea / Nicolae Bogdănel / Ioan Cârstea / Panlie Dănuț / Ioan Moga / Constant. Streulea / Nicolae Streulea / Ioan Moga / Nicolae Moga / Dtru Moga / Ioan Vlad / Vasile Panloiu / Ioan Arsin / Dtru. Dan / Dtru. D. Dan / Nicolae Moga / Nicolae Răduț / Nicolae Dănuț / Toma Trif / Ioan Vingărzan / Dtru Nicoară / Vasile Nicoară / Dtru Cârstea / Ilie Nicoară / Petru Catană / Nicolae Catană / Dtru Catană / Petru Catană / Bucur Beschiu / Const. Vonica / Ioan Cârstea / Nicola Cârstea / Ioan Beschiu / Ioan Morariu / Dtru Morariu / Vasile Streulea / Ioan Cârstea / Dtru Streulea / Ioan Moga / Ioan Sterp / Arsin Nicolae / Arsin Ioan

/ Toma Uscatu / Cosnt. Uscatu / Dtru Uscatu / Ioan Uscatu / Nicolae Uscatu
 / Ioan Arsin / Const. Arsin / Panlie Barb / Aron Iancu / Const. Dragomir /
 Dtru Dragomir / Ioan Drăghilă / Ioan Streulea / Nicolae Gagea / Vasilie
 Vasilie / Nicolae Bogdănel / Dtru Bogdănel / Nicolae Băgdănel / Ioan Lazăr
 / Luca Lazăr / Luca Stoica / Const. Stoica / George Bogdan / Petru Bogdan /
 Dtru Bogdănel / Const. Panloiu / Nicolae Panloiu / Panlie Panloiu / Ioan
 Morariu / Cornel Morariu / Const. Stoica / Nicolae Stoica / Ioan Beb. Sterp /
 Const. Streulea / Const. Streulea / Todor Streulea / Mateiu Cornea / Nicolae
 Răduț / Nicolae Carstea (?) / Nicolae Răduț / Vasilie Răduț / Const. Răduț /
 Ioan Budrala / Vasile Budrala / Vasile Popa / Ioan Popa / Dtru Budrala / Dtru
 Gagea / Dtru Vingarzan / Ioan [...] / Gligor Morariu / Const. Morariu / Nicola
 Morariu / George Morariu / Ioan Sterp / Moise Sterp / Pavel Sterp / Nicolae
 Sterp / Luca Bogdănel / Dtru Raduț / Ioan Raduț / Dtru Raduț / Ioan Raduț /
 Nicolae Dan / Dtru Dan / Dtru Lazar / Ioan Salcu / Nicolae Gagea / Const.
 Moga / Panlie Iancu / Ioan Beschiu / Panle Bebeselea / Ioan Bebeselea / Ioan
 Streulea / Ioan Streulea / Nicolae Streulea / Vasilie Streulea / Ioan Hava /
 Ioan Hava / Vasile Barb / Vasile Barb / Ioan [...] / Ioan Barb / Ioan Răhovean
 / Ioan Hulea / Zacharie Hulea / Ioan Streulea / Dtru Lazăr / Nicolae Petrutiu
 / Constantin Sterp / Nicolae Preda / Pavel Vlad / Ioan Streulea / Nicolae
 Carstea / Panlie Vasilie / Petru Vingarzan / Petru Istrate / Nicolae Vlad /
 Panlie Vlad / Nicolae Vlad Stezar [(1883-1928) A fost preot în Jina între anii
 1906-1928. A deținut și funcția de președinte al Composesoratului
 Grăniceresc Jina (1911-1920). A fost fiul adoptiv al lui Constantin Stejar,
 „căpitan chesaro-regesc în penziune”. A fost desemnat să reprezinte
 comunitatea la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 Decembrie
 1918.] (Păcurariu 2015, p. 281) / Lupu Ioan / Ioan Lupu / Alexa Lupu / Moise
 Lupu / Ghiuntu (?) Ioan / Constantin Arpașan / Dumitru Lupu / Nicolae Lupu
 / Petru Lupu / Nicolae Lupu / Nicolae Prode / Dumitru Drăghilă / Vasilie
 Nicoară / Constantin Beschiu / Ariton Ciugudean / Nicolae Strezan (?) / Dtru
 Strezan / George Dordea / Constantin Dordea / Vasilie Vingarzan / Ioan [...] /
 / Petru Vingarzan / Panlie Streulea / Dtru Uscatu / Pavel Bârsan / mPavel
 Bârsan / Nicolae Ciorogariu / Ioan Barb / Constantin Paca / Ioan Iancu / Ioan
 Streulea / Ioan Barsanu / Stefan Cuntanu / Pavel Răduț / Vasilie Vingarzan /
 Ioan Catana / Dtru Mihaiu / Dtru Stoica / Dtru Stoica / Dtru Barb / Constantin
 Stoica / Ioan Stoica / Ioan Moga / Luca Moga / Vasilie Moga / Ioan Răduț /
 Vasilie Răduț / Panlie Răduț / George Vingarzan / Iacob Băgdănel / Petru
 Dogariu / Pavel Dogariu / Irime Aleman / George Nicoară / Petru Stanciu /
 Nicolae Bogdănel / Nicolae Bogdănel / Ioan Bogdănel / Ioan Aleman / Ioan
 Budrala / Panlie Bogdănel / Ioan Bogdănel / Petru Toader / Ilie Stroe / Ioan

Gagea / Traian Gagea / Panf. Catana / Petru Catana / George Hulea / Nicolae [...] / Constantin Denuț / Petru Sterp / Ioan Sterp / Ioan Ciorogariu m/ Dtru Ciorogariu / Ioan Beschiu / Nicolae Ciorogariu / Panlie Ciorogariu / Petru Hulea / Ioan Toader / Nicolae Răduț / Petru Vlad / Bucur Bogdănel / Vasile Bogdănel / Zaharia Bogdănel / Achim Bogdănel / Panlie Bogdănel / Dtru Cuntan / Ioan Bogdănel / Ioan Nicoară / Oprean Nicolae / Bucur Panlie / Bucur Nicolae / Constantin Streulea / Zaharie Streulea / Irimie Hava / Ioan Hava / Ioan Hava / Ioan Hava / Dtru Panloiu / Dtru Panloiu / Constantin Panloiu / Ioan Prode / Dtru Barb / Ioan Streulea / Ioan Budrala / Toader Danuleț / Nicolae Raduț / Const. Raduț / Panf. Raduț / Const. Dragomir / Panlie Dragomir / Ioan Dragomir / Vasile Dragomir / Nicolae Vârvorea / Panlie Sava / George Stanciu / Pavel Moga / Ioan Budrala / Ioan Budrala / Nicolae Vârvorea / Panf. Bebeșelea / Vasile Vârvorea / Ioan Moga / Ilie Ciorogar / Gligor Ciorogar / Dtru Ciorogar / Panlie Moga / Ioan Nan / Pantilimon Marcu / Simion Hava / Ioan Hava / Pavel Hava / Vasile Streulea / Constantin Morariu / Dtru. Beschiu / Panlie Morariu / Panlie Dragomir / Dtru. Dragomir / Vasile Sterp / George Morar / Sava Alexa / Vasile Bogdănel / Dtru Hava / Constantin Sava / Nicolae Beschiu / Ioan Beschiu / Pavel Beschiu / Ioan Beschiu / Pavel Beschiu / Ioan Hava / Petru Hava / Ioan Răduț / Vasile Ordean / Ioan Preda / Ioan Danuleț / Gligor Danuleț / Petru Ciorogar / Dtru Ciorogar / George Răduț / Dtru Răduț / Dtru Budrala / Constantin Budrala / Nicolae Vasile / Constantin Dan / Ioan Dan / Ioan Bebeșelea / Vasile Bebeșelea / Nicolae Stroe / Dtru Bebeșelea / Vasile Nicoară / Ioan Nicoară / Dtru Nicoară / Dtru Bogdănel / Constantin Istrate / Traiana Istrate / Ioan Istrate / Nicolae Istrate / Stoica Zaharie / Vasile Istrate / Nicolae Sterp / Nicolae Paca / George Sterp / Vasile Istrate / Petru Ciucur (?) / Dtru Seulea / Panlie Seulea / Petru Seulea / Dtru Seulea / Pavel Brode / Constantin Danculeț / Petru Danculeț / Ioan Streulea / Ioan Streulea / Simion Streulea / Constantin Streulea / Ioan [...] / Panlie Streulea / Panlie Vingerzan / Panlie Sterp / Dtru Sterp / Ioan Sterp / Panlie Vlad / Ioan Vlad / Panlie Vlad / Dtru Paca / Dtru Sterp / Simion [...] / Petru [...] / Const. [...] / Pavel Vorvorea / Zaharie Vorvorea / Luca Hava / Valer Hava / Ioan Dordea / Panlie Martin / Dtru Dordea / Ioan Martin / Nicolae Paca / Panlie Hulea / Constantin Brode / Ioan Panloiu / Ioan Brode / Nicolae Stanciu / Dtru Stanciu / Nicolae Raduț / Const. Barb / Dtru Barb / Nicolae Barb / Vasile Moga / Nicolae Sterp / Nicolae Sterp / Constantin Sterp / George Dragomir / Uscatu Ioan / Ioan Sterp / Nicolae Ordean / Simion Vasile / Petru Vorvorea / Vasile Vorvorea / Luca Duleu (?) / Nicolae Duleu (?) / Ioan Dulău / Bogdan Vasile / [...] / Ioan Beschiu / Streulea Dtru / Ioan Paca / Nicolae Paca / Dtru Bogdănel / Danila

Naița (?) / Vasile Naința (?) / Vasile Barsan / Ioan Barsan / George Barsan /
 Vasile Ordean / Ioan Ordean / Dtru Sava / Ioan Sterp / Ioan Prode / Panlie
 Bordeanu / Pavel Dan / Dtru Barb / Nicolae Nicoară / Nicolae Streulea /
 Nicolae Streulea / Nicolae Streulea / Dtru Streulea / Nicolae Streulea /
 Nicolae Dogariu / Petru Dogariu / Ioan Dogariu / Panlie Streulea / Ioan Glub
 (?) / Raita Dtru / Ioan Barsan / Nicolae Prode / Nicolae Hulea / Budrala Panlie
 / George Danuleț / Petru Răduț / Vasilie Paca / Vasilie Paca / Petru Prode /
 Nicolae Prode / Constantin Bebeselea / Vasile Bebeselea / Ioan Beschiu /
 Dtru Sava / Gligor Ghib / Răduț Iridon (?) / Avram Cutean / Iosiv Cutean /
 Nicolae Curtean / Ioan Răduț / Ioan Dordea / Vasilie Dordea / Vasilie Nicoară
 / Const. Nicoară / George Nicoară / Nicolae Gagea / Constantin Nicoară /
 Ioan Mihiu / Vasilie Dulău / Panlie Dulău / Ciucur (?) / Dtru Stanciu / Achim
 Bebeselea / Alecsa Danuleț / Pavel Dordea / Constantin Dordea / George
 Georgescu / Constantin Dordea / Gligor Saleu (?) / Gligor Raduț / Panlie
 Preda / Ioan Preda / Ioan Dan / Ioan Dan / Petru Dan / Constantin Dan / Panlie
 Dan / Irimie Barsan / Petru Barsan / Pavel Danuleț / [...] Dordea / Beschiu
 Dtru / Beschiu Ilie / George Iancu / Dtru Iancu / Nicolae Ordean / Ioan
 Ordean / Irimie Hulea / Petru Hulea / Panlie Hulea / Gagea Ioan / Gagea Ioan
 / Catana Nicolae / Vasilie Catana / Nicolae Ordean / Dtru Streulea / Dtru
 Streulea / Ioan Streulea / Pavel Bebeselea / Luca Dordea / Ioan Hulea /
 Nicolae Pudean / Gligor Hulea / Vasilie Gagea / Panlie Streulea / Dtru
 Streulea / Const. Streulea / Pantilimon Streulea / Ioan Bogdanel / Dtru
 Streulea / Panlie Dănuț / Panlie Sterp / Dtru Morariu / Dtru Hulea / Petru
 Ghib / Pavel Morariu / Nicolae Stroe / Nicolae Panloiu / Constantin Sterp /
 Zaharie Răduț / Nicolae Bebeselea / Nicolae Danuleț / Nicolae Dordea / Dtru
 Vlad / Ioan Ordean / Dtru Ordean / Nicolae Bebeselea / Constantin Bebeselea
 / Ioan Bebeselea / Constantin Bebeselea / Dtru Toader / Petru Toader /
 Nicolae Toader / Dtru Toader / Dtru Toader / Nicolae Barsan / Dtru Rotariu
 / Zaharie Prode / Petru Bogdănel / Toader Tilea (?) / Ioan Tilea (?) / Ioan
 Beschiu / Nicolae Raduț / Nicolae Gagea / Ioan Mihaiu / Ioan Beschiu /
 Constantin Beschiu / Nic. Panloiu / Paca Panlie / George Bogdan / Panlie
 Bogdan / George Nicoară / Ioan Dulău / Dtru Dulău / Luca Dulău / Zaharie
 Dulău / Ioan Streulea / Vasilie Ciucur / Ioan Streulea / Nic. Ciucur / Ariton
 Ciucur / Zaharie Simu / Moise Trifan / Ioan Trifan / Cornel Trifan / Pamlie
 Panloiu / Simion Nicoară / Dtru Vârvorea / Ioan Sterp / Nic. Vasilie / Toma
 Vasilie / Ciorogar Const. / Nicolae Vasilie / Ioan Bogdănel / Nicolae Sterp /
 Pamlie Sterp / Ioan Streulea / Dtru Iancu / Ioan Iancu / Ioan [...] / Petru
 Morariu / Ioan Morariu / Const. Dan / Nicolae Dan / Ioan Dan / Pamlie Dan
 / Nicolae Fațian (?) / Nicolae Vârvorea / Constantin Vârvorea / Petru Arsin /

Ioan Iancu / Ioan [...] / Pamlie Bebeselea / Ioan Ciorogar / Vasilie Cucuian / George Podean / Nicolae Danciulescu / Ilie Uscatu / Petru Uscatu / Constantin Uscatu / Ioan Uscatu / Dtru Bordean / Petru Hațegan / Petru Bordean / Ioan Bordean / Toader Pamlie / Ștefan Uscatu / Pamlie Bucur / Nicolae Pamloiu / Bucur Pamloiu / Nicolae Bucur / George Avram / Ioan Avram / Vasilie [...] / Dtru Miclăuș / Vasilie Avram / Ignatie Avram / Nichifor Avram / Zaharie Avram / Nistor Arsin / Ioan Panloiu / Gligor Avram / Duleu Nicolae / Zaharie Duleu / Vasilie Ciorogar / Ioan Lupan / Ioan Ciucur / Ilarion Fulea / Lucian Fulea / George Avram / George Gros / Ioan Bogdănel / Dtru Ciorogariu / Ioan Bogdan / Bucur Bogdan / Ilie Jinariu / Ioan Bogdan / Lazar Bogdan / Filimon Bogdan / Moise Bogdan / Panlie Pamloiu / Petru Pamloiu / Panf. Istrate / Ivan Barbușiu / Nicolae Paca / Pamlie Paca / George Moga / Ioan Anghel / Teodor Roman / Fundoiu Ioan / Ioan Muntean / Dănilă Muntean / Constantin Cârneală / Nicolae Fundoiu / Constantin Fundoiu / Nicolae Muntean / Petru Muntean / George Grozav / Constantin Fundoiu / Nicolae George / George Fundoiu / Constantin Cârneală / Marcu George / Nicolae Cârneală / Ilie Grozav / Ioan Grozav / Ioan Fundoiu.

Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu, Colecții Speciale, C.XXVII/30 ¹¹⁰

¹¹⁰ Alexiu Tatu, Silviu Borș, Bogdan Andriescu, *Participanții din localitățile sibiene la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 1 Decembrie*, Editura Armanis & Mega, Sibiu & Cluj-Napoca, 2018, p. 90-93.

Credențional.

Comuna Zăina a delegat pentru ca se-o reprezintă în mod oficial la adunarea națională din Alba Iulia convocată pe ziua de 1 Dec. st. n. pe următorii ca delegați și anume:

Parocheul Nicolae Vlad Stezar
 inv. Constantin Sava
 Ioan Bebeșelea
 Ioan Bogdănel
 Nicolae Barb.

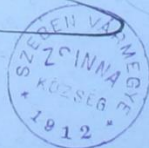
Zăina, 29 Noembrie 1918.

președintele sfatului
 național local.

Drăgăloiuș

notariul
 sfatului național
 local.

Constantin Sava

Credențional. Jina, 28 Noieimbrie 1918.

Delegați: Nicolae Vlad Stezar, Constantin Sava, Ioan Bebeșelea, Ioan Bogdănel, Nicolae Barb.
 (Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. I, f. 157)

Credențional

Comuna Zsinna la delegat pentru ca să o reprezinte în mod oficios la Adunare Națională din Alba Iulia, convocată pe ziua de 1 decembrie st. n., pe următorii ca delegați și anume:

parochul Nicolae Vlad Stezar
înv[ățătorul] Constantin Sava
Ioan Bebeselea
Ioan Bogdănel
Nicolae Barb

Zsinna, 29 noiembrie 1918.

Președintele sfatului
Național local
dr. Pamfiloiu

notarul
Sfatului Național local
Constantin Sava

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. ¹¹¹

¹¹¹ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. III, f. 414.

*Motto: „Slujește satul cu credință
și te vei bucura de dragostea și stima lui”*

Mag

Prof. Luminița Făgădar

De când a apărut învățământul pe meleagurile noastre, învățătorii și preoții de la sate s-au afirmat ca principalii animatori ai vieții spirituale. După terminarea studiilor, majoritatea reveneau în localitățile natale. Învățătorii, profesorii și preoții erau apostolii satelor, mulți devenind istorie și legendă. Ei au trecut făclia științei de carte din generație în generație. Ei au sădit în conștiința copiilor, tineretului, omenia românească, dragostea și devotamentul față de patrie, respectul datinilor străbune pentru portul, cântecul și jocul românesc, pentru limba maternă.

Ei erau aceia care participau la înființarea de cămine culturale, bănci populare, muzee ale satelor, cooperative, culegeau folclorul local, întocmeau monografii, editând cu sacrificii reviste. Căminele culturale constituiau adevărate centre de învățatură și divertisment pentru populația din mediul rural.

Satul Mag, are o viață istorică proprie, o existență din timpuri îndepărtate, documentată ca așezare medievală din anul 1488 sub denumirea de Scharddörfel, iar prin anul 1508, Blessdorf.

Denumirea actuală de Mag este din anul 1750, având ca interpretare după un cuvânt celtic „loc gol”- o pădure defrișată unde s-au așezat primii locuitori, iobagi fugiți de pe pământurile senioriale feudale, stăpânite de grofi unguri din Ardeal, care s-au ascuns în pădurile acestor locuri. Satul este așezat la 5.4 km de șoseaua națională Sibiu-Alba Iulia, la 20 km de Sibiu, la o altitudine de 450 m, în curenții de aer ce vin de la Păltiniș și Iezer.

Vatra satului este așezată în dreapta și stânga pâraiașului Cernavodă, ce își scurge apele pe un șes mlăștinos. Este așezat în vecinătatea satelor: la răsărit satul Rusciori, Cristian, Șura Mică, la apus, Amnaș și Aciliu, la miazănoapte Topârcea și Ocna Sibiului, la miazăzi Săcel și Săliște.

Din însemnările istoricului născut în Mag, prof. Nicolae Nistor, aflăm că Magul împreună cu Aciliul și Săcelul au fost dăruite pe la anul 1603 ca posesiuni nobiliare conducătorilor orașului și scaunului, socotiți domni pedestri de către generalul Basta, pentru devotamentul acestora, așezat în timpul și după năprasnica moarte a voievodului român Mihai Viteazu. În drumul său triumfal spre Alba Iulia, capitala primei uniri, domitorul Mihai Viteazu a trecut cu armata sa victorioasă la Șelimbăr și prin satul Mag - calea cea mai scurtă spre inima Transilvaniei.

Din a doua jumătate a sec.al XIX-lea, satul trece sub jurisdicția scaunului Săliște, fiind atașat satului Săcel, formând o comună.

În anul 1733, într-o conscripție a comitatului Alba de Jos, Magul apare ca având 50 de familii, o biserică, o casă parohială.

Satul a avut o biserică din lemn pe care a dăruit-o satului Rusciori. La începutul anului 1850 măgenii își ridică o biserică de piatră, terminată și sfințită în 21 decembrie 1856, de episcopul Andrei baron de Șaguna.

Școala datează din anul 1820, prelegerile cu copiii erau ținute în diferite case închiriate și necorespunzătoare, cu învățători „tocmiți“ cu cât s-a putut mai ieftin. În anul 1881 s-a edificat școala de zid pe locul bisericii, cu o sală și două odăi pentru învățători.

În 1913 cele două odăi au fost transformate într-o nouă sală, iar în 1935 s-au făcut cele două săli mari de față.

Primul Război Mondial a adus și în Mag suferință și durere. În 11 septembrie 1916 a venit în sat batalionul 302 „honvezi“ cu comandantul lor Czito și a cerut oamenilor să părăsească satul. La întrebarea preotului Alexandru Vlad „*Unde să mergem?*“, le-a răspuns „*Veți merge în Ungaria, acolo veți căpăta pământ unde să vă colonizați*“.

La început au venit în sat trupe austriece și maghiare iar apoi trupe germane și române. Biserica și școala au fost transformate în spitale militare, cancelaria școlii era sală de operații. Aici au murit și s-au înmormântat: 10 unguri, un german și 5 români, fără sicrie, doar înveliți în pături. Din aceștia s-au dezgropat 3 unguri și s-au transportat la Orasbaja și germanul l-au dus la cimitirul din Gușterița. Din locuitorii satului au participat la primul război 111 români și 9 țigani. Din aceștia au murit pe front 21 și după întoarcerea acasă încă 4 tineri. Dintre ei, 6 au fost decorați.

La 20 noiembrie 1918 Consiliul Național Român Central a publicat textul convocării Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia, în vederea proclamării Unirii Transilvaniei cu România.

Ca pretutindeni în Transilvania, în toamna anului 1918 Consiliul Național Român al Comitatului Sibiu a trecut la organizarea consiliilor comunale și a gărzilor naționale, preluând efectiv conducerea teritoriului sibian. Cercurile electorale din județ își aleg delegații pentru apropiata adunare națională.

Pe data de 27 noiembrie 1918 locuitorii satului Mag adoptă și semnează Hotărârea de Unire cu România.

Adeziunile colective și individuale ale comunelor din Mărginime la istoricul act de la Alba Iulia, prezența la Marea Adunare a peste 8000 de oameni din părțile Sibiului se adaugă sutele de mii de adeziuni trimise de întreaga suflare românească și celor peste 100000 de români sosiți din toate părțile Transilvaniei, întărind și mai mult caracterul plebiscitar al hotărârii de unire politică a poporului român.

Hotărîrea noastră.

Obştea poporului român din comuna *Mag*
din îndemn propriu şi fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă
la iveală dorinţa ferbinte, ce însufleşte inima fiecărui Român, şi declară,
că voinţa sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturaţi, împreună cu teritoriile româneşti
din Ardeal, Bănat, Ungaria şi Maramurăş, la Regatul României,
sub stăpânirea Majestăţii Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărîre a noastră aşternem tot ce au dorit strămoşii
noştri, tot ce ne încălzeşte pe noi, cei de faţă, şi tot, ce va înălţa pururea
pe fiii şi nepoţii noştri.

Aşa să ne ajute Dumnezeu!

Mag 27 November 1918
(Locul şi data)

Subscrierile:

Georgie Torcea
Ion Georgie Torcea
Nicolai M. Lintu
Mecarie Ton
Ana Mecarie
Ioaniso. Ansel
Dumitru Ioaniso.
Ion Hailă
Adrian Moga
Nicu Ion V. Coanor
George Moga
Ion Mucos
Clasamentul Moga 1918 - 1634

Nicolae Oana
Nicolu Tarcu
Vintore Moga
Dumitru Tarcu
Ioan Moga
Ioan Tarcu Tarcu
Ioan A. Tarcu
Ion V. Jos
Ionel Moga
Nicolae Tarcu
George N. Tarcu
Adrian D. Moga
Ioan Oana
Niculi Oana
Ana G. Tarcu
Ioan Oana
Nicolae Oana
George Tarcu
Ionel Tarcu

Hotărârea noastră.

Obștea poporului român din comuna Mag,
din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă la iveală dorința fierbinte, ce însuflețește inima fiecărui Român, și declară, că voința sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal, Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri, tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot, ce va înălța pururea pe fiii și nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Mag 27 Noemvrie 1918

Subscrierile:

Georgie S Tarcea / Ana Georgie Tarce / Niculaie M. Liutu / Macarie Ion / Ana Macarie / Tarciea Aurel / Dumitru Tarcia / Ion Isailă / Achim Moga / Nicolae N. Oană / George Moga / Ion Mușan / Costandin Mușan / Nicolae Oana / Nicolae Tarcea / Niculae Moga / Dumitru Tarciea / Ioan Moga / Ioan Tarcia Lazar / Ioan A Secelean / Ion V Sas / Ionelu Moga / Niculae P Tarcea / Gheorghe N. Tarcea / Achim D. Moga / Ioan Oana / Niculie ana / Ana G. Gusu / Niculaie Oana / Gheorge Secelean / Neculaie Secelean / Vasilie Mareșu / Dumitru Pițu / Ioan Isailă / Ilie Tarcea / Nicula Mag / Vasilie Tarcea / Ion Moga / Nicolae Sas / George Sas / Giorgie Tarcia / Niculae Rusu / Vasile Rusu / Ilie Marcu / Ilie Alămorean / George Tarcia / Dumitru Moga / Ion Alăman / Niculae Tarcea / Ion ana / Vaslie Sas / George Iacobu Tarcea / Elisaveta Tarcea / Niculae Tarcea / Gheorghe Banu / Vasilie Tarcea / Ilie Candin / Niculae Tarcia / Elisaveta Oana / Ion Dan Tarcea / Marie Ilie Tarcea / Lazar Lazar / Marie Ion Tarce / Niculae Candin / Paraschiva Museanu / Giorgia Museanu / Sas Niculae / Ioan F. Tarcea / Ioan F. Tarcea / Ioan F. Tarcea / Tanasa Oana / Nicolae Macarie / Ioanu P . Isaila / Ioan Secelean / Niculae Sas / Ion Isaiea / Ionu Isaila / Marie Rusu / Dumitru Sas / George D

Sas / George Musan / Marie G Musan / Achim B Sas / Zaharie Sânia / Marie Balu / George I. Tarcea / Samoila Aron / Petru Nistor / Ion Secelean / Vasile I. Sas / Ilie Secelean / Elisaveta Gy. Candin / Gyorge Candin / George Sas / Ion Iosif Secelean / Nicolae Sas / Paraschiva Sas / Ionu Marcu / Niculae Marcu / Achim Musean / Neculae Musean / Vasile Musean / george Musean / Veta Museanu / Nuția Musean / Dumitru Musan / Paraschiva Musan / Niculaie Nistor / Ioan Nistor / Marie N. Nistor / Ionu Nichita / Pătru Nichita / Vasile Mușan / ană Mușan / Niculae Mușan / George Mușan / Mărie Mușan / Ion Mușan / Achim Mușan / Marie Sas / Elisaveta Sas / Ioan Dancu / Ioan I Dancu / Ioană Dancu / Mărie Dancu / Nicolae Isailă / Paraschiva N. Isailă / Elisaveta N. Isailă / Andreiu N. Isailă / Ioan A. Moga / Marina I. Moga / Dumitru Banu / Stana D. Banu / Ioan Solomon / Ioan I. Solomon / Maria Dodoc / Lina Dodoc / Achim Oana / Elisaveta ana / Tănase a ana / Constandin Sechia / Maria Sechia / Dumitru Constantin / Ioan Solomon / Soa Lăcătuș / Musan Nicula / Ana musan / Stefan Musan / toderu musan / Veta musan / Ion Sas / Marie T Sas / Marie T Sas / paraschiva T sas / Oprea Sas / George T Tarcea / George I. Tarcea / George I. Tarcea / Marie T Moga / Marie T Moga / Ioan T Moga / Ilie T. Moga / Viorica Moga / Ion T. Vie / Maria I. Tarcea / Ion T. Vie / Mărie Tarcea / George Petru Nistor / Niculae P. Nistor / Ion P. Nistor / Stoica George / Ana Stoica / Annă Solomon / Marina Balu / Elena Balu / Nicolae D Secelean / Marie N Secelean / Ion D Secelean / Danisiu Secelean / Ana I Biean / Marie I Biean / Ion I Biean / Nicolae I Biean / Veta I Biean / Ana I. Șerbu / Ion Candin (Ciotea) / Paraschiva I. Candin / Achim I. Candin / Lazar I Candin / Marie V Sacelen / Alisandru Sacelen / Ilie I Tarcea / Ion V. Tarcea onică / Ioana I. V. Tarcea / Mărie I. Tarcea / Maria Gh. Mușan / Ana Gh. Mușan / Ana Marcu / Elisaveta Marcu / Nicolae Marcu / Ana Marcu / Boloșan Ion / Ioana Baloșan / Rala Sas / Maria I. Sas / Ana Solomon / Maria Solomon / Elisaveta Solomon / Ion Solomon / Nicolae Solomon / Lina P. Banu / Petru Banu / Ioan I Isailă / Ioan P. Sas / George I. Onu / Ana G. Isailă / George G. Isailă / Vasile Moga / Nicolae Tarcia / Maria N. Tarcia / Achim Moga / Paraschiva V. Moga / Ana A. Moga / Achim A. Moga / Eufrosina A. Moga / Vasile A. Mog / Ana A. Moga / Ioan Moga senior / Fotina Moga / Niculae Moga / Marie Moga / Ioan Moga / Calin Ioan / Elena C. Cărămidar / Maria I Secelean / George Stoican / Ana Stoican /

Elisaveta P . Tarcea / Iustina P . Tarcea / Mărie G. Oana / Achim Sas Dițiu / Maria A. Sas / Ioan A. Sas / Maria A. Sas / Elisaveta A. Sas / Ana A. Sas / Nicolae A. Sas / George A. Sas / Elisaveta V. Secelean / Remus Moldovan / Savu Sas / Ană S. Sas / Tănasă S. Sas / Mărie S. Sas / Elisaveta S. Sas / George Moga Suciu / Marie S. Moga Suciu / George S. Moga / Ioan S. Moga / Ilie S. Moga / Vasilie S. Moga / Marie S. Moga / Valerie T. Onea / George Tarcea / Alexandru Vlad / Camil Vlad / Eufemia Vlad / Elisaveta Stănilă / Ion Stănilă / Ana George Secelean .

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia ¹¹²

¹¹² Alexiu Tatu, Silviu Borș, Bogdan Andriescu, *Participanții din localitățile sibiene la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 1 Decembrie*, Editura Armanis & Mega, Sibiu & Cluj-Napoca, 2018, p. 109-110.

Orlatul și Marea Unire

Colonel (rtr.) Ioan Părean

Încă înainte de prăbușirea iremediabilă a imperiului austro-ungar, la 18 octombrie 1918 ia ființă Consiliul Național Român Central din Transilvania, constituind „unicul for care reprezintă voința poporului român”. Pe întregul teritoriu al Transilvaniei s-au constituit consilii naționale, regionale, locale și gărzii naționale ca organe ale mișcării burghezo-democratice ce activau în conformitate cu dispozițiile Consiliului Național Român.

La 5 noiembrie a fost publicat un manifest intitulat „*Către toate popoarele lumii*” al Marelui Sfat Național din Transilvania prin care Consiliul Național Român Central afirma în fața opiniei publice mondiale dorința de a se uni cu România.¹¹³

La începutul lunii noiembrie 1918, la inițiativa Dr. Ioan Lupaș și a sublocotenentului Ioan St. Șteflea, ambii din Săliște, aderă și o serie de locuitori ai Orlatului conduși de învățătorul Petru Olariu (pseudonim literar Petrea Dascălul), când se constituie Consiliul național comunal Orlat. În urma adunării generale care a avut loc cu acest prilej se formează și o gardă națională locală a locuitorilor Orlatului. Această gardă națională locală a fost pusă sub comanda proaspătului întors de pe front, sublocotenentul Dumitru Pop.

În 8 noiembrie, Petru Olariu și consăteanul său Ion Stoiță sunt convocați la Săliște de către dr. Ioan Lupaș și dr. Nicolae Petra pentru constituirea Consiliului național român de plasă. Președintele acestui organ a fost ales sălișteanul dr. Ioan Lupaș.¹¹⁴

Secția Săliște a gărzilor naționale aparținea legiunii din Sibiu și cuprindea gărzile locale din satele: Săliște, Vale, Sibiel, Cacova, Orlat, Săcel, Mag, Amnaș, Aciliu, Tilișca și Galeș, fiind comandată de sublocotenentul Ioan Șteflea. Secția Săliște a gărzilor naționale avea misiunea de a păzi

¹¹³ Mușat, M. și Ardeleanu, I., *Viața politică în România, 1918-1921*, ediția a II-a, p. 21.

¹¹⁴ Constantin, N., *Un învățător pe frontul unirii - Petrea Dascălul*, în: „Tribuna”, anul CXL, nr. 1545, din 24. 11. 1995, p. 3.

liniștea și ordinea în localitățile, gările, podurile și drumurile spre capitala spirituală a Transilvaniei, Alba Iulia. ¹¹⁵

Pentru reglementarea transporturilor pe calea ferată cu începere de la 7 noiembrie 1918, căpitanul Camil Piso este numit comandant militar al gării Sibiu, având ca locțiitor tehnic pe aspirantul Ioan Suciu. Totodată s-a dispus înființarea unor gărzi, constituite din 12 soldați și un ofițer, pentru supravegherea gărilor: Orlat, Săliște, Cunța și Sebeș. ¹¹⁶

La sfârșitul lunii noiembrie, în cadrul unei noi adunări, locuitorii comunei Orlat au adoptat „*Hotărârea noastră de unire cu România*” semnată de 316 localnici. În această „hotărâre” s-a scris: „*tot ce au dorit strămoșii noștri, tot ce ne încălzește pe noi cei de față și tot ce va înălța pururea pe fiii și nepoții noștri*”. Ea se va constitui în credenționalul Orlatului pe care delegația obștei, la această adunare au prezentat-o la Alba Iulia.

Reprezentanți oficiali ai Orlatului au fost: învățătorul - scriitor Petru Olariu și Ion Stoiță, unul dintre cei mai gospodari locuitori ai satului. Împreună cu aceștia au plecat și alți zece orlățeni care au ținut să fie prezenți la mărețul eveniment care se va derula în ziua de 1 Decembrie 1918.

Plecarea delegaților spre Alba Iulia creează un entuziasm deosebit. La 30 noiembrie, pe peronul gării din Orlat unde era strâns aproape tot satul, se intonau imnurile „*Deșteaptă-te române!*” și „*Pe al nostru steag e scris unire*”. ¹¹⁷ Pentru delegații aleși, dar și pentru alte persoane care doreau să participe la Marea Adunare, fără a avea o calitate oficială, un tren special a pornit pe data de 30 noiembrie din gara Sibiu, având spațiu de transport pentru 200 de persoane. De la gara din Orlat trenul s-a dovedit cu totul neîncăpător, românii din Săliște și cei de pe acest traseu spre Alba Iulia au trebuit să pornească cu căruțele sau chiar pe jos pentru a putea fi prezenți la această Adunare istorică. ¹¹⁸

După realizarea Marii Uniri, din 1 Decembrie 1918, de la Alba Iulia, delegatul Orlatului, Petru Olariu, este numit în Consiliul Dirigent, în calitate

¹¹⁵ Vicor V Grecu și colectiv, Săliștea Sibiului, străveche vatră românească,, p. 92.

¹¹⁶ Abrudan, P., *Contribuția Sibiului la Unirea Transilvaniei cu România*, în: *Repere sibiene*, (studii și referate), vol. III, Sibiu, 1982, p. 178.

¹¹⁷ Constantin, N., *Op.cit.*, p. 3.

¹¹⁸ Racovițan, M. și Străuțiu, E., *Sibiul în anii plămădirii Marii Uniri*, în: *Tribuna*, anul CXIII, nr. 2006, serie nouă, din 02. 12. 1997, p. 11.

de referent, secția învățământ primar. În această importantă funcție colaborează intens cu prietenul său, omul de cultură și marele pedagog Onisifor Ghibu.¹¹⁹

Petru Olariu (Petrea Dascălul)

Anul acesta, la 28 iunie, s-au împlinit 137 de ani de la nașterea celui care avea să rămână cunoscut în literatura și cultura spațiului sibian sub pseudonimul Petrea Dascălul. Învățător eminent, ctitor de școli, scriitor, ziarist și totodată un mare patriot, Petru Olariu a activat în mișcarea culturală sibiană pe întinderea a primei jumătăți a secolului al XX-lea. Aproape cinci decenii a scris și publicat articole cu adânc conținut pedagogic, educativ, social și nu în cele din urmă, literar. Fiind membru activ în Comitetul Central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român - ASTRA, a colaborat la toate organele acestui înalt forum cultural al românilor din Transilvania ce-și avea filiale (despărțăminte) în toate provinciile românești. A fost colaborator activ al revistei „Transilvania”, ziarului „Foaia Poporului”, „Calendarelor Astei”, Bibliotecii populare ASTRA, „Luceafărul” etc.

Pe lângă articole publicate în numeroase ziare, reviste și calendare, Petrea Dascălul este autorul unor lucrări literare, originale, mult apreciate în perioada apariției lor. Dintre acestea amintim doar următoarele: *Din popor* - 1920, *Icoane de la țară* - 1924, *Oameni de pe la noi* - 1925, *Să nu spui la nimeni* - 1926, *Tot omenia-i mai tare* - 1934, *Stâlpii satului* - 1935, *Legea casei* - 1940, *Oameni și întâmplări* - 1944.

Dar cine a fost acest Petrea Dascălul, personalitate deosebit de complexă, care a abordat în scrierile sale toate genurile literare, de la poezie la piese de teatru?

Amintim astăzi, cu prilejul acestei evocări, celor ce l-au cunoscut și informăm generațiile tinere care doar au auzit vorbindu-se despre el, câteva date biografice ce pot fi cuprinse într-un articol de presă.

Petru Olariu s-a născut la 28 iunie 1881 în comuna Orlat, județul Sibiu. După absolvirea cursurilor Școlii grănicerești din comuna natală, urmează liceul la Blaj și Sibiu, apoi Preparandia (școala normală) din Blaj. În anul

¹¹⁹ Constantin, N., *op.cit.*, p. 3.

1902 obține diploma de învățător și este numit pe post la școala primară din Uileacul de Câmpie (jud. Cluj). În anul școlar 1904/1905, își desfășoară activitatea educațională la școala din comuna Agrișteu (jud. Mureș, fost Târnava Mică), iar din 1905 îl găsim ca învățător în satul Hamba, din județul nostru. Aici, printr-o intensă muncă de lămurire a localnicilor, reușește să ridice o nouă școală conform celor mai moderne standarde ale timpului. Această școală din Hamba îi poartă în prezent numele. Rămâne învățător aici până în anii primului război mondial când, după o serie de articole favorabile unirii tuturor românilor într-un singur stat, este trimis de către regimul austro-ungar pe front, pe linia întâi. Dar nu mor caii când vor câinii... Și după război, Petrea Dascălul se află în primele rânduri între luptătorii pentru Unirea cea Mare de la 1 Decembrie 1918. Din anul 1919 până în 1927 este învățător în comuna sa natală, Orlat, de unde se va transfera la Școala primară de băieți nr.1 din Sibiu. Din această școală se va pensiona la 1 septembrie 1938, după 36 de ani de serviciu. După o intensă, complexă și rodnică activitate pe plan socio-cultural trece în eternitate la 28 mai 1957, în orașul de pe malurile Cibinului, oraș în care și-a petrecut ultimele decenii de viață.

Dacă unele dintre datele de mai sus au fost prezentate publicului larg și cu prilejul unor evocări ale personalității celui care a fost Petru Olariu (Petrea Dascălul), acum, la ceas aniversar, vrem să arătăm, doar sumar, câteva aspecte inedite din legăturile de suflet pe care Petrea Dascălul le-a avut cu Săliștea, capitala spirituală a Mărginimii Sibiului.

În anul 1912 când, cu prilejul Sărbătorilor Astei ținute la Săliște, Aurel Vlaicu face un zbor demonstrativ deasupra Săliștei și a Luncii Galeșului, Petru Olariu, prezent la acest eveniment, îi dedică pionierului nostru în ale aeronauticii, o poezie ce va fi publicată în „Foaia Poporului”, din 12 noiembrie 1943. Această poezie omagială, ce cuprinde șapte strofe, se numește *Zborul lui Vlaicu la Săliște*.

La 1 decembrie 1918 participă la Adunarea de la Alba Iulia, unde s-a hotărât Unirea cea Mare, în calitate de conducător al delegației comunei Orlat și totodată făcând parte dintre reprezentanții plasei Săliște, alături de Dr. Ioan Lupaș, Dr. Nicolae Petra, Ioan St. Șteflea, Dumitru Moga, Dumitru Beju etc.

După participarea sa la acest mare eveniment, de o importanță deosebită pentru națiunea română, Petrea Dascălul este numit, în Consiliul Dirigent al Transilvaniei, referent pentru învățământul primar.

După anul 1919, Petru Olariu devine membru fondator, corespondent permanent și chiar redactor al săptămânalului *Cuvântul Poporului*, publicație sălișteană interbelică înființată de Elie Măgeanu, fiu al Săliștei. Încă din primul număr al *Cuvântului Poporului*, intitulat *Foișoara*, din 24 august 1919, Petrea Dascălul publică o poezie (*Cetește și învață*), un adevărat îndemn la lectură, învățătură și, de ce nu, la colaborare cu nou înființata publicație, din care reproducem ultima strofă:

„Împarte învățătura
Cu cel neînvățat
Și n-ascunde talentul
Ce Dumnezeu ți-a dat.”

În aceeași perioadă, la Săliște, publică una dintre primele sale cărți, *Între sat și oraș*, ce cuprinde zece schițe pline de vigoare și sănătate morală. Această carte apărută în anul 1922 a văzut lumina tiparului în prestigioasa editură Librăria săteanului din Săliște.

Dar ce l-a legat cel mai mult de Săliște a fost lunga idilă avută cu simpatica învățătoare Chivuța (Pia) Chirca, adevărată muză ce-l inspira în momentele sale de creație. Cu aceasta s-a căsătorit în anul 1924, după ce bătuse mai bine de șase ani drumul dintre Orlat și Săliște.

Opera literară, a celui ce semna cu pseudonimul Petrea Dascălul, este pe cale de a fi dată cu totul uitării de către generațiile zilelor noastre aflate mereu în căutare de nou și exotic. Au fost totuși încercări de a aduna și publica postum aceste scrieri de suflet, dintre care amintim cu acest prilej pe omul de litere sibian Nicolae Nicoară Dobârceanu, ce s-a stins din viață fără să-și fi atins scopul propus. Publicarea operei postume a lui Petrea Dascălul rămâne o provocare.

Hotărîrea noastră.

Obştea poporului român din comuna *Orlat*,
din îndemn propriu şi fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă
la iveală dorinţa ferbinte, ce însufleţeşte inima fiecărui Român, şi declară,
ca voinţa sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturaţi, împreună cu teritoriile româneşti
din Ardeal, Bănat, Ungaria şi Maramurăş, la Regatul României,
sub stăpânirea Majestăţii Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărîre a noastră aşternem tot ce au dorit strămoşii
noştri, tot ce ne încălzeşte pe noi, cei de faţă, şi tot, ce va înălţa pururea
pe fiii şi nepoţii noştri.

Aşa să ne ajute Dumnezeu!

Orlat în 26 Noiembrie 1918.

(Locul şi data)

Subscrierile:

<i>Ioan Milea</i>	366	<i>Vasile B. Ghinici</i>	204
<i>Petrus Horia</i>	368	<i>George Tulca</i>	205
<i>Petru Orlăţanu in.</i>	229	<i>Vasile S. Tulca</i>	206
<i>Alexandru Flegor</i>	383	<i>Ion I. Van</i>	208
<i>George Baciu can.</i>	309	<i>Ion V. Tulca</i>	209
<i>Georghe Loloiu</i>	355	<i>Nicolae Păcurar</i>	210
<i>Lucian Pop</i>	420	<i>Valeriu P.</i>	211
<i>Ion I. Băncu</i>	247	<i>George Popa</i>	212
<i>Grigore Gligora</i>	432	<i>Milea Ion</i>	213
<i>Ion Brud</i>	304	<i>David Mica</i>	267
<i>Costoia Băcilor</i>	107	<i>Samuel Mica</i>	362
<i>Ion Fălcian</i>	200	<i>Ion Ocras</i>	215
<i>Simion Isăraclă</i>	201	<i>Antic Holcan</i>	216
<i>Ion Gămba</i>	202	<i>Paul Riculac</i>	217
<i>Petru V. Munteanu</i>	203	<i>Paul Mădăraş</i>	218
		<i>Grigore Ion</i>	219

Nauman Augustin	- 662 - 277	Yan P Tanasie	287.
Niculae Popescu	272	Vasile Găina	286
Simionescu	273	Petru Oni Ghisoiu	284
George Ciprian	274	Petru P. Ghisoiu	282
Niculae Găina	275	Niculae Ghisoiu	284
Simion Tăban	275	Ion G Tăban	256
Ionu I Popariu	276	Niculae Tăbanu	282
Simion Popu Vidu	276	Constantin Popu	281
George Iacob-Luko	276	Petru I. Leu	259
Ionu Tăbanu	277	Niculae Barna	280
Dumitru Poplesian	277	Ioan B Tăban	260
Ionu M. Poplesian	278	Ionu I. Barna	279
Ionu Găina	279	Ionu N. Barna	249
Ionu I. Popu	279	Ioan Mărgineanu	261
Vasile Iacob	279	Petru I. Albu	262
Niculae Comorian	279	Petru Iacob	249
Ioan Ciprian	280	Ionu Iacob	252
George Ciprian	280	Mihaila I. Ghisoiu	242
Ioan V. Popu	281	Petru Flori	262
Alexandru Popu inv	281	Ionu Teicean	264
Niculae Stoiciu	281	Migaila Găta	27
Dumitru Iacobescu	282	Dumitru Găta	27
Ionu I. Mărgineanu	282	Ionu Găta	2
Ioan P. Zaharie	282	Niculae Măntău	266
George Parau	282	Mihaila Măntău	266
George G. Parau	282	Elizora Niculescu	22
Niculae Găina	284	Simion Popariu	22
Robert Găina	286	Niculae Popariu	24
Petru I. Măntău	286	Ion G. Albu	16
Ionu Popu	288	Ionu Iacob inv.	3
Niculae Ghisoiu	294	Ioan Albu	1
Dumitru Ghisoiu	292		
Elizora Arsenie	248		
Petru Găta	249		
Petru I. Găta	249		
Ioan N. Popariu	250		
Ion Iacob	288		
Petru Popu	253		
Ionu D. Măntău	252		

Petru Poplăcian	Mihaila Gierb
Ioan Popp I	Ion Stoitiu
Niculae Oprisi	Mihailo Lincean
Maria I. Popu	Zaharie Gierbu
Petru Ghisoiu	Ionoi Gierbu
Vasilie Popărcian	Ionu Popoi
Petru I. Ghisoiu	Niculae Munteanu
Ioan Poplăcian	Ioan I. Avram
Simion Loloiz	George Arsenie
Niculae Loloiz	Ionif Loloiz
Petru Albu	Trimie Stoia
Reu Lora	Ionu Ronean
Vasilie Popărcian	Niculae Bungeanu
Niculae C. Papa	Ion I. Paul
Dumitru Idraila	Ionu Părianu
Niculae Lucy	Niculae Păroiu
Eva Iroc	Ion Vintu
Ionu Văcariu	Ion Găteu
Niculae Văcariu	Petru Rogoz
Elisaveta Văcariu	Petru Părau
Ana N. Văcariu	Niculae Doina
Mihaila Parola	Ionu Gligorea
George Albu	Vasilie Loloiz
Ion B. Albu	Ion Pardă
Niculae V. Popu	Ion Brunchia
Simion A. Popu	Shi Munteanu
Mihaila Trănușiu	Dumitru Văleanu
Ioan Moga	Ionu Loloiz
Ion Petru Floare	Ionu Loloiz

Filip Dănișan	Gligor Popa.
Georgică Turdila	Iacob Anan
Petru Anan.	Vasile Moga,
Simon Dănișan	Mihaila Roșcan
Dumitru Rotariu	Vasile N. Popa.
Nicolae Gligora	Petru Găina
Moise Rău	Iacob Stoia
Vasile Albu	Nicolae F. Loloș
Petru Stoita	Mihaila Mijia
Vasile M. Loloș	Ioan Garian
Ion V. Păruan.	Ion Be. Păruan
George Sp. Mica	George Dorob
Elie Căpșan	Nicolae Poplăcian
Nicolae Părolo	George Poplăcian
Vasile Mărginean	Vasile Poplăcian
Părolă Alisandru	Vasile Gligora,
Petru D. Munteanu.	Stefan Lătil
Petru Bumbăa	Ion Luga
Petru Mica	Nicolae F. Poplăcian
Ionu Gligora.	Ionu P. Poplăcian
George Bumbăa	Ionu Poplăcian S.
Ionu Turdila	Ioan I. Loloș
Stefan Dănișan	Ioan Luga
Vasile Ben	George Loloș
George Dănișan	Rudolf Schmidt
Popa Petru	Nicolae Ben
Petru Stoita	Petru I. Loloș
Mihaila Glog	Ionu Albu

Ionu Gusi
 Simion Părcan
 Băciș Văsiș
 Băciș Dragomir
 Daina Niculă
 Niculă Loloiu
 Mihailă Loloiu
 Ion I. Iacob Ghisoi
 George Geo Roca,
 Dumitru Bradu' x
 Niculă Bradu' x
 Pavel Bradu' x
 George Gătia
 Ion Pop
 George S. Teclă
 George Stăci
 Mihailă Stăci
 Dumitru Găta
 Ion Bogdanu
 Ion Bănișă
 Niculă Verele
 George Părcan
 Mihailă Stăci
 Ioanu Rodeanu
 Petru Ion Popercianu
 Ion V. Părcan
 Petru Popercianu
 Ion P. Popercianu
 Mihailă Părcan
 Mihailă Dordea
 Ionu Gărnita
 Mihailă Luca
 Niculă Măjan
 Ionu Băcișă
 Ioan S. Măja
 Niculă Pop
 Ion Iacobușă
 Ion B. Pop
 Văsiș I. Pop
 Văsiș R. Pop
 Ion Vătan

Văsiș Daina
 Ionu V. Daina
 Văsiș Răci
 Niculă Ghisoi
 Niculă Bănciu
 Ion M. Bănciu
 George M. Bănciu
 Nănu N. Verele
 George Răci
 Niculă Răci
 Niculă R. Răci
 Simion Părcan
 Niculă Popercianu
 Mihailă Popercianu
 Niculă Fideu
 George Verele
 Ion Gligorea
 Niculă Mărcuș
 Ion Fulea
 Ion V. Fulea
 George Părcan
 Mihailă Mărcuș
 Ion Popercianu
 Simion Popercianu
 George Părcan
 Ion A. Gligorea
 Niculă Bănciu
 Simion S. Popercianu
 Ion M. Popercianu
 George Măja
 Tanăsiș Petru
 Ion I. Măntian s. 180
 Ion Măntian
 George Măja
 Simion Măja
 George S. Pop
 George Răci
 Ion S. Pop
 Niculă Gligorea

Ionu Rumbacu

-666-

Josefu Rodcan

George Olaruca 300.

Stan Loga

George Savila

Tom T Verde

George Verde

Ionu Valeanu

- 84 Dumitru A. Idrucilă - 604 -
85 Croicianu Popa.
87 Costantin Tulea
88 Petru Boopătaru
George Dumășănean
89 Ionu Caru
91 Maria Boder
92 Nicolae Popescu
94 Ionu I. Lolau
95 Ion Stroia
96 Ionu Stătescu
97 George Mărginean
99 Nicolae Popa
George Stătescu

1 Matei Nic.	56
3 Petru Mateiu.	48 Pătru Mărean
4 Ionu. Manciu.	57 Nicolae Brud
7 Ion Bacila	57 Nicolae Vlas
9 Dumitru Bogăton / Petru Po	52 George Bornea.
10 Nicolae Bogăton, Nicolae Bogăton	54 Ion German.
11 Matei. Matei.	56 Nicolae N. Pop
12. Iosion Ton	53 Ionu. P. Murgie
13. Iosion Tonu. Iosion Tonu.	55 Petru Pătrău
15. Iosion Tonu. Iosion Tonu.	58 Vasile Rosca
16 Dumitru Matei	50 Ion C. Dainoc.
19 George. Ios.	62 Vasile Ion Bacila.
21 Ion Nis Verde George Verde	63 Ion Avram
20 George. Ios.	64 P. Boterou
21 Ion Iosera	59 Ionu. Bumbria
23 Mihaila Paul Nicolae Bogăton	67 Meșarșiu George.
24 Ion I. Bacila	65 George Popa Vidai
25 Ion Nicu Bacila	65 Ionu. Popa Vidai
26 Nicolae Dainoc	67 Petru Popa
27 Petru Boterou	68 Ionu. Pătrău
28 Elisabeta I. Bacila	70 Toma Bumbria
29 Morice I. Popărcian	71 Nicolae Bumbria
30 Vasile Khezărean	72 Ionu. M. Pop
33 George Pătrău	75 Nicolae I. Pătrău
33 Petru, P. Popărcian	78. Petru Toiban
35 Petru Răgheriu	= Petru P. Toiban
36 Petru N. Muntean	76 George Toiban
37 Ana I. Iosera	79 Iosion Toiban
41. Ion I. Iosera	79 Ionu. Mărean
39 Ioan Mărean	80 Ion Ionușiu
40 George Matei	82 Nicolae Iosera
43 Nicolae Brud	83. George I. Bumbria
46 Ion Granciu	" Ion. I. Stoian
77 Nicolae Granciu	

Hotărâre. Orlat, 26 Noiembrie 1918.

(Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. V, f. 661-666, 684-685)

Hotărârea noastră.

Obștea poporului român din comuna Orlat,
din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă la
iveală dorința fierbinte, ce însuflețește inima fiecărui Român, și declară, că
voința sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal,
Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății
Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri,
tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot, ce va înălța pururea pe fiii și
nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Orlat în 27 Noemvrie 1918

Subscrierile:

Ioan Milea 366 / Petru Stoia 303 / Petru O. Orlățanu înv. 229 / Indescifrabil
383 / George Baciuc com. 309 / Gheorghe Loloiu 355 / Dumitru Pop 420 /
Ioan I. Banciu 247 / Iacob Gligorea 432 / Ion Banoș 314 / Costadin Băcilă
107 / Ion Vălean 200 / Simion Izdrailă 201 / Ion Bumbea 202 / Petru V.
Muntean 203 / Vasile B. Ghișoiu 204 / George Fulea 205 / Vasile V. Fulea
206 / Ion D. Nan 208 / Ion N. Fulea 207 / Nicolae Părean 210 / Zaharie Pop
211 / George Roșca 212 / Milea Ion 213 / David Milea 367 / Dumitru Milea
367 / Ioan Olariu 215 / Vasile Vălean 216 / Paul Nicolae 218 / Paul Nicolae
Ioan 218 / Indescifrabil 219 / Indescifrabil 214 / Nicolae Poplăcean 222 /
Simion Pascu 223 / George Oprișiu 224 / Nicolae Gâță 224 / Simion Tabanu
225 / Ion I. Topârcian 226 / Simion Popa Vidoiu 230 / George Iacob Fulia
230 / Ion Izdrailă 231 / Dumitru Poplăcian 233 / Ion Moga Poplăcian 233 /
Ionu Loloiu 234 / Ion D. Perția 235 / Vasile Stoia 236 / Nicolae Comănicu
238 / Ioan Opriș 240 / George Opriș 240 / Ioan Popa 241 / Alexandru Popa
în. 298 / Nicolae Stoia / Dumitru Ivănușiu 242 / Ionu S. Mărgineanu 232 /
Ioanu P. Zaharie 244 / George Părau 299 / George G. Părau 299 / Nicolae S.
Găină 297 / Nicolae Găină 296 / Petru I. Muntian 246 / Ilie Popa 295 / Nicolae
Ghișoiu 294 / Dumitru Gligorea 292 / Gligorea Arsenie 248 / Petru Gâță 249

/ Petru P. Gâță 249 / Ioanu N. Topârcianu 250 / Ion Streța 288 / Petru Poșta
 253 / Ion D. Muntian 252 / Ion P. Tănăsie 287 / Vasilie Găină 286 / Petri
 Oni Ghișoiu 254 / Petru P. Ghișoiu 285 / Nicolae Ghișoiu 284 / Ion G. Tăban
 256 / Nicolae Istfanu 282 / Costandin Popu 281 / Petru P. Beu 259 / Nicolae
 Barna 280 / Ioan B. Tăban 260 / Ioanu I. Barna 279 / Ionu N. Barna 279 /
 Ioan Mărginean 261 / Petru I. Albu 262 / Petru Avram 278 / Ioan Opriș 257 /
 Mihăilă T. Gligorea 277 / Petru Flore 263 / Ion Seicean 264 / Mihăilă Soița
 275 / Dumitru Stoiția 274 / Ion Gâță 268 / Nicolae Muntean 266 / Mihăilă
 Muntean 266 / Gligorea Nicolae 273 / Simion Banciu 291 / Nicolae
 Topârcian 272 / Ion G. Albu 268 / Ioan Stoia inv. 303 / Ioan Reu 151 / Petru
 Poplăcean / Ioan Popp / Nicolae Opriș / Maria I. Popu / Petru Ghișoiu /
 Vasilie Topârcian / Petru P. Ghișoiu / Sora Poplăcian / Simion Loloiu /
 Nicolai Loloiu / Petru Albu / Reu Sora / Vasilie Topârcian / Nicolae C. Popa
 / Dumitru Izdrailă / Nicolae Luca / Eva Droc / Ion Văcariu / Nicolae Văcariu
 / Elisaveta Văcariu / Ana N. Văcariu / Mihailă Parolă / George Albu / Ion P.
 Albu / Nicolae V. Popu / Simion A. Pop / Mihăilă Ivănușiu / Ioan Moga / Ion
 Petru Floare / Mihailă Șerb / Ion Stoiță / Mihailă Seicean / Zaharie Șerbu /
 Ionă Șerbu / Ionu Popa / Nicolae Munteanu / Ioan P. Avram / George Arsenie
 / Iosif Loloiu / Irime Stroiă / Savu Răcean / Nicolae Bungărzan / Ion I. Paul
 / Ion Părean / Nicolae Părau / Ion Vântu / Ion Gâță / Petru Rogoz / Petru
 Părau / Nicolae Daina / Ion Gligorea / Vasilie Loloiu / Ion Parolă / Ion
 Brunchia / Ilie Munteanu / Dumitru Valeanu / Ion Loloiu / Ion Loloiu / Filip
 Demian / George Izdrailă / Petru Avram / Simion Daina / Dumitru Rotariu /
 Nicolae Gligorea / Moise Rău / Vasilie Albu / Petru Stoiță / Vasilie M. Loloiu
 / Ion V. Părean / George Sp. Milea / Ilie Oprișiu / Nicolae Parolă / Vasilie
 Mărginean / Parolă Alisandru / Petru D. Munteanu / Pătru Bumbea / Petru
 Milea / Ionu Gligorea / George Bumbia / Ion Izdrailă / Irime Daina / Vasilie
 Beu / George Rodean / Popp Petru / Petru Stoiță / Mihailă Flore / Gligor Popa
 / Iacob Avram / Vasilie Moga / Mihailă Rodean / Vasilie N. Popp / Petru
 Găină / Iacob Stoia / Nicolae F. Loloiu / Mihailă Mujia / Ioan Părean / Ioan
 B. Părean / George Iacob / Nicolae Poplăcian / George Poplăcian / Vasilie
 Poplăcian / Vasilie Gligore / Akim Lazăr / Ion Iuga / Nicolae S. Poplăcian /
 Ionu P. Poplăcianu / Ion Poplăcean S. / Ion G. Loloiu / Ioan Lungu / George
 Loloiu / Rudolf Schmidt / Nicolae Beu / Petru I. Lolo / Ionu Albu / Ionu
 Opriș / Simion Părean / Băcilă Vasilie / Băcilă Dragomir / Daina Nicolae /
 Nicolae Loloiu / Mihăilă Loloiu / Ion Iacob Ghișoi / George G. Roșca /

Dumitru Bradu / Nicolae Bradu / Pavel Bradu / George Gâță / Ion Pop / Iov
 Stoîția / George Stoîță / Mihailă Stoîță / Dumitru Gâță / Ion Băgățanu / Ion
 Barna Nicolae Verde / George Păreanu / Mihailă Stroia / Ioanu Rodeanu /
 Petru Ion Topârcianu / Ion V. Părean / Petru Topârcianu / Ion P. Topârcian /
 Mihailă Părean / Mihailă Dordea / Ion Gavrilă / Mihailă Luca / Nicolae
 Măjan / Ion Băcilă / Ioan G. Mujia / Nicolae Popp / Ion Iacob Fulea / Ion B.
 Pop / Vasile I. Popu / Vasile B. Popu / Ion Velțan / Vasile Daina / Ionu V.
 Daina / Iosif Zidu / Vasile Ghișoiu / Nicolae Banciu / Ion M. Banciu / George
 M. Banciu / Ion N. Verde / Crăciun Fulea / Nicolae Reu / Nicolae N. Reu /
 Simion Părean / Nicolae Topârcean / Mihailă Righeriu / Nicolae Zidu /
 George Șerb / Ion Gligorea / Nicolae Măerian / Ioan Fulea / Ion I. Fulea /
 Indescifrabil / Mihailă Muntean / Ion Poplăcian / Simion Popa / George
 Tăban / Ioan A. Gligorea / Nicolae Olovina / Simion S. Poplăcean / Ion M.
 Muntean / Crăciun Milea / Tanasie Petru / Izdrailă Nicolae / Ion I. Muntean
 N. 180 / Ion Muntian / Gheorghe Mujia / Simion Milea / George C. Popa /
 Schuster Rudolf / Ioan Opriș / Ioan I. V. Popp / Nicolae Gligorea / Ion
 Bumbea / Iosif Rodeanu / George Olovină / Ion Loga / George Gavrilă / Ion
 T. Verde / Gheorghe Verde / Ion Văleanu / 84 Dumitru Isdailă / Căciunu
 Popa / Pătru Bogățan / George Bungărdean / Ionu Savu / Moisă Bonda /
 Nicolae Păreanu / Ionu I Loloiu / Ion Stroia / Ionu Stoîția / George Mărginean
 / Nicolaie C. Popa / George Stoîția / 1 Matei Ilie / 3 Petriu Mateiu / 4 Ionu
 Manciu / 7 Ion Băcilă / Dumitru Bogățan / Petru Bo(gățan) / 10 Nicolae
 Bogățan / Nicolae Rujan / 11 Matei Matei / 12 (?) Ioan / 13 (?) / S Giorge (?)
 / 15 Alizandru Apolzan / 16 Dumitru Matei / 19 George Sas / 22 Ion Nis
 Verde / George I. Verde / 20 George Ghera / 21 Ion Gyera / 23 Mihailă Paul
 / Nicolae Bogățian / 24 Ion I Băcilă / 25 Ion Nicu Băcilă / 26 Nicolae Doina
 / 27 Petre Botezan / Ioan Botezan / 28 Elisabeta G. Băcilă / 29 Maria
 Topârcian / 30 Vaile Khezlărean / 33 George Piștea / 33 Petru P. Topârcian /
 35 petru Righeriu / 36 Petru N. Muntean / 37 Ana I Muja / 41 Ion . Gera /
 Ioan Miria / 40 Giorge Matei / 43 Nicolaie Brad / 46 Ioan Grancia / 47 iculae
 Grancea / 48 Pătru Măerean / 51 Nicolae Brad / Nicolae Ilie / 52 George
 Barna / 55 Nicolaie Popa / 54 Ion G(h)erman / 56 Nicolaie N Pop / 53 Ioanu
 (?) / Petru (?) / 58 Vasile Roșca / 50 Ion C Doina / 62 Vasile Ioan Băcilă /
 63 Ioan Avram / 64 P Botezan / 59 Ion G Bumbea / 69 Mesaroșiu George /
 65 Giorge Popa Vidoi / 65 Tioma Poppa Vidoi / 67 Petru Popa / 68 Simion
 Bumbea / 70 oma Bumbea / 71 Nicolae Bumbea / 72 Ionu M Pop / 75

Niculaie G Părianu / 78 Petru Taban / Petru P. Taban / 76 Giorge Taban / 77
Simion Seicean / 79 Ionu Macrea / 80 Ion Ivanușiu / 82 Nicolae Israila / 83
George G Bumbea / Ion I Soiția.

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia ¹²⁰

¹²⁰ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. V, f. 661-666, 684-685.

Poiana Sibiului în mijlocul evenimentelor de la 1 Decembrie 1918

Profesor Radu Bâja
Profesor Radu Vasile Fântână

Comuna Poiana Sibiului ca localitate s-a remarcat între localitățile din Mărginime pentru hărnicia oamenilor și implicarea lor în problemele localității și nu numai. Astfel în acest an de sărbătoare națională, la împlinirea a o sută de ani de la Marea Unire, ne-am gândit să nu uităm că vrednicii poienari au fost prezenți nu numai cu sufletul la Alba-Iulia, ci și printr-o delegație. Profesorul protopop Ioan Lupaș scria în revista Luceafărul următoarele: *Drumul de la Sibiiu peste Săliște, Mercurea, Sebeș către Alba-Iulia erau împeștrite în preziua adunării cu cetele frumoase ale călăreților din Poiana și cu un foarte mare număr de căruțe din toate satele comitatului Sibiiu, cari sub flamura mândrului nostru tricolor alergau spre Alba-Iulia, cu adevărat ca la un ospăț fără seamăn.*¹²¹ În acest sens doamna profesor Maria Șerb mi-a pus la dispoziție o scrisoare trimisă de profesorul universitar Eugen Tănase de la Timișoara, fratelui mai mare Viorel din Sibiu. În această scrisoare se arată rolul tatălui lor, Ioan Tănase, în desfășurarea evenimentelor.

Eugen Tănase s-a născut la Poiana Sibiului, la 19 iunie 1914, fiu al Mariei și al lui Ioan Tănase, care era învățător. Școala a urmat-o în satul natal și la Sibiu. După absolvirea Liceului Gheorghe Lazăr din Sibiu, a urmat cursurile *Facultății de Litere*, secția limba franceză, a Universității „Regele Ferdinand I” din Cluj, între anii 1931 - 1935. După absolvirea facultății, rămâne la *Catedra de limbi romanice* a acestei facultăți, în paralel, funcționează ca suplinitor în învățământul preuniversitar.

Între 1938 - 1943, este bursier al Franței, la *Universitatea din Montpellier*, unde își susține teza de doctorat, cu titlul « *Essai sur la valeur et les emplois du subjonctif en français* » sub îndrumarea lui Jean Bourciez.

¹²¹ Dr. I. Lupaș, *Adunarea Națională de la Alba-Iulia*, în Revista Luceafărul, Nr. 1/1919

Lucrarea a fost publicată la Montpellier, în 1943. Teza complementară se referea la traducerea în proză cadențată a Cântării lui Roland, lucrare apărută la Sibiu, în 1942.

După revenirea în țară, în 1944, a predat la *Școala Normală din Sibiu*, apoi s-a stabilit la Cluj, fiind asistent la Universitate, unde a devenit titular, în 1948. Din 1966, este profesor la Universitatea din Timișoara, de unde se va pensiona, în 1974. În anii 1991 - 1992, 1996 - 1997, funcționează la universități private din Timișoara, unde va și muri în anul 2006 la vârsta de 92 de ani.¹²²

Viorel Tănase, fratele lui, a fost veteran de război, deținut politic și care a decedat la vârsta de 103 ani.

În cele ce urmează voi reda scrisoarea profesorului, ca o mărturie a implicării înaintașilor noștri la Marea Unire.

Dragă Rică,

Mai făcând ceva ordine prin cărțile și actele de la Poiana de pe vremuri, am dat și peste niște *materiale* referitoare la participarea poienarilor la Adunarea de la Alba-Iulia din 1918, la care tata a avut, după cum reiese din acte, un rol important.

Am construit din aceste materiale un articol pe care încerc să-l public aici (adică la Timișoara) cu ocazia lui 1 Decembrie. Dar fiind vorba de o localitate din județul Sibiu (Poiana), mi se pare că materialul ar merge mai bine aici; poate se pregătește vreun album ocazional sau vreo broșură; ori să se publice într-un ziar local. Și dacă nici una din aceste forme nu l-ar publica, poate conducerea școlii din Poiana ar fi interesată să-l aibă și să-l citească elevilor, la serbarea de 1 Decembrie, pe care cred că o vor face și ei.

Voi ce faceți? Sănătoși cu toții?

Vă dorim mult bine!

Jeni (Eugen) și familia; 10 Noiembrie 1992

P.S. Am scris articolul nu pentru ... mine, ci pentru cinstirea memoriei lui tata.

¹²² Sursă: <https://www.wikipedia.org>

1 Decembrie
Marea Unire de la Alba Iulia
Nemărginit entuziasm dublat de o temeinică organizare

Cu fiecare 1 Decembrie se rememorează evenimentele de la Alba Iulia din 1918, care au însemnat încă un mare pas la întregirea patriei daco-romane.

Nu știu de ce mi-am închipuit mereu că atunci și acolo românii din Ardeal au fost aduși cu mic cu mare de șuvoiul irezistibil de bucurie și entuziasm ce a cuprins întreg pământul locuit de ei. Treptat am înțeles că cei 100.000 de participanți erau doar delegații din diverse localități ale leagănului neamului românesc. Dar care a fost concret mecanismul alegerii, cum s-au pus lucrurile în mișcare, în ce condiții s-a făcut plecarea, etc., astea nu le-am mai citit nicăiri.

Întâmplător răscolind vara trecută printre actele de la părintele meu, am dat peste niște... documente care veneau să răspundă nedumeririlor mele.

Învățător la vremea aceea la Poiana-Sibiului (unde s-a întors nu de mult de pe frontul triestin), Ioan Tănase a fost unul din animatorii și organizatorii delegației de poienari la Marea Adunare de la Alba-Iulia. Problema cu care începea în mod firesc acțiunea era cea a alegerii delegaților. În comuna mai sus amintită, existau la vremea aceea două societăți cu caracter obștesc: Reuniunea Economilor de oi pe de o parte; Reuniunea Meseriașilor și Neguțătorilor pe de altă parte. Deși căsătorit cu fiica unui oier, Ioan Tănase era membru fondator al Reuniunii Meseriașilor.

În vederea plecării deci la Alba-Iulia, Nicolae Ban, vice-președinte și Nicolae Fîntîină, notar adhoc, lansează o:

Convocare

Onorații membrii ai Reuniunii Meseriașilor și Neguțătorilor din localitate sunt poștiți a participa la o adunare extraordinară, ce să va ținea în 15st. v. Novembre a. c. la 12 oare înainte de amezi în locul Reuniunii cu următorul

Program

1. *Decide asupra participărei membrilor Reuniunii la Adunarea Națională ce se va ține Duminică în Alba-Iulia.*
2. *Alegerea alor 2 membrii, cari să participe oficios la Adunarea Națională din Alba-Iulia.*
3. *Eventuale propuneri și interpelări.*

Poiana, la 14 st. v. Novembre 1918. (ss) Nicolae Ban, Vice-președinte; Nicolae Fîntînă, notar adhoc.

Nominalizați, cei 31 de membrii convocați, semnează de luare la cunoștință.

*Pe fila a doua (coala e dublă) se înregistrează un Protocol - luat în ședința adunării generale extraordinare ținută la 15 Novembre a. c. în localul Reuniunii, fiind prezenți următorii: (se dă lista participanților). Vicepreședintele după o cuvântare de bineventare potrivită, invită adunarea generală a-și alege un notar adhoc și 2 bărbați de încredere. Adunarea generală alege de notar adhoc pe învățătorul Ioan Tănase, bărbați de încredere pe Ioan Vonica, comerciant și Nicolae Olariu, pantofar. Trecând la punctul prim din program: *Decide asupra participării membrilor Reuniunii, la Adunarea Națională din Alba-Iulia. Adunarea decide a merge în corpore sub drapelul Reuniunii. Punctul 2 din program: Alegerea alor 2 membrii din sânul Reuniunii pentru participarea oficioasă la Adunarea Națională, - Adunarea, la propunerea membrului Ioan Nicoară, alege pe membrii Nicolae Ban, curelar și Ioan Șerb, cojocar. Pe contra paginei filei întâi se dă lista celor înscriși pentru a merge la Alba-Iulia, în afara celor delegați oficiali; ei sunt în număr de 21 (între care 1 învățător, Ioan Tănase; și câte 1 bărbier; lăcătuș, Ioan Moldovan; fotograf; morar; măsar; rotar, Ioan Branga; 3 curelari; și câte 5 cojocari; la care, dacă mai adăugăm croitorii și zidarii, aflăm toate meseriile făcute la Poiana Sibiului, în vremea respectivă.)**

O altă listă, probabil a membrilor Reuniunii Economilor de Oi, cuprinde un mai mare număr de participanți (51), printre care, în fruntea listei învățătorii George Bucurenciu, Romul Vraciu, Ioan Ghișe, notarul ... Aron Șerb, teologul Oliver Vraciu, ing. Cornel Constantin Șerb, studenții Cornel Georgescu, Valer Vlad și alții. Numita listă continuă pe verso cu alte

18 nume - e lista întocmită de Reuniunea Meseriaşilor şi adăugită la cea mai-nainte. În total deci, 69 de participanţi.

Participare unui număr atât de mare de locuitori dintr-o singură localitate, pune un număr de probleme: de transport, cazare, dar şi ordine şi chiar pază. Pentru a se rezolva în primul rând problemele de ordin material, se face apel la locuitorii cu dare de mână, să contribuie la acoperirea unora din cheltuieli. Şi o primă listă indică un număr de 19 donatori de bani, dintre care doi cu sume impresionante: Ioan Nicoară (nr. casei 1255) şi Ilie Vulcan (nr. casei 401), cu câte 1000 de coroane; Ioan Vonica (nr. casă 865) dă şi el 500 de coroane; restul sume de ordinul zecilor: 50, 40, 10 şi chiar 4 coroane, toate după puterile omului şi dărnicia inimii lui. Dumitru Şufană oferă 3 vedre de vin - la reîntoarcere! - în preţ de 360 coroane, iar Ilie Dăncilă, căruţaş, îşi oferă căruţa gratis pentru transport. O a doua listă, tot pentru acoperirea cheltuielilor de călătorie, cuprinde 15 donatori cu sume mai modeste, reprezentând un total de 335 coroane adică trei sute treizeci şi cinci coroane, care sumă subscrisul am predat-o azi domnului Ioan Tănăsă, învăţător. Dat în 29 Noiembrie 1918; primit I. Tănase, înv. - Aron Şerb notar sub. Şi mai este şi o a treia listă cu 27 de nume, din care primul, Ioan Vonica Ştefenică (nr. casă 865) cu 500 coroane bifat; restul de la 100 la 4 coroane bine primiţi şi aceştia şi confirmaţi de primire tot de către înv. Ioan Tănase, şi tot la data de 29 nov. 1918 (desigur stil vechi); ceea ce arată că au circulat în acelaşi timp ambele liste şi au fost doar predate la data sus menţionată.

A doua mare problemă ce se cerea rezolvată, era cea a transportului la Alba-Iulia, respectiv a găsirii căruţelor necesare. O nouă listă cu un număr de 9 căruţe (din care una cu adnotaţia: slabă), cu indicarea proprietarilor (identificaţi şi prin nr. casei). Pe acelaşi act mai apare o listă cu donatori în bani (numere casă de la 300 la 600). Nicolae Fântână (nr. c. 600), înscris cu o căruţă cu doi cai, oferă şi suma de 100 coroane. Semnează de predare şi primire: I. Georgescu şi acelaşi I. Tănase. Dar 9 căruţe, şi respectiv 8, pentru cei 69 de participanţi la Adunare, sunt prea puţine. Se face desigur un nou apel şi o altă listă, mult îngălbenită de vreme, cuprinde un număr de 34 de proprietari de căruţe cu unul şi chiar 2 cai (din care D-tru Simion, nr. c. 808, o oferă pe a lui gratis). Acum poate că sunt prea mulţi ofertanţi, şi

dintre ei mai sunt bifați în acte cu creion chimic. Pînă la urmă pleacă efectiv 23 de căruțe, cum o arată o ultimă listă cu numele lor (nr. casei) și sumele ce li s-au plătit: 18 căruțași cu 80 de coroane și 5 cu 100 (probabil cu căruțe cu doi cai, aceștia). Lui Ilie Fântână (nr. c. 671), pe lângă suta de coroane cărăușie i se mai plătesc 200 pentru 5 vedre de vin date la Sebeș; și 120 de coroane lui Nicolae Ghișe pentru trei vedre de vin date tot acolo. (E iarnă și desigur frig, oamenii trebuie să se mai și încălzească și de ce nu să se veselească și trupește). Încă un fapt interesant: scrisul caligrafic al celui ce a întocmit lista și semnătura atît de.... personală a fiecăruia din primitorii sumei aferente. Tot pe lista respectivă apare și suma de 40 coroane la bedelița (femeia de serviciu) din Sebeș pentru măturatul școlii; deci participanții au fost găzduiți la școala din Sebeș, localitate la vreo 20 de km. de capitala Ardealului și a tuturor inimilor românești la acel ceas. Și încă 500 coroane – Muzica (fanfara sau ce altă formație muzicală, nu ni se spune). Și o ultimă însemnare: Constantin Prodan, remunerație gardist la Sebeș și Alba-Iulia – fără sumă și pînă la urmă bifat.

Un ultim document – fără titlu – pare a fi o planificare a echipelor de pază. El cuprinde 5 rubrici: 1. Data (2/XII 1918); 2. Timpul: 6 – 12 a.m. și 12 – 6 p.m.; 3 neclar: I, II, Insp. ; 4. Numele ; la I: Ioan Tănase, George Fîntînă; la II: Nicolae Oprean, Vasile Grecu; Insp. George Toma (în dreptul lui 6 – 12); apoi: I. Vasile Gligor, Ioan Arsin; II. Ioan Negru, Nicolae Ban; Insp. Ioan Hândorean (în dreptul lui 12 – 6), etc.; 5. Observări.

Nu știu dacă în afara acestor acte, unele foarte îngălbenite de timp, altele încă relativ proaspete – în funcție desigur și de calitatea hîrtiei – au mai fost și altele care n-au supraviețuit timpului scurs. Atâtea câte sunt, cele mai sus prezentate arată concret temeinicia acțiunilor, dublată de un vădit spirit de organizare, la vremea cînd la hotarele de Apus ale țării tunurile încă bubuiau. Ele au fost, fără îndoială și chezășia reușitei din toate punctele de vedere a Marii Adunări Naționale de la Alba-Iulia, care pornea sub cele mai bune auspicii la înfăptuirea idealului milenar: reunirea tuturor Românilor în Dacia veacului al XX-lea; România Mare.

Prof. dr. doc. EUGEN TĂNASE

După cum arată profesorul Eugen Tănase în scrisoare, un alt participant la eveniment a fost învățătorul Romulus Vraciu. A trăit între anii 1872 - 1938,

distins învățător timp de 40 de ani la școala din Poiana Sibiului. Ne-au rămas documente școlare deosebit de bine puse la punct din perioada cât a fost director. Din dările de seamă ale *Băncii Mărgineana* aflăm că ani în șir a fost contabilul acesteia, fără a pretinde bani. Este cadrul didactic care a întocmit și afișat la școala din Deal, pe coridor, prima monografie a comunei care s-a pierdut. Ne-a lăsat de asemenea desenul primei clădiri a școlii din Poiana.¹²³

În ziarul *Tribuna*, din 27 Noiembrie 2014, Ion Vraciu așterne amintiri semnificative din arhiva familiei, lăsate drept moștenire de fratele bunicului său, Romulus Vraciu sub titlu: *Mărturia unui poenar prezent la Adunarea de la Alba Iulia - 1 Decembrie 1918*

Speranța poienarilor în venirea unor timpuri mai favorabile pentru noi românii s-a împlinit. În vara anului 1914, a erupt Războiul Mondial care a durat neîntrerupt până în luna octombrie 1918. Atunci armate ale puterilor centrale (Germania, Austro-Ungaria, Bulgaria, Turcia) au depus armele, soldații au părăsit fronturile și îndeosebi în ținuturile aparținătoare Ungariei a izbucnit o revoluție internă. După ce revoluția s-a mai potolit, românii, care până atunci erau supuși Ungariei și anume românii din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș care au format și formează majoritatea absolută a locuitorilor din aceste ținuturi, în ziua de 1 Decembrie 1918 s-au adunat pe câmpia de lângă istorica Cetate Alba Iulia în număr de peste una sută de mii bărbați, care erau reprezentanții la toată suflarea românească din ținuturile sus amintite. Acolo au decis cu mare însuflețire că ținuturile acestea, de azi începând se alipesc în mod necondiționat la patria mamă "ROMÂNIA" și recunosc de rege a lor pe Majestatea Sa Regele Ferdinand.

La adunarea de la Alba Iulia au luat parte și poienarii noștri în număr de aproape 200 de persoane formând un convoi de călăreți și căruțe în frunte cu fanfara "Muzica Doina" formată de bravul meseriaș, Dumitru Ghișe, curelar, la anul 1913, din tineri meseriași. Această muzică în nenumărate rânduri ne-a făcut fală comunei noastre și ne va face și pe viitor, mulțumită vrednicului ei făuritor Dumitru Ghișe și tânărului meseriaș Ioan G. Bogdan, pantofar, care în absența lui Dumitru Ghișe și împreună cu dânsul, de asemenea a lucrat în mod lăudabil la dezvoltarea muzicii și deprinderea membrilor ei. Pentru participarea poienarilor într-un mod atât de demn la

¹²³ Constantin Șerb, *Poiana Sibiului - Monografie*, p. 159.

adunarea de la Alba Iulia au lucrat membrii Reuniunii meseriașilor și neguțătorilor din localitate în frunte cu membrii corpului învățătoresc de aici, care au făcut colectă pentru acoperirea spezelor de călătorie și au explicat poporului marea însemnătate ce o are participarea noastră, a românilor din toate comunele în număr atât de mare la adunarea de la Alba Iulia. În toate lucrările noastre am fost sprijiniți de primăria comunală provizorie încă, care a fost pusă cu ocazia erupției revoluțiunii și ai cărei conducători erau parohul Ilie Dobrotă, primarul Nicolae Ghișe și locțiitorul de secretar comunal Constantin Fântână.

Am mai fost sprijiniți de Garda Națională, formată și aici ca aproape în toate comunele pentru menținerea ordinei și siguranței publice, fiindcă jandarmii ungurești care erau aici în comună au fost alungați de tinerii întorși de pe fronturile de luptă. Conducătorii Gardei Naționale au fost tânărul sublocotenent de artilerie în armata austro-ungară, Octavian Dobrotă și Nicolae Muntean, învățător în comună.

Lunea, în 2 decembrie 1918, aproape de înserat cei care am fost la Alba Iulia ne-am întors iarăși în pace acasă, tot în aceeași ordine exemplară în care am și pornit.

La intrarea noastră în comună întreg satul, cu mic cu mare, ne așteptau cu dor ca să le comunicăm isprava ce am făcut. Am venit cu toții în Piața Vadu, unde s-au ținut cuvântări din partea preoților și învățătorilor, spunându-le tuturor că idealul nostru de o mie de ani s-a implinit. Ne-am unit cu frații noștri din Regatul Vechi, toți românii de la Nistru până la Tisa! România Mare s-a înfăptuit!!

Strigătele de “Să trăiască! Vivat! Ura!” nu mai voiau să înceteze. Era un adevărat extaz de bucurie atât din partea bătrânilor, tinerilor și copiilor. Multe lacrimi de bucurie s-au vărsat cu ocaziunea acestor zile mărețe. Nouă românilor ne-a fost hărăzit de la Dumnezeu să trăim aceste timpuri, ne-a fost dat ca sub ochii noștri să se desfășoare cel mai însemnat act din viața poporului român.

Învățător, Romulus Vraciu, Participant la Adunarea de la Alba Iulia.¹²⁴

¹²⁴ Mărturia unui poenar prezent la Adunarea de la Alba Iulia – 1 Decembrie 1918, în ziarul Tribuna, din 27.11.2014

Un rol foarte important în actul Unirii l-au avut delegații fiecărui Cerc Electoral sau Asociații din Transilvania, acestor delegați fiindu-le înmânate câte un *credențional* cu numele lor, document cu care aveau posibilitatea de a vota Unirea. În acest sens trebuie spus că Poiana nu a avut reprezentanți cu credenționale, însă găsim doi poienari în părțile Hunedoarei care au avut acest document, astfel ei făcând parte din cei 1228 de delegați.

Unul dintre aceștia a fost Ioan Ghișe (Ghișa), care a trăit între anii 1881-1961. S-a născut în Poiana Sibiului, a urmat Școala Superioară Comercială la Brașov și a fost contabil, apoi director de bancă în Brad, la Institutul Financiar Crișana, unde a susținut acțiuni pe linie națională. A fost delegat al Asociației Transilvane pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (A.S.T.R.A.) Brad, la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918. A decedat la Brad în anul 1961.

Cel de-al doilea delegat a fost Ioan Branga, învățător, care a trăit între anii 1863-1936. Născut în Poiana Sibiului a urmat Școala primară și Gimnaziul Institutului Pedagogic din Sibiu. A fost învățător în Orăștie, unde a depus o vastă activitate culturală reorganizând vechiul cor și înființând Reuniunea de Cântări. A participat cu formația corală la marele festival coral de la București din 1906. A fost delegat al *Reuniunii învățătorilor din comitatul Hunedoara* la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918. A decedat în anul 1936 la Orăștie. La sfârșitul lucrării vom aduce și credenționalele în original.¹²⁵ Aducem în această lucrare și Hotărârea de Adeziune a comunei Poiana Sibiului la idealul de Unire, cu semnăturile oamenilor din sat, ca dovadă a patriotismului acelor oameni și a dorinței lor de a se uni cu patria mamă. Totodată acest lucru mai arată și faptul că acești înaintași ai noștri înțelegeau foarte bine importanța actului de la *1 Decembrie 1918*. Remarcăm rolul important al Reuniunilor existente în acel moment de a răspândi vestea unirii Transilvaniei cu România, cu care de altfel poienarii aveau legături strânse prin oierit. Actul semnat de peste 427 de poienari se prezintă astfel:

¹²⁵ Sursă: <https://www.wikipedia.org>.

Hotărârea noastră.

Obstea poporului român din comuna
 Poiana - din indemn propriu și fa-
 năci o silă sau ademenire din vreo parte,
 da la iveală dorința, fortinte, ce însa-
 fletește înuna fa cărua Români, și de
 clari, ca vântul să ne trimită tot.
 Vom să fim alături, împreună
 ca coritorii româniști din Ardeal.
 Banat, Ungaria și Mandanues,
 la regele României, sub stăpâ-
 nirea Mariștoșii Lale, Reginei
 Fodoronci.

În această hotărâre am hotărât astăzi
 tot ce am dorit și am săi nostri, tot ce
 ne învârtă în noi, cei de față, și tot
 ce va învârtă în noi pe fiu și nepot
 nostri.

Asa se va afla României.

Poiana la 14/27 Noiembrie 1918

(Locul și data)

Subscrieri la:

Constantin Rădu 625

Ioan Fântana 1124

Petr Dobrotă 301

Vilcanu Ghe 1249

X Ghe Măvara 123

Ghe Oprican 408

Dumitru Gheorghe 420

Ghe Vănică Senior 294

Ghe Vănică Junior 1262

Ioan Tănase 1202

Nicolae Gheorghe 1255

Dumitru Dănilă 1279

Ghe Dobrotă

paroh, președintele comitetului
 național

Nicolae Dobrotă

paroh

Nicolae Gheorghe

primar

Petr Dobrotă

invațat

George Gheorghe

inv.

Ioan Tănase

inv.

Gheorghe Gheorghe

inv.

Nicolae Fantana 600
 Ili Koolu N 1155
 The Vulcan 401
 Dumitru Neagu 436
 Nicolae Thandorea 1198
 Dumitru C. Lahu 1061
 Zecronica 694
 Ioann Lazar 1114
 Ioan Munteanu 38
 Ion Vulcan 1092
 Ing. dipl. Serb Gory 838
 Monica Nicolae 1104
 Dumitru Oprian 562
 Nicolae Ferbu 838
 Dumitru Brongu 1066
 Constantin Pozdag 563
 Nicolae Branca 1147
 Ioann Vorica 865
 Ioan Vicoara 1255
 Tiron Pozdag 1033
 Dumitru Kocara 1126
 Bezu Jan 64
 Lorser Jon 1143
 Ioan Radu 1189
 Nicolae Oprian 226
 Dumitru Lupana 185
 Ioan Ghie Iuratu
 Oron Joly sand, etc. invatator
 Ili Oprian 328
 Nikolai Bolobol 976
 Ion Serb 1116
 Ion Haron 1218
 Vasile Bogdan 872
 Constantin Dobroiu 816
 Ioan Manitu 262
 Ion Bogdan 126
 Hanta Jorip 981
 Bunea Talarie
 Pavel Luciu 19
 Ioan Muntean 569
 Florin Nicolae 983
 Constantin Ceban 366
 Dumitru Sely 330
 Nicolae Ban 595
 Constantin Ban 585
 Ioan Vulcan 1137
 Costelina Dobro 244
 Ion Vulcan 1058
 Ion Oprian 1181
 Ioan Radu 977
 Vasile Serb 128
 Dumitru Fantana 76
 Ion Oprian 1060
 Ioan Brany 801
 Gheorghe Munteanu
 Nicolae Ban 475
 Ioan Prodan 1203
 Ioan Prodean 936
 Nicolae Prodean 800
 Ilii George 1059
 Gheorghe Prodean 1120
 Nicolae Handarian 130
 Dumitru Niculescu 488
 George Sirbu 68
 Ioan Ban 161
 Nicolae Vorica 86
 Dumitru Fantana 569

x Parian Nicolae 355	x Nicolae Rădu
x Dobrotă Nicolae 1002	x Ioan Flăseriu 450 ⁵⁴¹
George Episcop 218	x Nicolae Tântuna 463
Ion Prodan 1187	x Ioan Ghise 1136
Ion Ban 361	x Constantin Faur 982
Ion Prodan 241	x Ion Oprean 115
George Hlonorean 362	Nicolae Stă 480
Ioan Marcu 521	x Nicolae Oprean 482
Nicolae Munteanu 1116	x Dumitru Gligor 437
x Dumitru Gligor 1122	Ioan Hlonoran 1130
x Costandin Marcu 1122	x Nicolae Gligor 537
Ioan Negru 284	Simion Gheorghe 1204
x Dumitru Gligor 1160	x Gligor Bura 470
x Eli Munteanu 834	prin Odorescu
x Ioan Gligor 342	x Ili Dobrotă 572
George Cădan 1161	prin Odorescu
x Ioan Simion 53	x Nicolae Borden 232
Pătru Faur 986	prin Odorescu
Cărmăcelor George 984	Dumitru Dobrotă 588
Ioan Borden 438	Ion Tanasa 576
Costandin Uscatu 510	Ion Iustin 17
Ioan Marcu 348	Nicolae Nicora 180
Nicolae Ron 595	Mihail Lufaru 887
Ioan Iraz 124	Costandin Lufaru 822
x Nicolae Gheorghe 349	Elisier Dajiu 581
x Ioan Pejin 237	Itru Irb 823
x Ioan Baza 472	x Nicolae Gheorghe 478
Dumitru Lufaru	Ion Honica 151
Nicolae Onofie 474	George Ghise 515
	George Nicora 1123

Costantin Fântâne 2739
 Ioan Măritu 254
 Costantin Limion 327
 Nicolae Băja 177
 Ioan Băja 177
 Nicolae Ghise 1065
 Ion N. Ghise 1065
 Nicolae N. Ghise 1065
 Dumitru N. Ghise 1065
 Nicolae D. Fântâne 642
 Ioan Băja 395
 Constantin Băja 1038
 Ioan Fântâne 748
 Ilie Fântâne 720
 Dumitru Fântâne 621
 Constantin Fântâne 688
 Ilie Băja 730
 Aron Băja 455
 Dumitru Băja 428
 Dumitru Adamu 1164
 Ionu Ionu 1167
 Dumitru Nicora 1177
 Ion Nicora 1171
 Ion Bădoag 832
 Ioan Vălcă 428
 Ileana Ghise 662
 Savu Ilie Dru 185
 Bădoag Ilie 56
 Ion Bădoag 188
 Nicolae Limion 970
 Ioan Fântâne 990
 Ionu Marcu 181
 Ilie Fântâne 181
 Nicolae Bădoag 188
 Ionu Fântâne 745
 Ionu Măntu 903
 Ion Ghise 412
 Ionu Fântâne 836
 Ionu Fântâne 836

X Constantin Dobrotă 188 pui Dobrotă	X Moise jinorin 1244
X Gheorghe Birtes 1241 934	Ilie Lăscu 536
Niculae Bogdan	X etnoi Lăscu 490
X Ion Bogdan 670 pui Dobrotă	Ioan Lăscu 206
Niculae Poitean 67	Niculae Tulcan 546
X Court. Cornea 680 pui Dobrotă	Ioan Morcu 776
X Ion Vanica 672 pui Dobrotă	Ioan Prodan 208
X Ion Răndoreau 44 pui Dobrotă	X Ilie Stăru 46
X Ion Tănu 157 pui Dobrotă	X Dumitru Dobrotă 344
X Ion Radu 268 pui Dobrotă	X Elisondra Toma 382
Dumitru Rădu 191	X Helena Fostina 429
X Ion Luciu 1240 pui Dobrotă	X Marie Fostina
Granga Ion 803	X Ion Mogoș 1162
X Alexandru Mita 572 pui Dobrotă	Nicolas Stăru 194
Dumitru Lupană 1200	Costandin Căpăian 402
Costantin Lupană 371	Nicolas Căpăian 787
Niculae Stăian 371	X Petru Braclu 1246
Nicola Morcu 386	X Costandin Braclu 1245
Ilie Lupană 381	X Ioan Căpăian 88
Ion Simian 375	X Ioan Căpăian 1048
X Ilie Lupană 1169	X Ilie Căpăian 229
X Ion Stăru 820	Moscu Ion 11
Dumitru Prodan 269	X Gheorghe Munteș 788
Urbel Ion 1184	X Ion Simfana 657
Dumitru Bon 948	Ioan Iuncu 663
X Ion Babolat 1242	X Ion Lupană 466
X Petru Gligor 978	X Pavel Tulcan 1133
Helina Hontu 1226	X Helena Lupană 465
	X Dumitru Lupană 288
	X Nicolae Lal 291
	X Ioan Dobrotă 310
	X Dumitru Limion 282
	X Ion Popșog 70
	X Nicolae Lăscu 172

x Nicolae Dancila 905
 x Ioan Manitu 1212
 Nicolae Loni 221
 Marie Măgu 104
 x Felina Lufana 219
 x Felina Bon 348
 Ioan Plostonik 945
 Ioan Mscatu 941
 x Ilie Loni 946
 x Aron Tomora 7013
 Dumitru Dobrota 628
 x Vasile Prodan 624
 x Pavel Fintoni 778
 x Aron Muntea 499
 Nicolae Dancila 1030
 George Prodan 821
 x Josef Apreon 400
 x Ilie manitu 326
 Ioan Borda 932
 x George Fintoni 901
 x Ioan Băja 62
 x Ioan Fancea 239
 Dobrota George 245
 Maniut Jon 467
 Lufana Jon
 Lufana Ioana 740
 Borda Elena 238
 Fintoni Ioan 238
 Dobrota Aron 1042
 Borda George 283
 Prodan Costandin 1194
 Jon Dobrota 644

Radu Costandin 519
 Miron Stanescu 26
 Jon Radu 409
 Dumitru Marea 485
 x Manitu Niculae 281
 George Simion 939
 Bos Ovy Jon 1102
 Ban Nicolae 223
 x Ilie Marea 828
 Ilie Rău 506
 x Jon Radu 906
 Surachil Ioan 1021
 Jon Varica 612
 Ioan Lănu 422
 Niculae Iustin 417
 x Dumitru Băja 416
 x Jon Itoianu 435
 Branga Ioan 1066
 x Costantin Lufana 542
 Niculae Popa 338
 Dumitru Muntea 363
 Dumitru Rău 357
 George Diaconescu 403
 1164
 x George Simion 360
 Jon Lănu 209
 x Martin Jon 651
 Ancur Lufana 266
 Nicolae Bota 265
 x Gierbu Wilas 424
 x Vasilie Patru 292

Joan Sufona 1020

Ilie Fair

Ilie Peter 884

Adam Ghiorge 1161

Ilie Oprion 6

Constantin Manu 870

George Bogdan 1132

X Constantin Oprion 1049

Nicolae Bănză 1029

X Ioan Fântână 688

X Nicolae Fair 992

X George Fair 992

Joan Măneaghiu
fondator de bancă

Dumitru Lăcar 242

Joan et. Oprion 328.

Joan Terb 839

Ilie Nicorog 85

X Ioan Bodea 674

Joan N. Fântână 10345

X Ioan Fântână 569

Nicolae Bodea 1045

X Dumitru Fântână 132

Ion Prodan 18

Nicolae Flănuș No 9

X Ioan George 896

Nicolae Branga 903

Ilie Dancu 1025

Dumitru Dolata 897

X Dumitru Prodan 878

Dumitru Dobrota 1086

Nicolae Terb 240

Dumitru Terb 240

X Nicolae Fântână 1163

Oprion Dumitru 800

Branga Ilie 528

Oprion Ion 1158

X Nicolae Bănză 877

X Ioan Lăcar 863

X Simion Stefan 856

Cornel Georgescu 551

X Ioan Branga 189

Constantin Dancu 52

Oprion Dumitru 998

X Dumitru Ion 1223

Dumitru Oprion 879

Ion Branga 84

Ioan D. Branga 1035

Ion N. Ghisă 829

Ioan I. Oprion 829

Aron Pata 398

Dumitru Pata 509

Virgil Dobrota 836

Ioan Leșcu 547

Ioan Fântână 569

Ilie Lăcar 528

Ilie Fântână 1018

Aron Fântână 1018

X Oliviu Bracu 843

Nicolae Bodea 842

Const. Bodea 844

Const. Oprion 845

Const. George 810

Ioan Nicolae 399.
 Constantin Fântâna 507.
 Nicolae Fântâna 994
 Ioan Serb 209
 Ioan Fântâna 526
 Dumitru Serb. 809
 Nicolae Opresan 1045.
 Nicolae Hamian 814
 Dumitru Glume 894.
 Aurel Capatu
 Dumitru Serb 49.
 Ion Dăncilă 1034
 Apollon Stăpan 671
 Nicolae Brâncu 470
 Bejin Nicolae 491
 Dumitru Bordo 69
 George Gize 133
 Ion Fântâna 109
 Nicolae Opresan 7
 X. Moisa Opresan 456
 Dumitru Opresan 473
 Nicolae Brâncu 410
 senior
 X. Ion Muntean 195
 Fel Opresan
 Ioan Serb 1117
 Costandin Opresan 935
 Dumitru Moreu 964
 Ioan Bejin Nr 64.
 Dan Nicolae 750
 Nicolae Dan 710

Nicolae Andu Nr 7713
 Fleserie Costandin 397
 Constantin Rodcan Nr 1032
 George Bordo Nr 48
 Iuliu Dobrota Nr 1232.
 Nicolae Hăndorean 314
 Dobrota Nicolae 1156
 Costandin Hăndorean 353
 Ioan Hăndorean 353
 George Fântâna 691
 Constantin Dobrota 890
 Constantin Andu
 Ion Dobrota 891.
 George Hăndorean 899
 Constantin Andu
 George Opresan 857
 Dumitru Dăncilă 1282
 X. Nicolae Nicoara 1118
 Ion Murăteanu 564
 Octavian Dobrota 1119
 subloc. com. de gardă
 X. Ioan Lănciu 388
 X. Iuliu Stăpan 1179
 X. Nicolae Mătu 384
 Dumitru Stăpan 387
 Petru Plăcintă. 399.
 Crăciun Ioan 254.
 X. Dumitru Hăndorean 72
 X. Ioan Ban 377
 Nicolae Munteanu
 Ioan Bratu 1192
 X. Ioan Stăpan 286

Hotărârea noastră.

Obștea poporului român din comuna Poiana,
din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă la iveală dorința fierbinte, ce însuflețește inima fiecărui Român, și declară, că voința sa nestrămutată este:

Voim să m alăturăm, împreună cu teritoriile românești din Ardeal, Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri, tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot, ce va înălța pururea pe fiii și nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Poiana la 14/27 Noemvrie 1918

Subscrierile:

Ilie Dobrota, paroh, președintele comitetului național / Nicolae Dobrotă, paroh [1865-1941 *A urmat ciclul primar la școala din comună, liceul în Sibiu. A absolvit Institutul Teologic din Sibiu, fiind hirotonit preot. A desfășurat o bogată activitate preoțească (a slujit cu credință peste cincizeci de ani), didactică (a ocupat vremelnice și posturi de învățător), cultural-administrativă (a fost președinte și director executiv al Băncii Mărgineana.)* (Șerb 2012, p. 138) / Nicolae Ghise, primar / Aron Șerb, preot / Romul Vraciu, învățător / George Bucurenciu, învă. / Ioan Tănase, învă. / Ilie Georgescu, învă. [1861-1952 *A fost învățător și director al școlii timp de peste 40 de ani. A făcut parte din delegația care a prezentat în anul 1892 dolențele populației românești (Memorandumul) la Curtea Imperială de la Viena. A ocupat funcția de contabil al Băncii Mielul.*] (Șerb 2012, p. 158) / Constantin Radu 626 / Ioan Fantana 1124 / Petru Dobrota 301 / Vulcanu Ilie 1249 / Ilie Nicoară 1123 / Ilie Opriean 408 / Dumitru Stanciu 420 / Ilie Vonica Senior 294 / Ilie Vonica Junior 1262 / Ioan Tănase 1202 / Nicolae Gise (Ghișe) 875 / Dumitru Dăncilă 779 / Niculae Fântână 600 / Ilie Radu 1155 / Ilie Vulcan 401 / Dumitru Neagu 436 / Niculae Handorean 1198 /

Dumitru C. Serbu 1061 / Ilie Vonica 694 / Ioanu Lazăr 1114 / Ioan Munteanu 38 / Ion Vulcan 1092 / Inginer diplomat Cornel Șerb 838 / Vonica Nicolae 1104 / Dumitru Oprian 562 / Nicolae Șerb 838 / Dumitru Branga 1066 / Constantin Bozdog 563 / Nicolae Branga 1147 / Ioanu Vonica 865 / Ioan Nicoară 1255 / Aron Bozdog 1033 / Dumitru Nicoară 1126 / Beju Ion 64 / Lazăr Ion 1143 / Ioan Radu 1189 / Nicolae Oprian 226 / Dumitru Șufană 585 / Ioan Ghișe învățător / Aron Serb / Ilie Oprian 328 / Nicolae Boboloț 976 / Ion Șerb 116 / Ion Lazăr 1218 / Vasile Bogdan 817 / Constantin (?) 816 / Ioan Manițiu 262 / Ion Bogdan 126 / (Hantz Iosif) 981 / Bunea Zaharie / Pavel Suci 19 / Ioan Muntean 564 / Hantz Nicolae 973 / Costantin Șerban 366 / Dumitru Șerb 330 / Nicolae Ban 595 / Constantin Ban 595 / Ioan Vulcan 1133 / Costatin Dobrotă 244 / Ion Vulcan 1058 / Ion Oprian 1171 / Ion Radu 917 / Vasile Șerb 128 / Dumitru Fântână 96 / Ion Oprian 1060 / Ioan Branga 902 / Gheorghe Muntean 79 / Nicolae Ban 775 / Ioan Prodan 1203 / Ioan Rodean 936 / Nicolae Rodean 800 / Ghișe Ghiorghe 1059 / Gheorghe Rodean 1120 / Nicolae Handarian 130 / Dumitru Niculescu 478 / George Sîrbu 68 / Ioan Ban 161 / Nicolae Vonica 86 / Dumitru Fântână 569 / Părau Nicolae 355 / Dobrotă Nicolae 1002 / Ghiorghe Ghișe 218 / Ion Progadie 1187 / Ion Ban 361 / Ion Prodan 241 / George Hîdonean 362 / Ioan Marcu 521 / Nicolae Munteanu 1116 / Dumitru Gligor 1122 / Costandin Marcu 1127 / Ioan Negru 284 / Dumitru Șufană 1260 / Ilie Munteanu 834 / Ioan Șufană 342 / George Adam 1161 / Ioan Simion 53 / Pătru Faur 986 / Cărmidor George 984 / Ioan Bozdog 438 / Costandin Uscatu 510 / Ioan Marcu 347 / Nicolae Ban 595 / Oprean Ioan 124 / Nicolae Gheorghe 349 / Ioan Bejiu 237 / Ioan Ban 472 / Dumitru Șufană / Nicolae Onofie 474 / Nicolae Radu 541 / Ioan Fleșeriu 1150 / Nicolae Fântână 763 / Ioan Ghișe 1136 / Costandin Faur 982 / Aron Oprean 115 / Nicolae Ghișe 480 / Nicolae Oprean 482 / Dumitru Stoian 437 / Ioan Handorean 130 / Nicolae Manițiu 532 / Simion George 1204 / Gligor Bucur 470 / Ilie Dobrotă 572 [1869-1925 *A fost fratele lui Nicolae Dobrotă. A urmat cursurile Liceului Greco-Catolic din Blaj, s-a transferat la Liceul Ortodox Român din Brașov, absolvind examenul de bacalaureat în anul 1888. Și-a continuat studiile la Institutul Teologic din Sibiu, după absolvire lucrând ca învățător în Boița și în Orăștie. A ajuns preot în localitatea natală în anul 1898. S-a implicat și în activități administrative, fiind timp de 25 de*

ani președinte și director administrativ al Băncii Mielul. A fost ales președinte al Consiliului Național al comunei (1918), senator în Senatul Național al Transilvaniei cu sediul în Cluj]. (Șerb 2012, p. 139-140) / Nicolae Bozdog 832 / Dumitru Dobrotă 558 / Ion Tănase 576 / Ion Suciu 17 / Nicolae Nicoară 180 / Mihaiu Sufana 887 / Costandinu Șufană 822 / Elisieu Dajiu 581 / Dtru Serb 823 / Nicolae Nicolescu 478 / Ion Vonica 751 / George Ghise 515 / George Nicoară 1123 / Costantin Fântână 1139 / Ioan Manițiu 254 / Costantin Simion 327 / Niculae Bâja 177 / Ioan Bâja 177 / Niculae Ghișe 1065 / Ion N. Ghișe 1065 / Niculae N. Ghișe 1065 / Dumitru N. Ghișe 1065 / Nicolae D. Fântână 642 / Ioan Bâja 395 / Constantin Bejiu 1037 / Ioan Fântână 248 / Ilie Fântână 720 / Dumitru Fântână 621 / Constatin Fântână 688 / Ilie Ban 730 / Aron Dobrotă 455 / Dumitru Bâja 428 / Dumitru Adamu 1167 / Savu Fauru 1167 / Dumitru Nicoră 471 / Ion Nicoră 471 / Ion Bozdog 632 / Ioan Vonica 728 / Ileană Ghișe 662 / Sarafie Dtru 185 / Bâjia Ilie 56 / Ion Bozdog 188 / Nicolae Simion 970 / Faur Pătru 990 / Dtru Marcu 181 / Ilie Fantană 181 / Nicolae Bozdog 188 / Aurel Fântână 345 / Ioan Muntean 903 / Ion Ghisie 812 / Locotenent(?) 836 / Constantin Dobrotă 888 / Gheorghe (Ristea) 1241 / Niculae Bogdan 394 / Ion Bogdan 670 / Nicolae Rodean 677 / Const. Cornea 680 / Ion Vonica 672 / Dtru Hăndorean 44 / Ion Iancu 151 / Ion Radu 268 / Dumitru Serbu 191 / Ion Suciu 1240 / Branga Ion 803 / Alexandru Niță 577 / Dumitru Sufană 1200 / Costantin Sufană 371 / Niculaie Stoian 371 / Nicola Marcu 396 / Ilie Sufana 381 / Ionu Simion 375 / Ilie Sufană 1169 / Ioan Staicu 820 / Dumitru Prodan 269 / Vlad Ioan 1184 / Dumitru Ban 948 / Ioan Boboloț 1242 / Pătru Gligor 978 / Ielena Hanțu 1226 / Mosă Jinariu 1247 / Ilie Lazăr 536 / Ana Lazăr 490 / Ioan Serb 206 / Niculae Vulcan 546 / Ioan Marcu 476 / Ioan Ioan Ordean 208 / Ilie Stoian 76 / Dumitru Dobrotă 344 / Alișandru Toma 302 / Ielena Fântână 429 / Mărie Fântână / Ion Mogor 1162 / Nicolae Staicu 194 / Costandin Opriean 402 / Niculae Opriean 787 / Pătru Bradu 1246 / Costandin Bradu 1245 / Ioan Opriean 88 / Ioan Opriean 1048 / Ilie Opriean 229 / Moșicu Ion 11 / Gheorghe Muntean 788 / Ion Șiufană 657 / (Ioan) Iancu 663 / Ioan Sufană 466 / Pavel Vulcan 1133 / Ielena Sufană 465 / Dumitru Sufană 288 / Nicolae Lal 291 / Ioan Dobrotă 310 / Dumitru Simion 287 / Ion Bozdog 70 / Niculae Sierb 172 / Nicolae Dăncilă 905 / Ioan Manițiu 1212 / Nicolae Iancu 221 / Mărie Negu

104 / Ielena Șufană 219 / Ielena Ban 348 / Ioan Plostonik 945 / Ioan Uscatu 911 / Ilie Iancu 946 / Aron Tănasă 1013 / Dumitru Dobrotă 628 / Vasilie (Rodin) 624 / Costel Fântână 778 / Aron Munten 499 / Nicolae Dancilă 1030 / George Rodean 871 / Iosef Oprean 400 / Ilie Manițiu 376 / Ioan Bozdog 932 / George Fântână 301 / Ioan Bâja 62 / Ionu Iancu 239 / Dobrotă George 245 / Mănișuț Ion 767 / Sufana Ion 1169 / Siufana Ioanu 740 / Bozdog Elena 238 / Fântână Ioan 248 / Dobrotă Ana 1047 / Bozdog George 283 / Prodan Costandin 1194 / Ion Dobrotă 644 / Radu Costandin 519 / Miron Stancioiu 26 / Ion Radu 409 / Dumitru Marcu 485 / Manițiu Nicolae 771 / Giorge Simion 939 / Bosdoc Ion 1102 / Ban Nicolae 223 / Ilie Marcu 828 / Ilie Ban 506 / Ion Radu 966 / Sarachie Ioan 1021 / Ion Vonica 617 / Ioan Iancu 422 / Nicolae Suci 417 / Dumitru Bâja 416 / Ion Stoianu 435 / Branga Ioan 1066 / Costandin Șufană 842 / Niculaie Popa 338 m / Dumitru Muntean 363 / Dumitru Ban 357 / Gheorge Diaconescu 403 / George Simion 360 / Ion Șerb 209 m / Marcu Ion 65 / Bucur Șufană 266 / Nicolae Bota 265 / Sierbu Nicolae 424 / Vasilie Pătru 292 / Ioan Șufană 1020 / Ilie Faur 987 m / Duca Peter 991 / Adam Ghiorghe 1161 / Ilie Opriean 6 / Costandin Manițiu 870 / George Bogdan 1132 / Constantin Oprian 1049 / Nicolae Ban 1029 / Ioan Fântână 688 / Nicolae Faur 992 / George Faur 992 / Ioan Măneșuțiu, funcționar de bancă / Dumitru Lazăr 242 / Ioan N. Oprian 328 / Ioan Șerb 839 / Ilie Nicoară 285 / Ioan Bodea 674 / Ioan N. Fântână 345 / Ioan Fântână 569 / Nicolae Rodean 1045 / Dumitru Fântână 137 / Ion Bozdog 18 / Nicolae Olariu 9 / Ioan George 896 / Nicolae Branga 902 / Ilie Dăncilă 1035 / Dumitru Dobrotă 891 / Dumitru Prodan 808 / Dumitru Dobrotă 502 / Nicolae Serb 240 / Dumitru Serb 240 / Nicolae Fântână 1163 / Oprian Dumitru 800 / Branga Ilie 526 / Oprian Ion 1158 / Nicolae Bâja 877 / Ioan Lazăr 863 / Simion Ștefan 856 / Cornel Georgescu 55 / Ioan Branga 199 / Costandin Dancilă 59 / Oprean Dumitru 996 / Dumitru Suci 1223 / Dumitru Oprean 879 / Ion Branga 84 / Ioan D. Branga 1038 / Ion N. Ghișe 829 / Ioan D. Oprean 879 / Aron Pata 390 / Dumitru Pața 501 / Virgil Dobrota 836 / Ioan Lespu 571 / Ioan Fântână 569 / Ilie Iancu 574 / Ilie Fantană 1018 / Aron Fantană 1018 / Oliviu Vraciu 843 / Nicolae Bozdog 842 / Const. Bozdog 844 / Const. Oprean 845 / Const. George 810 / Ban Nicolae 344 / Constantin Fântână 507 / Nicolae Fantana 994 / Iancu Șerb 209 / Ioan Tănase (?) 576 / Dumitru Șerb 209 / Nicolae

Oprean 1045 / Nicolae Stanciu 814 / Dumitru Ghișe 814 / Aurel (?) / Dumitru Serb 49 / Ion Dăncilă 1034 / Agapciuc Ștefan 671 / Nicolae Branga 410 / Bejiu Nicolae 491 / Dumitru Bozdog 69 / George Gișe 133 / Ionu Fântână 109 / Niculae Oprean 7 / Moise Opreean 456 / Dumitru Opriea 473 / Nicolae Branga senior 410 / Ion Muntean 195 / Aron Serb 1117 / Costandin Oprean 935 / Dumitru Marcu 964 / Ioan Beju 64 / Ban Niculae 110 / Niculae Ban 110 / Nicolae Radu 1113 / Fleseriu Costandin 377 / Constantin Rodean 1032 / Gheorge Bozdog 78 / Ilie Dobrotă 1232 [1895-1958 *A fost combatant pe front în Primul Război Mondial, fiind ridicat la gradul de sergent și decorat de regele Ferdinand I. A făcut parte din delegația care a participat în 1 Decembrie 1918 la Adunarea Națională de la Alba Iulia. A fost un membru activ al comitetului de conducere al Băncii Mielul. În anul 1938 a fost ales deputat în Parlamentul României din partea Partidului Național Liberal. După instaurarea regimului comunist a fost arestat, fiind internat în lagărele de muncă de la Târgu Ocna și Caracal.*] (Șerb 2012, p. 145-146) / Niculae Handorean 314 / Dobrota Nicolae 1156 / Costandin Handorean 353 / Ioan Handorean 353 / George Fântână 691 / Constantin Dobrotă / Constantin Radu 890 / Ion Dobrotă 891 / Goirgoi Handoriean 799 / George Opriea 851 / Dumitru Dancilă 1282 / Niculaie Nicoara 1118 / Ion Muntean 564 / Octavian Dobrotă sublocotent, comandant de gardă 1119 / Ioan Simion 388 / Dtru Stoian 1179 / Niculaie Uscatu 384 / Dumitru Stoian 387 / Pătru Plăcintă 399 / Manițiu Ioan 254 / Dumitru Handorean 72 / Ioan Ban 374 / Nicolae Munteanu / Iosivu Bratu 1192 / Ioan Stanciu 2686.

Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu, Colecții Speciale, C. XXVII/34 ¹²⁶

¹²⁶ Silviu Borș, Alexiu Tatu, Bogdan Andriescu *Participanți din localități sibiene la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918*, pag. 167 - 169.

10 Mart 92

Dragă Rică,

Mai făcând ceva ordine prin cărțile și
actele de la Poiana de pe nemuri, am dat
și peste note și materiale referitoare la participa-
rea Doienariilor la Adunarea de la Albe-Iulia
din 1918, la care lista a avut, după cum reiese
din acte, un rol important.

Am constituit din aceste materiale un ar-
ticol pe care încerc să-l public aici cu
referință la 1 Dec. Dar fiind vorba de o lo-
calitate din județ. Siliu (Poiana) am să pare
că materialul nu merge mai bine și
(poate se pregătește vreun volum regional
sau mes. Istoric; ori să se publice într-un
ziar local. Și dacă nici una din aceste
forme nu s-ar publica, poate conduceră

Acum din Poiana m. p. interesate să-l auză
ni citesc elevilor la serbarea de 1 dec. pe
care o să o ne dăe m. ei

Voi e mai fete? fetele cu H?
Vă dăim mult lui.

Geni m. Jan.

P.S. Sun peis etichetă nu peis... mine
ei pentru cinstirea memoriei lui tata.

1 DECEMBRIE 1918

MAREA ADUNARE DE LA ALBA-IULIA

Nemărginit entuziasm dublat de o temeinică organizare

Cu fiecare 1 Decembrie se rememorează evenimentele de la Alba-Iulia din anul 1918, care au ~~marcat~~ însemnat încă un mare pas la întregirea patriei daco-române.

Am știu de ce mi-am închipuit mereu că atunci și acolo Românii din Ardeal au fost aduși ^{cu min cu mare} de suvoial irezistibil de bucurie și entuziasm ce a cuprins întreg pământul locuit de ei. Treptat am înțeles că cei 100.000 de participanți ~~erau~~ erau doar delegații din diversele localități ale leagănului neamului românesc. Dar care a fost ~~un~~ concret mecanismul alegerii, cum s-au pus ^{în mișcare} în condiții s-a făcut plecarea, etc., acestea nu le-am mai citit nicăieri.

Intâmplător răscolind vatra trecută printre actele rămase de la părintele meu, am dat peste niște... documente care veneau să răspundă nedumiririlor mele.

Invățător la vremea aceea la Poiana-Sibiului (unde s-a întors nu de mult de pe frontul triestin), Ioan Tănase a fost unul din animatorii și organizatorii delegației de "poienari" la Marea Adunare de la Alba-Iulia. Problema cu care începea în mod firesc acțiunea era ~~aceia~~ a alegerii delegațiilor. În comuna mai sus amintită, existau la vremea aceea două... societăți cu caracter obștească: "Reuniunea Economilor de m oi" pe de o parte, ~~era~~ "Reuniunea Meseriașilor și Neguțătorilor" pe de altă parte. Deși căsătorit cu fiica unui "oler", Ioan Tănase era membru (fondator) al Reuniunii Meseriașilor.

În vederea plecării deci la Alba-Iulia, Nicolae Ban (vice președinte) și Nicolae Pintilă (notar adhoc) ~~au~~ *au* ~~propus~~ *propus* ~~la~~ *la* ~~alegere~~ *alegere*

Convocare

"Onorați membrii Reuniunii meseriașilor și neguțătorilor din loc sint poitiți a participa la o adunare extraordinară, ce se va ține în 15 st.v. Novembre a.c. la 12 oare înainte de amiază în localul Reuniunii

cu urmatorul

Program

1. Decidere asupra participării membrilor Reuniunii la Adunarea Națională ce să va ținea Duminică în Alba-Julia.

2. Alegerea alor 2 membri, cari să participe oficial la Adunarea Națională din Alba-Julia.

3. Eventuale propuneri și interpelări.

Poiana la 14 st. v. Novembre 1918. (ss) Nicolae Ban {Vicepreședinte}
Nicolae Fântână "notar adhoc."

Nominalizați, cei 31 de membri convocați semnează de luare la cunoștință.

~~se vor prezenta la Adunarea Națională din Alba-Julia~~

Pe fila a doua (coala e dublă) se înregistrează ~~următorii~~ un
"protocol" - luat în ședința adunării generale extraordinare ținută la

15 Novembre a.c. în localul Reuniunii fiind prezenți următorii (se da lista participanților). "Vicepreședintele după o cuvîntare de binevenire

(?) potrivit invită adunarea gen. ^(mc) așvialege un notar adhoc și 2 bărbați de încredere. Adunarea generală alege de Notar adhoc pe inv. Ioan Tănase

bărbați de încredere pe Ioan Vonică comerciant și Nicolae Olariu pantofar. Trebind la punctul prim din program: Decidere asupra participării membrilor Reun. la Adunarea Națională din Alba-Julia, Adunarea decide a merge

în corpore sub drapelul Reuniunii. Punctul 2 din program: Alegerea alor 2 membri ^(mc) din sinul Reuniunii pentru participarea oficială la Adunarea Națională, - Adunarea, la propunerea membrului Ioan Nicoadă, alege pe membrii Nicolae Ban curelar și Ioan Serb cojocar. Adunarea gen. primește

hotărârea comisiunii în afacerea cu chiria localului casinei.

Pe contra paginii filei întâi se dă lista ~~delegaților~~ ^(Ioan Tănase) celor înscriși pentru a merge la Alba-Julia, în afara celor delegați oficiali; ei sînt în număr de 21 (între care 1 învățător și cite 1 barzier

^(Ioan Moldovan) , lăcătuș, ^(Ioan Branga) fotograf, morar, mîsar, rotar, 3 curelari, și cite 5 cojocari

și curelari (la care, dacă mai adăugăm și croitorii și zidarii, alie toate meseriile făcute la Poiana-Sibitului la vremea respectivă).

O altă listă, probabil a membrilor Reuniunii Sconomilor de Ol, cuprinde un mai mare număr de participanți (51) printre care (în fruntea listei) învățătorii George Bucuraciu, Romul Vraciu, Ioan Ghișe, notarul sub. Aron Sarb, teologul Oliver Vraciu, ing. Corneli Const. Serb, "studenții" Corneli Georgescu, Valer Vlad și alții. Numita listă continuă pe verso cu alte 18 nume - e lista întocmită de Reuniunea meseriașilor și adăugată în cea de mai-nainte. În total deci 69 de participanți.

Participarea unui număr atât de mare de locuitori dintr-o singură localitate pune un număr de probleme: de transport, cazare, dar și ordine și chiar pază. Pentru a se ~~însoțirea~~ rezolva în primul rând problemele de ordin material, se face apel la locuitorii cu care de mână să contribuie la acoperirea unor din cheltuieli. Și o primă listă indică un număr de 19 donatori de bani, dintre care doi cu sume impresionante: Ioan Nicodan (nr. casei 1255) și Ilie Vulcan (nr. c. 401) cu câte 1000 de coroane; Ioan Vonița (n. c. 865) da și el 500 de coroane; restul, sume de ordinul zecilor: 50, 40, 10 și chiar 4, toate după puterile omului și dăruirea inimii lui. Dtru Ștefan oțără 3 vedre de vin - la reîntoarcere! - în preț de 300 cor, iar I. Dăncila, cu-șușă, își oțără căruța gratis (pentru transport). O a doua listă tot "pentru acoperirea speșelor de călătorie" cuprinde 15 donatori, cu sume mai modeste, reprezentând un total de 335 cor. "Adică trei sute treizeci și cinci coroane care sunt subscrise am predat-o azi dlui Ioan Tănase învățător. ~~Primit în 29 noiembrie 1918~~ Primit I. Tănase, inv. - Aron Serb n. sub. Și mai este și o a treia listă cu 27 de nume, din care primul, Ioan Vonița Ștefanici (nr. c. 865) cu 500 cor. biat; restul de la 100 la 4 cor. bine primiți și aceștia și confirmați de primire tot de către inv. Ioan Tănase, și tot la data de 29 noi. 1918 (desigur stil vechi); ceea ce arată că au circulat în același timp ambele liste și au fost doar preluate la data sus menționată.

A doua mare problemă ce se cerea rezolvată era cea a transportului la Alba-Iulia, respectiv a gășirii cărușelor necesare. O nouă listă prezintă un număr de 9 cărușe (din care una cu adnotația: slabă) cu indi-

CREDENȚIONAL.

Domnul *Ioan Ghișa*, Director subst. al. "Crisana" încredințat din
partea *delegatului* *Brad al Asociației*
să reprezinte *delegatul* la Adunarea națio-
nală din 1. Decembrie n.o. st. n. în Alba-Iulia.
Brad din adunarea generală extraordinară ținută în 26 Noiembrie
n. 1918.

Ion Traian Iuz
secretar al
reș.

Ion Radu
directorul deș.

479-

Credențional - ASTRA Brad, 28 Noiembrie 1918.

Delegat: Ioan Ghișa.

(Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. I, f. 157)

Credențional

Domnul Ioan Ghișa, director subst[itut] al „Crișanei” e încredințat din partea despărțământului Brad al „Asociațiunii” să reprezinte despărțământul la Adunarea Națională din 1 decembrie a.c. st.n. în Alba Iulia.

Brad, din Adunarea generală extraordinară ținută în 26 noiembrie n. 1918.

Dr. Traian Suciu,
secretarul desp[ărțământului]

dr. I. Radu
director desp[ărțământului]

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia.¹²⁷

¹²⁷ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. I, f. 157.

Credentiașul

Subsemnatul adăverim, că din ~~18~~ 19 febr. Reunirii
 invitaților români de legea reșp. credențioasă deșări-
 țeană rămână plus canoatul Huncdoara cercul pro-
 topopesc al Orăștiei sau alș pri ca delegați, dmi:

Ioan Brongă în Orăștie
 Constantin Balu " " " "

cu unanimitate de voturi

Prept. ce sus numiții delegați sunt prin această
 autorizați a lua parte cu vot decisiv la Marea Adu-
 nare Națională Română ce se va convoca prin Con-
 silul Central Național Român, în numele invitaților
 pilor români gr. or. din Tractul Orăștiei și la alte
 Mări Adunări Naționale Române, cari eventual v să
 mai fie convocate în decursul anului acestuia
 ori în anul următor și a contribui cu votul lor
 la decidera asupra sortii viitoare a neamului
 românesc din Transilvania, Ungaria și Banatul
 Timișoare

Dat din adunarea Reunirii invitaților
 în Tractul Orăștiei Timiș la 26 ian. an. 918

Avram Stăbleșiu Român
 George Samil în Orăștie
 Nicolae Păina în Orăștie
 Ilieancă, Derin
 Iulian Comană în Orăștie
 Traian J.

Dionisie Albu
 în Orăștie

Barbăriele în Orăștie:
 Nicolae Păina
 în Orăștie

George Samil
 în Orăștie
 Nicolae Păina

707-

1 Decembrie 1918

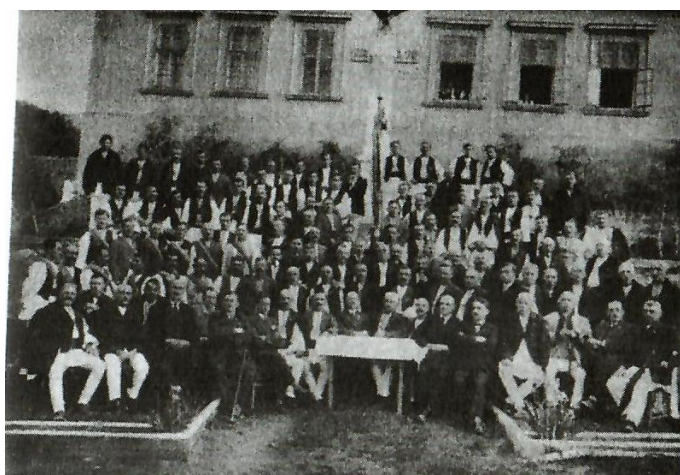
**Hora Unirii în fața Bisericii din Vadu.
(Constantin Șerb, *Poiana Sibiului*)**

Poiana Sibiului – primul Congres al oierilor – 1935.
(Constantin Șerb, *Poiana Sibiului*.)

Reuniunea economilor de oi (1925)

Reuniunea Meseriașilor.
(Constantin Șerb, *Poiana Sibiului*.)

Romul Vraciu (Participant la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia la 1 decembrie 1918.

Ioan Tănase, învățător în Poiana Sibiului, membru fondator al Reuniunii Meseriașilor din localitate și organizator al plecării delegației din Poiana la Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia din 1 decembrie 1918.

Cu speranța că va ajunge această lucrare în casele poienarilor, nu dorim altceva decât să aducem un omagiu înaintașilor noștri, care și-au adus contribuția la înfăptuirea Unirii. Acum la *o sută de ani* de la acest măreț eveniment credem că este momentul, ca făcând un arc peste timp, să fim mai uniți, așa aducându-ne recunoștința ca jertfă, pentru cei ce au răspuns afirmativ pentru binele națiunii, fie ei intelectuali sau oameni simpli, care au înțeles importanța acestui act ce a fost visat de românii din cele trei mari provincii încă de la formarea poporului român.

Mulțumim tuturor persoanelor care ne-au ajutat la elaborarea acestui material și sperăm să mai venim cu alte lucrări referitoare la oameni și evenimente din Poiana Sibiului.

Polovragi la Marea Unire

Primar Gheorghe Epure
Profesor Constantin Câșlaru

Un soldat român în Primul Război Mondial

Străbunicul meu, Gheorghe Ghe. Bădița, din comuna Polovragi, județul Gorj, a fost chemat „la arme”, în luna august a anului 1916. Avea nu mai puțin de 46 de ani, o soție, pe Ana Bădița, și cinci copii. Al șaselea, Ioana, se va naște chiar la sfârșitul lunii august, când străbunicul era deja mobilizat, în Regimentul 58 Infanterie.

Viața în satul de la poalele Munților Căpățânii nu era una chiar ușoară, dar localnicii știu dintotdeauna să găsească în asprimea existenței un motiv ca să meargă mai departe, să răzbată, să „aibă ce le trebuie”.

Polovrăgenii de atunci (numărau vreo 350 de familii) își câștigau traiul din resursele muntelui: creșteau vite (vreo 5-6000 de oi și 600 de vite mari), tăiau arbori și făceau șindrila (*șiță* în graiul local) și scândură, obțineau var din calcarul Cheilor Oltețului, aveau mori, pive și joagăre pe Olteț (40 de instalații pe o distanță de 4 km) și practicau cărăușia cu carele lor trase de boi rezistenți și blânzi, care străbăteau drumurile, prin ”țară la vale”, până în șesul Olteniei.

În monografia dedicată comunei, istoricul gorjean Alexandru Ștefulescu nota în 1906 (cu zece ani înaintea intrării României în război) : *„Polovrăgenii sunt cu adevărat oameni de la munte, deștepți, vioi, neobosiți, puternici, petrecându-și viața liniștită lângă munți, într-una din localitățile cele mai sănătoase din țară, în aer mare, senin și curat, plin de freamătul pădurilor și zgomotul valurilor Oltețului, ce se rostogolesc la picioarele lor, în fundul văii, ce Oltețul și-a săpat de veacuri”*.

Locuitori Din Polovragi înaintea Primului Război Mondial
(Monografia, în manuscris a comunei Polovragi, autor prof. Ion Misăilescu)

Această lume idilică a fost tulburată de chemarea la război a bărbaților apti de luptă. Străbunicul meu s-a prezentat la Târgu Jiu, unde își avea sediul Regimentul 58 Infanterie. A făcut parte din batalionul 3, compania 14. Regimentul 58 Infanterie era inclus în *Grupul Jiu*, care a atacat în zona Munților Vâlcănelui și a masivului Parâng, de o parte și de alta a Defileului Jiului. Mulți dintre cei aflați în Regimentul 58 Infanterie erau din satele de ungureni din Gorj, mergeau cu arma în mână spre satele din Hunedoara, Alba și Sibiu, de unde, cu o sută-două de ani în urmă, plecaseră strămoșii lor.

Neamul Bădița, destul de numeros, se trage dintr-un Bădița Nedelcu, prezent în Catagrafia din 1838. Tot acolo, mai este consemnat un Mihuța Nedelcu. Îmi lipsesc, deocamdată, informațiile documentare, dar presupun că cei doi Nedelcu, probabil frați, au venit din Tălmăcel sau din Vale, unde numele este prezent, iar stabilirea lor în Polovragi poate fi pusă pe seama faptului că săliștenii au ținut în arendă, timp de o sută de ani, munții de la izvoarele Oltețului, aflați pe atunci în proprietatea mănăstirii. Nu știu, concret, la ce lupte a luat parte străbunicul meu. În orice caz, a urcat pe coastele Carpaților, cel mai probabil a supraviețuit și începutului de contra-ofensivă a trupelor germane și austro-ungare.

Soldați români într-o trecătoare din munți, 1916.

Știu că nu s-a mai întors acasă. Străbunica Ana, ținând-o în brațe pe Ioana, mezina lor, l-a tot așteptat să se întoarcă. După război, prin 1922, autoritățile militare de la București au trimis primăriei Polovragi, drept act de deces, un document prin care înștiințau primăria că Gheorghe Ghe. Bădița a murit în 6 martie 1917, de tifos exantematic, la Medgidia, unde era ținut ca prizonier de război. Nu știu unde a căzut prizonier, nu știu când a ajuns în lagărul de la Medgidia, nu știu unde a fost înmormântat, nu a rămas de pe urma lui nicio fotografie și nicio scrisoare. În familie, despre sfârșitul lui nu a rămas decât această simplă informație: „A murit pe front”. Pot presupune că, muribund fiind într-o încăpere de o mizerie absolută, chinuit de boală, înconjurat de prizonieri români la fel de suferinzi și de gardieni bulgari sau germani ostili, străbunicul și-a reamintit, pe lângă chipurile celor dragi (bunicul meu avea pe atunci numai opt ani) și cerul „mare, senin și curat” de deasupra Polovragiului.

Din neamul Bădița, încă doi soldați au plătit pe frontul Primului Război Mondial tributul de sânge: Dumitru Bădița și Petre Bădița. Alături de ei, pe lista eroilor gravată în marmura monumentului din progadia bisericii, se mai află zeci de polovrăgeni.

Urgia războiului s-a abătut și pe pământul Polovragiului. Potrivit însemnărilor de pe front ale căpitanului Ion D. Isac, publicate sub titlul „Zile de sbucium și glorie”, vol. 1, locurile acestea au fost atacate de Divizia 301 Infanterie germană, în timp ce trupele române se aflau în retragere, în toamna anului 1916. Scrie căpitanul: *”Pe la Novaci, Divizia 301 inamică ocupă Bumbești-Pițic, Poienari, Cernădia, Baia-de-Fier și înaintează în Valea Oltețului, neluând în seamă opunerea celor două companii din 18 și două din 26. (...) Pe malul Oltețului, rezistența celor patru companii române e complet distrusă de Divizia 301. Mor mulți ostași, printre care și sublocot. Athanasie Pațica la Polovragi. Cad mulți prizonieri; restul, ce au putut scăpa, s-a retras spre Râmnicul-Vâlcea”*.

După doi ani de marasm, istoria s-a întors în favoarea românilor. Sacrificiile nu au fost inutile.

În 1 decembrie 1918, scopul a fost atins. La Alba Iulia a fost realizată Marea Unire.

Monumentul eroilor din Polovragi

Ministerul de Războiu

Brevet

Din Înaltul Ordin
al

Majestății Sale Regelui

Ferdinand I

Șa conferit Sergentului

Chelu Dănilă din Reg. 2 Roșiori

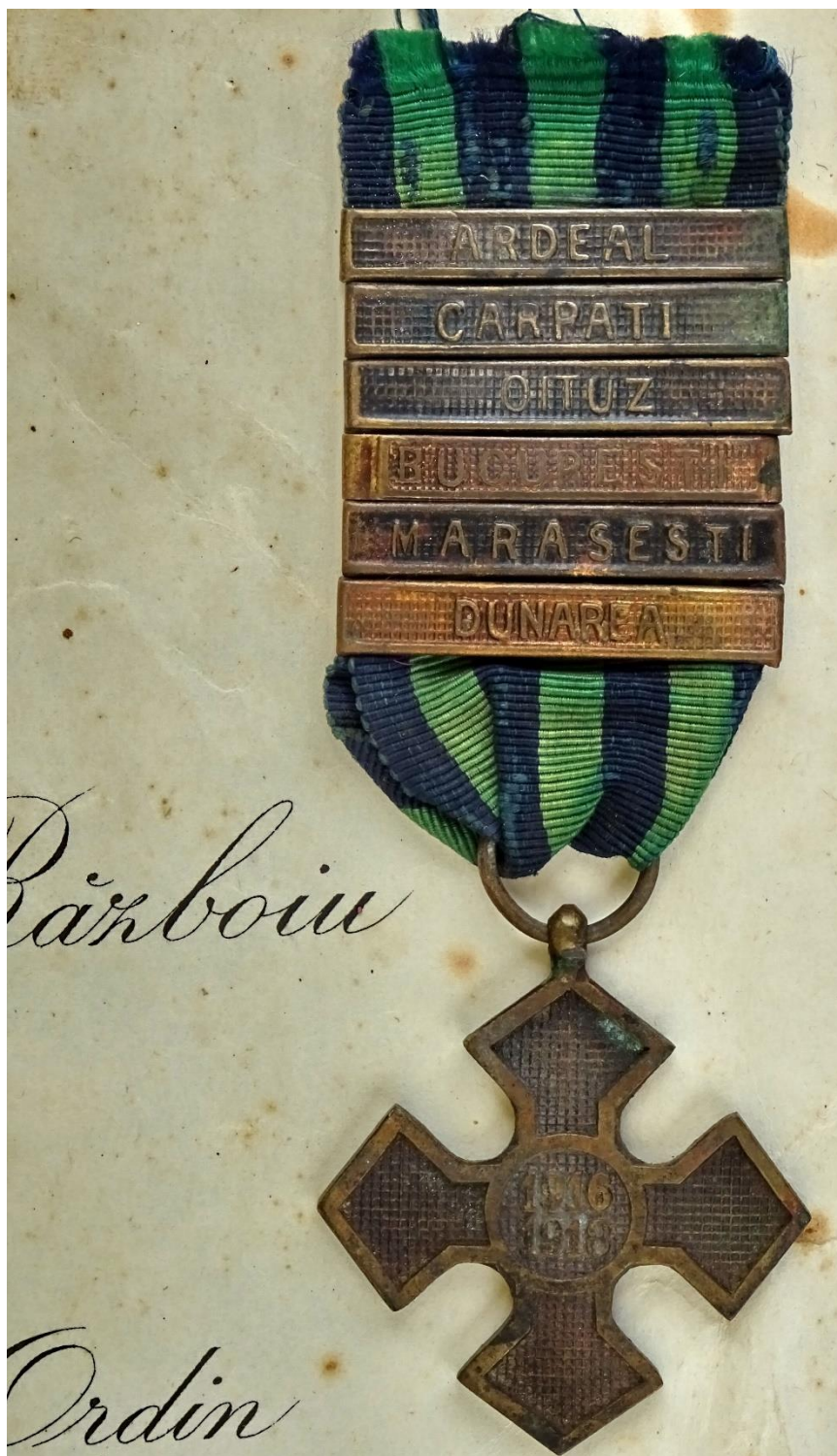
„Crucea Comemorativă a războiului
1916-1918” cu baretele: Ardeal, Carpați, Oituz,
București, Mărășești, Dunărea. -

În numele Ministrului de Războiu

Nr. 502

anul 1925 luna Yulie ziua 16
București

Brevet - „Crucea Comorativă a războiului 1916-1918”
cu baretele Ardeal, Carpați, Oituz, București, Mărășești, Dunărea, Sergent Dănilă Chelu

„Crucea Comorativă a războiului 1916-1918”
cu baretele Ardeal, Carpați, Oituz, București, Mărășești, Dunărea, Sergent Dănilă Chelu

Ministerul de Războiu

Brevet

Din Înaltul Ordin
al

Majestății Sale Regelui
Ferdinand I.

Să conferit Serenității Chelu Dănilă centi., 1914,

din Regimentul 9 Artilerie cerna Pelevre, i județul Gorj.-

Medalia „Victoria” a marelui războiu
pentru civilizație 1916-1921

În numele Ministrului de Războiu

COMANDANTUL BRIGADEI II ARTILERIE

Colonel *Li. Anastasin*

N° 619

anul luna ziua
București

Comandantul Reg. 9 Art.
Colonel Li. Anastasin

Brevet - Medalia „Victoria” a marelui război pentru civilizație 1916-1921, Sergent Dănilă Chelu

Ministerul de Războiu

Brevet

Noi Ministru Secretar de Stat la
Departamentul de Războiu adevărim că prin
Înaltul decret. N° 2686 din 2 Octombrie 1918.-
Majestatea Sa Regele a binevoit a conferi
medalia pentru „Bărbăție și Credință”
cu spade, clasa II-a Sergentului CHELU DANILA, din Regi-
mentul 2 Roșiori, pentru bravura și destoinicia cu care a co-
mandat luptătorii, în luptele din 1916 - 1917.-

Ministru de Războiu

General Ștefan

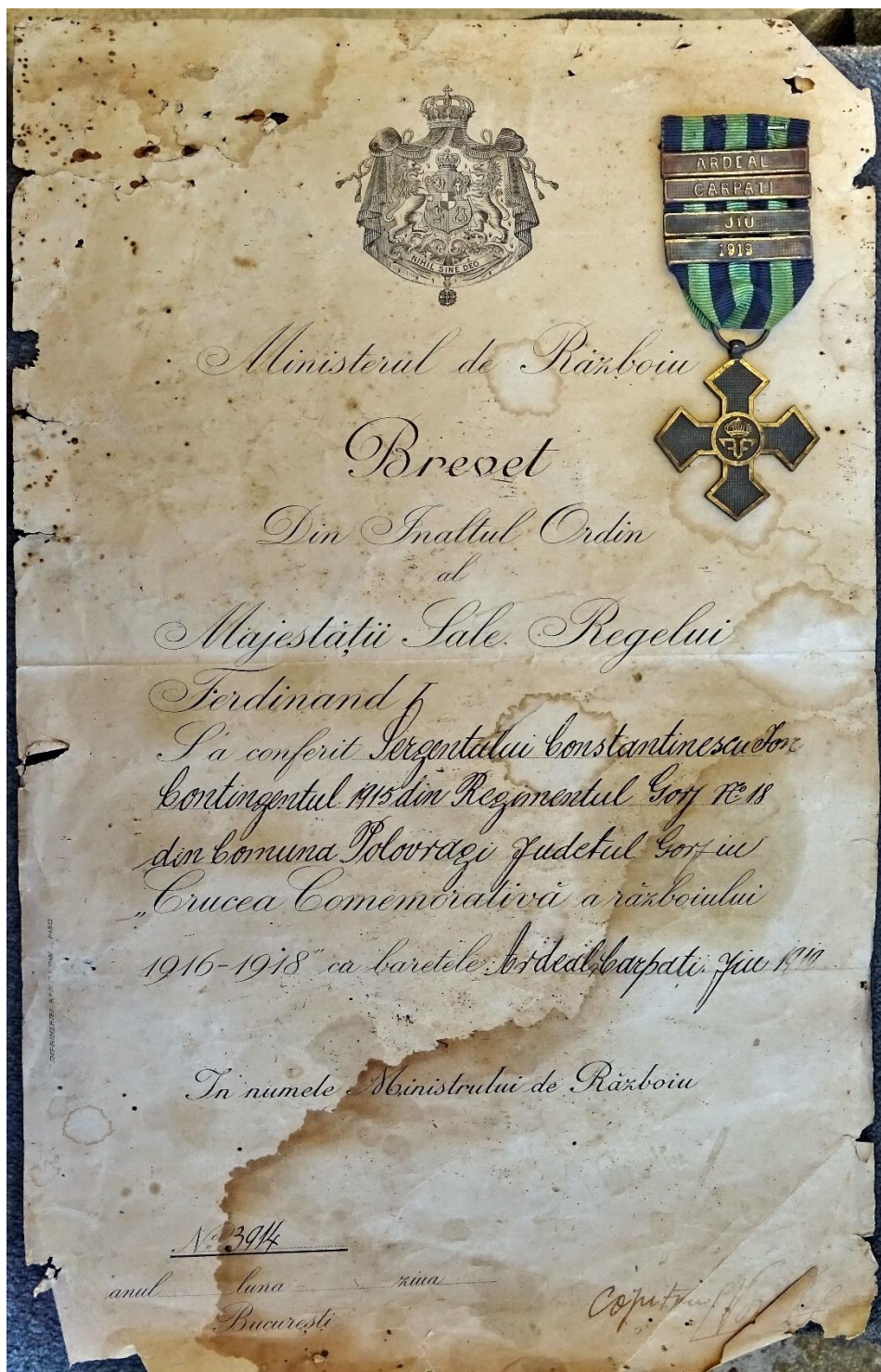
1 Directorul Superior
al personalului

1st Colonel *Stancu*

N° 21357

anul 1918 luna Octombrie ziua 2

Brevet - Medalia „Bărbăție și credință cu soade, clasa a II-a”, Sergent Dănilă Chelu

Brevet - „Crucea Comorativă a războiului 1916-1918”
cu baretele Ardeal, Carpați, Jiu, Sargent Ion Constantinescu

Poplăcenii și Marea Unire

Preot Profesor Dr. Emanuel Tăvală

După încheierea Primului Război Mondial și înaintea datei de 1 decembrie 1918, la care a fost consfințită Marea Unire, poplăcenii nu au fost indiferenți, mai ales după suferințele și pierderile suferite direct, tocmai pentru realizarea acestui deziderat în timpul conflagrației mondiale, ei se vor strânge la data de 28 noiembrie 1918 și vor redacta, ca probabil toate comunitățile ardeleni din acea vreme, o Hotărârea de Unire cu România, pe care o voi transpune în fotocopie și transcriere.

Poplaca va fi reprezentată și la Alba Iulia, acolo unde s-a hotărât unirea Transilvaniei cu România. Delegația poplăcenilor a fost compusă din Ioan Goția și Ioan Surdu, care au avut asupra lor și declarația de unire semnată de cetățenii și oficialitățile comunei cu 3 zile înainte după cum reiese din cele de mai sus.

După încheierea Primului Război Mondial, lucrurile încep încet să revină la normal în Poplaca. Localitatea va încerca la început să își vindece rănila războiului, fiind în mare parte distrusă din cauza luptelor ce au avut loc aici.

Ca aspect pozitiv putem remarca faptul că este prima dintre comunele din jur care a fost electrificată la începutul anilor '20.

În anul 1921 s-a realizat și reforma agrară, fiind împrăștiată o mare parte din populația ce a participat la război, precum și urmașii lor, în cazul celor căzuți pe front..

Din punct de vedere juridic, deși perioada stăpânirii austro-ungare s-a încheiat, continuă luptele în justiție pentru proprietățile poplăcenești ocupate abuziv de către localitățile săsești Cristian și Turnișor. Prima mențiune documentară a localității e legată de aceste procese (încă din secolul al XIV-lea). Aceste neînțelegeri vor fi definitiv hotărâte de către instanța de judecată în anul 1926, în favoarea poplăcenilor.

Hotărîrea noastră.

Obştea poporului român din comuna Poplaca,
din îndemn propriu şi fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă
la iveală dorinţa ferbinte, ce însufleţeşte inima fiecărui Român, şi declară,
ca voinţa sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturaţi, împreună cu teritoriile româneşti
din Ardeal, Bănat, Ungaria şi Maramurăş, la Regatul României,
sub stăpânirea Majestăţii Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărîre a noastră aşternem tot ce au dorit strămoşii
noştri, tot ce ne încălzeşte pe noi, cei de faţă, şi tot, ce va înălţa pururea
pe fiii şi nepoţii noştri.

Aşa să ne ajute Dumnezeu!

Poplaca, la 28 Noiembrie 1918.

(Locul şi data)

Subscrierile:

Gheorghe Căuşa
notar
Joan Kage
Petr Solady
Petr Kage
Andrei Suvica
Ioan Gurbulay
Oprea Sornase
Ioan Gurbulay
Ioan Sornase
Petr Kage
Căndea Sornase
Ioan Bărbulescu
Sten Sornase
Vasile Sornase
Ioan Olovine
Vasile Oprea

Georgiu Modian
Petr Kage
Petr Kage
Sava Oprea
Apris Kiculaş
Vladu Brătil
Ioan Ciocă
Vasile Golia
Ioan Gurbulay
Ioan Kage
Ioan Sornase
Vasile Dragomir
Ioan Kage
Vasile Brătil

Marin Mihail
Ioan Gheorghe
Mihail Păvăluș
Mihail Păvăluș
Ioan Munteanu
Arșter Mănu
Oprescu Gheorghe
Ion Munteanu
Ion Mărio
Ion Giurgiu

Alăstă Nicolae
Mănu Mihail
Mihail Giurgiu
Vasile Chirila
Nicolae Oprescu
Ioan Chirila
Ioan Păvăluș
Vlad Păvăluș

Ioan Barbu
Tănase Ioan
Ioan Barbu
Sănuș Barbu

Nicolae Păvăluș
Mihail Chirila

Oprescu Barbu
Focșani Mănu
Oprescu Focșani

Păvăluș Barbu

Ioan Păvăluș
Nicolae Păvăluș

- 681 -

Mihail Păvăluș
Mihail Chirila
Păvăluș Păvăluș
Vasile Păvăluș
Ioan Păvăluș
Ioan Păvăluș
Păvăluș Păvăluș

Ioan Păvăluș
Păvăluș Păvăluș
Păvăluș Păvăluș
Păvăluș Păvăluș
Păvăluș Păvăluș
Păvăluș Păvăluș
Păvăluș Păvăluș
Păvăluș Păvăluș

Oprescu Păvăluș
Ioan Păvăluș
Vasile Păvăluș
Toma Păvăluș

Mihail Păvăluș
Roman Păvăluș
Ioan Păvăluș
Ioan Păvăluș

Ioan Păvăluș

Nicolae Păvăluș

Ioan Păvăluș

Oprescu Păvăluș

Oprescu Păvăluș

Oprescu Păvăluș

Oprescu Păvăluș

- 680 -

Andrei Tanadu
 Mișanău colăga
 Petru Morche
 Petru Opriz
 Coman Ieremie
 Bucura Gotic
 Stana Florin
 Vasile Gierly
 Oprea Miron
 Radu Bădila
 Ioanes Tancu
 Ion Lăcian
 Ion Ivan
 Ioan Popa
 Comria Tancu
 Ion Măhean
 Leon Măhean
 Oprea Bădila
 Alamanu Gricu
 Petru Gricu
 Ioan Gricu
 Aureliu Gricu
 Ion Măhean
 Ion. Drăgoșanu
 Iona Traic

- 1659 -

Hotărâre. Poplaca, 28 Noiembrie 1918.
 (Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. V, f. 680-682)

Hotărârea noastră.

Obștea poporului român din comuna Poplaca,
din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vreo parte, dă la iveală
dorința fierbinte, ce însufletește inima fiecărui Român și declară că voința sa
nestrămutată este:

Voim să fiți alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal,
Banat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății
Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri,
tot ce ne încălzește pe noi cei de față și tot ce va înălța pururea pe fiii și nepoții
noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Poplaca, la 28 noiembrie 1918

George Comșa, notar / Ioan Neagu, învățător / Petru Goția / Radu Neagu /
Andrei Stoica / Oprea Tanase / Căndea Tănase / Stan Iancu / Vasilie Tanasie
/ Ioan Olariu / Vasilie Oprean / Zaharie Badila / Georgiu Modran, paroh /
Savu Opriș / Opriș Niculae / Vladu Bădilă / Ioan Ciontea / Vasilie Goția /
Ioan Oprișor / Ioan Radu / Ioanășu Boca / Ilie Dragomir / Ioan Surdu / Ion
Lungu / Ioanu Iancu / Petru Bădilă / Ioan Bădilă / Petru Gârlea / Petru Bratu
/ Ioanu Macu / Maniu Mihai / Ioan Goția / Muntean Ioanăș / Muntean Ioan
/ Ioanu Muntian / Christea Maniu / Oprea Boca / Ionu Ciontea / Ion Matia /
Ion Giurca / Matia Nicolae / Maniu Mihai / Niculae Giurca / Vasile Chirilă /
Vasile Oprean / Ioanu Chirila / Ioaneșiu Dragomir / Vlad Ion / Ioan Barb
/ Tănase Ioan / Ioanu Băracu / Pătru Avram / Niculae Bârza / Schiau Bucur /
Oprișu Bârza / Foamete Maria / Oprea Fomete / Pătru Bârza / Ioan Pascu /
Zaharie Bădila / Bucur Bratu / Maniu Chirilă / Ciontea Coman / Vasilie
Bădila / Ioan Baracu / Ioan Bădilă / Ionăș Iancu / Ioan Iancu / Dumitru Stoica
/ Surdu Vasile / Ciontea Petru / Petru Lascu / Nistor Lascu / Vasile Boarta /
Chirilă Petru / Opriș Dumitru / Ioan Baracu / Vasilie Neagu / Toma Bârza /
Manu Surdu / Coman Tănase / Ioan Barbu Ion / Vlădoiu Niculaie / Cuzia
Ioan Wlad Oprișu / Niculae Oprea / Radu Goția / Ion Bucur / Avram Bârza /

Ionu Oprea / Surdu Alecsa / Popa Opreș / Constantin Vasili / Opreș Candea /
Tanasu Alisandru / Neaga Marku / Petru Pătru/ Opreș Coman / Iancu Bucuru
/ Gotia Stanca / Olariu Ioan / Olariu Vasilie / Sierb Oprea / Măniuț Radu /
Bădilă Ioaneș / Iancu Ion / Schiau Ion / Ivan Ioan Popa / Comșia Iancu / Ion
Mohan / Coman Mohan / Oprea Bădilă / Alămanu Opreșu / Petru Opreșu /
Ioan Opreșiu / Aurel Opreșu / Ionu Motrone / Ion Dragomir / Isaiea Popa .

Muzeul Național al Unirii Alba din Iulia.¹²⁸

¹²⁸ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. V, f. 680-682.

Rășinărenii și Unirea

Profesor Dr. Daniela Maria Secu

Profesor Alina Cruciatu

Povestea de la Rășinari ...

Acum, în anul 2018 comemorăm 100 de ani de la evenimentul politic major al anului 1918, desăvârșirea statului național român, realizată prin unirea provinciilor românești cu România. La început s-a înfăptuit unirea Basarabiei cu România (27 martie 1918), mai apoi unirea Bucovinei cu România (28 noiembrie 2018), iar la final unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu Țara Mamă România (1 decembrie 1918).

Acum când celebrăm 100 de ani de la Marea Unire, gândurile noastre se îndreaptă asupra tuturor celor care au făcut posibil acest vis. Miracolul Marii Uniri nu s-a realizat în condiții ușoare. România lui 1918 era vlăguită de război și epidemie, parțial ocupată de armate străine. Și totuși înaintașii noștri au reușit acolo unde toți cei dinaintea lor au dat greș. Au reușit pentru că au acționat împreună. Printre acești bravi oameni se numără și înaintașii noștri rășinăreni. Aceștia au apărut neînfricat drepturile și idealurile lor. Nu au șovăit să treacă Carpații, pentru a se înrola în armata română, luptând cu eroism la Mărăști, Mărășești și Oituz alături de frații români. Spiritul lor de solidaritate, cu semenii aflați în necaz, este dovedit în numeroase împrejurimi (începând de la numeroasele sume de bani trimise armatei, la voluntarii care s-au înrolat în armata română, pâna la intelectualii care au făcut tot posibilul pentru realizarea idealului național, Marea Unire.

Primul care le vorbește rășinărenilor despre originea poporului român și despre continuitatea lui în Transilvania este preotul Sava Popovici cel Bătrân prin predica sa „*Isoria românilor în Țara Ardealului*”, ținută la biserica din localitate în anul 1792. Această predică trezește în inimile rășinărenilor conștiința idealului național, dorința de a se elibera de jugul asupritorilor.

Pe măsură ce statul român născut din unirea Principatelor se consolida, relațiile dintre românii de dincolo și de dincoace de Carpați deveneau din ce

în ce mai profunde. La Adunarea de la Blaj (3-5 mai 1848) se auzea vocea celor peste 40.000 de participanți care strigau într-un glas: *Noi vrem să ne unim cu Țara!*

„Din Rășinari pleacă un convoi cu 44 de căruțe cu peste 300 localnici reprezentați de: preotul Sava Popovici Barcianu, învățătorul Ioan Brote, jurnalistul Ioan Pinciu și țăranul Serban Giurculeț. Aceștia au cerut pe Câmpia Libertății: recâștigarea hotarului de sus și de jos, răpit de sașii sibiieni, restituirea pădurii Șanta, a munților Belev și Plăieș, statutul de oraș pentru localitate”.¹²⁹

Solidari cu războiul de independență (1877-1878) sprijină armata română cu numeroase sume de bani și cu voluntaricare se înrolează pentru a lupta alături de frații români.

Printre aceștia se numără și învățătorul Ioan Roman care alături de alți 80 de rășinăreni se înrolează în armata română.

În anul 1892, intelectualii transilvăneni elaborează Memorandumul, act politic ce cuprindea doleanțele și revendicările românilor transilvăneni și contesta dualismul austro-ungar. Se hotărăște trimiterea actului la Viena cu sprijinul rășinăreanului Eugen Brote. Acesta mobilizează 150 de rășinăreni pe care îi duce în Sibiu în fața sălii de ședințe.”¹³⁰

Din delegație face parte și rășinăreanul Daniil Popovici Barcianu, care ulterior va fi arestat pentru participarea la memorandum. Roadele Memorandumului aveau să fie culese abia la 1 decembrie 1918.

Primii doi ani din Primul Război Mondial găsește România într-o situație ambiguă. Aliată cu Puterile Centrale, dar cu opinia publică de partea Antantei pentru îndeplinirea marelui vis. Timp de doi ani (ani de neutralitate) pe scena politică are loc o dezbatere aprinsă: alături de cine era indicat să intre România în război? Anii de neutralitate îi găsește pe bărbații rășinăreni siliți să lupte într-o cauză care nu era a lor (armata austro-ungară). Drama lor este ilustrată de Liviu Rebreanu în romanul „Pădurea spânzuraților”. „Pentru cauza împăratului cad în luptă, 62 fii ai satului, 52 dispăruți, 41 se întorc invalizi. Pentru ei războiul înseamnă moarte și suferință iar pentru cei rămași acasă, foamete și boli. Lipseau pâinea și mămliga, femeile făceau

¹²⁹ Constantin Popa, *Istoria și civilizația unui sat din Mărginimea Sibiului*, p.34.

¹³⁰ *Ibidem*, p. 41.

munci de bărbați. Printre cei siliți să lupte se numără și veteranii războiului de independență (1877-1878), Nicolae Ciucian și Emanoil Ciucian (obligați să lupte deși aveau peste 50 de ani)”.¹³¹

După doi ani de neutralitate regele Ferdinand convoacă, la Cotroceni (14/27 august 1916), Consiliul de Coroană. Se hotărăște intrarea României în război de partea Antantei, pentru realizarea marelui vis - unirea tuturor românilor într-un singur stat .

Trupele române luptă cu eroism pentru a elibera provinciile române de armatele stăine.

Începăutul campaniei a fost foarte promițător, trupele române sunt primite în Transilvania cu entuziasm.

„Spre zona Sibiului a pătruns grupul Lotru comandat de colonelul Traian Moșoiu”¹³². Trupele române eliberează localitățile din jurul Sibiului. Printre acestea se numără și Rășinariul.

Colonelul Traian Moșoiu găsește la Rășinari sătenii împreună cu primarul Iacob Ciucian, directorul școlii Moise Frățilă și Aurelia Goga, cântând în centrul comunei *Deșteaptă-te române!* aceștia sunt întâmpinați cu urale de bun sosire. În bătaia clopotelor celor trei biserici aceștia se prind în horă împreună cu sătenii. La plecare sunt ajutați cu provizii și călăuze iar colonelul Moșoiu și primarul Iacob Ciucian plantează un puiet de stejar.¹³³

Bucuria lor nu avea să dureze prea mult, deoarece, după plecarea armatei române, reprezentanții austro-ungari revin în localitate și persecută locuitorii. Peste 30 de săteni, printre care primarul și Aurelia Goga, sunt arestați sau deportați, iar școlii îi este retras sprijinul material. Cu toate acestea școala continuă să funcționeze indiferent de condițiile materiale sau de starea de sănătate a dascălilor. În ciuda tuturor interdicțiilor rășinării continuă să se înroleze în armata română și să lupte eroic, fiind recompensați cu diverse medalii.

Printre aceștia se numără: Eugen Goga, Octavian Goga (frontul Dobrogean), Ioan Muțiu (Mărășești), Ioan Ilcuș, Petru Răspop, Bucur Dancășiu, etc.

¹³¹ *Ibidem*, p. 41.

¹³² *Ibidem*, p. 47.

¹³³ *Ibidem*, p. 48.

Sfârșitul războiului aduce, între alte consecințe, prăbușirea țarismului în Rusia și destrămarea Imperiului austro-ungar.

Credenționalele și Hotărârile de adeziune la Unirea cu România au fost semnate de 783 capi de familie din Rășinari.

„Rășinărenii plecați la Alba Iulia au ocupat 2 vagoane din trenul ce transporta sibienii (circa 8000) în orașul Unirii.”¹³⁴

Printre delegații rășinăreni se numără: preotul Emilian Cioran, Eremia Dancășiu, Șerban Cruciat, Bucur Lungu, Aurelia Goga, Eugen Goga. Aceștia reușesc să intre în Sala Cercului Militar din Cetat (Sala Unirii), unde s-au votat în unanimitate.

Hotărârile de Unire în prezența a peste 100.000 de români veniți din toată Transilvania. Aceștia au votat unirea tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească cu Regatul României în data de 1 decembrie 1918.

Episcopul Iuliu Hossu citește declarația de unire, cuvintele rostite de acesta fiind pe buzele tuturor. *„Ne unim pe veci cu Țara Mamă, România. A biruit Dreptatea. Acesta-i ceasul dreptății lui Dumnezeu și al răsplătirii Lui pentru suferința veacurilor purtate de un neam, cu credință în Dumnezeu și cu nădejdea în dreptatea Lui.”*

Din Marele Sfat Național ales la Alba Iulia făceau parte și Octavian Goga, Eugen Goga și ulterior rășinăreanul Ioan Irimie Dancăș ca reprezentant al țăranilor.

Acțiuni ale lui Octavian Goga în sprijinul înfăptuirii Marii Uniri.

Poetul și publicistul rășinărean Octavian Goga se implică într-un mod foarte dinamic în lupta pentru drepturile românilor din Transilvania. Dintre numeroasele acțiuni întreprinse de el amintim doar câteva:

- a susținut numeroase conferințe și a scris numeroase articole în care pleda pentru intrarea României în război de partea Antantei;
- a împrins o misiune ultrasecretă la Vatican, în scopul susținerii cauzei naționale;
- publică aproape zilnic articole care apelază la sentimentul de conștiință națională;
- se înrolează în 1917, ca simplu soldat, pe frontul din Dobrogea ;

¹³⁴ *Ibidem*, p. 158.

- în 1917 pleacă în Rusia intervenind pentru repatrierea prizonierilor români ardeleni;

- în urma semnării Păcii de la București se îndreaptă spre Londra și Paris pentru a determina marile puteri să recunoască desăvârșirea unității naționale, aici are o activitate perseverentă în presa franceză în favoarea ideii de unitate națională a românilor;

Marea Adunare Națională de la Alba Iulia îl găsește în Paris, de aici primește vestea cu mare entuziasm și întors acasă scrie articolul „*Nu Mai Sunt Carpații...*”.

Reconstituire a vieții școlii de la Rășinari și rolul la Marea Unire

Suntem într-un moment crucial al istoriei și se cuvine să cinstim memoria înaintașilor și jertfa sângelui pentru prosperitatea noastră ca popor! Toate evenimentele legate de unirea de la 1918 la Rășinari au legătură cu viața școlii și cu dascălii ei și de aceea trebuie scoase la lumină fragmente din procesele verbale ale ședințelor profesionale din școala noastră din timpul primului război mondial.

Cred că avem datoria de a puncta momentul centenarului cu dovezi că școala și-a educat copiii neîntrerupt. În școala noastră, Școala Gimnazială „Octavian Goga” Rășinari au avut loc evenimente marcante, demne de a fi consemnate și amintite în timp, cunoscută cu denumirea din acele vremuri: **Școala poporală română gr.- or. din Rășinari.**

Începând cu anul 1914 școala s-a confruntat cu multe greutăți. Pe lângă criza cadrelor didactice sau lipsa elevilor cărora le plecau tații la război, pe front satul se lupta cu lipsa banilor și boala. Cu toate acestea, sufletele învățătorilor din școală, dar și comitetul parohial, care făcea parte din conducerea școlii au reușit să facă față diverselor situații și să ducă mai departe spiritul educației cu o forță demnă de admirat, fără a închide porțile școlii. Răsfoind documentele vechi ale ședințelor profesionale, parcă m-aș fi întors în timp. Aflăm multe informații cu privire la evenimentele istorice prin care treceau, uneori pe ton mai rezervat, alteori fără ocolișuri. Descoperim din protocolul ședinței din 23 februarie 1914, din relatarea directorului școlii domnul Moise Frățilă că era al treilea an școlar de când școala a suferit și a înregistrat o rată de mortalitate mai mare datorită tusei convulsive și a scarlatinei. Astfel, se iau măsurile de a închide școala pe o perioadă de șase

săptămâni: „anul acesta învățământul a trebuit să sufere” nu numai din cauza scarlatine, dar și din pricina „înfricoșatului răzbel ce-l poară țara noastră cu sârbii și cu rușii”. Două dintre cadrele didactice din școală, doi învățători, Ioan Vidrighin și Eugen Crăciun, au fost chemați la arme să lupte sub drapel și aflăm că directorul le urează să se întoarcă sănătoși acasă pe deplin pentru a putea continua instrucțiunea acestor fii ai comunei. Interesant este faptul că școala este susținută de două fundații *Fundațiunea Aleman C. Mitrea* și *Fundațiunea Bucur Dancăș și soția*, dar și de oameni înstăriți, proprietari precum dl. Antan Frangos, dl. Petru Suroiu, care donează sume de bani elevilor ai căror părinți erau duși pe câmpul de luptă. De asemenea, pentru a se gospodări, în școală funcționa o cooperativă școlară, înființată cu trei ani în urmă, 1912 care aducea bani frumoși școlii. Pomul Crăciunului a luat naștere în anul 1909 și cu această ocazie, se distribuiau haine și cărți școlare elevilor silitori și cu purtare bună.

Situația aceasta a războiului nemulțumește locuitorii rășinăreni, care erau pe bună dreptate supărați din cauza lipsurilor care se simțeau adânc în acest loc. Criza personalului din învățământ aduce comasarea câtorva clase, astel încât dacă în anii trecuți clasele erau separate de băieți și fete, anul acesta școlar clasele se comasează. La clasa I băieți și fete - doamna învă. Aurelia Goga este înlocuită cu învă. Ioan Vidrighin (care între timp a fost eliberat de la miliție), din cauza faptului că doamna învă. are scarlatină. Clasa a II-a este comasată - băieți și fete și este condusă domnul învă. Emilian Dăncășiu, clasa a III-a comasată băieți și fete are ca învățător pe Bucur Sasu, clasa a IV-a băieți și fete este învă. Moise Frățilă, clasa a V-a și a VI-a băieți și fete este preluată de Șerban Cioran care predă și exercițiile gimnastice. Sarcina de a conduce corul școlii îi revine directorului. Cu toate că situația războiului devine tot mai apăsătoare și anul 1915 /1916 este unul esențial, când morții sunt tot mai mulți, dar cadrele didactice ale școlii nu uită să celebreze hramul școlii – de Sf. Andrei (29 noiembrie 1915) și se are în vedere starea tristă provocată de război. Pe data de 23 ianuarie 1916 într-o ședință extraordinară este anunțată încetarea din viață a ÎPS ahiepiscop și mitropolit Ioan Mețianu. Pentru a prezenta condoleanțele școlii se pregătește un program artistic, se arborează stindardul de doliu pe edificiul școlar care rămâne până după înmormântare – în ziua înmormântării se vor ține prelegeri și vor participa

toți membri corpului didactic. Durerea și întristarea cea mai mare provenea din faptul că tot mai mulți copii rămăneau orfani. Astfel, directorul Moise Frățilă prezintă în scris următoarea propunere care se vehicula în conștiința națiunii- în ședința din 27 ianuarie 1916: aceea de a se afilia ideii de a înființa un Orfelinat românesc, menit să adăpostească, să hrănească, să îmbrace și să dea o bună educație miilor de orfani „ai națiunii noastre rămași pe drumuri în urma acestui crâncen război actual”. Profesorii acceptă ideea, însă evenimentele care se derulează mai târziu nu va face posibilă realizarea dorinței care este îmbrățișată de toate cadrele didactice cu bucurie. Anul debutează și cu probleme mai dificile în rândul cadrelor didactice. Aurelia Goga se pensionase la începutul anului, dar este rechemată la școală ca să acopere lipsa învă. Ioan Vidrighin care este rechemat și el la arme prin ordinul de ministru din 4 februarie cu nr.14786.

Din protocolul ședinței din 29 noiembrie 1916 aflăm că parohul Maniu Lungu prezidează ședința deoarece despre directorul Moise Frățilă nu se știe nimic și toată lumea știe că a părăsit comuna. Adevărul se dezvăluie doar mai târziu, abia când Rășinariul este eliberat de sub jugul austro-ungar de români... De frica represiunilor maghiare, s-a refugiat în Vechiul Regat, în ajunul războiului. În timpul intrării României în conflict de partea Antantei, în 1916, securitatea maghiară a recurs la arestarea tuturor „complotiștilor” participanților la „șezători”, persoane mature și tineri din Ardeal”. Directorul este arestat.

Tot în această ședință se aduce la cunoștința profesorilor că Majestatea sa, Împăratul Francisc Iosif I a încetat din viață, iar în semn de doliu se trag clopotele la biserică. Se face cunoscut faptul că pe tron va urca moștenitorul său - majestatea sa Carol al IV-lea. În școală se instalează o nouă învățătoare Victoria Frățilă iar corpul didactic o primește cu plăcere dorindu-i sănătate și putere de muncă. Se notează și informația că în urma invaziei armatei dușmane din țara vecină în România - la școala noastră nu au fost pagube mari, doar câteva ferestre sparte și este specificat că nu se găsesc niciunde emblemele Ungariei în școală.

În singura ședință de consiliu ținută în 4 octombrie din anul 1917 se arată neajunsurile și împrejurările grele în care se trăiește și colectivul profesoral regretă trecerea timpuriei din această viață a învă. Șerban Cioran,

după ce slujește școala timp de 25 de ani și se distinge prin merite nepieritoare la învățătură, hărnicie neobosită dar și credință.

Ședința din data de 22 decembrie 1918 este edificatoare pentru contribuția rășinărenilor la unire. Preotul paroh Maniu Lungu își exprimă bucuria de a-l avea printre ei pe directorul Moise Frățilă, care fiind în comună în momentul în care armata română, Regimentul II de Vâlcea sub conducerea valorosului general Sava Dumitriu și a neîntrecutului viteaz colonelul Traian Moșoiu a ocupat Rășinari, i-a întâmpinat și le-a ținut discursul de primire în numele întregului popor de la noi. A fost însuflețit la culme pentru că s-a văzut ajuns deodată sub stăpânirea românilor mult așteptată, a fraților români. I-a primit cu brațele deschise și le-a promis că le va sta la dispoziția noilor „frați și stăpânitori”. Trebuie să înțelegem că directorul Moise Frățilă a refuzat să depună jurământul prin care trebuia să fie credincios regatului austro-ungar și atunci, în 1916 s-a refugiat în România ca să nu cadă de la început în mâinile dușmanilor. Reîntors din România, în Sibiu, fără a putea veni în comună- a fost arestat în prima zi a nașterii Domnului 25 decembrie 1916- și ținut în temniță timp de 10 săptămâni, apoi a fost dus la Cluj în 18 martie 1917 unde a fost judecat aspru pentru nesupunere – i s-au dat încă 12 ani pe lângă arestul preventiv Preotul Maniu Lungu subliniază că Bunul Dumnezeu n-a lăsat să se întâmple așa ceva sau să triumfe dorința dușmanilor, deoarece directorul a fost eliberat la 31 octombrie 1918: „Atotputernicul l-a redat postului său sănătos trupește și sufletește și are ferma credință precum că în în șirul lung al anilor ce i-a funcționat ca învățător sau director să fie la fel și în viitor, cu același zel, abnegațiune și dor de muncă, să conducă școala - cu adânc mai vârtos că de aici înainte- răsărindu-se soarele dreptății - nu vom avea alt neam de asupritori școlari, decât numai ROMÂNI!”

Cuvintele părintelui Maniu Lungu au fost ascultate cu multă luare aminte, fiind izvorâte din adâncul ființei sale. Este foarte plastic surprins momentul în procesul verbal prin metafora „din ochii tuturor ieșeau raze de bucurie, în acel moment de fericire și mândrie pentru întreg neamul românesc”. La sfârșitul expunerii toată lumea strigă puternic „Trăiască”, semn al respectului pentru cuvintele plăcute.

Tot în această ședință se citește o circulară prin care prezidiul comunică că în data de 28 noiembrie 1918 comitetul parohial a convocat o ședință, în care s-a discutat circulara, și că în urma declarațiunilor pe care le-au înaintat respectivii învă. Comitetului au fost niște discuții neplăcute față de învă. care au abzis, dar a domolit spiritele și cei care au semnat declarația Căliman, Sasu, Vidrighin, Dancăș vor fi rugați să-și reia posturile.

Oficiul Presbiterial din Sibiu trimite școlii o hârtie prin care se comunică faptul că în urma eliberării directorului Frățilă, acesta să fie reintrodus în funcție și să i se plătească salariul pe timpul arestului. Bunăvoința arătată de parohie îl face pe director să mulțumească. Foarte frumos afirmă: „Românismul a devenit o putere care are să impună lumii – România mare”. Directorul se numără printre dascălii care vor figura ca model de dragoste înaltă pentru patria România - un model de muncă care slujește școala de 35 de ani. În continuare, colegii dascăli îl felicită pe director pentru spiritul său și pentru că sunt onorați să lucreze cu un asemenea om. Se simt bucuroși pentru reîntoarcerea lui. Acest director, pe care Octavian Goga l-a avut învățător, rămâne un simbol al luptei pentru România mare. La finalul ședinței, directorul face împărțirea catedrelor pe clase și numește învățătorii pe fiecare nivel:

Corpul profesoral al Școlii Primare Conf. Gr.-or. din Rășinari

Președintele Comit. Paroh. - preot Maniu Lungu

Dir. Inv. Moise Frățilă

Cl. I baieti: învă. Bucur Sas (și corul școlii)

Cl. II baieti: învă. Ioan Vidrighin

Cl. III baieti: Dir. învă. Moise Frățilă

Cl. I fete: învă. Aurelia Goga

Cl. II fete: învă. Eugeniu Crăciun

Cl. III fete: învă. Victoria Frățilă (și lucrul manual)

Cl. IV mixtă: învă. Emilian Dancăș

Cl. V și VI mixtă: învă. T. Căliman (și grădăritul)

Limba maghiară la propunerea directorului se exclude total dintre obiectele de învățatură.

Totodată menționăm câteva din personalități marcante pentru Rășinari 1918: Octavian Goga, Eugen Goga, Aurelia Goga, Emilian Cioran, Ioan

Pinciu, Șerban Giurculeț, Iacob Ciucian, Ioan Muțiu, Ioan Ilcuș, Bucur Dancășiu, Eremia Dancășiu, Serban Cruceat, Bucur Lungu, Ioan Irimie Dancasiu, Col. Trăian Mosoiu.

„Marea Unire din 1918 a fost și rămâne pagina cea mai sublimă a istoriei românești. Măreția ei stă în faptul că desăvârșirea unității naționale nu este opera nici unui om politic, a nici unui guvern, a nici unui partid; este fapta istorică a întregii națiuni române.”¹³⁵

Credința românilor, eroismul, năzuința, tenacitatea, jertfa, ambiția și rațiunea au făcut ca acest vis să devină realitate. Să învățăm din faptele lor și să oferim urmașilor noștri o Românie demnă.

¹³⁵ Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*, p. 301.

Hotărîrea noastră.

Obștea poporului român din comuna Nășinari,
din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă
la iveală dorința ferbinte, ce însuflețește inima fiecărui Român, și declară,
că voința sa nestrămutată este:

Vom să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal, Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărîre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri, tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot, ce va înălța pururea pe fiii și nepoții noștri.

Aşa să ne ajute Dumnezeu!

Răsinari, la 14/27 Novembre 1918
(Locul și data)

(Locul și data)

[illegible]

Subscrierile

Maria Lungu
 not com.
 Emilia Cornea
 not com.
 Emil ^{not} ~~Tranasiu~~
 not.
 Mihaela ^{not} ~~fratila~~
 not.
 Ardenia Pina
 not com.
 Tesfir Caliman
 not com.
 Emilia Paucanu
 not com.
 Aurelia Popa
 not com.
 Victoria ^{not} ~~fratila~~
 not com.
 Eugen Brascu
 not com.
 Mariodora Clusca
 not com.
 Stela Tsdraila
 not com.

Joan Badila	Simion Ofner
Bucur Plonea	Aleman Luvoin 904
Ulie Noe	Bucur Lungu 448
Nicolae Eera	Monim Roca 634
Nicolae Ustura	Nicolae Poca 297
Joan Luvoin	Stavru. Ilii 416
Alman Dragoiu	Bucur Pelen 1402
Aleman Brote	Nicolae Muta
Aleman Drago	Dancasie Serban 1332
Bucur Huraubelen	Bucur Lungu 192
Nicolae Pylarean	Lungu. Papalaga 208
Bucur Poplaccan	Bucur Poca 522
Ion Dragomir	Borbaelha Manu 46
Bucur Lungu 695	Nicolae Fleschier 453
Andrei Misinger	Joan Lubinschi 553
Eotova Barar	Joan Tinea 369
Joan Frumari	Ionu Dyghes
Gierwin Aleman	Orion Raza
Nicolae Albu 574	Easilie Stora
Alman Udea	Nicolaie Bogdanu
Pater Udea 300	Serban Flouzy
Stan Bocila	Erasmia Dancasie
Thun Serban ju.	Manu Copru
Aleman Brote	Nicolae Seru
Mobasilu Toca	Bucur Pitariu
Joan Vădrighin 1384	Jacob Pitariu
Ion Păpăș	Alman Badila
Comern Thutir	Bucur Bogdan
Petrus Mitrea	Constantin Bogdan
Aleman Haster	
Bucur Vădrighin	
Joan Poplaccan	
Nasile Boiu	

Coman Cruciat	Nicolae Stancu
Teodor Bacilla	Grigorie Marin
Danu Cruciat	Basilie Capota x
Dr. Gheorghe Ierban	Marin Tolman
Gota Dan	Ioan Marin
Soravia Concan	Nicolae Poplăcean
Nicolae Băroa	Karole Fădighin
Nicolae Costicea	Nicolae Bratu
Star Fleschis	Petr Albu
Ion Găndariu	Petr Lungen
Don Jorja	Dan Severin
Bucur Bologhina	Elie Galea
Ion Tara	Petr Braghe
Aleman Gureciu	Costandri Petru x
Bratu Ioan	Nadu Vasilie
Naita Vasiliu	Iacobe Ilie
Iacob Gureciu	Coman Marin
Stanghe Ilie	Muntea Buon
Maniu Bontea	Gordan Iordache
Ciparu Nicolae	Stancu Marin
Nicolae Roman	Lora Niclarescu
Ion Bratu	Maniu Fleschin
Gadican Bucur	Muntea Ion
Nicolae Capota	Vasilie Gaita x
Iacob Martin	Ana Mitrea
Maniu Iskraici	Mariuta Iurciu
Ioan Ciocomea x	Fran Blomca x
Petrus Bologhina x	Ion Ciuparu
Petrus Ilie	
Ion Iragor	
Iacob Idralla	
Tomnescu Vasile	
Mogo Nicolae	

Vigantia Grece	But x Mitrea
Francis Barla	Joan Tasa
Jacob Vless	Joan Vighighin
Stanaa Costicica	x Mantra Suru
Joan Tudraile	x Petru Nitcu
Ord. Ana Vavrin	x Vintu Bencu
Maria Mii	Isacuta Bencu
Cojnelu Maria	Jonu Visconu
Mateonica Opresu	Lebanu Dura
Burona Borsanu	Jonu Mitrea
Maniu Miner	Vighighin Joan
Petru Brote	Coman stud
Caru Barea	Mitru Alaman
Dumitru Bucureli	Niculae Iroce
Bucur Duca	Jonu Tulcu
Opresu Man	Jonu Bencu
Bucur Man	Lebanu
Alman Vighighin	Jonu Duda
Coman Blesu	Petru Severin
Niculae Tudraile	Petru Severin
Bucur Suru	Coman C. Mitrea
Bucur Maglasu	Lebanu Dancu Al
Blesu Moniu	Petru Bencu
Jonu Vighighin	x Blesu Bencu
Bucur Vighighin	x Sora Bencu
	x Vighighin
	Jonu Vavrin
	Bucur Tudraile

Secuie Tane
Laru Lungu
Niculae Tolom
Coman Mitre

Giurca Brate
x Albu Petru

Marian Tescu

Petru Secu ien

Bucur Purnan

Bucur Purnan

Jacob Isdrache

Bucur Togan

Petru Dicu

Coman Togan

Coman Bratu

Toan Udrih

Coman Lepedatu

Dumitru Lepedatu

Bucur Badila

x Marian Coman

x Pecun dui

Petru Mitre

Hodrea Merga

Stamir Stefani

Comsica Lacu

x Lepu Dor

Toan Bucur

x Laru Tio

Coman Tatoru

Emil Pinciu

Toan Pinciu

Petru Pinciu

Severus Dor

Thomas Blau

Barb Pinciu

Bucur Mitre

Didrichs Constantin

Comsica Grebener

Coman Dor

Toan Pentia

Fleschur Mary

Fleschur Pet

Pinciu Dor

Petru Mitre

Didrichs Pavin

opra Librerie

Incubator

Dumitru Tancu

Comsica Tapalaga

Filip Tapalaga

Toan Badila

Straila Luroiu

Trăiască România mare!

Femeile din Răzîrnari.

Aurelia Coga	Mariara Răfălă
Elvira Ciovan	Victoria frătilă
Silvia Dancăsiu	inv.
Maria Dancăsiu	Stana Bratu
Dorina Dancăsiu	Maria Georgeta
Maria I. Vidrișliu	Stana Gheorghe
Lorita Pira	Ana G. Hysan
Stana I. Vidrișliu	Stana Lina
Stana P. Hysan	Maria A. Iugomari
Paraschiva I. Liciu	Maria A. Iugomari
Stana M. Vidrișliu	Maria A. Iugomari
Silvia Bărbulescu	Maria A. Iugomari
Stana Bratu	Maria A. Iugomari
Ureanu Matruș	Maria A. Iugomari
Paraschiva Bratu	Maria A. Iugomari
Ana Pitaru	Maria A. Iugomari
Maria Galca	Maria A. Iugomari
Stana Croconia	Maria A. Iugomari
Stana Bărbulescu	Maria A. Iugomari
Maria Vidrișliu	Maria A. Iugomari
Maria Drogomir	Maria A. Iugomari
Maria I. Stana	Maria A. Iugomari
Stana Iugomari	Maria A. Iugomari
Dorina Iugomari	Maria A. Iugomari
Ana Iugomari	Maria A. Iugomari
L. M. N. Vidrișliu	Maria A. Iugomari
Maria Iugomari	Maria A. Iugomari
Maria Iugomari	Maria A. Iugomari
Paraschiva Iugomari	Maria A. Iugomari
Maria Iugomari	Maria A. Iugomari
Dorina Iugomari	Maria A. Iugomari
Maria Iugomari	Maria A. Iugomari

Trosina Dragele
 Marta Cuciuc
 Stana Birsoiu
 Stana Bratu
 Isia Gyta
 Paraschiva Dancu
 Stana Fintura

Paraschia Gora	Stana Bontea
ellina Sosu	Ana Mitreoi
Gora Gurea	Maria Gora
Paraschia ellina	Paraschia Gora
Stana Bontea	Gura Gora
Gura Vădăraia	Măgăraș Gora
Paraschia Gura	Gura Gora
Gora Surp.	Dobra Măgăraș
Stana Săntiaș	Gora Dobra
Ana Măgăraș	Maria Dobra
Paraschia Măgăraș	Stana Palmas
Paraschia Fina	Gora Măgăraș
Dobra Măgăraș	Ana Măgăraș
Stana Măgăraș	Paraschia Măgăraș
Paraschia Măgăraș	111 Bontea
Stana Fina	Maria 111
Dobra Măgăraș	Gora Măgăraș
Stana Măgăraș	Ana Măgăraș
Paraschia Măgăraș	Gora Măgăraș
Stana Dobra	Maria Măgăraș
Dobra Fina	Dobra Măgăraș
Stana Fina	Gora Măgăraș
Gora Popăruș	Maria Măgăraș
Stana Gora	Gora Măgăraș
Stana Dobra	Maria Măgăraș
Paraschia Gura	Maria Măgăraș
Măgăraș Bontea	Maria Măgăraș
Ana Bontea	Maria Măgăraș
Stana Gora	Maria Măgăraș
Maria Bontea	Maria Măgăraș

# Ana Tincu	Margarita Topolicea
Sora Lungu	Ana Lungu
Silvia Dumbraviciu	Paraschiva Dumbraviciu
Sorita Dancu	Stanca Vidrighiu
Anita Dancu	Ana Pinciu
Sora C. Mitrea	Sorita Pinciu
Dobruța C. Mitrea	Ana Lungu
Sora Dragomir	Marioara Fratila
Dobruța Dragomir	Marioara Bucur
Dobruța Cance	Amalia Bucur
Sora Moșlău	Nucelia Bucur
Paraschiva Bonita	Opucanu Dorina
Stanca Vulcan	Marioara Dancu
Sora Duka	Ana Delia
Dobruța Vulcan	Marioara Dancu
Marioara Bana	Ana Lungu
Sora Lungu	Paraschiva Dumbraviciu
Dobruța Bana	Ana Mitrea
Sorita Moșlău	Paraschiva Dumbraviciu
Paraschiva Bana	Ana Pop
Dobruța Albu	Ana Pop
Stanca Topolicea	Shirley Pinciu
Ana Albu	Stanca Pop
Marioara Vidrighiu	Ana Doru
Sora Dancu	Marioara Doru
Ana J. Doru	Shirley Pop
Do. Wiconu	Sora C. Lungu
Ana Păcanel	Dobruța Sas
Ana Guskoi	Sora Căciutu
	Marioara Sas
	Dobruța Dumbraviciu
	Stanca Dumbraviciu

Wine Bowloghi no	Persono M. T. no
Delno Lusa	
Wine Lusa	
Stano Vito	
Wine F. m. h. d. l. e. n.	
Stano T. m. g. o. e.	
Stano B. l. o. s. o.	
Opesno F. m. h. d. l. e. n.	
Persono M. T. no	
Stano T. m. g. o. e.	
Stano T. m. g. o. e.	
Stano F. m. h. d. l. e. n.	
Stano M. T. no	
Stano E. r. e. t. u.	
Stano M. T. no	
Stano B. t. o. n. i. s.	
Stano B. t. o. n. i. s.	
Wine Bowloghi no	
Stano Bowloghi no	
Stano W. c. h. i. g. h. i. n.	
Opesno L. i. n. d.	
Wine Lusa	
Stano F. m. h. d. l. e. n.	
Stano L. i. n. d.	
Stano F. m. h. d. l. e. n.	
Stano F. m. h. d. l. e. n.	
Stano F. m. h. d. l. e. n.	
Delno E. r. e. t. u.	
Wine F. m. h. d. l. e. n.	
Opesno W. c. h. i. g. h. i. n.	
Stano B. t. o. n. i. s.	

Paraschiva Ciucian
Dobra Bogdan
Elena Ciucian
Dobra Mitrea
Ana Siman
Paraschiva Ciucian
Isea Ciucian
Dobra Bucuresel
Paraschiva Rosca
Ana Roman
Paraschiva T. Bratu
Magdalena Bratu
Bratu Ana
Miclăuș Lora
Miclăuș Paraschiva

Hotărârea noastră

Obștea poporului român din comuna Rășinari din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă la iveală dorința fierbinte, ce însuflețește inima fiecărui Român, și declară, că voința sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal, Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri, tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot, ce va înălța pururea pe fiii și nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Rășinari, la 14/27 noiembrie 1917

Subscrierile:

Maniu Lungu, paroh [*Preot, președinte al Reuniunii de înmormântare. A făcut parte din comitetul care administra fondul săracilor. În 1913 a fost președinte al Băncii Andreiana (institut de credit și economii).*] (Popa 2007, p. 136, 139, 212) / Emilian Cioran, preot [După absolvirea școlii confesionale din satul natal a urmat cursurile Gimnaziului de Stat și ale Institutului Teologic din Sibiu. În 1906 a fost hirotonit preot păstorind neîntrerupt până în 1924. S-a implicat în activitatea economică a satului, la inițiativa sa, în anul 1911, constituindu-se Reuniunea meseriașilor din Rășinari. În același an a înființat, cu sprijinul credincioșilor, Banca Andreiană, ocupând funcția de contabil până în 1924. În acel an a fost ales protopop al Sibiului, între 1930-1947 ocupând și funcția de președinte al Asociației Clerului „Andrei Șaguna” din Arhiepiscopia Sibiului. La propunerea rectorului Institutului Teologic din Sibiu, Nicolae Colan, a fost ales președinte al Reuniunii meseriașilor români din Sibiu, organizând în această calitate serbări și conferințe. În anul 1938 a urcat o nouă treaptă în ierarhia bisericească, Mitropolitul Nicolae Bălan numindu-l consilier mitropolitan. A îndeplinit concomitent și funcția de secretar al Fundației „Gojdu”.] (Păcurariu 2015, p. 569-572) / Emil Duncașiu, preot / Moise Frățilă, dir. școl. / Valeriu Pria, not. com. [*Notar comunal. Locotenent, la inițiativa sa a fost înființată Legiunea română, secția Rășinari.*] (Popa 2007, p. 58) / Teol Căliman, înv. [*Învățător. A făcut parte*

din comitetul director al Băncii Andreiana.] (Popa 2007, p. 212) / Emilian Dancășiu, inv. / Aurelia Goga [1856-1938 *Învățătoare, poetă, mama poetului Octavian Goga. A fost președinta Reuniunii femeilor române.*] (Popa 2007, p. 134) / Victoria Frățilă, inv. [A fost învățătoare la școala din sat, secretară a Reuniunii femeilor române.] (Popa 2007, p. 134) / Eugen Crăciun, inv. / Mărioara Muntean / Anița Izdrailă / Em. Bungărzan / P. Isdrailă / Mitea Aleman / Bucur Tincu / Bucur Sfraciuc / Tatomir Iliuțu / Ioanăș Secu / Maria Mitrea / indescifrabil / George Mitrea / Martin Nicolae / Martin Vasilie, prin Mitrea / Bucur Duca / Coman Costicea / Bucur Costicea / Petru Isdrailă / Ioan Bădilă / Bucur Dragomir / Ilie Maer / Bucur Blónca / Bucur Costicia / Coman Costicia / Nicolae Bera / Nicolae Motronea / Ioan Severin [A făcut parte din Legiunea română, secția Rășinari înființată la 12 noiembrie 1918.] (Popa 2007, p. 58) / Aleman Brote / Bucur Hurdubelea / Nicolae Poplăcean / Izdrilă Căzan / Aleman Drega / Ioan Fruman / Bucur Lungu [A făcut parte din comitetul director al Băncii „Andreiana”.] (Popa 2007, p. 212) / Stan Bădilă / Giurcoiu Aleman / Nicolae Albu / Andrei Mingea / Alaman Urdea / Alăman Bratu / Cotoară Bucur / Ilcuș Șerban junior / Aleman Bratu [A făcut parte din Legiunea română, secția Rășinari înființată la 12 noiembrie 1918.] (Popa 2007, p. 58) / Isdrailă Iacob [Comerciant de lână. A deținut și în Sibiu o prăvălie.] (Popa 2007, p. 208) / Coman Iliuțiu / Ioan Vidrighin [De numele său este legată electrificarea satului (1921-1922)] (Popa 2007, p. 63) / Ion Dragomir / Ioan Respopp. [În 1926 a încheiat un contract cu Ministerul Comunicațiilor care a vizat concesionarea transportului de călători și bagaje, precum și a poștei pe distanța Sibiu-Rășinari. În anul 1929 a deschis un restaurant în Piața Mare din Sibiu, la parterul actualei Case Albastre.] (Popa 2007, p. 209) / Aleman Bontea / Petru Mitrea / Pinciu Oprea / Ioan Poplăcenel / Bucur Vidrighin [A făcut parte din comitetul director al Băncii „Andreiana”.] (Popa 2007, p. 212) / Vasile Roșiu / Maniu Roșca / Aleman Suroiu / Bucur Lungu / Nicolae Muțiu / Nicolae Voicu / Dancășiu Serban / Ilcușiu Ilie [A făcut parte din Legiunea română, secția Rășinari înființată la 12 noiembrie 1918.] (Popa 2007, p. 58) / Bucur Lungu / Comșia Tapalagă / Bucur Pinciu [A fost consilier comunal în anul 1910.] (Popa 2007, p. 221) / Barbăalbă Maniu / Nicule Fleschinu / Ioan Lubinschi / Ioan Pinciu [A făcut parte din comitetul care administra fondul săracilor. În 1921 a fost ales președinte al Societății cooperatiste „Rășinăreana”.] (Popa 2007, p. 139, 210) / Toader Henghea / Cucu Lazăr / Vasilie Stoica / Nicolae Bogdan /

Serban Ilcuș / Eremia Dancașiu / Maniu Căpruță [*A făcut parte din Legiunea română, secția Rășinari înființată la 12 noiembrie 1918.*] (Popa 2007, p. 58) / Nicolae Secu / Bucur Pitariu / Iacob Pitariu / Maniu Bădilă / Ioan Bogdan / Constantin Bogdan / Danu Cruciat / Teodor Băcilă / Ioan Cruciat / Dan Goția / Serban Drăgoiu / Severin Coman / Stan Fleschin / Nicolae Costocea / Niculaie Băra / Bucur Bozdoghină [*A făcut parte din Legiunea română, secția Rășinari înființată la 12 noiembrie 1918.*] (Popa 2007, p. 58) / Aleman Giurcoiu / Ion Candin / Ion Iona / Iosif Tara / Gheorghe Ilie / Iacob Giurcoiu / Bratu Ioan / Naiță Vasilie / Ciupar Nicolae / Maniu Bontea / Nicolae Roman / Ioan Bratu / Nicolaie Capotă / Sădean Bucur / Opria Ciorăniel / Drăgoi Ionu / Iacob Martin [*A făcut parte din Legiunea română, secția Rășinari înființată la 12 noiembrie 1918.*] (Popa 2007, p. 58) / Petru Ilcuș / Maniu Isdrailă / Ioan Cioconea / Petru Bozdoghină / Ion Drăgoi / Iacob Izdrailă / Domnescu Vasile / Moga Nicolae / Serbănoiu Maniu / Vasile Capătă / Marin Aleman / Ioan Marin / Nicolae Poplăcean [*A făcut parte din Legiunea română, secția Rășinari înființată la 12 noiembrie 1918.*] (Popa 2007, p. 58) / Niculaie Bratu / Manole Vidrighin / Petru Alboiu / Dan Severin / Ilie Galea / Bucur Lungoiu / Constandin Blezu / Dragoe Petru / Radu Vasiloiu / Iacob Iliu / Coman Ilcușiu / Muntean Bucur / Boghan Iordache / Tincu Maniu / Sora Miclăușiu / Maniu Fleschin / Muntoiu Ion / Vasile Nașca / Ana Mitrea / Măriuța Suroiu / Ion Bloanca / Stan Ciupariu / Vizantie Grecu / Băncilă Radu / Iacob Iliu / Stană Costicea / Ioan Isdrailă / văd. Ana Severin / Ilcușiu Ioan / Cojenel Maniu / Motronea Oprea [*A făcut parte din Legiunea română, secția Rășinari înființată la 12 noiembrie 1918.*] (Popa 2007, p. 58) / Bucur Bîrsan / Maniu Minea / Petru Brote / Nicolae Topîrceanu / Bucur Duca / Dumitru Bucurel [*A făcut parte din Legiunea română, secția Rășinari înființată la 12 noiembrie 1918.*] (Popa 2007, p. 58) / Oprea Micu / Bucur Micu / Aleman Vidrighin / Coman Blezu [*A luptat pe front în Primul Război Mondial. În 8 iunie 1932 a fost decorat cu medalia „Ferdinand I” în cadrul unei ceremonii desfășurate la Sibiu.*] (Popa 2007, p. 52) / Nicolae Vidrighin [*Până în anul 1915 a ocupat funcția de președinte al fondului destinat săracilor.*] (Popa 2007, p. 139) / Bucur Suroiu / Bucur Măglașu / Blezu Maniu / Ioan Vidrighin / Coman Vidrighin / Bucur Muțiu / Ioan Sasu / Ioan Vidrighin / Mintean Savu / Notar Petru / Iliuțiu Bucur / Bratu Radu / Ioana Vulcan / Serban Duca / Ion Mitrea / Vidrighin Ioan / Ciucian Vlad / Mitrea Aleman / Nicolae Droc / Ioan Vulcan / Fîntînă Bucur / Serb Severin / Petru Severin / Petru Severin / Iosiv

Dudașiu / Coman C. Mitrea / Serban dancașiu Al. / Petru Mura / Blezu Bucur / Fara Radu / Neagu Nicolae / Ilie Văcaru / Băncilă Izdrailă / Niculae Adam / Secuiu Ion / Savu Lungu / Secuiu Bucur / Coman Mitrea / Giurca Bratu / Albu Petru / Bucur Fruman senior / Bucur Fruman jun. / Maniu Secu / Petru Secu / Iacob Izdrailă / Bucur Șogan / Petru Drocu / Coman Șogan / Coman Bratu [*A luptat pe front în Primul Război Mondial. În 8 iunie 1932 a fost decorat cu medalia „Ferdinand I” în cadrul unei ceremonii desfășurate la Sibiu.*] (Popa 2007, p. 52) / Ioan Vidrighin / Coman Lapadatu / Dumitru Lapadatu / Bucur Bădilă / Marin Coman / Secuiu Dan / Pătru Mitrea / Hodrea Neagoe / Alăman Stefănuță / Comșie Săcuiu / Ioan Bucurel Rumânia Mare / Lepșia Ion / Emil Pinciu / Ioan Pinciu [*A luptat pe front în Primul Război Mondial. În 8 iunie 1932 a fost decorat cu medalia „Ferdinand I” în cadrul unei ceremonii desfășurate la Sibiu.*] (Popa 2007, p. 52) / Petru Pinciu / Scurtu Ion / Koman Blezu / Barb Pinciu / Bucur Mitrea / Vidrighin Constantin / Comșie Grebenea / Fleschin Man / Coman Droc [*A făcut parte din comitetul director al „Băncii Andreiana”.*] (Popa 2007, p. 212) / Ioan Rentia / Fleschin Șerb / Pinciu Iosif / Petru Mitroiu / Bozdoghină Savu / Bucur Sasu / Oprea Vidrighin / Dumitru Țincu / Tapalagă Comșie / Tapalagă Filip / Ioan Bădilă / Izdrailă Suroiu / Coman Tătoiu / Savu Ilie / Faur Ion [*A făcut parte din Legiunea română, secția Rășinari înființată la 12 noiembrie 1918.*] (Popa 2007, p. 58) / Mitroiu Ion / Ion Sasu / Ion Băncilă / Petru Băncilă / Măglășel Bucur / Oprea Boșia / Mani Cotoră / Podariu maniu / Răspop Serban / Tincu Nicolae / Bucur Bora / Maniu Bozdoghin / Roșiu Bucur / Pinciu Emanuel / Bucur Barbăalbă / Capătă Vasile / Secuiu Ion / Petru Vidrighin [*A făcut parte din comitetul director al „Băncii Andreiana”.*] (Popa 2007, p. 212) / indescifrabil / Maniu Oprea / Blezu Blezu / Aleman Bloț / Aleman Muțu / Bucur Poplăcian / Minea Dan / Bucur Tincu (Drumaru) / Ciucian Iacob / Man Capruția / Nicolae Capruția / Pinciu Iosif / Crețiu Coman / Lungoiu Vasile / Stan Droc / Mariuțiu Ion

Femeile din Rășinari

Aurelia Goga / Elvira Cioran / Silvia Dancășiu [*A ocupat funcția de controlor în cadrul Reuniunii femeilor române.*] (Popa 2007, p. 134) / Maria Dancășiu [*A făcut parte din comitetul de conducere a Reuniunii femeilor române. A înființat în anul 1909, alături de soțul său, o fundație pentru ajutorarea*

elevilor săraci.] (Popa 2007, p. 140) / Dorina Er. Dancășiu / Maria I. Vidrighin / Iovița Pria / Stana D. Vidrighin / Stana B. Giurcoiu / Paraschiva I. Giurcoiu / Dobra M. Vidrighin / Sabin Bozdoghină / Stana Onețu / Opreana Motronea / Paraschiva Bontea / Ana Pitaru / Maria Salca / Stana Ciocone / Floarea Bortoabă / Mărina Vidrighin / Mărina Dragomir / Maria Notariu / Stana Sfraciog / Opreana Tapalagă / Ana I. Lucian / Sora N. Vidrighin / Marina Duca / Stana B. Bratu / Paraschiva Albu / Maria G. Sasu / Dobra Blezu / Maria Bratu / Marioara Frățilă / Victoria Frățilă înv. / Stana Bratu / Maria Giurculețiu / Stanca Giurculețiu / Ana G. Ștefănuță / indescifrabil / Maria A. Dragoman / Mariuța Iliuțiu / Paraschiva Bozdoghină / Stana Bîrza / Ana Blezu / Paraschiva Blezu / Mărina Iac / Stanca Ihora / Stanca Ihora / Dobra Cruciat / Sora Bloțu / Ana Bloțu / Paraschiva Fruma / Stanca Bozdoghină / Stana Roșca / Ana Tăbală / Sora Bratu / Ana Muntean / Măriuța Tincu / Ana Bungărzan / Stanca Bratu / Opreana Ștefănuță / indescifrabil / Stana Galea / Paraschiva Lac / Măriuța Moga / Dobra N. Crăcea / Sora P. Crăcea / Dobra Sărilă / Ana Pleșea / Ilinca Drăguiu / Stana Frumoiu / Mărie Ștefan / indescifrabil / Ana Vidrighin / Stana Vidrighin / Ana Vidrighin / Eva Vidrighin / Ana Blezu / Ana Iliu / Ana Vidrighin / Opreana Iliuț / Bucura Honcu / Măria Mitrea / Poplăcian Ana / indescifrabil / Sora Cojenel / Brumărean Maria / Dobra Oprean / Brumărean Dobra / Paraschiva Cotoară / Sora Cotoară / Sora Crețu / Ana Crețu / Ana Cierciu / Sora Vedrean / Opreana Ștefănuță / Elena Cogenelu / Sora Galea / Ana Cotoară / Stanca Todosie / indescifrabil / Maria Iulițiu / Isia Bădilă / Ana Bradu / Stanca Fruman / Ana Capătă / Măria Iliuțiu / Dobra Obîrșie / Stanca Blezu / Măriuța Blezu / Stanca Blezu / Mărina Obîrșie / Ana Ștefănuță / Mărina Muntean / Stanca Opria Burnia / Sora Sădeanu / Sna Iliu / indescifrabil / Ana Muntean / Ana Iliuț / Stana Bogdan / Sora Bogdan / Paraschiva Mițiu / Stana Sintion / Măria Vidrighin / Cojenel Ana / Paraschiva Balotă / Cîrstea Sora / Paraschiva Crăcea / Floare Grozav / Crețu Mărina / Ana Vulcan / Dobra Serb / Dobra Muntean / Maria Muțiu / Paraschiva muțiu / Sora Crețoiu / Floare Crețoiu / Sora Crețoiu / Măriuța Fleschin / indescifrabil / Ana Muțiu / Opreana Bratu / Sora Ștefănuță / Sora Bunea / Elena Bunea / Ana Ștefănuță / Sora Vidrighin / Măria Tichindelean / Ana Tichindelean / Stanca Poplăcean / Măriuța Băra / indescifrabil / Sora Marin / Paraschiva marin / Dobra Tincu / Măria Oprea / Stanca Duca / Ana Bungărzan / Ioana Albu / Sora Bratu / Bogdan Stanca / Cotoară Măria / Ana Fruman / Stana Sogan / Paraschiva Cotoară / Sora Crețu

/ Măriuța Crețu / Sora Bratu / Stana Fruman / Opreana Simon / Sora Simon /
 Sora M. Grebenea / Stana Izdrailă / Ana Guscoiu / indescifrabil / Stana Goța
 / Stanca Vidrighin / Măruța Cruciat / Paraschiva Ștefănuță / Ana Bontea /
 Stana Vidrighin / Ana Poplăcean / Stana Bozdoghină / Sora Bratu / Stana
 Bîrsan / Frosina Dragoe / Isia Capătă / Paraschiva Savu / Stana Fîntînă /
 Paraschiva Lacu / Măria Sasu / Sora Ciocănea / Paraschiva Marin / Nuța
 Bontea / Pria Vidrighin / indescifrabil / Sora Severin / Stanca Simtion / Ana
 Măniuțu / Paraschiva Măniuțu / Paraschiva Tincu / indescifrabil / Stana
 Roman / Paraschiva Roman / Stana Oneț / Dobra Frumoiu / Stanca Tincu /
 Sora Poplăceanu / Stana Sasu / Nuța Dragomir / Paraschiva Gîța / Magdalina
 Bădilă / Ana Roman / Stanca Lac / Maria Căpruța / Stana Bontea / Ana Mitrea
 / Măria Sasu / Paraschiva Lacu / Genica Lacu / Măriuța Capătă / indescifrabil
 / Dobra Mîțoiu / Sora Duca / Măria Dondoaie / Stanca Balmoș / Sora
 Strîmbeana / Ana Ștefănuță / Paraschiva Cruciat / Paraschiva Băra / Stanca
 Băra / Sora Ciocănea / Stana Ștefănuță / Ana Crăcea / Măria Severin / Isa
 Dragomir / Sora Chioran / Măria Hoadrea / Dobra N. Fleschin / Floarea
 Zmunchin / Mărina Zmunchin / Sora C. Droc / Opreana Hoadrea / Ana
 Droc / Măria Micu / Stana Micu / Mărina Drocătoaie / Ana Roman / Sora
 Roman / Stanca Fleschin / Stanca Condoiu / Stanca Mărin / Măria Mărin /
 Constanța Mărin / Ana Balotă / Ana Tincu / Sora Lungu / Silvia Dancășiu /
 Sorița Pria / Anița Droc / Sora Mitrea / Dobruța C. Mitrea / Sora Drăgoiu /
 Dobra Drăgoiu / Dobra Oancea / Sora Măglașiu / Paraschiva Bontea / Stanca
 Vălean / Pria Duca / Dobra Vulcan / Măriuța Băra / Sora Lungoiu / Dobra
 Băra / Paraschiva Băra / Dobra Albu / Stana Tapalagă / Ana Alboiu /
 Margalina Vidrighin / Sora Băncilă / Ana I. Droc / Ilie Văcariu / Ana
 Poplăcenel / Ana Giurca / Mărgălina Costicia / Ana Omotă / Paraschiva
 Dancășiu / Stana Vidrighin / Ana Pinciu / Dobra Blezu / Ana Lungu /
 Marioara Frățilă / Maria Bucur / Amalia Bucur / Aurelia Bucur / Opreana
 Secuiu / Mărina Secuiu / Ana Secuiu / Mărina Sas / Ana Lungu / Paraschiva
 Lungu / Ana Mitrie / Paraschiva Mitrie / Ana Pop / Ana Pop / Stana Săcuiu
 / Elena Preda / Sora Lungu / Dobra Sas / Sora Cruciatu / Marina Secui / Dobra
 Bucinelu / Stanca Fara / Ana Bucurel / Paraschiva Mitrea / Paraschiva
 Dragomir / Stana Severin / Sora Vidrighin D. / Maria Vidrighin / Stana
 Lupinschi / Stana Costicea / Ana Costicea / Mărie Băcilă / Stana Grecu /
 indescifrabil / Sora Suroiu / Măriuța Minea / Sora Mitrea / Măria Mitrea /
 Ana Mitrea / Măriuța Pițan / Mărina Narta / Ana Narta / Dobra Băncilă / Sora

Miclăușiu / Sora Fleschin / Ana Cotoară / Ana Frîncu / Stana Hoadrea / Maria Dragomir / Stana Bortoabă / Sora Motronea / Emilia Motronea / Ana Zmunchin / Măria Pascu / Măriuța Roșoiu / Mărie Oprișiu / Margalina Oprișor / Dobra Tapalagă / Stanca Băncilă / Măria Băncilă / Dobra Bratu / Stanca Bratu / Paraschiva Bratu / Stana Severin / Stana Barbăalbă / Măria Barbăalbă / Paraschiva Muntean / Stanca Pinciu / Ana Galea / Stanca Barbăalbă / Stana Mitruț / Măria Cruciatu / Dobra Bratu / Pria Fara / Ana Poplăcean / Ana Brezu / Stanca Isdrailă / Sora Suroiu / Dobra Căzan / Sora Ștefănuță / Ișa Căzan / Ana Săcui / Ana Isdrailă / Ana Fleschin / Sora Martin / Ana Martin / Ana Fleschin / Ana Urdea / Ișa Săcui / Sora Săcui / Ana Mîțu / Stanca Iliu / indescifrabil / Floare Lungu / Stanca Mîțu / Stanca Bocan / Maria Poplăcean / Ana Căzan / Stanca Ilcuș / Măria Sasu / Mărina Căzan / Ana Ghioi / Stana Ilcușiu / Ana Bleziu / indescifrabil / Măriuța Dragoe / Stana Dragoe / Ana Căzan / Ana Drăgoiu / Marina Mitrea / Sora Șerban / Pria Grama / Stana Capătă / Măria Mălaiu / Elena Motan / Măriuța Ilinca / Paraschiva Vasiliu / Dobra Mitrea / Sora Tichindelean / Sora Oprea / Măria Fleschin / Ana Drăgoiu / Ana Capătă / Ana Ihora / Dobra Ștefănuță / Opreană / Ana Vasiliu / Ana Oancea / Măria Oancea / Ana / Paraschiva Lungu / Paraschiva Drăgoiu / Stanca Moțiu / Ana Bratu / Ana Ihora / Ana Mitrea / Ana Albu / Măriuța Pisteu / Măriuța / Stana Drăgoiu / Ana Pitariu / Măriuța Vidrighin / Sora Bozdoghină / Stanca / Măriuța Păcurariu / Măriuța Pitariu / Mărie Bozdoghină / Dobra Sasu / Măria Sasu / Stanca Noiță / Măria Tichindelean / Stanca Dragoe / Stana Bleaza / Opreana Tichindelean / Paraschiva Ilcuș / Sora Ilcuș / Stana Ilcuș / Stana Tichindelean / Stana Mitrea / Sora Crețu / Sora Mîțu / Ana Pitariu / Stana Pitariu / Măria Bozdoghină / Stana Bozdoghină / Ana Vidrighin / Paraschiva Iluț / Măria Susan / Ana Pinciu / Stana Sărilă / Ana Fîntînă / Dobra Capătă / Mărie Poplăcean / Opreana Vidrighin / Stanca Bratu / Frosina Mitrea / Paraschiva Ciucian / Dobra Bogdan / Floarea Giurcoiu / Dobra Mitrea / Ana Siman / Paraschiva Giurcoiu / Ișa Giurcoiu / Dobra Bucurel / Paraschiva Roșca / Ana Roman / Paraschiva D. Bratu / Magdalena Bratu / Bratu Ana / Miclăuș Sora / Miclăuș Paraschiva.

Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu, Colecții Speciale, C. XXVII/37.

Credențional

Subscrier primărie și sfat național, din comuna Rășinari, prin această, adeverește că în adunarea ținută la 24 nov. 1918 s'a ales ca delegat la adunarea națională din Alba Iulia pe se va ținea în 1 Decembrie n.c. - preotul de aici Emilian Cioran, care se reprezintă comuna cu vot decisiv, eventual să ia parte și la alte adunări ce vor ținea în chestie națională.

Dat în Rășinari, la 24 noiembrie 1918

Înălțate noastră ca martori:

Ioan Hidrigli
Em. Iugărescu

Emilian Cioran
not.

Serban Hecusy
Gheorghe Gheorghe
primar
Serban Cuciuc

Credențional

Subscrisa primărie și Sfat Național din comuna Rășinari, prin aceasta, adeverește că în adunarea ținută la 27 noiembrie st.n.c. s-a ales ca delegat la Adunarea Națională din Alba Iulia ce se va ține în 1 decembrie n.c. - preotul de aici Emilian Cioran, care se reprezintă comuna cu vot decisiv, eventual să ia parte și la alte adunări ce se vor ține în chestie națională.

Dat în Rășinari la 27 noiembrie [1]918

Înaintea noastră ca martori:

Ioan D. Vidrighin

Em. Bungărzan

Valeriu Pria

not[ar]

Șerban Ilcușu

Isdraila Iacob

primar

Șerban Cruciat

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia.¹³⁶

¹³⁶ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. III, f. 360.

Credențional

Subscriu primărie și sfat național, din comuna Rășinari, prin aceasta, adeveresc, că în adunarea ținută la 27 nov. st. n. c. s-a ales ca delegat la adunarea națională, din Alba-Iulia, a se va ține în 1 Decembrie ne locuitorul, de aici Eremia Dancășiu Nr. 808, care se reprezintă comuna, cu vot decisiv, eventual și în parte și la alte adunări ce se vor mai ține în chestie națională.

Dat în Rășinari, la 27 noiembrie n. 1918

Înaintea noastră ca martori:

Youn Widrigly
Em. Bugarra

Attestăm
not.

Serban Hesus
Gheorghe Jacob
primar

Sierbon Cuciari

- 1215 -

Credențional - Rășinari, 27 Noiembrie 1918.

Delegat: Eremia Dancășiu (Dancăș).

(Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. III, f. 359.)

Credențional

Subscrisa primărie și Sfat Național din comuna Rășinari, prin aceasta, adeverește că în adunarea ținută la 27 noiembrie st.n.c. s-a ales ca delegat la Adunarea Națională din Alba Iulia ce se va ține în 1 decembrie n.c. - preotul de aici Eremia Dancășiu, care se reprezintă comuna cu vot decisiv, eventual să ia parte și la alte adunări ce se vor ține în chestie națională.

Dat în Rășinari la 27 noiembrie 1918

Înaintea noastră ca martori:

Ioan D. Vidrighin

Em. Bungărzan

Valeriu Pria

not[ar]

Șerban Ilcușu

Isdraila Iacob

primar

Șerban Cruciat

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia.¹³⁷

¹³⁷ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. III, f. 359.

Comitetul Reuniunii femeilor române gr.or. din
Rășinari, trimite ca delegați la adunarea națională
ce se va ține în 18 Noiembrie n.r. la Alba Iulia pre-
sidentă Dna Aurelia Goga și membră de comitet Soră
C. Mitrea.

În sedința comitetului reuniunii, ținută la Hodor. nr.
Rășinari, 15 Noiembrie 1918.

Aurelia Goga,
pres. reuniunii fm.

[Credențional]

Comitetul Reuniunii femeilor române gr[eco] or[ientale] din Rășinari, trimite ca delegați la adunarea națională ce se va ține în 18 noiembrie st. v. la Alba Iulia pre prezidenta dna.

Aurelia Goga și membra de comitet Sora C. Mitrea.

Din ședința comitetului reuniunii ținută la 14 no[iembrie] st. v.

Rășinari, 15 noiembrie 1918

Aurelia Goga
pre[ședinta]reuniunii fem[eiilor]

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. ¹³⁸

¹³⁸ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. I, f. 505.

Credențional

Subscribul prin această poartă că „Reuniunea
Meseriașilor din Rășinari” a ales la marea adunare
națională din Alba-Iulia ce se va ține în 1 Decembrie c.
ca delegat al său pe măiestrul pleșci Șerban Cruciat
Hegor, care se reprezintă susnumita Reuniune cu vot decisiv
eventual să ia parte și la alte adunări ce se vor ține în
chestie națională.

Dat în Rășinari, la 30 Noiembrie 1918

Jaui nter marta ca marton:

Em. Fungorau
Gremia Dancașing

Emilian Ciocanu
președinte

Credențional

Subscrisul, prin aceasta, adeveresc că „Reuniunea meseriașilor” din Rășinari a ales la Marea Adunare Națională din Alba-Iulia ce se va ținea în 1 Decembrie c. ca delegat al său pe maestrul de aici, Șerban Cruciat, nr. 901, care să reprezinte sus-numita Reuniune cu vot decisiv, eventual să ia parte și la alte adunări ce se vor ținea în chestie națională.

Dat în Rășinari, la 30 noiembrie 1918.

Înaintea noastră ca martori

Em. Bungărzan,
Eremia Dancașiu

Emilian Cioranu
președinte

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia.¹³⁹

¹³⁹ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. I, f. 925.

Credențional

Subscribul, prin aceasta adeveresc că, Reuniunea
Meseriașilor din Rășinari a ales la marea adunare na-
 țională din Alba-Iulia ce se va ține în 1 Decembrie n.
 a.c. ca delegat al său pe maestrul, de aici Serban Ilcușiu
 Nr. 1388, care se reprezintă susnumita Reuniune cu vot decisiv
 eventual să ia parte și la alte adunări ce se vor mai ține
 în chestie națională.

Dat în Rășinari, la 30 Noembrie 1918

Înaintea noastră ca martori:

Eremia Damasini
 Ioan Nădragli

Emilian Ciocăluș
 președinte.

Credențional

Subscrisul, prin aceasta, adeveresc că „Reuniunea meseriașilor” din Rășinari a ales la Marea Adunare Națională din Alba-Iulia ce se va ținea în 1 Decembrie c. ca delegat al său pe maestrul de aici, Șerban Ilcușiu, nr. 1388, care să reprezinte sus-numita Reuniune cu vot decisiv, eventual să ia parte și la alte adunări ce se vor ținea în chestie națională.

Dat în Rășinari, la 30 noiembrie 1918.

Înaintea noastră ca martori

Em. Bungărzan,
Eremia Dancașiu

Emilian Cioranu
președinte

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. ¹⁴⁰

¹⁴⁰ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. I, f. 927.

Credentional

Subscribul, prin aceasta adeveresc că „Reuniunea Meseriașilor” din Rășinari a ales la marea adunare națională din Alba-Iulia ce se va ține în 1 Decembrie n. a. c. ca delegat al său pe măiestrul de aici Bucur Lungu Nr. 192. care se reprezintă susnumita Reuniune cu vot decisiv eventual să ia parte și la alte adunări ce se vor mai ține în chestia națională.

Dat în Rășinari, la 30 Noembrie n. 1918

Înaintea noastră ca martori:

Ernie Dancesing
Joan Widingli

Emilian Ciorău
președinte.

807-

Credentional - Reuniunea meseriașilor români din Rășinari, 15/28 Noiembrie 1918.
Delegat: Șerban Ilcușiu.
(Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. I, f. 929)

Credențional

Subscrisul, prin aceasta, adeveresc că „Reuniunea meseriașilor” din Rășinari a ales la Marea Adunare Națională din Alba-Iulia ce se va ținea în 1 Decembrie c. ca delegat al său pe maestrul de aici, Bucur Lungu, nr. 192, care să reprezinte sus-numita Reuniune cu vot decisiv, eventual să ia parte și la alte adunări ce se vor ținea în chestie națională.

Dat în Rășinari, la 30 noiembrie 1918.

Înaintea noastră ca martori

Em. Bungărzan,
Eremia Dancașiu

Emilian Cioranu
președinte

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. ¹⁴¹

¹⁴¹ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. I, f. 929.

Credințional

Reuniunea de muzică și cântări din Câmpuri-Surdac (tim-peny-Surdac) în adunarea sa ținută la 14/27 Noembrie 1918 cu una-nimitate de voturi a încredințat pe prez. Ion Dudoiu și ling. Nicolae Crețu să o reprezinte la Adunarea Națională a românilor din Ungaria și Transilvania convocată pe 18 Nov. (1 Dec.) a. c. în Alba-Iulia.

Drept ce susnumitul delegat a fost prin această autorizație a lui parte cu vol. deciziv la Adunarea Națională română convocată de Marele Stat al Națiunii Române din Ungaria și Transilvania precum și la alte adunări naționale ce vor mai fi convocate în decursul anului acestuia ori în anul următor și să contribuie cu votul lor la decidera asupra sortii victorie a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Banatul Timisau.

Dat în Câmpuri-Surdac, din Adunarea Reuniunii de muzică și cântări ținută la 14/27 Noembrie 1918.

Nicolae Crețu
notar

Ion Dudoiu
președinte

Bărbați de încredere:
Coste Ale Crețu
Petre Josif

Credențional

Subsemnații adevărim, că dl. Ștefan Duca, ul. tip.
 în Sibiu este emis din partea mai jos indicatei corporațiuni
 ca delegat al ei în Marea Adunare Națională Română, ce se va ~~convoca~~ ^{întâmi} în Alba Iulia
^{la 15 Decembrie a.c.} ~~acest an~~ și în alte Mari Adunări Naționale Române, cari eventual se vor mai
 ține în decursul anului următor. Reuniunii sodalilor români din Sibiu
 Dat din întunirea ținută în Sibiu la ziua
 de 27 Noembrie 1918.
 Pentru Reuniunea sodalilor români din Sibiu

Vic. Fortalea
 Presedinte

[Signature]
 notari

Ioan Hănuș

Feder Holdeberg

bărbați de încredere

bărbați de încredere.

813-

Credențional - Reuniunea sodalilor (meseriașilor) români din Sibiu, 15/28 Noiembrie 1918.
 Delegat: Ștefan Duca, năcut în Rășinari
 Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. I, f. 943)

Credențional

Subsemnații adeverim că dl. Ștefan Duca, cul[egător] tip[ograp] în Sibiu, este esmis din partea mai jos indicatei corporațiuni ca delegat al ei în Marea Adunare Națională Română, ce se va ținea în Alba Iulia la 1 decembrie n. c., și în alte mari adunări naționale române, care eventual se vor mai ținea în decursul anului următor.

Dat din întrunirea Reuniunii sodalilor români din Sibiu, ținută în Sibiu la ziua de 27 noiembrie 1918.

Pentru „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”.

Vic. Tordașianu
Președinte

Ștefan Duca
notar

Bărbați de încredere:
Ioan Stanciu
Teodor Moldovan

Rîu Sadului - participanți la Marea Unire

Profesor Georgeta Maria Cîndea
Profesor Maria Cristina Vulcan

Într-un peisaj de poveste, între Munții Cindrel și Munții Lotrului, de-a lungul râului Sadu se află o comună pastorală, în care obiceiurile străvechi se păstrează încă de când s-au așezat aici primii locuitori.

Istoria localității Rîu Sadului începe conform însemnărilor din Cartea Istorică a Comunei încă de la 1600, însă prima atestare oficială a comunei se situează undeva între anii 1726 și 1750, când s-au așezat pe aceste meleaguri primele familii de rășinari.

În timpul „marei războaie”, locuitorii comunei Rîu Sadului au participat la confruntările militare. La Marea Adunare de la Alba Iulia au participat din partea localității primarul din acea vreme și preotul satului.

Ioan Cîndea - senior s-a născut în comuna Rîu Sadului în anul 1851, iar din 1902 și până în momentul în care a trecut la cele sfinte, 1926, a condus localitatea ca primar. A muncit alături de consăteni la construirea drumului din sat, pentru a fi folosit de căruțe și alte vehicule. Așa cum se precizează în Cartea Comunei, a fost primar într-o perioadă dificilă de aceea nu a putut avea și alte mari realizări.

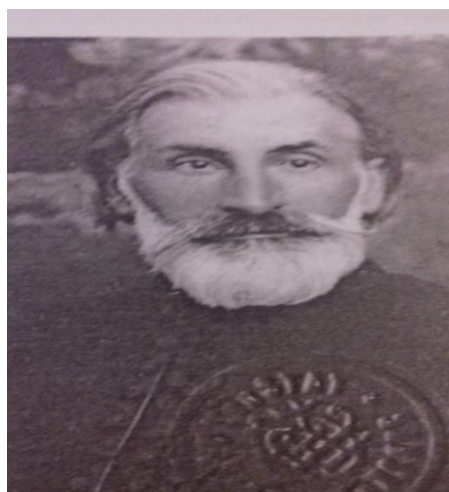
Preotul Ioan Marin s-a născut în comuna Rășinari la 8 mai 1864 (părinții Stan Marin și Stanca Marin, născută Cioran) și a murit la data de 4 ianuarie 1943. Și-a început studiile în satul natal Rășinari - școala primară confesională, urmând la Sibiu – gimnaziul unguresc de stat, terminând în 1889 Seminarul Andreian din Sibiu. În perioada 1888-1897 a fost învățător la școala din Rășinari alături de Aurelia Bratu, mama poetului Octavian Goga. Din 1897 și până în 1941 a slujit ca preot paroh în parohia Rîu Sadului, în această perioadă desfășurând și activitate de învățător așa cum rezultă din scriptele arhivei Școlii din Rîu Sadului.

În anii primului război mondial preotul Ioan Marin, alături de oamenii săi de încredere – vice-primarul Ioan Cîndea, senior, cantorul bisericii – Nicolae Poplăcean, vice-notarul Ioan Mafteiu, a sprijinit foarte mulți tineri

să treacă Carpații prin Vama Cucului, direct peste munte de-a lungul Pârâului Cailor spre Voineasa, pentru a se sustrage obligațiilor militare impuse de statul ungar. A condus trupele românești eliberatoare spre Rășinari, luând parte la sărbătorire din centrul localității, însă apoi a fost nevoit să se refugieze în Moldova, devenind preot în armata română. La sfârșitul războiului s-a întors în Rîu Sadului, de unde cu reprezentanții comunității a plecat la 30 noiembrie 1918 spre Alba Iulia luând parte la marele eveniment de la 1 decembrie – Marea Unire.

Primarul Ioan Căndea - senior alături de cei mai importanți cetățeni ai localității.

Preotul Ioan Marin.

Hotărîrea noastră.

Obștea poporului român din comuna *Kirsadulu*
din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă
la iveală dorința ferbinte, ce însuflește inima fiecărui Român, și declară,
că voința sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal, Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărîre a noastră aşternem tot ce au dorit strămoşii noştri, tot ce ne încălzeşte pe noi, cei de faţă, şi tot, ce va înălţa pururea pe fiii şi nepoţii noştri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Kiusaduluis 15 Nov v 28. Novembre m. 1918.
(Locul si data)

(Locul și data)

Subscrierile :

Sam Water

Phedusa schirvi
Phedusa cornuta

July 24th 1891

Re. hals. Thecondria

Nasale Caroru

ARMANDO GARCIA

Yours Truly

Larva Rasprogu

Nicolaus Kross
Bach F. a. l.

Germania Lib
affinitate Julia

March 2nd

Jon Körner
Baus. B.

Illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Some of the

Joan Marin
paroh. - B

San Carlos
primari

Vasilie Candea

Joan Hendrickse

Doctor Abundant
 Nicolas Girard
 1822

John Bonds

Nicolae Kidrighe

James Betts
Don Bonelli
1842

Patru Catorci

Yasili Nuri

Stage Mountain
Carbonaceous

Stour Water

Nicolae Bocu
 Ioana Hurlubela
 Munteanu Nicolae
 Manu Munteanu
 George Candea
 Voni Stenu
 Hurlubela Vasile
 Nicolae Băndugin
 Manu Văstemea
 Minco George
 Gheorghe Văstemea
 Ioana Ciupariu
 Ion Mătu
 Ioan Popescu
 Bălcău Teiu
 Vasile Vădăchin
 Nicolae Giurculețu
 Ioan Ciupariu
 Patru Dancu
 Ionu Florea
 Vasile Găspăru
 Techin Ioan
 Ioan Gărgolou
 Nicu Ionaru
 Munteanu Vasile
 Ion Bărgă
 Nicu Nicolae
 Alex. Teiu
 Bălcău Hurlubela
 Hurlubela

Costăcin Bău
 Ilie Tăvăle
 Ilie Bărcănu
 Nide Răcilă
 Tăra Ionu
 Nicolae Dancu
 Ioan Tăvăle
 Tăvăle Nicolae
 Gărgău Nicolae
 Nicolae Stancu
 Ion Mogo
 Ion O Tăra
 Tăra Opria
 Nicolae Tăra
 Bălcău Stancu
 Bogdan Năgă
 Nicolae Ioan
 Vasile Gădăra
 Nicolae Tăra
 Ioan Tăra
 Gărgău Ioan
 Hurlubela Nicolae
 Ion Bălcă
 Ștefan Nicolae
 Bălcă Bărgă
 Văstemea Ioan
 Grigol Tăra
 Manco Coman
 Ilie Giurculețu

Hotărârea noastră.

Obștea poporului român din comuna Rîu Sadului,
din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă la
iveală dorința fierbinte, ce însuflețește inima fiecărui Român, și declară, că
voința sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal,
Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea
Majestății Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri,
tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot, ce va înălța pururea pe fiii și
nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Rîu Sadului la 15 Nov. v 28 Novembre n. 1918

Subscrierile:

Ioan Marin paroh [(1889-1947) *Preot paroh. Sub păstoria acestuia biserica a fost consolidată și reparată în mai multe rânduri.*] (Prică 1940, p. 96) / Ioan Cîndea primar [Viceprimar 24 de ani (1902-1926). *Sub conducerea sa a fost reabilitat drumul comunal, care, la începutul secolului XX, era doar o potecă pentru cai. A donat bisericii la o dată neprecizată un prapor și un rând de veșminte preoțești în valoare de 350 de coroane.*] (Prică 1940, p. 97) / Ioan Mațu / Nicolae Achim [*Împreună cu soția sa au donat bisericii, la o dată neprecizată, 200 de coroane și un policandru.*] (Prică 1940, p. 97) / Hurdubelea Dumitru [*Dona bisericii, împreună cu soția sa, în anul 1930 un rând de veșminte preoțești în valoare de 12000 lei.*] (Prică 1940, p. 97) / Sulara Jon / Paskală Alecsandru / Vasalie Bârsan / Alaman Sacu / Ionu Blezu / Ioan Răspopu / Niculae Roșca / Răduțu Ilie / Minea Ilie / Ion Mărin / Oprea Capătă / Stanu Pătru / Vasilie Cîndea [*A făcut parte din delegația care a negociat în anul 1924 fixarea granițelor dintre Rășinari și Rîul Sadului.*] (Popa 2007, p. 65) / Vasilie Muntoiu / Ioan Hurdubelea [*A făcut parte din delegația care a negociat în anul 1924 fixarea granițelor dintre Rășinari și Rîul Sadului.*] (Popa 2007, p. 65) / Teodor Muntean / Ioan Simca [*A donat bisericii, la o dată neprecizată, un drapel tricolor în valoare*

de 1300 lei.] (Prică 1940, p. 97) / Nicolae Vidrighin [*În anul 1926 a fost consilier comunal. În 1929 era primar al comunei.*] (Popa 2007, p. 64-65) / Nicolae Giurculeț / Toma Bontea / Jianu Petru / Ioan Băncilă / Ionu Ivan / Pătru Cotoră / Ioan Minea / Vasilie Muțu / Stan Muntoiu / Șerban Bogdan / Stan Mațu / Niculae Bogdan / Ioanu Hurdubelea [*În 1926 era ales consilier comunal.*] (Prică 1940, p. 130) *Între anii 1934-1938 și îndeosebi în cursul anului 1937, cu concursul notarului Ioan Prică și al învățătorului-director, s-au realizat obiective de investiții decisive pentru viitorul comunei, precum: construirea noului local al primăriei și al școlilor primare din cătunele Beberani și Ciupari, împrăștierea comunei cu munții Panta, Dobrun, Stricatu și Furnica, reabilitarea drumurilor inundate de ape și achitarea completă a datoriilor vechi ale comunei.*] (Halmaghi 1997-1998, p. 11) / Muntoiu Niculae / Manu Muntean / George Căndea / Vasile Stancu / Hurdubelea Vasilie / Niculae Vidrighin / Maniu Veștemean / Minea Giorge / Izdrăilă Veștemean / Ioanu Ciupariu / Ion Mățu / Ioan Poppescu / Ralucz Ivan / Vasile Vidrighin / Nicolae Giurculețu / Ioan Ciupariu / Pătru Dancu / Ion Hoadrea / Vasilie Răspopu / Fleschin Ioan / Ioan Bogdan / Sicoie Todoru / Muntoiu Vasilie / Ioan Borigă / Necodirea Nicula (?) / Fleschin Ion / Bucur Hurdubelea / Neagoe Răspop / Constandin Breș / Ilie Tăvală / Ilie Ricovena / Niculae Băncilă / Fara Ionu / Niculae Dancu / Ioan Vlaicu / Niculae Tăvală / Brancoveanu Niculae [*În 1926 era ales consilier comunal.*] (Prică 1940, p. 130) / Niculae Stancu / Ioan Moga / Ioan O. Fara / Fara Oprea [*A donat bisericii, la o dată neprecizată, împreună cu soția sa, un rând de veșminte preoțești în valoare de 220 de coroane.*] (Prică 1940, p. 97) / Niculae Fara / Bucur Stancu / Bogdan Vasilie / Niculae Ivanu / Vasilie Hoadrea / Niculae Ivan / Ioan Jianu / Gheorghe Jian / Minea Niculae [*Dona bisericii în anul 1927 un clopot mic în valoare de 3000 lei.*] (Prică 1940, p. 97) / Ion Blezu / Ștefănuță Niculae / Bucur Răspop / Veștemea Ioan / Grigol Fara / Minea Coman / Ilie Giurculețu.

Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu, Colecții Speciale, C.XXVII/38. ¹⁴²

¹⁴² Alexiu Tatu, Silviu Borș, Bogdan Andriescu, *Participanții din localitățile sibiene la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 1 Decembrie*, Editura Armanis & Mega, Sibiu & Cluj-Napoca, 2018, p. 209.

Sadu - pe drumul istoric către Marea Unire ¹⁴³

Profesor Bogdan Boșoteanu

Un tezaur de oameni și locuri

Călătorii care doresc să pășească pe urmele corifeilor ardeleni sau să (re)parcurgă drumul istoric către Marea Unire, nu pot omite din itinerariul lor comuna Sadu. Aproape de Sibiu și parte din Mărginime, acest colț de românitățe a oferit neamului nostru numeroase personalități ale culturii, cinstite și astăzi cu mândrie. Dovezile și urmele faptelor acestora sunt elogierte atât de localnici, cât și pe plan național și internațional. În timpul Primului Război Mondial sădenii au contribuit la efortul comun al ardelenilor de unire în cadrul României Mari. Răsunetul acestor fapte nu a dispărut, iar astăzi, în an Centenar, ele pot fi apreciate prin intermediul documentelor, monumentelor și centrului de orientare turistică aflat în incinta școlii.

Actuala comună Sadu este așezată în cadrul localităților din Mărginimea Sibiului, denumirea localității fiind, potrivit unor specialiști, de origine slavă, având sensul de „plantă”, „grădină”, „plantație”, „loc plantat”¹⁴⁴ sau provenind de la latinescul „Sad-ere”, care înseamnă „a sădi”¹⁴⁵. Indiferent de aceste aspecte lingvistice, Sadu a reprezentat o oază de românitățe și credință, datorită personalităților de marcă pe care această așezare le-a oferit țării, continuând și astăzi tradițiile seculare ale locului. Despre aceste aspecte au scris numeroși istorici și s-au publicat lucrări de certă valoare științifică ¹⁴⁶, precum și numeroase articole în periodicul local - „Info Sadu”.

¹⁴³ Conținutul acestui articol, într-o formă asemănătoare, a fost prezentat de elevii Școlii Gimnaziale „Samuil Micu” din Sadu, Lotrean Paula, Diacu Sebastian și Luțoiu Vlad, coordonați de profesorul de istorie Bogdan Boșoteanu la concursul național interșcolar „Exploratori ai patrimoniului istoric”, organizat de Societatea de Științe Istorice (SSIR), filiala Sibiu, în anul 2017, obținând premiul al III-lea.

¹⁴⁴ Adrian Georgescu, Dan Nanu, Bogdan Andriescu, Claudiu Munteanu, Ovidiu Calborean, *Sadu. Repere istorice și itinerarii cultural-turistice*, Editura Astra Museum, Sibiu, 2015, p. 69.

¹⁴⁵ Potrivit Preotului Gheorghe Neagoe, *Dovezi privind trecutul comunei Sadu, consemnate în documentele vremii*, în *Info Sadu*, anul II, nr. 20, 2008, p. III.

¹⁴⁶ Dumitru Hămbășan, *Monografia Comunei Sadu*, Editura Armanis, Sibiu, 2015; Lucian Giura, *Sadu – File de istorie*, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, Sibiu; Mircea Popa, Ioan

Prima atestare documentară a localității pare a fi în anul 1358, printr-un act în care au fost menționate câteva biserici ale valahilor, printre care și „Biserica tuturor Sfinților” din Sadu ¹⁴⁷ (*Zaad*, în germană *ZOODT*, iar în maghiară *CZOOD* ¹⁴⁸), dar alte referiri certificate istoric indică anul 1383, când a fost încheiată o înțelegere între scaunul Sibiului și Sadu, privind paza frontierei de către sădeni ¹⁴⁹. Pentru secolele XV-XVII, săpăturile arheologice efectuate în cadrul Bisericii Sadu I, în anii 1958 și 1973 au relevat un tezaur numismatic cu 250 de monede, dintre care și una cu efigia lui Matei Corvin ¹⁵⁰.

În 1411 localitatea a ajuns în stăpânirea unui comite din Cisnădie, într-o stare de servitute vreme de câteva secole, până în timpul Habsburgilor Maria Tereza și Iosif al II-lea ¹⁵¹. În 1783, la invitația lui Ioan Piuariu Molnar, a avut loc celebra vizită la Sadu și Cisnădie a „despotului luminat”, moment care a prefigurat tradiția „drăguțului de împărat”. De bun augur, această vizită a reprezentat debutul îmbunătățirii situației românilor sădeni, întrucât prin Decretul Aulic nr. 179, din 1787, semnat de împăratul Iosif al II-lea, localitatea devenea liberă de servitute. Între 1798 și 1809 s-a stabilit numărul de iugăre aferent comunei Sadu, precum și granițele cu Cisnădia și celelalte așezări vecine ¹⁵².

Deși nu foarte numeroasă în trecut, populația Sadului a crescut în mod constant de-a lungul secolelor, de la 85 de locuitori în 1488, la 123, în 1691. În 1721, afectată și de ciumă, populația a scăzut la 162 de gospodării, pentru ca în 1762 numărul locuitorilor să ajungă la 973 de persoane, dintre care 12 familii greco-catolice și 212 ortodoxe ¹⁵³. În secolele al XIX-lea și al XX-lea comuna a înregistrat un spor demografic substanțial, de la 1.540 locuitori în

Molnar Piuariu, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2015; Adrian Georgescu, Dan Nanu, Bogdan Andriescu, Claudiu Munteanu, Ovidiu Calborean, *Sadu. Repere istorice și itinerarii cultural-turistice*, Editura Astra Museum, Sibiu, 2015; Corneliu Albu, *Pe urmele lui Ion-Inocențiu Micu-Klein*, Editura Sport-Turism, București, 1983.

¹⁴⁷ Lucian Giura, *op. cit.*, p. 33.

¹⁴⁸ Pr. Gheorghe Neagoe, *loc. cit.*

¹⁴⁹ *Apud* Dumitru Hămbășan, *op. cit.*, p. 48-49.

¹⁵⁰ Pr. Gheorghe Neagoe, *loc. cit.*

¹⁵¹ *Ibidem*, p. 49.

¹⁵² Lucian Giura, *op. cit.*, p. 39-40.

¹⁵³ Adrian Georgescu, Dan Nanu, Bogdan Andriescu, Claudiu Munteanu, Ovidiu Calborean, *op. cit.*, p. 132-133.

1850 la 2.151, în 1901 și 2.333, în 1930. În zilele noastre, potrivit recensământului din 2011, în comuna Sadu trăiesc 2.462 de locuitori ¹⁵⁴.

În lucrarea monografică a așezării, „Pe urmele Corifeilor Ardeleni din Comuna Sadu”, sunt amintite și elogiata cele mai seamă personalități ale locului: Episcopul Ioan Inochentie Micu-Klein (1692?/1700-1768), Protopopul Ioan Piuariu (1732-1782), Samuil Micu-Clain (1745-1806), Oculistul Ioan Piuariu-Molnar (1749-1815), Protopopul Sava Popovici Săvoiu (1818-1906), Protopopul Ioan Hannia (1818-1897) și Preotul Dimitrie Bunea (1877-1935). Pe mulți dintre ei îi regăsim în biblioteci și manuale, dar cu toții știm că aceștia au militat pentru drepturile românilor, aducând argumente istorice, lingvistice, sociale și religioase.

În cursul secolelor XVIII-XIX sădenii nu au stat deoparte în vâltoarea marilor evenimente istorice desfășurate în jurul lor. În secolul națiunilor s-au remarcat la Blaj (1848-1849), în cadrul adunărilor românilor transilvăneni și au fost alături, cu inima, la unirea principatelor din 1859. Poate cea mai deosebită activitate de susținere a românilor de peste munți a fost cea din timpul Războiului de Independență (1877). Satele din Mărginimea Sibiului au realizat manifestații patriotice, la inițiativa învățătorilor și preoților, iar la Sibiu a activat un Comitet al femeilor pentru ajutorarea răniților. Sprijinul concret în cadrul marelui efort de câștigare a independenței, l-a oferit notarul comunei Sadu, Constantin Popovici, care a adunat 50 de florini, de la sădeni, sumă de bani destinată pentru ajutorarea soldaților răniți în războiul ruso-româno-turc ¹⁵⁵.

Sădenii și Marea Unire din 1918

Între anii 1914-1918 s-a desfășurat Marele Război. După doi ani de neutralitate România a hotărât că este timpul de luptă pentru eliberarea românilor de peste Carpați. Acest lucru nu se putea realiza decât printr-un efort militar alături de Antanta.

Începutul entuziasmant al campaniei din Transilvania a fost însă repede curmat, din cauza contraofensivei austro-ungare. În noile condiții, visul unirii devenea o himeră și așa a continuat să fie până la finele conflagrației. Totuși, niciun mare ideal nu s-a împlinit fără sacrificii umane și materiale uriașe,

¹⁵⁴ *Ibidem*, p. 134-137.

¹⁵⁵ Lucian Giura, *op. cit.*, p. 41.

iar pentru a doua oară în istorie, după momentul 1859, românii au avut și noroc. Dar norocul este cu cei puternici, iar generația Marii Unirii a fost cea mai viguroasă pe care a avut-o vreodată neamul nostru.

În 1918, în decurs de doar câteva luni cele trei provincii românești s-au unit cu țara: Basarabia cea greu încercată (27 martie), frumoasa Bucovină (28 noiembrie) și Transilvania multiculturală (1 decembrie).

În vârtoarea acestor evenimente, Marea Unire din 1918 a reprezentat un moment deosebit în viața locuitorilor din Sadu. Fruntașii așezării s-au remarcat în acest proces printr-o participare directă la evenimentele prilejuite de serbările și festivitățile de la Alba-Iulia. Astfel, la finele lunii noiembrie, la Sadu s-a manifestat dorința unanimă de unire cu România, datorită chemării preoților și învățătorilor, în cadrul entuziasmului generat de importanța momentului. Acest deziderat secular a fost materializat prin semnăturile celor 292 de sădeni la Rezoluția și prin prezența preotului Dimitrie Bunea, în calitatea oficială de Președinte al Consiliului Național Român din Sadu, la Marea Adunare de la Alba-Iulia. Ulterior acesta a fost ales ca membru supleant ¹⁵⁶ al Cercului electoral al Cisnădiei.

Redăm mai jos textul Hotărârii de adeziune la Marea Unire din 28 noiembrie 1918:

„Hotărârea noastră.

Obștea poporului român din comuna Sadu din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă la iveală dorința fierbinte, ce însuflețește inima fiecărui Român, și declară, că voința sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal, Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri, tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot, ce va înălța pururea pe fiii și nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Sadu la 28 Nov. 1918” ¹⁵⁷

¹⁵⁶ Ibidem, p. 42-43.

¹⁵⁷ Silviu Borș, Alexiu Tatu, Bogdan Andriescu (coord.), *Participanți din localitățile sibiene la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918*, Editura Armanis, Sibiu 2015, Editura Mega Cluj-Napoca, 2015, p. 117-123.

Dintre semnatarii acestei Hotărâri, merită și trebuie enumerați câțiva fruntași al satului, etaloane și repere de conduită morală: preoții Ioan Orosu și Dimitrie Bunea. Cel din urmă a fost a fost membru al Partidului Național Român, având calitatea de președinte al organizației locale. Implicarea politică și dorința de ajutorare a românilor transilvăneni a atras persecuția din partea autorităților. În acest context, dar și pentru că era un partizan al unirii tuturor românilor preotul Dimitrie Bunea a fost arestat de autoritățile austro-ungare și întemnițat la Cluj, ulterior la Zombor, în Ungaria, chiar în timpul participării României la Marele război (1916-1918) ¹⁵⁸. Nu a fost însă solitar în demersurile sale, alți 13 sădeni fiind și ei întemnițați ca deținuți politici: Simion Roman, Dumitru Dăncăneț, Ioan și Dumitru Bolată, Simion Lotrean, Nicolae Veștemean, Nicolae Ciungu, Simion Arcaș, Iacob și Dumitru Băncioiu, Ioan Chirca, Ioan Bunea și Irimie Bunea ¹⁵⁹. Semnăturile multora dintre aceștia s-au regăsit, de asemenea, pe actul privind Hotărârea de adeziune la Marea Unire.

În ceea ce îl privește pe preotul paroh Dimitrie Bunea, activitatea sa patriotică a continuat în anul Marii Uniri, când a întemeiat Consiliul Național și Garda Națională, fiind ales președinte. După unire, a fost decorat de regele Ferdinand I, la 30 decembrie 1922 cu „Ordinul Coroana României în Grad de Cavaler”. Totodată, a deținut funcția de președinte al Societății Culturale Astra Sadu, precum și al Băncii locale „Frățietatea” ¹⁶⁰.

Printre semnatori mai regăsim și primari ai comunei, fie din timpul dualismului austro-ungar, fie ulterior, din perioada interbelică: Ioan Cimpoca (primar în 1895), Nicolae Dăncăneț (conducea localitatea în 1905), Dumitru Popica (primar în anii 1910 și 1919), Ion Lotrean (la cârma asezării în 1915), Dumitru Dragomir (alesul sădenilor în anul 1925) și Daniel Dăncănețu (în 1928) ¹⁶¹. Alături de aceștia sunt și alții, la fel de importanți: un viceprimar, Dumitru Popa Oprea, învățătorul Ioan Popica, notarul Aurel Vescan și mecanicul Ioan Popovici ¹⁶².

¹⁵⁸ Adrian Georgescu, Dan Nanu, Bogdan Andriescu, Claudiu Munteanu, Ovidiu Calborean, *op. cit.*, p. 259.

¹⁵⁹ *Ibidem*.

¹⁶⁰ Silviu Borș, Alexiu Tatu, Bogdan Andriescu (coord.), *op. cit.*, p. 122.

¹⁶¹ *Ibidem*

¹⁶² *Ibidem*

Participarea locuitorilor din Sadu la evenimentele prilejuite de Adunarea de la Alba Iulia nu poate fi rezumată în puține cuvinte, dar poate fi urmărită prin intermediul monumentelor ridicate în localitatea de la poalele munților Cîbinului, precum „Monumentul Eroilor Români din Primul Război Mondial”. Acesta reprezintă un complex comemorativ, compus dintr-o cruce cu numele celor 40 de soldați căzuți în luptă și un tun, înconjurat de un gard (vezi secțiunea Anexe). Situat central, în apropierea cimitirului, acest monument a fost ridicat în 1935 și renovat în anul 2007 ¹⁶³. „Monumentul Eroilor români” constituie și astăzi punctul central de întâlnire al sădenilor la sărbătorirea evenimentelor istorice și religioase, un adevărat loc al memoriei și simbol al Centenarului Marii Uniri.

**Monumentul Eroilor, ridicat în 1935, în curs de renovare, în anul 2007
(„InfoSadu”)**

¹⁶³ *Monumentul eroilor a fost refăcut, în InfoSadu, anul I, nr. 4, 2007, p. I*

O familie de sădeni în ajunul Marelui Război (Familia Bunea 1913)
(„InfoSadu”)

Centrul localității în urmă cu un secol
(Sursa Foto: *InfoSadu*.)

Hotărîrea noastră.

Obştea poporului român din comuna Sadu,
din îndemn propriu şi fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă
la iveală dorinţa ferbinte, ce însufleţeşte inima fiecărui Român, şi declară,
că voinţa sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturaţi, împreună cu teritoriile româneşti
din Ardeal, Bănat, Ungaria şi Maramurăş, la Regatul României,
sub stăpânirea Majestăţii Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărîre a noastră aşternem tot ce au dorit strămoşii
noştri, tot ce ne încălzeşte pe noi, cei de faţă, şi tot, ce va înălţa pururea
pe fiii şi nepoţii noştri.

Aşa să ne ajute Dumnezeu!

Sadu la 28 Nov. 1918.

(Locul şi data)

Subscrierile:

Ioan Oravan	Dimitrie Bucea
Emilian Craun	paraf
Nicolae Daman	Andrei Bucea
Nicolae Popici 27	notu
Ioan Răltu 403	Ioan Popici
Ilie Ungureş	inv.
Nicolae Rotarescu	Dumitru Popa Opres
Dumitru Popica	Ioan Popici
Reşcu Draghici	Ilie Popici 135 A.
Dumitru Flămăzean	Nicolae Bucea
Dumitru Lebeon 113	Ioan Popici
Dumitru Rotarescu 240	Ioan Popici
Nicolae Badiu	Nicolae Draghici
Dumitru Popovici	Nicolae Draghici
Ioan Wăsiu	Simion Văsterghe
Ioan Munteanu	Simion Văsterghe
Dumitru Popici	Dumitru Barb 310
Simion Popici	Nicolae Popici 259
	Dragomir Ioan 355
	Dumitru Dragomir
	Dumitru Popici

Inv. 2023

Costantin Văduva
 Dumitru Savrila 391
 Dumitru Tăscoc 81
 Dumitru Tăsiu
 Nicolae Hămbășan
 Dumitru Barbu
 Dumitru Heroin
 Dumitru Popariu
 Costantin Ciungi
 Achim Ișan
 Nicolae Stoica
 Dumitru Popice
 Mihail Disac
 Dumitru Dragomir
 Dumitru Băbu
 Dumitru Roman
 Ion Drăgoșiu
 Ioan Hanea
 Iosif Sandru
 Nicolae Sandru
 Ion Hămbășan
 Teodor Dorco
 Dumitru Roman
 Iosif Hămbășan
 Ilie Păscos
 George Păscos
 Dumitru Păscos
 Nicolae Sătarocă
 Ioan Stănoiu
 Ioan Căpăci
 Danil Dăncău
 Nicolae Sandru
 Iosif Sandru
 Dumitru Bănu
 Dumitru Dragomir

Iosif Ișan
 Dumitru Muntean
 Dumitru Luca
 Dumitru Cimpoe
 Nicolae Petros
 Ioan Petros
 Ioan Iosif
 Nicolae Hanea
 Emilian Măg
 Ioan Tăscoc
 Nicolae Hămbășan
 Nicolae Ișan
 Gheorghe Ișan
 Nicolae Hanea
 Ioan Drăgoșiu
 Ioan Bălu
 Ioan Hămbășan
 Nicolae Hămbășan
 Nicolae Ișan
 Nicolae Hămbășan
 Nicolae Bănu
 Nicolae Ișan
 Ioan Bălu
 Mihail Bănu
 Costantin Muntean
 Ștefan Galea
 Dumitru Hanea
 Ioan Olte
 Nicolae Hămbășan
 Dumitru Ișan
 Ioan Bălu
 Ioan Dragomir
 Ioan Popariu mechanic
 Nicolae Rotaru
 Ioan Rotaru
 Simion Gălbă
 Nicolae Glav
 Costantin Muntean
 Dumitru Ișan
 Nicolae Sandru
 Ioan Ișan
 Dumitru Ișan
 Nicolae Ișan

Nicolae Musat
 Ioan Tatty
 Nicolae Tatty
 Simion Westemear
 Dumitru Boletu
 Stefanu Boletu
 Simionu Botarel
 Dumitru Popici
 Bucuru Hanea
 Nicolae Pucasa
 Dumitru Dragomir
 Ioan Westemear
 Nicolae Hanea
 Theorghe Hamloasan
 Nicolae Barbu
 Theorghe Hamloasan
 Ioan Roman
 Simion Simtian
 Elie Hamloasan
 Dumitru Popoviciu
 Ioan Popoviciu
 Nicolae Booreh
 Dumitru Popoviciu
 Dumitru Cingroa
 Ioan Simtian
 Nicolae Hania
 Nicolae Hania
 Ion Barbu
 Dumitru Barbu
 Ion Lotian
 Nicolae Bancisii
 Nicolae Roman
 Ioan Cotara
 Ioan Vasili
 Dumitru Musat

Ioana Lotiean
 Nicolae Cingroa
 Simion Arcasu
 Nicolae Barbu
 Ionu Bancisii
 Dumitru Barbu
 Stefan Simtian
 Dumitru Siandru
 Dumitru Rotarescu
 Ioan Rotarescu
 Costantiu Westemear
 Ioan Achim
 Angel Achim
 Elie Simtian
 Ioan Bunia
 Ion Pascasii
 Constantin Draghiciu
 Bucur Popoviciu
 Georgie Dragiciu
 Ioan Boleta
 Ioan Hanea
 Dumitru Roman
 Jacob Bancisii
 Dumitru Pascu
 Dumitru Potariu
 Constantin Potariu
 Constantin C. Potariu
 Dumitru Potariu
 Constantin C. Potariu
 Ioan Potariu
 Constantin C. Potariu
 Ioan Potariu

Nicolae Donel
Nicolae Dragomir
Ioan Dragomir
Petru Dragomir

Ioan Popaviciu

Ion Ioan
George Boturelu

Ion Hanea

Costineliu Hanea

Nicolae Cinyroca

Ioan Ghirca

Ioan Popa

Iacob Tramen

Ioan Voisin

Dumitru Voisin

Stefan Ioan

George Nicolae

Timis Hanea

Nicolae Popaviciu

Mihail Cinyroca

Ion Cinyroca

Ioan Hanea

George Hanea

Dumitru Hanea

Hanea Dumitru

Ion Dumitru Hanea

Nicolae Popa Opres

Ioan Hanea

Stefan Circa

Dumitru Lupu

George Lavin

Costandiu Lavin

Costandiu Lavin

Ioan Hombroan

Ioan Rotarescu

Ioan Barb

Stefan Sandru

Ioan Sandru

Chirca Demeter

Ioan Popa Opres

Nicolae Baril

Stefanu Baril

Dumitru Dancănet

Timis Sandru

Hotărârea noastră.

Obștea poporului român din comuna Sadu,
din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă la
iveală dorința fierbinte, ce însuflețește inima fiecărui Român, și declară, că
voința sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal,
Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea
Majestății Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri,
tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot, ce va înălța pururea pe fiii și
nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Sadu la 28 Nov. 1918

Subscrierile:

Ioan Oros, preot / Dăncăneț Niculae [*În anul 1905 era primar al localității. (Arhiva Primăriei Sadu)*] / Dumitru Barb / Niculae Popica / Ioan Sultu / Moise Popica / Ilie Cinpoca / Dragomir Ioan / Dragomir Dumitru [*În anul 1925 ocupa funcția de primar al localității.*] (Arhiva Primăriei Sadu) / Muntean Petru / Chirca Ștefan / Niculae Rotărescu / Dumitru Popica [*A ocupat funcția de primar în anii 1910 și 1919.*] (Arhiva Primăriei Sadu) / Ștefan Drăghici / Dumitru Hambășan / Dumitru Lotrean / Dumitru Popovan / Niculae Badiu / Ioan Neșziu / Dumitru Rotărescu / Dumitru Gavrilă / Dimitrie Bunea, paroh [*1877-1935 Preotul Dimitrie Bunea a fost membru al Partidului Național Român, președinte al organizației locale. În 1918 a pus bazele Consiliului Național și a Gărzii Naționale, al căror președinte a fost ales. În acest context, a fost decorat de regele Ferdinand I, la 30 decembrie 1922 cu Ordinul Coroana României în Grad de Cavaler. A fost președinte al Societății Culturale Astra Sadu și al Băncii locale „Frățietatea”.*] (Georgescu Nanu Andriescu Sibiu, 2015, p. 260) / Aurel Vescan, notar / Ioan Popica, înv. / Dumitru Popa Oprea, vice primar / Emilian Crăciun / Dăncăneț Dumitru / Ilie Sandru / Iacob Roman / Niculae Drăghici / Niculae Bunea / Ioan Mușat / Savu Drăghiciu / Iacob Rona / Ion Dăncăneț / Simion Veștemean / Ioan Muntean / Irimie Ivan / Constantin Veștemean / Dumitru

Puskaș / Dumitru Săvoiu / Dumitru Barbu / Nicolae Hambașan / Dumitru Barbu / Ioan Pascu / Dumitru Popoviciu / Dumitru Vasîi / Dumitru Hensiu / Ciungu Constandin / Achim Ivan / Nicolae Stoica / Dumitru Popica / Mihai Dieacu / Dumitru Dragomir / Dumitru Barb / Ion Drăghici / Ioan Hanea / Dumitru Roman / Nicolae Sandru / Ion Hambășan / Savu Șandru / Dumitru Roman / Stan Veștemean / Toader David / Ilie Pușcaș / Gheorghe Pușcaș / Stanovici Nicolae / Ioan Stanovici / Dumitru Pușcaș / Ioan Cimpoca [*Primar al localității în anul 1895.*] (*Arhiva Primăriei Sadu*) / Danil Dăncăneț [*În anul 1928 a fost primar al localității.*] (*Arhiva Primăriei Sadu*) / Nicolae Șandru / Ioan Șandru / Dumitru Bunea / Dumitru Dragomir / Irimie Sîntion / Dumitru Cimpoca / Dumitru Muntean / Dumitru Luca / Nicolae Petrașcu / Ioan Petrașcu / Ioan Todor / Nicolae Hanea / Emilian Moga / Simtion Nicolae / Simtion Gheorghe / Nicolae Hanea / Ion Băncioiu / Ioan Drăghici / Ioan Badiu / Ioan Veștemean / Nicolae Veștemean / Nicolae Bunea / Nicolae Stancu / Nicolae Veștemean / Nicolae Ivan / Ioan Botărel / Nicolae Levezan / Nicolae Dreghici / Mihai Bunea / Dumitru Oancea / Nicolae Hăușu / Constandin Munteanu / Ștefan Galea / Ioan Oltean / Ioan Oancea / David Oltean / Dumitru Lotrean / Ioan Barbu / Ioan Popovici, mecanic / Ioan Dragomir / Simion Boleta / Nicolae Slavu / Constantin Muntean / Dumitru Văsiu / Nicolae Șandru / Savu Savoii / Dumitru Savoii / Nicolae Levezan / Ioan Tatu [*În anul 1895 câștigase licența de vânzare a băuturilor alcoolice. Cu un an înainte, ocupase funcția de primar al localității.*] (*Arhiva Primăriei Sadu*) / Nicolae Tatu / Simion Veștemean / Nicolae Mușat / Dumitru Bolătă / Ștefan Bolătă / Simion Rotărel / Dumitru Popica / Bucur Hanea / Nicolae Pușcașu / Ioan Veștemean / Nicolae Hanea / Dumitru Dragomir / Gheorghe Hambașan / Nicolae Barbu / Ion Roman / Simion Sîntion / Gheorghe Hambașan / Ilie Hambașan / Dumitru Popoviciu / Ioan Popoviciu / Dumitru Cimpoca / Nicolae Hania / Nicolae Wăsiu / Ioan Simtion / Ion Barb / Dumitru Barb / Ion Lotrean [*În 1915 ocupa funcția de primar al localității.*] (*Arhiva Primăriei Sadu*) / Nicolae Băncioiu / Nicolae Roman / Ion Cotoră / Ioan Vasiu / Dumitru Mușat / Toma Lotrean / Nicolae Cimpoca / Simion Arcaș / Nicolae Barb / Ionu Băncioiu / Dumitru Barb / Ștefan Simtion / Dumitru Șiandru / Dumitru Rotărescu / Ioan Rotărescu / Ioan Achim / Anghel Achim / Ilie Simtion / Costandin Veștemean / Ioan Bunea / Ion Pușcașiu / Bucur

Popovici / George Drăghici / Constantin Drăghiciu / Ioan Boleta / Ioan Oancea / Dumitru Roman / Iacov Băncioiu / Constandin Botărel / Constantin C. Botărel / Dumitru Pascu junior/ Dumitru Pascu / Constantin C. Dăncăneț jun. / Dumitru Roman / Nicolae Boorel / Simion Popica / Nicolae Dragomir / Ioan Dragomir / Petru Dragomir / Ioan Popoviciu / Ion Ivan / George Botărel / Ion Hanea / Constandin Hanea / Nicolae Cimpoca / Ioan Chirca / Iacov Roman / Ioan Popa / Ștefan Ivan / Ioan Văsiu / Dumitru Văsiu / Nicolae Popovici / Mihai Cimpoca / Ion Cimpoca / Nicolae Neagoe / Irime Hanea / Ioan Bunea / Gheorghe Bunea / Dumitru Bunea / Dumitru Hanea / Ion Hanea / Nicolae Popa Oprea / Ștefan Chirea / Ioan Hanea / Dumitru Lupu / George Săvoiu / Constandin Săvoiu / Constandin Săvoiu / Ioan Hămbășan / Ioan Rotărescu / Ioan Barb / Ștefan Șandru / Ioan Șandru / Chirka Demeter / Ioan Popa Oprea / Nicolae Barb / Ștefan Barb / Dumitru Danci / Irime Șandru / Nicolae Vasiu / Ioan Șandru / Ieonu Chirca / Ioan Drăghiciu / Ioan Răduț / Nicolae Hanea / Simion Dreghici / Nicolae Veștemean / Nicolae Șerban / Dumitru Dreghiciu / Nicolae Hanea / Constandin Drăghiciu / Dumitru Ivan / Simion Botărel / Ioan Șandru / Dumitru Weștemean / George Lotrean / Ștefan Dragomir / Dumitru Cacovean / Irime Chirca / Constantin Frățilă / Dumitru Marcu [*Până în anul 1917 a fost arendaș al morii comunale. În 1923 era primar al localității.*] (*Arhiva Primăriei Sadu*) / Ilie Zaharie / Ioan Popovici / Nicolae Popovici / Dumitru Popovici / Constandin Popovici / Nicolae Popovici / Ionu Neague / Ioan Frățilă / Ioan Foficaș / Simion Badiu / Toma Călin / Ilie Hambășean / Ioan B. Lotrean / Bucur Lotrean / Ioan Mușat / Iulian Lotrean / Savu Lotreanu / Nicolae Lalu / Ioan Hambășean / Dumitru Dragomir / Lalu Ioan / Nicolae Levezan / Nicolae Frățilă / Nicolae Bunila / Simionu Drăgicu / Dumitru Mușat / Ștefan Bunea / Ioan Hanea sen. / Ioan Hanea jun. / Ioan Mușat / Dumitru Roman / Nicolae Drăghiciu / Petru Drăghici / Dumitru Pușcaș / Nicolae Pușcaș / Ioan Pușcașu / Irime Ivan / Constantin Cîndea / Ion Botărel / Dumitru Barbu / Ilie Barbu / Dumitru Mușat.

Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu, Colecții Speciale, C.XXVII/40.¹⁶⁴

¹⁶⁴ Alexiu Tatu, Silviu Borș, Bogdan Andriescu, *Participanții din localitățile sibiene la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 1 Decembrie*, Editura Armanis & Mega, Sibiu & Cluj-Napoca, 2018, p. 225-226.

Act credențional

Adunarea generală a poporului din
 comuna Sadu ținută la 28 Nov. 1918
 a auzit și cu reprezentarea comunei
 Sadu la adunarea națională din Alba
 Iulia ce s-a ținut la 1 decembrie 1918 și
 pe parohul și președintele Buneș preziden-
 tele consiliului național local, ceea ce din
 partea subsemnaților să confirmă: -
 Sadu la 28 Nov. 1918

Aurel Obleș
 secretar

Dimitrie Buneș
 paroh - preș. c. l.

Act credențional

Adunarea generală a poporului din comuna Sadu, ținută la 28 noiembrie 1918, a autorizat cu reprezentarea comunei Sadu la Adunarea Națională din Alba Iulia ce se va ținea la 1 decembrie 1918 st.n. pe parohul Dimitrie Bunea, președintele Consiliului Național local, ceea ce din partea subsemnaților se confirmă.

Sadu, la 28 noiembrie 1918.

Aurel Oțetea,
secretar

Dimitrie Bunea,
paroh - preș[edintele] Sf[atului] Naț[ional]

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. ¹⁶⁵

¹⁶⁵ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. III, f. 352. (Transcriere Credențional - Prof. Marius Boromiz).

Marea Unire și Săcelul

Preot Ioan Oprișiu

Localitate (fostă comună, actualmente sat), Săcelul, situată pe șoseaua națională Sibiu-Alba Iulia, în plină câmpie, formează oarecum un punct de trecere de la satele câmpenești („coldănești”), la cele din Mărginimea Sibiului. Ea nici nu a aparținut Scaunului Săliștei, nefiind situată în „Fondus Regius”, constituind în trecut o așezare nobiliară (sub conții de Tălmăciu, apoi sub nobilii Haller).

O găsim menționată la 1319 (stăpânită de fiii lui Conrád din Tălmăciu, Nicolae și Ioan), apoi la 1367 (donație către Ioan, fiul comitelui Petru din Cisnădie). Din domeniile orașului Sibiu a făcut parte la sfârșitul secolului al XV-lea și Săcelul.

Săcelul a intrat în anul 1575 în „posesia” Sibiului, alături de localități precum Jina și Orlat, iar în anul 1712 era comună „pertinentă” de Sibiu. În anul 1687, într-un „contract” se fixau obligațiile iobagilor din comuna Săcel către conducerea orașului Sibiu.

Totuși, prin apropierea, portul și obiceiurile asemănătoare, ca și prin înrudirea cu comunele și satele mărginenești, Săcelul se poate încadra între acestea.

Comparativ cu alte localități din Mărginime, Săcelul a avut un teren (relativ mic) productiv, încât marea majoritate a locuitorilor s-a ocupat cu agricultura și creșterea vitelor, ducând produsele fie la Săliște în zilele de târg (de regulă în ziua de luni), fie la Sibiu.

Săcelenii au fost și sunt majoritar ortodocși. O parte din ei, până în 1918 s-au ocupat cu oieritul, trecând în Țara Românească, Dobrogea, Basarabia și Rusia cu oile. Documentele din secolul al XVIII-lea consemnează, între altele, oierii săceleni așezați în județul Ialomița, în 1793.

După Războiul vămălu din 1885 s-au „strecurat” în Rusia sudică numeroși oieri din jurul Sibiului, inclusiv din Săcel. Au plecat mărginenii din localitățile lor de origine, mulți, acolo și atunci, fiind partizani ai ideii de unitate politică și cultural-spirituală a tuturor românilor.²

Ca peste tot în Transilvania, în fierbîntea toamnă a anului 1918, Consiliul Național Român al județului Sibiu a trecut la organizarea

Consiliilor orașenești și comunale și a Gărzilor naționale românești, preluând conducerea efectivă a județului.

La data de 6 noiembrie, preot profesor N. Bălan, viitor mitropolit ardelean, și sublocotenentul Ieronim Stoichiță s-au deplasat la Săliște pentru organizarea Gărzilor.

Secția Săliște a Legiunii din Sibiu cuprindea Gărzile din comunele: Săliște, Săcel, Vale, Sibiel, Cacova (Fântânele), Orlat, Mag, Amnaș, Aciliu, Tilișca, Galeș și era comandată de sublocotenentul Ioan St. Șteflea, având misiunea de a păzi liniștea și ordinea în localitățile, gările, șoselele, podurile, căile de acces spre Alba Iulia.

În Săliște, Garda națională era formată din 180 de țărani și foști soldați. Cele 6 Cercuri electorale din județ vor fi reprezentate de 68 de delegați la apropiata Adunare Națională.

Pe data de 13/26 noiembrie 1918 locuitorii Săcelului adoptau și semnav Hotărârea de unire cu România iar pe data de 29 noiembrie îl delegau prin credențional pe Petru Bârs ca delegat al lor la lucrările Adunării de la Alba Iulia.

Cercul național electoral Cristian trimitea următorii delegați mărgineni la Alba Iulia: dr. Nicolae Petra - avocat, Ioan St. Șteflea, Dumitru Moga și Dumitru Beju (toți din Săliște), Aurel Decei (Gura Râului); supleanți: Oprea Borcea junior (Săliște), Petru Bârs (Săcel), Dumitru Rusu (Vale), Oprea Jogărean - econom (oier) din Cacova, Petru Costandel - oier din Sibiel, Ioan Stoică - oier din Orlat.

Circa 13000 de adeziuni din 33 de localități ale județului Sibiu, colective și individuale, s-au alăturat sutelor de mii de adeziuni trimise de întreaga suflare românească la Hotărârea de Unire de la Alba Iulia.

Între cei peste 100000 de români din toate colțurile Transilvaniei, revărsați precum un șuvoi spre Alba Iulia într-un nesperat entuziasm, au fost prezenți și cei peste 8000 de oameni din apropierea Sibiului.

În ziua de 30 noiembrie, un tren special pleca din Sibiu spre Alba Iulia, în vreme ce mulțimea de căruțe și pedestri îi purtau pe aleșii satelor din Mărginime, din Țara Oltului, de pe Târnave, la Adunarea ce avea să împlinească visul de veacuri al neamului nostru.³

Avem în acest sens mărturia unor persoane născute în Săcel. Astfel, Maria Cazan, 85 de ani spune despre tatăl ei, Ioan Cazan, care, la vârsta de 10 ani, alături de alți copii, tineri și persoane adulte au ajuns la gara din Săcel

când trenul amintit a ajuns în haltă. Persoana respectivă amintește spusele tatălui, care zicea că la haltă exista o stare de euforie la venirea și plecarea trenului. Și din Săcel au fost persoane delegate să ajungă la Marea Unire.

Valeria Dicu, 95 de ani, își amintește că în 1938, alături de alți tineri îmbrăcați în românește, cu steagul național în frunte, conduși de către notarul Suciu și soția au mers cu un tren special pentru a sărbători 20 de ani de la Unire, la Alba Iulia. Au defilat în Cetate alături de alți tineri din țară, apoi au fost duși în Sala Unirii unde li s-au prezentat mai multe fotografii, cărți. În unele fotografii erau părintele Aron Flucuş, preot paroh și soția. Părintele Flucuş era preot paroh și în momentul Marii Uniri.

Un contemporan sibian va rememora peste ani „Ziua Învierii neamului românesc”: „Sufletele marilor apostoli, în frunte cu umbra nerăzbunătorului Mihail, ne-a luminat gândurile, ne-a întărit voința și a scos din miile de piepturi dorința neclintită ce stăpânește întreaga suflare românească: Unirea tuturor românilor sub o singură stăpânire română.

Și au venit la această măreață adunare nepoții marelui Iancu, străjerii neadormiți de la Ighiu, oastea creștină și disciplinată a blăjenilor, falnicii mihălțeni, voinici de pe Valea Secașului, bravii mărgineni ai lui Lupaș în frunte cu șoimii Săliștei, mândra oaste a bănătenilor, maramurășenii, zarandenii, oștirile lui Radu-Negru și bravii voinici din cetatea Corvinilor. Toți frumos îmbrăcați ca la cea mai mare sărbătoare a neamului, cu steaguri tricolore în frunte, cu table după comune, cu cântece și cu nădejdi frumoase.

Tot ce are neamul nostru mai ales și-a trimis la această adunare Sora noastră cea mezină, frumoasa Basarabie, dulcea Bucovină, alături de buna mamă România, au luat cu toate parte, prin trimișii lor, la marele praznic.

Au venit și dragii noștri ardeleni, cari, la începerea războiului, luând toiagul pribegiei, au pornit peste celelalte pământuri românești propoveduind celor slabi tărie și strigând în lumea largă „jalea satelor din deal și țipătul muiat în sânge al văduvelor din Ardeal.”

Sâmbăta, 30 noiembrie, trenul special aștepta de dimineață sibienii pentru a-i duce la praznicul mult așteptat al Învierii obștei românești. Pe la ora 8 gara era plină. Au venit delegații satelor din vatra Oltului, de pe Valea Hârțibaciului, apoi delegații comitatului Sibiu, reprezentanții reuniunilor și institutelor culturale, corul seminarial în frunte cu dirigentul T. Popovici și mulți oaspeți dornici de a fi de față la marea sărbătoare.

Trenul pleacă sub conducerea maiorului Aurel Păcală și Dr. Nicolae Regman încredințați anume de Consiliul Național.

La Cristian și Orlat primim oaspeți noi. Gările și podurile păzite de „legionari” ne asigură o călătorie fără incidente.

De la Apoldul Mic în jos, drumul țării e învârstat de falnicul tricolor. Sunt delegați și oaspeți care fac drumul cu căruța la Bălgrad. Aproape asupra fiecărei căruțe fâlfâie steagul tricolor.

La orele trei ajungem la gara din Alba Iulia, unde ne primește Compania „Legionarilor” români din Sibiu, venită cu o zi înainte sub conducerea bravului căpitan Barbu. Corul cântă „Pe-al nostru steag e scris Unire” și „Deșteaptă-te române”, în tactul de marș al căruia străbatem străzile spre inima orașului.

Porțile cetății sunt despoiate de „pajurile” nemțești, pretutindeni fâlfâie Tricolorul românesc. Mulțimea trece înainte pe sub Poarta lui Mihai Viteazul, spre Câmpul lui Horea, unde sunt ridicate vreo 8 tribune pentru propovăduirea Evangheliei, a religiunii celei nouă.

Și lumea românească curge râu spre întinsa câmpie. Un ofițer pus la poartă să numere a ajuns până la 120000. Mai departe n-a mai avut răbdare, căci lumea venea tot mai multă.... Se susține că au fost aproape 200000 de români.

Câți delegați au trimis ținuturile românești? Mulți! S-au împărțit 1400 de bilete și sute de delegați se plâneau că datorită faptului că au sosit prea târziu au rămas fără bilet. (credențional)

Sfârșind domnul Vasile Goldiș în ropotul aplauzelor, se ridică domnul Iuliu Maniu pentru a lua cuvântul. E întâmpinat cu frenetice aclamări. A trebuit să aștepte clipe îndelungate pentru a putea potoli manifestarea de însuflețită dragoste ce a știut să aprindă prin tactul, ținuta și faptele sale în inima fiecărui român. Vorbește, tâlcuind cu o minunată iscusință, Evanghelia viitorului românesc. Rază de rază din luminoasa Rezoluțiune o coboară pe căile tainice ale minții în sufletul ascultătorilor, care îl întrerup.

Din Cuvântarea prin care P.S. Episcop Dr. Miron Cristea al Caransebeșului a transmis poporului Hotărârea Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia:

„Nu putem și nici n-anem lipsă să retezăm Carpații căci ei sunt și trebuie să rămână și-n viitor inima Româanismului, dar tot natul român de pretutindenea trebuie să simțească cum astăzi prin glasul nostru unanim v-

am deschis larg și pentru totdeauna porțile Carpaților, ca să poată pulsa prin arteriile lor cea mai caldă viață românească și să se înfăptuiască *acel vis neîmplinit, copil al suferinți, de-a cărui dor au adormit și moșii și părinții*.

Am ferma convingere că precum noi, cei adunați la Alba Iulia am hotărât azi cu glas unanim Unirea cu România, așa și glasul întregii națiuni se va concentra azi asupra singurei dorințe, pe care o pot exprima în trei cuvinte:

Pân la Tisa! ⁴

Concludem perioada pregătitoare a Marii Adunări de la Alba Iulia, în plan local, folosindu-ne de arhivele locale păstrate la Biblioteca Muzeului Parohial.

„În Săliște era deja înființată Garda Națională de către protopopul Ioan Lupaș, de pe la începutul lunii noiembrie 1918. Se strânseseră peste o sută optzeci de foști luptători reveniți de pe toate fronturile, dar și localnici. Acțiunea lui Lupaș, coordonată de Garda Națională a Comitatului, se înscria îndemnului lui Andrei Mureșanu din ultima strofă a marșului revoluționar „Deșteaptă-te, române!” de la 1848, care de șaptezeci de ani anima inimile și patriotismul românilor ardeleni și nu numai: „Preoți cu crucea-n frunte/ Căci oastea e creștină,/ Deviza-i libertate/ Și scopul ei prea sfânt...”, într-un moment hotărâtor pentru neamul românesc și care a fost exprimat, mai târziu, într-un sugestiv tablou de către pictorul Dumitru Cabadaieff, care se află și astăzi în muzeu - Muzeul Parohial.

Garda Națională, aflată sub comanda militară română din Sibiu, era printre cele mai numeroase din Comitat. Toți erau voluntari, iar comandanți erau Ioan St. Șteflea, președintele Societății studenților din Săliște, frații Dancu din Vale și Săcel și alți ofițeri de rezervă. Sarcinile gărzii erau să asigure siguranța și ordinea, protecția cetățenilor, administrarea localității, să dezarmeze unitățile militare austro-ungare și germane care se retrăgeau, să înlăture jandarmii și celelalte autorități locale ca slujbași ai vechiului regim. Trebuia să organizeze și să supravegheze transportul pe trenuri și pe alte mijloace al celor ce mergeau spre Alba Iulia.⁵ Sfera de acțiune a Gărzii cuprindea și localitățile din jur.

Presă vremii (sibiană, clujeană, timișoreană, bucureșteană) consemna sosirea delegaților din comitatul Sibiu la Alba Iulia, menționându-se numele lor. Se reproducea în întregime Actul Unirii, cu cele 9 puncte ale sale. Erau evocate sentimentele cu care „este întâmpinată această sărbătoare” era

apreciată „Ziua neamului”, unde s-a oficiat și „Evanghelia Unirii”, actul solemn de la Alba Iulia, citadela unirii.

Au fost relatate, mai ales în publicația „Cuvântul Poporului”, manifestările de masă, patriotice, ocazionate de aniversarea unui an de la Unire, în comunele Săliște și Orlat. ⁶

Amable Huet

Ana Huet

Les Huet

Augustine Huet

Anne Huet

Amable Huet

Joan F. Huet

Marie Huet

Marie Huet

Amable Huet

Amable Huet

Amable Huet

Amable Huet

Amable Huet

Amable Huet

Amable Huet

Amable Huet

Amable Huet

Amable Huet

Amable Huet

Amable Huet

Amable Huet

Amable Huet

Amable Huet

Amable Huet

Amable Huet

Amable Huet

Amable Huet

Amable Huet

Amable Huet

Amable Huet

6. Marie Jean Huet

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Marie Patach

Hotărârea noastră,

Obștea poporului român din comuna Săcel (Săliște),
din îndemn propriu și fără nicio silă sau ademenire din vreo parte, dă
la iveală dorința fierbinte ce însuflețește inima fiecărui român și declară că
voința sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal,
Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății
Sale Regelui Ferdinand I.

În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri,
tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot ce va înălța pururea pe fiii și
nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Săcel, în 13/26 noiembrie 1918.

Subscrierile:

Dumitru Gripp / Dregan Ion / Vasile Tarcea / Alecsie Piperne / Ioan St.
Macrea / Niculae I. Albu / Simion Vladu / Maria Tarcia / Marie Drăgan /
Marie Ilie Candin / Marie N. Tarcea / Maria N. Z. Macrea / Nuța Macrea /
Norica Radu / Marie Riger / Ioan Riger / Mărie I. Riger / Sană Stănilă /
Toader Cornea / Ana Muntean / Elena N. Popa / Ion Z. Băcilă / Iona G.
Irimina / George G. Irimină / Achim Birău / Achim Birău / Ana A. Birău /
Elisaveta Nemeș / Marie Bîrs / Ioana Bîrs / Petru Bîrs / Todor Iosif / Teodor
Iosef / Constanța Popa / Elena Hociotă / Vasile Curténu / Elena V. Curtén /
Sora Bejiu / Ioan Platoș / Nelu Platoș / Marie Platoș / Elisaveta Prie / Marie
Miclăuș / Lazăr Alemanu / Elisaveta Alămanu / Ană Mărcuț / Marie Bejiu /
Gheorghe Ciolan / Ion Dordea / Marie S. Macrea / Duma Ioan / Stoîța Ion,
prin Duma / Ioan Stanciu / Andreiu Radu / Paraschiva Radu / Alexandru
Radu / Costanța Băcilă / Ana Băcilă / Niculae M. Popa / George Macrea /
Elisaveta N. Idu / Eftenie Cazan / Ioan Kăzan / Ioan Patachi / Ioan Dancu /
Elisaveta Macrea / Măriu Idu / Ană S. Macrea / Ilie Drăgan / Mărie Drăgan /
Curtean Dumitru / Elisaveta Curtean / Bucur Dragosin / Dicu Savu / Ana
Băcilă / Marie N. Dicu / Dumitru Popa / Vasile Popa / Raveca Cazan /

Ană I. Moga / Ană G. Macrea / Mina N. Macrea / Elisaveta Dordea / Ion Morariu / Vasile Prie / Ion Prie / Niculae Hociotă / Ana Hociotă / Niculae Hociotă / Ană Hociotă / Sas Ioan / Brașiovean Niculae / Alexie Hanzu / Ana Paștiu / Nicolae Dican / Ioan G. Macrea / Maria Nemeș / Elena Bîrs / Aurel Bîrs / Marie Drăgan / Ana Drăgan / Silvia Drăgan / Ilie Candin / Marie N. Iacob / Marie Candin / Ioan Luca / Ilie Dicu / Maria Ilie Dicu / Rozalia Dicu / Ilie Dicu / Ană I. Dican / Dumitru Bratu / Susana Bratu / Ghiorghe Bratu / Ana Bratu / Ion Bratu / Soriță Radu / Preutesa Flucuș / Ioan Radu / Mărie Radu / Ana I. Dicu / Marie Dicu / Marie Dicu Hăicău / Maria Patachi / Maria Patachi / Ioan Patachi / Vasile Voicu / Veta Voicu / George Stănilă / Maria I. Hanzu / Maria I. Hanzu / Ilie Mateiu / Ion G. Blagu / Mărie G. Blagu / Ioan Stănilă / Ioan Oprișor / Mina Oprișor / Lița Z. Macrea / Ioan I. Oprișor / Ana A. Pipernea / Veta Jianu / Marie D. Gripu / Ioan Dicu / Ana Lupșa / Ioan P. Dicu / Ioan Beju / Filip Hanzu / Ana Duma / Aurica Duma / Marie Z. Duma / Vasile I. Dicu / Alecsandru Dicu / Niculae I. Dicu / Ion Stoiță / Marie V. Tarcea / Ană G. Macrea / Marie Dicu / Elisaveta Dicu / Mărie Dragosin / Ilie Dragosin / Ană Dragosin / Paraschiva Voicu / Ioan Macrea / Mina Macrea / Marie Macrea / Ana Macrea / Elena Macrea / Marie Cazan / Ilie Riger / Ioan Vlad / Aurica Duma / Ioan Idu / Ioan Muntean / Maria I. Duma / Ioan Cazan / Marie D. Enea / Ioan D. Hanzu / Ioan Istrate / Marie I. Vlad / Vasile Curtean / Ioan Blagu / Marie Dicu / Ioan Curtean / Ană Iacob / George Mara / Ioan S. Beju / Gheorge Dicu / Costică Lojan / Ana Isailă / Mărie Jurca / Ană Radu

Muzeul Național al Unirii Alba din Iulia. ¹⁶⁶

¹⁶⁶ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. VI, f. 4-7;

332
Credentional

Comitetul national român din comuna
Săcel (comitatul Sibiu) prin decisiunea sa din
27. Noiembrie 1918 st. n. incredintă pe membrul
sau Petru Bărs ca să reprezinte poporul român
din comuna Săcel la adunarea generală na-
țională română ce să se țină la 1 Decembrie
1918 st. n. în Alba-Iulia.

Săcel la 29 Noiembrie 1918 st. n.

Dimitrie Griș

primar

Alexandru Gymer

Ioan Dugoz

• Ioan N. Dicu

Dimitrie Dumor

Simion Stoica

Ioan F. Dicu

Nicolae Dicu

George Sora

Ioan Caron

Costin Dicu

Ioan Gyrisor

Nicolae Dicu

Ion Dicu

Ioan G. Macrea

Ioan Loci

Nicolae Vlad

Petru Bărs 1227 -

Ioan Patacki

int. si not. subst.

Credentional - Sadu, 28 Noieimbrie 1918.

Delegat: Parohul Dimitre Bunea

(Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. III, f. 382)

Credențional

Comitetul național român din comuna Săcel (comitatul Sibiu) prin decisiunea sa din 27 Noiembrie 1918 st. n. încredințează pe membrul său Petru Bârs ca să reprezinte poporul român din comuna Săcel său la adunarea generală națională română ce se va âinea la 1 Decemvrie 1918 st. n. în Alba Iulia.

Săcel la 29 Noiembrie 1918 st. n.

Petru Gripp
primariu
Alecsie Piperne
Ioan Dregan
Ioan N. Dicu
Dumitru Duma
Simion Stoica
Ioan I. Dicu
Nicolae Dican
George Sopa
Ioan Cazan
Constantin Dicu
Ioan Oprișor
Niculae Dicu
Ion Dicu
Ioan G Macrea
Ioan Sas
Nicola Vlad
Petru Bârs

Ioan Patachi
înv. not. Subst.

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. ¹⁶⁷

¹⁶⁷ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. III, f. 382.

Sibielul și Marea Unire

Profesor Ana Olariu

Profesor Ioan Sorin Virgiliu Coldea

După terminarea primului război mondial, s-au destrămat Imperiul austro-ungar, Imperiul țarist și otoman sub presiunea mișcărilor de eliberare din interior și a înfrângerilor de pe front. Astfel s-au creat condiții pentru formarea statelor naționale pentru popoarele asuprite. Acest lucru s-a întâmplat și pentru români, formându-se România Mare prin Marea Unire de la Alba Iulia de la 1 decembrie 1918.

La pregătirea pentru marele eveniment au participat și locuitorii din Sibiel. Astfel, în noiembrie 1918, adunarea generală a locuitorilor din localitate a înființat pe plan local Consiliul Național Român sub președinția notarului Ioan Groza precum și Garda Națională în frunte cu Petru Apolzan.

În 21 noiembrie 1918 pe baza convocatorului semnat de Dr. Ioan Lupaș și sublocotenentul Ioan St. Șteflea, Sibielul a trimis doi delegați care au luat parte la ședința de constituire a Consiliului Național Român de la Săliște.

În ultima decadă a lunii noiembrie 1918 comitatul Sibiu cu cele șase cercuri electorale face alegeri de delegați pentru Marea Adunare Națională, ce urmau să se întrunească la Alba Iulia.

Sibielul aparținea cercului electoral Cristian. Astfel, din Sibiel este trimis ca și delegat supleant economistul Petru Costandel.

Tot din Sibiel era și doctor avocat Nicolae Petra, care era delegat titular din cercul electoral Cristian dar reprezenta Săliștea deoarece în acel moment locuia cu familia în Săliște.

Paralel cu aceste activități obștea satului din Sibiel se întrunește și subscrie actul intitulat "Hotărârea noastră" prin care își sublinia dorința de unire a Transilvaniei cu țara mamă.

De asemenea se formează și o delegație însărcinată să exprime la Alba Iulia voința locuitorilor din Sibiel formată din: inv. Ioan Dobrotă, notar Ioan Groza, Petru Apolzan, Ioan Topârceanu, Ioan Săroiu, Ioan Moșneag, Ioan Damian, Ana Damian, Stoica Maria, Ioan Neagu.

Credentional

Chirca

În partea consiliului național român comunal
din Sibiel să demnește și încredințare, ca emis
din partea comunei la marea adunare națională ro-
mână ce se va ține la Alba Iulia în 1 Decembrie 1918
Petru Coștandei membru al consiliului național
comunal din loc.

Sibiel în 28 Decembrie 1918
Consiliul național român comunal.

Petru Apolzan
președinte

Ion Croze
notar

Opres Bara

Ionu Tălbain

Ion B. Nicula

Ioanese Apolzan

Ion Arbutay

Moise Dordea

Stan Petre

Stentae Tebu

Opres Apolzan

1236-

Credentional. Vale, 13/26 Novembrie 1918. Reuniunea femeilor române.

Delegat: Petru Coștandei.

(Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. III, f. 400)

Credențional

Din partea Consiliului Național Român comunal din Sibiel se denumeste și încredințează ca exmis din partea comunei la Marea Adunare Națională Română ce se va ține la Alba Iulia în 1 decembrie 1918, Petru Costandel, membru al Consiliului Național comunal din loc.

Sibiel, în 28 noiembrie 1918.
Consiliul Național Român comunal.

Petru Apolzan
președinte

Ion Groza
notar

Oprea Bârs
Ionu Tăban
Ion B. Nicula
Ioaneșiu Apolzan
Ion Dobrotă

Moise Dordea
Stan Petrea
Niculae Teban
Oprea Apolzan

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. ¹⁶⁸

¹⁶⁸ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. III, f. 400.

Tălmaciu

Profesor Cezara Narcisa Stratulat

Dr. Traian Petrașcu s-a născut pe data de 20 mai 1881 în localitatea Lancrăm de lângă Sebeș.

Pregătirea profesională o începe în comuna natală , acolo unde vă face școala primară, pentru ca apoi gimnaziul să îl continue la Gimnaziul Evanghelic Luteran (Săsesc) Sebeș Alba.

De tânăr ia contact cu Sibiu, acolo unde va continua studiile liceale. După absolvirea acestora se înscrie la facultatea de medicină din Cluj, luându-și doctoratul la Budapesta.

În timpul primului război mondial a fost medic în armata ungară.

În toamna anului 1918 este medic în localitatea Tălmaciu, pentru ca apoi să își continue profesia la Sibiu.¹⁶⁹

Este înmormântat în cimitirul din localitatea Lancrăm.

Dr. Traian Petrașcu a fost ales la 14/27 noiembrie 1918 să reprezinte Tălmaciu la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din partea Cercului electoral al Cisnădiei, în cadrul ședinței acestuia ținută în ziua de 14/27 noiembrie 1918, alături de Dr. Vasile Stan - Sibiu, Dr. Romul Căndea - Avrig, Dr. Ioan Broșu - Sibiu și Dr. Nicolae Regman - Sibiu.

¹⁶⁹ https://ro.wikipedia.org/wiki/Traian_Petra%C8%99cu

Credențional.

Subsemnații adevărim, că în cercul electoral al Cisnădiei
din comitatul Sebiu s'au ales azi ca delegați ai acestui
cerc electoral dñii:
Dr. Vasile Stan în Șlin
Dr. Traian Petrușcu în Tălmăciu
Dr. Romul Cândea în Isaia
Dr. Ioan Pantea în Sebiu
 și Dr. Nicolae Reghin în " "
 cu majoritate de voturi
animitate.

Drept-ce susnumiții delegați sunt prin aceasta autorizați a lua parte cu
vot decisiv la Marea Adunare Națională Română ce se va convoca prin Consiliul
Central Național Român, în numele tuturor Românilor din acest cerc electoral și la
alte Mari Adunări Naționale Române, cari eventual o să mai fie convocate în de-
cursul anului acestuia ori în anul următor și a contribui cu votul lor la decidera
asupra sorții viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Bănatul
Timișan.

Dat din colegiul electoral al cercului electoral Cisnădie
ținut în ziua de 14/17 Noemvrie 1918.

Dr. Ioan Traian
prezident.

Moise Frățilă
Iosif Pană
notar.

Nicolae Reghin
Orechia Dancaș
Ștefan Flouș

Colman S. Iro
Ducur Lungu
Ion Cioc

bărbați de încredere din comune.

1221/3-

Concordat. Atad

Credențional - Sfatului Cercului electoral al Cisnădiei, 14/27 Noiembrie 1918.
Delegați: Dr. Vasile Stan, Dr. Traian Petrușcu, în Tălmăciu, Isaia Popa, Dr. Romul Cândea, Eugen Pantea.
(Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. II, f. 366)

Credențional

Subsemnații adevărim că în cercul electoral al Cisnădiei din comitatul Sibiu s-au ales azi ca delegați ai acestui cerc electoral dnii:

Dr. Vasile Stan în Sibiu

Dr. Traian Petrașcu în Tâlmăciu

Dr. Romul Căndea în Avrig

Dr. Ioan Broșu în Sibiu

Dr. Nicolae Regman în Sibiu

cu unanimitate.

Drept -ce sus-numiții delegați sunt prin aceasta autorizați a lua parte cu vot decisiv la Marea Adunare Națională Română ce se va convoca prin Consiliul Central Național Român, în numele tuturor românilor din acest cerc electoral și la alte Mari Adunări Naționale Române, care eventual o să mai fie convocate în decursul anului acestuia ori în anul următor și a contribui cu votul lor la decidera asupra sorții viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Bănatul Timișan.

Dat din colegiul electoral al cercului electoral Cisnădie, ținut în ziua de 14/27 noiembrie 1918.

Dr. Ioan Stroia
prezident

Moise Frățilă,
Emilian Dancăș
notari

Nicolae Vidrighin
Eremia Dancășiu
Șerban Ilcușiu

Coman N. Deac
Bucur Lungu
Ioan Cioran

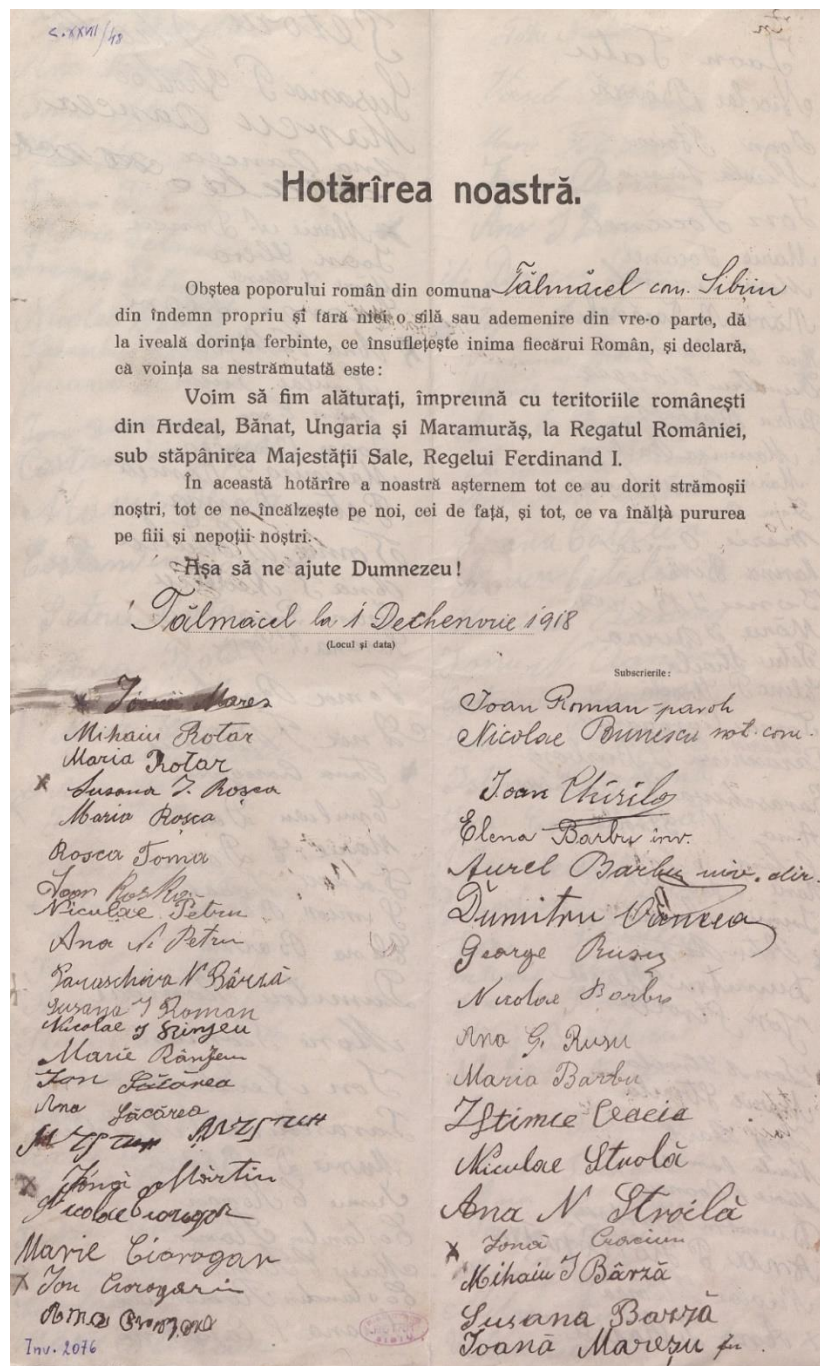
bărbați de încredere din comune.

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. ¹⁷⁰

¹⁷⁰ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. III, f. 366.

Tălmăcel

Profesor Cezara Narcisa Stratulat

Ioan Tatu
 Nicolae Bărbă
 Ioan Stoico
 Nicola Teraria
 Ion Tocănel
 Marie Tocănel
 Manu Tocănel
 Marie N. Tocănel.
 Ana D. Ciorogari
 Dumitru Ciorogari
 Petru Barbos
 * Macinica Barbos
 Maria Dănilo Bănea
 Ion Cancea
 Marie Cancea
 Marina Bărbă
 Ion Bărbă
 Marie Bărbă
 Petru Stoila
 Elena D. Stoila
 Toma Ciorogari
 Paraschiva T. Barbos
 Paraschiva T. Bărbă
 Ana N. Stoila
 Calăraș T. Ion
 Maria T. Calăraș
 Irimie Roman
 * Petru Bărbă
 Dumitru Vlăscu
 Ion Stoila
 Ion A. Stoila
 Marie Stoila
 Iosif Barb
 Nicolae Bănea
 Marie P. Căncă
 Dumitru Barbos
 Ana P. Hotopetiu
 Nicolae T. Bărbă
 * Ana T. Bărbă

Petru Stoila
 Susana T. Stoila
 Maria Cancea
 Ana Cancea
 * Marie A. Cancea
 Ioan Ghera
 Maria T. Ghera
 George Negre
 * Ana Valărbos
 Nicolae Guza
 Ioan Căci
 Ioan Cancea
 Macinica T. Cancea
 Petru Căncă
 Toma Nănelcu
 Elena T. Nănelcu
 Ioan Popa
 Susana T. Popa
 Toma Rădău
 Ana T. Rădău
 * Toma Ciorogari
 Emilian Danu
 Marie C. Danu
 Căncă Căci
 Irimie Bărbă
 Elena Bărbă
 Dumitru Roman
 Marie Roman
 Ion Nănelcu
 Paraschiva T. Nănelcu
 Maria T. Bărbă
 Irimie C. Roman
 Costantin Roman
 Marie C. Roman
 Costantin Roman iun.
 Susana T. Căpățina

Ion Negrea
 Ana Negre
 Toma Leius
 Ana Leius
 Toma Petru
 Maria Petru
 Trimio Petru
 Nicolae Băltăț
 Paraschiva Băltăț
 Iusana Bărbosa
 Ion Bărbosa
 Costanșin Popa
 Marie Popa
 Costanșin Popa in
 Petru Bota
 Ana Bota
 Nicolae Lăra
 Marie Lăra
 Dumitru Martin
 + Ana Martin
 Filip Tugă
 Nicolae Oancia
 + Paraschiva Ciorogari
 Marie P. Petru
 Ilie Căpățina
 Ana T. Căpățina
 Ilie T. Căpățina
 Paraschiva Serbu
 Ghinghe Ciorogari
 Marie Ciorogari
 Floare Stroila
 Trimie Stroila
 Iusana Stroila
 Nicolae Crăciun
 Marie Crăciun

Totu Nicolae
 Vasile Ciorogari
 Marie Ciorogari
 Ioan Dancu
 Ana I Dancu
 Ili Dancu Ioan
 Ioan Barb
 Iusana Barb
 Marie I Dancu
 Nicule Brătulescu
 Elisaveta Iricina
 Ana Moar ghitor
 Iusana Cătălin
 Simion Cătălin
 Marie I. Oancea
 Ionu I. Oancea
 Costanșin Ciorogari
 Ioana Ciorogari
 Estina Căpățina
 Ion Căpățina
 Petru Scăreia
 Paraschiva I. Scăreia
 Ion Stroila
 Marie Stroila
 Ion T. Stroila
 Marie Brătulescu
 Nicolae Oancia
 Ion Toviniet
 Ana Toviniet
 Ana Brătulescu
 Ioana I. Prusu
 Ana I. Prusu
 Mihail Prusu
 Valeria Ciorogariu

Paraschiva I. Bărnă
 Paraschiva N. Bărnă
 + Mihai Brăciun
 Ioan Ciocogoriciu
 Ana Ciocogoriciu
 Ioan Ioan
 + Ioana Ioan
 Lucărea Patru
 Marie Lucărea
 Paraschiva I. Căcărea
 Ilie Căcărea
 + Filip Danu
 Ioan Bărbosa
 Paraschiva I. Bărnă
 Simion Bărnă
 Paraschiva Bărnă
 Petru Bărnă 301 republică
 Marie Bărnă 301 vîră
 Mihail Rădăin
 Paraschiva Rădăin
 Ana I. Popa
 Ioan Brătescu
 Marie Brătescu
 Paraschiva I. Bărnă
 Marie N. Mitrea
 Ioan Vlasie
 Paraschiva Vlasie
 + Ștefan Șerbanescu
 + Macinica Șerbanescu
 Dumitru Ioltan
 Ana Ciocogoriciu
 + Ioana Mitrea
 Mihail Rădăin
 Elena Rădăin
 Simion Șerbanescu
 Ana Șerbanescu
 Simion Bărnă
 Ana Bărnă
 Marie Răducan
 + Nicolae Făcălețu
 + Ana Făcălețu
 Ana I. Bărnă
 + Gheorghe Popa
 + Ana Popa
 Marie Vlasie
 Filip Coca
 Maria Filip Coca
 + Ion Făcălețu
 + Madgalina Făcălețu
 George Făcălețu
 Ioan I. Făcălețu
 Lafta Făcălețu
 Petru Notariu
 + Petru Opincariu
 + Macinica Opincariu
 Nicolae Andriu
 Liana Andriu
 Nicolae Popa
 Liana Popa
 Ana Iuga
 Marie Iuga
 + Flore Ciocogoriciu
 George Ioltan
 Ioan Simion
 Flore Ioltan
 Ioan Negre
 Ioan Notariu
 Maria Notariu
 + Gheorghe Trifu
 Vasil Trifu

Niculae Trifu
Niculae Proleta

Mihailu Baltat

Elena Albu

Marcia Calaras

Ana Holstanu

+ Achim Calaras

Ion Bota

+ Marie Bota

Ion G. Bota

Petru G. Bota

Ana T. Ibrer

Niculae Holton

+ Ionu Birlora

+ Marie Birlora

+ Lurana Harg

+ Dumitru Ibrer

Niculae Caice

Mihailu Albu

Paraschira Muntiu

Toma H. Ibrer

Ana B. Ibrer

Toma Barso

Marie B. Barso

George Maresiu

Marie G. Maresiu

Niculae Ibrer

Paraschira Ibrer

Petru Albu

Marie P. Albu

Nicolau Albu

+ Macinica Albu

+ Marie Botarici

Filip Boca

Ion Radaiu

Ana Radaiu

+ Ion Albu

+ Marie Albu

+ Ana P. Popa

Heben Giorogari

Marie P. Giorogari

Mihailu Bota

Marie Bota

Macrina Bota

Ana Bota

Ion Gutes

Marie Gutes

Ana Giorogari

George Giorogari

Ana Giorogari

+ Nistor Bolota

Ioana Giorogari

George Giorogari

Marie Sacovia

Ionu Giorogari

Gusaro Giorogari

Ilie Giorogari

Elena Giorogari

Ionu Giorogari

Lurana Adreiu

Ion Rangesu

Marie Rangesu

Lurana Rangesu

Stroila Ion

Paraschira Stroila

+ Toma Barboza

Ionu Cancea
Marie Cancea
Ion I. Cancea
Dumitru Cancea

* Ioana Coca
* Ion Marghitan
* Petru Mibita

Dumitru Sotoroga

Ana Sotoroga

Dumitru Calaras
Marie Calaras
Marie Bratilesu

Ion Barbu

Ion V. Cancea

Ion J. Cancea

Ana J. Cancea

Meise Ciocogaru

Ion Fetan

Marie Fetan

Elie Tusa

Marie Tusa

Nistor Bolito

Mosina Bolito

Marie Barbu

Niculae Barbu

Lea Rusu

Ion Rusu

Petru Muntiu

Paraschiva Tiso

Marile Ierbaniescu

Marinica Ierbaniescu

Ioana Tisia

Marie Radaiu

Petru Radaiu

Ionu Muntiu

Ana Muntiu

Niculae Calaras

Marie Calaras

Niculae Calaras

Ana Calaras

Ioan Fontana

Ana Fontana

Petru Fontana

Ioan W. Cancea

Ioan J. Cancea

Ana J. Cancea

Mihail Staila

Ioana M. Staila

Paraschiva Nedelcu

Elena Ciocogaru

Costandina Ciocogaru

Marie Ciocogaru

Ana M. Chirila

Ana M. Sacarea

L. Prun

* Niculae Prun

* Flore Prun

Niculae Ierbaniescu

Niculae Barbu

Marile Ierbaniescu

Paraschiva I. Barbu

Marile Prun

Ioana Prun

Elie Coca

Marie Coca

Măcinica. S. Oancea
 Nicolae N. Stroila
 Marie N. Stroila
 * Ioanu Ivanu
 * Ana Ivanu
 Nicolae Ibero
 Ana Ibero
 Nicolae Rotar
 Elena N. Rotar
 Maria Radoia
 Dumitru Radoia
 Ioan Ibero
 * Maria Ibero
 Mihail Bota
 Ioana Bota
 Vasile Opincaru
 Ana Opincaru
 Rana Ibero
 Nicolae Ibero
 * Ion Radoia
 * Maria Radoia
 * Nicolae Conicescu
 Ioan Ibero
 Ana Ibero
 Ioan Popa
 * Ana Popa
 Ion G. Popa
 Maria Ioan
 Ioan Surdila
 Parasciva Surdila
 * Liante Oancia
 * Ana Oancia
 Vasile Ciorogariu
 Maria Ciorogariu
 Maria Vinbreiu

Ion. S. Vinbreiu
 Ana S. Vinbreiu
 Ioan Calanar
 Ioana Calanar
 Niculai Bărbă
 Poronchiva Bărbă
 Ion Bărbă
 * Maria Bărbă
 * Ana N. Bărbă
 Maria Mitila
 Ion Brătilesco
 Elena Brătilesco
 Ioana Ciorogariu
 Ion Haies
 Parasciva Haies
 Ion Roman
 Maria Roman
 * Ana Andru
 * Ioana Andru
 * Maria S. Stroila
 * Liante & Martin
 Nicolae Papa
 Roman Papa
 Maria Papa
 Floare Tocaneu
 Maria Tocaneu
 Toma Nedelcu
 Ana Nedelcu
 Petru Popa
 Maria Popa
 Toma Opincaru
 Elisaveta Opincaru
 Constantin Opincaru
 Ionu Ruzi
 Gheorghe Bărbă

Joan Albu
Marie Albu
Marie & Botio
Marina Russ
Newy Russ
Saula Barber
Marie Roulas
Constantin Uberg
Marie Barle
Alicio Roul
Maffin Rotor
Parashina Rotor
Jon Couce
Ana Ton Canceo
Conthorat Rus
Alicinio Rus
Saula Russ
Parashina Russ
Marie & Dolca

Hotărârea noastră.

Obștea poporului român din comuna Tălmăcel,
din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă la
iveală dorința fierbinte, ce însuflețește inima fiecărui Român, și declară, că
voința sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal,
Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea
Majestății Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri,
tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot, ce va înălța pururea pe fiii și
nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Tălmăcel la 1 Dechemvrie 1918

Subscrierile:

Ioan Roman paroh ort. rom. [A urmat cursuri de teologie la Sibiu, Blaj, Cluj, Budapesta și Cernăuți, la finalizarea acestora (1903) fiind numit preot în parohia din Tălmăcel. A făcut parte din delegația care a participat la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia (1 decembrie 1918). A fost președinte de onoare al Băncii de Credit din comună. S-a implicat în viața culturală a satului organizând cursuri de învățare a jocurilor populare, coruri de bărbați, femei și mixte, fanfara și echipa de fluierași.] (Stroilă 1996, p. 216-219) / Nicolae Bunescu, not. com. / Ioan Chirilă / Elena Barbu înv. / Aurel Barbu înv. dir. / Dumitru Oancea / George Rusu / Nicolae Barb / Ana G. Rusu / Maria Barbu / Iftimie Oancea / Niculae Stroilă [1880-1960 După finalizarea cursurilor primare s-a specializat în activitatea de tipograf, participând la tipărirea ziarelor Foaia poporului și Tribuna. Între anii 1899-1909 a lucrat la tipografia Minerva din București. Nicolae Iorga i-a încredințat conducerea tipografiei și a ziarului Neamul Românesc. La începutul anului 1925 își va achiziționa de la Viena o nouă tipografie, desfășurând o rodnică activitate până în anul 1938. A sprijinit financiar școala și biserica din satul natal.] (Stroilă 1996, 221223) / Ana N. Stroilă / Ioana Crăciun / Mihaiu B. Bârză / Susana Bârză / Ioana Mareșu / Ionu Mareș / Mihai Rotar / Maria Rotar / Susana I. Roșca / Maria Roșca / Roșca Toma / Ion Roșka / Niculae

Petru / Ana N. Petru / Paraschiva N. Bârza / Susana I. Roman / Nicolae I. Rînjeu / Ion Săcărea / Ana Săcărea / indescifrabil / Iónă Mărtin / Nicolae Ciorogar / Maria Ciorogar / Ion Ciorogar / indescifrabil / Ioan Tatu / Nicolae Bârză / Ioan Stoica / Nicolae Stoica / Nicolae Secăria / Ioan Tocănel / Maria Tocănel / Manu Tocănel / Marie N. Tocănel / Ana D. Ciorogar / Dumitru Ciorogar / Petru Bărbosa / Măcinica Bărbosa / Maria Dionisă Oancea / Ion Oancea / Mărie Oancea / Marina Bîrză / Ion I. Bîrză / Marie I. Bîrză / Petru Stroilă / Elena P. Stroilă / Toma Ciorogariu / Maria C. / Paraschiva I. Barbosa / Paraschiva I. Rădoiu / Ana PN. Stroilă / Ion Călăraș / Marie I. Călărașiu / Irimie Roman / Petru Rusu / Dumitru Vlasie / Ioan Stroilă / Ion A. Stroilă / Marie Stroilă / Iosif Barb / Niculae Oancsa / Maria N. Oancia / Dumitru Barbosa / Ana P. Hortopețiu / Nicolae I. Bârză / Ana I. Bârză / Platon Stroilă / Susana P. Stroilă / Marcu Oancea / Ana M. Oancea / Nicolae Oancea / Marie N. Dancu / Ion Sbera / Mărie I. Sbera / George Negre / Ana V. Bărbosa / Niculae Iuga / Ioan Cocă / Ioan Oancea / Măcinica P. Oancia / Petru Oancia / Toma Nedelcu / Ana T. Nedelcu / Ioan Popa / Susana I. Popa / Toma Rădoiu / Ana T. Rădoiu / Toma Ciorogariu / Emilian Dancu / Maria E. Dancu / Dancu Iacob / Simion Bârză / Elina Bârză / Dimitrie Roman / Maria Roman / Ion Nedelcu / Paraschiva I. Nedelcu / Maria D. Bârză / Irimie C. Roman / Constandin T. Roman jun. / Constandin Roman / Marie C. Roman / Susana S. Căpățîină / Ion Negrea / Ana Negrea / Toma Heiuș / Ana Heiuș / Toma Petru / Marie Petru / Ieremie Petru / Nicolae Bălțat / Paraschiva Bălțat / Susana Bărbosa / Ion Bărbosa / Constandin Popa / Maria Popa / Constandin Popa jun. / Petru Boța / Ana Boța / Niculae Sbera / Marie Sbera / Dumitru Mărtin / Ana Mărtin / Filip Iuga / Niculae Oancia / Paraschiva Ciorogar / Mărie N. Petru / Ilie Căpățîină / Ana I. Căpățîină / Ilie I. Căpățîină / Paraschiva Serbu / Gheorghe Ciorogar / Marie Ciorogariu / Floare Stroilă / Irimie Stroilă / Susana Stroilă / Niculae Crăciun / Mărie Crăciun / Tatu Niculae / Vasile Totoroga / Marie Totoroga / Ioan Dancu / Ana I. Dancu / Dancu Ioan / Ioan Barb / Susana Barb / Mărie I. Dancu / Niculae Bratilesco / Elisaveta Săcărea / Ana Mărghitan / Susana Cătălin / Simion Cătălin / Marie N. Oancea / Ionu N. Oancea / Constandin Ciorogar / Ioana C. Ciorogar / Istina Căpățîină / Ion Căpățîină / Petru Secărea / Paraschiva P. Secărea / Ion Stroilă / Mărie Stroilă / Ion I. Stroilă / Măria Brătilescu / Niculae Oancia / Ion Tocănel / Ana

Tocănel / Ana Bratilesco / Ioanu I. Rusu / Ana I. Răfa / Mihai Rusu / Valeria Ciorogariu / Paraschiva I. Bîrză / Paraschiva N. Bîrză / Mihai Crăciun / Ioan Ciorogari / Ana Ciorogariu / Ion Tocănel / Ioana Tocănel / Secărea Petru / Mărie Secărea / Paraschiva Secărea / Ilie Săcărea / Filip Dancu / Ion Bărbosa / Paraschiva I. Rusu / Simion Rusu / Paraschiva Rusu / Petru Rusu / Măria Rusu / Mihai Rădoi / Paraschiva Rădoi / Ana I. Popa / Ioan Brătilesco / Măria Brătilesco / Paraschiva I. Bîrză / Marie N. Mitrea / Ioan Vlasie / Paraschiva Vlasie / Stefan Serbănesc / Macinica Serbănesc / Dumitru Zoltan / Ana Ciorogariu / Ioana Mitria / Mihai Rădoi / Elena Rădoi / Simeon Șerbănescu / Ana Șerbănescu / Simion Bîrză / Ana Bîrză / Mărie Răducă / Nicolae Făcălețu / Ana Făcălețu / Ana T. Bîrză / Gheorghe Popa / Ana Popa / Măria Vlasie / Filip Cocă / Maria F. Coca / Ion Făcălețu / Magdalina Făcălețu / George Făcălețu / Ioan I. Făcălețu / Safta Făcălețu / Petru Notariu / Petru Opincariu / Măcinica Opincariu / Nicolae Andreiu / Susana Andreiu / Niculae Popa / Susana Popa / Ana Iuga / Marie Iuga / Flore Ciorogar / Gyorge Zoltan / Dancu Simion / Floare Dancu / Ion Negre / Ioan Călăraș / Mărie Călăraș / Giorgiu Trifu / Vasile Trifu / Niculae Trifu / Niculae Balotă / Mihai Bălțat / Elena Albu / Maria Călăraș / Ana Zoltan / Achim Călăraș / Ion Boția / Mărie Boția / Ion I. Boța / Petru I. Boța / Ana T. Sbera / Niculae Zoltan / Ion Bărbosa / Marie Bărbosa / Susana Zbera / Dumitru Sbera / Nicolae Căceu / Mihai Albu / Paraschiva Muntiu / Toma N. Sbera / Ana T. Szbera / Toma Bârza / Maria T. Bîrză / George Mareșiu / Maria G. Mareșiu / Niculae Sbera / Paraschiva Sbera / Petru Albu / Măria P. Albu / Niculaiu Albu / Măcinica Albu / Măria Rotariu / Filip Cocă / Ion Rădoi / Ana Rădoi / Ion Albu / Ana Rădoi / Ion Albu / Mărie Albu / Ana P. Popa / Ștefan Ciorogar / Mărie S. Ciorogar / Mihai Boța / Măria Boța / Macrina Boța / Ana V. Boța / Ioan Șutea / Măria I. Șutea / Ana N. Ciorogar / Ciorogariu George / Ana Ciorogariu / Nistor Balotă / Ioană Ciorogariu / George Ciorogariu / Maria Săcăria / Ionu Ciorogariu / Susana Ciorogariu / Ilie Ciorogariu / Elena Ciorogariu / Ion Ciorogariu / Susana Andreiu / Ionu Rînjeu / Marie Rînjeu / Susana Rînjeu / Stroilă Ion / Paraschiva Stroilă / Toma Bărbosa / Ion Oancea / Maria Oancea / Ion I. Oancea / Dumitru Oancea / Ioană Cocă / Ion Mărghitan / Petru Mitia / Dumitru Totoroga / Ana Totorogă / Dumitru Călăraș / Mărie Călăraș / Mărie Brătlescu / Ion Bîrză / Ion V. Oancea / Ion

I. Oancea / Ana I. Oance / Moise Ciorogariu / Ion Fețan / Mărie Fețan / Ilie Iuga / Mărie Iuga / Nistor Balotă / Mărina Balotă / Mărie Barbu / Niculaie Barbu / Rusu Soră / Ion Rusu / Petru Muntiu / Paraschiva Tîrșă / Vasile Șerbănescu / Măcinica Șerbănescu / Ioana Tîrșă / Marie Petru Rădoi / Petru Rădoi / Ion Muntiu / Ana Muntiu / Niculae Călăraș / Mărie Călăraș / Niculae Călăraș / Ana Călăraș / Ioan Fântână / Ana Fântână / Petru Fântână / Ioan W. Oancea / Ioan I. Oancea / Ana I. Oancea / Ioană M. Stroilă / Mihai M. Stroilă / Paraschiva Nedelcu / Elena Ciorogar / Constandin Ciorogar / Maria Ciorogar / Ana N. Chirilă / Ana n. Săcărea / C. Rusu / Nicula Rînjeu / Flóre Rînjeu / Niculaie Șerbănescu / Niculaie Bărbosa / Mărie Șierbănescu / Paraschiva Bărbosa / Ilizeiu Rînjeu / Ioana Rînjeu / Ilie Cocă / Mărie Coca / Macinica T. Oancea / Niculae N. Stroilă / Măria N. Stroilă / Ioanu Ivanu / Ana Ivanu / Nicolae Sbera / Ana Sbera / Nicolae Rotar / Elena N. Rotar / Maria Radoiu / Dumitru Radoiu / Ioan Sbera / Maria Sbera / Mihaiu Boța / Ioană Boța / Vasilie Opincar / Ana Opincariu / Niculae Sbera / Ana Sbera / Ion Rădoi / Maria Rădoi / Niculae Cornicescu / Ioan Sbera / Ana Sbera / Ioan Popa / Ana Popa / Ion G. Popa / Maria Ivan / Ioan Surdilă / Paraschiva Surdilă / Lontie Oancea / Ana Oancia / Vasile Ciorogariu / Maria Ciorogariu / Marcu Andreiu / Ion T. Indreiu / Ana T. Indreiu / Ion Călăraș / Ioană Călăraș / Niculae Bârza / Paraschiva Bârza / Ion Barbu / Marie Barbu / Maria Mitrea / Ana N. Popa / Ion Brătilesu / Elena I. Brătilesu / Ioană Ciorogariu / Ion Hăuș / Paraschiva Hăuș / Ion Roman / Maria Roman / Toma Andreiu / Todorica Andreiu / Marie P. Stroilă / Susana C. Mărtin / Niculae Popa / Roman Popa / Marie popa / Floare Tocalu / Mărie Tocănel / Toma Nedelcu / Ana Nedelcu / Petru Popa / Maria Popa / Toma Opinkariu / Elisaveta Opincariu / Constantin Opincariu / Ion Rusu / George Barbu / Călăraș Milian / Susana Călăraș / Constandin Rotar / Măcinica C. Rotar / Ana M. Rotar / Elisaveta Barbosa / Ioana Barbosa / Dumitru Barbosa / Niculae Ivan / Mărie Ivan / Mărie Ivan / Ioană Rădoi / Ana Rădoi / Niculae Rădoi / Ion Totoroga / Ana Totoroga / Ana Totoroga / Niculae Ciorogariu / Paraschiva Ciorogar / Paraschiva T. Barbu / Pavel Ciorogar / Giorge Ciorogari / Mihaiu Rotar / Mărie Rotar / Mărie Rotar / Dumitru Rotar / Toma Roman Loleș / Marie Roman / Măruța Roman / Todora Roman / Ilie Oancia / Marina Oancia / Ioan Barbu / Paraschiva Barbu / Iliseiu Rusu / Măcinica Rusu / Toma

Oancea / Flore Oancea / Mărie Albu / Ioan Albu / Mărie I. Boția / Măria Rusu / Măria L. Rusu / Niculaie Barbu / Mărie Barbu / Constantin Sbera / Mărie Barbu / Mărie Barbu / Maftai Rotar / Paraschiva Rotar / Ion Oancea / Ana Ion Oancea / Constandin Rusu / Măcinica Rusu / Nicolae Rusu / Paraschiva Rusu / Măria Ianoș Dolea.

Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu, Colecții Speciale, C.XXVII/47.¹⁷¹

¹⁷¹ Alexiu Tatu, Silviu Borș, Bogdan Andriescu, *Participanții din localitățile sibiene la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 1 Decembrie*, Editura Armanis & Mega, Sibiu & Cluj-Napoca, 2018, p. 339-341.

Credențional.

Subsemnații adevărim, că în comuna Tălmăcel
din comitatul Sebeului s-au ales azi ca delegați ai acestei
comune comune dñiul

Ioan Roman paroh în Tălmăcel
în
în
și în

cu majoritate de voturi
animitate.

Drept-ce susnumiții delegați sunt prin aceasta autorizați a lua parte cu
vot decisiv la Marea Adunare Națională Română ce se va convoca prin Consiliul
Central Național Român, în numele tuturor Românilor din acest comuna comuna și la
alte Mari Adunări Naționale Române, cari eventual o să mai fie convocate în de-
cursul anului acestuia ori în anul următor și a contribui cu votul lor la decidera
asupra sorții viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Bănatul
Timișan.

Dat din adunarea Comuna Tălmăcel
din comitat electoral al comitat electoral
ținut în ziua de 17 Noembrie 1918.

Nicolae Ruan
prezident.

Onufriu Barbu
notar.

Nicolae Barbu
bărbați de încredere din comună.

Costantin Spînu

Credențional. Tălmăcel, 14/27 Noembrie 1918.

Delegat: Ioan Roman.

(Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. III, f. 354)

Credențional

Subsemnații adevărim că în comuna Tălmăcel, din comitatul Sibiului, s-a ales azi ca delegat al acestei comune dnul Ioan Roman, paroh în Tălmăcel, cu unanimitate.

Drept ce sus-numitul delegat este prin aceasta autorizat a lua parte cu vot decisiv la Marea Adunare Națională Română ce se va convoca prin Consiliul Central Național Român, în numele tuturor românilor din această comună, și la alte mari adunări naționale române, care eventual o să mai fie convocate în decursul anului acestuia ori în anul următor, și a contribui cu votul lor la deciderea asupra sorții viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Bănatul Timișan.

Dat din adunarea electorală a comunei Tălmăcel, ținută în ziua de 14 noiembrie 1918.

Nicolae Rusu
prezident

Aurel Barbu
notar

Bărbați de încredere din comune:

Niculae Barbu

Constantin Opincariu

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia.¹⁷²

¹⁷² Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. III, f. 354.

Marea Unire în Tilișca

Profesor Marius Boromiz

Profesor Mihai Nistor

Profesor Mihaela Popa

Evenimentele politice și militare care s-au derulat în monarhia austro-ungară în toamna anului 1918 au condus în Transilvania la convocarea Marii Adunări Naționale a românilor pentru ziua de 1 Decembrie la Alba-Iulia.

Chemarea de participare tipărită la Arad, a fost adusă la Tilișca de către sergentul Vasile Lal, care a ajuns acasă pe 18 Noiembrie seara târziu, aproape de miezul nopții. Ajuns acasă, a cerut să vorbească cu președintele Consiliului Național Român Tilișca, Ioan S. Rodeanu „într-o chestiune care nu suferă amânare”.

După ce a parcurs chemarea, Rodeanu a trimis gardiștii să-i cheme la sediu pe toți membrii consiliului. Lectura documentului, făcută din nou pentru toți, i-a impresionat. Chemarea preciza criteriile de alegere a delegaților pentru Marea Adunare. Urmare a acestui fapt, situația la Tilișca era clară, se cunoștea cu două zile înainte de publicarea chemării în presa sibiană (Ziarul „Telegraful român” a publicat știrea despre convocarea adunării), locul și data când va avea loc mult așteptatul eveniment.

Tilișca intra în Cercul electoral al Săliștei, care trebuia să trimită cinci delegați la Marea Adunare. La alegerile desfășurate în acest Cerc electoral nu a fost ales ca delegat la Alba Iulia niciun reprezentant al satului Tilișca, fiind aleși patru delegați provenind din Săliște și unul din Gura Râului.

Prin concursul fericit al împrejurărilor, Tilișca a fost reprezentată în Sala Unirii de protopopul Ioachim Munteanu, care era pe atunci protopop al Agnitei. Ginerele său, preotul militar căpitan Vasile Debu, a avut și el calitatea de delegat la Alba Iulia, din partea Comande Supremă a Gardelor Naționale Române din Ungaria și Transilvania.

Pe data de 26 noiembrie 1919 a fost adoptată Hotărârea de Unire cu România, întărită printr-un număr de 408 de semnături. Acest document

oferă informații prețioase asupra componenței Comitetului Național Român cât și a Gardei Naționale din localitate.

Biroul Comitetului Național Român era format din Ioan S. Rodeanu - președinte, Pantilimon Bratu - notar și îi avea ca membrii pe: preoții orodocși Petru Iuga și Ioan Iosof, învățătorul Ioan Bratu - director școlii, învățătorul Andreiu Floașiu, Toma Stancă, Pavel Banciu, Ionu Lalu, Pantilimon Banciu, George Pacurar , Andreiu Floasiu și Cornel Păcurar .

Garda națională avea drept comandant pe Aurel Bratu, Liviu Iuga era secretar, avea 2 subcomandanți: Ionel Iosof și Dumitru Bunea și un număr de 25 de membri: Pantilimon Iuga, Ioan Stan, Ioan Bodeac, Simion Ghișe, Ioan Bunea, Dumitru Iuga, Petru Rujea, Ioan Rodeanu, Ioan Banciu, Dumitru Lalu, Ioan Nicoară, George Hînsa, Ioan Stănese, Constantin Gligor, Ioan Marcu, Costandin Dancu, Acsintie Iuga, Mihail Banciu, Danil Gligor, Vasile Hînsa, Ilie Voic, Dumitru Zeicu, Ioan Moldovan și Ioan Schitea

Comitetul Național de la Tilișca simțea pulsul politic al populației satului să și-a dat seama că sunt sute de doritori de a participa la mărețul eveniment. Se ridicau multe probleme de organizare a plecării: deplasare, hrană, participarea la adunarea de duminică și multe altele. Toate aceste probleme au fost discutate în plen și la încheiere, președintele Rodeanu, după ce a cântărit bine situația, cu înțelepciune le-a spus celor prezenți:

„ - Dragii mei! Eu gândesc că e bine să mergem cât mai mulți la Bălgrad, ca să ne spunem acolo răspicat voința, ca să știe lumea ce vrem. Trebuie pentru asta, mai întâi, să aducem la cunoștința întregului sat, Chemarea pe care o avem noi în față. Sa li se spună oamenilor în față, limpede pentru ce au fost chemați, ce au hotărât acolo, iar până atunci să cumpănească alegerea: ne unim cu Țara sau facem altfel? ”

Tilișcanii au mers într-un număr mare la Alba Iulia, fiind martorii celui mai important moment al istoriei noastre naționale.

Hotărîrea noastră.

Obștea poporului român din comuna Tilișca,
din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă
la iveală dorința ferbinte, ce însuflețește inima fiecărui Român, și declară,
că voința sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești
din Ardeal, Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României,
sub stăpânirea Majestății Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărîre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii
noștri, tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot ce va mântui pururea
pe fiii și nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Tilișca la 26 Noiembrie 1918 r.m.
(Locul și data)

Subscrierile:

Dumitru Florescu

Ion Stancov
Petrus Opris

Vasile Juga
Ștefan Bornea

Dimitrie Horoiu
Dumitru Bornea
Ioan Juga

Constantin Stora
Ioan Șapșoca
George Bratu

Ioan Reicu
Dumitru Mihail
Lavințza
Niam Priș
Ioan Năru

Președintele comitetului național:
Goan Ș. Bădoacă
președinte
Pantelimon Bratu
notar

Membrii comitetului național:
Petrus Juga
președinte
Ioan Șapșoca
președ. ort. com. r.
Ioan Bratu
inv. director
Andrei Flăsuiș
inv. român.

Ioan Stancov
Savel Bornea
Ionu Lolu
Pantilimona Bornea

George Păcurar
Andrei Floreasă
Cornel Păcurar

65

Ion Marcu
Căpitan Dumăni
Iosif Zugă
Mihail Băncă
Răzvi Gliga
Vasile Hănsă
Ilie Văci
Dumitru Tănuș
Ion Măldovan
Ion Săbău

Garda națională:

Aurel Ubrade
Com. gardă
Lăzăreșcu
Leont
Ionel Jorj
subcomandant

Dumitru Păcurar
subcomandant

Santilman Zugă
Ion Stănu
Ion Băleac
Ilie Simion
Ion Dăneș
Dumitru Zugă
Iosif Petru
Ion Băleac
Ion Băncă
Dumitru Lăză
Ion Mărcă
George Hănsă
Ion Stăneș
Gliga Constantin

Locuitorii comunei:

Simion Băleac
Iosif Dionisie
Petru Stoian
Petru Stoian
Vasile Ardeleanu
Vasile Zugă
Marie Zugă
Ion Rădu
Marie Rădu
Ion Zugă
Marie Zugă
George Hănsă
Paranchira Hănsă
Ion Mihail
Marie Mihail
Ion Vlădu
Ion Bămbă

Ioan Duca
Ionu Hansa 66

Ionu Duncă
Ioan Văie
Dumitru Ciocogariu.
Dumitru Prică
Nicolae Stănescu

Nicolae Frăcea
Ioan Rodeanu

Nicolae Răce
Dumitru Bunea
Ioan Găscă
Ionu Găscă
Dumitru Hansa
Constantin Bratu

Mărie Luciu
Ană Bunea
Ionu Bunea
Gimion Zălu
Ioan Micăușu
Ioan Micăușu
Dumitru Prică
Ionu Cărgăria
Ionu Domnariu

Ioan Hansa
Mihail Marcu 100

Ioan Căpă
Ioan Bratu
Gheorghe Chiteș
Gheorghe Chiteș

Nicolae Luca
Ereabu Iona

Constantin Bratu
Dumitru Micăușu
Constantin Bratu

Ionu Găscă
Ioan Găscă

Ionu Găscă
Gimion Găscă
Constantin Cărgăria
Ionu Frăcea
Ioan Hansa

Dumitru Ștefan
Dumitru Bărbănuș
Nicolae Răce

X George Vădeș
X Vasile Rodeanu
X Domnie Răce
X Ion Văie
X Ion Frăcea
X Ștefan Rodeanu
X Mihail Pădă
X Antonie Valase
X Ion Hansa
X Dumitru Iuga

Nicolae Răce
Nicolae Novac
Ionu Găscă
Dumitru Prică
Ioana Popa

Anton Pădă
Ionu Prică
Ionu Trăneșu

X Dumitru Frăcea
X Ioan Frăcea
X Dumitru Hansa
X Maria Pădă
X Ană Găscă
X Paraschiva Frăcea

prin Ioan Bratu

prin Ioan Bratu

George Gândila 6.
 Nicolae David
 Ioan Trîhenea
 Avram Măneasa
 Gligor Câmpuran
 Ioan Bunciu
 Ioan Dăneș
 Blimpe Răciu
 Ioana Tuga
 X Ioan Răciu
 X Ana Frăcea
 X Maria Cornan
 X George Flăprian
 X Ana Trico
 X Ion Măneasa
 X Ion Pomarici
 Lucac Coragovici
 Dumitru Bănciu
 Simion Gligor
 Ania Trîci
 Ioan Bunciu
 Dumitru Bunciu
 Nicolae Rodianu
 Ioan Popa
 X Petru Rodean
 Avram Bunciu
 Costand David
 Dumitru Gligor
 Ioan Tuga
 Vasile Bunciu
 X Simion Aluș
 X Ioana Tuga
 Ioan Măneasa
 Ion Popa
 George Schitea
 Costand Popa
 Dumitru Birta

Ioan
 Maria
 Ioan
 Maria

Ioan Măneasa
 Simion Măneasa
 Nicolae Popa
 Ioan Strău
 Maria Lălu
 Ioan Tuga
 X Ana P. Gligor
 X Maria Preda
 X Ana Frăcea
 X Poroschisa I. Bunciu
 Ioan Bunciu
 Maria Tuga
 X Ana I. Tuga
 Maria Bunciu
 X Maria Tuga
 Maria Bănciu
 Nicolae Bănciu
 Ioan Tuga
 X Elisaveta Tuga
 X Poroschisa Frăcea
 X Dumitru Lălu
 X Ana Tuga
 X Ștefan Popescu
 Alexandru Rodean
 Ștefan Luca
 Dumitru Răciu
 X Ștefan Bunciu
 X Gheorghe Rodion
 Dumitru Preda
 Costandin Măneasa
 Nicolae Măneasa
 Nicolae Bănciu
 Nicolae Tuga
 Dumitru Bănciu
 Nicolae Bogdan

Maria
 Ioan
 Maria

Maria
 Maria
 Maria

Maria
 Maria

Costantin Horsa
Nădăru

65

Ionu Bunea
Pavelu Horsa
Ionu Fikanea

prin Vasile
Horsa

Ioan Bodeanu

Ionu Stănescu

Andrei Tuga

Teodora Frasca

Costandiu Ceacelu

Dumitru Radu

Dumitru Lala

Iacobu Gionescu

prin

Vasile

Horsa

Agoston Stănescu

Costandiu Opran

Ioan Zeicu

Ioan Harsiu

Dionisie Ghilețuș

Ion Lala

Iosif David

Simba Trifan

Simion Băncu

Dionisie Guga

Armandu Horsa

prin

Vasile

Horsa

Ionu Schiopu

Marie schitea

Ionu Tuga

Elena Tuga

Marie Ciocorogianu

Ion Popa

Ion Schiopu

Ion Rădu

Stefanu Bunea

Ioana Bratu

Ioan friaca

Ion Marcu

Nicodim Piciu

Ion Bunea

Constantin Piciu

Ana Poenariu

Ionu Poenariu

Ana Fudala

Dumitru Bunea

Marie Bunea

Ionu Zeicu

Marie Tugă

Marie Mateu

Garu facaletu

Marie Salca

Marie Stoianu

Paraschiva G. Bratu

Ioan Bumbaca

Costandiu Schitea

Petru Tuga

Marie Bratu

Marie Rădu

Ionu Marcu

Danilu Frasca

Eugenie Piciu

Dumitru Schitea

Danil Trifan

Ana Milley

Dumitru Bumbaca

Florica Niclănsin

Dumitru Marcu

Paraschiva Garasiolea

Ana Zeicu

Ionu Horsa

Marie Horsa

✱ Dumitru Horvath prin Vasile Hango	Marile Popa
Ionu Iuga	Elisaveta Iuga
Ionu Comintiu	Ana Hango
Ioan Rodcan	Dumitru Hango
Ioan Popa	Marie Hango
Daniel Bunea	Elie Popa
Andronica Fihenea	Ioan Iligor
Lucia Preca	Elie Igaru
✱ Iana Hango prin V. Hango	✱ Iana Bannan
Costandiu Bratu	✱ Iana Iuga
Niculae Ciprian	✱ Mihai Preutescu
Ioan Ciorgariu	Paraschiva Popa
✱ Iacob Berbec	✱ Iana Hango
Avram Maresi	Avram Bunea
Ioan Hulea	✱ Dumitru Popa prin V. Hango
Niculae Predoi.	Ioan Preutescu
Andreu Novac	Andreu Mielau
Petru Igaru	Costandiu Fihenea
Niculae Preca	✱ Elie Hango prin V. Hango
✱ Iana Hango prin V. Hango	Ioana Preca
Ana Bratu	Iana Hango
Petru Stancu	✱ Petru Hango
✱ Iana Hango prin V. Hango	Niculae Preutescu
Ioan Bratu	Dumitru Hango
And. Ciorgariu	George Hango
Dumitru Hango	Dumitru Gargala
Ioan Anca	Ioan Hango
George Bratu	Petru Hango
✱ Simion Bratu	Daniel Popa
✱ Iana Bunea	Paraschiva Ichita
✱ Domnie Bratu	Vasile Opris
✱ Dumitru Bratu	Bucur Petot
Petru Craciun	Marie Ciorgariu
Niculae Golu	
Ioan Fihenea	
Dumitru Fihenea	

Simion Trăcea

Ioan Echiș

Elie Stancă

Trihenea

Vasilie

Ioan Răceș

Vasile Emanuel

Petru Hînsa

Petru Băneș

Elie Schitea

Proschin Băneș

Ioan Ciorgariu

Maria Voic

Stenco Tîncu

Scheau Morice

Elisaveta Hînsa

Elie Ghidaru

Vasile Micăuș

Dumitru Mihail

Elie Bratu

Dumitru Tîncu

Ana D Hînsa

Gorgia Mică

Donisă Brăces

Dumitru Băneș

Petru Stancă

Ioan Micăuș

Vasile Băneș

Ionu Băneș

Eligore Micăuș

Ristea Tîncu

Ioan Băneș

Ioan Garoflea
Dumitru Micăuș

Ioan Brăces

Mărie Brăces

Miculae Micăuș

Simion Aluș

Stefan Marcu

Arion Șebăn

Ion Răces

Dumitru Hînsa

Ionu Tîncu

Ioan Tîncu

Vasile Gândilă

Petru Tîncu

Miculae Tîncu 300

Lăru Brătes

Mărie Trihenea

Elie Opriș

Danil Băneș

Ionu Băneș

Dumitru Mihail

Paraschivă Tîncu

Ioan Dîncu

Anoi Băneș

Simion Schitea

Eligore Marcu

Mărie Băneș

Paraschivă Mihail

Lăruș

Miculae Lăruș

Ioan Băneș

Dumitru Tîncu

Costandiu Hînsa

Pătru Bratu

Vasile Stănescu
 Porochira Goma
 * Leontie Goma
 Dumitru Voicu
 Samson Grădaru
 Moisa Tuga
 Mihail Glasie
 Ioan Comănescu
 Dumitru Melăiu
 Ioan Micăușiu
 Dumitru Tuga
 Ana Popa
 Ana Brănuș
 Ioan Bărsan
 Dumitru Hănsa
 Anuș Tuga
 Nicolae Tărnăveanu
 * Iliodor Mădăruș
 Ioan Micăuș
 Maria Moga
 Maria Brănuș
 Iliodor Ghișor
 Petru Bănuș
 Cristea Ristoc
 Maria Vălcăș
 Nicolae Moga
 Dumitru Micăuș
 Ștefan Bănuș
 Dumitru Hănuș
 Nicolae Bănuș

71

Hotărâre. Tilișca, 26 Noiembrie 1918.

(Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. VI, f. 64-71)

Hotărârea noastră.

Obștea poporului român din comuna Tilișca,
din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vreo parte, dă la iveală dorința fierbinte, ce însuflețește inima fiecărui român, și declară, că voința sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal, Bănat, Ungaria și Maramurăș la Regatul României, sub stăpânirea Majestății Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri, tot ce ne încălzește pe noi, cei de față și tot ce va înălța pururi pe fiii și nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Tilișca la 26 Noemvrie 1918 s.n.

Subscrierile:

Dumitru Florea / Ion Stancă / Petru Oprea / Vasilie Iuga / Stefan Iuga / Stefan Banciu / Daniil Hoșiu / Dumitru Banciu / Ioan Iuga [*După 1918 a fost ales președinte al Obștii oierilor din localitate. În anul 1936 a ocupat funcția de primar*] (Păltineanu 2003, p. 242) / Costandin Stroia / Ioan Popescu / George Bratu / Ioan Zeicu / Dumitru Mihaiu / Savu Frăcea / Avram Prică / Ioan Nan / Biroul comitetului național Ioan S. Rodeanu președinte [*În toamna anului 1918 fost ales președinte al Comitetului Național din localitate*] (Păltineanu 2003, p. 209) / Pantilimon Bratu notar [*După 1918 a fost ales prim pretor. A absolvit școala de administrație*] (Păltineanu 2003, p. 210) / Membrii comitetului național Petru Iuga preot ort rom / Ioan Iosof preot ort rom / Ioan Bratu înv. director / Andreiu Floașiu înv. român / Toma Stancă [*A fost vicepreședinte al „Reuniunii economilor de oi și ai economilor în genere”*] (Păltineanu 2003, p. 242) / Pavel Banciu / Ionu Lalu / Pantilimon Banciu / George Pacurar [*A ocupat funcția de director al școlii, ind notar al „Reuniunii economilor de oi și ai economilor în genere”*] (Păltineanu 2003, p. 242) / Andreiu Floasiu / Cornel Păcurar / Garda națională : / Aurel Bratu Com. gardei [*A fost sublocotenent de artilerie. După anul 1918 a rămas în armata română. A urmat cursuri de pilotaj, a devenit oțer de aviație cu*

gradul de comandor (colonel). Prin Decret Regal a fost decorat în anul 1940 cu medalia „Ferdinand I” cu spade pe panglică „pentru merite deosebite în activitatea patriotică desfășurată ca membri ai Gărzii Naționale Române”] (Păltineanu 2003, p. 216) / Liviu Iuga secretar [După 1918 și-a finalizat pregătirea juridică, devenind avocat și profesând în București și la Timișoara. La începutul anilor '30 a fost ales deputat în Parlamentul României] (Păltineanu 2003, p. 216) / Ionel Iosof subcomandant [După 1918 a devenit funcționar, stabilindu-se în Arad. Prin Decret Regal a fost decorat în anul 1940 cu medalia „Ferdinand I” cu spade pe panglică „pentru merite deosebite în activitatea patriotică desfășurată ca membri ai Gărzii Naționale Române”] (Păltineanu 2003, p. 216) / Dumitru Bunea subcomandant [Prin Decret Regal a fost decorat în anul 1940 cu medalia „Ferdinand I” cu spade pe panglică „pentru merite deosebite în activitatea patriotică desfășurată ca membri ai Gărzii Naționale Române”] (Păltineanu 2003, p. 216) / Pantilimon Iuga / Ioan Stan / Ioan Bodeac / Ghișe Simion / Ioan Bunea [Prin Decret Regal a fost decorat în anul 1940 cu medalia „Ferdinand I” cu spade pe panglică „pentru merite deosebite în activitatea patriotică desfășurată ca membri ai Gărzii Naționale Române”] (Păltineanu 2003, p. 216) / Dumitru Iuga / Rujea Petru / Ioan Rodeanu / Ioan Banciu / Dumitru Lalu / Ioan Nicoară / George Hînsa / Ioan Stănese / Gligor Konstantin [Prin Decret Regal a fost decorat în anul 1940 cu medalia „Ferdinand I” cu spade pe panglică „pentru merite deosebite în activitatea patriotică desfășurată ca membri ai Gărzii Naționale Române”] (Păltineanu 2003, p. 216) / Ioan Marcu / Costandin Dancu / Acsintie Iuga / Mihail Banciu / Danil Gligor / Vasile Hînsa / Ilie Voic / Dumitru Zeicu / Ioan Moldovan / Ioan Schitea / Locuitorii comunei: / Simion Bodean / Iosof Dionisie [A fost tâmplar] (Păltineanu 2003, p. 211) / Petru Stoianu / Vasile Ardelianu / Vasilie Iuga / Marie Iuga / Savu Răceu / Mărie Răceu / Ioan Iuga / Mărie Iuga / Gorge Nanu / Paraschiva Nan / Toma Mihaiu / Mărie Mihaiu / Ioan Vladu / Ioan Bumbia / Ioan Duca / Ionu Hansa / Ionu Banciu / Ioan Voic / Dumitru Ciorogariu / Dumitru Prică / Vasile Mihalcu / Niculae Frăcea / Ioan Rodean / Zaharie Răceu / Dumitru Bunea / Ioană Stroia / Ionu Zeicu / Dumitru Hansa / Costandin Bratu / Mărie Suciuc / Ană Bumbea / Ionu Bunea / Simion Lalu / Ioan Miclăușu / Ioan Miclăușiu / Dumitru Prică / Ionu Ciorogariu / Ionu Domnariu / Ioan Hînsa /

Ioan Popa / Nichifor Marcu / Ioan Bratu / Simion Schitea / Gyorge Nemeş /
 Niculae Iuga / Iacobu Popa / Pantilimon Zeicu / Danila Miclausu / Costantin
 Bratu / Ioan Gligor / Ioanu Zeicu / Ioan Florea / Simion Banciu / Constantin
 Bozogu / Ion fracea / Ioan Hânsa / Dumitru Stefan / Dumitru Bârsianu /
 Niculae Raceu / George Vecerdea prin Ioan Bratu / Vasile Rodean prin Ioan
 Bratu / Dionisie Răceu prin Ioan Bratu / Ion Voic prin Ioan Bratu / Ion Frăcea
 prin Ioan Bratu / Stefan Rodean prin Ioan Bratu / Mihail Preda prin Ioan
 Bratu / Antonie Valasă prin Ioan Bratu / Ion Hânsa prin Ioan Bratu / Dumitru
 Iuga prin Ioan Bratu / Nic(o)laie Răceu / Nicolae Novac / Ionu Greavu /
 Dumitru Prică / Ioanu Popa / [...] / Ionu Prică / Ionu Trihenea / Dumitru
 Frăcea prin Ioan Bratu / Ioan Frăcea prin Ioan Bratu / Dumitru Frăcea prin
 Ioan Bratu / Maria Stroia prin Ioan Bratu / Ană Gligor prin Ioan Bratu /
 Paraschiva Frăcea prin Ioan Bratu / Gheorghe Gândilă / Niculae / David /
 Ioan Trihenea / Avram Mănesă / Gligor Câmpean / Ioan Banciu / Ioan Dănesă
 / Alimpie Răceu / Ioana Iuga / Ion Răceu prin Ioan Bratu / Ană Frăcea prin
 Ioan Bratu / Maria Coman prin Ioan Bratu / George Hăprian prin Ioan Bratu
 / Ana Prică prin Ioan Bratu / Ion Stănesă prin Ioan Bratu / Ion Poenariu prin
 Ioan Bratu / Luca Ciorogariu / Dumitru Banciu / Simion Gligor / Ană Prică /
 Ioan Bunea / Dumitru Bunea / Nicolae Rodianu / Ioan Popa / Petru Rodean /
 Avram Bunea / Costand David / Dumitru Gligor / Ioan Iuga / Vasile Prundean
 / Simion Aluaş prin Ioan Bratu / Ioana Iuga prin Ioan Bratu / Ioan Mihaiu /
 Ion Popa / G(e)orge Schitea / Costandin Popa / Dumitriu Birta / Ioan Nănaş
 / Simion Marcu / Nicolae Popa / Ioan Stroia / Mărie Lalu / Ioan Sgură / Ană
 G Gligor prin Ioan Bratu / Mărie Preda prin Ioan Bratu / Ioan Fracea prin
 Ioan Bratu / Paraschiva S. Bunea prin Ioan Bratu / Ioan Bunea / Ilarie Iuga /
 Ana I. Iuga / Mărie Bunea / Marie Iuga / Marie Banciu / Niculae Poenariu /
 Iona Oprişu / Chiridon Iuga prin Vasile Hânsa / Paraschivă Florea prin Vasile
 Hânsa / Dumitru Lalu prin Vasile Hânsa / Stef Ana Stoian prin Vasile Hânsa
 / Stefanu Popescu / Alecsandru Rodean / Stefan Luca prin Vasile Hânsa /
 Dumitru Zaicu prin Vasile Hânsa / Stana Bunea prin Vasile Hânsa / giorgia
 hodosiu / Dumitru Preda / Costandin Mihaiu / Niculaie Miclausu / Nicolae
 Dancu / Niculae Iuga / Dumitru Fantana / Niculae Bogdan / Costantin Hansa
 / Pavel [...] / Ionu Bunea prin Vasile Hânsa / Pavelu Hînsa prin Vasile Hânsa
 / Ionu Trihenea prin Vasile Hânsa / Ioan Rodean / Ionu Stănese / Andreiu

Iuga prin Vasile Hânsa / Tuduru Fracea prin Vasile Hânsa / Costandin Cercelu prin Vasile Hânsa / Dumitru Radu prin Vasile Hânsa / Dumitru Lalu prin Vasile Hânsa / Iacobu Giorgescu prin Vasile Hânsa / Agofton Stancă / Costandin Oprian / Ioan Zeicu / Ioan Hașiu / Dionisie Miclăușanu / Ion Lalu / Iosof Danil / Sîrbu Trifanu prin Vasile Hânsa/ Simionu Banciu prin Vasile Hânsa / Dionisie Iuga prin Vasile Hânsa / Avramu Hânsa prin Vasile Hânsa / Ionu Schiopu / Marie schitea / Ionu Iuga / Elena Iuga / Marie Ciorogariu / Ion Popa prin Bratu / Ion Schiopu prin Bratu / Ion Răceu prin Bratu / Stefanu Bunea / Ioana Bratu / Ioanu frăcea / Ion Marcu / Nicodin Prică / Ion Bunea / Constantin Prică / Ană Poenariu / Ionu Poenariu / Ană Preda / Dumitru Bunea / Ilarie Bunea / Ionu Zeicu / Marie Zgura / Marie Matei / Savu facaletu [A practicat meșteșugul erăritului] (Păltineanu 2003, p. 219) / Ilarie Salcă / Marie Stoianu / Paraschiva G. Bratu / Ioan Bumbea [*Oier, a fost ales casier al „Reuniunii economilor de oi și ai economilor în genere”*] (Păltineanu 2003, p. 242) / Costandin Schitea / Petru Iuga / Mărie Bratu / Mărie Răceu / Ionu Marcu / Danilu Frăcea / eugenie Prică / Dumitru Schitea / Danil Trihenea / Ana Millea / Dumitru Bumbea / Ravecă Miclăusiu / Dumitru Marcu / Paraschivă Găvajidea / Ana Zeicu / Ionu Hînsa / Mărie Hânsa / Dumitru Hansa prin Vasile Hânsa / Ionu Iuga / Ionu Comănicu / Ioan Rodean / Ioan Popa / Danil Bunea / Andronicu Trihenea / Luca Prică / Ioan Hanza prin V. Hansa / Costandin Bratu / Niculae Oprisiu / Ioan Ciorogariu / Iacob Berbece / Avram Mănese / Ioan Hulea / Niculae Preda / Andreiu Novac / Petru Găvojde / Niculae [...] / Ionu Apolzan prin V. Hânsa / Ană Bratu / Pătru Stănese / Ionu Miclausu prin V. Hânsa / Ioan Bratu / Ană Ciorogariu / Dumitru Hânsa / Ionu Ancă / G(e)orge Bratu / Simionu Bratu prin Vasile Hânsa / Dtru Bunea prin Vasile Hânsa / Dionisie Fracea prin Vasile Hânsa / Dumitru Bratu prin Vasile Hânsa / Petru Craciunu / Niculae Lalu / Ioan Trihenea / Dumitru Trihenea / Marie Popa / Elisaveta Iuga / Ana Hansa / Dumitru hansa / Mărie Mânia / Ilie Popa / Ioan Gligor / Stane Zgure / Ana Banuciu prin Vasile Hânsa / Ionu Iuga prin Vasile Hânsa / Mihai Preutescu prin Vasile Hânsa / Paraschivă Popa / Ionu Hansa prin Vasile Hânsa / Avram Bunea / Dumitru Popa prin Vasile Hânsa / Ioan Preutesc / Andreiu Miclăuș / Costandin Trihenea / Ilie Staeanu prin Vasile Hânsa / Ioană Prica / Iona Nanu / Petru Stanu prin Vasile Hânsa / Niculae Preutescu / Dumitru Stancă /

Ghiorghe Hânsa / Dumitru Gavojdea / Ioan Fleacă / Petru Fleacă / Danil Popa / Paraschivă Schitea / Vasile Opris / Bucur Netot / Mare Ciorogariu / Simion Frăcea / Ioan Ghișe / Ilie Stancă / Trihenea Vasilie / Ioan Raceu / Vasile Emanoil / Petru Hînsa / Petru Bunia / Ilie Schitea / Paraschivă Banciu / Ioan Ciorogariu / Mărie Voic / Stancă Ion / Scheau Mariea / Elisaveta Hânsa / Ană Ghidaru / Vasile Miclausiu / Dumitru oprișiu / Ilie Bratu / Dumitru Hampu / Ana D Hînsa / Georgia Micu / Donisie Răceu / Dumitru Bunea / Petru Stanca / Ioan Miclăusu / Vasile Banciu / Ionu Banciu / Gligoru Miclăușiu / Ristu Tachici / Ioan Banciu / Ioan Gavojdea / Dumitru Miclausiu / Ioan Răceu / Mărie Răceu / Niculae Miclăușu / Simion Aluaș / Stefan Marcu / Aron Sibișan / Ion Baci / Dumitru Hampu / Ionu Iuga / Ioan Iuga / Vasili Gândilă [*A practicat meșteșugul erăritului*] (Păltineanu 2003, p. 219) / Petru Zgura / Niculae Fugaciu / Savu Crăciun / Martin Bratu / Marie Trihenea / Ilie Oprișiu / Danil Bunea / Ionu Rodean / Dumitru Mihai / Paraschivă Iuga / Ion Popa / Ană Rodeanu / Simion Schitea / Gligor Marcu / Ilarie Bunaciu / Paraschiva Mihai / George Aluașiu / Niculae Lalu / Ioan frăcia / Dumitru Hampu / costandin Hânsa / Pătru Bratu / Vășile Stanese / Paraschiva Nanu / Leontie Popa / Dumitru Voicu / Samson Frăcea / Moisă Iuga / Mihail Hașiu / Ioan Comănesă / Dumitru Mihai / Ioan Miclăușiu / Dumitru Iuga / Ană Popa / Ană Banciu / Ioan Bârsan / dimitru Hânsa / Ană Iuga / Niculae Poenariu / Gligor Micleuș / Ioan Miclăuș / Mărie Moga / [...] / Mircea Bradu / Ilie Gligor / Petru Bunea / Cristea Nistor / Mărie Valasă / Niculae Moga / Dumitru Miclăusiu / Stefan Bumbea / Dumitru Mânia / Niculae Bunea.

Muzeul Național al Unirii Alba din Iulia.¹⁷³

¹⁷³ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. VI, f. 64-71; Alexiu Tatu, Silviu Borș, Bogdan Andriescu, *Participanții din localitățile sibiene la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 1 Decembrie*, Editura Armanis & Mega, Sibiu & Cluj-Napoca, 2018, p. 353-355.

Protopopul Ioachim Munteanu
Delegat de drept la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia în calitate de Protopop de Agnita.
Președinte al Cercului electoral Agnita din Comitatul Târnava Mare.
(Arhiva personală Minerva Munteanu)

Comuna Vaideeni în timpul Primului Război Mondial

**Primar Achim Daniel Baluță
Profesor Emilian Popescu
Bibliotecar Gabriela Smeană**

Județul Vâlcea, datorită așezării sale la granița cu Austro-Ungaria, având pe teritoriul său calea ferată și drumul rutier ce străbate Valea Oltului, a fost angrenat odată cu primele dislocări de trupe în evenimentele istorice din perioada 1916-1918.

Locuitorii satului Vaideeni, care au părăsit Ardealul la mijlocul secolului al XVIII-lea, datorită persecuțiilor austro-ungare și s-au stabilit pe aceste meleaguri vâlcene doreau să fie desființată granița nedreaptă care-i despărțea de frații lor ardeleni.

Cercul cultural „Înflorirea”, prin activitățile desfășurate, a avut un rol important în pregătirea tinerilor pentru a participa la războiul pentru reîntregirea patriei din 1916-1918. Astfel, încă din primele zile ale războiului satul Vaideeni și-a trimis pe front 300 de fii, mobilizații sub arme, pentru a apăra pământul strămoșesc.

Din păcate 99 au căzut pe câmpul de luptă. Printre aceștia se numără și învățătorul sublocotenent Dumitru I. Boțocan, căzut la datorie în pădurea din apropierea satului Veștem din județul Sibiu, fiind primul erou din rândul ofițerilor care și-a pierdut viața pentru eliberarea Ardealului.

Eroii din satul Vaideeni căzuți pe câmpul de luptă în Primul Război Mondial sunt următorii:

1. Sublocotenent Boțocan I. Dumitru
2. Sublocotenent Mugescu I. Nicolae
3. Sergent Boțocan I. Gheorghe ctg. 1912, Regimentul 2 infanterie
4. Sergent Boțocan Gr. Simion ctg. 1915, Regimentul 34 infanterie
5. Sergent Pavelescu N. Ion ctg. 1913, Regimentul 2 infanterie
6. Sergent Roșu Gh. Ion ctg. 1898, Regimentul 1 artilerie
7. Sergent Ștefu I. Iosif II ctg. 1906, Regimentul 9 artilerie

8. Caporal Baboiu I. Nicolae ctg. 1901, Regimentul 1 cetate
9. Caporal Băncescu I. Ioan ctg. 1914, Regimentul 2 infanterie
10. Caporal Boțocan N. Mihail ctg. 1912, Regimentul 42 infanterie
11. Caporal Geangavela I. Ștefan ctg. 1901, Regimentul 2 infanterie
12. Caporal Iscriu I. Ion ctg. 1908, Regimentul 42 infanterie
13. Caporal Jinaru Gr. Grigore ctg. 1901, Regimentul 1 artilerie
14. Caporal Moga I. Constantin ctg. 1905, Regimentul 42 infanterie
15. Caporal Marian N. Nicolae ctg. 1901, Regimentul 1 vânători
16. Caporal Mugescu R. Roman ctg. 1905, Regimentul 42 infanterie
17. Caporal Marinescu C. Nicolae ctg. 1918, Regimentul 2 infanterie
18. Caporal Oaie Ir. Irimie ctg. 1911, Regimentul 1 grăniceri
19. Caporal Popescu I. Nicolae ctg. 1916, Regimentul 1 grăniceri
20. Caporal Roșianu Gh. Gheorghe ctg. 1916, Regimentul 1 artilerie
21. Caporal Stănilescu I. Grigore ctg. 1910, Regimentul 2 infanterie
22. Caporal Șendrescu Gr. Grigore ctg. 1914, Regimentul 2 infanterie
23. Caporal Todeci M. Mihail ctg. 1910, Regimentul 2 infanterie
24. Caporal Țugulescu P. Mihail ctg. 1901, Regimentul 5 vânători
25. Caporal Țugulescu N. Nechit ctg. 1915, Regimentul 1 infanterie
26. Soldat Adam Popa M. Adam ctg. 1909, Regimentul 2 infanterie
27. Soldat Apostoloiu R. Ion ctg. 1902, Regimentul 42 infanterie
28. Soldat Baci I. Gheorghe ctg. 1918, Batalionul 2 jandarmi
29. Soldat Boțocan D.I. Dumitru ctg. 1918, Regimentul 2 infanterie
30. Soldat Boțocan D.I. Nicolae ctg. 1915, Regimentul 2 infanterie
31. Soldat Băieșu Gh. Gheorghe ctg. 1915, Regimentul 2 infanterie
32. Soldat Băieșu N. Nicolae ctg. 1912, Regimentul 2 infanterie
33. Soldat Băieșu R. Dumitru ctg. 1918, Regimentul 2 infanterie
34. Soldat Buta P. Ion ctg. 1911, Regimentul 2 infanterie
35. Soldat Blotea Gr. Grigore ctg. 1893, Regimentul 2 infanterie
36. Soldat Căndea D.I. Achim ctg. 1894, Regimentul 2 artilerie
37. Soldat Costescu I. Ion ctg. 1915, Regimentul 2 infanterie
38. Soldat Davidoiu Gr. Matei ctg. 1900, Regimentul 42 infanterie
39. Soldat Dăneasa N. Nechit ctg. 1901, Regimentul 42 infanterie
40. Soldat Damian N. Ion ctg. 1918, Regimentul 2 infanterie
41. Soldat Dinicioiu I. Nicolae ctg. 1918, Regimentul 2 infanterie

42. Soldat Deloreanu I. Achim ctg. 1917, Regimentul 5 vânători
43. Soldat Fina I. Grigore ctg. 1915, Regimentul 2 infanterie
44. Soldat Grigorescu T. Popa Gr. Adam ctg. 1890, Regimentul 2 infanterie
45. Soldat Grigorescu D. Dumitru ctg. 1897, Regimentul 42 infanterie
46. Soldat Grigorescu D. Adam ctg. 1906, Regimentul 2 infanterie
47. Soldat Gheorghescu P. Pavel ctg. 1896, Regimentul 2 infanterie
48. Soldat Gheorghescu N. Gheorghe ctg. 1904, Regimentul 9 artilerie
49. Soldat Gheorghescu P.I. Ion ctg. 1912, Regimentul 2 infanterie
50. Soldat Ghilduță Șt. M. Adam ctg. 1917, Regimentul 5 vânători
51. Soldat Hanciu N. Nicolae ctg. 1915, Regimentul 2 infanterie
52. Soldat Ionițoiu R. Nicolae ctg. 1900, Regimentul 42 infanterie
53. Soldat Ionițoiu R. Dumitru ctg. 1914, Regimentul 2 infanterie
54. Soldat Ionițoiu R. Gheorghe ctg. 1909, Regimentul 2 infanterie
55. Soldat Irimescu I. Dumitru ctg. 1917, Regimentul 9 artilerie
56. Soldat Irimescu R. Ion ctg. 1903, Regimentul 17 infanterie
57. Soldat Întorsureanu I. Adam ctg. 1908, Regimentul 42 infanterie
58. Soldat Jianu P. Adam ctg. 1912, Regimentul 2 infanterie
59. Soldat Lăzăroiu N. Nicolae ctg. 1900, Regimentul 42 infanterie
60. Soldat Lăzăroiu Gh. Nicolae ctg. 1896, Regimentul 42 infanterie
61. Soldat Lăzăroiu C. Nicolae ctg. 1911, Regimentul 2 infanterie
62. Soldat Marian N. Mihail ctg. 1917, Regimentul 9 artilerie
63. Soldat Mihai I. Ioana Lazăr ctg. 1912, Regimentul 2 infanterie
64. Soldat Moinea A. Adam ctg. 1915, Regimentul 2 infanterie
65. Soldat Mohanu A. Andrei ctg. 1909, Regimentul 2 infanterie
66. Soldat Mihai Gh. Gheorghe ctg. 1918, Regimentul 2 infanterie
67. Soldat Negoescu P. Petre ctg. 1902, Regimentul 42 infanterie
68. Soldat Popescu I.M. Ion ctg. 1892, Regimentul 2 infanterie
69. Soldat Răducanu Ion ctg. 1892, Regimentul 2 infanterie
70. Soldat Rodeanu T. Constantin ctg. 1902, Compania 1 sanitară
71. Soldat Rădoiu A. Adam ctg. 1906, Regimentul 42 infanterie
72. Soldat Rădoiu T. Nicolae ctg. 1907, Regimentul 1 obuziere
73. Soldat Rugea I. Pamfilie ctg. 1901, Regimentul 2 infanterie
74. Soldat Rodeanu T. Ion ctg. 1915, Regimentul 2 grăniceri

75. Soldat Rugea N. Danil ctg. 1909, Regimentul 3 infanterie
76. Soldat Strungăreanu Șt. Ștefan ctg. 1900, Regimentul 2 infanterie
77. Soldat Sebeșeanu V. Nicolae ctg. 1900, Regimentul 42 infanterie
78. Soldat Stănușescu N. Ion ctg. 1894, Regimentul 9 artilerie
79. Soldat Stănuș D. Ion ctg. 1901, Regimentul 5 vânători
80. Soldat Săndoiu Gh. Mihail ctg. 1903, Regimentul 42 infanterie
81. Soldat Săvoiu I. Nicolae ctg. 1906, Regimentul 42 infanterie
82. Soldat Săndoiu A. Ion ctg. 1912, Regimentul 2 infanterie
83. Soldat Samoila I. Gheorghe ctg. 1918, Regimentul 2 infanterie
84. Soldat Stuparu D. Ion ctg. 1913, Regimentul 1 grăniceri
85. Soldat Șerpea Gheorghe ctg. 1896, Regimentul 42 infanterie
86. Soldat Ștefu A. Ion ctg. 1898, Regimentul 42 infanterie
87. Soldat Ștefu Șt. Ștefan ctg. 1903, Regimentul 42 infanterie
88. Soldat Ștefu N. Pavel ctg. 1917, Regimentul 1 obuziere
89. Soldat Șandru T. Adam ctg. 1918, Regimentul 2 infanterie
90. Soldat Titel Gr. Grigore ctg. 1915, Regimentul 2 infanterie
91. Soldat Tărtăreanu T. Ion ctg. 1911, Regimentul 2 infanterie
92. Soldat Tărtăreanu D.D. Gheorghe ctg. 1918, Regimentul 2 infanterie
93. Soldat Țugulescu P. Ion ctg. 1902, Regimentul 42 infanterie
94. Soldat Țugulescu Gh. Gheorghe ctg. 1915, Regimentul 2 infanterie
95. Soldat Vinereanu I. Nicolae ctg. 1897, Regimentul 42 infanterie
96. Soldat Vinereanu Șt.D. Dumitru ctg. 1915, Regimentul 2 infanterie
97. Soldat Zăvoi P. Pantelimon ctg. 1898, Regimentul 42 infanterie
98. Soldat Zăvoi T.I. Ion ctg. 1918, Regimentul 2 infanterie
99. Soldat Zmeadă I. Mihail ctg. 1917, Regimentul 5 vânători

La 9 mai 1929, la inițiativa Cercului cultural „Înflorirea”, a învățătorilor, a preoților, a sătenilor și a celor întorși de pe front, s-a hotărât strângerea de fonduri pentru ridicarea unui monument al eroilor în centrul satului Vaideeni.

Acest monument a fost inaugurat în anul 1935 și pe el au fost scrise numele eroilor din Războiul pentru Independență 1877-1878, din Războiul Balcanic 1912-1913 și din Primul Război Mondial 1916-1918.

**Eroii din satul Recea, comuna Vaideeni, căzuți pe câmpul de luptă
în Primul Război Mondial sunt următorii:**

Plutonier:

Rădoi Constantin

Sergenți:

Popescu Victor

Lăzărescu Gh. Ion

Caporali:

Bafoiu Gheorghe

Sinca Ion

Ungureanu Damian

Stanciu Dumitru

Brănescu Ion

Ratcu Gheorghe

Soldați:

Spelboiu Dumitru

Romcescu Nicolae

Romcescu Ion

Rădoi Ion

Avrămescu Ion

ȘucleanțăMihai

Stanciu Spiridon

Semenescu Petre

Ungureanu Ion

Ungurenu Damian

Ionașcu Nicolae

Filip A. Dumitru

Uță Petre

Avram Dumitru

Ciolofan Ion

Lăzărescu Petre

Ionașcu Constantin

În memoria acestora, în anul 1929 s-a ridicat în centrul satului Recea un monument impunător pe care au fost încrustate numele celor 29 de eroi ai Primului Război Mondial.

Eroii din satele Marița, Cerna și Popi, comuna Vaideeni, căzuți pe câmpul de luptă în Primul Război Mondial, sunt următorii:

Ionescu Damian - Caporal
Drăghici F. Ion - Caporal
Bulacu Ștefan - Caporal
Măleanu Marian - Soldat
Drăghici C. Adam - Soldat
Gogoescu C. Petre - Soldat
Nedelea D. Ion - Soldat
Chituc C. Petre - Soldat
Giurcă I. Nicolae - Soldat
Beldiman Nicolae - Soldat
Andrei Gheorghe - Soldat
Dinică Ștefan - Soldat, satul Cerna
Dinică Dumitru - Soldat, satul Cerna
Sinca Simion - Soldat, satul Popi
Uță D. Petre - Soldat, satul Popi

Populația din comuna Vaideeni a contribuit și material la susținerea efortului militar al armatei române. Astfel au fost colectate sau rechiziționate alimente, în special brânză, cojoace, cai, boi, păture de lână , oi etc.

De exemplu:

- În 13 august 1916, primăria primea telegrama nr. 425, de la Prefectura Vâlcea, prin care se cerea rechiziționarea tuturor cailor din comuna, în număr de 149, cu tot echipamentul și cu toate accesoriile lor.

- În 8 octombrie 1916, primăria primea telegrama nr.1744, de la Prefectura județului Vâlcea, prin care se cere rechiziționarea a 500 de păture ciobănești (cioltare) pentru caii armatei.

- În 29 octombrie 1916, prin telegrama nr. 2283, Prefectura județului Vâlcea, a informat Ministerul de Război că a trimis 440 de oi din comuna Vaideeni la Depozitul de subzistență Slatina.

După primele luni ale războiului, județul Vâlcea a căzut pradă armatelor invadatoare, astfel că partea de nord a județului a ajuns sub ocupația Comandurii Etapei 270 Germane. Conducerea comandurii germane, imediat după ce s-a instalat, a început o amplă campanie de rechiziționare și confiscare a bunurilor populației. Locuitorii din Vaideeni pentru a-și salva bunurile, în special cele alimentare, le-au ascuns în locul numit Valea

Râpilor. Din păcate când s-au dus să le recupereze au constatat că animale sălbatice și câinii le mâncaseră.

Un moment deosebit petrecut în timpul Primului Război Mondial, care l-a avut ca personaj principal pe caporalul păstor Dumitru Vartolomei Todeci din Vaideeni, a avut loc la sfârșitul lunii aprilie 1918, în spitalul „Elena Doamna” din Iași. Acesta, fiind rănit și bolnav în spital, a scris poezia „Darul de păstor”, pe care a închinat-o Reginei Maria. Când aceasta a vizitat spitalul pentru a decora trei sanitari, Dumitru Vartolomei Todeci i-a citit poezia, iar regina, impresionată de talentul lui literar i-a propus să meargă la București și să urmeze o școală pentru a se perfecționa în secretele poeziei. El a refuzat și după terminarea războiului s-a întors în Vaideeni, la viața de păstor, dar a continuat să scrie poezii. Poezia „Darul de păstor” a fost publicată în cartea *Jurnal de război* a Reginei Maria, (poezia o prezentăm în anexă), unde aceasta a notat: „M-am dus cu Mignon la Spitalul Elena Doamna (din Iași), unde am decorat trei sanitari. Unul dintre răniți, cioban de lângă Horezu, mi-a citit o doină înduioșătoare, pe care mi-a compus-o azi-noapte, știind că de dimineață urma să vin; versuri tare frumoase, le lipesc aici pe pagina alăturată. Și e un simplu păstor de pe dealurile care înconjoară scumpul meu Horezu.”

Un episod de o importanță covârșitoare pentru istoria poporului român pe care îl relatăm în rândurile următoare, l-a avut ca protagonist pe maiorul Anton Ionescu, născut în comuna Vaideeni, satul Recea, care a luptat în Primul Război Mondial și a avut un rol esențial în ocuparea orașului Suceava.

Desfășurarea evenimentelor:

5 Noiembrie 1918

Zvonurile despre armata austriacă care se pregătea să plece din Bucovina erau tot mai intense. În această zi, maiorului Anton Ionescu i se raportează un eveniment care avea să se dovedească esențial în decizia de intrare în Suceava.

„...Mi s-a raportat că în timpul nopții sentinela austriacă, punându-și capela în vârful baionetei, a început să o fluture și s-a adresat camaradului român de la podul care despărțea frontiera, cu cuvinte și gesturi, din care se înțelegea că acești soldați austrieci exercită <sloboda> pe care ai noștri o mai văzuseră și la tovarășii noștri ruși. Numai jandarmii austrieci rămăseseră la posturile lor. Populația din Ițcani și Suceava trecea printr-o mare neliniște, căci postul de jandarmi era neputincios pentru menținerea ordinei”, a menționat maiorul Anton Ionescu în memoriile sale.

Deși între România și Austro-Ungaria era încheiată Pacea de la București, iar intrarea trupelor române în Bucovina putea fi interpretată ca o

încălcarea a acestei înțelegeri, maiorul Anton Ionescu a considerat că a venit momentul Unirii. Pentru a-și duce la bun sfârșit planul și pentru a evita un conflict diplomatic, a recurs la o stratagemă și anume colaborarea cu jandarmeria din orașul Suceava, al cărei comandant era căpitanul Kucinsky.

„...În starea nervoasă și neliniștitoare din preajma frontierei, am dat de înțeles jandarmeriei din Suceava că aş putea interveni, dar să mi se facă în acest sens o adresă scrisă, semnată de căpitanul Kucinsky, comandantul jandarmeriei din acel oraș. Acesta, din scrupule ușor de înțeles, n-a făcut nici o adresă, dar a autorizat postul din Ițcani să ceară în scris sprijinul grănicerilor români din Burdujeni. Această adresă mi-a fost suficientă ca să fiu acoperit în cele ce urmăream”, a descris maiorul Ionescu faptele premergătoare intrării în Suceava.

6 noiembrie 1918 - o zi istorică pentru România, despre care puțină lume mai știe. În zorii acestei zile, după consultarea cu generalul Iacob Zadik, comandant al Diviziei 8 Infanterie și întocmirea unui plan secret, plutonul condus de maiorul Anton Ionescu, aflat pe graniță la Burdujeni, intră în orașul Suceava cântând imnul „Pe-al nostru steag e scris unire”, făcându-se astfel primii pași ai unirii.

„...Spre ziuă, dar când era încă întuneric, plutonul, încolonat cu o patrule care-l preceda, trecea frontiera și se îndrepta, urcând pe drumul Ițcanilor spre Suceava. Peste sentimentul răspunderii, mă copleșea și un sentiment de măreție că mi-a fost dat mie și grănicerilor de sub comanda mea ca să intrăm primii în cetatea lui Ștefan cel Mare, dar și un sentiment al datoriei că ne-a fost dat nouă să marcăm repararea actului de nedreptate făcut de turci la 1777, când Bucovina a fost cedată Austriei. Plutonul înainta, intram în orașul Suceava. Era încă întuneric, armele erau încărcate. Nu știu ce m-a predominat, dar am dat ordin să se cânte „Pe-al nostru steag e scris unire”, imn simbolic corespunzând faptei noastre, dar și profetic, căci în ultima strofă se prezicea că „Scumpa noastră Românie etern, etern, va înflori”, consemnează maiorul Anton Ionescu despre acel moment unic în viața sa, în însemnările sale.

Imediat după ce au intrat în orașul Suceava, maiorul Anton Ionescu împreună cu bravii săi soldați au arborat drapelul României pe turnul primăriei, iar primarului Eusebie Popovici i-au prezentat o scrisoare către populație, care a fost tipărită în câteva sute de exemplare și afișată pe străzi. Populația a reacționat în mod diferit la sosirea trupelor române, în funcție de sentimentele fiecăruia.

„... Dacă împrejurările mi-ar fi permis, aş fi putut, însemnând fiecare casă, să știu precis de ce sentimente erau animații locuitorii lor, căci auzind

cântecele ostașilor, treziți din somn și deschizând ferestrele, ai noștri ne petreceau cu privirile de lacrimi de bucurie, aplaudând, iar ceilalți trânteau nervos ferestrele, retrăgându-se după perdele”, scria maiorul Anton Ionescu în memoriile sale.

Intrarea plutonului condus de maiorul Anton Ionescu în Suceava a fost completată în data de 6 noiembrie 1918 cu sosirea unui pluton din Verești, comandat de locotenentul Borș, și al altuia de la Bunești, comandat de locotenentul Alexandrescu. În aceeași zi, ministrul de război, generalul Constantin Hârjeu transmite o directivă însărcinându-l pe generalul Iacob Zadik, comandantul Diviziei 8, având în subordine Regimentele 16, 29 și 37 infanterie, precum și pe toți grănicerii și jandarmii cu serviciul de pază pe frontiera Bucovinei, să ocupe localitățile Ițcani și Suceava, iar de aici să extindă progresiv ocuparea până la Cernăuți inclusiv. La data de 8 noiembrie 1918, comandamentul Diviziei 8 este stabilit la Burdujeni, iar generalul Zadik pleacă la Suceava și ia legătura cu autoritățile locale, iar la 9 noiembrie Brigada 16 infanterie este primită în Siret, de unde continuă înaintarea spre nordul Bucovinei, neîntâmpinând nici o rezistență. La 11 noiembrie 1918, trupele române conduse de generalul Iacob Zadik intră în Cernăuți și restabilesc ordinea și participă la preluarea puterii. Ulterior, la 28 noiembrie 1918, este convocat Congresul General al Bucovinei și se votează unirea Bucovinei cu România.

În urma acestor evenimente, remarcăm că intervenția armatei române pentru eliberarea orașului Suceava, sub conducerea maiorului Anton Ionescu a fost elementul promotor pentru unirea Bucovinei cu România și ulterior pentru înfăptuirea Marii Unirii care a avut loc la 1 decembrie 1918.

În semn de recunoaștere a eroismului și devotamentului de care a dat dovadă, maiorul Anton Ionescu, prin Înaltul Decret Nr. 4041/939 a fost înaintat la gradul de locot-colonel în retragere pe data de 15 Noiembrie 1939, conform prevederilor art. 22 din Legea Oficiului Național I. O. V.

În cele ce urmează, vom reda textul integral al amintirilor relatate de maiorul Anton Ionescu:

Intrarea trupelor române în Bucovina - miercuri, 6 noiembrie 1918-

S-au împlinit 17 ani de la alipirea Bucovinei. Un sfert din viață s-a scurs și amintirile stăruiesc în sufletul meu și cer să fie cunoscute.

Dacă s-ar rezuma în înșiruirea unor operațiuni militare, nu mi-aș lua sarcina să o fac ele se găsesc undeva, de unde cel interesat, coordonându-le, le poate împărtăși generației de azi și celor viitoare, punând nota sa

personală și însuflețindu-le fiecare după puterile sale. Dar cele ce vor urma au, pe lângă o notă subiectivă, dar și una inedită.

Comandam compania de grăniceri de la Burdujeni. Împrejurările făcuseră ca să fi revenit la această comandă în mai 1918, după ce mai comandasem această companie încă opt luni în 1917, în care timp avusesem ocazia să cunosc persoanele marcante ale Sucevii, ocupată de garnizoana rusească.

La 1 ianuarie 1918, când fusesem mutat în Corpul voluntarilor români ardeleni-bucovineni de la Hârlău, doctorul Teofil Lupu, medicul spitalului din Suceava, ca un semn de dragoste frățească, m-a rugat să primesc obolul său, un cal, o trăsură și medicamente ce le-am predat Regimentului I Turda din Hârlău. Aveam deci legături și buna cunoștință nu numai în Suceava, dar- și de-a lungul frontierei de la Fălticeni la Mihăileni. După retragerea rușilor din Bucovina, detașamentele românești făcuseră incursiuni în Bucovina în luna martie, dar au fost nevoite să se retragă. Se vede că nu bătuse ceasul. Însăși populația românească din Bucovina le primise cu neîncredere. Instinctul îi dicta să fie rezervată și s-a dovedit a fi îndreptățită. Curând după aceea trupele austriace - e drept foarte puține la număr și-au reocupat întreaga Bucovină. La ce martiraj au fost expuși aceia cari s-au dovedit filoromâni!

Nu același sentiment stăpânea populația bucovineană în toamna lui 1918. Evenimentele se schimbaseră cu totul. Declarațiile lui Wilson și-au găsit cel mai profund ecou în popoarele ce formau Imperiul Austro-Ungar. Trupele obosite își căutau matca naționalității lor. Cu câteva zile înainte de prăbușirea Austriei, deși eram în bune raporturi cu autoritățile vecine, din Suceava, ni s-a interzis trecerea în Bucovina. Jurnalele nu le mai puteam primi. Informații nu mai puteam avea direct. Acum a intrat în funcție serviciul de informațiuni. Tânărul bucovinean Aurel Hutu, azi avocat în Câmpulung Moldovenesc, ne-a fost de mare folos grație cunoștințelor și legăturilor lui și datorită unor refugiați, se mai putea afla ce se petrece dincolo de frontieră. Frontiera era însă slab păzită. În civil, eu personal treceam zilnic la Suceava printre pichete și aveam convorbiri cu d-nii dr. Teofil Lupu și prof. Eusebie Popovici. Zarvă mare. Trupele își făceau bagajele. Depozitele de materiale se vindeau clandestin. Se desena o lichidare. Natural că toate acestea făceau obiectul unor rapoarte cifrate.

În dimineața zilei de 23 octombrie, st. v. [5 noiembrie, st. n.], venind la companie mi s-a raportat că-n timpul nopții sentinela austriacă, punându-și capela în vârful baionetei, a început să o fluture și adresându-se camaradului român de la podul despărțitor de frontieră, care din veselia

și mimica făcută, a înțeles că și acești soldați austriaci exercită „sloboda” pe care ai noștri o mai văzuseră și la „tovarășii” noștri ruși. Într-adevăr, frontiera nu mai era păzită. Singuri jandarmii austriaci rămăseseră la posturile lor. Populația din Ițcani și Suceava trecea printr-o mare neliniște. Postul de jandarmi era neputincios pentru menținerea ordinei.

Poliția avea nevoie de ocrotire, întrucât jefuitorii începuseră a se deda la prădăciuni. Trebuia profitat de această ocaziune pentru a intra în Bucovina. Dar cum? Între România și Austria se încheiase pacea de la București, așa că o trecere în Bucovina ar fi fost privită ca o încălcare de teritoriu - „un casus belli” -, pe care nu eram autorizat a-l provoca. Dar totuși simteam că a sosit momentul să trecem în Bucovina. În starea nervoasă și neliniștitoare din preajma frontierei, am lăsat jandarmeriei să înțeleagă că pot interveni, dar să-mi facă o adresă scrisă semnată de căpitanul Kucinski, comandantul jandarmeriei din Suceava. Acesta, din scrupule ușor de înțeles, n-a făcut nici o adresă, dar a autorizat postul din Ițcani să ceară el în scris sprijinul grănicerilor români de la Burdujeni. Această adresă mi-a fost suficientă să fiu acoperit în cele ce urmăream. Raportând comandamentului de la Iași de cele petrecute și cerând autorizația de a trece în Bucovina, concomitent m-am adresat telefonic și d-lui general Zadik, comandantul Diviziei a 8-a de la Botoșani, sub ale cărui ordine-operative eram și raportându-i pe, la ora-7 seara, toate evenimentele zilei, îi solicitam autorizarea să trec la Suceava. Situația nu era așa ușoară. Guvernul român nu făcuse declarația de război Austro-Ungariei și nici o instrucțiune cred că nu primise, așa că nu-mi putea da un ordin categoric de a intra, dar am dedus că după modul în care-mi acoperea operația, în cel mai rău caz să fie privită ca un răspuns la un sprijin solicitat.

Compania grăniceri Burdujeni avea trei plutoane: Burdujeni, Verești și Bunești. Trecerea în Bucovina trebuia deci efectuată chiar în cursul nopții. Cum plutoanele nu erau informate de intențiile mele, iar oamenii plutoanelor împrăștiați pe pichete pe frontieră, trebuiau luate măsuri rezezi ca oamenii să fie adunați în cursul nopții de pe frontieră și să treacă în Bucovina pe neașteptate. Luând măsurile necesare la plutonul de reședință, trebuia să mă transport la Verești, de unde numai așa aș fi putut vorbi la telefon cu Fălticeni - Bunești. Pentru ordine scrise nu mai era timpul necesar, iar ordine telefonice trebuiau date de mine personal. Cum te transporti mai repede la Verești, 17 km, dus? M-am adresat șefului stației Burdujeni, răposatul Georocanu, care-n patriotismul său a înțeles că regulamentele nu-și au aplicație când e vorba de interese grabnice și urgente, așa că mi-a pus la dispoziție o locomotivă. La

Verești, dând ordine telefonice locotenentului Alexandrescu de la Bunești și locotenentului Borș Gheorge de la Verești, care era lângă mine, ca plutoanele respective, în dimineața zilei de 24 octombrie st. vechi [6 noiembrie, st. n. 1918], să intre în Suceava, fiecare pe câte o șosea din direcția respectivă.

Înapoiat la Burdujeni, supraveghez personal executarea și-mi pregătesc o „ordonanță” ce trebuia adresată populației bucovinene, și pe care în prealabil trebuia să o supun d-lui profesor Eusebie Popovici, care luase conducerea primăriei Suceava. Lăsând la pichete câte doi soldați pentru pază, plutonul Burdujeni avea' gata echipați de război pe locotenent Chiujdea I., plutonier Răducan și 48 grade inferioare. Era spre ziuă, întuneric însă, plutonul încolonat cu o patrulă care-l preceda, trecea frontiera și se îndrepta, urcând pe drumul Ițcanilor spre Suceava. Peste sentimentul-răspunderii; ne copleșise un sentiment de măreție că ne-a fost dat să pășim noi, grănicerii, cei'dintâi în cetatea lui Ștefan cel Mare și sentimentul datoriei că ne este dat nouă să marcăm repararea actului de nedreptate făcut de turci la 1777, când au cedat Bucovina Austriei, decapitând pe Grigore Ghica. Copleșiți de aceste sentimente înaintam. Luceafărul dimineții își arunca razele sale peste baionetele grănicerilor, când deodată un țăran bucovinean scoborând dinspre Suceava și văzându-ne, ni se adresează:

- Mergeți fuga, au dat foc la depozitele de munițiuni.

În adevăr, o lumină galbenă-roșiatică se ridica, dar nu se auzea o detunătură. Evenimentul părea verosimil, căci aveam informații din ajun, că derbedei ar fi pus mîna pe depozite spre a avea arme și munițiuni pentru prădăciuni. (p. conf. Grigore D. Grecul)

Dar plutonul înainta, intram în orașul Suceava. Era încă întuneric, armele încărcate. Nu știu ce m-a predominat caci am dat ordin să cânte *Pe-al nostru steag*. Soldații voinici, piepturi tare, glasul lor răsună puternic în liniștea între zidurile caselor ce străjuiau ulițele Sucevei. Dacă împrejurările mi-ar fi permis aș fi putut, însemnând fiecare casă, să știu precis de ce sentimente erau animați locuitorii lor, treziți din somn și deschizând fereastra, ai noștri ne petreceau cu privirile în lacrimi de bucurie, iar ceilalți trînteau nervos ferestrele, retrăgându-se după perdele .

Prima grijă mi-a fost să pun stăpînire pe oficiul telegrafo-telefonic și apoi pe compania de jandarmi. Căpitanului Kucinski, comandantului jandarmilor, i-am ridicat telefonul, dezarmat, lasându-l de altfel liber dar punându-i în vedere că nu mai are nici o calitate. Cu aceste măsuri de ordine, cu un număr de patrule în oraș și restul plutonului instalat în piațeta

din fața Primăriei Suceava, pe al cărei turn arborasem drapelul românesc, mă prezint primarului orașului, venerabilul prof. Eusebie Popovici, deputat în dieta bucovineană. Știa ca vom intra și ne aștepta cu nerăbdare, dar și înfrigurare să nu ni se întâmple ceva rău. Îi citesc „ordonanța”. Vrea să rectifice ceva, renunță, ba corectează data de 24 Oct., cu 6 Noembrie st. n., o trimite la tipografie și-n curând mi se aduce tipărită în câteva sute de exemplare, care sunt afișate pe străzi și la autorități. Iau diferite măsuri de ordine, fiind informat că s-ar intenționa atacarea grănicerilor, întrucât numărul lor era prea redus. Spre orele 9 sosește și plutonul Bunești, iar după încă o jumătate de oră și cel de la Verești.

Numărul nostru se îngroșă, dușmanii văd că nu mai este o glumă. Acei care altădată nu mai mult își permite au să vocifereze când veneam pe la Suceava „*România Mare, mămăligă n-are*”, își frâneau mâinile și-i mușcau buzele. Intensific paza în oraș. Raportez comandamentelor. Înspre seară sunt informat că grănicerii de la Cornu Luncii, de sub comanda maiorului Tomescu Gheorghe, au trecut și ei în Bucovina, ocupând noaptea târziu, Vatra Dornei și Câmpulung.

A doua zi, 25 Octombrie 1918 sunt chemat la telefon de Cernăuți și sunt rugat să aștept în gara Ițcani la 26 Octombrie (8 Noiembrie), ora 11, pe comisarul Moldovei de Sus, răposatul Aurel Onciul. Tot în aceeași zi am o convorbire tot cu Cernăuții, de data aceasta cu dl Nicu Flondor, care mă pune în cunoștință despre formarea Consiliului Național în frunte cu Iancu Flondor și trădarea lui Aurel Onciul, și-mi cere să fac tot posibilul să nu se mai întoarcă Aurel Onciul la Cernăuți. Prefectul Dorohoiului sosește în localitate, culege informațiuni și discută alipirea.

Se preconiza???

Cartierul diviziei a 8-a se mutase la Burdujeni în ajunul Sf. Dumitru, fără altă trupă decât o secție de motocicliști, un post T.F.F. și statul major. Trupa aștepta ordine în garnizoanele lor: Botoșani, Dorohoi și Fălticeni. În dimineața zile de 26 Octombrie 1918 m-am prezentat d-lui general Zadik, raportându-i de întrevederea la care eram angajat, pentru ora 11, punându-l în cunoștință de formarea consiliului național al Bucovinei, compus din 50 de persoane, în cap cu Iancu Flondor, de stăruința d-lui Nicu Flondor, cum și de părerile notabilităților de la Suceava: Eusebie Popovici, dr. Teofil Lupu, Gh. Sârbu, pr. Tarangul etc., rugându-l că, întrucât d-sa se află în localitate, să primească d-sa pe dl Aurel Onciul.

Trebuie știut că răposatul Aurel Onciul era în Dieta Imperială Austriacă, un mare cunoscător în ale finanțelor și un mare elector, se bucura de un curaj mare, de o logică impecabilă și de un mare talent oratoric.

Avusesem ocazia să-l cunosc încă din Mai sau Iunie 1918, când trecea spre Iași, având după cât știu o misiune din partea guvernului austriac pe lângă guvernul Marghiloman. Era unul din promotorii ideii de încorporare a României sub sceptrul Habsburgic, susținând că numai astfel vede unirea românilor. Se va vedea mai jos că și în susținerile ce le-a prezentat la 26 octombrie 1918 sufletul îi era otrăvit.

Cu această digresiune, reviu, arătând că dl general Zadik a apreciat importanța faptului și consultându-mă unde ar putea avea loc convorbirea, am stabilit la Primăria Sucevei. Apoi mi-a dat ordin să-l primesc la gara Ițcani pe răposatul Aurel Onciul și să-I conduc la Suceava . Un vagon tip ministerial condus de o mașină aducea pe Aurel Onciul la orele 11 precis. Era însoțit de-un inspector de căi ferate și secretarul său particular Iliuț, ulterior prefect al județului Câmpulung. Trăsura căpitanului Kucinski, ce-i rechiziționasem, ne-a transportat la Suceava. După prezentările de rigoare, într-un salon al Primăriei ce da cu privirea spre stradă, s-au angajat discuțiunile între Aurel Onciul și dl general Zadik. De față eram numai eu și doi însoțitori ai Comisarului Moldovei de Sus, căci așa se intitula demnitatea lui Aurel Onciul. În localul primăriei așteptau în alt salon- d-nii Eusebie Popovici, Gh. Sârbu și alții.

*

Aurel Onciul, explicând scopul venirii, prezintă d-lui general Zadik un tratat de alianță al Moldovei de Sus, al cărei comisar se intitula și în numele căreia vorbea și îl roagă a face demersurile necesare să parvină guvernului român la Iași. D-nul general Zadik, citind tratatul scris la mașină pe foi de sfert de coală, format caiet, propune deputatului Aurel Onciul să-l prezinte personal la Iași, în care scop îi va înlesni plecarea și va solicita să fie primit urgent de guvern, care e singurul în măsură să-și susțină propunerea, d-sa ca general și comandant de divizie are ordin categoric să intre în Bucovina și să ocupe până la Ceremuș și Nistru în granițele istorice. Onciul se irită auzind că armata română trebuie să treacă Siretul, protestând: și susținând că pe baza principiului lui Wilson, populația din Bucovina, prin reprezentanții ei, au hotărât căruia popor se cuvine teritoriul și că pe baza protocolului din 6 Noiembrie 1918, reprezentanții celor două naționalități au stabilit că Bucovina de Sud, sub denumirea „Moldova de Sus” e atribuită românilor, iar restul ucrainenilor; că reședința comisariatelor este la Cernăuți, că în această calitate nu permite trecerea armatei dincolo de Siret. Generalul Zadik observă că întrucât reședința comisarului român este la Cernăuți, se impune ca și

armata să treacă la Cernăuți. Onciul invită numai comandantul, fără armată. Discuțiunea alunecă din când în când și pe un ton mai amical, dar când generalul Zadik întreabă pe Onciul ca jurist ce valabilitate poate să aibă un proces verbal în cuprinsul căruia se prevede că în fața forței. am predat puterea (cel din 6 Noiembrie), Onciul, luându-și rolul serios de comisar al poporului și ca singurul exponent al lui, încearcă pe un ton marțial să braveze, și fără a mai întrebuința cuvântul de „domnule”, i se adresează:

- Generale, trecerea armatei peste Siret nu o voi permite.

Discuțiunea se aprinsese, se făcuse ora 2 jumătate, după amiază, conferința dura de trei ore și aveam impresia că dl general Zadik, la urma urmei va aresta pe Onciul. Întrucât fruntașii români așteptau în altă sală, îmi iau permisiunea să ies afară, merg direct la dl Eusebie Popovici, pe care-l informez de scopul venirii lui Onciul și intențiunea generalului. Mă roagă să fac tot posibilul ca înainte de a lua o hotărâre, să-i vorbească. Revin în salon și raportez d-lui general că pentru soluționarea unei chestiuni urgente e rugat să întrerupă conferința. Pus în contact cu Eusebie Popovici, se convine să-l trimită pe Aurel Onciul, cu voie sau fără voie, la Iași. Reîntorși în salon, îl găsesc pe Onciul galben ca ceara. Și fără a ne da timp să-l întrebăm ce s-a întâmplat, se adresează d-lui general Zadik:

- În viața oamenilor sunt zile de mărire dar și de decadență; sunt prizonierul Dvs, faceți ce doriți; un lucru vă cer, puneți-mi viața la adăpost.

- Dar ce s-a întâmplat? întreabă generalul.

- Rog să priviți în stradă, fu răspunsul.

Ce se petrecuse? Filaret Doboș, profesor, fiind informat de venirea lui Onciul la Suceava, și cum era socotit ca un trădător al intereselor neamului românesc, strânsese un număr de români, tineret înflăcărat, care în timpul întreruperii conferinței, la arătarea lui Onciul la fereastră, a vociferat și l-a amenințat, lucruri de cari nu eram informați. într-adevăr, îndreptându-ne spre fereastră vedem mulțimea hotărâtă.

Dl general Zadik îi răspunse:

- Domnule Onciul, vei fi apărat, fii sigur, va trebui să pleci însă d-ta la Iași. Eu pregătesc raportul telegrafic și iau măsuri de plecarea d-tale. După care îmi poruncește mie. Condu pe dl Onciul-la gara Burdujeni și cruță-l de orice neplăcere.

Trăsura aștepta în stradă, era ora 3 jumătate, o conferință lungă și emoționantă. Un om distrus trebuia păzit. Îl iau de braț și-l conduc jos. Când să ieșim și să scoborîm treptele de piatră spre stradă, huiduielile

încep. Ridic cravaşa şi fac semn să fie ordine. Lumea îşi muşcă buzele, se resemnează. Respectul autorităţii era viu. Coşul la căruţă ridicat, îl iau la dreapta şi pe acela ce era comisarul Moldovei de Sus, prizonier cum singur s-a calificat, acum îl purta refrenul: „*Grandeur et decadance*”. Conduc la Iţcani, apoi la Burdujeni, unde se aştepta să sosească garnitura aprovizionată gata de drum. Deodată apare doctorul Gheorghian, scund şi gras, cu faţa injectată, stăpânit de o idee ce vrea să o înfăptuiască cât mai neîntârziat. Venit cu automobilul de la Cernăuţi după un drum lung şi cu peripeţii, însoţit de studentul în medicină Aurel Popescul, vâzându-mă mi se adresează:

- Unde-i trădătorul, vreau să-l împuşc!

Căută pe Onciul. Eu îl trimit la general, pe lângă care a rămas ca reprezentant al Consiliului Naţional până la intrarea trupelor în Cernăuţi. Onciul, îmbarcat în vagonul austriac cu care venise, condus de Maiorul Georgescu din Geniu, spre ora 6 seara pleacă la Iaşi, unde-l aştepta, nu guvernul, după cum credea el, ci sufletul tineresc al studenţiei române, care i-a făcut o primire în gara Iaşi, încât nu ştim cu ce sentimente îşi mai putea prezenta tratatul de alianţă (!).

*

Cu intrarea Diviziei a 8-a în Bucovina, rolul meu încetă la Suceava. Cerusem d-lui general Zadik ca Batalionul meu de grăniceri să formeze avangarda Diviziei. Cum trupele de grăniceri sunt trupe de poliţie, domnia-sa a găsit mai necesară prezenţa lor în zonă spre a veghea la liniştea populaţiei. Cu unitatea mea trebuia să acopăr sectorul Rădăuţi - Seletin - Storojineţ.

Terminând nu pot să trec cu vederea buna primire ce ni s-a făcut la Rădăuţi datorită Consiliului Naţional în frunte cu dr. Constantin Nastasi, actualmente avocat la Cernăuţi, părintele Cărbune, primar Popadiuc, preoţii Reuţ şi dr. I. Puiu şi alţii al căror nume îmi scapă, dar stăruie profund în amintirea mea. Am trăit clipe pe care viaţa scurtă a unui om nu le repetă şi sunt recunoscător colegului şi prietenului meu, director al acestei gazete, că mi-a înlesnit să dau publicităţii aceste amintiri.

Maiorul Anton Ionescu
 (crainou.ro)

Majestăți s'ale { Spitalul Elena Doamna
 Regina - Maria } sub Conducerea D-sorei
 a României } Stefania Constantinescu
 Jap 25 Aprilie 1918.

Dorul de Păstor.....

I
 Mai doresc în astă lume
 Până acasă să mă duc
 Ca să văd mama Regina
 Și-a ei mână s-ai sărut.

II
 Este mândră la Faptură
 Este Dulce la Cuvânt,
 E' înaltă la Statură
 Ca un Brad de Munte sfânt.

III
 Păr de aur îi lucește
 Pe-al său cap încoronat
 Ochi albaștri ce privesc
 Parcă-i cant înșelat

IV

O dorim la noi să vie.
Blonda zână ce-am visat
Că-i prea dulce la privire,
Cu chip mândru minunat

V

Parcă-ar fi din Cer pîcată
Doamne! Dulcele-ei grain
Cînd, l'auzi din iad te scoate
Și te lasă totma'n Raiu.

VI

Ca olină mult durerea
Și'n dulcele suferinți,
Cînd o vezi atît de Bună
Uiti de Frați, uiti de părinți

VII

Cat trăiese în astă viață
Vreau s'o văd mecontînit,
Din Regină-împărăteasă
Din apus la Răsărit.

VIII

Căci acasă cînd voi merge
Foarte mult sunt Depărtat
Și din Văzduh line
Voi privi către palat

II

Căpă păstouul de la Turma
 Ciobănașul de la oi
 Ce trăiesc în Varf la Bore
 pe subț norii plini de ploi

I

Sus pe Muntele cel mare
 Și pe Vârful plin de Aur
 Voi călca din piatră în piatră
 Cântând! Cântec de Dor?.....
 Și Oitele Balade

II

Și oitele Balade
 'Pare la cărbă și Verchiator
 Eu eu păr lăsat pe frunte
 Le cânt Doina cu Dulcești.

III

Sunt păstouul de la Stana
 Sunt păstouul "Visator
 Sus pe Munte'n Floricele
 Voi Muri pătruns de de Dor

XIII

Țar pe zăina Țării mele
 Vreau so Văd purtând cu Fala
 O Coroniă cu slipușe
 O Coroniă Imperială

Facut de mine Tartarom Gemitu Caporal Pg 3 alt
 Scrisut din Pg 2 Tăcea. Gemitul cornu Tartarom: Just Tăcea. Vasa Hory
 Raut de doru on pe campul de cioru; roata de Argu. Săpă Salatu 1816
 u druc m-ă la oporina de la Marash 1917

Comuna Vale la Unirea de la 1 Decembrie 1918 ¹⁷⁴

Profesor Maria Hanzu

Despre Marea Unire s-a scris mult. S-a studiat însă în ansamblu, cum era normal, dar istoria ei a fost scrisă de fiecare comună în parte, de fiecare participant. Întreaga istorie a neamului românesc se bazează pe puterea de rezistență sufletească, pe valoarea și energia neamului, luat în ansamblu, dar format din puternice comunități.

Pregătirile pentru Marea Unire au urmat un drum sigur, trasat și vegheat de conducători devotați, care au valorificat oportunitatea ivită după război. Dar s-au sprijinit pe umerii românilor de toate categoriile: intelectuali, țărani, meseriași, proprietari, tineri și bătrâni. Prin puterea obștilor românești din Transilvania și Banat, împuterniciții lor au votat Unirea cu Țara, pe care o știau dintotdeauna dincolo de munți și pe care au străbătut-o în urma turmelor de oi, sau doar cu nostalgia gândului.

Evenimentele din acei ani, și mai ales cele din 1918, au fost cunoscute și urmărite de fiecare suflet românesc. În sate, informarea și organizarea erau în mâna preotului și a învățătorului. Comuna Vale avea atunci preot vălean pe Gheorghe Ittu, învățător vălean pe Ion Chioariu, notar vălean pe Gheorghe Salomie, primar, vălean bineînțeles, pe Mihăilă Stănilă. Evenimentele au decurs cu cea mai mare însuflețire și bună organizare.

Gardă națională, Comitet național pentru Unire au fost constituite la timp și în Vale, *Hotărârea Noastră* și credenționale (împuterniciri) au fost semnate și aici.

Comitetul național format din: Mihail Stănilă - primar, Gheorghe Salomie (notar), Topan Ioan, Gheorghe Ittu (preot), Nicolae Nartea (econom), Nicolae Dragomir (oier), Ion Chiuariu (învățător), Nicolae Dordea, Ioan Oprean, Dumitru Russu (delegatul comunei Vale), Petru Lascu (econom) și Gheorghe Stirimin a organizat desfășurarea evenimentelor în comună.

¹⁷⁴ Capitol ce face parte din *Monografia satului Vale*, în curs de apariție.

Deși în toate actele oficiale erau în marea majoritate bărbați, femeile au avut o mare putere de decizie și de organizare.

Garda Națională din comuna Vale s-a format imediat după emiterea ordinului Comitetului Național Român Central de la Arad de formare a Gardelor naționale, adică în perioada 11 noiembrie 25 noiembrie.

În fotografia anexată sunt immortalizați membrii Gardei Naționale din comuna Vale la sfințirea drapelului, împreună cu femeile care au confecționat drapelul și cu nașa drapelului, Paraschiva Tipuriță.

Printr-o fericită conjunctură am găsit numele celor din fotografie scrise de cineva cu o minte luminată. Numele au fost scrise pe spatele fotografiei după data evenimentului, pentru că sunt și două persoane care nu mai sunt cunoscute.

Vălenii aceștia sunt, de la dreapta la stânga:

Rândul de sus: Tipuriță Ioniță, Băilă D., Dordea Ion, Săvuțiu Nicolae, Ittu Nicolae, Ureche, necunoscut, Giurgiu Ion, Păiș Dumitru, Șandru Ilie, Dragomir Nicolae, Ittu Ion;

Rândul 2: Vitan Constantin, Curtean Nicolae, Stănilă Mihail, Puf Simion, Macarie I., Matiaș Vasile, Dragomir Ion, Dragomir Dumitru, Dancu Gheorghe, necunoscut, Nistor Ion, Ittu Gheorghe;

Pe scaune: Salomie Gheorghe (notar), Tipuriță Veturia, Tipuriță Paraschiva, Tipuriță Valeria, Tipuriță Mihai, Tipuriță Paraschiva, Chioariu Ion (învățător), Nartea Popa Ion;

Jos: Tudor Traian, Rusu Ion, Pavel Ion

Garda națională din Vale avea un drapel, sigur tricolor cu însemnele regale, confecționat de femeile din Vale. Acesta a fost sfințit, după obișnuință, de preotul Gheorghe Ittu. Nașa steagului a fost Paraschiva Tipuriță. Cu această ocazie Garda națională a făcut acea fotografie în sala mare a școlii, în care sunt cuprinse și femeile ce au confecționat drapelul.

Familia Tipuriță, a învățătorului Constantin Tipuriță, a avut un rol important în acele evenimente, în fotografie fiind prezente șase persoane din această familie. Fiul învățătorului Constantin Tipuriță, Mihai Tipuriță, este și el în fotografie deși era foarte tânăr. Se văd în fotografie și doi militari, învățătorul sublocotenent Chioaru Ion și soldatul Vitan Constantin, probabil întorși atunci de pe front. Membrii Gardei Naționale au cocardă tricoloră în piept, care se poate observa în fotografie.

În Vale la 13/26 noiembrie 1918 a fost adoptată și semnată Hotărârea obștii locuitorilor din comuna Vale prin care își exprimă voința nestrămutată de unire cu România.

În total sunt 225 de iscălituri¹⁷⁵. Au semnat 70 de bărbați, 151 de femei, 4 semnături au numai inițiala prenumelui. Din numărul mare de iscălituri ale femeilor din Vale, se vede că atunci, în acel sfârșit de noiembrie, bărbații erau plecați cu oile la iernat, urmând ca unii să vină acasă doar de Crăciun. Mulți bărbați erau pe front. Mulți bărbați tineri au murit în război.

O altă concluzie ce se poate desprinde din acest document este că atât de mulți văleni știau carte, deoarece au semnat cu mâna proprie. Având în vedere că semnav numai cei cu vârsta peste 24 de ani, toți aceștia, sau aproape toți, au învățat carte la școala din Vale înainte de 1900 și, luând în calcul și

¹⁷⁵ În lucrarea citată *1918 la români....* în lista semnăturilor este una *indescifrabilă*, dar în alt document această semnătură este a unui membru al Comitetului național din Vale, *Topan Ioan*, deci am făcut rectificarea cerută. De asemenea am completat unele prenume care erau descifrate și scrise greșit.

pe cei în vârstă, poate înainte de 1850. Erau vremurile în care Mitropolitul Șaguna milita pentru înființarea de școli confesionale românești în sate.

Și comuna Vale a avut reprezentanți oficiali la Marea Adunare în 1 Decembrie 1918.

Comitetul Național din Vale, în 29 noiembrie 1918, a semnat Credenționalul pentru Dumitru Rusu, acesta fiind încredințat cu participarea la Adunarea Națională constituantă a națiunii române din Ungaria și Transilvania, care se va ține în 1 Decembrie în Alba Iulia.

Alt reprezentant de seamă al comunei Vale, care a militat pentru Unire a fost învățătorul Constantin Tipuriță. Când a început războiul, în 1916 fiind chemat să se înroleze în armata maghiară pentru a lupta împotriva românilor, a trecut munții în Vechiul Regat. S-a înrolat în armata română cu gradul de sublocotenent și a înaintat cu aceasta până în apropierea comunei natale. A plecat apoi în Moldova și Basarabia unde a colaborat cu profesorul Onisifor Ghibu la tipărirea ziarului „România Nouă” din Chișinău și alături de acesta la întărirea conștiinței românești a românilor de aici. Evenimentele din 1917 din Rusia nu îi mai permit rămânerea aici și se întoarce în 1918 în țară, venind prin Japonia.

Nu am găsit surse care să dovedească participarea lui la Adunarea de la Alba Iulia, dar a fost delegat ulterior de Consiliul Dirigent, prin prof. Onisifor Ghibu, să reprezinte și să organizeze oierii mărgineni rămași în Rusia bolșevică. De altfel aici, prin închisorile sovietice, a și dispărut fără urmă, asemenea unui alt martir al nostru dispărut prin închisorile austriece.

Evenimentul Unirii Basarabiei cu România a avut loc la 27 martie 1918 și a premers Unirii celei Mari de la 1 Decembrie, care a întregit țara.

Prin Onisifor Ghibu, care a militat mult pentru această unire, s-a tipărit gazeta *România Nouă* ¹⁷⁶ din Chișinău, *organ de propagandă pentru unirea politică a tuturor Românilor, sub conducerea unui comitet, alcăt. din Românii din toate țările; dir.: Dr. Onisifor Ghibu; prim-red.: Dr. Ion*

¹⁷⁶ *România Nouă* a fost un ziar din Chișinău, fondat de Onisifor Ghibu. A fost continuatorul ziarului *Ardealul*, condus tot de O. Ghibu. A apărut între 24 ianuarie - 2 decembrie 1918 și 1 iunie 1926 - 1 iunie 1927.

Mateiu.¹⁷⁷ El s-a adresat ardelenilor din Crimeea pentru a susține apariția acestei gazete și a avut bun rezultat.

„Fraților

În dorința mea de a întări cât mai bine temeliile gazetei „România Nouă” din Chișinău, care a luptat în cele mai grele vremuri pentru unirea tuturor românilor, am venit astă toamnă însoțit de domnul învățător Constantin Tipuriță din Vale în mijlocul dumneavoastră, cerându-vă ajutor. Spre mulțumirea mea și spre cinstea dumneavoastră, am găsit sprijinul pe care îl căutam și, după câteva săptămâni, m-am întors la Chișinău aducând cu mine suma de 39.240 ruble (a 1 leu 60 bani = 62.784 lei) cu ajutorul căreia am putut scoate gazeta din greutățile mari pe care le-a întâmpinat tot timpul.[...].

Chișinău, 28 noiembrie 1918

Al D-voastră de bine voitor

Dr. Onisifor Ghibu

Directorul ziarului „România nouă”

Deputat în Marele Sfat Național al Transilvaniei”

Printre ardelenii din Crimeea care au răspuns cererii lui Onisifor Ghibu și Constantin Tipuriță au fost vălenii:

1. Ioan Luca	2000 ruble
2. Ioan I. Luca	1000 „
3. Nicolae Dordea Niculescu	1000 „
4. Oprea Salomie	1000 „
5. Nicolae Lascu	1000 „
6. Nicolae Ittescu	500 „
7. Ioan Dordea	250 „
8. Ion Dragomir	250 „
9. Vasile Dragomir	250 „
10. Ioan P. Ittu	220 „
11. Ion Dordea	120 „ ¹⁷⁸

¹⁷⁷ Presa basarabeană de la începuturi până în anul 1957, catalog, Kulikovski Lidia, 2002, pag.184.

¹⁷⁸ Ilie Hașeganu, Mărginenii în viața economică a Transilvaniei și a Vechiului Regat, Brașov, 1941, pag. 200.

Vălenii au participat deci cu o cotă 19,3% din suma colectată de Onisifor Ghibu în toamna anului 1917 în Crimeea.

Din comuna Vale au participat, la Adunarea de la Alba Iulia, mulți văleni alături de Comitetul lor Național, multe femei și tineri. Ei s-au alăturat săliștenilor, ca făcând parte din același protopopiat, protopopul Ioan Lupaș știind să organizeze bine participarea la adunare.

A participat la Marea Adunare de la Alba Iulia și ziaristul și poetul Ioan Băilă. S-a născut la 11 aprilie 1879 în comuna Vale, județul Sibiu și a murit la 15 decembrie 1929 în București. A fost fiu de preot, din familia Băilă, familie din care s-au ridicat mulți preoți ai comunei Vale. A urmat, ca și fratele său Nicolae, viitor actor, liceul german din Sibiu. La acea vreme Ioan Băilă era și președintele Cassinei române din Sebeșul săsesc, calitate în care semnează credenționalul ce delegă reprezentantul acestei asociații la Marea Unire.¹⁷⁹

El a compus un imn special pentru Unirea de la 1 Decembrie 1918, l-a tipărit în 100.000 de exemplare și l-a împărțit gratuit participanților la adunarea de la Alba Iulia.

Acest imn a fost recitat celor prezenți la adunare, în mai multe rânduri, de la diferitele tribune instalate, de fratele său actorul Nicolae Băilă.

Îl transcriem aici, pentru a putea surprinde patriotismul care i-a animat pe înaintașii noștri.

Imnul Unirei

de Ion Băilă

Neam român, din patru unghiuri, fruntea ți-o ridică sus
Căci din somnul cel de moarte înviat-ai ca Iisus!
Lanțul sclavului de veacuri azi îl scuturi la pământ,
Iar dușmanii tăi ca pleava umblă-acum bătuți de vânt.
Cei ce-au vrut ca să-ți răpească legea ta și graiul tău
Au ajuns de-ocara lumii sub blestemul cel mai rău.

¹⁷⁹ 1918 la români - Documentele Unirii, București, 1989, vol. X, pag. 144

Neam român, ridică-ți glasul, căci și cerul și pământul
Vreau acuma să te-asculte, să-ți audă azi cuvântul.
În cetatea cea străbună, ridicată de Traian,
Azi se-nalță-a doua oară falnic vulturul roman
Și cu ochii lui cei ageri spintecă văzduhul mare
Neamului român să-i pună nouă și mai largi hotare.

Neam român îndreaptă-ți ochii spre cetatea-n care-odată
A intrat Mihai Viteazul cu viteaza lui armată.
Nu vedeți voi pe ruina zidurilor învechite
Umbra lui, care vestește vremurile împlinite
De-a lua în stăpânire pe vecia vecilor
Ce dușmanii îi răpiră tâlhărește, prin omor?

Neam român, tu și urechea ți-o apleacă și ascultă
Căci povestea ta e lungă și durerea ta e multă.
Mut ai fost tu până astăzi și de-ai vrea ca să mai taci
Ar vorbi în lumea largă pietrele pe care calci.
Surghiunirile lui Horia cum pot rămânea uitate?
Horia care-ntâi strigase: „Împărate, fă dreptate!”

Neam român până acum toate ți-au fost în zadar:
Și revolta cu putere, ca și ruga la altar,
Căci dușmanii te-mpărțiră să te poată stăpâni.
Astăzi însă într-un cuget și-ntr-un simț ne vom uni,
Și vom spune-n lumea mare că suntem aceeași fii
Noi români din patru unghiuri și din patru-mpărății.

Chiar dacă ar fi scris numai aceste versuri și Ion Băilă trebuie citat
printre oamenii de seamă ai Ardealului, nu numai ai satului Vale.

Așa cum cerea convocarea adunărilor generale pe circumscripții, toți
alegătorii români *„intelectualii, proprietarii, meseriașii, negustorii, economii
(țărani lucrători ai pământului sau crescători de animale) și muncitorii*

români, care au împlinit 24 de ani”¹⁸⁰ erau convocați pentru a semna credenționalul.

Un alt vălean care a luat parte în 1 Decembrie 1918 la Adunarea care a votat Unirea, a fost Dr. Ion Dordea, ca „*prim delegat și reprezentant al Cercului electoral Ocna Sibiului*”¹⁸¹. Ion Dordea era născut în Vale în 20 octombrie 1879 și era avocat din anul 1908. În anul 1918 era căpitan în Regimentul 20 de artilerie honvezească. După Unire a fost numit reprezentantul guvernului la Băile și salinele statului.¹⁸²

Românii plecați în America a fost și ei cuprinși de importanța actului Unirii cu Țara. Un exemplu în acest sens a fost văleanul Dumitru Suci, născut în 1876 în comuna Vale, plecat în primăvara anului 1911 în America la oi. Când a început primul război mondial și România a intrat în război, Dumitru Suci a aflat că s-au dat lupte grele în jurul Săliștei, pe dealurile din Cacova și că Valea era ocupată de trupele germane. S-a înrolat voluntar în armata americană, a trecut oceanul, a ajuns în Europa și a participat la mai multe lupte printre care și alături de un batalion sârb. Apropiindu-se de România, în 1918 a trecut într-o noapte frontul îmbrăcat ca sergent ungur și a ajuns acasă, în Vale. A adus *americană* (pânză) roșie, galbenă și albastră ca să facă un steag tricolor mare, pe care să îl înalțe pe turnul bisericii din Vale, scop nerealizat, *america* fiind bună de făcut cămăși¹⁸³, iar pe biserică era deja steag tricolor.

Acel an 1918, mai ales în a doua lui jumătate, a unit într-o simțire tot ce era românesc *în cele patru unghiuri* ale lumii.

Spre deosebire de unguri, românii nu au avut ca scop subjugarea altor popoare, sau *românizarea* lor, ei și-au apărât ce este de drept al lor.

Unirea de la 1918 este rezultatul frământărilor istorice ale sufletului românesc. Iar istoria își are legile sale. Ea poate să-și urmeze cursul cu ezitări, pe ocolite sau pe căi directe, dar tendința ei este totuși o linie de progres și acest fapt este valabil și pentru poporul român.

¹⁸⁰ 1918 la români, Documentele Unirii, București 1989, vol. IX, pag. VII.

¹⁸¹ Gelu Neamțu, Mircea Vaida-Voevod, 1 Decembrie 1918. Mărturii ale participanților; Ioachim Crăciun, Documente la un sfert de veac de la Marea Unire, București, 2005, vol I, p. 126.

¹⁸² Ibidem, p.126.

¹⁸³ Dumitru Suci, *Amintiri care se uită*, Familia Toma Suci din Vale, manuscris.

Hotărîrea noastră.

Obştea poporului român din comuna Vale,
din îndemn propriu şi fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă
la iveală dorinţa ferbinte, ce însuflăşte inima fiecărui Român, şi declară,
ca voinţa sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturaţi, împreună cu teritoriile româneşti
din Ardeal, Bănat, Ungaria şi Maramurăş, la Regatul României,
sub stăpânirea Majestăţii Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărîre a noastră aşternem tot ce au dorit strămoşii
noştri, tot ce ne încălzeşte pe noi, cei de faţă, şi tot, ce va înălţa pururea
pe fiii şi nepoţii noştri.

Aşa să ne ajute Dumnezeu!

Vale la 13/26 Noiembrie 1918.

(Local şi data)

Subscrierile:

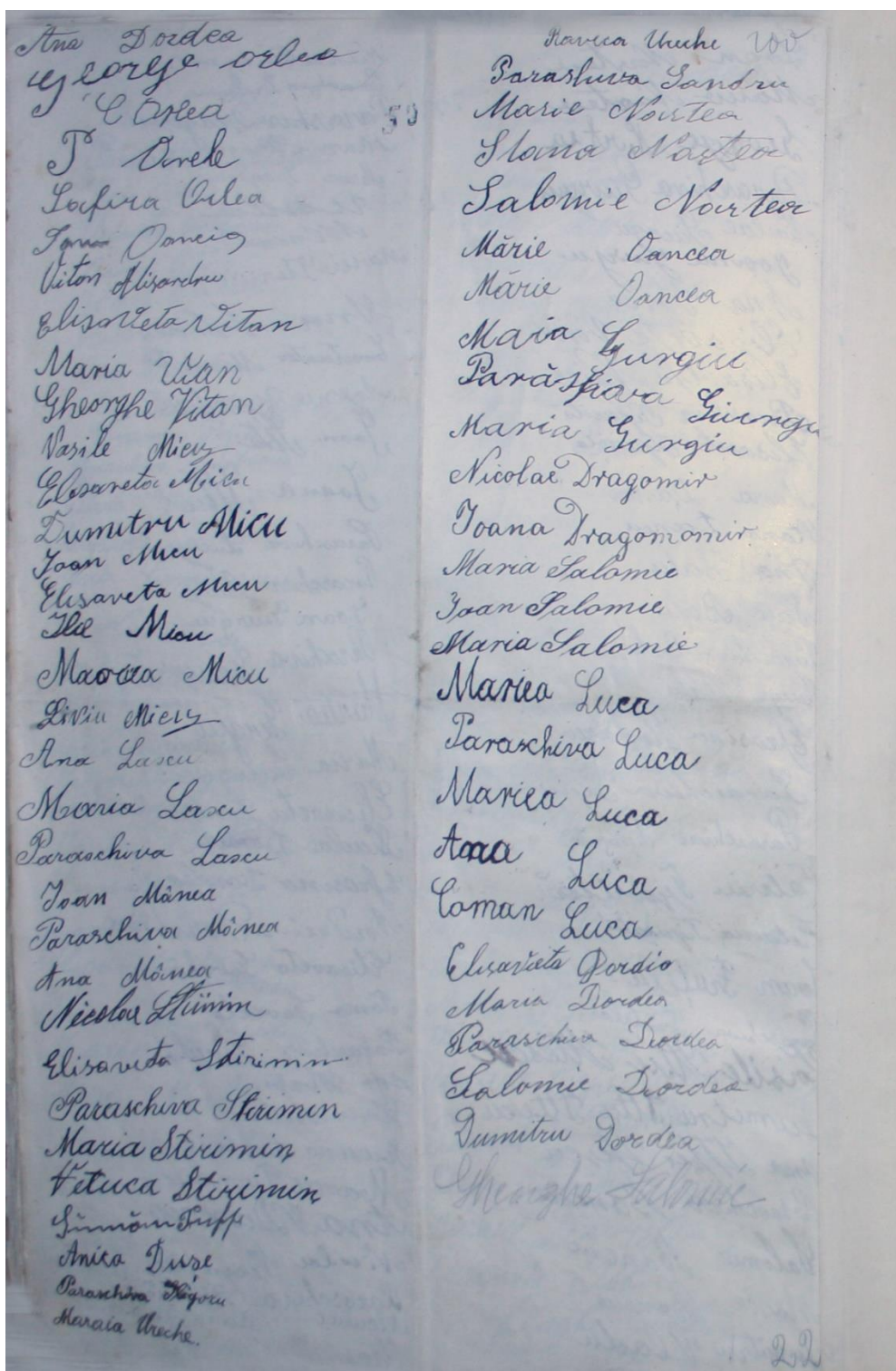
Elisaveta Martea	Ioan Chivariu
Comana Dragomir	George Ilie
Maria Martea	Ioan Dragomir
Pararchiva Comaniciu	Dumitru Fusu
Ana Popa	Petru Dumitrescu
Ana Popa	Apresu Gelisteau
Maria Dordea	Pararchiva Dragomir
Stana Dordea	Bonu Dragomir
Mihail Stanila	Elisaveta Gargu
Stana Stanila	Maxi Popa
Elisaveta Iltu	Ana Liscu
Mihail Tiguniciu	Nicola Dragomir
Pararchiva Liscu	Maria Dragomir
Ioan Hecrag	Pararchiva Fusu
Maria Popa	Maria Dragomir
Maria Paculea	Maria Stanila
Ioan Liscu	Maria Popa

Maria Iltu
 Paraschiva Nistor
 Elena Vasile
 Elisaveta Moldovan
 Oana Raolu
 Iosif Onco
 Ana Dumitrescu
 Ioan Dumitrescu
 Ana Dumitrescu
 Eufrosina Popa
 Paraschiva Dumitrescu
 Iliea Dumitrescu
 Elisaveta Dumitrescu
 Ana Comaniciu
 D. Nedelcu
 Iosif Idu
 Maria Dragomir
 Maria Dragomir
 Petre Dragomir
 Paraschiva Dragomir
 Maria Nistor
 Elisaveta Iltu
 Paraschiva Iltu
 Elisandru Nartea
 Paraschiva Nartea
 Maria Frumosa
 Ana Nartea
 Paraschiva Iltu
 Natica Iltu
 Paraschiva Iltu
 Ioan Iosif
 Constantin Duse
 Ion Ursu

77 Nicolae Dordea
 Eufrosina Trica
 Ana Tuga
 Mariu Tuga
 Ana Tuga
 Dumitru Tuga
 Stan Gavrila
 Ioan Gavrila
 Paraschiva Gavrila
 D. Nicolae
 Stana Dordea
 Maria Nares
 Elisaveta Nares
 Ana Nartea
 Gheorghe Nartea
 Ana Nartea
 Paraschiva Nicu
 Ana Dragomir
 Paraschiva Baile
 Dumitru Baile
 Filoftea Lupu
 Nure Lupu
 Maria Danu
 Salomie Danu
 Ana Tipurita
 Elisaveta Tipurita
 Maria Tipurita
 Paraschiva Tipurita
 Ioan Tipurita
 Văclă Tipurita
 Maria Iltu
 Gheorghe Iltu 100

Leon Nartea
Mario Nartea
George Nartea
Paraschiva Givrgiu
Kaulae Givrgiu
Joana Givrgiu
Ana Voica
Elizaveta Voicu
Elizaveta Voicu
Paraschiva Tiquirita
Elisaveta Tiquirita
Maria Dancu
Stana Dancu
Ana Balu
Suta Balu
Paraschiva Balu
Pucup Balu
Eprosina Floordrea
Paraschiva Tiquirita
Paraschiva Tiquirita
Valeriu Tiquirita
Petru Tiquirita
Ioan Fratila
Paraschiva Fratila
Vasile Iteu Mesce
Dumitru Iteu Iteu
Ana Iteu Iteu
Paraschiva Banciu
Salomie Banciu
Maria Banciu
Dumitru Vladu

78
Nicolae Dragomir
Paraschiva Dragomir
Paraschiva Dragomir
Maria Dragomir
Maria Dragomir
Vasile
Vasile
Marie Iteu Iteu
Ana Micu
Eusebiu Micu
Agene Dumitru
Ioan Iteu
Joana Iteu
Paraschiva Luciu
Paraschiva Luciu
Ioan Givrgiu
Paraschiva Givrgiu
Maria Givrgiu
Maria Givrgiu
Elisaveta Dordea
Kaulae Dordea
Eprosina Dordea
Andrei Dordea
Elisaveta Gavila
Toma Gavila
Paraschiva Gavila
Ana Motoc
Florea Motoc
Eusebiu Dancu
Maria Dancu
Ana Dancu
Nicolae Banciu
Paraschiva Banciu
Kaulae Banciu
Ioan Dordea

Hotărâre. Vale, 13/26 Noiembrie 1918.

(Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. VI, f. 76-79)

Hotărârea noastră.

Obștea poporului român din comuna Vale,
din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vreo parte, dă la iveală dorința fierbinte, ce însuflețește inima fiecărui român, și declară, că voința sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal, Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății Sale, Regelui Ferdinand I.

În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri, tot ce ne încălzește pe noi, cei de față și tot ce va înălța pururi pe fiii și nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Vale, la 13/26 Noemvrie 1918.

Subscrierile:

Ioan Chioariu / Gheorghe Ittu / Ioan Dragomir / Dumitru Rusu / Elisaveta Nartea / Comana Dragomir / Mărie Nartea / Paraschiva Comănicu / Ana Popa / Ana Popa / Maria Dordea / Stana Dordea / Mihail Stănilă / Stana Stănilă / Elisaveta Ittu / Mihai Tipuriță / Paraschiva Ianu / Topan Ioan / Ioan Nădrag / Maria Popa / Maria Păculea / Ioan Ittu / Petru Dumitrescu / Oprea Seliștean / Paraschiva Dragomir / Ionu Dragomir / Elisaveta Giurgiu / Maria Popa / Ana Sincu / Nicolae Dragomir / Maria Dragomir / Paraschiva Rusu / Maria Dragomir / Maria Stănilă / Maria Nartea / Maria Ittu / Paraschiva Nistor / Elena Voicu / Elisaveta Moldovan / Oana Radu / Ionu Oancea / Ana I. Dumitrescu / Ioan Dumitrescu / Ana Dumitrescu / Eufrosina Popa / Paraschiva Dumitrescu / Florica Dumitrescu / Elisaveta Dumitrescu / Ana Comaniciu / D. Nedelcu / Iosif Idu / Maria Dragomir / Maria Dragomir / Petru Dragomir / Paraschiva Dragomir / Maria Nistor / Elisaveta Ittu / Paraschivă Schitea / Alisandru Nartea / Paraschiva Nartea / Maria Fruman / Ana Nartea / Paraschiva Ittu / Nuțica Ittu / Paraschiva Ittu / Ioan Ionașiu / Constantin Dușe / Ion Ureche / Nicolae Dordea / Eufrosina Prică / Ana Iuga / Mărie Iuga / Ana Iuga / Dumitru Iuga / Stan Gavrilă / Ioan Gavrilă / Paraschiva Gavrilă / I.D. Niculescu / Stana Dordea / Mărie Mareș / Elisaveta Mareș / Ana Nartea / George Nartea / Ana Nartea / Paraschiva Micu / Ana Dragomir / Paraschivă Băilă / Dumitru Băilă / Filofteia Lupea / Aurel Lupea

/ Mariea Dancu / Salomie Dancu / Ana Tipuriță / Elisabeta Tipuriță / Mărie Tipuriță / Paraschiva Tipuriță / Ioan Tipuriță / Valer Tipuriță / Marie Ittu / Gheorghe Ittu / Ioan Nartea / Maria Nartea / George Nartea / Paraschiva Giurgiu / Nicolae Giurgiu / Ioana Jurjiu / Ana Voicu / Elisaveta Voicu / Elisaveta Voicu / Paraschiva Tipuriță / Elisaveta Tipuriță / Maria Dancu / Stana Dancu / Ana Balu / Nuța Balu / Paraschiva Balu / Precup Balu / Eufrosina Hoadrea / Paraschiva Tipuriță / Paraschiva Tipuriță / Valeriu Tipuriță / Veturia Tipuriță / Ioan Frățilă / Paraschiva Frățilă / Vasile Ittu Itescu / Dumitru Ittu Itescu / Ana Ittu Itescu / Paraschiva Banciu / Salomie Banciu / Maria Banciu / Dumitru Vladu / Nicolae Dragomir / Paraschiva Dragomir / Paraschiva Drăganu / Maniu Dragomir / Maria Dragomir / Vasile Mânzatu / Maria Stirimin / Ana Micu / Constanța Mânzatu / Arsenie Dumitru / Ioan Ittu / Ioana Ittu / Parasciva Suciuc / Parashiva Suciuc / Ioan Giurgiu / Paraschiva Giurgiu / Mariea Giurgiu / Maria Giurgiu / Elisaveta Dordea / Niculae Dordea / Eufrosina Dordea / Andreiu Dordea / Elisaveta Gavrilă / Toma Gavrilă / Paraschivă Gavrilă / Ana Mateașu / Florea Mateașu / Ruzina Dancu / Mărie Dancu / Ana N. Dancu / Niculae Banciu / Paraschiva Banciu / Niculae Banciu / Ioan Dordea / Ana Dordea / George Orlea / C. Orlea / P. Orle / Safira Orlea / Ioan Oancia / Vitan Alisandru / Elisaveta Vitan / Maria Vitan / Gheorghe Vitan / Vasile Micu / Elisaveta Micu / Dumitru Micu / Ioan Micu / Elisaveta Micu / Ilie Micu / Maria Micu / Liviu Micu / Ana Lascu / Maria Lascu / Paraschiva Lascu / Ioan Mânea / Paraschiva Mânea / Ana Mânea / Nicolae Stirimin / Elisaveta Stirimin / Paraschiva Stirimin / Maria Stirimin / Vetuca Stirimin / Simion Puff / Anica Dușe / Paraschiva Gligoru / Maria Ureche / Raveca Ureche / Paraschiva Șandru / Mărie Nartea / Stana Nartea / Salomie Nartea / Mărie Oancea / Mărie Oancea / Maria Giurgiu / Parăschiva Giurgiu / Maria Giurgiu / Nicolae Dragomir / Ioana Dagomir / Maria Salomie / Ioan Salomie / Maria Salomie / Mariea Luca / Paraschiva Luca / Mariea Luca / Ana Luca / Coman Luca / Elisaveta Dordea / Maria Dordea / Paraschiva Dordea / Salomie Dordea / Dumitru Dordea / Gheorghe Salomie.

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. ¹⁸⁴

¹⁸⁴ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. VI, f. 76-79; Ion Ardeleanu, Ștefan Pascu, Ion Popescu-Puțuri, *1918 la Romani - Documentele*

Credențional.

Comitetul național comunal din comuna Vale, comit. Sibiu, întrunit, în 24. Noembrie c. în sesiune extraordinară, a încredințat pe dl. Dumitru Rusu, cu participarea la Adunarea Națională constituanta a națiunii române din Ungaria & Transilvania, care se va ține în i. Decembrie c. în Alba-Iulia.

Vale, la 29. Noiembrie 1918.

Comitetul național:

Mihail Stănilă

H. Lămur
 I. M. F. O.
 George V. H.
 V. Varteș
 Nicolae Dragomir
 Iac. Ciocanu
 Nicolae Dorofeș
 Ion Gurea
 H. H. H.
 Bătr. Ciocanu
 George H. H.

1230 -

Credențional. Vale, 13/26 Noiembrie 1918.

Delegat: Dumitru Rusu.

(Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. III, f. 388.)

Unirii: Unirea Transilvaniei cu Romania. 1 decembrie 1918, Vol. IX, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, p. 129-120.

Credențional

Comitetul național comunal din comuna Vale, comitatul Sibiului, întrunit în 29 noemvrie c. în ședință extraordinară, a încredințat pe dl. Dumitru Rusu cu participarea la Adunarea Națională constituantă a națiunii române din Ungaria și Transilvania, care se va ține în 1 Decembrie c. în Alba Iulia.

Vale, la 29 Novembrie 1918

Comitetul național

Mihail Stănilă

Gheorghe Salomie

Topan Ioan

Gheorghe Ittu

Nicolae Nartea

Nicolae Dragomir

Ion Chiuariu

Nicolae Dordea

Ioan Oprean

D. Russu

Petru Lascu

Gheorghe Stirimin

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia.¹⁸⁵

¹⁸⁵ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. III, f. 388.

Credențional.

Subsemnații adevărim, că în cercul electoral al Ocnei Sibiului
din comitatul Albii - inferioare s'au ales azi ca delegați ai acestui
cerc electoral dñi:

<u>Dr. Ioan Dorcea</u>	în	<u>Ocnea</u>
<u>Dr. Nicolae Cristea</u>	în	<u>"</u>
<u>Isaia Popa</u>	în	<u>"</u>
<u>Alexandru Vidrighinescu</u>	în	<u>"</u>
<u>Eugen Pantea</u>	în	<u>"</u>

cu unanimitate de semn.
animitate.

Drept-ee susnumiții delegați sunt prin aceasta autorizați a lua parte cu
vot decisiv la Marea Adunare Națională Română ce se va convoca prin Consiliul
Central Național Român, în numele tuturor Românilor din acest cerc electoral și la
alte Mari Adunări Naționale Române, cari eventual o să mai fie convocate în de-
cursul anului acestuia ori în anul următor și a contribui cu votul lor la decidera
asupra sorții viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Bănatul
Timișan.

Dat din colegiul electoral al cercului electoral Ocnea Sibiului
ținut în ziua de 11/24 Noiembrie 1918.

Isaia Popa
prezident

Emil Pantea
notar

Alexandru Vidrighinescu
Ion Vidrighinescu
bărbați de încredere din comane.

874-

Concordia - Arad

Credențional - Sfatului Cercului electoral al Ocnei Sibiului, 11/24 Noiembrie 1918.
Delegați: Dr. Ioan Dorcea, născut în Vale, Dr. Nicolae Cristea, Isaia Popa, Alexandru Vidrighinescu, Eugen Pantea.
(Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Colecția documente, Documentele Unirii, vol. II, f. 63)

Credențional

Subsemnații adevărim că în cercul electoral al Ocnei Sibiului din comitatul Albei Inferioare s-au ales azi ca delegați ai acestui cerc electoral dnii:

Dr. Ioan Dordea în Ocna

Dr. Nicolae Cristea în Ocna

Isaia Popa în Ocna

Alexandru Vidrighinescu în Ocna

Eugen Pantea în Ocna

cu unanimitate.

Drept ce susnumiții delegați sunt prin aceasta autorizați a lua parte cu vot decisiv la Marea Adunare Națională Română, ce se va convoca prin Consiliul Central Național Român, în numele tuturor românilor din acest cerc electoral și la alte Mari Adunări Naționale Române care eventual o să mai fie convocate în decursul anului acestuia ori în anul următor și a contribui cu votul lor la deciderea asupra sorții viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Banatul Timișan.

Dat din colegiul electoral al cercului electoral Ocna Sibiului, ținut în ziua de 11/24 noiembrie 1918.

Isaia Popa, paroh
prezident

Emil Henteș
notar

bărbați de încredere din comune
Alexandru Vidrighinescu
Ioan Vidrighin

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. ¹⁸⁶

¹⁸⁶ Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. *Colecția documente, Documentele Unirii*, vol. II, f. 63.

Vizita Generalului Berthelot la Săliște din 2 ianuarie 1919

Prof. Marius Boromiz

La sfârșitul anului 1918 și începutul anului 1919, Generalul Berthelot a întreprins o vizită triumfală în Banat, Crișana și Transilvania.¹⁸⁷

Contextul intern și internațional în care s-a desfășurat vizita era deosebit de tulbure. O parte a Banatului era încă sub ocupația sârbească, autoritățile noului Regat al sârbilor, croaților și slovenilor emițând pretenții teritoriale asupra acestor teritorii, granițele între noile state născute pe ruinele fostului Imperiu Austro-Ungar urmând să fie trasate prin viitoarele tratate de pace. Până la reglementările prin tratate a granițelor, între foștii beligeranți se trasase o linie de demarcație cu totul arbitrară, asigurată cu greutate de trupele aliate de la Dunăre. La vestul țării, autoritățile tinerei republici maghiare căutau cu ostentație să ascundă realitățile etnice din teritoriile Crișanei și Banatului, în speranța menținerii lor în cadrele statului maghiar. Armata română nu primise încă permisiunea trecerii din Transilvania înspre Banat și Crișana. Amenințările la adresa României Mari veneau din toate părțile. Îndelungata stăpânire străină asupra poporului român din Transilvania și Ungaria, ce forma marea majoritate a populației din teritoriile unite cu România, a generat realități socio-economice și demografice care trebuiau relevate străinătății în contextul pregătirilor pentru Conferința de pace de la Paris care urma să hotărască soarta Europei postbelice.

Scopul vizitei Generalului Berthelot a fost acela de informare asupra realităților din teritoriile unite cu țara prin hotărârea Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918 și de reafirmare a sprijinului Franței pentru aliatul său de la răsărit.

Generalul pleacă din București prin Craiova și Turnu Severin cu un tren special, însoțit de colonelul Rosetti din partea Marelui Stat Major al armatei române. A urmat un traseu lung, cu opriri îndeosebi în orașe mai mari:

¹⁸⁷ Paul Abrudan, *Vizita generalului Bethelot la Săliște*, în „Tribuna”, Sibiu, anul XXXV, nr. 8215, 25 decembrie 1983, p. 2.

Orșova, Timișoara, Arad, Oradea, Satu Mare, Baia Mare, Cluj, Alba Iulia Sibiu, Brașov. A făcut dese popasuri prin gările presărate de-a lungul traseului. A fost întâmpinat peste tot de noile autorități și de popor cu entuziasmul celor ce vedeau în el un mare prieten și luptător pentru înfăptuirea idealului național.¹⁸⁸

Din Clujul rezistenței antiromânești, Generalul Berthelot se îndreaptă prin Alba Iulia unirii spre Sibiu. Aici era sediul Consiliului Dirigent și al Marelui Sfat Național, organisme ale autonomiei românești alese la 1 Decembrie 1918 la Alba Iulia să reprezinte voința națiunii până la unirea definitivă cu țara. Tensiunile acumulate în decursul periplului prin ruinele încă fumegânde ale fostului Imperiu Austro-Ungar se risipesc în zilele sejurului sibian al vizitei în fața valului de entuziasm românesc revărsat pe străzile Sibiului și apoi ale Săliștei pe care generalul a consimțit să o înscrie pe traseul său.¹⁸⁹

Includerea localității Săliște pe agenda oficială a vizitei sale în Transilvania nu a fost întâmplătoare. Din Resortul de Culte și Instrucțiune publică, condus de Vasile Goldiș, făceau parte și săliștenii Onisifor Ghibu, în calitate de secretar general la Instrucția publică și Ioan Lupaș, ca secretar general la Biserica ortodoxă. În plus în acel moment prefectul comitatului Sibiu era dr. Nicolae Comșa.

Regăsim relatări ale vizitei generalului Henri-Mathias Berthelot în presa vremii în publicații precum „Telegraful Român” din Sibiu, „Românul” din Arad, „Glasul Ardealului”, din Brașov sau „Luceafărul” din București.

Sub titlul „*Marele general francez Berthelot la Săliște - Raport special*” în nr. 152 din 12 ianuarie 1919 al ziarului „Telegraful Român” din Sibiu, descoperim următoarea relatare cu privire la contextul vizitei generalului la Săliște: Cea mai măreață și mai înălțătoare zi ce-a avut-o frunțașă comună Săliște în viața ei de până acum, e ziua de 20 decembrie 1918 (sitl vechi) / 2 ianuarie 1919 (stil nou). Se împărtășește de-o rară și neașteptată cinste! Ilustrul general al armatei franceze, *Berthelot*, vine s-o vadă.

¹⁸⁸ Eugenia Crișan, *Generalul francez Berthelot și România*, Sibiu, în „Conferințele Bibliotecii ASTRA” Sibiu, nr. 88, 2010, p. 100-101.

¹⁸⁹ *Ibidem*, p. 104.

Deși numai cu o zi înainte a fost încunoștințată, s-a făcut tot ce s-a putut într-un răstimp atât de scurt, ca să fie întâmpinat cu cinstea și mărirea ce I se cuvine. Prin telefon se vestesc comunele din jur, spre a lua și ele parte, cu tot ce au mai frumos la această mare sărbătoare.

Deși în miez de iarnă, vremea e senină și călduroasă de primăvară. Razele soarelui se scaldau vesele în mândrul și pitorescul port național, în care, ca în ziua cea mare a Paștilor, era îmbrăcată și împodobită toată suflarea.

În spre seară, când pregătirile urmau cu zor și sânguință, într-un convoi impunător, cu fanfare și călărași în frunte, cu falnice steaguri naționale, urmați de un șir întreg de căruțe, sosesc sdravenii și mândrii poienari, în străvechiul lor port în căciuli mari cu fundul lat și în tohoarce simple fără cusătură pe ele. Ca un preludiu al zilei de mâine, se întinde o horă și o seamă de jocuri naționale, care înflăcăreză pe toți.

Sosirea înaltului oaspete se așteaptă pe ora 9 dimineața. Abia se luminase bine de ziuă, și o mișcare neobișnuită pe toate străzile. Frumoasa Săliște strălucește în podoaba steagurilor franceze și române. Fiecare casă e arborată. Îndeosebi piața e un decor. Balcoanele caselor, ferestrele, toate împodobite cu covoare și țesături naționale. Peste toate se ridică poarta de triumf și tribunele împodobite în fel măestrit cu ramuri de brad și o mulțime de steaguri. Copilași de școală și tineretul toți cu stegulețe în mâini.

În fața tribunei ce așteaptă sosirea, pe o altă tribună sta gata de primire impozantul cor al Săliștei.

Frumoasele și drăgălașele coriste, îmbrăcate toate în costume curat săliștenești, cu pahioale, pieptare și cojoace de vidră, coriștii cu laibere și căciuli, purtând toți și toate cocarde naționale, în felul cum erau chitite și așezate înfățișeau un tablou fermecător.

Nu se lasă mai pe jos nici comunele învecinate. Îmbrăcați frumos, cu steaguri, table cu inscripția comunei și „*Vive la France!*”, „*Vive le grand general Berthelot!*”, și ceterași în frunte vin cu sutele din toate părțile. Din sus coboară Galeșul și Tilișca cu un drăguț mănunchi de domnișoare în frunte, gătit frumos, Rodul și Jina. Din jos Valea, Sibielul, Cacova, Orlatul și Gura Râului. Iar din mijloc, de peste drum Săcelul, Magul și Aciliul. Nu știai

în ce parte să privești. Emulau comunele, având fiecare ceva deosebit, caracteristic locului.¹⁹⁰

Cu toate că furăm avizați numai cu o zi în despre sosirea generalului, au participat comunele din cercul Săliștei (Săcel, Sibiel, Cacova, Magul, Aciliul, Orlatul, Gura Rului, Galeșul, Tilișca și Săliștea), afară de acestea Poiana, Rodul și Gina (Jina), toate cu steaguri iar poenarii cu fanfara și cu tăblițe purtând numele comunei.¹⁹¹

Joi în 2 Ianuarie, programa festivităților ne oferea o piesă de-o deosebită forță: excursiunea la Săliște, această frunțașă comună românească, de care putem fi totdeauna mândri.

La orele 8 dimineata, șapte¹⁹² sau opt¹⁹³ automobile pleacă spre Săliște. În cel dintâiu ocupase loc generalul Moșoiu cu statul său major, în al doilea generalul Boeriu, colonelul Dănilă Pap, majorul Vlad și secretarii r. Dragomir și dr. Oanea. În al treilea automobil venea generalul Berthelot cu suita sa. În distinsa societate mai luau parte domnii dr. Maniu, Goldiș, dr. Vaida, St. C. Pop, dr. Boilă, căp. Barbu, apoi d-nele Goldiș și C. Pop cu familia. Din partea ziariștilor am observat pe d. Rusu Ardeleanul corespondentul Universului din București.

Timpul ne favoriza extraordinar. Se părea, că un soare de primăvară strălucea deasupra automobilelor, cari alergau cu o celeritate indescritibilă. Trecem, mai întâiu, prin satul săsesc Cristian. Casele și ferestrele sunt închise, abia întâlnim un suflet de om, în această puternică comună săsească. În schimb generalul francez are ocazie să vadă, cât de strâmtorate sunt gospodăriile românești, deoarece compatriotii sași nu le-au îngăduit nici spațiu și nici aer suficient. O surpriză neașteptată întâmpinăm în Orlat, bogata comună grănitărească. O poartă triumfală împodobită cu gust și măiestrie ne salută la intrarea în sat. Înaintea porții cam 50 de călăreți mândri ne închid calea pentru ca să ia în primire automobilul generalului Berthelot. În mijlocul

¹⁹⁰ *Marele general francez Berthelot la Săliște - Raport special*, în „Telegraful român”, Sibiu, anul LXVI, nr. 152, 12 ianuarie 1919, p. 2.

¹⁹¹ *Berthelot în Seliște*, în „Românul”, Arad, anul VIII, nr. 1, 14 ianuarie 1919, p. 5.

¹⁹² *Generalul Berthelot în Sibiu și Săliște*, în „Românul”, Arad, anul VII, nr. 49 din 12 ianuarie 1919, p. 6.

¹⁹³ *Glorificarea sorei ocrotitoare: Franța. Măreața întâmpinare a generalului francez Berthelot – Receptii - Excursia la Săliște - Revelarea sufletului românesc, conductul etnografic*, în „Telegraful român”, Sibiu, anul LXVI, nr. 148-150, 7 ianuarie 1919, p. 2.

comunei așteaptă toți sosirea noastră: În frunte cu preoții și învățătorii, țărani și țărance, flăcăi și fete, toți îmbrăcați în haine de sărbătoare urează bun sosirea generalului nostru, aclamându-l, în chipul cel mai însuflețit. Tot așa trecem și prin Săcel, îșntre strigăte de bucurie și cele mai grandioase manifestațiuni de bucurie pentru Berthelot.

Înainte de ce am intra în Săliște mai întâlnim pe drum un sat care își dă zor să ajungă la festivități. Mi se pare, că erau țărani din Comuna Mag. În Săliște intram pe la 9 ore.

Piața destul de spațioasă a comunei gemea de mulțimea ce se adunase acolo. Îndată ce se coborî generalul, fu condus pe un podiu ridicat de unde putea să vadă peste marea de capete. Dar de pe podiul acesta i se deschidea o perspectivă încântătoare: În față apăru corul Săliștenilor (cam 70 de fete îmbrăcate în portul elegant de la Săliște, având lângă ele tot atâția flăcăi chipeși și frumoși), sub conducerea neobositului dirigent învățătorul Miha care cântară mai multe cântece naționale: „*Bine ați venit!*” și „*Trompetele răsună!*” oferind o priveliște fără păreche.¹⁹⁴

Conform unei relatări primite de la venerabilul domn Mircea Țața am aflat că cea aleasă pentru a oferi pâine și sare distinților oaspeți a fost învățătoarea Chivuța Aldea.

Vorbitorii locali au fost domnii dr. Nicolae Comșa și dr. Ioan Lupaș.

Dr. Nicolae Comșa, prefectul comitatului Sibiu, a adresat câteva cuvinte în limba română, traduse de simpaticul căpitan Rosetti. În numele Săliștei și al comunelor din Margine îi mulțumește pentru cinstea ce ne-a făcut, ostentînd în mijlocul nostru, dragostea și stima poporului român pentru Franța, recunoștința liberării, ce primul rînd are s-o mulțamească vitejiei franceze.

Învățătul protopop, părintele Ioan Lupaș cunoscut istoric, una din figurile cele mai distinse ale vieții, intelectuale și culturale din Transilvania a avut fericita inspirație de a întâmpina pe generalul francez cu o cuvîntare redactată într-o latinească elegantă și impecabilă. Era simbolul de întîlnire al unor frați înstrăinați și regăsiți.¹⁹⁵

¹⁹⁴ *Generalul Berthelot în Sibiu și Săliște*, în „Românul”, Arad, anul VII, nr. 49, 12 ianuarie 1919, p. 6.

¹⁹⁵ *Generalul Berthelot în Transilvania*, în „Luceafărul”, București, anul XIV, nr. 2, 15 ianuarie 1919, p. 44.

Arată legătura și înfrățirea popoarelor latine, iubirea poporului francez, față de poporul roman, pe care l-a sprijinit în totdeauna în aspirațiunile sale, și care, și de astădată își pune toată nădejdea, că va stăruî, ca România mare să fie pe vecie una și nedespărțită.¹⁹⁶

Sub titlul *Cuvânt latinesc de bineventare rostită de protopopul Dr. I. Lupaș*, din „Telegraful român”, nr. 149-150, 7 ianuarie 1919 la paginile 2-3 regăsim integral textul discursului în limba latină cât și traducerea în română a acestuia.

„*Illustrissime Vir et Nobis Collendissime Domine Bellidux!*”

Rarissima hac occasione permittat nobis Dominatione Vestra sermone latino inextinguibili gaudio, quod animam nationis nostrae adimplet, cum Dominationem Vestram in hoc pago nostro Săliște nuncupato videre et cordialiter salutare possit, sincerrimam expressionem dare.

Penetravit ad aures nostras nuncium Dominationem Vestram ultimis duobus annis praeteritis optimum auxilium praeuisse militibus reluctantibus et liberatoribus nostris in sancto bello pro latinitate et libertate universae nostrae nationis gesto. Quam ob rem nomen Dominationis Vestrae semper maxima cum veneratione pronuntiabimus. Et quia populus romanus beneficium memor esse solet jugiter rogamus Dominationem Vestram, ut expressionem profundissimae nostrae gratitudinis etenim hunc panem in sanctuario templi nostri consecratum, haec duo lignea vasa vini, vulgo plosca vocata, quasi pocula beneventationis, hunc caseum plexum a pastoribus ovium confectum et haec texta instrumenta manibus uxorum et filiarum nostrarum laborata et adornata beneptacita cum voluntate acceptare velit.

Gratia omnipotentis Dei et gloria sempiternalis fiat cum Dominatione Vestra, cum generosissima natione Gallica et cum univarsis heroicis et illustrissimis eius filiis! In aeternum.”

Această cuvântare, în traducere românească sună astfel:

„*Prea Ilustre Bărbat și Nouă Mult Prețuite Domnule General!*”

Cu această ocaziune foarte rară să ne permită D-Voastră a da în limba latină espresiunea cea mai sinceră bucuriei nestinse, care umple inima

¹⁹⁶ Marele general francez Berthelot la Săliște - Raport special, în „Telegraful român”, Sibiu, anul LXVI, nr. 152, 12 ianuarie 1919, p. 2

națiunei noastre, fiindcă Vă poate vedea și Vă poate saluta cordial în satul nostru numit Săliște.

A pătruns până la urechile noastre vestea, că D-Voastră ați dat în cei din urmă doi ani trecuți un foarte bun ajutor soldaților luptători și liberatorilor noștri în războiul cel sfânt purtat pentru latinitatea și libertatea națiunei noastre întregi. Drept care numele D-Voastre totdeauna îl vom pronunța cu cea mai mare venerațiune. Și fiindcă <poporului roman obicinuește a ține minte binefacerile primite> cu tot dinadinsul Vă rugăm pe D-Voastră, să primiți cu bunăvoință expresiunea mulțămitei noastre celei mai adânci și adecă această prescură (pâne sfințită în altarul bisericii noastre), aceste două vase de lemn, numite în deobște ploscă ca niște pahare de închinare, această brânză pregătită de ciobanii noștri și aceste țesături lucrate și înfrumusețate de mâinile soțiilor și fiicelor noastre.

*Mila Atotputernicului Dumnezeu și gloria veșnică să fie cu Dumneavoastră, cu preageneroasa națiune franceză și cu toți eroicii și preaiubiții ei fii în etern.”*¹⁹⁷

După emoționantul discurs, Ioan Lupaș îi oferă distinsului oaspete un săculeț, o perinuță cusută tot în motive românești, o Țolică frumoasă, mai multe șervete țesute¹⁹⁸, însoțite de o prescură, o ploscă de vin, o ploscă de rachiu și un caș în burduf.¹⁹⁹

Le-a răspuns vădit emoționat generalul accentuând, că idealul Românilor, România-Mare de acum s-a împlinit.²⁰⁰

Cu ochii lucind în lacrimi și de mângăiere, frapat de atâta dragoste, generalul Berthelot mulțumește părintelui protopop pentru cuvintele frumoase, femeilor române pentru lucrurile alese cu atâte pricepere. Mulțumește dirigentului de cor, frumoaselor coriste, cari știu să cânte atât de fermecător.²⁰¹ Acest defileu l-a încântat mult pe d-l general exprimându-și

¹⁹⁷ *Cuvânt latinesc de bineventare rostită de protopopul Dr. I. Lupaș*, în „Telegraful român”, Sibiu, anul LXVI, nr. 149-150, 7 ianuarie 1919, p. 2-3.

¹⁹⁸ *Marele general francez Berthelot la Săliște - Raport special*, în „Telegraful român”, Sibiu, anul LXVI, nr. 152, 12 ianuarie 1919, p. 2

¹⁹⁹ *Generalul Berthelot în Sibiu și Săliște*, în „Românul”, Arad, an. VII, nr. 49, 12 ianuarie 1919, p. 6.

²⁰⁰ *Berthelot în Seliște*, în „Românul”, Arad, anul VIII, nr. 1 din 14 ianuarie 1919, p. 6.

²⁰¹ *Marele general francez Berthelot la Săliște - Raport special*, în „Telegraful român”, Sibiu, anul LXVI, nr. 152, 12 ianuarie 1919, p. 2

satisfacția: „*Cest un défilée*”. Mai târziu am aflat că s-ar fi exprimat că nici soldații lui nu i-au defilat așa frumos. Comunicativ și plin de atenție, știind să spună la toți, câte un cuvânt potrivit, cavalier, ca toți francezii față de sexul frumos, a laudat drăguțele coriste.²⁰² Mărturisi că nu știe ce se admire mai mult frumsețea fetelor, eleganța costumului ori ireproșabilele prestațiuni ale corului. „*Nici nu mă mir, că din guri atât de dulci ies tonuri așa de fermecătoare*”, zise generalul Berthelot. „*Văzându-vă aici atât de seducătoare îmi vine să întemeiez și eu, la bătrânețe, o gospodărie*”. Un ropot de aplauze drăgălașe însoți această galantă declarație a generalului.²⁰³

Corul mai cântă *Astăzi fraților români* și *Se-ntorc vitejii din război*.

E rândul jocurilor. Fiecare comună își joacă jocurile locale. E admirată învârtita săliștenilor, călușerul și bătuta, jucate de flăcăii de pe sate. Mai pe urmă, prin o horă mare se unesc toate jocurile într-unu. Tineri și bătrâni se prind cu toții-n joc.

Joacă și generalul Moșoiu dimpreună cu ceilalți ofițeri²⁰⁴, miniștri, domni, cu un cuvânt toată lumea.²⁰⁵

Se pogoară și mândrul general Berthelot să admire pe voinicii poienari, cărora le întinde mâna și stă de vorbă cu ei, spunându-le că și el e fiu de țăran. Tuturora le surâde și prin mișcatul călduros al mâinii le arată dragostea și simpatia, până ce frumoasa domișoară Victoria Bratu din Tilișca îl răpește în horă și pe falnicul general francez, care în mii de aplauze și urale învârte pe isteața domnișoară.

De încheere, în cântec de fanfară, în rânduri de câte patru, defilează rând pe rând toate comunele în frunte cu preoții lor. Cei ce au fost în apropierea generalului spun că s-a exprimat: „*Aceasta a fost o defilare, ce rar se poate vedea!*”

Defilanții despărțindu-se în două, compun un lung cordon, prin mijlocul căruia, după o petrecere de o oră și jumătate, în mii de urale, stand în picioare, cu chipiu în mână mulțumind tuturor, trece în despărțire, cu pas încetinel

²⁰² Berthelot în *Seliște*, în „Românul”, Arad, anul VIII, nr. 1, 14 ianuarie 1919, p. 6.

²⁰³ Generalul Berthelot în *Sibiu și Săliște*, în „Românul”, Arad, anul VII, nr. 49, 12 ianuarie 1919, p. 6.

²⁰⁴ *Marele general francez Berthelot la Săliște - Raport special*, în „Telegraful român”, Sibiu, anul LXVI, nr. 152, 12 ianuarie 1919, p. 2.

²⁰⁵ Generalul Berthelot în *Sibiu și Săliște*, în „Românul”, Arad, anul VII, nr. 49, 12 ianuarie 1919, p. 6.

automobilul, ce purta pe marele oaspete dimpreună cu ceilalți . În acordurile ultime ale *Marsiliei*, cântată de corul Săliștei, ce era postat în fruntea cordonului, tot mai mult și mai mult se îndepărtează ilustrul general.

Măreața sărbare, cu mulțimea nenumărată, cu cântecile și jocurile desprinse în fâlfăitul drapelului și în prezența mândrilor generali și-a celor mai ales frunțași ai neamului, ne-a lăsat impresia, că a fost ceva de vis, o poveste țesută din Feți-frumoși și mândre Cosânziene.²⁰⁶

La sfârșit s-a urcat în automobil și printre șirele de țărani și țărance în haine de sărbătoare, între sute și sute de urale s-a îndepărtat în tonurile *Marseillezei* pe sub poarta de triumf. A plecat ducând însă cu sine o frântură din inima noastră, un cald salut și... sperăm - o bună amintire, drept cheazășie a unei eterne recunoștințe și iubiri, ce ne leagă de generoasa Franță.²⁰⁷ Vasile Crișan apreciază ca la ceremonie au defilat, jucat și adresat ovațiile lor români din cinsprezece sate aparținătoare protopopiatului Săliște.²⁰⁸

La orele 10 1/2 viu satisfăcut, cu sufletul încărcat cu mărețe icoane a părăsit Săliștea²⁰⁹ și a sosit la Sibiu la orele 11 și câteva minute, a coborât din automobil în Piața Mare. unde a fost primit, în suntetele *Marseillezei* și ale aclamațiunilor puternice de „*Vive la France!*”, „*Trăiască Franța!*”, „*Vive Berthelot!*”, „*Trăiască Berthelot!*”.

Trupele de vânători de munte prezintă arma. După aceasta în pavilionul clădit sub îngrijirea inginerului Niga în fața biserici din Piață, Berthelot este salutat de arhimandritul Justinian și de venerabilul vicar episcopal Ilarion Pușcariu. Corul mixt al domnului Timotei Popovici întonează marșul „*La arme!*”

La bazele pavilionului primește defilarea conductului țărănimii române din următoarele comune: Sibiu, Gușterița, Nucet, Drașov, Vingard, Topârcea, Ocna, Șura Mare, Apoldu de Jos, și de Sus, Slimnic, Poplaca, Mohu, Miercurea, Bungard, Cărpiniș, Roșia, Cristian, Veștem, Tălmăciu Mare, Tălmăcel, Ludoșu Mare, Sângătin, Hosman, Cârșiușoara, Sadu,

²⁰⁶ *Marele general francez Berthelot la Săliște - Raport special*, în „Telegraful român”, Sibiu, anul LXVI, nr. 152, 12 ianuarie 1919, p. 2.

²⁰⁷ *Berthelot în Seliște*, în „Românul”, Arad, anul VIII, nr. 1, 14 ianuarie 1919, p. 6.

²⁰⁸ Vasile Crișan, *Ioan Lupaș (1880-1967). Studiu monografic*, p. 43.

²⁰⁹ *Generalul Berthelot în Săliște*, în „Glasul Ardealului”, Brașov, anul I, nr. 45, 4 ianuarie 1919, p. 3.

Țichindeal, Colun, Brad, Lancrăm, Cornățal, Gârbova, Șelimbăr, Boița, Racovița, Noul Român, Porcești, Rășinari, Sebeșul Inf. și Sup., Fofeldea, Sărata, Arpaș, Porumbac, Ruși, Ilimbav, Chirpăr, Marpod, Măgărel, Ighișdorf, Altâna, Vurpăr, Nocrich, Bendorf, Șura Mică, Turnișor, Rușciori, Orăștie și Cugir.²¹⁰

Impresionat de primirea săliștenilor, generalul a ținut să le mulțumească în mod direct printr-o telegramă, care a sosit în luna mai la oficiul poștal din localitate pe care o reproducem în întregime:

„Către Consiliul Comunal Săliște

Mulțumim din inimă pentru binevoitoarea dumneavoastră atenție. Vă asigur că voi purta totdeauna un deosebit interes cauzei române, care îmi este așa scumpă. Nu părăsesc România Mare decât lăsând aici o parte din inima mea.

*Berthelot
Henri-Mathias”²¹¹*

²¹⁰ *Glorificarea sorei ocrotitoare: Franța. Măreața întâmpinare a generalului francez Berthelot – Recepții - Excursia la Săliște - Revelarea sufletului românesc, conductul etnografic, în „Telegraful român”, Sibiu, anul LXVI, nr. 148-150, 7 ianuarie 1919, p. 2.*

²¹¹ Eugenia Crișan, *op.cit*, p. 106.

*Reuniunea femeilor române din Săliște în așteptarea Gen. Berthelot.
1918.*

**Reuniunea femeilor române din Săliște în așteptarea generalului Berthelot.
(Colecția particulară Ana Lupăș)**

**În așteptarea demnitarilor francezi.
(Victor V. Grecu (coord.), *Săliștea Sibiului - străveche vatră românească*)**

Așteptarea delegației franceze la Săliște.
(Muzeul Culturii Săliștene)

Primirea oasepeților.
(Victor V. Grecu (coord.), *Săliștea Sibiului - străveche vatră românească*)

Corul din Săliște înaintea vizitei Generalului Berthelot la Săliște.
(Muzeul Culturii Săliștene)

**Corul din Săliște în șpalier; Săliștenii în șpaler așteptând pe generalul Berthelot.
(Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu. Colecții Speciale)**

Oaspeții în mijlocul săliștenilor.
(Muzeul Parohial Săliște)

**Primirea delegației franceze.
(Muzeul Parohial Săliște)**

**Generalii Traian Moșoiu, Scarlat Panaitescu și colonelul francez Trousou la Săliște.
(Muzeul Culturii Săliștene)**

**Ioan Lupăș alături de Generalul Traian Moșoiu la Săliște. Sursa
(Muzeul Culturii Săliștene)**

**Oaspeții alături de academicianul protopopul dr. Ioan Lupăș.
(Victor V. Grecu (coord.), *Săliștea Sibiului - străveche vatră românească*)**

Protopopul Dr. Ioan Lupaș după ce l-a salutat pe Dl. General Berthelot cu frumoasa vorbire în limba latină, dă mâna cu generalul, având în spate fruntașii din comună (Muzeul Culturii Săliștene)

**Generalul Henri Mathias Berthelot întâmpinat la Săliște în 1919 cu discursul în limba latină al protopopului Dr. Ioan Lupaș.
(Victor V. Grecu (coord.), *Săliștea Sibiului - străveche vatră românească*)**

**Vizita Generalului Henri Mathias Berthelot la Săliște în 1919.
(Muzeul Culturii Săliștene)**

**Aspecte din timpul vizitei generalului Henri Mathias Berthelot la Săliște.
(Alexiu Tatu, Silviu Borș, Bogdan Andriescu, *Franța. O inimă care a batut pentru Marea Unire.*
Colecția particulară a familiei Banciu)**

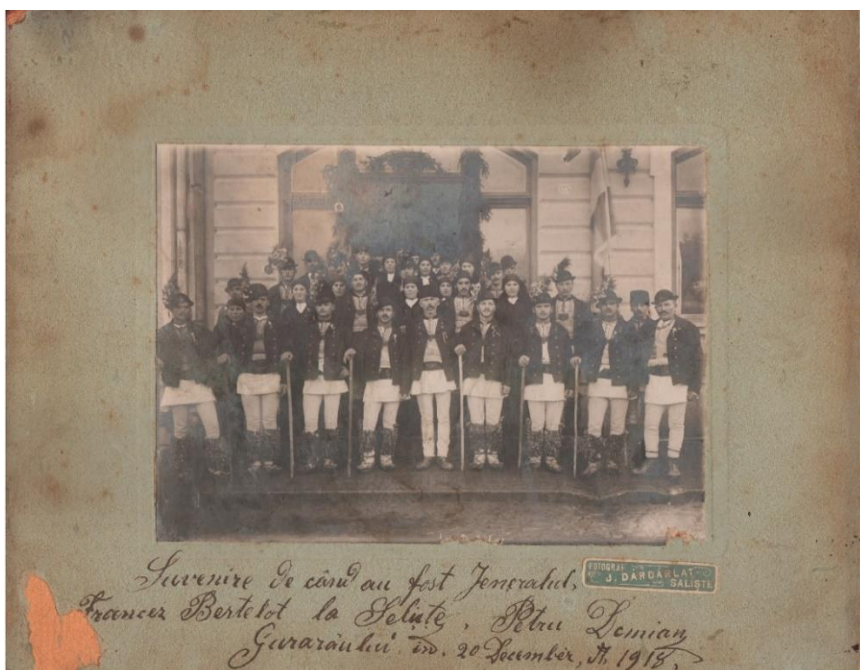
Aspecte din timpul vizitei Dl. General Berthelot la Săliște.
(Muzeul Culturii Săliștene)

Bucuria vizitei Generalului Berthelot la Săliște.
(Muzeul Culturii Săliștene)

Bucuria vizitei la Săliște.
(Fotografie de presă)

Delegația din Gura Râului în frunte cu primarul Ilie Hanzu (în mijloc)
care a fost la Săliște pentru primirea generalului Berthelot.
(Arhiva personală a familiei Cîmpean - Gura Râului)

Vizita Regelui Ferdinand, a Reginei Maria și a Principesei Ileana la Săliște din 1 iunie 1919

Profesor Marius Boromiz

În perioada 22 mai - 2 iunie 1919 Regele Ferdinand și Regina Maria au efectuat o călătorie în Ardealul dezrobit, având gestul simbolic al unei realități existente, vizitând mai multe orașe precum: Oradea (23 mai), Carei (25 mai), Baia Mare, Jibou, Dej, Bistrița (26 mai), Gherla, Cluj (27 mai), Turda, Câmpia Turzii, Câmpeni, Vidra (28 mai), Roșia Montană, Brad, Țebea, Abrud (29 mai), Alba Iulia, Blaj (30 mai), Copșa Mică, Sibiu (31 mai), Săliște, Făgăraș, Brașov (1 iunie) cu întoarcere la București în ziua de 2 iunie. În toate aceste localități, suveranii au fost întâmpinați cu un mare entuziasm de către populația al cărei vis de a se uni cu patria mamă se împlinise.

După ce cu o zi înainte suveranii vizitaseră Sibiu, sediul Consiliului Dirigent și al Marelui Sfat Național, pe 1 iunie 1919, familia regală a inclus Săliștea pe agenda oficială a vizitei.

Evenimentul este prezentat în ediția din ziua de 17 iunie 1919 a ziarului „Telegraful Român” sub titlul *Din călătoria Suveranilor - La Săliște* - astfel:

„Nu vine regina la Săliște, Nu include programul festivităților din Sibiu” erau răspunsurile ce se auzem în frământările săliștenilor, în preajma venirii Suveranilor la Sibiu.

În număr de mai multe sute au mănecat des de dimineată cu tot ce a avut mai frumos, mai românesc și mai dragălaș la Sibiu, lăsând pe cei rămași acasă în mâhnire că ei nu pot vedea pe regele și regina...

Fie credința mântuitoare și dorința vie a celor nemângăiați, fie prezentarea măreață a celor duși să reprezinte Săliștea, pe la ora 10 din noapte, se aduce vestea îmbucurătoare, că dimineața la ora 10 familia regală vine și la Săliște ...

Toate comunele din margine: Galeșul, Tilișca, Valea, Sibiul, Cacova, Gura Râului, Săcelul, Magul și Aciliul cu preoții, învățătorii, cu

toți intelectualii fruntași, cu copii de școală și frumoasă drapele. În frunte au plecat spre Săliște. Încăpătorea piață să umple de lume.

Bravii tilișcani, în frunte cu zelosul notar Bratu și alți intelectuali, pe cai iuți de munte, cu cozile până-n pământ, împodobiți cu țolici frumoase și închingați cu chingi naționale, cărora li s-au alăturat și junii din Săliște, formează un banderiu de peste 200 de călăreți. Ies până la marginea hotarului într-o întâmpinare a Suveranilor.

Ca primirea să fie cât mai românească se întinde o horă mare. Și în acordul și pasul horei lui Alexandri *Hai să dăm mână cu mână!* și între mii de strigăte de *Ura* și *Să trăiască* se primesc în mijlocul horei părintii sufletești ai României Mari, MM. LL. Regele și Regina, dimpreună cu principesa Ileana. Suveranii privesc jocul cu multă plăcere, dimpreună cu miniștrii însoțitori: Ferechide, Duca, Generalul Văitoianu, Ștefan C. Pop, prezidentul Maniu, șefii de resort: Lazar, Bontescu și alți mulți înaiți oaspeti. Corul postat într-un colț ai horei la un semn dat intonează *Imnul Regal*.

Părintele protopop Dr. I. Lupaș într-o aleasă vorbire bineventează în numele locuitorilor din acest colț de margine pe Maiestățile Lor Regele și Regina. Accentuează dragostea, mângăierea până la lacrimi a poporului, că i-a văzut în mijlocul său.”²¹²

„ Sire,

Mărită Doamnă!

Ziua aceasta măreață, când poporul nostru din Săliște și satele învecinate are prilejul nespus de fericit și unic de a se putea inchina cu smerenie și credință în fața Maiestăților Voastre, în care vede întruchiparea dorințelor sale seculare după unitatea și libertatea națională, este clipa cea mai minunată în viața poporului nostru de pe aceste platuri: clipa răsplătirii și a izbăvirii din întunerecul suferințelor milenare.

Poporul nostru ar dori să rămână veșnică această clipă sfântă, și dacă ar fi cu puțință, să se oprească acum curgerea timpului, după cum s-a oprit odinioară curgerea Iordanului, ca să treacă preoții cei ce purtau sicriul legii... Atât de mult a așteptat să vadă luminatele fețe

²¹² *Din călătoria Suveranilor - La Săliște -*, în „Telegraful Român”, Sibiu, anul LXVII, nr. 55, 17 iunie 1919, p. 2.

ale Maiestător Voastre și să se poată încălzi de razele iubirii părintești, pe care o revărsați cu dărnicie asupra tuturor fiilor națiunii române. Simțim cu toții ce realitate frumoasă cuprinde mărturisirea Maiestății Voastre că ați venit la noi să cunoașteți pulsul vieții sufletești a poporului nostru și să vă bucurați împreună cu poporul. Cuvintele pline de iubire pe cari ni le-ați spus Maiestățile Voastre ieri în Sibiu, vor rămânea ca niște sămințe de aur adânc întipărite în lespeda inimii noastre.

Ca preoți, datoria ne silește a fi totdeauna în strânsă contopire cu viața sufletească a poporului Și a cunoaște pulsul acestei vieți în orice împrejurări. Vă putem deci asigura că între milioanele de cetățeni credincioși peste cari v-a invrednicit bunul Durrnezeu a întinde stăpânirea ocrotitoare a Coroanei Române, fiii poporului nostru din Transilvania vor fi totdeauna cei mai devotați, cei mai loiali, cei mai strădalnici și mai jertfitori. Fiindcă își dau perfect sama câtă deosebire este între binecuvântata slăpânire românească a Maiestății Voastre și între intoleranta cârmuire străină, ale cărei lovituri păgânești le-au răbdât timp atât de îndelungat cu răbdare de mucenici.

Înțeleptul Solomon ne spune că «precum pornirea apei, așa inima Regelui este în mâna lui Dumnezeu: ori încotro va vrea să o plece, o pleacă». Suntem datori a rosti și cu acest prilej, cum vom rosti deapururi, mulțămita cea mai fierbinte către Dumnezeuul părinților noștri, către Părintele luminilor, căci s-a milostivit a pleca inima Maiestății Voastre spre desrobirea neamului nostru și spre înfăptuirea unității noastre naționale.

Tot astfel vom rosti fără încetare și cuvântul de mulțămită nestânsă către înțeleptul nostru Rege și către mărita noastră Regină, căci n'au pregetat a îmbrățișa cu adevărată dragoste și cu un eroism ce nu se înspăimântă de nici o jertfă cauza sfântă a neamului nostru atât de mult încercat. Și n-au lipsit a pune în lucrare toate însușirile și darurile minunate, cu care i-a binecuvântat Dumnezeu, numai și numai în serviciul scopului măret de a asigura desvoltarea pașnică, ordinea și fericirea pe sama tuturor cetățenilor credincioși, cari luptă cu vitejie și se

jertfesc pentru apărarea Tronului și a patriei în aceste timpuri înviforate.

O pornire de nobilă emulațiune se ivește acum între cetățenii cei vechi și cei noi ai patriei române. Toti împreună se vor sili a contribui prin ce au mai bun la consolidarea patriei și nu vor lipsi a aduce jertfă curată pe altarul iubirii de Rege, de neam și de țară. În acest întreit sentiment se vor contopi milioane de suflete credincioase, clădind împreună o nebiruită cetățuie de apărare împrejurul iubitului nostru monarh.

Sire,

Frații noștri din Basarabia v-au numit Regele țăranilor, fiindcă în cunoștința deplină a frumoaselor însușiri, cu care a înzestrat bunul Dumnezeu țărănimea română, Maiestatea Voastră ați luat în cursul celor mai grele încercări din timpul războiului, părinteasca hotărâre de a-i face pe toți de o potrivă părtași tuturor drepturilor și libertăților, pe care un stat condus cu înțelepciune le poate acorda cetățenilor săi devotați. Această hotărâre regală a servit și servește ca un nou îndemn și pentru alte jertfe, câte ni se vor mai cere de acum înaintea, până când Dumnezeuul oștilor, care pune capăt războaielor, „rupe arcul și sfărâmă lancea” (Ps. 46, v. 10) se va milostivi să ducă la îndeplinire dorința sfântă a Maiestăților Voastre și a poporului întreg, aceea de a fi Regele păcii, al dreptății și al iubirii.

Căci pacea este adevărata binecuvântare cerească. Dreptatea este puterea prin care se consolidează tronurile și se înalță popoarele. Iar iubirea este legătura cea mai sfântă și mai biruitoare. După cuvântul apostolului Pavel, ea este însăși legătura desăvârșirii.

Sire,

Mărită Doamnă!

În această legătură a desăvârșirii vor rămâne inimile noastre contopite pentru totdeauna cu inima părintească, atât de milostivă, a M. M. Voastre. Cu ajutorul ceresc al acestei puternice legături, întemeiate și pe credința tradițională a poporului nostru, nădăjduim a ne putea învrednici și în viitor de darul de sus, care se revarsă acum cu atâta îmbelșugare din minunata seninătate a acestei zile, și a face să se

îndeplinească cuvântul Scripturii: „Dumnezeu este iubire și cei ce petrec în iubire, petrec în Dumnezeu și Dumnezeu într-o dănașie”.

Prin iubirea și legătura sufletească dintre diferitele pâlcuri răslețe ale neamului nostru am reușit a înfrunta toate greutățile și primejdiile trecutului, care nu ne-a îngăduit să fim totuși laolaltă sub flamura ocrotitoare a mândrului nostru tricolor.

Dar Atotputernicul Dumnezeu a fost atât de milostiv față de neamul românesc: a scris tricolorul nostru în curcubeul cu care împodobește norii cerului despre care ni spune că este semn de legătura veșnică între noi și El. Aici trebuie să căutăm cheia pentru deslegarea tainei: cum au putut rămânea zădarnice toate încercările dușmanilor seculari de a smulge tricolorul nostru din cosița fetelor de la brâuul flăcăilor? Fiindcă aceste încercări erau îndreptate, nu numai contra poporului nostru, ci și contra milostivului Dumnezeu, care ni-a dat acest semn de veșnică legătură cu toți frații români: tricolorul nostru!

Sub adumbrirea cerească a sfântului nostru tricolor și supt părinteasca oblăduire a M. M. Voastre nu vom conținea toți împreună, preoți și popor, a înălța, din straja dimineții până în noapte, rugăciunea noastră izvorâtă din credință și iubire, ca Dumnezeul milostivirii, Domnul cel tare în războaie - precum îndreaptă pornirea apelor spre mare, precum adapă pământul și face să rodească glia, - tot astfel și părinteasca iubire, de care știm că este plină inima M. M. Voastre, să o reverse ca o ploaie binecuvântată asupra poporului nostru întreg, ca toți împreună într-un gând și într-o simțire, să putem fi părtași de mila păcii și jertfa laudei, strigând din adâncul inimilor:

Să trăiască M. Sa, iubitorul nostru Rege Ferdinand I-iu!

Să trăiască M. S. încântătoarea noastră Regină Maria!

Să trăiască scumpa odraslă, principesa Peanal

*Să trăiască augusta noastră Dinastie și să înflorească în veei de toți iubita patrie română!”*²¹³

²¹³ *Întâmpinarea Regelui și Reginei la Săliște (Ardeal). Cuvântare rostită la 1 Iunie 1919 în Săliște de dr. I. Lupaș, în „Telegraful Român”, Sibiu, anul LXVII, nr. 57, 21 iunie 1919, p. 1-2.*

„Înduioșetoare a fost scena, când copiii de școală, cari erau postati pe o tribună de alături s-au pornit într-un strigăt de *Trăiască principesa!* Tânăra și drăgălașa principesă le mulțamea grațios, zâmbindu-le dulce.

Săliștencele dăruesc mult iubitei regine un întreg costum săliștenesc; Tilișcancele o frumoasă țolică și tesături frumoase; Căcovenii aduc în dar principesei Ileana corfe frumos împodobite cu mere și pere gustoase. Maiestatea Sa Regina mulțamește grațios.

În acordurile melodioase ale cântării *Să întorc vitejii din război* cercetează pavilionul industrial, ridicat în apropiere. Părintele protopop Dr. Lupaș le dă lămuririle trebuincioase. Mama adevărată, Regina, intră în cercul femeilor, stă de vorbă cu ele, interesându-se și întrebându-le asupra diferitelor cusături. Cercetează biserica, unde servindu-se o scurtă rugăciune, îngenunche la altarul Domnului, școala și muzeul local de diferite cusături și cusături vechi.

În acest restimp, mulțimea nenumărată formează cordon de la biserică până în capul satului. În cele mai călduroase ovațiuni de *Ura* și *Să trăiască*, trece cu pas domol automobilul regal, al miniștrilor și oaspeților însoțitori, lăsând în ochii bătrânilor șiroaie de lacrimi de bucurie și mângăiere, în ai tinerilor întărire și înăltare sufletească, de credință vie în viitorul de aur al României Mari.” ²¹⁴

Părintele Protopop Dr. Ioan Lupaș era atunci membru al Marelui Sfat Național Român și în același timp secretar al Resortului pentru Culte și Instrucțiune Publică din cadrul Consiliului Dirigent a avut un mare merit în organizarea vizitei familiei regale la Săliște din 1 iunie 1919. Acesta rememorează în anul 1927, evenimentele:

„Consiliu Dirigent aranjase, cu prilejul călătoriei regale prin Ardeal, o recepție la sfârșitul lui Maiu 1919, în localul prezidenției, strada Schervis, actualmente Carmen Sylva. Era întrunită acolo mulțime mare de intelectuali ardeleni, membri ai Consiliului Dirigent, prefecți, ș.a. Printre ei și câțiva țărani chpeși din comunele fruntașe ale județului Sibiu. În sala de recepție stăteam de vorbă cu acești țărani vrednici, când iată Regele Ferdinand se apropie, îmi strânge mâna și-mi spune: mi-a plăcut foarte mult eri, când te-

²¹⁴ *Din călătoria Suveranilor - La Săliște* -, în „Telegraful Român”, Sibiu, anul LXVII, nr. 55, 17 iunie 1919, p. 2.

am văzut defilând în fruntea poporului. Așa de frumos tablou, cu preoții în frunte.

- Așa e obiceiul poporului nostru, Maiestate: preoții cu crucea în frunte la toate actele importante!

- Foarte bine, foarte bine, reflectă Regele.

Iar un țăran de lângă mine, Dumitru Stan Herția, rosti cu îndrăzneală: ne-am bucurat foarte mult că v-am putut vedea pe Maiestatea Voastră și pe Regina aici în Sibiu, dar ne-am bucura și mai mult, dacă ne-ați face cinstea să osteniți și până la noi, la Săliște, că nu-i departe.

Regele a râs cu poftă și a răspuns imediat: viu, să știți că viu chiar mâne. A dat apoi ordin să se schimbe itinerarul și a doua zi, la 1 Iunie 1919, a pornit cu întreagă suita Sa la Săliște. A fost o zi, care va rămânea neștersă din analele Săliștei. Cât e de mare piața din centru comunei, era plină de țărani și țărance, în curatul lor costum, așa de impresionant prin serioșitate și simplitate. Regele stătea de vorbă cu țăranii, iar Regina Maria cu țărancele, de la cari primeau răspunsuri precise și cuviincioase la fiecare întrebare. Din piață am trecut la biserică și la școală. Intrând în biserica cea mare, tocmai în momentul când se citea, din ușa altarului, rugăciunea de mulțumită și de cerere pentru îndelungata stăpânire a Regelui nostru, eu am îngenunchiat, Regele Ferdinand a stat un moment în strana cea mare din dreapta, apoi s-a pogorât și a îngenunchiat alături de mine, exemplul Lui fiind urmat numai decât de întreagă suita regală și de toată suflarea, ceea ce a impresionat mulțimea poporului. Din biserică am trecut la școală, unde Regele, Regina și însoțitorii au iscălit Cartea de aur, pe care o introdusesem la 1911 cu intenția de a servi o cronică locală, menită a cuprinde în paginile sale toate momentele mai importante din viața satului.

Într-o sală școalei au fost așezate și obiectele cari formează proprietatea începutului de muzeu etnografic local și de cari s-a interesat îndeosebi Regina; societatea femeilor i-a dăruit un costum național săliștenesc.

Regele Ferdinand a rămas cu amintiri plăcute și durabile despre vizita de la Săliște. Am avut prilej să constat aceasta în repetate rânduri. În Maiu 1920, având din partea Universității din Cluj însărcinarea să ne prezentăm în audiență, împreună cu colegii Alexandru Lapedatu și Sextil

Pușcariu, spre a-i mulțumi de darul de 400.000 |Lei, ce făcuse institutului nostru de istorie națională din Cluj, Regele ne-a primit la Cotroceni și imediat - după ce i s-a comunicat scopul audienței – mi s-a adresat mie cu întrebarea: Ce mai fac Săliștenii, ai mai fost pe la Săliște?”²¹⁵

²¹⁵ Ioan Lupaș, *Câteva amintiri despre Regele Ferdinand*, în „Transilvania”, anul 59, nr. 7, 1927, p. 269-271.

Din călătoria Suveranilor

— La Săliște? —

— «Nu vine regina la Săliște». — «Nu îngăduie programul festivităților din Sibiu.» erau răspunsurile ce se auzeau în frământările săliștenilor, în preajma venirii Suveranilor la Sibiu. În număr de mai multe sute au mărșăluit des de dimineață cu tot ce a avut mai frumos, mai românesc și mai dragălaș la Sibiu, lăsând pe cei rămași acasă în mâhnire că ei nu pot vedea pe regină și regina...

Fie credința mântuitoare și dorința vie a celor nemângiați, fie prezentarea mărească a celor duși să reprezinte Săliștea, pe la ora 10 din noaptea, se aduce vestea îmbucurătoare, că dimineața la ora 10 familia regală vine și la Săliște.

Toate comunele din margine: Găleşul, Tilișca, Valca, Sibielul, Căcova, Gurașului, Săcelul, Magul, și Acliușul cu proștii, învățătorii, cu toți intelectuali și fruntași, cu copii de școală și frumoasă drăpela în trunte au plecat spre Săliște. Încăpătorea piață să umple de lume.

Bravi țilșeni, în frunte cu zece notari Bratu și alii intelectuali, pe cei luți de munte, cu coșile plătite pământ, împodobiți cu folii frumoase și închinăți cu chingi naționale, cărora li s'au alăturat și junii din Săliște, formează un banderiu de peste 200 de călăreți. Ies pînă la marginea hotărului întru întâmpinarea Suveranilor.

Ca primirea să fie cât mai românească se întinde o horă mare. Și în acordul și pasul horei lui Alexandru «Hai să dăm mără cu mână», — și între mișcările de strigăte de ură și să trăiască se primesc în mijlocul horei părinții suferințelor ai «României Mari», MM. LL. Regele și Regina, împreună cu principesa Ileana. Suveranii privesc jocul cu multă plăcere, dimpreună cu miniștrii însoțitori: Ferechide, Duca, Generalul Văitoianu, Ștefan C. Pop, președintele Maniu, șefii de resort: Lazar, Bontescu și alii mulți înalți oameni. Corul postat într'un colț al horei la un semn dat întonează «Imnul Regal».

Părintele protopop Dr. I. Lupaș într-o aleasă vorbire bineventosă în numele locuitorilor din acest colț de margine pe Maiestățile Lor Regele și Regina. Accentuând dragostea, mângăierea pînă la lacrimi a poporului, că l-au văzut în mijlocul său. Înduioșare a fost scena, când copiii de școală, cari erau postați pe o tribună de alături s'au pornit într'un strigăt de «Trăiască principesa Ileana!» Tîră și dragălașă principesa le mulțămesc grațios, zimbîndu-le dulce.

Săliștenele dăruesc mulți iubite regine un întreg costum săliștenesc; Țilșcancele o frumoasă jolică și țesături frumoase; Căcovenii aduc în dar principesei Ileana corfe frumos împodobite cu mere și pere gațoase. Maiestatea Sa Regina mulțamește grațios.

În acordurile melodioase ale cântării «Să întorc vitejii din război» cercetează pavilionul

*) Corespondență înstrăiată din lipsa de spațiu.

industrial, ridicat în apropiere. Părintele protopop Dr. Lupaș le dă lămuririle trebuincioase. Mama adevărată. Regina, întră în cercul femeilor, stă de vorbă cu ele, interesându-se și întrebându-le asupra diferitelor cusături. Cercetează biserica, — unde servindu-se o scurtă rugăciune, îngemănă la altarul Domnului, școala și muzeul local de diferite cusături și țesături vechi.

În acest restimp, mulțimea nenumărată formează cordon dela biserica pînă în capul satului. În cele mai călduroase ovațiuni de ură și să trăiască, trece cu pas domol automobilul regal, al miniștrilor și oaspeților însoțitori, lăsând în ochii bătrânilor șiroale de lacrimi de bucurie și mângăiere, în al tinerilor întărire și înălțare sufletească, de credință vie în viitorul de aur al României Mari.

Cronicar.

Republica Rinului

Între Germania și Franța s'a creat un nou stat independent: *Republica renană*. Deși face parte din uniunea germană, ea nu mai atîrnă de Prusia.

Noua republică nemțească cuprinde cam 12 milioane de locuitori. Capitala sa este orașul Wiesbaden.

Proclamarea republicei s'a făcut în același timp la Wiesbaden, Colonia (Köln), Maienta, Aix-la-Chapelle, Coblenz, Spira. Ar cuprinde: Palatinatul, Hessa-Nassau, Birkenfeld și provincia de nord pînă la Aix-la-Chapelle.

Președinte al republicii este Dorten, fost procuror la Düsseldorf.

Dorten adresează generalului francez Mangin, comandantului armatei a 10 franceze, o scrisoare, în care arată rolul republicii Rinului, și cere să se autorizeze alegerea pentru formarea unei constituante și să fie recunoscut de puterile aliate.

Conducătorii actuali ai Germaniei, Scheidemann, Dernburg, Brokdrorf-Rantzau și alții sînt adversari ai republicii renane. Ei, la început, au acuzat pe Dorten de înaltă trădare. Dar ne avînd încoace, vor trebui să recunoască faptul împlinit: înfrînarea unui nou stat între Franța și Germania.

Misiune de oameni învățați

La București a sosit o misiune de profesori universitari francezi, cari sînt cu drept cuvînt mult sîrbătoriți în capitala română.

Înștrii reprezentanți ai culturii și științei franceze au venit în țară să aducă prețiosul lor concurs pentru reorganizarea învățămîntului superior.

Profesorii universitari sosiți sînt următorii: 1. Fizicianul Lucien Poincaré, fratele președintelui republicii franceze. Este vicerectorul universității din Paris.

2. Ch. Dieht, celebru scriitor, care a scris despre cultura, politica și arta bizantină.

3. D. Berthelot, fiul generalului, mare chimist.

4. Bédier, profesor erudit de literatura franceză la colegiul Franței.

5. Jonet, fizician modern, cu specialitatea electricității.

6. Fougère, helenist.

7. Marionne, geograful, cunoscut filoromân.

8. Balthazard, medic savant.

9. Meynal, esta una din gloriile facultății de drept dela Paris.

Franța n'a cîștat să se impună prin forță brutală și prin număr, ci prin genialitate și prin sufletul marelui poporului său.

Franța salvează democrația, civilizația latină și dreptatea.

Prin prezența fiilor săi în mijlocul nostru deschide larg porțile culturii și dă dovadă de simpatia adîncă și puternică ce o poartă neamului românesc.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25

(Modificată)

1. Vor fi considerați ca infractori:

a) Acei cari fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc., vor comunica, colporta, comenta, în orice chip, știri fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de război, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare pînă la un an și cu amendă pînă la 2000 lei.

Cînd faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona, sau trăda, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare, în timp de război.

Viața în Budapesta

Un călător sosit din capitala ungurească povestește, — scrie *Uj Világ*, — următoarele: Statul popular, care nu prea se simte în siguranță, stă înconjurat de soldați roșii înarmați cu mitraliere și tunuri.

Carnea de clofani este destul de scumpă. O găscă costă o mie două sute corone. Același raport de prețuri stăpînește la orice aliment.

FOIȘOARA

Catechismul bunei creșteri

— Pentru mamele noastre —

(Urmare)

7. Cum îmbrăcăm pe Nicușor

Lui Nicușor la început nu-i trebuiau alte haine, decât cele care le-a primit în ziua întâi. La ce, căci doar în fășii li era destul de cald.

În luna a patra li puteau scoate din fășii căci era copil voios, nu glumă; dar iarna este bine, dacă rămâne copilul mai mult înfășat. În fine când l-au scos, l-a dat un zăbunăș cald făcut cu igliță, în piciorușe eloropi și topăncușe, pe cap căci călduroasă, apoi pantolonăși și rochiță și așa l-au scos afară la soarele timpuriu de primăvară. Marioara li purta în brațe: *schimbându-l când pe dreapta, când pe stînga*, fiind că a auzit dela mamăsa, că i se strîmbă șira spinării, dacă li ținem, tot pe-o parte.

Cînd a sosit vara, l-au desbrăcat de hainele groase și Nicușor umbra numai în cămeșuță.

Mama li făcea lui Nicușor înbrăcămîntea totdeauna mai lărguță, ca să nu-l strîngă, să nu-i împedice circulația sîngelui, respirația, să nu-l frece. Mama știa, că nu cordeluțele, panglicuțele, sau căcița împodobiță arată vrednicia ei, ci *curățenia hăinușelor*, care erau simple din materie care se poate spăla cu săpun și se poate opări. — Toate mamele care li urmează, sînt pe calea cea bună!

8. Umbă, umbă, copilășul!

La etatea de trei luni Nicușor începea să-și ridice capul. Cînd era de-o jumătate de an, chiar ședea. La vârsta de 10 luni să țira pe macatul (covor) întins, pe podele și dacă avea de ce să se ție se și ridica. Frățiorul Ionică odată a zis:

— Mamă dragă, să cumpărăm lui Nicușor un *scănel* pentru umblat.

Asta n'am s'o fac — a zis mama — copilășul atunci să se ridice, dacă poate și atît să stea cît li birne piciorușele și cît are poftă. În scănelul sîrăcutul și atunci e silît să stea cînd piciorușele piapînde l-au ostenit. Așa nu-i bine, piciorușele li se strîmbă.

Nicușor e trecut de un an. Într-o după amiază mama ședea la fereastă și-i cosea o rochiuță draguță. Marioara încă cosea ceva, iar ceilalți doi frățiori își preparau lecția. Lui Nicușor, care se juca lângă masă, nimeni nu-i avea grija. Deodată însă micul strîngar s'a apucat de piciorul mesei, s'a ridicat și a privit împrejur.

Stofa pestră-șie din care li făcea mamica rochiuța l-a atras privirea. Ei, ce bine ar fi s'o apuce!

Nicușor dă pace piciorului mesei. Acum stă fără sprîjin. Truporul se pleacă în coace și n'colo atras de căpșorul ne astîmpărat. Acum, e acum? Ridică piciorușul, pășește una. Se oprește și privește. Mama li observă, dar se prefăce că nu-l vede. Acum iar pășește, apoi iară... apoi li țintine amîndouă mînușele spre mama și... pick. Mama însă nu-l lasă, li apucă, li strînge la piept și-l încarcă de sărutări pe amîndoi obraji. Frățiorii încă au observat întâmplarea și încep să chiuie:

— Umbă, umbă, copilășul! Vîno aicea, Nicușor, vîno!

(Va urma).

Din călătoria Suveranilor - La Săliște -

„Telegraful Român”, Sibiu, an. LXVII, nr. 55 din 17 iunie 1919, p. 2.

(www.dspace.bjstrasbiu.ro)

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an 40 coroane. — Pe șase luni 20 coroane. — Pe trei luni 10 coroane.
Ziarul apare Marți, Joi și Sâmbătă

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrieri nefrancate se refuza. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 9401/1918 Plen.

Circulară

cătră membrii ordinari și extraordinari ai sinodului protopresbiterial ort.-rom. din tractul Câmpenilor

Prin ordinul consistoriului arhiepiscopesc din 6 Septembrie 1918 Nr. 9401/1918 Plen. fiind incredințat cu îndeplinirea alegerii de protopresbiter în tractul Câmpenilor, în temeiul SS-ilor 14, 15 și 16 din regulamentul de procedură, prin aceasta convoc comitetul protopresbiterial la ședință pe ziua de *Mercuri*, 26 Iunie (9 Iulie) a. c. după amiază la ora 6, în cancelaria oficiului protopresbiterial, spre a constata calificarea candidaților și a compune lista de candidare; iar pe ziua următoare *Joi*, 27 Iunie (10 Iulie) a. c., convoc sinodul protopresbiterial electoral în locul central Câmpeni, anume în sf. biserică. Serviciul divin se va începe dimineața la orele 9, iar după terminarea aceluia se va deschide ședința sinodului electoral.

Sibiu, 25 Mai (7 Iunie) 1919.

Lazar Triteanu m. p.,
asesor consistorial.

În vederea marelui consiliu de coroană

— Revendicările naționale române. — Controlul minorităților. —

Organul oficios *Viitorul*, al guvernului din București scrie, în ajunul marilor hotărâri ce va lua România, următoarele:

Pentru acei cari cunosc situaținea, două sânt problemele care pot să provoace protestarea României: prima este *problema teritorială*, pe care nu am înțeles a fi rezolvită de cât în cuprinsul neștirbit al tratatului dela 4 August 1916; — iar a doua problemă este a *controlului minorităților*, care a provocat protestarea hotărâtă a dlui Ion I. C. Brătianu din ședința secretă dela 31 Mai a Conferinței de la Paris.

În chestiunea teritorială, prin urmare, Aliații nedând satisfacție integrală revendicărilor naționale ale României, *nesocotesc un tratat*, semnat cu noi de cele patru mari puteri; ear în chestiunea controlului minorităților, schimbă principiul Wilsonian al auto-determinării, eludând astfel garanțiile necesare unei mai bune distribuii a dreptății.

Din nerespectarea tratatului de la 4 August 1916 de către aliați, a pornit pe deoparte greșeala de a fi lăsat pe sârbi să ocupe Bănatul și să le dea astfel spe-

ranțe deplasate, și pe de altă parte cea-laltă greșală a fixării zonei noastre neutre la Murăș cu prilejul armistițiului din Noemvrie, tot împotriva revendicărilor aceluia tratat.

Complicând aceasta cu controlul minorităților și cu problema tranzitului și comerțului, născută din interesele speciale economice ale celor mari, s'a creat situația rea din prezent, în care România, prin factorii ei hotărâtori, va avea acum să ia o decizie într'un sens sau altul.

Hotărârilor ce se vor lua la București în curând, vor urma cum e și firesc, și măsurile corespunzătoare.

Întâmpinarea Regelui și Reginei la Săliște (Ardeal)

Cuvântare rostită la 1 Iunie 1919 în Săliște de dr. I. Lupăș

Sire,
Mărită Doamnă!

Ziua aceasta mărează, când poporul nostru din Săliște și satele învecinate are prilejul nespuse de fericit și unic de a se putea închina cu smerenie și credință în fața Maiestăților Voastre, în care vede întruparea dorințelor sale seculare după unitatea și libertatea națională, este clipa cea mai minunată în viața poporului nostru de pe aceste plaiuri: clipa răsplătirii și a izbăvirii din întunerecul suferințelor milenare.

Poporul nostru ar dori să rămână veșnică această clipă sfântă, și dacă ar fi cu putință, să se oprească acum curgerea timpului, după cum s'a oprit odinioară curgerea Iordanului, ca să treacă preoții cei ce purtau sicriul legii... Atât de mult a așteptat să vadă luminatele fețe ale Maiestăților Voastre și să se poată încălzi de razele iubirii părintești, pe care o revărsați cu dărnicie asupra tuturor fiilor națiunii române. Simțim cu toții ce realitate frumoasă cuprinde mărturisirea Maiestății Voastre că ați venit la noi să cunoașteți pulsul vieții sufletești a poporului nostru și să vă bucurați împreună cu poporul. Cuvintele pline de iubire pe cari ni le-ați spus Maiestățile Voastre eri în Sibiu, vor rămănea ca niște sămânțe de aur adânc întipărite în lespezea inimii noastre.

Ca preoți, datorită ne silește a fi totdeauna în strânsă contopire cu viața sufletească a poporului și a cunoaște pulsul acestei vieți în orice împrejurări. Vă putem deci asigura că între milioanele de cetățeni credincioși peste cari v'a învrednicit

bunul Dumnezeu a întinde stăpânirea ocrotitoare a Coroanei Române, filii poporului nostru din Transilvania vor fi totdeauna cei mai devotați, cei mai loiali, cei mai strădălnici și mai jertfitori. Fiindcă își dau perfect sama cătă deosebire este între binecuvântata stăpânire românească a Maiestății Voastre și între intoleranta cărmuire străină, ale cărei lovituri păgânești le-au răbdât timp atât de îndelungat cu răbdare de mucenici.

Înțeleptul Solomon ne spune că «prezum pornirea apei, așa inima Regelui este în mâna lui Dumnezeu: ori încotro va vrea să o plece, o pleacă». Sântem datorii a roști și cu acest prilej, cum vom roști deapuri, mulțămita cea mai ferbinte cătră Dumnezeu părinților noștri, cătră Părintele luminilor, căci s'a milostivit a pleca inima Maiestății Voastre spre desrobirea neamului nostru și spre înfăptuirea unității noastre naționale.

Tot astfel vom roști fără încetare și cuvântul de mulțămită nestănsă cătră înțeleptul nostru Rege și cătră mărita noastră Regină, căci n'au pregetat a îmbrățișa cu adevărată dragoste și cu un eroism ce nu se înapăimântă de nici o jertfă cauza sfântă a neamului nostru atât de mult încercat. Și n'au lipsit a pune în lucrare toate însușirile și darurile minunate, cu care i-a binecuvântat Dumnezeu, numai și numai în serviciul scopului măret de a asigura dezvoltarea pașnică, ordinea și fericirea pe sama tuturor cetățenilor credincioși, cari luptă cu vitejie și se jertfesc pentru apărarea Tronului și a patriei în aceste timpuri înviforate.

O pornire de nobilă emulațiune se ivește acum între cetățenii cei vechi și cei noi ai patriei române. Toți împreună se vor sili a contribui prin ce au mai bun la consolidarea patriei și nu vor lipsi a aduce jertfă curată pe altarul iubirii de Rege, de neam și de țară. În acest întreit sentiment se vor contopi milioane de suflete credincioase, clădind împreună o nebiruită cetățuie de apărare împrejurul iubitului nostru monarh.

Sire,

Frații noștri din Basarabia v'au numit *Regele țaranilor*, fiindcă în cunoștința deplină a frumosașelor însușiri, cu care a înzestrat bunul Dumnezeu țărâșimea română, Maiestatea Voastră ați luat în cursul celor mai grele încercări din timpul războiului, părinteasca hotărâre de a-i face pe toți de o potrivă părtași tuturor drepțurilor și libertăților, pe care un stat condus cu înțelepciune le poate acorda cetățenilor săi devotați. Această hotărâre regală a servit și servește ca un nou in-

demn și pentru alte jertfe, câte ni se vor mai cere de acum înainte, până când Dumnezeu oştirilor, care pune capăt războaielor, «rupe arcu și sfărâm lancea» (Ps. 46, v. 10) se va milostivi să ducă la îndeplinire dorința sfântă a Maiestăților Voastre și a poporului întreg, aceea de a fi Regele păcii, al dreptății și al iubirii.

Căci pacea este adevărata binecuvântare cerească. Dreptatea este puterea prin care se consolidează tronurile și se înalță popoarele. Iar iubirea este legătura cea mai sfântă și mai biruitoare. După cuvântul apostolului Pavel, ea este însăși legătura desăvârșirii.

Sire,

Mărită Doamnă!

În această legătură a desăvârșirii vor rămănea inimile noastre contopite pentru totdeauna cu inima părintească, atât de milostivă, a M. M. Voastre. Cu ajutorul ceresc al acestei puternice legături, întemeiate și pe credința tradițională a poporului nostru, nădăjduim a ne putea învrednici și în viitor de darul de sus, care se revarsă acum cu atâtă îmbelșugare din minunata seninătate a acestei zile, și a face să se îndeplinească cuvântul Scripturii: «Dumnezeu este iubire și cei ce petrec în iubire, petrec în Dumnezeu și Dumnezeu întru dânșii».

Prin iubirea și legătura sufletească dintre diferitele păcuri răslețe ale neamului nostru am reușit a înfrunta toate greutățile și primejdii trecutului, care nu ne-a îngăduit să fim toți laolaltă sub flamura ocrotitoare a mândrului nostru tricolor.

Dar Atotputernicul Dumnezeu a fost atât de milostiv față de neamul românesc: a scris tricolorul nostru în curcubeul cu care împodobește norii cerului și despre care ni spune că este semn de legătură veșnică între noi și El. Aici trebuie să căutăm cheia pentru deslegarea tainei: cum au putut rămănea zădărnice toate încercările dușmanilor seculari de a smulge tricolorul nostru din coșta fetelor și de la brații înțelepților? Fiindcă aceste încercări erau îndreptate, nu numai contra poporului nostru, ci și contra milostivului Dumnezeu, care ni-a dat acest semn de veșnică legătură cu toți frații români: tricolorul nostru!

Sub adumbrirea cerească a sfântului nostru tricolor și supt părinteasca obla-

duire a M. M. Voastre nu vom conținea toți împreună, preoți și popor, a înălța, din straja dimineții până în noapte, rugăciunea noastră izvorâtă din credință și iubire, ca Dumnezeu milostivirii, Domnul cel tare în războaie — precum îndreaptă pornirea apelor spre mare, precum adapă pământul și face să rodească glia, — tot astfel și părinteasca iubire, de care știm că este plină inima M. M. Voastre, să o reverse ca o ploaie binecuvântată asupra poporului nostru întreg, ca toți împreună într'un gând și într-o simțire, să putem fi părtași de mila păcii și jertfa laudei, strigând din adâncul inimilor:

Să trăiască M. Sa, iubitorul nostru Rege Ferdinand I-ului!

Să trăiască M. S. încântătoarea noastră Regină Maria!

Să trăiască scumpa odraslă, principesa Ileana!

Să trăiască augusta noastră Dinastie și să înflorească în veci de toți iubita patrie română!

Primejdia unui nou război

Ziarul francez *Le Temps* scrie:

În momentul de față, numai doi aliați pot asigura Germaniei recăștigarea drumului său spre orient. Acești aliați sânt social-democrații dela Viena și bolșevicii dela Budapesta.

După cum pe vremuri germanii s'au folosit de bolșevismul rusesc să împartă Rusia în două, să forțeze România a semna pacea dela București și să pună stăpânire pe flota rusă din marea Neagră, tot așa și azi caută să se folosească la fel și de bolșevicii unguri, pe care îi ajută și cu bani și cu munițiuni.

Se spune că ungurii au o armată de 80.000 de soldați bine echipată și provăzută cu munițiuni din belșug. De unde aceste munițiuni? Nu este un secret pentru nimeni că ele provin dela vechea armată a mareșalului Mackensen, care pe lângă muniții a mai furnizat ungurilor și ofițeri de comandă.

După informațiunile oficiale, germanii adună trupe nu numai în Silezia de sus contra polonezilor, dar și în sudul Bavariei contra cehoslovacilor. Pe de altă parte

propaganda germană face progrese uimitoare în Ucraina, unde bolșevicii sânt încurajați să încerce din nou unirea cu ungurii prin Galiția. Ear social-democrații dela Viena afectând uimirea lor față de condițiunile de pace, cer cu mai multă insistență ca oricând unirea Austriei germane cu Germania.

În fața acestor perspective ziarul «Le Temps» atrage atenția serioasă a celor însărcinați cu garantarea păcii și propune ca o primă condiție de ameliorare a situației: dezarmarea completă atât a ungurilor, cât și a bulgarilor.

Extras din Ofonanța Nr. 21 și 25 (Modificată)

1. Vor fi considerați ca infractori:

a) Acei cari fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc., vor comunica, colporta, comenta, în orice chip, știri fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de război, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona, sau trăda, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare, în timp de război.

Nr. 3246/1919 Școl.

Notă

Stipendiștii din fondurile arhiepiscopale sânt prin aceasta provocați să-și legitimeze sporul în studii în anul școlar 1918/1919 până la 30 Iunie a. c., st. vechi. Cei ce nu se vor legitima prin trimiterea testimonioanelor școlare în original sau în copie autentică, vor fi lipsiți de stipendiile avute.

Sibiul, din ședința consistorului arhiepiscopalean ca senat școlar, ținută la 30 Mai 1919.

Consistorul Arhiepiscopalean.

FOIȘOARA

Catechismul bunei creșteri

— Pentru mamele noastre —

(Urmare)

VII. Anul al doilea a lui Nicușor

1. Mâncarea și beutura lui Nicușor

Copilașul poate umbla, are și câțiva dințișori. În multe case se zice: ei vezi, copilul acesta poate ședea la masă, să mănânce în rând cu cei mari.

Aceasta nu-i corect. Nevasta lui Crișan n'a urmat așa. Până la etatea de un an și jumătate cea mai bună mâncare a copilului este: laptele, gris cu lapte, tăței, supă de carne. Hrana lui Nicușor este aceasta. Mai primește verdețuri fierte bine, strecurate.

Dela un an și jumătate primește primădată carne, dar numai puțină și sfărâmiță, ca la pușori. Lui Nicușor nici nu-i prea place, de aceea nu-i fac silă.

Mâncări pipărate nu-i dau, nici acre sau prea unsuroase. Astfel de mâncări nici pentru copiii mai marișori nu sunt potrivite.

Beutura lui e laptele și apa proaspătă. De altfel și ceilalți frațiori nu beau decât apă din izvor. Nu-i vorbă, mulți părinți au obiceiul să le dea și beaturi spirtoase: «Ca să mai prindă putere! Să se facă voinici ca călărașii!» Părinții cu voia își otrăvesc copiii. Căci beuturile spirtoase strică sănătatea și mintea copiilor, făcându-i greoi la învățătură.

Acum și Nicușor are loc la masă, îl deprind la ordine, curățenie. Și el mănâncă de 5 ori la zi ca ceilalți: afară de cele trei mâncări principale la 10 ore înainte de amiază și la 4 după amiază mai ia câte o mică gustare.

2. Nicușor va fi fecior voinic

Dorința și grija mamei cea mai mare a toată Nicușor să fie sănătos și să se desvolte bine. De aceea nu l-a giuguit mult mult, ci l-a deprins și la frig și la căldură.

Natural treptat și cu socoteală. Iarna ca să-i fie cald l-a îmbrăcat cu pantalonași, cu rochiuță, apoi în picioare cu ciorapi caldușoși și papuce. Primăvara ceva mai ușor, iar vara

l-a lăsat să alerge desculț, în rochiuță și în căldurile mari chiar numai în cămeșuță.

Câte odată Nicușor plîș. Se uită împrejur și dacă nu vede pe nimeni, se ridică, și se joacă mai departe. S'a întâmplat să pice înaintea mamei atunci a început să plângă. Micul ștreașor voia să fie giuguit. Mama zăbind l-a zis:

— Sus voinice, militărește!

Nicușor s'a deprins, să nu mai pue seamă pe câte-o mică trântală, sau lovitură.

Cu apa rece încă s'a obișnuit, din bună vreme. În toată dimineața se spală cu apă rece. De două ori în săptămână ia și baie caldă de 25 grade R.

Grumazul, capul nici odată nu îl învelesc în năfrâmi: căciulă încă nu poartă; lasă să-l ajungă aerul curat.

3. Nicușor e ferit de nenorociri

În fiecare an sute și mii de copii se prăpădesc din cauza nenorocirilor provenite de cele mai multe ori din negrija și neplășarea părinților.

Nicușor e ferit de astfel de nenorociri. În curtea lui Crișan e o ordine și o curățenie de toată minunea. Gardina dela fântână este înaltă

Întâmpinarea Regelui și Reginei la Săliște (Ardeal).

Cuvântare rostită la 1 Iunie 1919 în Săliște de dr. I. Lupaș

„Telegraful Român”, Sibiu, an. LXVII, nr. 57 din 21 iunie 1919, p. 1-2.

(www.dspace.bjstrasbiu.ro)

Mărginenii Sibiului la Alba Iulia în anul Centenarului Marii Uniri

Asociația Generală a Mărginenilor Sibiului a sărbătorit România Centenară la Alba Iulia, alături de ambasadori ai comunităților pe care le reprezintă, de dincoace și de dincolo de munți.

Ne recunoaștem după straiele țărănești unice, ne simțim după tradițiile și ritualurile pe care le păstrăm cu sfințenie, ne unim într-aceeași dragoste de țară. Și-atunci, și-acum, după 100 de ani, ne-aduce împreună dorința de a fi uniți. La mulți ani, România!

Alba Iulia, 1 decembrie 2018.

Președinte,
Prof. univ. dr. Gligor CIORTEA

BIBLIOGRAFIE

I. FONDURI DOCUMENTARE

Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu.
Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia.
Muzeul Culturii Săliștene.
Muzeul Parohial Săliște.

II. SURSE INDEITE

Arhiva personală Ana Lupaș.
Arhiva personală Georgeta Maria Cândea - Rîu Sadului.
Arhiva personală a familiei Cîmpean - Gura Râului.
Arhiva personală a familiei Decei.
Arhiva personală Minerva Muntean.
Arhiva personală a familiei Traian Alexandru Vodă-Câmpen - Săliște.
Ioan Z. Lupe, *Note nepublicate*.

III. LUCRĂRI GENERALE

Abrudan, Paul; Racovițan Mihai. *Transilvania - documente istorice: în lumina adevărului*. Sibiu, Editura Țara Noastră, 1991.

Ciobanu, Vasile; Radu, Sorin. *Unirea din 1918. Act fundamental al istoriei românilor*. Sibiu, Editura TechnoMedia, 2008.

Constantiniu, Florin. *O istorie sinceră a poporului român*, București, Editura Univers Enciclopedic, 1997.

Kirițescu, Constantin, *Istoria războiului pentru întregirea neamului*, Iași, Editura Tipo Moldova, 2017.

Lupaș, Ioan, *Istoria Unirii românilor*, București, Fundația Culturală Regală „Principele Carol”, București, 1937.

Lupaș-Vlasiu, Marina. *Aspecte din istoria Transilvaniei*, București, Editura România Press, 2001.

Pascu, Ștefan. *Făurirea statului național unitar român*, vol. I-II, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1983.

Pascu, Ștefan. *Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, încununarea ideii, a tendințelor și a luptelor de unitate a poporului român*, Cluj-Napoca, Universitatea Babeș-Bolyai, 1968.

IV. LUCRĂRI SPECIALE

Abrudan, Mircea, Gheorghe. *Ioan Lupaș în viiunea unor contemporani iluștrii*, în „Tabor”, Cluj Napoca, nr. 7/iulie, 2017, p. 104-116.

Abrudan, Paul. *Contribuția săliștenilor la înfăptuirea Unirii Transilvaniei cu România*. în „Transilvania”, anul VII (LXXXIV), nr. 7, Sibiu, 1978, p. 12-13.

Abrudan, Paul. *Contribuția sibienilor la Unirea Transilvaniei cu România*, „Repere sibiene (studii și referate)” vol. III, Sibiu, 1982, p. 12-13.

Abrudan, Paul. *Vizita generalului Bethelot la Săliște*, în „Tribuna”, anul XXXV, nr. 8215, Sibiu, 25 decembrie 1983, p. 2.

Albescu, Ioan, *Boița. Monografe istorică*, Sibiu, 1990.

Albu, Corneliu. *Pe urmele lui Ion-Inocențiu Micu-Klein*, București, Editura Sport-Turism, 1983;

Ardeleanu, Ion; Pascu, Ștefan; Popescu-Puțuri, Ion. *1918 La Romani - Documentele unirii: Unirea Transilvaniei cu Romania. 1 decembrie 1918*, Vol. VII-X, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989.

Arsenie, Dumitru Ioan. *Gura Râului - Sat din Mărginime*, Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga”, 2000.

Bogdănel, Dorin; Chifan, Delia. *Jina, comună din Mărginime: studiu monografic Vol I*, Sibiu, Editura Andreiana, 2016,

Borș, Silviu. *Biblioteca Centrală a Asociațiunii 1861-1950*. Sibiu & Cluj-Napoca, Editura InfoArt Media & Mega, 2011.

Costăchescu, Tiberiu; Ciocan, Ioana. *Săliștea din inima unui săliștean*. Sibiu, Editura Techno Media, 2015.

Crișan, Eugenia. *Generalul francez Berthelot și România*, Sibiu, în „Conferințele Bibliotecii ASTRA”, Sibiu, nr. 88, 2010, p. 87-115.

Crișan, Vasile. *Ioan Lupaș (1880-1967). Studiu monografic*, Sibiu, Editura Armanis, 2013.

Crișan, Vasile. *Reuniunea Meseriașilor români din Săliște*, Sibiu, Editura Etape, 2009.

Dădărlat, Nicolae, *Prezențe regale în Mărginimea Sibiului*, în „Magazin Istoric”, București, anul XLVI, nr. 8 (845), 2012, p. 37.

Filipciuc, Ion, *Pe urmele maiorului Anton Ionescu*, în „Crai Nou”, Suceava, 5 ianuarie, 2016.

Galea, Aurel. *Formarea și activitatea Marelui Sfat Național Român din Transilvania, Banat, Crișana, Sătmăr și Maramureș*, Târgu Mureș, Editura Epistem, 2000.

Georgescu, Adrian; Nanu, Dan; Andriescu, Bogdan. *Pe urmele Corifeilor Ardeleni din Comuna Sadu*, Sibiu, Editura Astra Museum, 2015.

Giura, Lucian. *Sadu, file de istorie*, Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga”, 2002.

Ghibu, Onisifor. *Amintiri despre oameni pe care i-am cunoscut*. Cluj Napoca, Editura Dacia, 1974.

Grecu, Victor V. (coordonator). *Săliștea Sibiului - străveche vatră românească*, Sibiu, Editura ASTRA, 1990.

Hămbășan, Dumitru. *Monografia Comunei Sadu*, Sibiu, Editura Armanis, 2015;

Hanzu, Ilie. *1916. Luptele de la Orlat și Cacova Sibiului*, Sibiu, Editura Salgo, 2017.

Hanzu, Ilie. *1916-1920: Războiul unirii neamului românesc*, Sibiu, Editura Salgo, 2018.

Hanzu, Ilie. *Generalul de corp de armată Alexandru Hanzu, genial conducător de oști, distins fiu al satului Cacova din Mărginimea Sibiului*, Sibiu, Editura Salgo, 2017.

Hanzu, Ilie. *Monografia satului Fântânele (Cacova) din județul Sibiu*, Sibiu, Editura Salgo, 2013.

Hanzu, Maria. *Monografia școlilor din Săliște*, Sibiu, Editura Honterus, 2009.

Hașeganu, Ilie. *Figuri din Mărginime*, Brașov, Editura Revistei România Tânără, 1943

Hașeganu, Ilie. *Mărginenii în viața economică a Transilvaniei și a Vechiului Regat*, Brașov, 1941.

Iancu, Gheorghe. *Contribuția Consiliului Dirigent la consolidarea statului național unitar-român (1918-1920)*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1985.

Iancu, Gheorghe. *Justiție românească în Transilvania (1919)*, Cluj-Napoca, Editura Ecumenica Press, 2006.

Iancu Gheorghe. *Marele Sfat Național al Transilvaniei (1918-1919)*, în „Anuarul Institutului de Istorie Cluj”, 1973, p. 259-276.

Ignat, Adrian. *Aportul Bisericii la Marea Unire de la 1 Decembrie 1918*, București, Editura Universitară, 2011.

Lotreanu, Ion. *Sadu. Studiu monografic și etnomuzicologic*, București, Editura Alternative, 1988.

Lupaș, Ioan, *Adunarea Națională de la Alba Iulia, românilor*, în: „Luceafărul”, București, anul XIV, nr. 1, 1 ianuarie 1919, p. 3-8.

Lupaș, Ioan, *Câteva amintiri despre Regele Ferdinand*, în „Transilvania”, Sibiu, anul LIX, nr. 7, 1927, p. 267-276.

Lupaș, Ioan, *Prăbușirea Monarhiei Austro-Ungare și importanța istorică a zilei de 1 Decembrie 1918*, Ediție, studiu introductiv, note și indice de Mircea Gheorghe Abrudan, Cluj Napoca, Editura Academia Română, 2018.

Lupaș, Toma (coordonator). *Să ne cunoaștem Mărginimea - repere monografice*, Sibiu, Editura Salgo, 2012.

Marea Adunare Națională întrunită la Alba Iulia în ziua de 1 Decembrie 1918. Acte și documente, București. Editura Ars Docendi, 2018.

Maria, Regina României, *Jurnal de război: 1916-1917 (precedat de însemnări 1916-1917)*, București. Editura Humanitas, 2014.

Marin, Florea. *Medicii și Marea Unire*, Cluj-Napoca, Editura Tipomur, 1993.

Mișinger, Cornel. *Monografia satului Fântânele (Cacova) din Mărginimea Sibiului*, Sibiu, Casa de presă și Editura Tribuna, 2006.

Neamțu, Gelu; Vaida-Voevod, Mircea. *1 decembrie 1918. Mărturii ale participanților. Ioachim Crăciun: Documente la un sfert de veac de la Marea Unire*, vol. I, București, Editura Academiei Române, 2005.

Neamțu, Gelu; Vaida-Voevod, Mircea. *1 decembrie 1918. Mărturii ale participanților. Ioachim Crăciun: Documente la un sfert de veac de la Marea Unire*, vol. II, București, Editura Academiei Române, 2008.

Octavian Goga în corespondență, Vol. I, ediție de Daniela Poenaru, București, Editura Minerva, 1975.

Olariu, Ana. *Sibiel, istorie și fapte*, Sibiu, Editura Salgo, 2015.

Oltean, Vasile; Oltean, Pavel; Bogdănel, Dorin: *File de cronică ale parohiei și localității Jina*, Sibiu, Editura Andreiana, 2014.

Omagiu lui Ioan Lupaș la împlinirea Vârsei de 60 de ani, în „Monitorul Oficial”, București, 1943.

Păcurariu, Mircea. *Cărturari sibieni de altădată*, Sibiu, Editura Andreiana, 2015.

Păltineanu, Ioan. *Tilișca. Monografie*, vol. II, Sibiu, Editura Etape, 2003.

Părean, Ioan. *Orlat file de istorie*, Sibiu, Editura Constant, 1999.

Peligrad, Dumitru. „*Portret*” de la Mare, în *Vatra Mărginimii*, nr. 13, Săliște, 2010.

Pop, Ioan-Aurel; Bolovan. Ioan *Istoria Transilvaniei*, Cluj-Napoca, Editura Școala Ardeleană, 2016

Popa, Florin; Popa, Carmen; Popa, Ștefan. *Monografia unei comune Rîu Sadului- Bibliografia unei personalități - Preotul Marin*, Sibiu, Editura Andreiană, 2016

Popa, Constantin. *Rășinari, Istoria și civilizația unui sat din Mărginimea Sibiului*, Sibiu, Editura Etape, 2007.

Popa, Mircea, *Ioan Molnar Piuariu*, Cluj-Napoca, Editura Școala Ardeleană, 2015;

Popescu, Grigore, N. *Preoțimea română și întregirea neamului: temnițe și lagăre*, București, Editura Tipografia „Vremea”, 1940.

Pușcaș, Vasile. *Marea Unire 1918. România Mare - Acte și documente*, Cluj Napoca, 2018

Predescu, Lucian. *Enciclopedia Cugetarea. Material românesc. Oameni și înfăpturi*, București, 1940.

Racovițan, Mihai; Străuțiu, Eugen., *Sibiul în anii plămădirii Marii Uniri*, în „Tribuna”, Sibiu, anul CXIII, nr. 2006, serie nouă, din 2 februarie 1997, p. 11.

Racovițan, Mihai; Matei, Pamfil; Racovițan, Radu. *Sibiul și Marea Unire*, Sibiu, Editura Academiei Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu”, 2018.

Racovițan, Mihai; Racovițan, Radu. *Alexandru Vaida Vevod între Memorand și Trianon*, Sibiu, Editura Techno Media, 2018.

Roșca, Paul Ersilian, *Ioan Lupaș și monarhia. Mmente regale în viața unui Săliștean*, în „Tabor”, Cluj Napoca, anul XI, nr. 7, 2017, p. 117-126.

Sandu, Z., *Măreața Adunare de la Alba Iulia unde s-a hotărât unirea Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România Mamă*, Săliște, Editura Librăria Săteanului, 1919.

Sigimirean, Cornel. *Elita românilor din Transilvania la 1918: educație, proiecte și opțiuni politice*, în Anuarul Institutului de Istorie „George Baritiu”, anul LV, Cluj-Napoca, 2016, p. 181-205.

Mihai Sofronie, *Ioan Lupaș protopop la Săliște (1909-1919)*, în „Mitropolia Ardealului”, Sibiu, vol. XXV, 1980, nr. 7-9, p. 703-709.

Stancă, Sebastian. *Contribuția preoțimii române din Ardeal la războiul pentru întregirea neamului (1916-1919)*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2015.

Străuțiu, Eugen. *Miercurea Sibiului. Monografie*, Sibiu, 2006.

Stroilă, Gabriel. *Cartea satului Tălmăcel*, București, Editura Național, 1996.

Stroilă, Gabriel. *Tălmăciu - între miturile istoriei și realitățile contemporane*, Sibiu, Editura ADALEX, 2008.

Șerb, Constantin. *Poiana Sibiului*, Piatra Neamț, Editura Capriccio, 2012.

Șerban, Ioan, I; Giurgiu, Dorin; Mircea, Ionela; Josan, Nicolae. *Dicționarul personalităților Unirii. Trimișii românilor transilvăneni la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia*, Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia, Editura Altip, 2003.

Tatu, Alexiu, Borș, Silviu; Andriescu, Bogdan. *Participanți din localități sibiene la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918*, vol. I, Sibiu & Cluj Napoca, Editua Armanis & Mega, 2015.

Tatu, Alexiu, Borș, Silviu; Andriescu, Bogdan. *Participanți din localități sibiene la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918*, vol. II, Sibiu & Cluj Napoca, Editura Armanis & Mega, 2018.

Tatu, Alexiu; Borș, Silviu; Andriescu, Bogdan (coordonatori). *Franța - o inimă care a bătut pentru Marea Unire*, Sibiu & Cluj Napoca, Editura Armanis & Mega, 2018.

Tăvală, Emanuel. *Poplaca. O istorie vie*, Sibiu, Editura Andreiana, 2011.

Todeci, Vartolomei. *Păstori - poeți: Vaideeni-Vâlcea, Râmnicu Vâlcea*, Editura Offsetcolor, 2009

Unc, Gheorghe; Deac, Augustin. *1918. Gărzile naționale române din Transilvania*, București, Editura militară, 1979.

Unirea Ardealului evocată de Iuliu Maniu. Conferință ținută la Radio-București în 24 Ianuarie 1934, Cluj Napoca, Tipografia Națională, 1934.

Vulcuțiu, Ioan, Aciliu o picătură pentru România Mare, Îngrijitor de ediție preot Florin George Radu, București, Editura Uranus, 2018.

V. PERIODICE

„Calendarul Asociațiunii pe anul Mântuirii 1919”, Sibiu, Editura Asociațiunii, 1918.

„Crai nou”, Suceava, numerele din anul 2016.

„Cuvântul Poporului”, Săliște, numerele din anul 1919.

„Gazeta Hârtibaciului”, Agnita, numerele din anul 2013.

„Gazeta Oficială”, Sibiu, numerele din anii 1918 și 1919.

„Gazeta Poporului”, Sibiu, numerele din anii 1918 și 1919.

„Gazeta Transilvaniei”, Brașov, numerele din anul 1919.

„Glasul Ardealului”, Brașov, numerele din anul 1919.

„InfoSadu”, Sadu, numere din anii 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 și 2016.

„Luceafărul”, București, numerele din anul 1919.

„Mitopolia Ardealului”, Sibiu, numerele 1980.

„Monitorul Oficial”, București, numerele din anul 1943.

„Românul”, Arad, numerele din anii 1918 și 1919.
 „Tabor”, Cluj Napoca, numerele din anul 1917.
 „Telegraful Român”, Sibiu, numerele din anii 1914, 1915, 1916, 1917, 1918 și 1919.
 „Transilvania”, Sibiu, numerele din anii 1978 și 1993.
 „Tribuna”, Sibiu, numerele din anii 1978, 1983, 1997, 2006, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 și 2018.
 „Vatra Mărginimii”, Săliște, numerele din anii 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 și 2018.

VI. ARTICOLE DE PRESĂ

Alipirea Ardealului, Banatului, Bihorului și Maramurășului la regatul român fapt împlinit! Marea adunare națională din Bălgrad, în „Telegraful Român”, Sibiu, anul LXVI, nr. 130, 4 decembrie 1919, p. 1-2.

Berthelot în Seliște, în: „Românul”, Arad, anul VIII, nr. 1, 14 ianuarie 1919, p. 5.

Către națiunea română din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, în „Gazeta oficială”, Sibiu, nr. 1, 1/14 decembrie, 1918, p. 1-2.

Cuvânt latinesc de bineventare rostită de protopopul Dr. I. Lupaș, în „Telegraful român”, Sibiu, anul LXVI, nr. 149-150, 7 ianuarie 1919, p. 2-3.

Din călătoria Suveranilor - La Săliște -, în „Telegraful Român”, Sibiu, anul LXVII, nr. 55, 17 iunie 1919, p. 2.

Generalul Berthelot în Săliște, în: „Glasul Ardealului”, Brașov, anul I, nr. 45, 4 ianuarie 1919, p. 3.

Generalul Berthelot în Sibiu și Săliște, în: „Românul”, Arad, anul VII, nr. 49, 12 ianuarie 1919, p. 6.

Generalul Berthelot în Transilvania, în: „Luceafărul”, București, an. XIV, anul 2, 15 ianuarie 1919, p. 44.

Glorificarea soarei ocrotitoare: Franța. Măreața întâmpinare a generalului francez Berthelot – Recepții - Excursia la Săliște - Revelarea sufletului românesc, conductul etnografic, în „Telegraful român”, Sibiu, anul LXVI, nr. 148-150, 7 ianuarie 1919, p. 2.

Întâmpinarea Regelui și Reginei la Săliște (Ardeal). Cuvântare rostită la 1 Iunie 1919 în Săliște de dr. I. Lupaș, în „Telegraful Român”, Sibiu, an. LXVII, nr. 57, 21 iunie 1919, p. 1-2.

Marele general francez Berthelot la Săliște - Raport special, în „Telegraful român”, Sibiu, anul LXVI, nr. 152, 12 ianuarie 1919, p. 2.

Membrii Marelui Sfat Național Român aleși în Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918, în „Gazeta oficială”, Sibiu, nr. 13, 15/28 februarie, 1919, p. 1-3.

Ședințele Marelui Sfat Național, în „Gazeta Transilvaniei”, Brașov, anul LXXX, nr. 157, 2 august 1919, p. 2.

Textul jurământului rostit de membrii Gardei naționale române din Săliște la 26 Octombrie / 8 noiembrie 1918, în „Românul”, anul VII, Nr. 11, Arad, 8/21 noiembrie 1918, p. 2.

Ziua Învierii obștei românești. Proclamarea României Mari, în „Telegraful Român”, Sibiu, anul LXVI, nr. 131, 6 decembrie 1919, p. 1-4.

Ziua Învierii obștei românești. Proclamarea României Mari. Alipirea la regatul român - Rezoluțiunea evanghelică, în „Telegraful Român”, Sibiu, anul LXVI, nr. 132, 7 decembrie 1919, p. 1-2.

VII. RESURSE WEB

centenarulromaniei.ro

digital-library.ulbsibiu.ro

digitizare.bibliotecaarad.ro

dspace.bcucloj.ro

fotoalbumulghibu.wordpress.com

mnuai.ro

ro.wikipedia.org

www.crainou.ro

www.dspace.bjastrasibiu.ro

www.mvu.ro

www.transilvania100plus.ro

CUPRINS

Cuvânt înainte	7
Notă asupra ediției	15
100 de ani de la Marea Unire	16
Hotărârile de Unire în localitățile Mărginimii Sibiului	19
Delegații Mărginimii Sibiului la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia	22
Mărginenii Sibiului aleși în Marele Sfat Național Român	49
Mărginenii Sibiului cooptați în Consiliul Dirigent	59
Săliște - Epicentrul Marii Uniri în Mărginimea Sibiului	74
Aciliu o picătură de suflet pentru România Mare	159
Amnaș	194
Participarea boicenilor la Marea Unire	199
O scurtă istorie la Centenarul Marii Uniri despre Cacova Sibiului ..	213
Galeș	229
Aportul Galeșului de Argeș în actul de reîntregire a neamului	235
Marea Unire din 1918 văzută de la Gura Râului	240
Comuna Jina în documentele Marii Uniri	251
Mag	270
Orlatul și Marea Unire	280
Poiana Sibiului în mijlocul evenimentelor de la 1 Decembrie 1918	297
Polovragi la Marea Unire	334
Poplăcenii și Marea Unire	344
Rășinărenii și Unirea	350
Rîu Sadului - participanți la Marea Unire	398

Sadu - pe drumul istoric către Marea Unire	404
Marea Unire și Săcelul	420
Sibielul și Marea Unire	434
Tălmaciu	437
Tălmăcel	440
Marea Unire în Tilișca	455
Comuna Vaideeni în timpul Primului Război Mondial	471
Vale - Unirea de la 1 Decembrie	491
Vizita Generalului Berthelot la Săliște din 2 ianuarie 1919	509
Vizita Regelui Ferdinand, a Reginei Maria și a Principesei Ileana la Săliște din 1 iunie 1919	530
Mărginenii Sibiului la Alba Iulia în anul Centenarului Marii Uniri ...	542
Bibliografie	550